

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Neveléstudományi Doktori Iskola

Neveléstudományi Kutatások Doktori Program

Iskola és programvezető: dr. Bábosik István professzúraveető egyetemi tanár

DOKTORI (PhD) ÉRTEKEZÉS

DR. SZVATHNÉ SZALAY MÁRTA

**A tantárgyi elfogadottság vizsgálata 10. évfolyamon a
kötelezően választott érettségi vizsgatárgyakból és
informatikából
Jász-Nagykun-Szolnok megyében**

Témavezető:

Dr. Barkó Endre, egyetemi docens

A védési bizottság elnöke: Dr. Bábosik István, egyetemi tanár

Opponensek:

Dr. Zsakó László, egyetemi docens

Dr. Emőkey András, egyetemi docens

A bizottság titkára:

Bánhidyné Dr. Szlovák Éva, CSc, főiskolai tanár

A bizottság tagjai:

Dr. Bús Imre, főiskolai tanár

Dr. Schaffhauser Franz, egyetemi docens

Dr. Vizelyi Ágnes, egyetemi docens

Budapest
2009

Tartalom

Tartalom	2
1 Bevezetés	4
2 A témaválasztás indoklása, a téma kutatása	6
2.1 A vizsgálat célja	10
3 A kutatási téma releváns alapfogalmainak tisztázása	11
3.1 Az attitűd	11
3.2 Attitűd mérése, attitűdskálák	17
3.3 A tantárgyi attitűdök vizsgálatának hazai előzményei	21
3.4 Szociokulturális háttér szerepe az attitűd formálásában	23
3.5 A tantárgyi rendszer és vizsgarendszer összefüggései, leírása, problémái	32
3.6 Jász-Nagykun-Szolnok megye középfokú iskolarendszere	46
4 A vizsgálat hipotézisei	49
5 Az empirikus vizsgálat bemutatása	50
5.1 Alkalmazott módszerek, a kutatás módszertani eszköztára	51
5.2 A mintáról	54
5.2.1 A próbamérés mintája	54
5.2.2 A vizsgálat mintája	56
5.3 A próbamérés eredményei	63
5.3.1 Iskolaválasztás	63
5.3.2 Tanulási szokások	67
5.3.3 Tantárgyi elfogadottság vizsgálata	69
5.3.3.1 Tantárgyi teljesítmények fontossága	69
5.3.3.2 Tantárgyi attitűdök	72
5.3.3.3 Páros összehasonlítások	81
5.3.4 Iskolai környezet	82
5.3.5 A tanulók informatikai szokásainak vizsgálata	84
5.3.6 A tanulók olvasási szokásai	86
5.3.7 Emelt szintű érettségi vizsga választása	87
5.3.8 A próbamérés tapasztalatainak összegzése	89
5.4 A vizsgálat eredményei	90
5.4.1 A tanulók iskolaválasztása	90
5.4.1.1 Összehasonlítás iskolatípusonként	91
5.4.1.2 Összehasonlítás nemeként	94
5.4.1.3 Tanulói és szülői válaszok összehasonlítása	97
5.4.1.4 Összehasonlítás a szociokulturális háttér alapján	100
5.4.2 Tanulási szokások	102
5.4.2.1 Elérni kívánt végzettség	102
5.4.2.2 Napi tanulási idő	111
5.4.2.3 Iskolába járás kedveltsége	115
5.4.2.4 Az iskolai teljesítménnyel való elégedettség	119
5.4.3 A tantárgyi elfogadottság vizsgálata	122
5.4.3.1 A tantárgyi teljesítmények fontossága	122
5.4.3.2 Tantárgyi attitűdök	135
5.4.3.2.1 Matematika	135

5.4.3.2.2	Irodalom	139
5.4.3.2.3	Magyar nyelv	143
5.4.3.2.4	Történelem	147
5.4.3.2.5	Idegen nyelv	151
5.4.3.2.6	Informatika	155
5.4.3.3	Páros összehasonlítások	159
5.4.4	Iskolai környezet	169
5.4.4.1	Tanulói válaszok	169
5.4.4.2	Szülői válaszok	173
5.4.5	A tanulók olvasási szokásai	175
5.4.6	A tanulók informatikai szokásai	176
5.4.7	Emelt szintű érettségi vizsga választása	181
5.4.7.1	Az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége	181
5.4.7.2	Az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége	185
5.4.7.3	Az emelt szintű felkészítés tantárgyai	188
6	Eredmények, összegzés	188
7	Köszönetnyilvánítás	203
8	Irodalom	204
9	Táblázatok jegyzéke	212
10	Ábrajegyzék	217

„Az a feladatunk, hogy olyan eszközökhöz segítsük a gyerekeket, amelyek segítségével reménnyel és várakozással indulnak neki a jövőnek.” (Hannele Niemi)

1 Bevezetés

Gyakorló középiskolai tanárként, érettségi vizsgaelnökként, szakmai vizsgáztatóként napi tapasztalatokat szerezhettem a közoktatás eredményességéről, a különböző iskolákban folyó szakmai munkáról, amely óhatatlanul az eredményekben is kell, hogy tükröződjék. A fenti tevékenység kínálta a lehetőséget arra, hogy elgondolkozhassam azokon a tényezőkön, amelyek befolyásolhatják az osztályzatok, a záró értékelés vagy éppen az érettségi máig nem halványuló eredményét, jelentőségét a középfokú oktatás lezárásaként. Nagyon érdekelték a közel hasonló feltételekkel vagy éppen jelentősen eltérő körülmények között dolgozó középiskolák eredményei, a tanulók érettségi vizsgatárgyakkal és az informatikával kapcsolatos véleménye, a tantárgyhoz fűződő viszonya, szakkifejezéssel élve: attitűdje, a választás mögött rejlő nyílt vagy rejtett szándék kifejeződése, és azok a tényezők, amelyek utalnak például a vizsgaszint választásában mutatkozó különbségekre. A mindennapi oktatási tapasztalatok arra indítottak, hogy szakirodalmi támpontokat, tudományosan feldolgozott reflexiókat számításba véve keressek megerősítő feltételezéseimre, összerendezzem az empirikus kutatási eredmények igazolható megállapításait.

Dolgozatom ennek a tapasztalati tájékozódásnak és gyakorlati vizsgálati eredményeknek a tudományos összefoglalását igyekszik felvázolni. Olyan pedagógiai problémára keresi a választ, amely reményeim szerint választ adhat arra a kérdésre, hogy az egyes tárgyak tanulásában, eredményességében mutatkozó eltérések milyen okokra, milyen külső és belső tényezőkre vezethetők vissza, milyen módszertani eszköztár következetes alkalmazásának lehet ez a következménye, milyen tényezők befolyásolják a középiskola lezárásakor kínálkozó szintbeli eltérést kínáló választást, amely egyértelműen befolyásolja a továbbtanulás esélyét és irányát, végső eredményében kihat a fiatalok további életútjára is.

A pedagógiai kutatások között egyre nagyobb teret kapnak a tanulás eredményességét befolyásoló, a teljesítményeket meghatározó affektív tényezők szerepére irányuló vizsgálatok. A vizsgálatok fókuszában az affektív tényezőkön belül is kiemelkedő jelentőségű a tanulók attitűdjének tanulmányozása. Az attitűdökkel kapcsolatos kutatás iránti érdeklődés egyrészt magukra az attitűdökre, azok szerkezetére, fejlődésére

vonatkozik, másrészt a tantárgyi teljesítményeket befolyásoló szerepük miatt kerülnek a kutatók érdeklődésének a középpontjába.

A hazai és nemzetközi vizsgálatokban a tudásszintmérések és a képességvizsgálatok kiegészítő elemeként általában a tanuló szocioökonómiai státusára irányul a figyelem, ugyanakkor az attitűdökkel kapcsolatos adatok is felvételre kerülnek. Ennek nyilvánvalóan az lehet az oka, hogy az attitűdökkel kapcsolatos vizsgálati eredmények fontos jelzést adnak – a tanulásra gyakorolt közvetlen hatáson túl – az adott tantárgy tanításának pedagógiai irányultságára, a módszertani kultúrára, annak színvonalára. Az attitűdök arról is tájékoztatnak, hogy milyen érzelmi aurában, milyen affektív feltételek között folyik az egyes tantárgyak oktatása, amelyek így a sikerességen túl népszerű tantárgyakká válva utalnak e népszerűséget kiváltó valós tényezőkre, feltételezhető okokra: az érzelmi kötődés indítékára.

Az eddigi vizsgálati eredmények tanulmányozása megerősített abban, hogy a különböző tudásterületeken elért eredményeket a tantárgyakkal kapcsolatos attitűdök, motivációk, az énkép, a pályaválasztási szándék, a tanuláshoz való viszony, az életcélok, a szociokulturális háttér jelentősen befolyásolhatják. Fontos lehet a tantárgyi kötődés és a tanulmányokat befolyásoló szociokulturális háttér ismeretén túl a tantárgy tantervi helyének a vizsgarendszerben kijelölt szerepének, elfogadottságának és a továbbtanulásban játszott szűrő szerepének a feltérképezése is. A fent körvonalazott kutatói program nézetem szerint alkalmas arra, hogy megállapításai ismeretében, egy-egy e témára fókuszáló vizsgálat eredményeinek visszacsatolásakor a nevelőtestület számára olyan felismerések válhatnak nyilvánvalóvá, tudományosan megalapozottá, amelyek közvetlenül alkalmazhatók a nevelőközösség mindennapi munkájában, végeredményben a tanuló iskolai eredményességét, a tanulás iránti elkötelezettségét, egy-egy tárgy iránti tartós érdeklődését messzemenően szolgálva.

Számos vizsgálatban keresték a kutatók arra a választ, hogy miként függ a tanulók iskolai teljesítménye, iskolai továbbhaladása a szociokulturális háttérétől. A kutatási eredmények tanúsága szerint a legjobb teljesítményt nyújtó pedagógiai rendszerben tanuló diákok tanulmányi eredménye és családi körülménye között alig találni kapcsolatot, itt úgy tűnik, hogy az oktatás képes ellensúlyozni a családi háttér oly gyakori negatív hatását, ugyanakkor az is föltűnhet, hogy a megfelelő családi háttér és átgondolt pedagógiai rendszer mentes az ún. összeillesztési problémáktól (Illyés, 1985). A magyar iskolák közötti kiemelkedően nagy különbségekre a nemzetközi összehasonlító vizsgálatok közül elsőként az OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) PISA

2000 (Programme for International Student Assessment) felmérés hívta fel a figyelmet. Ez a felmérés megmutatta azt is, hogy azokban az országokban, amelyek kimagasló eredményeket értek el, kisebb az iskolák közötti különbség, ezt a 2003-as és a 2006-os PISA-vizsgálatok is megerősítették.

A hazai mérések eredményei is mutatták, hogy az azonos évfolyamok teljes iskolai osztályai között több évnek megfelelő intellektuális fejlettségbeli különbség van, és ez már az általános iskolában is tapasztalható (Csapó, 2003). Ezt a különbséget a nyolcadik évfolyam utáni elágazás és a különböző típusú középiskolák közötti minőségi eltérések tovább növelik. Ezek a különbségek nem csupán a különböző iskolatípusba járó diákok szaktárgyi teljesítményei között tapasztalhatók, hanem azokon a későbbi tanulmányok szempontjából meghatározó fontosságú területeken is, mint az olvasás, szövegértés és az elemi számolási készség.

A közép fokú intézmények szociális, kulturális és gazdasági háttér szempontjából általában szegregáltak, ennek oka többnyire a közép fok felsőoktatásra felkészítő funkciójából, az erre való törekvés készítő erőfeszítéseiből következhet.

Dolgozatomban a fentiek összefoglalásaként arra a kutatói kérdésre is keresem a választ, hogy a tanulók tantárgyi elkötelezettsége, attitűdje, szociokulturális háttérének és tanulmányi eredményének, vizsgaszintjének a választásából levonható következtések megfogalmazhatók-e a pedagógiai kutatás eszköztárával alátámasztott pedagógiai problémaként. Foglalkoztat az a kérdés, vizsgálhatók-e és megválaszolhatók-e, alkalmasak-e arra, hogy diagnózis szerepükön túl hatékony pedagógiai eljárások megfogalmazását előkészítsék. Részletes vizsgálati metodika segítségével konkrét összefüggések igazolását keresem a fenti tényezők viszonylatában, adott közegben, adott korosztály vonatkozásában. Vizsgálni kívánom a látványos összefüggések között azokat a kölcsönhatásokat, amelyek magyarázzák a leginkább frekvenciált tantárgy közvetlen hatását általában és konkrétan a tantárgyi eredményességre, áttételesen a tantárgyak tanulására, illetve a tantárgyak tanításának a módszertani kultúrájára.

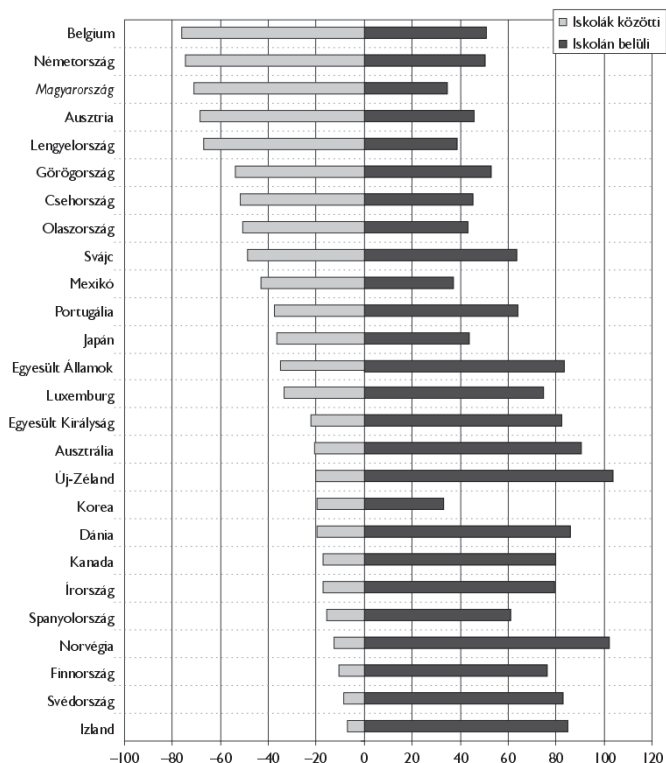
2 A témaválasztás indoklása, a téma kutatása

A hazai és a nemzetközi kutatások már a múlt század hatvanas és hetvenes éveiben ráirányították a figyelmet a hazai iskolázás, az iskolai, pedagógiai hatásrendszer erős társadalmi meghatározottságára. A kutatások arra is rávilágítottak, hogy az iskolai, pedagógiai hatásrendszer nem képes ellensúlyozni ezt az átlagon fölüli társadalmi meghatározottságot. Ezeknek köszönhetően hazánkban a tanulók iskolai esélyei rendkívül

egyenlőtlenek, s ez az egyenlőtlenség növekvő trendet mutat, melyet a rendszerváltás után sem sikerült megállítani. Az iskola híven leképezi (leképezte) a társadalom polarizáltságát, tagoltságát. A tanulási teljesítményekben kimutatott iskolai, pedagógiai különbségeket már az 1970-es IEA-felmérés (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) is feltárta. Később, a monitorvizsgálatok a nyolcvanas évek második felében, majd a kilencvenes években is felhívták a figyelmet ezekre a jelentős iskolai egyenlőtlenségekre. A trendanalízisek egyértelműen jelezték a nagyvárosi és a falusi iskolák közötti teljesítményyellő kinyílását, míg a fővárosi és a nagyvárosi iskolák tanulóinak teljesítménye enyhén monoton növekvő tendenciát, addig a kisvárosi és a falusi iskolák tanulóinak teljesítménye enyhén monoton csökkenő tendenciát mutatott, jelezve az iskolákra nehezedő társadalmi determináció súlyosságát. A PISA 2000 vizsgálat is megerősítette a magyar iskolarendszer egyenlőtlenségét. A magyar középfokú iskolák közötti különbség – a 15 éves tanulók olvasásteljesítményén mérve – a harmadik legnagyobb az OECD-országok körében, Belgium és Németország után. (1. ábra – A 15 éves tanulók kombinált szövegértési teljesítményének iskolák közti és iskolán belüli varianciája az OECD-országokban, 2000)

Rámutatott a felmérés arra is, hogy az iskolák közötti különbség nagysága együtt jár az iskolán belüli különbségek viszonylag alacsony szintjével, azaz a középfokú iskolatípusokon belül azonos képességű, hasonló szocioökonómiai és szociokulturális háttérű tanulók járnak. Az iskolák közötti különbségek és a tanulók közötti, iskolán belüli különbségekből az iskolarendszer szelekciójára lehet következtetni. A PISA 2000 vizsgálat eredményei alapján – elsősorban az észak-európai és az angolszász országokban – a középfokú iskolák közötti különbség alacsony, míg az iskolán belüli, tanulók közötti különbségek nagyok. Ezekben az országokban – a hazai eredményekkel ellentétben – a középfok nem szelektált, az iskolákon belüli különbségek nagysága a demokratikus normáknak megfelelő különbséget mutat.

Magyarországon a huszadik század utolsó három évtizedében több rendszerszintű, nemzetközi, összehasonlító pedagógiai felmérést és vizsgálatot végeztek. A nemzetközi vizsgálatok adott életkorú tanulók néhány kitüntetett műveltségterületen elért tanulói eredményeit vizsgálták, a kapott adatok lehetővé tették a vizsgálatokban részt vevő közoktatási rendszerek értékelését, összehasonlítását. A hazai vizsgálatokból elsősorban a tanulói teljesítmények állapotáról, eloszlásáról, fejlődési trendjeiről kaphattunk adatokat, lehetővé téve következtetések levonását.

1. ábra – A 15 éves tanulók kombinált szövegértési teljesítményének iskolák közti és iskolán belüli varianciája az OECD-országokban, 2000¹

Kiemelkedő jelentőségű volt az ötvenes évek végén az amerikai James Coleman nagyszabású és nagyhatású vizsgálata az iskolai eredetű egyenlőtlenségekről (Equality of Educational Opportunity). Valószínűleg ez vizsgálat is hatást gyakorolt arra, hogy 1958-ban a Hamburgi UNESCO Intézetben a svéd Torsten Husén néhány társával megalapította az IEA Társaságot, és egy feltáró, felderítő (pilot study) vizsgálat elindításáról határoztak, amelynek eredményeit 1962-ben Foshay foglalta össze, ebben arra a kérdésre is keresték a választ, hogy lehetséges-e a tanulók tanulási teljesítményeinek nemzetközi összehasonlító felmérése. A vizsgálat azzal a pozitív eredménnyel zárult, hogy a kulturális és nyelvi problémák kiküszöbölhetők, ezáltal lehetővé váltak az országok oktatási rendszereinek

¹ Forrás: Vári, 2003

Megjegyzés: Az OECD-országok tanulói teljesítményei átlagos varianciájának százalékában kifejezve.

empirikus, országok közötti összehasonlító kutatásai. Az IEA alapító kutatói megtervezték, és tizenkét ország részvételével lebonyolították az első matematikai vizsgálatot. Az IEA Társasághoz csatlakozott – elsőként a nemzetközi szervezetek közül – az amerikai NAEP², majd a kilencvenes évektől az OECD is.

Magyarországon az 1970-es évek elejétől rendelkezünk eredményekkel a tantárgyi kedveltségről. Az első IEA felméréshez kapcsolódóan sor került az *attitűdök* vizsgálatára is, az első eredményeket Ballér Endre ismertette 1973-ban. Báthory Zoltán a Monitor '86 vizsgálatban négy tanulói korosztály (4., 8., 10. és 12. osztályosok) körében tantárgyi kötődésvizsgálatokkal elemzi a tantárgyi tanulás motivációforrásának jellegzetességeit.

Csapó Benő és munkatársai 1995-ben, 1999-ben, illetve 2000-ben végzett, az iskolai tudás különböző komponenseit vizsgáló kutatásaikban a háttérváltozók között szerepeltek a tantárgyakhoz fűződő attitűdök is. *Az iskola képes az attitűdöket alakítani, amelyek vissza is hatnak a tanulásra: könnyebb azokkal a tanulókkal eredményt elérni, akiknek az adott tantárgy tanulása örömet szerez, akik képesek ebben elmélyülni.* (Csapó 2002, 37. p.) 1999-ben a Pécsi Tudományegyetem Neveléstudományi Intézetének kutatócsoportja megismételte, és egy nyolcdimenziós ellentétpárokat tartalmazó skála használatával terjesztette ki a szegedi kutatócsoport vizsgálatát egy Baranya megyei mintán.

A PISA-vizsgálatok is tartalmaztak a tantárgyi attitűdökre irányuló vizsgálatokat. A tantárgyakkal kapcsolatos attitűdöket mérte a harmadik nemzetközi matematika és természettudomány felmérés (TIMSS – Third International Mathematics and Science Study) is.

Munkám alapjául szolgáló adatfelvételt egy tanulói és egy szülői kérdőív kidolgozása és egy próbamérés előzte meg. A kérdőívek birtokában a próbamérést 2006 májusában végeztem el az egyik jászszági tiszta profilú gimnáziumban és egy, a megyeszékhelyen levő tiszta profilú szakközépiskolában. A próbafelmérés arra szolgált, megbizonyosodjam arról, hogy a vizsgálati eszköztár kisebb finomításokkal alkalmazható-e, a témakör elemei világos összefüggésbe rendezhetők-e, a kapott eredmények alkalmasak-e arra, hogy további, szélesebb körű vizsgálat kiindulása lehessen.

A próbamérés Jász-Nagykun-Szolnok megye két középfokú iskolájának nyolc osztályában zajlott le. A próbamérés eredménye meggyőzőtt arról, hogy a választott eszköztár jól szolgálja a tervezett célok megvalósítását, kisebb finomítások elvégezhetők, a tárgyi elfogadottság megyénkre kiterjedő vizsgálata megalapozott, a tervezett vizsgálat

---

² Amerikai monitor-vizsgálat (National Assessment of Educational Progress)

megbízható eredményeket hozhat. Ennek alapján a vizsgálatot megyénk 13 közép fokú iskolájának 48 osztályában, 2007 márciusában végeztem, 1142 tanuló és szülő megkérdezésével. A vizsgálatban való részvétel – mindkét mérés esetén – önkéntes volt, mérésben való részvételét a szülők a hozzájáruló nyilatkozatok aláírásával engedélyezték. Csak a szülői hozzájárulással rendelkező kérdőíveket dolgoztam fel. 2006 és 2007 augusztusában valamennyi intézmény igazgatóját írásban tájékoztattam iskolája eredményeiről. A kérdőíveket 2006 és 2007 nyarán az SPSS 11.5. for Windows program segítségével dolgoztam fel.

2.1 A vizsgálat célja

Kutatómunkám célja, hogy megvizsgáljam szűkebb pátriám, a Jász-Nagykun-Szolnok megyében működő iskolák tizedik évfolyamos tanulóinak a kötelező érettségi vizsga tárgyainak a tantárgyi elfogadottságát. Az érintett tantárgyak a magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv és az informatika volt.

Definícióm szerint *tantárgyi elfogadottságon* a tanuló tantárgyhoz és a tantárgyi teljesítményhez kapcsolódó attitűdjét, a tantárgy kedveltségét, tanulásának hajlandóságát, a tanulók és a szülők szerint a tantárgyi teljesítmény fontosságát értem.

Arra a kérdésre is kerestem a választ, hogy *milyen kapcsolat van Jász-Nagykun-Szolnok megyében a tantárgyi elfogadottság és a választott érettségi vizsga szintje* (közép, emelt) *között* a kötelező érettségi vizsga tárgyaiból (magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv) és informatika tantárgyból. Kérdés volt számomra az is, hogy *milyen tényezők határozzák meg a választott érettségi vizsga szintjét és a tantárgyi elfogadottságot*.

A kutatásom során azt is vizsgáltam, hogy *milyen tényezők befolyásolják az érettségi vizsga szintjét* (közép, emelt) az adott tantárgyból. Arra a kérdésre is kerestem a választ, hogy *milyen tényezők határozzák meg a választott érettségi vizsga szintjét és a tantárgyi elfogadottságot a tanuló, iskola, valamint a település szintjein*.

A fentieken túl vizsgáltam a *tanulók tanuláshoz való viszonyát, továbbtanulási szándékát, emelt szintű érettségi vizsga felkészítőre való jelentkezését, szociokulturális hátterét, olvasási és informatikai eszköztár használatának a szokásait*, azaz milyen feladatok megoldására használja a számítógépet, valamint azt is, miért az adott középiskolát választotta. Kutatásom lehetőséget ad a nemek szerinti, az iskolatípus és település szerinti különbségek vizsgálatára is. Hasonló vizsgálat a megyénkben mindeztáig nem történt.

3 A kutatási téma releváns alapfogalmainak tisztázása

3.1 Az attitűd

A fent vázolt kutatási tervezet egyik alapfogalmának tekintem az attitűd fogalmát, hiszen mint látni fogjuk a különféle megközelítések gyakran a diszciplináris határokat összemósó értelmezések ellenére a tevékenység választásában és eredményes végzésében meghatározó szerepe van. Így a kutatáshoz kapcsolódó fogalmak közül ebben a fejezetben az attitűddel kapcsolatos elméleti hátteret tekintem át.

Az attitűd meghatározására számos próbálkozással találkozhatunk a szakirodalomban. Az attitűd a pszichológiában viselkedési beállítódás, érzelmileg erősen színezett elvárás és vélemény, amely bizonyos élményeket vár el, s készenlétet jelent valamilyen viselkedésre. (Akadémiai Kislexikon, 1989. 144. p.) Allport tétele, miszerint „az attitűdök meghatározzák minden ember számára, hogy hogyan fog cselekedni a jövőben”, hajtóereje lett az attitűdök kutatásának; definíciója szerint „az attitűd tapasztalat révén szerveződött mentális és idegi készenléti állapot, amely irányító vagy dinamikus hatást gyakorol az egyén reagálására mindazon tárgyak és helyzetek irányában, amelyekre az attitűd vonatkozik” (Allport, 1935).

Attitűdnek nevezünk bármely kognitív reprezentációt, amely összegzi egy attitűdtárggyal – önmagunkkal, másokkal, tárgyakkal, cselekedetekkel, eseményekkel vagy ötletekkel – kapcsolatos értékeléseinket. Mivel az attitűdtárgyakkal kapcsolatos értékeléseink lehetnek kedvezőek, semlegesek vagy kedvezőtlenek, az attitűdök lehetnek pozitívak, negatívak vagy semlegesek, éppúgy, ahogy különböznek irányukban.” (Smith, Mackie (2004) p. 378., hivatkozik McGuire, 1985; Ostrom, 1969; Zanna és Rempel, 1988)

„Az attitűd, bármilyen egyebet jelentsen is még, egy olyan készenléti funkcionális állapotot jelöl, amely a szervezetet arra készíteti, hogy bizonyos ingerre vagy ingerszituációra meghatározott módon reagáljon.” mondja M. Sherif és H. Cantril (idézi Albigh, W., 1956). Thurstone szerint az attitűd valamely „pszichikus objektumhoz” fűződő pozitív vagy negatív érzelmek erőssége (Thurstone, 1959).

Az irodalomban elkülönülnek egymástól az egyszemélyes és a háromkomponensű modellek. A háromelemes attitűdmodell az attitűdöt olyan hipotetikus konstrukciónak tekinti, mely a viselkedést megelőző megfigyelhető inger és az azt követő viselkedés között közvetít. Az attitűdök „arra szolgáló predispozíciók, hogy bizonyos ingerszituációkra bizonyos válaszosztályokkal történjen reagálás”. (Rosenberg és Hovland,

1960, 3. p., idézi Stahlberg és Frey, 1999) A válaszosztályok affektív (a kedvelés értékelő viszonyulásai, az attitűdtárgy által kiváltott érzések, érzelmek), kognitív (mindaz, amit az emberek az attitűdtárgyról tudnak, az attitűdtárgyakra vonatkozó hiedelmek, vélemények és elképzelések), viselkedéses, ti. az attitűdtárgyakkal kapcsolatos múltbéli, jelenkori és jövőbeli interakciók, a viselkedésszándékok és cselekvéstendenciák összetevőiből állnak.

Más szerzők az attitűd legfontosabb vagy akár egyetlen összetevőjeként *az attitűd értékelő jellegét* hangsúlyozzák. A definícióknak ez a fajtája az egydimenziós attitűd, mivel csak egyetlen attitűdkomponensre irányul. „Az attitűd kifejezés úgy használandó, mint valamely személyre, tárgyra vagy problémára vonatkozó általános és időben hosszantartó pozitív vagy negatív érzelem” (Petty és Cacioppo, 1981. 7. p.; Fishbein és Ajzen, 1975, idézi Stahlberg és Frey, 1999). A modell hívei különbséget tesznek az attitűd fogalma és a hiedelem fogalma, másfelől a viselkedéses szándék és a nyílt cselekvés közt. A hiedelem kifejezés az attitűd tárgyára vonatkozó véleményekre fenntartott, azaz azokra az információkra, ismeretekre vagy gondolatokra melyekkel valaki az attitűdtárggyal kapcsolatban rendelkezik. Az attitűdök az attitűdtárgyakhoz kapcsolódó érzelmek, annak pozitív és negatív értékelései. A viselkedési szándékok egy bizonyos típusú, az attitűdtárgy szempontjából releváns cselekvésre vonatkozó predikciót írnak le, azaz egy megadott attitűdtárgy iránti meghatározott viselkedésre való készenlétet, ami nem szükségszerűen jár azzal, hogy a viselkedés ténylegesen megtörténik. A szándékolt viselkedés nem zajlik le, ha konfliktusban áll a szociális normákkal vagy az egyén arra vonatkozó elvárásaival, hogy a helyénvaló vagy elfogadható viselkedésnek milyennek kellene lennie. Az alábbi négy fogalmat – hiedelmek, attitűdök, viselkedési intenció és viselkedés – interpretálta Fishbein (1963, 1967), és Fishbein és Ajzen (1975) az attitűdök és a viselkedés tanulmányozására szolgáló fogalmi keretben. Az attitűdök várakozás-értékelés modelljét Fishbein alakította ki (1963, 1967). Egy attitűdöt az egyes tulajdonságokkal asszociált érték- és várakozáskomponensek szorzatainak összege jósolja meg $A_0 = \sum_{i=1}^n b_i e_i$, ahol A_0 valamely T tárgyra irányuló attitűd, b_i a T-re vonatkozó i hiedelem, e_i i tulajdonság értékelése és n a hiedelmek száma. A gyakorlati kutatásban többnyire az egydimenziós elgondolást követő attitűd-operacionalizálásokat részesítik előnyben, mivel azok egyszerűbben mérhetők (Dawes és Smith, 1985; Silberger, 1983), a legtöbb standard attitűdskála is az egydimenziós attitűdfogalmon alapul.

Attitűdöket azért alakítunk ki, mert hasznosak számunkra. (Katz, 1976; Smith et al., 1956). Az attitűdök motivációs gyökereit tárgyalják Katz (1967), Smith, Bruner és White

(1956), McGuire (1969) funkcionális attitűdelméletei. A feltételezések szerint az attitűdöknek négy fő funkcionális alapjuk van, melyek motivációs természetűek. A négy motivációs funkció az énvédő; az érték kifejező, énmegvalósító; az instrumentális, alkalmazkodás jellegű vagy haszonelvű; az ismereti vagy gazdaságossági funkciók. Az énvédő funkció leírásához Katz (1967) olyan, a pszichoanalízisből származó elhárító mechanizmusok fogalmát használja, mint például a racionalizáció és a projekció. Az attitűdök ilyen működése képes megvédeni az embert az énjére vagy csoportjára irányuló negatív érzésektől, azáltal, hogy lehetővé teszi a szóban forgó érzések más személyekre való kivetítését. Katz (1967) feltételezte, hogy az embereknek szükségük van centrális értékeik vagy énfelfogásuk centrális összetevőit tükröző attitűdjeik kifejezésére. Az attitűd kifejezésének ez az érték kifejező, énmegvalósító funkciója főként az ember saját énfelfogásának megerősítésére, nem pedig mások elismerésének elnyerésére irányul. Az attitűdök segítik az embereket a vágyott célok elérésében, a nem kívánatos következmények elkerülésében, ez az instrumentális, alkalmazkodás jellegű vagy haszonelvű funkció. Az ismereti vagy gazdaságossági funkciók szerint az attitűdök a világ szervező és strukturáló funkcióját is szolgálják. Az attitűdök lehetővé teszik számunkra, hogy a beérkező információt, az új élményeket a már megalapozott értékelő dimenziók mentén kategorizáljuk, és segíthetnek a bennünket övező komplex világ leegyszerűsítésében és megértésében. Az attitűdöknek ez az ismereti vagy gazdaságossági funkciója nagyon nagy jelentőségű az információfeldolgozásban.

Az információfeldolgozás három összetevője: az attitűd szempontjából releváns információ aktív keresése; az információ kódolása, azaz a perceptuális és ítéleti folyamatok és az információ memóriából történő előhívása. A disszonanciaelmélet (Festinger, 1957) szerint az emberek arra motiváltak, hogy az attitűdjeikkel egybehangzó információkkal találkozzanak, s elkerüljék az attitűdjükkal disszonáns információkat, azért, hogy egy döntést vagy egy létező attitűdöt stabilizáljanak, s ily módon kognitív konszonanciát tartsanak fenn vagy elkerüljék a disszonanciát. Ahhoz, hogy ne teremtsünk feszültséget vagy disszonanciát, az attitűdjeinkkel disszonáns tudattartalmakat elkerüljük, míg az attitűdjeinkkel konszonáns tudattartalmakat szelektív módon keressük. A szelektív információ-felvételre vonatkozó hipotézist Frey és Rosch (1984) vizsgálta. Amikor az ember elkötelezett egy bizonyos mértékű ítélete, döntése vagy attitűdje mellett, akkor ez erős szelektív információfelvételi hatást hoz létre. Abban az esetben, mikor valaki nem elkötelezett saját attitűdje iránt, az könnyedén megváltoztatható, s nem várható, hogy jelentős szelektív információfelvételi hatást vált ki. Frey (1986) kutatási programjában

meghatározta, hogy az emberek milyen feltételek mellett nem mutatnak szelektív információfelvételi hatást, hanem pont fordítva, szelektív módon disszonáns információt keresnek. A személyek hajlanak arra, hogy disszonáns információkkal találkoznak, amikor kognitív rendszerük (azaz attitűdjük) elég erős ahhoz, hogy az ilyen típusú információ integrálására vagy elvetésére képesek legyenek; vagy amikor kognitív rendszerük elég gyenge, és az egyén számára hosszú távon jobbnak látszik megváltoztatni azt, és konzonánssá tenni a meglévő, esetleg elsöprő többségű disszonáns információval.

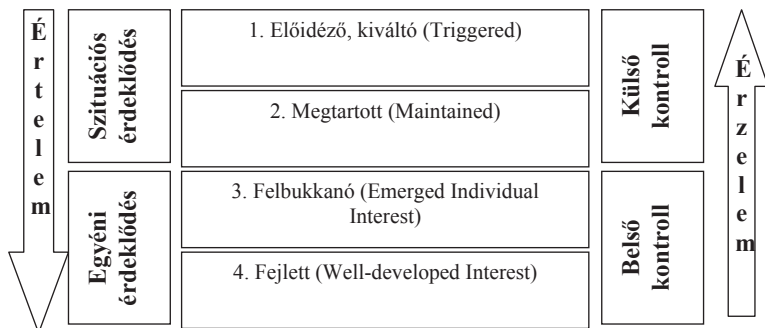
Az attitűd-releváns információ észlelése. Az emberek gyakran megpróbálják elkerülni az attitűdjeikkel disszonáns információkat. A mindennapokban azonban gyakran nem könnyű elkerülni az ilyen típusú információt. Az attitűdök ilyenkor is befolyást gyakorolnak az információfeldolgozásra, ez alkalommal az attitűd-releváns információ észlelésének és értékelésének módosításával. Fazio és Williams (1986) bebizonyította, hogy az emberek szelektíven dolgozzák fel az attitűdtárgyakra vonatkozó információt. A kognitív konzisztencia elmélet (Heider, 1944, 1946) feltételezi, hogy az emberek arra törekcsenek, hogy megismeréseik (hiedelmeik, attitűdjeik, saját viselkedésük észlelése) feszültségmentesek legyenek, azaz egymásnak ne ellentmondóan szerveződjenek. Amikor a személyek azt észlelik, hogy bizonyos attitűdjeik egymással ellentmondásban állnak, a kognitív egyensúlytalanság állapotába kerülnek. Ez az állapot kellemetlen és feszültséget teremt. A személy motiválva lesz arra, hogy az érintett megismeréseket konzisztens és feszültségmentes kapcsolatba hozza egymással azáltal, hogy az illető tudattalanul egyikét vagy mindet megváltoztatja.

Léteznek más elméletek is, amelyek szintén azt feltételezik, hogy az attitűdök irányítják az attitűd-releváns információ észlelését és értékelését. Sherif és Hovland (1961) szerint saját attitűdünk a megítélés lehorgonyzásának funkcióját szolgálja, melynek alapján az összehasonlítás során minden lehetséges attitűd-pozíció megítélődik.

Az attitűdök sémaképzése szerint az információt nem passzívan vesszük fel és raktározzuk a memóriában, hanem az általában sémáknak nevezett kognitív memóriastruktúrákban szelektíven kódoljuk és aktívan szervezzük őket (Markus, 1977). Az attitűd-sémák hatására újraértelmezték a kognitív disszonancia elmélet által feltételezett szelektív figyelmi, illetve megtartási (retention) effektust. Judd és Kulik (1980) szerint az attitűdök mint sémák az attitűd-releváns információ bipolárisan megvalósuló szelektív feldolgozását váltják ki; azaz elősegítik mind az attitűddel konzisztens, mind az annak ellentmondó viselkedés kódolását és megtartását, s akadályozzák az attitűd szempontjából semleges vagy irreleváns információ feldolgozását.

Az attitűd-releváns információ felidézése. Levine és Murphy (1943) feltételezte, hogy a szociális attitűdöket támogató információkra jobban emlékszünk, mint az azokkal ellentmondásban levőkre. Judd és Kulik (1980) kutatási eredménye szerint az attitűdök azoknak az attitűdöt kifejező megállapításoknak a felidézését segítették elő, melyekkel a személyek erőteljesen egyetértettek vagy nem értettek egyet azokhoz a megállapításokhoz képest, melyek a személyekből kevésbé szélsőséges válaszokat váltottak ki az egyetértésüket jelző skálán.

„Az attitűdök pozitív és negatív viszonyulások tárgyak, személyek, csoportok, helyzetek vagy a környezet bármely más azonosítható mozzanatai, akár absztrakt eszmék vagy politikai irányzatok iránti vonzalmak, s tőlük való idegenkedések.” (Atkinson et al., 2002, 506. p.) Az attitűdök kifejeződhetnek érzelmekben, vélekedésekben és viselkedésben: ezek az attitűdök affektív, kognitív és viselkedési összetevők együttese. Az attitűdök különböző pszichológiai szükségleteket elégítenek ki. Funkcióik szerint lehetnek instrumentális, vagy utilitárius (cél a jutalmak elnyerése és a büntetések elkerülése), ismeret (referenciakeret nyújtása, hogy ismereteinket értelmesen tudjuk szervezni – az ilyen attitűd sémaként működik), érték kifejező (cél, hogy kifejezze az egyén értékrendjét és meggyőződéseit), énvédő (cél, hogy megvédje az egyén saját, elfogadhatatlan impulzusaitól) és szociális igazodási (cél, hogy a csoporthoz való tartozást kifejezze és erősítse).

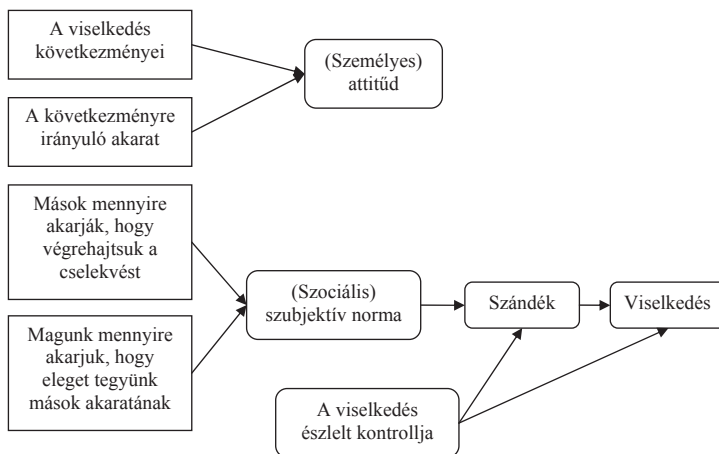
2. ábra – Az érdeklődés fejlődése

Suzanne Hidi³ az érdeklődés fontosságát emeli ki. Megkülönbözteti az érdeklődés két kategóriáját, a szituációs és az egyéni érdeklődést (2. ábra – Az érdeklődés fejlődése).

³ az ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola által szervezett, 2006. március 20-án megtartott előadás alapján

Kutatásai arra az eredményre vezettek, hogy az érdeklődés irányítható. A negyedik fázisban tesszük fel az ún. kíváncsisági kérdést (curiosity question), ami összeköttetést teremt a saját tudásunk és a külvilág között. Az érdeklődés fejlődése megállhat az egyes szinteken, a szintek egymásra épülnek, a magasabb szintekre való eljutás csak a korábbi szinteken keresztül lehetséges.

Ajzen és Fishbein (Carver-Scheier, 1998, 467. p.) szerint számos különböző fajtájú információt veszünk figyelembe, amikor egy adott cselekvés végrehajtásán gondolkodunk, ezt mutatja a 3. ábra – Az információ és a cselekvés (Carver-Scheier, 1998, 17.2. ábra).

3. ábra – Az információ és a cselekvés

Az információ első forrása a cselekvés következményeire, a második arra vonatkozik, hogy mi magunk mennyire akarjuk ezeket a következményeket. Az ábráról is leolvasható, hogy az attitűdöt ez a két információforrás hozza létre. Az attitűd a kérdéses cselekvéshez való személyes viszonyulás. Az információ harmadik és negyedik forrása a cselekvés szociális jelentésére utal. Az információ harmadik forrását az a vélekedésünk alkotja, hogy a számunkra fontos személyek mennyire szeretnék, hogy végrehajtsuk az adott cselekvést. A negyedik forrás, hogy mi magunk mennyire szeretnénk végrehajtani azt, amit elvárnak tőlünk. Ez utóbbi két információforrás hozza létre a cselekvésre vonatkozó szubjektív normát. Ajzen a múlt század nyolcvanas éveinek végén egy ötödik elemmel, az ún. észlelt viselkedési kontrollal egészítette ki elméletét, miszerint szándékaink létrehozásakor azokat a vélekedéseket is figyelembe vesszük, melyek a

cselekvés végrehajtásának nehézségére vonatkoznak. A szándék létrehozásának utolsó lépcsője a (személyes) attitűd és a (szociális) szubjektív norma fontosságának felmérése és ezek összekapcsolása az észlelt viselkedési kontrollal. A szubjektív mérlegelés és egybehangolás eredménye a szándék. Ha az észlelt kontroll magas (pozitív az attitűd és a szubjektív norma), akkor erős a szándék a viselkedés végrehajtására.

Az érzelmi feszültség, a felfokozott érzelmi állapot ugyancsak a cselekvésre való pszichikus készenlét kifejeződése; az érzelmek legfontosabb pszichikus jellegzetessége éppen az, hogy cselekvések szabályozói, kiváltói, „előhívói”. Kardos (1964, 200-201. p.)

Csepeli György szerint *az attitűdmérés jelentősége abban van, hogy segíthet az emberek viselkedésének előrejelzésében.* „Az emberek attitűdjeinek felmérése azzal kecsegtet, hogy ily módon előre tudjuk látni viselkedésüket.” (Csepeli, 1996, 264. p.)

Az attitűd „értékeléssel átszőtt érzelmi-tudati viszonyulás” (Hunyady Györgyné, 1979. 91. p.). Bábosik István definíciója szerint az attitűd cselekvési készenlét vagy cselekvési készlettség. Neveléstudományi szempontból a személyiség olyan biológiai és pszichológiai képződmények rendszere, amelynek funkciója az egyén életvezetésének szabályozása. Az életvezetési komponens kétirányú lehet, minőségileg konstruktív vagy destruktív. Konstruktív életvezetésen olyan életvitelt értünk, amely szociálisan értékes, de egyénileg is eredményes. A személyiség magatartás- és tevékenységformákban tárgyasul. A konstruktív életvezetés funkcionális komponensei: közösségfejlesztő vagy morális komponens, és az önfejlesztő, tehát az életvezetés sikerét biztosító összetevő. Az egyén aktivitását a személyiség egymással szoros kölcsönhatásban álló két fő funkcionális komponense szabályozza: az ösztönző-reguláló sajátosságcsoporthoz és a kognitív, azaz szervező-végrehajtó sajátosságcsoporthoz. Az attitűd (beállítódás) a szükséglethez kapcsolódik, a releváns személyiségkomponensek közé tartozik.

Pedagógiai kutatásokban az attitűdvizsgálatokat az iskolához, a tantárgyhoz, a tanuláshoz, a tanárokhöz, a társakhoz, magatartási normákhoz, az iskolai élet, az osztály, illetve a csoportstruktúrában kialakuló jelenségekhez, folyamatokhoz való viszony feltárására alkalmazzák. Az attitűdök mérése az ún. attitűdskálák segítségével történik. Munkámban ezt a szemléleti irányt követve szeretnék tudományosan igazolható megállapításokat megfogalmazni.

3.2 Attitűd mérése, attitűdskálák

„Attitűdskála (attitude scale): Olyan kérdőív, melyet kifejezetten az attitűdök mérésére fejlesztenek ki. A skálák közös jellemzője, hogy egy attitűdtárgyra vonatkozó

értékelő megállapításokat tartalmaznak, és a vizsgált személynek ezekre vonatkozóan kell kifejeznie egyetértését vagy egyet nem értését. A viszonyulás mérhető jellemzője az, hogy pozitív vagy negatív irányú-e, illetve, hogy milyen fokban az.” (Szokolszky, 2004)

A leggyakrabban használt attitűdskála az ún. Likert-féle skála. „Likert-féle skála (Likert scale) Olyan könnyen alkalmazható szummatív attitűdskála, amelyikben a vizsgálati személynek minden ítéletet egy-egy ötfokú skálán kell értékelnie. Likert-skála feladja az intervallumskálára való törekvést; a kidolgozások során nem szempont, hogy a tételek közötti távolságok egyenlők legyenek. Inkább az a fontos, hogy az állítások megfelelően megkülönböztessék a kedvező, illetve kedvezőtlen beállításokat.” (Szokolszky, 2004)

Attitűdskálák szerkesztésekor a kérdéssor összeállításánál az alábbi két szempontot célszerű szem előtt tartani. A kijelentéseknek, tételeknek olyan válaszokat kell kiváltaniuk, amelyek – nyíltan vagy latens módon – összefüggnek a mérendő attitűddel, valamint a kijelentésekre adott válaszok összegzése nyomán különbséget lehessen tenni a kikérdezésben résztvevők között.

Attitűdkijelentéseknek a pszichikus objektum iránti érzelmeket (azok különféle fokozatait) kifejező kijelentéseket tekintjük. A sikeres attitűdskála-szerkesztés előfeltétele – a skálaszerkesztési eljárástól függetlenül – az attitűdállítások tartalmilag helyes kiválasztása, egyértelmű, világos és szabatos megfogalmazása.

Skálaszerkesztési eljárások során azt, hogy egy skála miként különbözteti meg az egyéneket, az a felépítésétől és az értékelés módjától függ. Eszerint megkülönböztetünk differenciális, összegző és kumulatív skálákat. A differenciális skáláknál egy személy válasza meghatározza a helyzetét. Az összegző skálák esetén az egyén minden egyes tétel esetében jelzi, hogy egyetért-e vagy sem, s összpontszámát úgy számítják ki, hogy összeadják azokat a részpontszámokat, amelyeket a különböző tételekre adott válaszáinál állapítottak meg. A kumulatív skáláknál a tételek kumulatív sorozatot képeznek, elméletileg egy olyan egyén, akinek az attitűdje a mért dimenzió egy bizonyos pontján van, kedvezően fogja megválaszolni az összes tételt ennek a pontnak az egyik oldalán, és kedvezőtlenül valamennyit a másik oldalon.

Az attitűdskálák szerkesztésében háromféle skálázási irány érvényesülhet: az attitűdmérés mérési eszközeinek (vagyis az attitűdállításoknak, az itemeknek) a skálázása; a személyek attitűdjeinek (vagyis maguknak a személyeknek) közvetlen skálázása; az attitűdállításoknak és a személyek attitűdjének együttes, egymásra vonatkoztatott (közös skálán történő) skálázása.

Az attitűdmérés mérési eszközeinek (vagyis az attitűdállításoknak, az itemeknek) a skálázása történhet a páros összehasonlítás, az egyenlőnek tűnő intervallumok és az egymásra következő (szukcesszív) intervallumok módszerével történhet.

A páros összehasonlítás módszere (Thurstone). A kísérleti személynek párosával bemutatják az összehasonlítás tárgyait, és megkérlik, hogy mindig jelölje meg, melyiket preferálja. A végleges preferenciarend automatikusan alakul ki, minden egyes objektum megkapja a maga relatív helyét az együttesben. A módszer előnye, hogy a válaszok pontosabbak. Összehasonlíthatók az objektumok egymáshoz viszonyított távolságai, megszerkeszthető a vizsgált csoportokra vonatkoztatva a távolságok skálája. Hátránya, hogy ha az objektumok száma aránylag nagy, az eljárás hosszadalmas. (Guilford tanulmányában 1931-ben 15 nemzeti csoportot hasonlított össze, amihez minden megkérdezett személynek 105 összehasonlítást kellett elvégeznie. Saját vizsgálatomban 6 tantárgy esetén ez 15 összehasonlítást jelent.) A tantárgyi kötődések vizsgálatára Hunyady Györgyné (1977) használta először ezt a módszert hazánkban 1977-ben.

Az egyenlőnek tűnő intervallumok módszere (Thurstone). A kutató több száz megállapítást gyűjt össze, amelyeket a vizsgált attitűddel összefüggőnek tart. Nagy számú bíráló (50-300) egymástól függetlenül e megállapításokat tizenegy csoportba sorolja. Az első halmazba a tárgy szempontjából legkedvezőbb, a tizenegyedikbe a legkedvezőtlenebbeknek ítételeket sorolja, a hatodik a „semleges”. Egy megállapítás skálaértékét úgy számítják ki, mint azt a mediánhelyzetet, amihez a bírálók a kérdéses megállapítást hozzárendelték. Azokat a megállapításokat, amelyek túl nagy szóródást mutatnak, figyelmen kívül hagyják. Végző szelektálás során kiválogatják azokat a tételeket, amelyek egyenletesen helyezkednek el a skálán az egyik szélsőséges helyzettől a másikig. A skála így rögzített kijelentéseit összekeverik, véletlenszerű sorrendben közlik a megkérdezett kísérleti személyekkel. A kísérleti személyek attitűd- vagy véleményosztályozatát úgy állapítják meg, hogy kiszámítják az általa megjelölt kijelentések skálaértékeinek középértékét. A módszer hátránya, hogy hosszadalmas, bonyolult műveleteket tartalmaz, nehézkes és költséges több száz szakértő összeszedése. Az intervallumok egyenlőségét az eljárás nem ellenőrzi és nem biztosítja.

Az egymásra következő (szukcesszív) intervallumok módszere (Thurstone), becsüli az intervallumok szélességét is, és az intervallumok szélességének figyelembevételével számítja ki a skálaértékeket.

A személyek attitűdjeinek (vagyis maguknak a személyeknek) közvetlen skálázása a Likert-technikával (kumulált vagy összegzett skálaszerkesztés) történik, mely során a

kutató több nagyszámú olyan tételt gyűjt össze, amit a vizsgált attitűd szempontjából a tárgyhoz hasonlóknak tekint. Ezeket eljuttatják a személyek egy olyan csoportjához, amely azokat reprezentálja, akiknél a kérdőívet használni akarják. E személyek megjelölik az egyetértés, illetve egyet nem értés valamelyik kategóriáját. A válaszokat oly módon értékelik, hogy az kapja a legmagasabb pontszámot, amelyik a legkedvezőbb attitűdöt mutatja. Minden egyes egyén összpontszámát úgy számítják ki, hogy összeadják az egyes tételekre vonatkozó pontokat. A válaszokat elemzik, mely tételek tesznek a leghatározottabban különbséget a magas és alacsony értékek között az összesített skálán. Kihagyják azokat a tételeket, amelyek nem mutatnak lényeges korrelációt az összpontszámmal, vagy azokat, amelyek nem váltanak ki eltérő válaszokat azoknál a személyeknél, akik magasán értékelnek, és azoknál, akik alacsonyan értékelnek az egész vizsgálatban. Így biztosítják, hogy a kérdőív „belsőleg konzisztens” legyen, vagyis minden tétel ugyanazzal az általános attitűddel legyen kapcsolatban. A Likert-skála ugyan a szigorúan értelmezett matematikai szabályok szerint rangskála, a szakirodalom gyakran *a többféle és összetettebb statisztikai analízisre alkalmas intervallumskálaként kezeli* (Csapó, 1994; Sellitz, Jahoda, Deutsch és Cook, 1979; Józsa 2002).

Az attitűdállításoknak és a személyek attitűdjének együttes, egymásra vonatkoztatott (közös skálán történő) skálázása *a „perfekt” skálával és valószínűségi jellegű (probabilisztikus) skálákkal történik.*

„Perfekt” skála (Guttman-skála), amely még nem valószínűségi szemléletű. Guttman elgondolása szerint az itemeket úgy kell súlyozni, hogy az osztályozandó objektumokat a legélesebben elkülönítsék, melyből adódik a modell eredendő gyengéje, determinisztikus jellege. A skála egész szerkesztési eljárása és jogosultsága arra a feltételezésre épül, hogy nincs kivétel, a magasabb értékű, nagyobb súlyú item igenlése, teljesülése maga után vonja valamennyi alacsonyabb értékű, kisebb súlyú item teljesülését is. A kivételek ebben a modellben cáfolják a szabályt. Guttman modellje nem realisztikus, a társadalomtudományokban figyelembe veendő mutatók (indikátorok) általában valószínűségi jellegűek (teljes bizonyossággal nem zárható ki, hogy valaki, akinek nagy autója van, nincs színes tv-je).

Valószínűségi jellegű (probabilisztikus) skálák Rasch, Wright, Andrich stb. A probabilisztikus tesztmodellek a feladatok megoldásának valószínűsége és egy olyan változó között állapítanak meg függvénykapcsolatot, amelyben együttesen vannak jelen az egyes személyeket jellemző képességparaméterek és az egyes feladatokat jellemző nehézségparaméterek. A személy- és itemparamétereket egyesítő független modellváltozó,

amelytől függ a feladatmegoldás valószínűsége, maga is függ az egyes személyek és feladatok ismeretlen paramétereitől. A tesztmodellre épülő becslési eljárás célja ezeknek a paramétereknek a meghatározása, amihez kiinduló alap az az eredménytáblázat, amelyből a modellváltozó értékei becsülhetők. Az elméleti és gyakorlati problémát az jelenti, hogy a modellváltozóban együttesen jelenlévő kétféle paramétertípus miként választható el, hogy külön-külön is megkapjuk a személyekre jellemző képesség- és itemeket jellemző nehézségmutatókat. A feladat megoldásához el kell fogadni egy modellfeltevést a feladatok megoldási valószínűségét és a modellváltozót összekapcsoló függvény jellegére vonatkozóan. Az egyes probabilsztikus tesztmodellek abban különböznek, hogy milyen függvénnyel (modellfüggvénnyel) kapcsolják össze a feladatmegoldás valószínűségét és a többi (független) változót. Pl.: logisztikus, normálogiva-modellek stb. ITC (Item Characteristic Curve) az item jelleggörbéje, azt mutatja meg, hogy miként alakul egy-egy item megoldási valószínűsége a modellváltozó függvényében.

A kérdőívekben a tantárgyi elfogadottságot Likert-skálával és a páros összehasonlítás módszerével mértem, az eredményeket a feldolgozott szakirodalom alapján a többféle és összetettebb statisztikai analízisre alkalmas intervallumskálaként kezeltem (Csapó, 1994; Sellitz, Jahoda, Deutsch és Cook, 1979; Józsa 2002).

3.3 A tantárgyi attitűdök vizsgálatának hazai előzményei

Hazánkban a huszadik század utolsó három évtizedében több rendszerszintű, nemzetközi, összehasonlító pedagógiai felmérést és hazai vizsgálatot végeztek. Mint fent utaltam rá, Magyarországon az 1970-es évek elejétől rendelkezünk eredményekkel a tantárgyi kedveltségéről. Az első IEA-felméréshez kapcsolódóan sor került az attitűdök vizsgálatára is, az egyes tantárgyakhoz való kötődésekre vonatkozó megállapításai közül a 18 évesek tantárgyi sorrendjét emelném ki (Ballér, 1973). A vizsgált 13 tantárgy rangsorának élén a történelem, földrajz, magyar irodalom található. A rangsor végén a matematika, a fizika, az orosz nyelv és a magyar nyelvtan szerepel. Megállapítja, hogy – bár a tantárgyakhoz való kötődés a vizsgálat alapján megnyugtató, – ugyanakkor fokozatosan romlik az életkor előrehaladtával.

Báthory Zoltán a Monitor'86 vizsgálatban négy tanulói korosztály (4., 8., 10. és 12. osztályosok) körében tantárgyi kötődésvizsgálatokkal elemzi a tantárgyi tanulás motivációforrásának jellegzetességeit. „A „kötődések” lényegében attitűdök, melyek a tantárgyak iránti több-kevésbé tudatos, de mindenképpen érzelmileg fűtött és árnyalt véleményeket tartalmaznak. A személyiség felszíni struktúrájához tartoznak, de nagyon

valószínű, hogy egy-egy tantárgyi kötődés a tartós érdeklődés előképződménye, annak ellenére, hogy az érdeklődésen kívül a tanár személye is befolyásolhatja a választást.” (Báthory, 1989, p. 1163.) A kötődések révén következtethetős vonható le a különböző tantárgyak motivációs bázisáról. Kedvenc tantárgyaim egyike választ előnyben részesítő tanulók százaléka alapján a tantárgyak kedveltségi sorrendje a Monitor’86 vizsgálatban a 10. évfolyamosok körében (1. Táblázat – 10. évfolyamosok kedvenc tantárgyai):

Tantárgy	Százalék
Testnevelés	45,9
Biológia	26,6
Történelem	22,4
Magyar irodalom	18,1
Matematika	16,9
Fizika	8,0
Magyar nyelv	7,1
Orosz	5,7

1. Táblázat – 10. évfolyamosok kedvenc tantárgyai

A középiskolás tanulók tantárgyi kötődéseinek iskolatípus szerinti elemzése során is kimutathatók a jól ismert rétegkülönbségek, a társadalmi hatások primer erővel hatnak a kötődésekre. A gimnazisták tantárgyi kötődései az elméleti tantárgyak esetén nagyobbak a szakközépiskolásokéhoz és a szakközépiskolásoké a szakmunkástanulókéhoz képest. Az egyetlen tantárgy a testnevelés volt, ahol egyenletes eloszlású kötődést találtak.

Csapó Benő és munkatársai 1995-ben, 1999-ben illetve 2000-ben végzett, az iskolai tudás különböző komponenseit vizsgáló kutatásaikban a háttérváltozók között szerepeltek a tantárgyakhoz fűződő attitűdök vizsgálatai is. A tanulmányi teljesítményt – nemzetközi és hazai vizsgálatok szerint – a kognitív képességek mellett nagymértékben befolyásolják az affektív tényezők. A tanulás eredményességét, az iskolai teljesítményt meghatározzák a tantárgyi attitűdök. A tantárgyi attitűdök mérésére alkalmazott kérdőívek arra a kérdésre keresik a választ, hogy mennyire szeretnek a tanulók egy adott tantárgyat tanulni. Ahhoz, hogy a tanulók képességei valóban kiteljesedjenek, ahhoz a tantárgyat is szeretnie kell. A vizsgálatban nyolc tantárgy esetében tették fel a kérdést, hogy mennyire szeretik az adott tantárgyat. A válaszokat ötfokozatú skálán kérték a „nagyon nem szeretem”-től (1) a „nagyon szeretem”-ig (5). Tantárgyakkal kapcsolatos attitűdök a 11. osztályban (Csapó, 1998, 50. p., 2. Táblázat – 11. évfolyam attitűdjei):

Tantárgy	Attitűd
Idegen nyelv	3,70
Biológia	3,64
Történelem	3,62
Irodalom	3,41
Matematika	3,14
Nyelvtan	2,92

Tantárgy	Attitűd
Kémia	2,79
Fizika	2,64

2. Táblázat – 11. évfolyam attitűdjei

1999-ben a Pécsi Tudományegyetem Neveléstudományi Intézetének kutatócsoportja megismételte, és egy nyolcdimenziós ellentétpárokat tartalmazó skála használatával terjesztette ki a szegedi kutatócsoport vizsgálatát, egy Baranya megyei mintán. Az eredmények a nyolc dimenzió átlagából képzett mutatói a hetedik évfolyamon még kiegyenlített képet mutatnak. A tizenegyedik évfolyamon azonban már a nyelvtan, a kémia és a fizika a többi tantárgytól leszakadva a lista végén található (Kocsis, 2000, 5. p.). Mindkét vizsgálat során – Ballér Endréhez és Báthory Zoltánhoz hasonlóan – azt tapasztalták, hogy az életkor előrehaladtával a tanulók tantárgyi attitűdjei csökkennek (Lásd Ballér, 1973., illetve Báthory, 1989).

Az attitűdök vizsgálata során a kutatók felhívták a figyelmet az attitűdök iskolatípustól, a tanuló szociokulturális helyzetétől és a tanuló életkorától való függésére is. A tantárgyak közül a magyar nyelv és természettudományos tárgyak közül a fizika és a kémia található a kedveltségi lista végén.

3.4 Szociokulturális háttér szerepe az attitűd formálásában

Az iskola gazdasági-társadalmi közegbe ágyazottan működik, különböző mechanizmusok útján leképezi a társadalmi egyenlőtlenségeket. A szakirodalom szerint erős kapcsolati összefüggések mutathatók ki egy ország gazdasági ereje, társadalmi fejlődési potenciálja, illetve a társadalom minden tagja számára hozzáférhető és megfelelő minőségű oktatási rendszer között. Minél kisebbek az oktatási teljesítményben mért eredmények eltérései a társadalmilag előnyös, illetve hátrányos helyzetű csoportok között, annál nagyobb az ország gazdasági teljesítőképessége. A hazai (Csapó, 2002; Radó, 2000; Radó, 2003; Andor–Liskó, 2000) és a nemzetközi (Vári, 2003; Special Needs Education, 2000) vizsgálatok alapján elmondható, hogy az erős szelekciós mechanizmusok eredményeként az iskolák közötti különbségek tovább növelik a tanulók iskolai teljesítményének induláskor mért egyenlőtlenségeit. Az iskolázottság és a társadalmi mobilitás területi aspektusaira vonatkozóan számos további hazai kutatás adata is rendelkezésre áll (Gazsó 1976, 1988, 1997; Andor-Liskó 2000).

A hetvenes években végzett vizsgálatok eredményei alapján az iskolai eredmények szorosabb kapcsolatban voltak az anya iskolázottságával, mint az apáéval. Az anyák iskolai végzettsége ekkor még általában alacsonyabb volt, mint az apáké. A szülők iskolai

végzettségében az érettségi megléte illetve nem megléte választóvonalat jelentett a tanulók iskolai teljesítményében. A szülők társadalmi státusa nagy szereppel bírt a gyermekük tanulmányi eredményeinek alakulásában, a társadalom különböző rétegeiből származó gyerekek eredményei között nagyobbak voltak a különbségek, a segédmunkás és az értelmiségi réteg gyermekeinek tanulmányi átlaga között például 1,1–1,5 osztályzatnyi különbség volt (Ferge 1980, 113. p.).

A kilencvenes évek közepére a szakmunkásképzés már nem jelent kulturális, iskolázottsági többletet, ekkor már nem tapasztalható különbség az általános iskolát és a szakmunkásképzőt végzettek gyermekeinek eredményei között. A további iskolázottsági szintek azonban folyamatosan egy-két tized növekedést jelentenek a gyermekek tanulmányi átlagában. Mára a fiatal szülők körében tapasztalható iskolázottság jelentős növekedést mutat, a szülők érettségije továbbra is választóvonalat jelent gyermekeik teljesítményében. Kimutathatóvá vált a szülők további iskolázottsági szintjeinek hatása, az érettségihez képest jelentős – a gyermekek iskolai osztályzataiban is megmutatkozó – többletet jelent a főiskolai, még nagyobb többletet az egyetemi végzettség. Csapó Benő és munkatársai (2002) a legjobb tanulmányi átlagokat (4,24) az egyetemet végzett anyák gyermekeinek csoportjában találták, ami még a főiskolát végzett anyák gyermekeinek eredményeinél (3,83) is jobb. Megállapították, hogy napjainkban már nem az érettségi, hanem az egyetem, egyre inkább egy „jobb” egyetem elvégzése, a doktori fokozat megszerzése jelent kiválasztó szerepet.

A kilencvenes évektől kezdve a magyar oktatási rendszerben a szelekciós mechanizmusok úgy felerősödtek, hogy mára az iskolások jelentős hányada jár viszonylag homogén, saját társadalmi pozíciójához közeli státusú és teljesítményű diákokkal egy iskolába, egy osztályba. A korábban „csak” szelektívnek mondott magyar iskolarendszer mára szegregáló, az egyes társadalmi csoportokat egymástól elkülönítlen nevelő rendszer lett, amely elkülönülés-elkülönítés a közoktatás valamennyi szintjén megfigyelhető. A szegregáció különösen sújtja a roma kisebbséget, nyílt és burkolt szelekciós eszközökkel különíti el a cigány tanulók jelentős hányadát (Havas G., 2002; Kertesi-Kézdi, 2005; Neményi, 2004). (Fontos megjegyezni, hogy a szelekció és a szegregáció fogalmát többen sokan szinonimaként használják, a szelekció (ki)válogatást, a szegregáció elkülönítést jelent, azaz, erős szelekció eredményeként létrejövő állapotot.) A szelekciós és szegregációs mechanizmusok az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférést, az oktatási rendszeren belül zajló tanítási-tanulási folyamatot, illetve a tanulási teljesítményeket egyaránt jelentős mértékben befolyásolják. Mint már említettem, a hazai oktatási

egyenlőtlenségekre a 2000-es PISA-vizsgálat eredményei is felhívták a figyelmet, a tanulók tanulmányi teljesítménybeli különbségeit Magyarországon kiugróan magas mértékben magyarázta a szülők iskolai végzettsége, az iskolák tanulói társadalmának összetétele (Knowledge and Skills for Life, 2001). Megfigyelhető továbbá a különböző települési szintek között az általános iskola utáni továbbtanulók iskolakategóriánkénti bontását nézve, hogy a kistelepülések kisiskolaiból jóval nagyobb arányban kerül szakiskolába az ott tanuló diák, mint a városokból. Az alábbi táblázat a KIFIR 2005-ös adatbázisa alapján mutatja a középfokú továbbtanulási arányokat (%) iskolakategóriák és településkategóriák szerint. (3. Táblázat – Továbbtanulási arányok, 2005)

	Gimnázium	Szakközépiskola	Szakiskola	Speciális szakiskola
Község	26	42	31	1
Nagyközség	30	41	27	2
Város	39	38	21	3
Megyeszékhely	42	40	17	2
Főváros	53	36	9	2

3. Táblázat – Továbbtanulási arányok, 2005

Az adatok szemléletesen mutatják, hogy minél nagyobb a település, az iskolák annál inkább szelektálnak, a nagyobb városokban működő iskolák válogathatnak a jó családi háttérű gyerekek között.

1927-ben jelent meg Pitirim Sorokin „Társadalmi és kulturális mobilitás” című könyve. Az ebben megjelent alaptétele szerint egy társadalmat elsősorban nem az minősít, hogy mekkorák a társadalmi egyenlőtlenségek, milyen a társadalmi pozíciók eloszlása, hanem, hogy mennyire nyitott, azaz bármelyik pozíció elfoglalására mennyire van az embereknek származásuktól függetlenül esélye. Hazánkban Andorka Rudolf vezetésével 1963-tól 1992-ig tízévenkénti rendszerességgel történt adatfelvétel a társadalmi mobilitás vizsgálatára. Az iskolai pályafutás és az iskolai végzettség a fő tényező – Peter Blau és Otis Duncan modellje, valamint a későbbi kutatások eredményei szerint is – a státuszmegszerzés folyamatában, és felel továbbá mind a mobilitásért, mind a reprodukcióért.

Pierre Bourdieu-nek a hetvenes és nyolcvanas években vált elterjedté és népszerűvé elmélete a társadalmi tőke újfajta megközelítéséről. Bourdieu, erősen leegyszerűsítve, a társadalmi kapcsolatok, privilégiumok és pozíciókhoz való hozzáférés technikáit és mechanizmusait definiálta társadalmi tőkeként, azokat a dimenziókat, amelyek meg tudtak maradni „rejtett”-nek, azaz nem olvadtak fel a tőke más, társadalmilag látható és nyilvánosan szabályozott körforgásaiban.

A tőke vagy anyagi formában, vagy elsajátított „inkorporált” formában felhalmozott munka. A tőke három előfordulási formája a gazdasági, kulturális, valamint a társadalmi tőke. A gazdasági tőke közvetlenül pénzzé konvertálható, és különösen a tulajdonjogi formában történő intézményesedésre hajlamos. A kulturális tőke bizonyos feltételek mellett gazdasági tőkévé konvertálható, és különösen az iskolai végzettségi titulusok formájában történő intézményesedésre hajlamos. A társadalmi tőke a társadalmi kötelezettségekből vagy „kapcsolatokból” fakadó tőke bizonyos feltételek mellett gazdasági tőkévé konvertálható, és különösen a nemesi címek formájában történő intézményesedésre hajlamos.

A kulturális tőke három létezési formája a bensővé tett (inkorporált), az objektívált (tárgyasult), valamint intézményesült állapotban. Az inkorporált kulturális tőke felhalmozását elsajátítási folyamat előzi meg, időbe kerül, az időt a beruházónak személyesen kell beruháznia, nem valósulhat meg idegen személy révén. Olyan tulajdon, amely a személy szilárd részévé vált, tulajdonlásból tulajdonsággá válik. Nem adható tovább rövid időtáv alatt ajándékozás, öröklés, vétel vagy csere útján. Sokrétűen kötődik a személyhez, annak biológiai egyedülvalóságához, és a társadalmi átöröklítés útján kerül továbbadásra, ami mindig rejtetten történik, gyakran láthatatlan marad. Az egyénnek csak annyi ideje van a kulturális tőke felhalmozására, amennyit a családja szabad, gazdasági kényszerektől mentes időként biztosítani tud számára. A kulturális tőke objektívált, tárgyasult állapotában kulturális javak, képek, könyvek, lexikonok, eszközök vagy gépek formájában léteznek, melyekben bizonyos elméletek és azok kritikái, problematikák stb. hagytak nyomot vagy valósultak meg. A kulturális javak vagy anyagi elsajátítás tárgyai, ami gazdasági tőkét feltételez, vagy szimbolikusan sajátíthatók el, ami inkorporált kulturális tőkét feltételez. Intézményesült állapotban igen sajátos tulajdonságokat kölcsönöz az általa garantált kulturális tőkének. Az iskolai végzettség titulusa a kulturális kompetencia bizonyítéka, amely tulajdonosának tartós és jogilag garantált konvencionális értéket kölcsönöz.

Fukuyama szerint (a „Történelem vége” című munkájában) „a társadalmi tőke azoknak az informális értékeknek és normáknak az összessége, amelyeket egy csoport tagjai követnek, s amelyek ezáltal lehetővé teszik az együttműködést közöttük.”. Bourdieu szellemi hatása napjainkig tart, annak ellenére, hogy tőke-átválthatósági elemzései nem érvényesek minden modern társadalomban, csak azokban, ahol az állami hierarchia uralja az összes társadalmi szféra szervezését, ahol monopolszervezetek uralkodnak.

a szerveződést, illetve ezek miatt nem tudnak kialakulni az egyes szellemi szférák belső értékelési mechanizmusai.

Paul DiMaggio és John Mohr alapvető feltételezése szerint a rendi kultúrában való részvétel hatásait az egyének társadalmi kapcsolathálóinak jellemzői közvetítik: a kapcsolathálók mérete, tagjainak státusa, és azok a lehetőségek, amelyek segítségével az egyének bővíthetik a kapcsolathálót. A kapcsolatháló tényezői a szerzők szerint a kulturális tőke, valamint a kommunikatív kompetencia termékei, hozzájárulnak a magas társadalmi státus megszerzéséhez. Az alábbi modellek (4. ábra – Konvencionális modell és 5. ábra – Revidált modell) bemutatása hozzájárul a rétegződési folyamat megértéséhez.

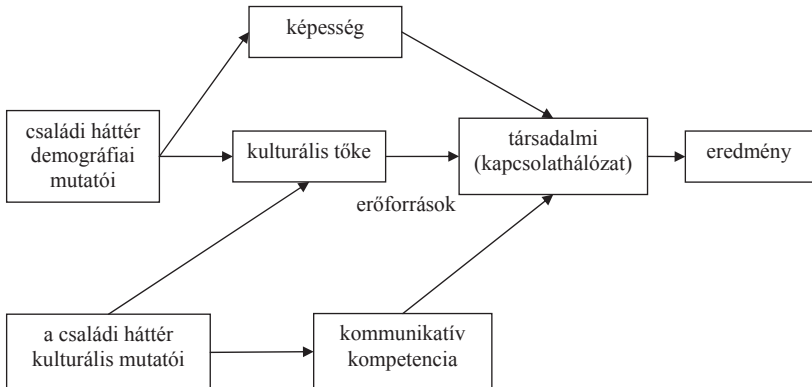
4. ábra – Konvencionális modell

Magyarországon a kilencvenes évek során jelentősen megnöttek – a tanulók származását tekintve – az általános iskolák közötti egyenlőtlenségek. A szülők iskolai végzettségének és a gyerekek iskolai eredményességének összefüggése nemzetközi mércével is kivételesen erős. Az iskolák közötti egyenlőtlenségek rendkívüli mértékben megnöttek mind a tanulók társadalmi státusa, mind eredményei tekintetében. A szülők iskolázottsága és gyermekeik teljesítménye közötti összefüggés hazánkban a fejlett világhoz képest kivételesen erős, azaz a hazai viszonyok különösen kedveznek az egyenlőtlenségek átörökítésének. A nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a hátrányos helyzetből induló gyerekeken lendíthet a legtöbbet a megfelelő iskolai oktatás, nem törvényszerű az egyenlőtlenségek ilyen mértékű növekedése és bebetonozódása.

Csoma Gyula (2006) szerint napjaink közoktatására jellemző a társadalmi szelekcióval átszőtt pedagógiai szelekció, mely elsősorban az iskolák és az iskolatípusok közötti különbségekből adódik. A különböző eredményességvizsgálatok metaelemzése alapján az iskola hatása kb. 8-10%-ban magyarázza a tanulók eredménye közötti szórást. Az iskolák közötti eltérések elsősorban az osztályok közötti eltérésekből adódnak. Ahhoz, hogy az iskola még eredményesebbé váljon, a jövőben még nagyobb figyelmet kell fordítani az osztálytermi folyamatokra (attitűd, érték, kapcsolatok).

A téma fontosságát jelzi, hogy 2005. november 23-án, a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében tartották meg az „Elveszett esélyek: Szelekció a magyar iskolarendszerben” című szimpóziumot. A Magyar Tudományos Akadémia Székházában a

szimpózium előadói (Csapó Benő, Csépe Valéria, Havas Gábor, Kertesi Gábor) saját kutatási eredményeiken keresztül mutatták be a szelekciós folyamatok természetét, mértékét.

5. ábra – Revideált modell

Az elmúlt években több kutatás irányult arra, hogy a tanuló iskolaválasztását, tanulmányi eredményességét, előmenetelét mennyire határozza meg a szociokulturális háttere (Andor-Liskó 2000). A kutatási eredmények igazolták, hogy a tanuló teljesítményét, a továbbhaladás útját, a családi háttér rendkívül erősen meghatározza.

A Jelentés a közoktatásról 2006 című kiadvány részletesen elemzi a megjelenést megelőző három évben, a hazai közoktatásban lezajlott folyamatokat, bemutatja a közoktatás aktuális helyzetét, problémáit (Halász, 2006). A problémákra a nemzetközi és hazai mérések eredményei is ráirányították a figyelmet. A vizsgálatok kimutatták, hogy a magyar tanulók 20-40 százaléka nem vagy csak kevésbé rendelkezik a mindennapokban való eligazodáshoz szükséges képességekkel. A PISA vizsgálatok eredményei szerint matematikai műveltségéből átlag alatt, természettudományos műveltségéből átlag körül teljesítettek a magyar tanulók. Az olvasás-szövegértés különösen aggasztó eredményei szerint a magyar tizenévesek közel negyede nem érti, amit olvas. A PISA-országok között a magyar oktatási rendszerben a második legnagyobb az iskolák közötti, teljesítménybeli különbségek mértéke. Nálunk a legerősebb a szülők iskolai végzettségének és egyéb családi háttérjellemezőinek a tanulók iskolai teljesítményére, további sikeres életpálya kialakítására való hatása.

Az alábbi megállapításokat a 2005. március 14-16. között Helsinkiben megtartott PISA-konferencián Andreas Schleicher, az OECD oktatáselemző központja munkatársa tette közzé előadásában. A felmérések számai egyértelműen azt tükrözik, hogy az oktatás pontosan leképezi a társadalom gazdasági, szellemi, önértékelési állapotát. A jó finn eredmények mögött nem kiugró szélsőségek, hanem magas átlagteljesítmény húzódik. A középmezőnyben végzett országok diákjai – mint például a lengyel és a magyar iskolások – átlagai mögött nagyon jó egyéni teljesítmények és nagyon sok rossz eredmény található. A 2003-as vizsgálatban érzékelhetően tovább nőtt a szélsőségek közötti távolság, a jó és a rossz eredmények közti olló a 2000-ben kapott eredményekhez képest. Hannele Niemi a Helsinki Egyetem rektorhelyettese szerint: „Mindenütt a kirekesztés veszélyének növekedését látjuk. Különböző országokban a lakosság egész csoportjai vannak kitéve annak a veszélynek, hogy virtuálisan kizáródnak a munkaerőpiacról. Számos jel mutat arra a fontos üzenetre, hogy szoros kapcsolat van az oktatás, a foglalkoztatás és a szakmai siker között. Azok, akik jó képzésben részesülnek, olyan munkát találnak, ahol tovább képezhetik magukat, míg az alulképzettek el vannak zárva a készségek fejlesztésének lehetőségétől. (...) Az a feladatunk, hogy olyan eszközökhöz segítsük a gyerekeket, amelyek segítségével reménnyel és várakozással indulnak neki a jövőnek.”

Kertesi Gábor – Kézdí Gábor (2005) az általános iskolai szegregációt vizsgáló tanulmányukban feltárták az általános iskolai szegregálódás folyamatát, az iskolai teljesítménykülönbségek okait és következményeit. Megállapították, hogy a szülők iskolázottsága és gyermekeik teljesítménye közötti összefüggés Magyarországon erős, a hazai viszonyok kedveznek a különbségek átörökítésének.

Kertesi Gábor – Varga Júlia (2005) Foglalkoztatás és iskolázottság Magyarországon c. tanulmányában megállapította, hogy a nagyon alacsony iskolázottságúak (nyolc osztálynál illetve szakiskolánál nem magasabb) aránya kb. 20%-os szinten stabilizálódott. A középfokú oktatás ezt az évről évre újratermelődő iskolázatlan tömeget csak úgy tudná felszívni, ha az alapfokú oktatás minőségileg képes lenne megújulni.

Ferge Zsuzsa (2005) kutatásainak, akadémiai székfoglaló beszédének is hangsúlyos megállapítása, hogy a magyar iskolarendszerben folyamatos a társadalmi hátrányok átörökítése.

Az Oktatási körkép 2007 (Education at a Glance) című kiadványban is megjelent, hogy a magyar oktatási rendszert jelentős egyenlőtlenségek jellemzik. A tanulók teljesítménye jelentősen kapcsolódik társadalmi háttérükhöz. Hazánkban magas a

szövegértés és a származás közötti korrelációs együttható, az édesapa iskolai végzettsége esetén 0,38, az édesanya iskolai végzettsége esetén 0,40 az értéke (Róbert, 2004, 196.).

Ormos Mária véleménye szerint a romák problémáinak hosszabbtávú megoldása, a szegények felemelkedése kizárólag oktatáspolitikával lehetséges. Gazsó Ferenc véleménye szerint a közoktatás ügyének elsőbbséget kellene élveznie, mert ez kulcsfontosságú a jövő generációk, a hazai szellemi tőke újratermelésének szempontjából.

Havas Gábor (2008) megállapítása szerint hazánkban a rendszerváltáshoz kapcsolódó gazdasági-társadalmi folyamatok következtében kialakult egy legalább 700 ezres létszámú, alacsony iskolázottságú, szélsőségesen marginalizálódott, a munkaerőpiacról tartósan kiszorult, mélyszegénységben élő tömeg.

Magyarország esetében tehát a tanulók teljes varianciájának iskolák közötti különbségekből származó része az OECD-országok átlagos varianciájának 60%-a, az iskolán belüli különbségekből eredő rész 38%. A PISA 2003 mérés is megerősítette, hogy a magyarországi iskolák között nagy a különbség, továbbá azt is, hogy nincs statisztikailag kimutatható változás a PISA 2000 és 2003 eredményei között.

Az iskolák közötti különbségek nagysága azt eredményezi, hogy Magyarországon a tanulók iskolaválasztása nagyobb mértékben határozza meg későbbi eredményüket, mint a PISA 2006 felmérésben részt vevő legtöbb országban.

Az oktatási rendszerek egyik legfontosabb célja, hogy egyenlő esélyeket biztosítsanak a felnövekvő nemzedék minden tagjának, hogy a tanulók családi helyzetüktől, szociális háttérüktől függetlenül egyformán magas színvonalú, eredményes oktatásban részesüljenek. Mivel az oktatás minősége és eredményessége erősen befolyásolja a tanulók későbbi boldogulását, kereseti lehetőségét, szociális helyzetét, az oktatási rendszer az egyenlő esélyek biztosításával a társadalmi mobilitás egyik legfontosabb eszköze lehet. Éppen ezért a PISA 2006 vizsgálat nagy hangsúlyt helyez annak feltárására, hogy a részt vevő országok, oktatási rendszerek mennyire képesek egyenlő esélyeket biztosítani a különböző háttérű tanulóknak, azaz mennyire méltányosak.

Magyarországon az iskolarendszer a szociális, gazdasági és kulturális háttér szerint szegregált, az egyes iskolák nagymértékben különböznek a tanulók családi háttere alapján, ugyanakkor az iskolákon belül viszonylag homogén tanulócsoportok találhatók. Ennek oka valószínűleg az, hogy az általános iskola végén már erős az összefüggés a tanulók szociális, kulturális és gazdasági háttere és tanulmányi eredményei között, így a tanulmányi eredmények szerinti szelekció során a szociális, kulturális és gazdasági háttér szempontjából is viszonylag homogén csoportok alakulnak ki. Az összefüggés másik oka

az lehet, hogy a különböző szociális, gazdasági és kulturális háttérű családok eltérő igényeket támasztanak az oktatási intézményekkel szemben: míg a hátrányosabb helyzetű családok gyakrabban várják az oktatási intézménytől, hogy minél hamarabb szakmát adjon gyermekeik kezébe, addig a jó helyzetben lévő családok inkább a továbbtanulás lehetőségét tartják fontosnak, ez pedig az oktatási intézmények társadalmi összetételének szétválásához vezet.

Magyarországon az iskolán belüli különbségek elenyészően kis hányada magyarázható a tanulók háttérében mutatkozó különbségekkel, ugyanakkor az iskolák közötti 60%-os részből 47% magyarázható az iskolák és a tanulók eltérő ESCS-indexével (Economic, social and cultural status index. Az index a tanulói kérdőív szociális, gazdasági és kulturális háttérre vonatkozó kérdéseinek összevonásával keletkezett, a szülők munkája, végzettsége, az otthoni tanulást segítő és kulturális javak, a tanulónak és szüleinek bevándorló státusa szerepelnek benne. Az index OECD-átlaga 0, szórása 1.)

Ha összevetjük a tanulók iskolán belüli ESCS-indexének és az iskolák átlagos ESCS-indexének hatását a tanulók eredményeire, nem meglepő módon azt látjuk, hogy az ESCS-index leginkább az iskola átlagos ESCS-indexén keresztül hat. Két eltérő szociális háttérű tanuló között, akik azonos háttérű iskolába járnak, sokkal kisebb a várható teljesítménykülönbség, mint két olyan tanuló esetében, akik azonos szociális háttérrel rendelkeznek, de eltérő háttérű iskolába járnak.

Magyarországon viszonylag nagy az iskolák átlagos ESCS-indexének a szóródása, azaz a szociális, gazdasági és kulturális tőke egyenlőtlenül oszlik meg az iskolarendszerben, és ennek súlyos következménye van az egyes tanulók tanulmányi lehetőségeire, esélyeire.

A magyar iskolarendszer nem sikeres a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésében, nem képes egyenlő esélyeket biztosítani a hátrányosabb családi háttérű tanulók számára. A középfokú intézmények a szociális, kulturális és gazdasági háttér szempontjából szegregáltak, és az egyes intézmények tanulóinak átlagos természettudományi, matematikai és szövegértési eredménye ezzel szoros összefüggést mutat, így az iskolarendszer a méltányosság követelményének nem felel meg.

A tanulók korai szelektálása – különböző tantervvel és kimeneti követelményrendszerrel rendelkező iskolatípusokba – erősíti a szociális, gazdasági, kulturális háttér és a tanulók teljesítménye között fennálló kapcsolatot, ugyanakkor semmi nem támasztja alá azt a feltételezést, hogy a korai szelekció növeli az oktatási rendszer egészének eredményességét.

Magyarország az összképet tekintve ma még a gyengébb eredményt elért országokhoz áll közelebb, hiszen egyik területen sem tudunk átlag feletti eredményt elérni, sőt matematikából és szövegértésből, igaz nem drámai mértékben, el is maradtunk az átlagtól. Egyedül a természettudományi teszt eredménye biztatóbb, azonban a tradíciók fokozatos megváltoztatása nélkül ezen a területen sem várható előrelépés.

Az ideális iskolában a diákok képességeloszlása többé-kevésbé leképezi a társadalmon belüli képességeloszlást. A magyar iskolákban azonban ez nincs így. Egy tipikus magyar iskolában a szülők szocioökonómiai helyzete és ebből következően a diákok képessége között nincsenek nagy különbségek, ami azt jelenti, hogy az iskolaválasztás a társadalom „kasztyosodásának” egyik első lépcsője, és ezzel minimális mobilitás mellett, a társadalom minden rétege önmagát termeli újra. A szegregáció fokozásán, valamint a gyenge és elit iskolák kialakulásán túl a folyamat további problémája, hogy a közoktatásból kikerülő jó képességű diákok aránya sem olyan, mint a hozzánk hasonló adottságú országok többségében.

A vizsgálat érdekes megállapítása, hogy a legjobban teljesítő rendszerek esetében a diákok tanulmányi eredménye és családi körülménye között alig van kapcsolat, itt az oktatás ellensúlyozza a családi háttér esetleges negatív hatásait. (A világ vezető stratégiai tanácsadó cége McKinsey&Company Education at a Glance – 2006 – OECD-felmérés.)

A fent leírtak alapján a magyar iskolarendszer nem képes egyenlő esélyeket biztosítani a hátrányosabb helyzetű tanulók számára, a tanulók eredményességét, tanulmányi lehetőségeit, esélyeit jelentősen befolyásolja a tanulók iskolaválasztása, szociokulturális háttére.

3.5 A tantárgyi rendszer és vizsgarendszer összefüggései, leírása, problémái

A különböző vizsgálatok, felmérések mellett a vizsgák szerepe is meghatározó a közoktatás szabályozásában. A XX. század utolsó három évtizedében Magyarországon több rendszerszintű, nemzetközi összehasonlító pedagógiai felmérést és hazai vizsgálatot végeztek. Az ezredfordulót követően is is több jelentős tanulói szintű teljesítménymérés volt hazánkban. (4. Táblázat – Országos tanulói szintű teljesítménymérések Magyarországon, 2003–2009)

	Nemzetközi	Hazai
2003.	TIMSS – Matematikai és természettudományi felmérés; 4., 8. évfolyamos tanulók, IEA	Országos kompetenciamérés – Matematika, olvasás-szövegértés; 6., 10. évfolyam
	PISA – Matematika, olvasás-szövegértés,	Idelen nyelvi készségek fejlettségének

	Nemzetközi	Hazai
	természettudomány, problémamegoldó gondolkodás; 15 évesek, OECD	mérése – Angol, német; 6., 10. évfolyam
2004.		Országos kompetenciamérés – Matematika, olvasás-szövegértés; 6., 8., 10. évfolyam
2006.	PISA – Matematika, olvasás-szövegértés, természettudomány, problémamegoldó gondolkodás; 15 évesek, OECD PIRLS – Olvasás-szövegértés; 4. évfolyam, IEA	Országos kompetenciamérés – Matematika, olvasás-szövegértés; 4., 6., 8., 10. évfolyam
2007.	TIMSS – Matematikai és természettudományi felmérés; 4., 8. évfolyamos tanulók, IEA	Országos kompetenciamérés – Matematika, olvasás-szövegértés; 4., 6., 8., 10. évfolyam
2008.		Országos kompetenciamérés – Matematika, olvasás-szövegértés; 4., 6., 8., 10. évfolyam
2009.	PISA – Matematika, olvasás-szövegértés, természettudomány, problémamegoldó gondolkodás; 15 évesek, OECD	Országos kompetenciamérés – Matematika, olvasás-szövegértés; 4., 6., 8., 10. évfolyam Kisebbségi nyelvismeret alapozó mérése a kétnyelvű és anyanyelvi iskolák 4. évfolyamán

4. Táblázat – Országos tanulói szintű teljesítménymérések Magyarországon, 2003–2009

2005-től a kétszintű érettségi vizsga bevezetésével Magyarországon az érettségi vizsga ismét a középiskolát lezáró és egyetemi, főiskolai továbbtanulásra képesítő vizsgává vált.

Az érettségi vizsga fennállása óta önálló törvényi szabályozással bír, ami természetesen nem független a középiskolai oktatást szabályozó törvényektől. Az érettségi vizsga jogállásában, szerkezetében állandóságot jelez. Az önálló törvényi szabályozás rendelkezik a követelményekről, a lebonyolításról, a kötelező és a diák által szabadon választható tantárgyak írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati formáiról, az időtartamról, a kérdező tanár és a vizsgaelnök hatásköréről, eredmények minősítéséről, a bizonyítvány értékéről és felhasználhatóságáról.

Nem feladatomban az érettségi vizsga történeke, fejlődésének részletes bemutatása, néhány mérföldkövet szeretnék bemutatni az érettségi vizsga történetéből. Az érettségit (matúrát) 1788-ban, Poroszországban vezették be először abból a célból, hogy korlátozzák az egyetemre jelentkezők számát, majd évtizedekig az egyetemi szociális kedvezmények miatt maradt érvényben. A jelentkezőknek az érettségi vizsga mellett felvételi vizsgát is kellett tenniük, majd 1834-ben a felvételi eltörlésével egyidejűleg kötelezővé tették az érettségit minden gimnáziumban.

I. Ferenc József császár 1849. szeptember 15-én hagyta jóvá a vallás- és közoktatási miniszter, Leo Thun-Hohenstein gróf által előterjesztett dokumentumot, „Entwurf der Organisation der Gymnasien und Realschulen in Oesterreich”⁴, melynek kidolgozója Franz

⁴ „Az ausztriai gimnáziumok és reáliskolák szervezetére vonatkozó szabályzat”

Exner, a prágai egyetem filozófiatanára és Herrmann Bonitz, a bécsi egyetem görög-latin nyelvész professzora voltak. Az „Entwurf” a nyelvi-irodalmi-történelmi irányultság mellett a matematikának és a természettudományoknak is helyet kíván biztosítani a középiskolai tantervekben. A középiskolai tanulás „passzív befogadás” jellege helyett a „tanulók saját tevékenységét”, az aktív ismeretsajátítást is szorgalmazták, amelynek révén a „puszta tudás valamire való képességgé válik”. Az Entwurf elősegítette a középiskolák fejlődését, bár ez a fejlődés nem ment végbe zökkenőmentesen, a magyar közoktatás történetében először jelölte meg az érettségi vizsga több tekintetben máig érvényes, a gyakorlatban ma is élő szerepét: az érettségizett jogosultságát a felsőfokú továbbtanulásra, az államnak az iskolaügy felett gyakorolt felügyeleti jogát, illetve kötelezettségét, továbbá ebből a megfontolásból magának a vizsgának az átfogó hatókörét (Zibolen, 1990).

Eötvös József már 1848-ban megkísérelte újjászervezni a magyar középiskolákat. Második minisztersége idején, a népiskolai törvény elfogadása után, 1870 áprilisában nyújtotta be a középiskolai törvénytervezetét, bár ebből a javaslatból Eötvös életében már nem született törvény, a koncepció eredetisége, újszerűsége miatt érdemel figyelmet. Eötvös felfogása szerint a középiskola elsőrendű feladata az általános ismeretek nyújtása, és csak másodsorban a felsőfokú tanulmányokra való felkészítés. Koncepciójában nem szerepel érettségi vizsga, helyette a felsőfokú intézményekbe való lépés előtt felvételi vizsgát ír elő. Az elképzelés csak terv maradt, Eötvös halála után, 1883-ban született meg az új törvény.

A Trefort Ágoston minisztersége alatt elfogadott középiskolai rendeletben a középiskolák feladata az általános műveltség közvetítése és a felsőfokú tanulmányokra való előkészítés. Különbséget tesz a különböző iskolatípusokban szerzett érettségi vizsgák között. Míg a gimnáziumi érettségi mindenféle felsőfokú tanulmányra jogosít, a reáliskolából csak a műegyetemre, a tudományegyetemek matematikai-természettudományi karára, a bányászati, erdészeti és gazdasági akadémiákra lehetett beiratkozni.

1924-ben megszűnt a gimnázium megkülönböztetett jellege, mert olyan egységesítő törvényt hoztak, melynek értelmében az érettségi vizsga valamennyi főiskolán és egyetemen továbbtanulásra jogosított, a középiskola típusától függetlenül.

Az érettségi vizsgát pedagógiai értelemben tanulmányi záróvizsgának, képesítő vizsgaként egy adott munkakör, társadalmi pozíció betöltésének feltételeként tekinthetjük (Balogh, 1991). A tanulmányi záróvizsga szerep szinte változatlanul továbbél az érettségizettek számarányának későbbi, folyamatos emelkedése idején is. A vizsgázók

arányának növekedése a vizsgával betölthető munkakörökben is jelentős bővülést von maga után. (Egy 1883-ban megjelent törvénycikk érettségi bizonyítványhoz kötötte számos köztisztviselői állás betöltését. A dualizmus korában pedig az érettségivel rendelkezők tartalékos tiszti rangot is nyerhettek (bár ez külön vizsgát is igényelt), mellyel az ún. úri középosztály tagjaivá lehettek.)

Az érettségi vizsga tehát – egy igen rövid történelmi korszaktól eltekintve, amikor is a Közkutatási Népbiztosság 30. K. N. sz. rendeletével 1919. május 12-én eltörölte azt – állandósult intézménnyé vált.

Az iskolázás egyre gyorsuló expanziója mellett – aminek már az ipari forradalomtól tanúi vagyunk, azaz egyre többen és egyre hosszabb ideig járnak iskolába – megjelenik a tanulás expanziója is, ami két irányban is meghaladja a formális iskolai oktatás kereteit: *egyfelől a tanulás nem zárul le az iskolával, másfelől a tanulás az élet minden területére kiterjed.*

Az 1967-ben Philip H. Coombs által diagnosztizált oktatási világválságra adott nemzetközi válaszul került kidolgozásra a lifelong learning program. „A célnak már nem a hagyományos értelemben vett képzettségnek kell lennie, hanem a tanulási képesség kialakításának és továbbfejlesztésének azért, hogy az egyén egész élete során képessé váljék a környezet változásaira való adekvát reagálásra.” (Coombs 1969, 18.) A koncepció megszületését – a témával foglalkozó szakirodalom – Paul Lengrad *Introducing to lifelong learning* című, egy 1970-ben megrendezett UNESCO-konferencián előadott jelentésétől számítja.

A múlt század kilencvenes éveiben (ismét) elterjedt az élethosszig tartó tanulás globális látásmódja, amely szerint a lifelong learning olyan átfogó koncepció, amely magában foglalja a formális, nem formális és az informális tanulást. Az Európai Unió két fehér könyvet is megjelentetett, 1994-ben a *Növekedés, versenyképesség, foglalkoztatás – a 21. század kihívása*, azaz a jövő századba való átlépés útja (Growth, Competitiveness and Employment – The challenges and ways forward into the 21st century), 1995-ben pedig a *Tanítani és tanulni. Útban a tanuló társadalom felé* (Teaching and Learning – Towards the learning society) című dokumentumokat. A két könyv szoros kapcsolatban áll egymással: az első fehér könyvre vezethető vissza a második és az élethosszig tartó tanulás európai évének kikiáltása 1996-ban; középpontjában gazdasági és foglalkoztatáspolitikai kérdések álltak. A második könyv a kognitív társadalom modelljét (mint az élethosszig tartó tanulás társadalmi modelljét) mutatta be. A kognitív társadalom modell legfőbb jellemzője, hogy az egyén társadalomban elfoglalt helyét és szerepét tudása és kompetenciája dönti majd el.

A munkaerőpiac és a gazdaság érvei mellett tehát megjelentek a demokrácia, a haladás, a társadalmi esélyegyenlőség valamint az európai identitás érvei is.

Az 1996-ban megjelent OECD Lifelong Learning for All elnevezésű program átfogó pedagógiai paradigmává emelte az élethosszig tartó tanulás koncepcióját, mely az élethosszig tartó tanulás három alapvető céljaként a személyiségfejlődést, a szociális összetartást és a gazdasági növekedést jelöli meg (OECD 1996, 87.).

Szintén 1996-ban jelent meg az UNESCO Oktatás: rejtett kincs című kiadványa. A dokumentum szerint az élethosszig tartó tanulás a definíciója: „A 21. század előestéjén az oktatásnak az a feladata, hogy a gyermekkortól kezdve egész életen át segítsen mindenkit abban, hogy dinamikus ismereteket szerezhessen a világról, a többi emberről és saját magáról (...) Ezt az oktatási folytonosságot, amely végigkíséri az egész életet, ugyanakkor társadalmi dimenziókat is figyelembe vesz, a Bizottság egész életen át tartó oktatásnak nevezte el. Ebben látja a 21. századba való belépés kulcsát, s annak feltételét, hogy az emberiség alkalmazkodni tudjon az egyre gyorsabb ritmusban fejlődő világhoz.” (UNESCO 1996.) Az élethosszig tartó tanulás európai évének kikiáltásával 1996-ban Európában a legfontosabb pedagógiai paradigmává vált a lifelong learning koncepció. A lifelong learning európai oktatáspolitikai koncepciói két különböző, de egymást kiegészítő cél megvalósítására törekednek, az élethosszig tartó tanulás egyrészt a személyiség fejlődését és kiteljesedését, másrészt társadalmi, politikai és gazdasági célok megvalósítását szolgálja.

Az egész életen át tartó tanulás eszméje napjainkra már a hétköznapiak realitásává vált. Ezt bizonyítják Európa felsőoktatásért felelős minisztereinek legutóbbi találkozásának (2009. április 28-29. Leuven-ben/Louvain-la-Neuve, Belgium) záródokumentumában a következő évtizedre meghatározott prioritásai is, melyek között szerepel az élethosszig tartó tanulás is. Eszerint az egész életen át tartó tanulás magában foglalja képesítések megszerzését, a tudás és a megértés kiterjesztését, új készségek és kompetenciák megszerzését és a személyes fejlődést. Az egész életen át tartó tanulásba beleértendő, hogy a képesítések megszerezhetők rugalmas tanulmányi útvonalakon keresztül (pl. részidős (levelező, esti) tanulmányok, munka világában szerzett tapasztalatok). Ezek a célok csak úgy valósulhatnak meg, ha – a felsőoktatási intézményeken kívül – az oktatás többi szegmensei, így a középfokú intézmények is hozzájárulnak.

Az ezredforduló körül megjelent az élet minden területére kiterjedő tanulás (life-wide-learning) fogalma is, ami arra utal, hogy nem csupán a formális tanulási kontextusban, hanem a gyorsan változó környezethez – mindenekelőtt az új

info-kommunikációs eszközök által megteremtett új lehetőségekhez – alkalmazkodva és azokkal élve egyre több élethelyzetben folyamatosan új tudást sajátítunk el.

Az 1990-es évek Magyarországon minden korábbi időszaknál gyorsabban és nagyobb mértékben nőtt meg az egy korosztályon belül érettségi vizsgával rendelkezők aránya. Az érettségi bizonyítványt szerző fiatal népesség számarányát csaknem 150 éven át tartó lassú, majd az 1960-as évektől fokozottabb, az 1990-es évektől pedig még nagyobb mértékű hazai növekedése jellemzi. Ezt a folyamatot alapvetően a társadalmi igények táplálják, az oktatáspolitikai támogatása mellett zajlanak le, nemcsak Magyarországon, hanem minden olyan ország közoktatási rendszerében is, ahol a középfokú tanulmányok érettségi vizsgával záródnak.

A tömegesség magát a belső vizsgaként működő érettségit (ahol az érettségizők teljesítményét lényegében saját tanáraik értékelik) csak kevésbé alakította át, ami valószínűleg összefügg a munkaerő-piaci kereslet változásaival, és a felsőoktatás igénybevételének kiterjedésével. Az érettségi bizonyítvány munkaerő-piaci szerepe az iskolán kívül dől el, felsőoktatási értékét már a középiskola választásánál figyelembe veszik az adott középiskolába jelentkezők. Az 1980-as években is élénk vita folyt arról, hogy a felsőoktatás mennyiségi növelése nem megy-e a minőség rovására. Erre válaszul kialakult a közös érettségi és felvételi vizsga, ami megkönnyítette az érettségi későbbi kiterjedésének elfogadását is. A közös érettségi és felvételi vizsgával lényegében „megduplázódott” a vizsga. Az érettségi vizsga szabályozása – amely viszonylag megengedő jellegű, úgy a tartalmat, mint az értékelést illetően – lehetővé tette, hogy iskolai szinten meglehetősen rugalmasan alkalmazzák a különböző iskolákban más és más vizsgázói réteghez. Az iskolai és a közös felsőoktatási felvételi írásbeli tételek nehézségi szintje viszont ettől eltért, az értékelési eljárások pedig egyértelműen szabályozottabbak voltak. Az érettségi vagy a felvételi vizsga olyan szűrő, amely – az egyéni kvalitásoktól nem függetlenül – a tudáshoz való intézményes hozzáférést teszi lehetővé vagy éppen lehetetlenné (Mátrai, 2001).

A kilencvenes években, a felvételi keretszámok szigorú központi kontrolljának feloldása után, hirtelen megnőtt a felsőoktatásba felvettek aránya: a kis létszámú korosztályokból egyre többen folytatták a felsőoktatásban a tanulmányaikat. 1993-ban már a hallgatók közel 45%-a jutott be felvételi vizsga nélkül az egyetemekre és a főiskolákra (Ladányi, 1995). Éles különbség alakult ki a felvételi vizsgát előíró, illetve elő nem író intézmények között. Az a felsőoktatási intézmény, amelyik előírta a felvételi vizsgát, ott versenyhelyzet alakult ki; egyeseket felvesznek, másokat pedig nem. Más intézményekben

viszont – akár van felvételi vizsga, akár nincs – gyakorlatilag minden jelentkezőt felvesznek, sőt van, ahol pótfelvételre is sor kerül. A feszültségek elsősorban a magas presztízsű gazdasági, jogi és bölcsészkarokon, a társadalomtudományi képzésben jelentkeztek. Az 1990-es évek közepétől az iskoláztatási kereslet tehát áttevődött a felsőoktatásra, azaz a diplomával járnak együtt a munkaerő-piaci előnyök. A közös érettségi-felvételi írásbeli vizsga bevezetése, a felsőoktatás nagymértékű expanziója, és a munkába állás idejének kitolódása együttesen lehetővé tették, hogy az érettségi vizsga lényegében változatlan formában tovább éljen akkor is, amikor a középiskolázás tömegessé vált, azaz lényegesen megnőtt az érettségizettek száma.

A 2005-ös kétszintű érettségi vizsga bevezetésével az érettségi vizsga négy kötelező és legalább egy szabadon választható tárgyból áll. Kötelező vizsgatárgy a magyar nyelv és irodalom, a történelem, a matematika és egy idegen nyelv. A szabadon választható vizsgatárgyak például a következők: biológia, földünk és környezetünk, fizika, kémia, természettudomány, második idegen nyelv, rajz és vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret, társadalomismeret, etika, filozófia, dráma, ének-zene, testnevelés, informatika, valamint a szakmai előkészítő tárgyak a szakképzést folytató iskolákban. (5. Táblázat – Az érettségi vizsgatárgyak számának alakulása) Újabb tárgyak érettségi vizsgatárgyként csak egy sikeres akkreditációs eljárás után szerepelhet. Az új érettségi feladatainak jelentős hányada inkább a komplex problémamegoldó képességek gyakorlását értékeli, és nem az elsajátított ismeretek visszaadását.

Vizsgatárgyak száma	2006.	2007.	2008.	2009.
középszint	175	186	182	191
emelt szint	102	103	96	87

5. Táblázat – Az érettségi vizsgatárgyak számának alakulása

A vizsga formáit (írásbeli, szóbeli, gyakorlati, projekt), tartalmait, a vizsgáztatás módját és az értékelési eljárásokat a vizsgadokumentumok⁵ közlik. A vizsga írásbeli feladatsorai egységesen központi jellegűek, mind a középszintű, mind az emelt szintű vizsgateljesítmények minősítése egységes értékelési útmutató alapján történik. A középszintű vizsga iskolai vizsga, az emelt szintű pedig külső vizsga, hiszen a diák teljesítményét egy külső vizsgabizottság értékeli. A vizsgázó teljesítményét a pontszámok osztályzatban történő kifejezésével minősítik. Nagyon fontos kitétel, hogy ha a

⁵ A legfontosabb szabályozó dokumentumok:

A 100/1997. (VI. 13.) kormányrendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról

Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V.24) OM rendelet

1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról

11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről

vizsgatantárgy több vizsgarészből áll, a vizsgázónak minden vizsgarészből legalább tíz százalékot kell teljesítenie ahhoz, hogy a tantárgyból legalább elégséges osztályzatot kapjon. A kétszintű érettségi vizsga bevezetésével új vizsgafajták is megjelentek. Az érettségi vizsga lehet rendes, előrehozott, kiegészítő, szintemelő, pótló, javító és ismétlő. Az egyes vizsgatárgyakból – a szintemelő vizsga kivételével – középszinten vagy emelt szinten lehet érettségi vizsgát tenni, szintemelő vizsga csak emelt szinten tehető. A vizsgaidőszakok – a vizsga szintjétől függetlenül – a május-június hónapi⁶ és az október-november hónapi⁷.

A vizsgák szerepének meghatározása, működésük leírása, a vizsgához való hozzájukotó körének meghatározása a közoktatási törvénykezés szintjén, társadalompolitikai célokat érvényesítve történik. Ma egyre többen rendelkeznek eredményes érettségi vizsgával, lehetővé téve a származás vagy a vagyon által megszerezhető jobb társadalmi pozíciók sajátos korrekcióját, újraelosztását. Az érettségi vizsga kettős szereppel bír, egyrészt lezárja a vizsgát megelőző képzést, másrészt megnyitja az utat a továbbtanulás, a szakmatanulás, a munkavállalás előtt. Megállapítható, hogy a tanulók közti különbségek ma már nem annyira a felsőfokú képzésbe való bejutás vagy kimaradás dimenziójában jelennek meg, hanem a „milyen”, illetve a „melyik” felsőoktatási intézménybe való bejutásban. Ezek a különbségek befolyásolják a tanulókat és szüleiket a középiskola választásában, hiszen a továbbtanulási döntést a középiskola érettségi, tanulmányi versenyeken elért eredményei, az emelt szintű érettségi vizsgára, nyelvvizsgára felkészítő foglalkozások száma, eredményessége is befolyásolják. „Az adatok azt mutatják, hogy az iskolai szinten aggregált, százalékos formában kifejezett érettségi eredmények megbízható módon jelzik egy-egy intézmény eredményességét. Így például az iskoláknak középszintű érettségien elért eredményei igen erősen korrelálnak ugyanezen iskoláknak a kompetenciaméréseken elért eredményeivel. Ahol az átlagos szövegértési kompetencia-pontszám a 2001/2002-es kompetenciamérésen csaknem 620 pont volt, ott a 2005-ös aggregált érettségi eredmény 80% felett lett, míg ahol ugyanez a pontszám kevesebb mint 450 volt, ott az érettségi eredmény 40% alatt maradt.” (Horn-Sinka, 2006)

A közép vagy emelt szinten letehető érettségi vizsga differenciálja – rövid távon – a középiskolán belüli (a választott szintnek megfelelő előkészítő foglalkozásokon való

---

⁶ Valamennyi középiskola és az Oktatási Hivatal részére a rendes, az előrehozott, a kiegészítő, a szintemelő, az ismétlő, a pótló és a javító érettségi vizsgák megszervezésére.

⁷ Az Oktatási Hivatal és a kijelölt középiskolák részére a rendes, az előrehozott, a kiegészítő, a szintemelő, az ismétlő, a pótló és a javító érettségi vizsgák megszervezésére.

részvétel), – hosszabb távon – a középiskola utáni (szakma tanulása, munkába állás, tanulmányok felsőfokú intézményben) tanulói utakat a 11–12. évfolyamokon. Az érettségiről szóló rendeletek alapján minden középiskolában kötelesek biztosítani a négy kötelező tantárgyból az emelt szintű oktatást is. Ennek teljesítése nagy terheket ró az intézményekre, és tovább differenciálhatja a középiskolai szektort. A kétszintű érettségi egységes – azonos szabályok szerint zajlik – a gimnáziumi és a szakközépiskolai képzésben.

A szakközépiskolákban lehetőség van arra is, hogy valaki a szakmai alapozó tantárgyból érettségizzen. Magával az érettségi standardizálásával lehetővé válik a középiskolák eredményességének egy új és viszonylag objektív szempontból való mérése. A szakképzés területén a kimeneti szabályozás egyre nagyobb mértékben az Országos képzési jegyzékre (OKJ) épül. Az OKJ a legtöbb szakma esetében a szakképzésbe való belépést érettségihez köti, ami ösztönzést jelent az érettségi megszerzésére, tovább gerjesztve a középiskolai expanziót, és tovább erősítve az érettségi eltömegesedésének tendenciáját. Az Európai Unió oktatást érintő célkitűzései 2010-re között szerepel – többek között – az is, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az unió szintjén átlagosan a 25–64 évesek legalább 80%-a felső középfokú végzettséggel rendelkezzen.

A kétszintű érettségi vizsgák statisztikai adatai 10 vizsgatárgyból országos, megyei és városi bontásban, valamint a részletes eredmények vizsgatárgyankénti bontásban a 2006-os május-júniusi vizsgától kezdve az Oktatási Hivatal honlapján található.⁸ Az itt található adatok segítségével elemzem az érettségi vizsgaidőszakonként a rendelkezésre álló tíz vizsgatantárgy eredményeiről rendelkezésre álló, országos és Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatokat⁹.

Az országos vizsgaszámok a vizsgált tíz tantárgy esetén többnyire csökkenő tendenciát mutatnak. (6. Táblázat – Vizsgaszámok alakulása országosan, tantárgyanként) Kivétel a kötelező vizsgatárgyak közül az angol nyelv, mind emelt, mind középszinten. A szabadon választható vizsgatárgyak közül középszinten a kémia és az informatika vizsgaszámok mutatnak emelkedést, míg emelt szinten hasonló változás nem tapasztalható. Emelt szinten a kötelezően választott vizsgatárgyak közül kiemelkedik a történelem, a szabadon választható vizsgatárgyak közül pedig a biológia népszerűsége.

---

⁸ <http://www.oh.gov.hu/main.php?folderID=1135&objectID=5006437> (2009. március 31-i letöltés)

⁹ Az adatok az összes vizsgára, a nem megjelenteken és mentességeseiken kívül tanulói jogviszonyban, nappali rendszerben tanulókra vonatkoznak.

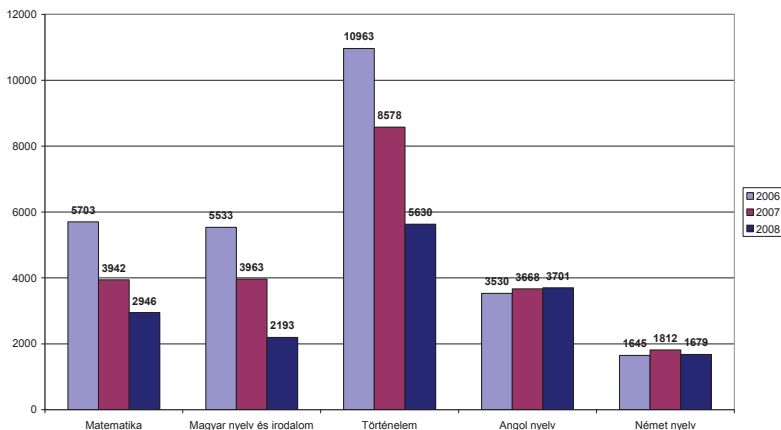

Vizsgatárgy	Vizsgaszámok					
	Középszint			Emelt szint		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Matematika	88426	89545	80366	5703	3942	2946
Magyar nyelv és irodalom	88589	89958	80831	5533	3963	2193
Történelem	89909	86001	78456	10963	8578	5630
Angol nyelv	38315	44638	45261	3530	3668	3701
Német nyelv	26381	28321	26256	1645	1812	1679
Szabadon választható öt vizsgatárgy						
Biológia	15683	15538	14140	5093	4770	3717
Fizika	7131	6520	5224	1548	1238	680
Kémia	3292	3097	3572	1546	1556	687
Informatika	22124	24653	26965	1390	1204	950
Földrajz	20991	20726	19304	631	560	353

6. Táblázat – Vizsgaszámok alakulása országosan, tantárgyanként

Míg a 2006-os és a 2007-es években a matematikából és a magyar nyelv és irodalomból közel annyian, 2008-ban magyar nyelv és irodalomból már lényegesen kevesebben tettek emelt szintű vizsgát, mint matematikából.

Vizsgaszámok - emelt szint

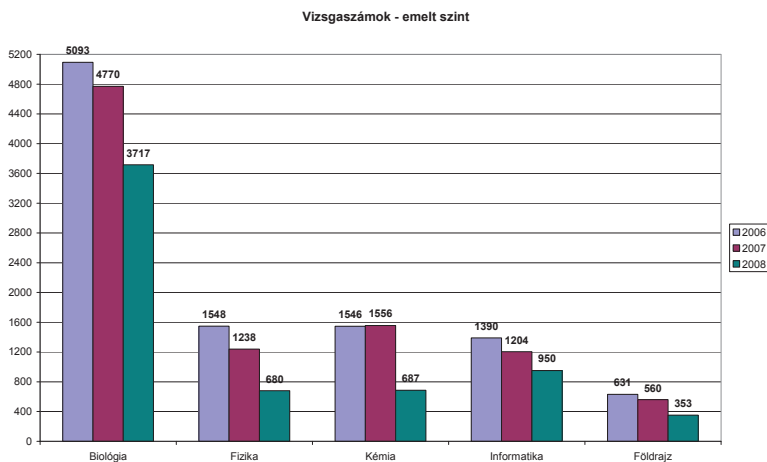

6. ábra – Vizsgaszámok – emelt szint (kötelező vizsgatárgyak)

Az emelt szinten vizsgázók közül az idegen nyelveket választották a legkevesebben. Ugyanakkor megfigyelhető, hogy az angol nyelvből emelt szinten vizsgázók száma – ha nem is jelentősen – de évről évre növekvő tendenciát mutat, míg a német nyelvet közel ugyanannyian választották a vizsgált időszakokban. (6. ábra – Vizsgaszámok – emelt szint (kötelező vizsgatárgyak))

A nem kötelezően választott vizsgatárgyak vizsgaszámai is évről-évre csökkennek. A legtöbben a biológiát választották, majd a kémia, fizika, informatika és a földrajz

következik. A legdrasztikusabban a fizika és a kémia vizsgaszámok csökkentek. A vizsgált időszakban a nem kötelező tárgyak emelt szintű vizsgaszámai is csökkenő tendenciát mutatnak. A nem kötelező vizsgatárgyak közül kiemelkedik a biológia emelt szintű vizsgáinak száma. Megállapítható, hogy a fizika és a kémia választása hasonló arányban történt. Az informatika – a vizsgaszám csökkenő tendenciája ellenére – 2008-ban már a biológia után, a második helyen végzett. A vizsgált tárgyak közül emelt szinten a legkevesebben a földrajzt választották. Az ún. „jobb”, „elit” egyetemekre, főiskolákra – bár nem előírás az emelt szintű vizsga megléte – e vizsga nélkül nehezebb bekerülni.

7. ábra – Vizsgaszámok – emelt szint (nem kötelező vizsgatárgyak)

Az országos adatok elemzéséből kiolvasható, hogy az emelt szinten vizsgázók száma, aránya – az utóbbi három év adatai alapján – évről-évre csökken. (6. ábra – Vizsgaszámok – emelt szint (kötelező vizsgatárgyak), 7. ábra – Vizsgaszámok – emelt szint (nem kötelező vizsgatárgyak)) A tanulók a felsőoktatási intézmények felvételi tájékoztatójából a jelentkezés előtt két évvel megtudják a majdani jelentkezésükhöz előírt feltételeket, így az érettségi vizsgajelentkezésüket ehhez, illetve a közben lezajlott felvételi időszakok bekerülési pontszámainak figyelembevételével tudják megtenni. Amennyiben úgy látják, hogy a bekerüléshez nem szükséges az emelt szintű vizsga letétele, akkor azt nem választják. (7. Táblázat – Vizsgák számának alakulása, szintenként)

Ezt a tendenciát vetítik elő a Jelentés a közoktatásról 2006 kötetben megjelent tanulmányukban Imre Anna és Györgyi Zoltán is. „A hallgatói létszám garantálása, az

érettségi vizsga házon belül tartása, illetve az erőfeszítések minimalizálása még úgy tűnik nem az emelt szintű érettségi elterjedésének kedvez.” (Imre-Györgyi, 2006). Az emelt szint választásának csökkenését részben magyarázzák a felsőfokú intézmények által előírt, a bekerüléshez feltételek is. A legtöbb felsőoktatási intézmény nem írja elő az emelt szintű érettségi vizsgát a bekerülés feltételeként, a választható vagy kötelező érettségi vizsgatárgyak – jelentkezési feltételként többnyire középszintű érettségi vizsgát jelentenek. A 2009-es felsőoktatási felvételi eljárásig csak a bölcsészettudományi képzési terület modern filológia képzési ágának anglistika, germanisztika, romanisztika alapszakain írták elő a bekerülés feltételeként az emelt szintű érettségi vizsga szükségességét. A fentiekén túl a 2010-es vizsgaidőszaktól már az orvos- és egészségtudományi képzési terület orvostudományi és az agrár képzési terület állatorvostudományi képzési ágaiban kell a jelentkezőknek a két előírt érettségi vizsgatárgy közül legalább az egyiket emelt szinten választaniuk.

Vizsgák száma								Emelt szintű vizsgák számának alakulása az összes vizsgaszámhoz képest			
Középszint				Emelt szint							
2006	2007	2008	2009 ¹⁰	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
400841	408997	380375	469 776	37582	31291	22536	24 997	8,57%	7,11%	5,59%	5,05%

7. Táblázat – Vizsgák számának alakulása, szintenként

Az országos és megyei adatok iskolatípusonkénti nagyméretű összegző táblázataival és grafikonjaival nem kívántam megtörni a szöveg folytonosságát, ezek a mellékletben találhatók, melyekre a táblázat és az ábra számával utalok.

Az iskolatípusonkénti vizsgálatok során, az országos adatok alapján – néhány kivételtől eltekintve – elmondható, hogy az emelt szintű vizsgákat a gimnáziumi tanulók közül többen választották, mint a szakközépiskolások. (Kivételek¹¹: az informatika tantárgy (5 fő) 2006. évi május-júniusi vizsgaidőszaka, a 2006. október-novemberi vizsgaidőszakában a matematika (10 fő), a történelem (17 fő) és a biológia tantárgyak (5 fő), 2007. október-novemberi vizsgaidőszakában a magyar nyelv és irodalom (6 fő), a történelem (16 fő) és a biológia (10 fő) tantárgyak.) (5. számú melléklet: 2. Táblázat – Vizsgázók száma – országos adatok, 5. számú melléklet: 1. ábra – Vizsgaszámok (kötelező érettségi vizsgatárgyak) – országos adatok, 5. számú melléklet: 3. ábra – Vizsgaszámok (nem kötelező érettségi vizsgatárgyak) – országos adatok)

¹⁰ A 2009-es adatok az „Aktuális jelentkezési adatok régióként és összesen 2009. március 23.” c. dokumentumból valók (<http://www.oh.gov.hu/main.php?folderID=3466&objectID=5011268>, letöltés ideje: 2009. április 30.)

¹¹ Zárójelben az eltérések száma látható.

Az országos eredmények alapján mindkét vizsgaszinten – két kivételtől eltekintve – elmondható, hogy a gimnazisták magasabb százalékos teljesítményeket értek el, mint a szakközépiskolások. (Kivételek: emelt szinten az informatika tantárgy 2006. október-novemberi (5,44% eltérés) és a 2008. október-novemberi (0,12% eltérés) vizsgaidőszakai.) (5. számú melléklet: 1. Táblázat – Vizsgateljesítmények – országos adatok, 5. számú melléklet: 1. ábra – Vizsgateljesítmények (kötelező érettségi vizsgatárgyak) – országos adatok, 5. számú melléklet: 3. ábra – Vizsgateljesítmények (nem kötelező érettségi vizsgatárgyak) – országos adatok)

A kötelezően választott vizsgatantárgyak közül emelt szinten a történelem, a matematika, a magyar nyelv és irodalom és az angol nyelv a legnépszerűbb tantárgyak mindkét iskolatípusban. A német nyelvet lényegesen kevesebben választják mindkét szinten, mint az angolt, inkább a gimnazisták választják, mint a szakközépiskolások. A történelem, a matematika, a magyar nyelv és irodalom és az angol nyelv népszerűségének okát emelt szinten a felsőoktatási intézmények által előírt bekerülési feltételekben látom, hiszen a népszerű szakokra (pl. gazdálkodás, bölcsészettudomány, műszaki tudományok) csak magas pontszámokkal lehet bekerülni, ami feltételezi az eredményes emelt szintű érettségi vizsgát legalább az egyik, a felsőoktatási intézmény által előírt érettségi vizsgatárgyból.

Az adatokból kitűnik, hogy a tanulók a nem kötelező tantárgyak közül mindkét iskolatípusban középszinten legtöbben az informatikát választották. Középszinten a második legtöbbet választott tárgy – ismét iskolatípustól függetlenül – a földrajz, majd a biológia, a fizika és a kémia következik. Középszinten a biológiát és fizikát a szakközépiskolások, míg a kémiát a gimnazisták választják nagyobb számban. Emelt szinten kiemelkedően magas a gimnazisták biológia vizsgáinak száma. Ennek okát abban látom, hogy egyre több népszerű szakon pl. az orvosi, állatorvosi, rekreációs-szervező és egészségfejlesztő, kertész-mérnöki, környezetgazdálkodói, testnevelő-edző stb. kéri a biológia érettségi vizsgát. Az emelt szintű vizsgák közül a fizika, kémia és az informatika van jelen nagyobb számban, a földrajzot emelt szinten csak nagyon kevesen választották.

Megyeinket az iskolatípusonkénti összehasonlításban az országos adatokból kiolvasható megállapítások jellemzik. A tavaszi vizsgaidőszakokban középszinten – az angol nyelv 2008. május-júniusi vizsgaidőszakát kivéve – a szakközépiskolások vizsgaszáma a kötelező vizsgatárgyakból nagyobb, mint a gimnazistáké. Emelt szinten a kötelező vizsgatárgyakból a gimnazisták tettek több vizsgát. A nem kötelező vizsgatárgyak közül informatikából a tavaszi vizsgaidőszakokban mind emelt, mind középszinten a

szakközépiskolások több vizsgát tettek le. (Az emelt szint országos vizsgaszámai esetén ez a szám a gimnazisták esetében nagyobb volt a 2006-os tavaszi vizsgaidőszakot kivéve.) Biológiából mind emelt, mind középszinten a gimnazisták vizsgáztak többen. (Egy kivétel: a 2007-es tavaszi vizsgaidőszakban középszinten a szakközépiskolások vizsgaszáma nagyobb volt.) Fizikából középszinten a szakközépiskolások, emelt szinten a gimnazisták vizsgaszáma volt nagyobb. Kémiából mindkét szinten a gimnazisták vizsgáztak többen (Egy kivétel: középszinten a 2007-es tavaszi vizsgaidőszakban a szakközépiskolások vizsgaszáma volt nagyobb.) Földrajzból is mindkét szinten a gimnazisták vizsgaszáma nagyobb volt. (5. számú melléklet: 3. Táblázat – Vizsgaszámok – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok, 5. számú melléklet: 5. ábra – Vizsgaszámok (kötelező érettségi vizsgatárgyak) – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok, 5. számú melléklet: 6. ábra – Vizsgaszámok (nem kötelező érettségi vizsgatárgyak) – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok)

Az országos eredmények tekintetében tett megállapításhoz hasonlóan a vizsgateljesítmények – néhány kivételtől eltekintve – a gimnazisták esetében magasabbak. Megállapítható, hogy középszinten a megyei vizsgateljesítmények elmaradnak az országos átlagtól. Emelt szinten – néhány kivételtől eltekintve – a tanulók vizsgateljesítményei szintén elmaradnak az országos átlagtól. (5. számú melléklet: 4. Táblázat – Vizsgateljesítmények – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok, 5. számú melléklet: 7. ábra – Vizsgateljesítmények (kötelező érettségi vizsgatárgyak) – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok, 5. számú melléklet: 8. ábra – Vizsgateljesítmények (nem kötelező érettségi vizsgatárgyak) – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok)

Az elmaradások okát egyrészt megyénk gazdasági fejletlenségében, másrészt abban látom, hogy mindössze három megyei településen (Szolnokon, Jászberényben és Mezőtúron) van jelen felsőoktatási intézmény.

A 2009-es tavaszi vizsgaidőszak vizsgaszámai, vizsgaeredményei a korábbi évekhez hasonlóan alakultak. A korábbi évekhez hasonlóan az emelt szintű vizsgák száma – az idegen nyelveket kivéve – mind országosan, mind megyénkben csökkent. A vizsgateljesítmények megyénkben az országos átlag körül (kevéssel alatta) alakultak mind emelt, mind középszinten. A gimnazistákhoz viszonyítva a szakközépiskolások közül lényegesen kevesebben vállalták az emelt szintű vizsgákon való megmérettetést. A szakközépiskolások a legnagyobb számban idegen nyelvekből és informatikából tettek emelt érettségi szintű vizsgát. (5. számú melléklet: 5. Táblázat – Vizsgaszámok országos és Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok 2009., 6. Táblázat – Vizsgateljesítmények (%))

országos és Jász-Nagykun-Szolnok megyei eredmények 2009., 9. ábra – Vizsgaszámok országos adatok 2009., 10. ábra – Vizsgaszámok Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok 2009., 11. ábra – Vizsgateljesítmények országos eredmények 2009., 12. ábra – Vizsgateljesítmények Jász-Nagykun-Szolnok megyei eredmények 2009.)

Az adatokat összegezve elmondható, hogy a vizsgált időszakban az emelt szintű vizsgák száma csökken. A tanulók a nem kötelező vizsgatárgyakból mindkét szinten magasabb vizsgateljesítményt nyújtanak. A gimnazisták általában jobb vizsgateljesítményt nyújtanak a vizsgákon, illetve nagyobb számban választják az emelt szintű vizsgákon való megmérettetést.

3.6 Jász-Nagykun-Szolnok megye középfokú iskolarendszere

Megyénk az egyik legszegényebb régióban, az Észak-alföldi régióban található. Megyénkben 7 statisztikai kistérség, 78 település található, a megyénk településszerkezete: megyei jogú város 1, város 16, nagyközség 8, község 53 (2005-ben). 2009-ben megyei jogú város 1, város 17, nagyközség 7, község 53.

2005. január 1-én az 1990. januárinál 3,4%-kal laktak kevesebben a megyében. Az időszakot a születések számának fokozatos csökkenése és a halálozások számának növekedése jellemezte. 2004-ben 1000 lakosra –4,1 fős természetes fogyás jutott. A belföldi vándorlás évek óta népességvesztést okoz a megyében. Az öregedési index az ezredfordulóra jellemző 84-ről 2003-ban 96 %-ra változott.

A megye gazdaságának fejlődésében a kedvezőtlen megközelítés, az agrárium folyamatos térszűkítése és az ipar privatizációs folyamatának alakulása miatt áttörés nem következett be. 2003-ban a megyék fejlettségi rangsorában Jász-Nagykun-Szolnok megye a 15. helyet foglalta el. A GDP-hez 2003-ban 2,7%-os volt a megye hozzájárulása. Az mezőgazdaság szerepe a GDP előállításában, 2002-ben 6,5%-ra mérséklődött. A szolgáltató ágazatok 2002-ben a megyei GDP 57,3%-át hozták létre. 2004. végén a vállalkozások 26-26%-a a kereskedelem, gazdasági szolgáltatásban, 13%-a az iparban, 11%-a pedig az építőiparban dolgozott.

A megye TOP-50 vállalkozásának több mint 80%-a a szolnoki és jászberényi, 16%-a a karcagi, mezőtúri és törökszentmiklósi kistérségben működik. A tiszafürediben egy, a kunszentmártonban egy sem található, a hátrányos helyzetű kistérségek tőkeszegények.

2005. első félévében a foglalkoztatottsági és aktivitási arány 44,3 és 48,7% volt, a munkanélküliségi ráta 9 %. A mezőgazdaság térszűkítése miatt az összes foglalkoztatott 18, 2005. első negyedévében 6%-a tevékenykedett az ágazatban. Az iparban és építőiparban

dolgozók aránya 39% körül stabilizálódott, a szolgáltatási ágazatok az összlétszám 55%-át foglalkoztatták.

A regisztrált munkanélküliek száma 2005 nyarán 19.018 fő volt, 86%-a fizikai foglalkozású, 33,5%-uk szakmunkás, 44,5%-uk 8 általános vagy azt el sem érő végzettséggel rendelkezett. A regisztrált munkanélküliek között a pályakezdő fiatalok aránya 9,6%.

Jász-Nagykun-Szolnok megye középfokú oktatását jellemző adatok¹². Feladatellátási helyek száma a nappali és felnőttoktatásban (8. Táblázat – Feladatellátási helyek száma).

	1990/1991	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
Gimnázium	17	24	29	33	33	31	32	32	32
Szakközépiskola	25	37	38	39	40	41	40	40	40

8. Táblázat – Feladatellátási helyek száma

Tanulók a nappali és felnőttoktatásban (9. Táblázat – Tanulók a nappali és felnőttoktatásban).

	1990/1991	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
Gimnázium	5021	6950	7250	7617	8221	8395	8404	8557	8536
Szakközépiskola	8808	12314	12110	11916	11426	11552	11468	11384	11091

9. Táblázat – Tanulók a nappali és felnőttoktatásban

Tanulók a nappali rendszerű oktatásban (10. Táblázat – Tanulók a nappali rendszerű oktatásban).

	1990/1991	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
Gimnázium	4819	6577	6580	6620	6681	6814	7082	7335	7365
Szakközépiskola	7113	10309	10185	10071	9876	10240	10095	10019	9885

10. Táblázat – Tanulók a nappali rendszerű oktatásban

Osztályok a nappali és felnőttoktatásban (11. Táblázat – Osztályok a nappali és felnőttoktatásban).

	1990/1991	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
Gimnázium	182	253	263	276	295	305	306	310	306
Szakközépiskola	316	450	455	459	435	448	451	453	446

11. Táblázat – Osztályok a nappali és felnőttoktatásban

10. évfolyamos tanulók száma nappali és felnőttképzés együtt¹³ (12. Táblázat – 10. évfolyamos tanulók száma).

10. évfolyam	2005.	2006.	2005 (%)	2006 (%)
gimnázium	1945	2082	47%	49%
szakközépiskola	2236	2150	53%	51%

12. Táblázat – 10. évfolyamos tanulók száma

¹² Forrás: Oktatás-statisztikai évkönyv 2006/2007, Budapest, 2007

(<http://www.oh.gov.hu/main.php?folderID=3454> utolsó látogatás 2009. április 9.)

¹³ Forrás: <http://www.oh.gov.hu/main.php?folderID=3454> (utolsó látogatás 2009. április 9.)

Megfigyelhető, hogy a vizsgált időszakban a tizedik évfolyamos gimnáziumi tanulók száma (aránya %) kis mértékben nő, a szakközépiskolai tanulók aránya csökken.

A tantárgyi elfogadottság vizsgálatát Jász-Nagykun-Szolnok megye középiskoláiban végeztem. A megye 49 középiskolájának megoszlását tekintve (2005-ös állapot alapján) látható, hogy a középiskolák döntő többsége nem tiszta profilú (84%). (13. Táblázat – Jász-Nagykun-Szolnok megye középiskolái intézményei, 2005)

	Megyeszékhelyen	Városban	Összesen
Gimnázium	3	2	5
Gimnázium és szakközépiskola	1	12	13
Szakközépiskola	2	0	2
Szakközépiskola és szakképző iskola	4	10	14
Gimnázium, szakközépiskola, szakképző iskola	0	4	4
Szakképző iskola	1	0	1
Általános iskola és gimnázium	1	0	1
Általános iskola és szakképző iskola	0	7	7
Szakképző iskola és gimnázium	2	0	2

13. Táblázat – Jász-Nagykun-Szolnok megye középiskolái intézményei, 2005

Megyeinkben a középiskolák többsége nem írja elő a bejutás feltételeként a központi felvételi vizsga letételét. A bejutás feltételeként ezt inkább a megyeszékhelyen található, illetve Jászberényben található, ún. „jobb középiskolák” kérték a hozzájuk felvételiző tanulóktól, a középiskolák 28,57%-a. (14. Táblázat – Jász-Nagykun-Szolnok megye központi felvételi vizsgát tartó középiskolái intézményei, 2007)

	Megyeszékhelyen	Városban	Összesen
Gimnázium	2	1	3
Gimnázium és szakközépiskola	1	2	3
Szakközépiskola	2	0	2
Szakközépiskola és szakképző iskola	3	1	4
Gimnázium, szakközépiskola, szakképző iskola	0	1	1
Általános iskola és gimnázium	1	0	1

14. Táblázat – Jász-Nagykun-Szolnok megye központi felvételi vizsgát tartó középiskolái intézményei, 2007

A kutatásban 13 középiskola 48 osztálya, 1152 tanuló és szülő vett részt. A résztvevő intézmények megoszlását (2007) mutatja az alábbi táblázat. (15. Táblázat – A vizsgálatban résztvevő intézmények megoszlása, 2007)

	Megyeszékhelyen	Városban	Összesen
Gimnázium	1	0	1
Gimnázium és szakközépiskola	1	5	6
Szakközépiskola	2	0	2
Szakközépiskola és szakképző iskola	1	2	3
Gimnázium, szakközépiskola, szakképző iskola	0	1	1

15. Táblázat – A vizsgálatban résztvevő intézmények megoszlása, 2007

Mint már említettem, megyénkben a középiskolák többsége nem írta elő a felvételi vizsgát a bejutáshoz. A vizsgálatban résztvevő intézmények közül a központi

felvételi vizsgát tartó intézmények a nagyobb lélekszámú településen, illetve a megyeszékhelyen találhatóak. (16. Táblázat – A vizsgálatban résztvevő, központi felvételi vizsgát tartó intézmények, 2007)

	Megyeszékhelyen	Városban	Összesen
Gimnázium	1	1	2
Gimnázium és szakközépiskola	1	2	3
Szakközépiskola	2	0	2

16. Táblázat – A vizsgálatban résztvevő, központi felvételi vizsgát tartó intézmények, 2007

Az utóbbi években a középfokú oktatás területén megyénkben is több változás történt. Intézmények kerültek összevonásra, vagy más lett az iskola fenntartója. A legmarkánsabb változásra Szolnokon került sor a szakközépiskolák összevonásával, így 2008-ban két nagy szakközépiskola jött létre, a Szolnoki Szolgáltatási Szakközép- és Szakiskola és a Szolnoki Műszaki Szakközép- és Szakiskola. Jelentős változás, hogy 2008-ban megalakult a Jász-Nagykun Szolnok Szakképzés-szervezési Társulás, amit Jász-Nagykun-Szolnok megye szakképző intézményeinek önkormányzati fenntartói: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat, Fegyvernek Nagyközség, Jászberény, Karcag, Kenderes, Kisújszállás, Kunszentmárton, Martfű, Mezőtúr, Szolnok Megyei Jogú Város, Tiszaöldvár, Tiszafüred, Törökszentmiklós, Túrkeve, Újszász Városok Önkormányzatai alakítottak meg. Később, megállapodással csatlakozott Jászárokszállás Város Önkormányzata is. A megye teljes szakképzését összefogó együttműködés valamennyi önkormányzati iskolafenntartó részvételével 17 településen, 27 szakképző intézményben, közel 15.000 tanulót érintően két nyertes uniós projekt (TÁMOP-2.2.3-07/2-2F-2008-0005. és TIOP-3.1.1-08/1-2008-0007) végrehajtására és törvényi feladatok megvalósítására jött létre.

4 A vizsgálat hipotézisei

A vizsgálat célját meghatározó szakirodalmi áttekintés megerősített abban, hogy a választott téma fontos és biztató eredménnyel kecsegtet. A tizedik évfolyamos tanulóinak a kötelező érettségi vizsga tárgyainak a tantárgyi elfogadottsága és az informatikai eszköztár használatának a módja, kapcsolata a tantárgyakkal, illetve azoknak a tényezőknek a feltárása, amelyek meghatározzák a fenti tanulói magatartást, elkötelezettségek a tantárgyak iránt fontos téma neveléstudományi kutatás számára. Mindezek alapján megfogalmazhatók azok a feltételezések, amelyek az adatok ismeretében a vizsgálat lezárultával bizonyítást nyerhetnek, igazolhatóvá válik mind a tantárgyi elfogadottságot meghatározó tényezők feltárása, mind a tényezők kapcsolatrendszere, mind az iskolai

közeg és kulturális háttér befolyásának erőssége, mikéntje, formája. Úgy látom, hogy hipotézisként megfogalmazhatók a következő megállapítások:

1. A tanulók egyéni érdeklődése, a szociokulturális háttere és az emelt szintű érettségi vizsga választása között szoros kapcsolat van.

2. A tantárgyi elfogadottságot és a tanulók emelt szintű érettségi vizsga választását túlnyomó többségben a felsőoktatási intézményekbe való bejutás, illetve a felsőoktatási intézményben való eredményes továbbhaladás feltételeinek dominanciája befolyásolja, háttérbe szorul az általános műveltség igénye.

3. Az iskolatípus befolyásolja a tanulók által választott emelt szintű érettségi vizsgatárgyakat.

4. Több középiskola jelenléte a településen versenyt eredményez az ún. jobb képességű tanulókért, így befolyásolja az érettségi vizsga mutatóit.

A hipotézisek igazolására a próbamérésben alkalmazott eszközt továbbfejlesztve, annak tapasztalatait felhasználva alakítottam ki a vizsgálati eszköztár és feldolgozási metodika végső formáját.

5 Az empirikus vizsgálat bemutatása

Az adatgyűjtés menetének kidolgozását és a próbamérést a 2006 első félévében végeztem. A próbamérésre két középiskolában került sor. A kérdőíveket személyesen vittem az iskolákba, ahol – előzetes egyeztetés alapján – az iskolavezetéssel és az érintett osztályfőnökökkel is találkoztam. A kérdőíveket és a hozzájáruló nyilatkozatokat az osztályfőnökök gyűjtötték össze. A kérdőíveket előre kódoltam és csomagoltam, egy csomag tartama a következő volt: Tanulói kérdőív, Szülői kérdőív, Hozzájáruló nyilatkozat, egy kisméretű boríték a hozzájáruló nyilatkozathoz és egy közepes méretű a kérdőívekhez. (A borítékokat azért tartottam szükségesnek, hogy a tanulók és a szülők válaszait az iskola ne ismerje meg, az osztályfőnökök a tanuló és a szülő írása alapján könnyen azonosíthatták volna a kitöltött kérdőíveket, sértve ezzel azok anonimitását.) A kérdőívek hozzám a lezárt borítékokban jutottak el, amelyekért ismét személyesen mentem el az iskolákba, ahol az osztályfőnököktől rövid, szóbeli visszajelzést kaptam a mérés lebonyolításáról. (A kérdőívek kitöltése után az osztályfőnökök visszajelzése alapján megnövekedett az érdeklődés mind a tanulók, mind a szülők részéről az érettségire való felkészítő foglalkozások iránt. Az osztályfőnökök örömmel vették ezt az érdeklődést, hiszen májusban minden tizedikes diák és szülő dönt a következő tanévben a tanuló által felvenni kívánt érettségire felkészítő foglalkozásokról.) Ezután a hozzájáruló nyilatkozatok

összegyűjtése, a kérdőívek iskolánkénti, ezen belül osztályonkénti csoportosítása, megszámlálása, majd feldolgozása következett.

A próbamérés kedvező lebonyolítása arra inspirált, hogy a vizsgálat lebonyolítását is hasonlóan végezzem. A mintában szereplő iskolák kijelölése után 2006 őszén felvettem a kapcsolatot az igazgatókkal, majd 2007 tavaszán – a fent leírtak alapján – szerveztem a vizsgálatot. 2007 februárjában került sor a kérdőívek véglegesítésére, a nyomdai munkálatokra, a „kérdőívsomagok” összeállítására és kódolására, valamint az igazgatók írásbeli felkérésére. 2007 márciusában következett az iskolák személyes felkeresése, a kérdőívek kiszállítása, a személyes megbeszélés az igazgatókkal és az érintett osztályok osztályfőnökeivel, így márciusban és áprilisban lehetővé vált a mérés lebonyolítása.

5.1 Alkalmazott módszerek, a kutatás módszertani eszköztára

A kutatási stratégiák közül az induktív kutatási stratégiát választottam, melyen belül a leíró és az összefüggés-feltáró stratégiákat alkalmaztam. A kutatás során alkalmazott feltáró módszerek közül az írásbeli kikérdezést alkalmaztam. Az empirikus kutatás Jász-Nagykun-Szolnok megye tizedik évfolyamos középiskolai tanulói és szüleik között méri a kötelező érettségi vizsgatárgyak és az informatika tantárgy tantárgyi elfogadottságát. A vizsgálati minta reprezentatív, a vizsgálati mintavétel rétegzett mintavételi eljárással történt, minden rétegből (szakközépiskola, gimnázium) a meglevő mintával arányos nagyságú minta választásával. A vizsgálati minta kiválasztásánál figyelembe vettem az adott iskola típusát, az iskola profilját, a tanulók számát és a település nagyságát, a megyében való elhelyezkedését. Ahhoz, hogy az osztályok közötti különbséget is vizsgálhassam, a kiválasztott iskola valamennyi tizedik osztályában elvégeztem a mérést. A kutatás így lehetőséget ad az eredmények tanuló, iskola, település szerinti összehasonlítására. A vizsgálat eredményeinek feldolgozása a Microsoft Office és az SPSS programcsomaggal történt.

A vizsgálat eredményeit kiegészítettem az iskolai dokumentumok elemzésével, és a rendelkezésemre álló, meglevő statisztikák másodelemzésével.

A kérdőíveket a tanulók és a szülők is névtelenül töltötték ki, melyeket anonimitást biztosító sorszámozással kapcsoltam össze. A kidolgozott kérdőívek a Mellékletben találhatók. (1. számú melléklet – Tanulói kérdőív (próbamérés), 2. számú melléklet – Szülői kérdőív (próbamérés), 3. számú melléklet – Tanulói kérdőív, 4. számú melléklet – Szülői kérdőív) A tanulók mérésben való részvételét a szülők a kutatásban való részvétel hozzájáruló nyilatkozatának aláírásával engedélyezték. Csak a szülői hozzájárulással

rendelkező kérdőíveket dolgoztam fel. A kérdőívek segítségével vizsgáltam a tanulók tanuláshoz való viszonyát, továbbtanulási szándékát, emelt szintű érettségi vizsga felkészítőre való jelentkezését, szociokulturális háttérét, informatikai szokásait, milyen feladatok megoldására használja a számítógépet, valamint azt is, miért az adott középiskolát választotta. Lehetőségem volt a nemek szerinti, az iskolatípus és település szerinti különbségek vizsgálatára is. A tanulói és a Szülői kérdőív a mellékletben található. A vizsgálat kitöltött tanulói és Szülői kérdőíveinek száma $N=1142$. A Tanulói kérdőív 202, a szülői 80 ítemes. A kidolgozott mérőeszköz jó megbízhatóságú, a Cronbach- α értéke 0,9156. A próbamérés kitöltött tanulói és Szülői kérdőíveinek száma $N=43$. A Tanulói kérdőív 179, a szülői 80 ítemes. A kidolgozott mérőeszköz jó megbízhatóságú, a Cronbach- α értéke 0,9372.

A tantárgyi elfogadottságon értem a tanuló tantárgyhoz és a tantárgyi teljesítményhez kapcsolódó attitűdjét, a tantárgy kedveltségét, tanulásának hajlandóságát, a tanulók és a szülők szerint a tantárgyi teljesítmény fontosságát.

Tantárgyi elfogadottságot tantárgyanként az alábbi kérdésekre adott válaszokkal mértem:

- A tantárgy kedveltsége – páros összehasonlítással (Melyik tantárgyat kedveled jobban? Tanulói válasz.)
- Fontos számomra, hogy jó legyen a teljesítményem... (Tanulói és szülői válasz.)
- Szívesen tanulom a... (Tanulói válasz.)

Tantárgyi elfogadottságot tantárgyanként vizsgáltam. A tantárgy kedveltségét páros összehasonlítással kértem megadni (lásd a 3. számú mellékletben, Tanulói kérdőív 25. kérdés). A tantárgyi elfogadottság és az eredményesség iránti igény (lásd Tanulói kérdőív 27. kérdés, illetve 3. számú mellékletben, Szülői kérdőív 14. kérdés) összefüggését és az elfogadottság visszajelzését kijelentések formájában fogalmaztam meg (lásd Tanulói kérdőív 28-33. kérdés).

A tanuló adatai: nem, iskolatípus, iskola, lakóhely adatai, testvérek száma, jár-e szakköre, különórára, korrepetálásra, részt vett-e nyelvi előkészítő évfolyamon. Tanulói kérdőív 1-5. és 11-18. kérdések. A szociokulturális háttérre a Szülői kérdőív 1-10. kérdései vonatkoznak.

Az emelt szintű érettségire, az elérni kívánt végzettségre a Tanulói kérdőív 19-22. kérdés, Szülői kérdőív 12. kérdés. A tanult idegen nyelvre, a nyelvvizsgára vonatkozik a Tanulói kérdőív 23-24. kérdése, melyeket nyílt kérdések formájában fogalmaztam meg.

A tanuló iskolaválasztására vonatkozó válaszlehetőségek az egyáltalán nem jellemző (1)-től a nagyon jellemző (5)-ig terjedtek. A kérdések arra keresik a választ, miért adott iskolát választotta a tanuló. Ezeket a kérdéseket a szülőknek is feltettem. Tanulói kérdőív 6. kérdés, Szülői kérdőív 13. kérdés.

Az iskolába járás kedveltségére és a tanulmányi teljesítménnyel való elégedettségre 6 item vonatkozott, a szülőket is megkérdeztem erről. Tanulói kérdőív 7-10. kérdés, Szülői kérdőív 10-11. kérdés.

A tantárgyak kedveltségének sorrendjét páros összehasonlítás módszerrel határoztam meg, a tanulók a „Melyik tantárgyat kedveled jobban?” kérdésre adott válaszai alapján. Vizsgálatomban 6 tantárgy esetén ez 15 összehasonlítást jelentett. Tanulói kérdőív 25. kérdés.

A tanulókat és a szülőket is megkérdeztem az iskolai élettel kapcsolatban. Fontosnak tartom, hogy ... kérdésre (18 tanulói – 18 szülői item) adott lehetséges válaszok: teljesen egyetértek (4), egyetértek (3), nem értek egyet (2), egyáltalán nem értek egyet (1). 36 item, Tanulói kérdőív 26. kérdés, Szülői kérdőív 15. kérdés.

A „Fontos számomra, hogy jó legyen a teljesítményem...” kérdésre (8 tanulói – 6 szülői item) adott lehetséges válaszok: teljesen egyetértek (4), egyetértek (3), nem értek egyet (2), egyáltalán nem értek egyet (1). Tanulói kérdőív 27. kérdés, Szülői kérdőív 14. kérdés.

A „Szívesen tanulom...” kérdésekre adott lehetséges válaszok: nagyon jellemző (5), jellemző (4), nem játszik szerepet (3), nem jellemző (2), egyáltalán nem jellemző (1), 57 item, Tanulói kérdőív 28-33. kérdés.

A tanuló olvasási szokásaira adott lehetséges válaszok: nagyon jellemző (4), jellemző (3), nem jellemző (2), egyáltalán nem jellemző (1). Tanulói kérdőív 34. kérdés, 7 item.

Mióta és milyen gyakran használja a számítógépet? Tanulói kérdőív 35-36. kérdés. Milyen gyakran használod a számítógépet az alábbi feladatok megoldására? Tanulói kérdőív 37. kérdés, 16 item. A kérdésre adott lehetséges válaszok: általában minden nap (5), heti 1-2 alkalommal (4), havonta néhányszor (3), havonta egyszer vagy ritkábban (2), soha (1).

A kérdőívek adatait kiegészítettem a települések lakosságszámának és az iskolatanulmányi mutatóinak adataival¹⁴. Az iskolák érettségi vizsgák eredményeit és a felvett nyolcadik osztályosok magyar és matematika tantárgyi átlagait „A középiskolai

¹⁴ Forrás: http://www.nepszamallas.hu/hun/egyb/hnk2008/tablak/prnt2_11.html (Utolsó látogatás: 2009. március 31.)

munka néhány mutatója 2006”, a próbamérés során a „A középiskolai munka néhány mutatója 2005” című kiadványokból vettem. A kérdőíveket az SPSS 11.5. for Windows program segítségével dolgoztam fel.

5.2 A mintáról

5.2.1 A próbamérés mintája

A kutatási eredmények megalapozottsága miatt indokoltnak tartottam egy próbamérés elvégzését, a kidolgozott mérőeszköz tesztelését. A próbamérést 2006 májusában végeztem az egyik járszági tiszta profilú gimnáziumban és egy, a megyeszékhelyen levő tiszta profilú szakközépiskolában. Mindkét középiskola eredményei, mutatói szerint az átlagosnál jobb, ezt mutatják a táblázatok¹⁵. (17. Táblázat – Az iskolák néhány mutatója 18. Táblázat – Érettségi átlagok 2005. (Idegen nyelv) 19. Táblázat – Érettségi átlagok 2005.) Mindkét középiskolába központi felvételi vizsgával juthattak be a tanulók.

Iskola	Felvettek aránya	Nyelvvizsga arány	8. osztályos jegyek átlaga	
			Magyar nyelv és irodalom	Matematika
Gimnázium	89% (Kiváló 80 felett)	72,7% (Átlagos 28-79,9% között)	4,8 (Kiváló 4,7 felett)	4,7 (Kiváló 4,5 felett)
Szakközépiskola	48,4% (Kiváló 45 felett)	38,4% (Kiváló 37 felett)	4,4 (Kiváló 4,2 felett)	4,2 (Kiváló 4 felett)

17. Táblázat – Az iskolák néhány mutatója (próbamérés)

Iskola	Angol		Német		Francia	
	Emelt %	Közép %	Emelt %	Közép %	Emelt %	Közép %
Gimnázium	70 (Átlagos 60-74,9% között)	70,1 (Átlagos 56-70,9% között)	84 (Jó 84-89,9% között)	75,54 (Jó 74-76,9% között)		86 (Kiváló 83% felett)
Szakközépiskola		65,6 (Átlagos 56-66,9% között)	48 (Átlagos 58 alatt)	70,36 (Kiváló 66% felett)		48,97 (Átlagos 38-49,9% között)

18. Táblázat – Érettségi átlagok 2005. (Idegen nyelv) (próbamérés)

Iskola	Magyar nyelv és irodalom		Matematika		Történelem		Informatika	
	Emelt %	Közép %	Emelt %	Közép %	Emelt %	Közép %	Emelt %	Közép %
Gimnázium		74 (Jó 74-77,9% között)	73,43 (Gyengébb 70-75,9% között)	79,31 (Jó 81-84,9% között)	72,55 (Átlagos 69-79,9% között)	79,96 (Jó 78-80,9% között)	68,67 (Gyengébb 70% alatt)	83,07 (Kiváló 78% felett)

¹⁵ Forrás: Neuwirth Gábor – Horn Dániel: A középiskolai munka néhány mutatója 2005 Országos Közoktatási Intézet, Budapest, 2006.

Iskola	Magyar nyelv és irodalom		Matematika		Történelem		Informatika	
	Emelt %	Közép %	Emelt %	Közép %	Emelt %	Közép %	Emelt %	Közép %
Szakközépiskola		66,85 (Kiváló 64% felett)	75 (Jó 75-79,9% között)	69,88 (Jó 57-81,9% között)	60 (Átlagos 54-69,9% között)	70,97 (Kiváló 67% felett)		80,4 (Kiváló 70% felett)

19. Táblázat – Érettségi átlagok 2005. (próbamérés)

A próbamérésen részt vevő tanulók nemek szerinti megoszlása 5 fiú (11,6%), 38 lány (88,4%). (20. Táblázat – Tanulók nemek szerinti megoszlása (próbamérés))

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	fiú	5	11,6	11,6	11,6
	lány	38	88,4	88,4	100,0
	Total	43	100,0	100,0	

20. Táblázat – Tanulók nemek szerinti megoszlása (próbamérés)

A tanulók iskolatípus szerinti megoszlása: 4 osztályos gimnáziumban 10 tanuló (23,3%), 8 osztályos gimnáziumban 10 tanuló (23,3%), szakközépiskolában 23 tanuló, (53,5%) tanul. (21. Táblázat – Tanulók iskolatípus szerinti megoszlása (próbamérés))

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	4 osztályos gimnázium	10	23,3	23,3	23,3
	8 osztályos gimnázium	10	23,3	23,3	46,5
	szakközépiskola	23	53,5	53,5	100,0
	Total	43	100,0	100,0	

21. Táblázat – Tanulók iskolatípus szerinti megoszlása (próbamérés)

A szakközépiskolai tanulók közül 6 fő (14%) vett részt nyelvi előkészítő évfolyamon. (22. Táblázat – Tanulók nyelvi előkészítő évfolyamon való részvétele (próbamérés))

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	igen	6	14,0	14,0	14,0
	nem	37	86,0	86,0	100,0
	Total	43	100,0	100,0	

22. Táblázat – Tanulók nyelvi előkészítő évfolyamon való részvétele (próbamérés)

A tanulók szüleinek iskolai végzettségéről. Az édesanyák 4,8%-a általános iskolát, 23,8%-a szakmunkásképzőt végzett, 38,1%-a érettségizett, 23,8%-a főiskolát, 9,5%-a egyetemet végzett.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	általános iskola	2	4,7	4,8	4,8
	szakmunkásképző	10	23,3	23,8	28,6
	érettségi	16	37,2	38,1	66,7
	főiskola	10	23,3	23,8	90,5
	egyetem	4	9,3	9,5	100,0
	Total	42	97,7	100,0	
Missing	9	1	2,3		
Total		43	100,0		

23. Táblázat – Édesanya legmagasabb iskolai végzettsége (próbamérés)

Felsőfokú végzettséggel az anyák 33,3%-a rendelkezik. (23. Táblázat – Édesanya legmagasabb iskolai végzettsége (próbamérés))

Az édesapák 38,1%-a szakmunkásképzőt végzett, 33,3%-a érettségizett, 21,4%-a főiskolát, 7,1%-a egyetemet végzett. Felsőfokú végzettséggel az anyák 28,5%-a rendelkezik. (24. Táblázat – Édesapa legmagasabb iskolai végzettsége (próbamérés))

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	szakmunkásképző	16	37,2	38,1	38,1
	érettségi	14	32,6	33,3	71,4
	főiskola	9	20,9	21,4	92,9
	egyetem	3	7,0	7,1	100,0
	Total	42	97,7	100,0	
Missing	9	1	2,3		
Total		43	100,0		

24. Táblázat – Édesapa legmagasabb iskolai végzettsége (próbamérés)

5.2.2 A vizsgálat mintája

A teljes vizsgált minta a 13 középiskola 48 osztályának 1142 tizedik évfolyamos tanulója foglalja magába (N=1142). Az intézményekben 1531-1531 kérdőívet osztottam szét, a kitöltési arány 74,6%. (25. Táblázat – A kérdőívek kitöltésének aránya)

iskola	létszám	kitöltött Tanulói kérdőív	kitöltött Szülői kérdőív	kitöltési százalék
1.	55	48	48	87,3%
2.	55	50	50	90,9%
3.	100	81	81	81,0%
4.	50	32	32	64,0%
5.	132	106	106	80,3%
6.	180	143	143	79,4%
7.	164	124	124	75,6%
8.	142	69	69	48,6%
9.	79	57	57	72,2%
10.	118	111	111	94,1%
11.	172	92	92	53,5%
12.	132	96	96	72,7%
13.	152	133	133	87,5%
Összesen:	1531	1142	1142	74,6%

25. Táblázat – A kérdőívek kitöltésének aránya

A minta nemek szerinti megoszlása: a fiúk aránya 42,7%, a lányoké 56,7%. (26. Táblázat – A tanulók nemek szerinti megoszlása)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	fiú	488	42,7	43,0	43,0
	lány	648	56,7	57,0	100,0
	Total	1136	99,5	100,0	
Missing	System	6	,5		
Total		1142	100,0		

26. Táblázat – A tanulók nemek szerinti megoszlása

A mintában a négyosztályos gimnáziumban a legmagasabb a lányok aránya (69,3%), a nyolcosztályos gimnáziumban 57,1%, szakközépiskolában 46,3%. (27. Táblázat – A tanulók nemek szerinti megoszlása iskolatípusonként)

		tanuló iskolájának típusa					
		4 osztályos gimnázium		8 osztályos gimnázium		szakközépiskola	
		tanuló neve					
	Count	%	Count	%	Count	%	
fiú	157	30,7%	15	42,9%	316	53,7%	
lány	355	69,3%	20	57,1%	273	46,3%	

27. Táblázat – A tanulók nemek szerinti megoszlása iskolatípusonként

A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a tanuló neve és a tanuló iskolájának típusa közötti kapcsolat szignifikáns ($\chi^2=59,060$, $df=2$, $p=0,000$). (28. Táblázat – Khi-négyszet próba (a tanuló neve iskolatípusonként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	59,060(a)	2	,000
Likelihood Ratio	59,852	2	,000
Linear-by-Linear Association	59,001	1	,000
N of Valid Cases	1136		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,04.

28. Táblázat – Khi-négyszet próba (a tanuló neve iskolatípusonként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók ugyanolyan, közepes szignifikáns eredményt mutatnak (0,228 és 0,228). (29. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a tanuló neve iskolatípusonként)) A lányok inkább gimnáziumba, a fiúk inkább szakközépiskolába járnak.

		Value	Approx. Sig.
	Phi	,228	,000
	Cramer's V	,228	,000
	Contingency Coefficient	,222	,000
N of Valid Cases		1136	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

29. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a tanuló neve iskolatípusonként)

Négyosztályos gimnáziumba a tanulók 44,8%-a, nyolcosztályos gimnáziumba 3,1%-a, szakközépiskolába 52,1%-a jár. (30. Táblázat – A tanulók iskolatípus szerinti megoszlása)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
		512	44,8	44,8	44,8
Valid	8 osztályos gimnázium	35	3,1	3,1	47,9
	szakközépiskola	595	52,1	52,1	100,0
	Total	1142	100,0	100,0	

30. Táblázat – A tanulók iskolatípus szerinti megoszlása

Nyelvi előkészítő tanfolyamon a tanulók 13,3%-a vett részt. (31. Táblázat – Nyelvi előkészítő évfolyamon való részvétel)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	igen	152	13,3	13,3	13,3
	nem	990	86,7	86,7	100,0
	Total	1142	100,0	100,0	

31. Táblázat – Nyelvi előkészítő évfolyamon való részvétel

A középiskolák közül 2 tiszta profilú gimnázium, 2 tiszta profilú szakközépiskola, 3 szakközépiskola és szakiskola, 6 gimnázium és szakközépiskola. 12 önkormányzati, 1 egyházi fenntartású intézmény.

A tanulók szüleinek iskolai végzettségéről. Az édesanyák 0,3%-a nem fejezte be az általános iskolát, 8,7%-a általános iskolát, 26,2%-a szakmunkásképzőt, 37,5%-a érettségizett, 21,5%-a főiskolát, 5,6%-a egyetemet végzett, 0,3%-a tudományos minősítéssel rendelkezik. Felsőfokú végzettséggel az anyák 27,4%-a rendelkezik. (32. Táblázat – Az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nem fejezte be az általános iskolát	3	,3	,3	,3
	Általános iskola	99	8,7	8,7	9,0
	Szakmunkásképző	297	26,0	26,2	35,2
	Érettségi	425	37,2	37,5	72,7
	Főiskola	244	21,4	21,5	94,2
	Egyetem	63	5,5	5,6	99,7
	Tudományos fokozat	3	,3	,3	100,0
	Total	1134	99,3	100,0	
Missing	System	8	,7		
Total		1142	100,0		

32. Táblázat – Az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége

A főiskolát végzett édesanyák gyermekei közül 60,7% négyosztályos, 6,1% nyolcosztályos gimnáziumba jár, az egyetemet végzetek közül 81,0% négyosztályos, 4,8% nyolcosztályos gimnáziumba jár. (33. Táblázat – Az édesanya legmagasabb végzettsége iskolatípusonként)

édesanya legmagasabb iskolai végzettsége														
nem fejezte be az általános iskolát		általános iskola		szakmunkásképző		érettségi		főiskola		egyetem		tudományos fokozat		
tanuló iskolájának típusa														
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
4 osztályos gimnázium	1	33,3	25	25,3	91	30,6	192	45,2	148	60,7	51	81,0	3	100,0
8 osztályos gimnázium			1	1,0	8	2,7	8	1,9	15	6,1	3	4,8		
szakközépiskola	2	66,7	73	73,7	198	66,7	225	52,9	81	33,2	9	14,3		

33. Táblázat – Az édesanya legmagasabb végzettsége iskolatípusonként

A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége és a tanuló iskolájának típusa közötti kapcsolat szignifikáns ($\chi^2=124,321$,

df=12, p=0,000). (34. Táblázat – Khi-négyszet próba (az édesanya legmagasabb végzettsége iskolatípusonként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	124,321(a)	12	,000
Likelihood Ratio	130,511	12	,000
Linear-by-Linear Association	107,710	1	,000
N of Valid Cases	1134		

a 8 cells (38,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,09.

34. Táblázat – Khi-négyszet próba (az édesanya legmagasabb végzettsége iskolatípusonként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók hasonló, közepes szignifikáns eredményt mutatnak (0,331 és 0,234). (35. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az édesanya legmagasabb végzettsége iskolatípusonként))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,331	,000
	Cramer's V	,234	,000
	Contingency Coefficient	,314	,000
N of Valid Cases		1134	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

35. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az édesanya legmagasabb végzettsége iskolatípusonként)

Az édesapák 6,5%-a általános iskolát, 42,4%-a szakmunkásképzőt, 30,4%-a érettségizett, 13,4%-a főiskolát, 7%-a egyetemet végzett, 0,3%-a tudományos minősítéssel rendelkezik. Felsőfokú végzettséggel az apák 20,7%-a rendelkezik, kevesebben, mint az anyák. (36. Táblázat – Az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Általános iskola	71	6,2	6,5	6,5
	Szakmunkásképző	460	40,3	42,4	49,0
	Érettségi	329	28,8	30,4	79,3
	Főiskola	145	12,7	13,4	92,7
	Egyetem	76	6,7	7,0	99,7
	Tudományos fokozat	3	,3	,3	100,0
	Total	1084	94,9	100,0	
Missing	System	58	5,1		
Total		1142	100,0		

36. Táblázat – Az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége

A főiskolai végzettséggel rendelkező apák gyermekei közül 64,8% négyosztályos gimnáziumba, 7,6% nyolcosztályos gimnáziumba, az egyetemi végzettségük közül 81,6% négyosztályos gimnáziumba, 5,3% nyolcosztályos gimnáziumba jár. (37. Táblázat – Az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége iskolatípusonként)

		édesapa legmagasabb iskolai végzettsége											
		általános iskola		szakmunkásképző		érettségi		főiskola		egyetem		tudományos fokozat	
		tanuló iskolájának típusa											
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%		
4 osztályos gimnázium		19	26,8	159	34,6	155	47,1	94	64,8	62	81,6	3	100,0

édesapa legmagasabb iskolai végzettsége													
		általános iskola		szakmunkásképző		érettségi		főiskola		egyetem		tudományos fokozat	
tanuló iskolájának típusa													
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
8 osztályos gimnázium		1	1,4	13	2,8	6	1,8	11	7,6	4	5,3		
szakközépiskola		51	71,8	288	62,6	168	51,1	40	27,6	10	13,2		

37. Táblázat – Az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége iskolatípusonként

A szülők iskolai végzettsége és a tanuló iskolájának típusa között szignifikáns a kapcsolat. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége és a tanuló iskolájának típusa közötti kapcsolat szignifikáns ($\chi^2=122,258$, $df=10$, $p=0,000$). (38. Táblázat – Khi-négyszet próba (az édesapa legmagasabb végzettsége iskolatípusonként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	122,258(a)	10	,000
Likelihood Ratio	128,931	10	,000
Linear-by-Linear Association	106,554	1	,000
N of Valid Cases	1084		

a 6 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,10.

38. Táblázat – Khi-négyszet próba (az édesapa legmagasabb végzettsége iskolatípusonként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók hasonló, közepes szignifikáns eredményt mutatnak (0,336 és 0,237). (39. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az édesapa legmagasabb végzettsége iskolatípusonként))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,336	,000
	Cramer's V	,237	,000
	Contingency Coefficient	,318	,000
N of Valid Cases		1084	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

39. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az édesapa legmagasabb végzettsége iskolatípusonként)

A magasabb iskolai végzettségű szülők gyermekei inkább gimnáziumba, az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező szülőké inkább szakközépiskolába járnak.

A tanulók otthonában található könyvek megoszlása: 0-50 könyv található a tanulók 23%-ának, 51-150 könyv a tanulók 11,5%-ának, 151-300 könyv a tanulók 24,6%-ának, 301-600 könyv a tanulók 20,5%-ának, 601-1000 könyv a tanulók 12,7%-ának és 1000-nél több könyv a tanulók 7,1%-ának otthonában. (40. Táblázat – A tanulók otthonában található könyvek száma)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0-50 könyv	130	11,4	11,5	11,5
	51-150 könyv	263	23,0	23,2	34,7
	151-300 könyv	281	24,6	24,8	59,4
	301-600 könyv	234	20,5	20,6	80,1

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	601-1000 könyv	145	12,7	12,8	92,9
	1000-nél több könyv	81	7,1	7,1	100,0
	Total	1134	99,3	100,0	
Missing	System	8	,7		
Total		1142	100,0		

40. Táblázat – A tanulók otthonában található könyvek száma

A gimnáziumi tanulók otthonában több könyv található, mint a szakközépiskolások otthonában. (41. Táblázat – A tanulók otthonában található könyvek száma iskolatípusonként)

	tanuló iskolájának típusa					
	4 osztályos gimnázium		8 osztályos gimnázium		szakközépiskola	
	hány könyvük van otthon					
	Count	%	Count	%	Count	%
0-50 könyv	33	6,47%	2	5,71%	95	16,13%
51-150 könyv	86	16,86%	5	14,29%	172	29,20%
151-300 könyv	122	23,92%	6	17,14%	153	25,98%
301-600 könyv	132	25,88%	12	34,29%	90	15,28%
601-1000 könyv	83	16,27%	7	20,00%	55	9,34%
1000-nél több könyv	54	10,59%	3	8,57%	24	4,07%

41. Táblázat – A tanulók otthonában található könyvek száma iskolatípusonként

A tanulók otthonában található könyvek száma és a tanuló iskolájának típusa között szignifikáns a kapcsolat. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint az otthoni könyvek száma és a tanuló iskolájának típusa közötti kapcsolat szignifikáns ($\chi^2=90,023$, $df=10$, $p=0,000$). (42. Táblázat – Khi-négyszet próba (az otthoni könyvek száma iskolatípusonként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	90,023(a)	10	,000
Likelihood Ratio	91,666	10	,000
Linear-by-Linear Association	78,489	1	,000
N of Valid Cases	1134		

a 3 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,50.

42. Táblázat – Khi-négyszet próba (az otthoni könyvek száma iskolatípusonként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók hasonló, közepes szignifikáns eredményt mutatnak (0,282 és 0,199). (43. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az otthoni könyvek száma iskolatípusonként))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,282	,000
	Cramer's V	,199	,000
	Contingency Coefficient	,271	,000
N of Valid Cases		1134	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

43. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az otthoni könyvek száma iskolatípusonként)

A tanulók otthonában található könyvek száma és az iskolatípus között szignifikáns összefüggés van. A gimnazisták otthonában több, a szakközépiskolai tanulók otthonában kevesebb könyv található.

A mintában részt vevő iskolák település szerinti megoszlása: a megyeszékhelyen öt, a többi 8 intézmény városban található. A települések lakosság száma alapján az iskolák megoszlása. (44. Táblázat – A minta iskoláinak település lakosság szám szerinti megoszlása)

Az iskola településének lakosság száma	Iskolák száma
6.000 fő alatti	1
6.000-8.000 fő	1
8.001-10.000 fő	1
10.001-15.000 fő	1
15.001-20.000 fő	1
20.001-25.000 fő	1
25.001-30.000 fő	2
30.000 fő feletti	5

44. Táblázat – A minta iskoláinak település lakosság szám szerinti megoszlása

Megvizsgáltam a tanuló lakóhelyének lélekszáma és az iskolatípus közötti kapcsolatot. (13. számú melléklet: 135. Táblázat – A tanulók lakóhelyének lélekszáma iskolatípusonként) A nagyobb lélekszámú településen lakók inkább a gimnáziumi oktatást választják, mint a szakközépiskolait.

A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint szignifikáns összefüggés a tanuló lakóhelyének lélekszáma és az iskolatípus között ($\chi^2=415,488$, $df=190$, $p=0,000$). (45. Táblázat – Khi-négyszet próba (a tanuló lakóhelyének lélekszáma iskolatípusonként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	415,488(a)	190	,000
Likelihood Ratio	409,389	190	,000
Linear-by-Linear Association	11,744	1	,001
N of Valid Cases	1134		

a 242 cells (84,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,03.

45. Táblázat – Khi-négyszet próba (a tanuló lakóhelyének lélekszáma iskolatípusonként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együttthatók hasonló, közepes szignifikáns eredményt mutatnak (0,605 és 0,428). (46. Táblázat– Phi, Cramer-féle V együtttható (a tanuló lakóhelyének lélekszáma iskolatípusonként))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,605	,000
	Cramer's V	,428	,000
	Contingency Coefficient	,518	,000
N of Valid Cases		1134	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

46. Táblázat– Phi, Cramer-féle V együtttható (a tanuló lakóhelyének lélekszáma iskolatípusonként)

A tanuló lakóhelyének lélekszáma és az iskolatípus között szignifikáns a kapcsolat, a nagyobb lélekszámú településen lakók inkább a gimnáziumi, az alacsonyabb lélekszámú településen lakók inkább a szakközépiskolai képzést választják.

5.3 A próbamérés eredményei

Ebben a fejezetben a próbamérés legfontosabb eredményeit, a tanulók iskolaválasztását, a tantárgyi elfogadottságot, a tanulók iskolai környezetét, tanulási, olvasási és informatikai szokásait és az emelt szintű érettségi választását mutatom be. (Tanulói kérdőív és Szülői kérdőív az 1. és 2. számú mellékletekben találhatók)

5.3.1 Iskolaválasztás

A középiskola választására vonatkozó döntéseket kijelentések formájában fogalmaztam meg. (A kérdésre adott lehetséges válaszokat – melyeket mind a szülőktől, mind a tanulóktól –, ötfokú skálán kértem, melyek a nagyon jellemző (5), jellemző (4), nem játszott szerepet (3), nem jellemző (2), egyáltalán nem jellemző (1) válaszokig terjedtek.)

A szakirodalom megállapításait megerősítik a próbamérés során a tanulók és a szülők iskolaválasztásra adott válaszai, ezek alapján a középiskola választásánál a továbbtanulás, a magas színvonalú oktatás és az iskola jó hírneve játszották a legnagyobb szerepet. A szülők válaszaiban még a tanuló érdeklődése is jelentős szerepet játszott. A válaszok alapján elmondható, hogy a tanulók és a szülők is tisztában vannak azzal, hogy a tanulói pályafutás nem ér véget a középiskola befejezésével. Az érettségi vizsga tömegessé válásával a jó munkaerőpiaci pozícióhoz a tanulmányok eredményes folytatása szükséges. A tanulók és a szülők válaszait a 47. Táblázat – Iskolaválasztás (A tanulók válaszai, próbamérés) és a 48. Táblázat – Iskolaválasztás (A szülők válaszai, próbamérés) szemléltetik.

A tanuló iskolaválasztása		tanulói válaszok				
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszott szerepet	jellemző	nagyon jellemző
továbbtanulás	Count		1	3	11	28
	%		2,33	6,98	25,58	65,12
könnyű elhelyezkedés	Count	1	1	17	15	8
	%	2,38	2,38	40,48	35,71	19,05
közel van a lakóhelyhez	Count	5	9	9	10	9
	%	11,90	21,43	21,43	23,81	21,43
szakmai érdeklődés	Count	1	5	8	21	8
	%	2,33	11,63	18,60	48,84	18,60
könnyű bekerülés	Count	15	11	12	3	2
	%	34,88	25,58	27,91	6,98	4,65

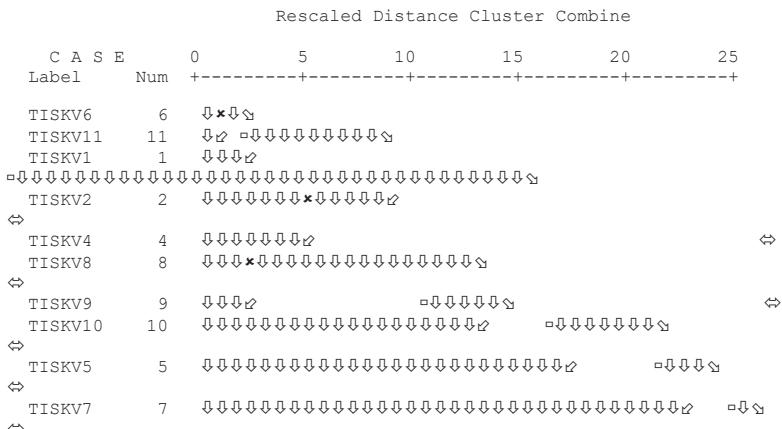
A tanuló iskolaválasztása		tanulói válaszok				
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszott szerepet	jellemző	nagyon jellemző
iskola jó hírneve	Count	1	1	5	25	11
	%	2,33	2,33	11,63	58,14	25,58
szülők tanácsára	Count	5	6	10	14	8
	%	11,63	13,95	23,26	32,56	18,60
ismerősök tanácsára	Count	8	6	15	13	1
	%	18,60	13,95	34,88	30,23	2,33
barátok tanácsára	Count	11	4	21	5	2
	%	25,58	9,30	48,84	11,63	4,65
tanárok tanácsára	Count	12	7	14	9	1
	%	27,91	16,28	32,56	20,93	2,33
magas színvonalú oktatás	Count	1		3	25	14
	%	2,33		6,98	58,14	32,56
iskola jó külföldi kapcsolatai	Count	6	7	17	9	4
	%	13,95	16,28	39,53	20,93	9,30

47. Táblázat – Iskolaválasztás (A tanulók válaszai, próbamérés)

Az iskolaválasztás változói közötti összefüggések jobb áttekinthetősége érdekében elvégeztem az iskolaválasztás változóinak klaszteranalízisét. (Hierarchikus módszer, cluster method: between-groups linkage, measure interval: az euklideszi távolság négyzete (Squared Euclidian distance)) Az eredményt ábrázoló dendrogramot a tanulói válaszok esetén a 8. ábra – Iskolaválasztás, tanulói válaszok (próbamérés), a szülői válaszok esetén a 9. ábra – Iskolaválasztás, szülői válaszok (próbamérés) ábrákon mutatom be.

* * * * H I E R A R C H I C A L C L U S T E R A N A L Y S I S * * * *

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

8. ábra – Iskolaválasztás, tanulói válaszok (próbamérés)

Jelölések:

tiskv6	iskolaválasztás-iskola jó hírneve
tiskv11	iskolaválasztás-magas színvonalú oktatás
tiskv1	iskolaválasztás-továbbtanulás
tiskv2	iskolaválasztás-könnyű elhelyezkedés
tiskv4	iskolaválasztás-szakmai érdeklődés
tiskv8	iskolaválasztás-ismerősök tanácsára
tiskv9	iskolaválasztás-barátok tanácsára
tiskv10	iskolaválasztás-tanárok tanácsára
tiskv5	iskolaválasztás-könnyű bekerülés
tiskv7	iskolaválasztás-szülők tanácsára
tiskv12	iskolaválasztás-iskola jó külföldi kapcsolatai
tiskv3	iskolaválasztás-közel van a lakóhelyhez

Mindkét esetben két, jól elhatárolható komponens figyelhető meg. A tanulók válasza alapján az egyik komponens az iskola hírneve, szakmai munkája, a tanulói továbbhaladás, a szakmai érdeklődés változókat, a másik komponens a külső tanácsok, javaslatok, a könnyű bekerülés, az iskola és a lakóhely közötti távolság, az iskolai külföldi jó kapcsolatai változókat tartalmazza.

A szülők válasza alapján a legjelentősebb szempontok a továbbtanulás, az iskola jó hírneve, a gyerek érdeklődése és a magas színvonalú oktatás voltak. A válaszok alapján a középiskola választására nem jellemző, illetve nem játszott szerepet a könnyű bekerülés, az ismerősök, barátok, tanárok tanácsa. (48. Táblázat – Iskolaválasztás (A szülők válasza, próbamérés))

A tanuló iskolaválasztása		szülői válaszok				
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszott szerepet	jellemző	nagyon jellemző
továbbtanulás	Count			5	17	21
	%			11,63	39,53	48,84
könnyű elhelyezkedés	Count	1	7	14	15	5
	%	2,38	16,67	33,33	35,71	11,90
közel van a lakóhelyhez	Count	5	4	21	10	3
	%	11,63	9,30	48,84	23,26	6,98
gyerek érdeklődése	Count		1	4	23	15
	%		2,33	9,30	53,49	34,88
könnyű bekerülés	Count	15	15	8	5	
	%	34,88	34,88	18,60	11,63	
iskola jó hírneve	Count		1	2	24	16
	%		2,33	4,65	55,81	37,21
szülői javaslat	Count	4	5	11	13	9
	%	9,52	11,90	26,19	30,95	21,43
ismerősök tanácsára	Count	6	13	15	8	
	%	14,29	30,95	35,71	19,05	
gyerek barátai javasolták	Count	11	11	16	3	1
	%	26,19	26,19	38,10	7,14	2,38
tanárok tanácsára	Count	7	12	8	12	3
	%	16,67	28,57	19,05	28,57	7,14
magas színvonalú oktatás	Count	1		1	29	12
	%	2,33		2,33	67,44	27,91
iskola jó külföldi kapcsolatai	Count	4	4	18	13	4
	%	9,30	9,30	41,86	30,23	9,30

48. Táblázat – Iskolaválasztás (A szülők válasza, próbamérés)

Az iskolaválasztás szempontjai

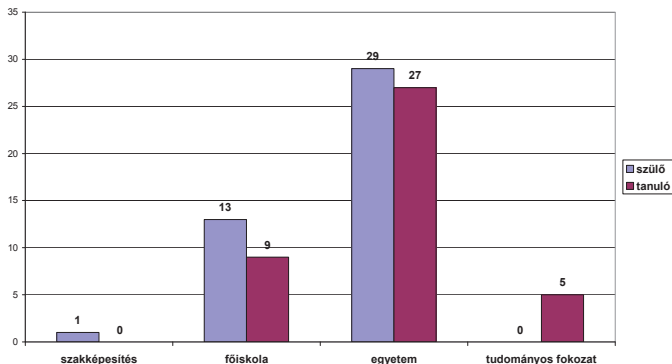
Az iskolaválasztás szempontjai		4 osztályos gimnázium					8 osztályos gimnázium					szakközépiskola				
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszott szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszott szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszott szerepet	jellemző	nagyon jellemző
továbbtanulás				5	4	9			4	3	6	1	3	6	13	
könnyű elhelyezkedés				5	4			4	3	3	1	1	8	8	5	
közel van a lakóhelyhez			1	2	3	4	1	3	5	1	5	7	4	2	4	
szakmai érdeklődés			1	3	4	2	2	3	4	1	1	2	2	13	5	
könnyű bekerülés		3	4	2	1		4	3	2	1	8	4	8	1	2	
iskola jó hírneve					7	3		1	8	1	1	1	4	10	7	
szülők tanácsára			1	4	5		2	1	2	5	3	4	6	7	3	
ismerősök tanácsára				5	5		3	2	4	1	5	4	6	7	1	
barátok tanácsára			1	8		1	4	1	5		7	2	8	5	1	
tanárok tanácsára		1	1	3	5		5	1	4		11	1	10		1	
magas színvonalú oktatás					8	2			7	3	1		3	10	9	
iskola jó külföldi kapcsolatai		2	2	5	1		3	6	1	4	2	6	7	4		

49. Táblázat – Iskolaválasztás (iskolatispusok szerint, próbamérés)

5.3.2 Tanulási szokások

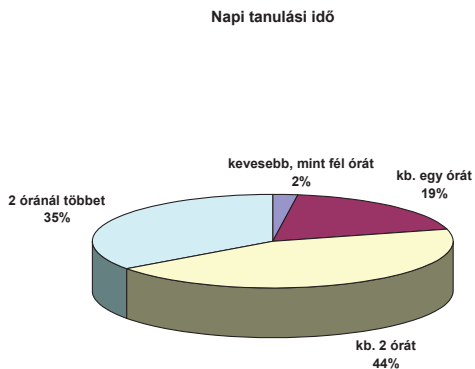
A megkérdezett tanulók felsőfokú végzettséget, ezen belül nagyobb arányban egyetemi végzettséget szeretnének elérni, ebben a szülők is támogatják gyermeküket. Érdekes, hogy amíg a szülők egyike sem jelölte meg, hogy szeretné, ha gyermeke tudományos fokozatot érne el, a tanulók közül öten szeretnének tudományos fokozatot elérni. A szakképesítést mindössze egy szülő jelölte meg. Jól mutatja ez azt a tendenciát, hogy a középiskola választásában az egyik fő szempont a tanulók felsőfokú intézményben való továbbtanulása volt. (10. ábra – Elérni kívánt végzettség (próbamérés))

Az elérni kívánt iskolai végzettség

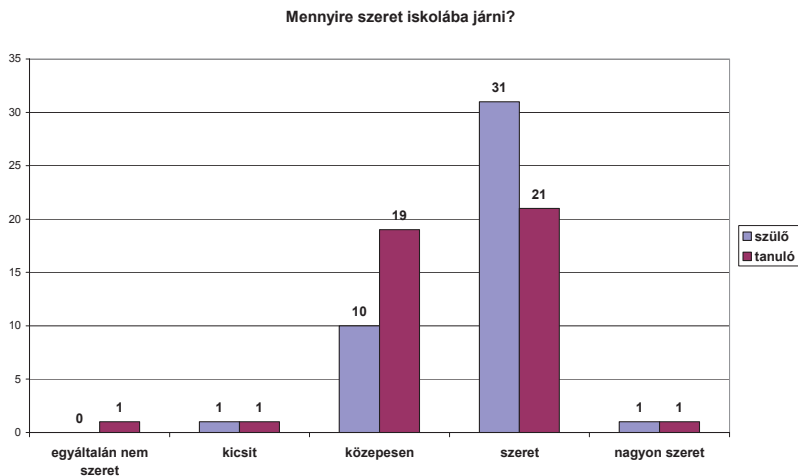
10. ábra – Elérni kívánt végzettség (próbamérés)

Megállapítható, hogy a tanulók szeretnek iskolába járni, és tesznek is az elérni kívánt célokért. A tanulók 79%-a legalább napi két órát tanul, 51%-a szeret iskolába járni (a szülők szerint 74%), a válaszok összhangban vannak az elérni kívánt végzettséggel. (11. ábra – Napi tanulási idő (próbamérés))

11. ábra – Napi tanulási idő (próbamérés)

A tanulók a szülők véleménye szerint jobban szeretnek iskolába járni, mint saját megítélésük alapján. (12. ábra – Iskolába járás kedveltsége (próbamérés))

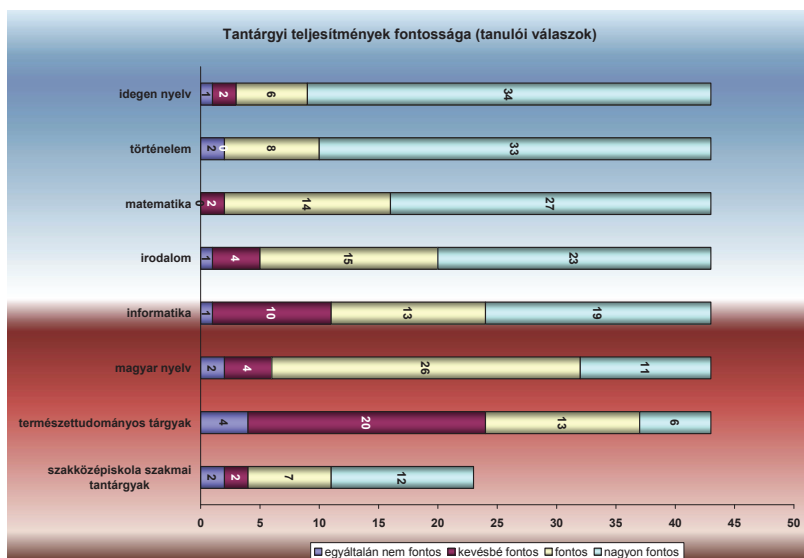

12. ábra – Iskolába járás kedveltsége (próbamérés)

5.3.3 Tantárgyi elfogadottság vizsgálata

5.3.3.1 Tantárgyi teljesítmények fontossága

Tantárgyi teljesítmények fontosságának visszajelzését kijelentések formájában fogalmaztam meg. (Lehetséges válaszok: teljesen egyetértek (4), egyetértek (3), nem értek egyet (2), egyáltalán nem értek egyet (1). Azért választottam négyfokozatú skálát, mert így a válaszadók dönthetnek az egyes állítások elfogadásáról vagy elutasításáról.) A válaszok alapján megállapítható, hogy mind a szülők, mind a tanulók fontosnak tartják valamennyi vizsgált tantárgyból a jó tantárgyi teljesítményt. Ennek okát a tanulói továbbhaladásban látom, hiszen az érettségi vizsga mind a felsőoktatásban való továbbhaladáshoz, mind egy szakma tanulásához szükséges. Az érettségi bizonyítvány munkaerő-piaci szerepe az iskolán kívül dől el, melynek értékét már a középiskola választásánál figyelembe veszik az adott középiskolába jelentkezők. A kilencvenes évek közepére a szakmunkásképzés már nem jelent kulturális, iskolázottsági többletet, ettől kezdve az érettségizettek száma jelentősen nőtt hazánkban.

13. ábra – A tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, próbamérés)

A tanulók és a szülők válasza alapján kiemelkedik az idegen nyelv tantárgyi teljesítményének fontossága. A magyar nyelv teljesítményének megítélésében jelentős a

különbség a tanulók és a szülők válaszai között. A szülők az idegen nyelv és a magyar nyelv tantárgyi teljesítményét tartják a legfontosabbnak. Az idegen nyelv tantárgyi teljesítménye a tanulók számára is jelentős, de – a szülőkkel ellentétben – ők a vizsgált tárgyak közül a jó magyar nyelvi teljesítményt tartják a legkevésbé jelentősnek. (13. ábra – A tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, próbamérés))

A tanulói válaszok során a tantárgyi teljesítmények fontossága két egymástól jól elkülöníthető csoportra bontható, az első csoportban először a történelem és az idegen nyelv párhoz a matematika és az informatika pár csatlakozik. A másik csoportban a magyar nyelv és az irodalom párhoz csatlakoznak a szakközépiskola szakmai tantárgyai, végül, a két csoport összekapcsolódásához kapcsolódnak a külön álló természettudományos tantárgyak.

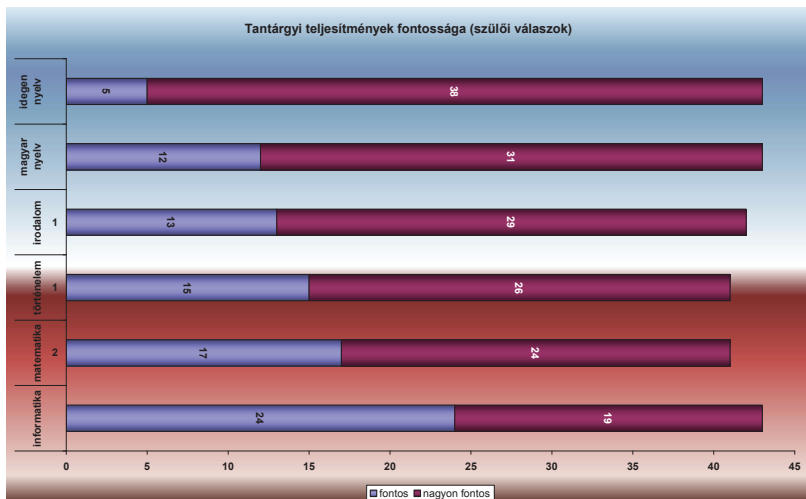
Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

[illegible]

14. ábra – A tantárgyi teljesítmények fontossága, tanulói válaszok (próbamérés)

tteljf3	teljesítmény - történelem
tteljf4	teljesítmény - idegen nyelv
tteljf5	teljesítmény - matematika
tteljf6	teljesítmény - informatika
ttelj1	teljesítmény - magyar nyelv
ttelj2	teljesítmény - irodalom
ttelj8	teljesítmény - szakközépiskola szakmai tantárgyak
ttelj7	teljesítmény - természettudományos tárgyak

A szülők gyermekük jó teljesítményét valamennyi tantárgyból fontosnak tartják.

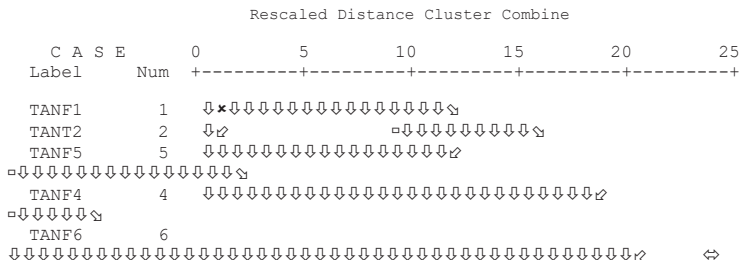

15. ábra – A tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, próbamérés)

A szülők legfontosabbnak az idegen nyelv jó tantárgyi teljesítményét tartják. Ezt követi a magyar nyelv, irodalom, történelem, matematika és végül az informatika tantárgyi teljesítményének fontossága. Mindössze öt szülő jelölte meg a kevésbé fontos válaszlehetőséget, az egyáltalán nem fontos lehetőséget egy szülő sem jelölte meg. (15. ábra – A tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, próbamérés))

* * * * H I E R A R C H I C A L C L U S T E R A N A L Y S I S * * * * *

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

16. ábra – A tantárgyi teljesítmények fontossága, szülői válaszok (próbamérés)

Jelölések:

tanf1 fontosság-magyar nyelv
tant2 fontosság-irodalom

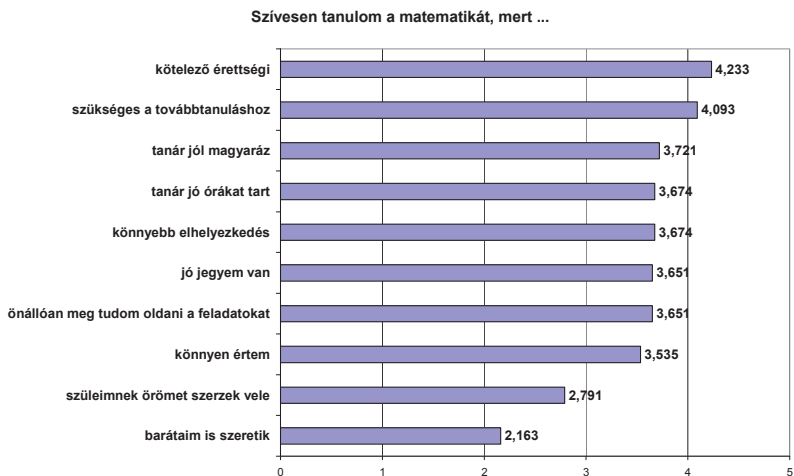
tanf5	fontosság-idegen nyelv
tanf4	fontosság-történelem
tanf6	fontosság-informatika
tanf3	fontosság-matematika

A szülők válaszaiban a magyar nyelv és az irodalom párhoz először az idegen nyelv, ehhez a csoporthoz a történelem, az így kapott csoporthoz az informatika, majd végül a matematika csatlakozik. (16. ábra – A tantárgyi teljesítmények fontossága, szülői válaszok (próbamérés))

5.3.3.2 Tantárgyi attitűdök

A tantárgyi attitűdök visszajelzéseit kijelentések formájában fogalmaztam meg. (Lehetséges válaszok: nagyon jellemző (5), jellemző (4), nem játszik szerepet (3), nem jellemző (2), egyáltalán nem jellemző (1).) Valamennyi kötelező érettségi vizsgatárgy esetén jellemző a tanulókra, hogy azért tanulják szívesen, mert kötelező érettségizni belőle és szükséges a továbbtanuláshoz. Ezek a válaszok összhangban vannak a tantárgyi teljesítmények fontosságának megítélésére adott válaszokkal. A vizsgált tantárgyak alapján a tanulókra nem jellemző, hogy azért tanulják a tantárgyakat, mert szüleiknek örömet szereznek vele, illetve barátaik is szeretik az adott tantárgyat.

A matematika tanulását a fentiekén túl jelentősen befolyásolja a jó tanári magyarázat, a jó tanítási órák, a könnyebb elhelyezkedés, a jó jegy, az önálló feladatmegoldás és a tananyag könnyű megértése.

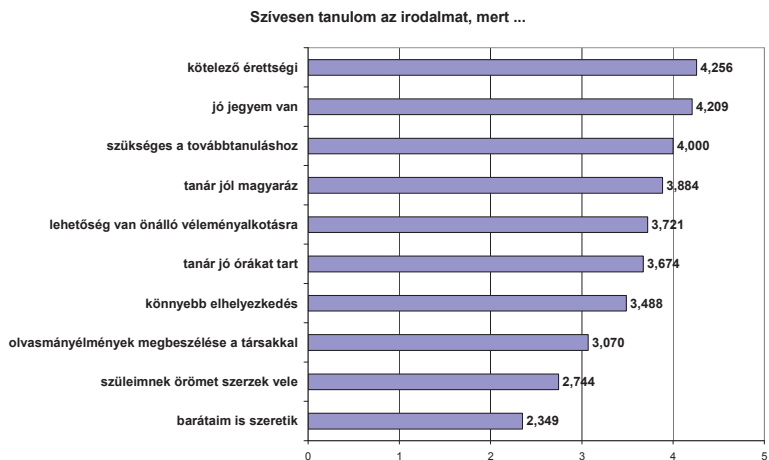

17. ábra – Matematika (próbamérés)

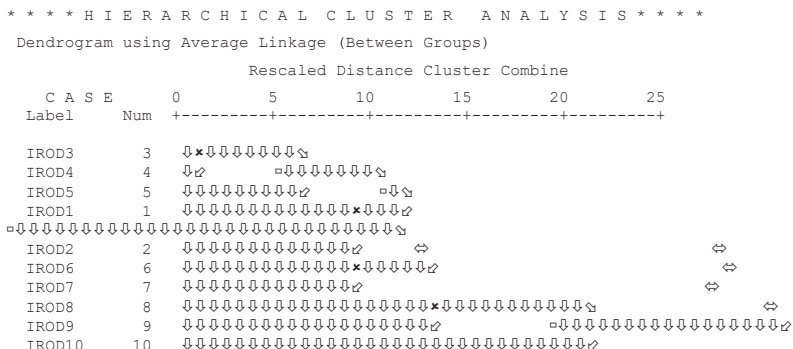

Az irodalom tantárgy attitűdjét a kötelező érettségi mellett a jó jegy és a továbbtanulás is jelentősen befolyásolja. Nem ennyire erős a jó tanári magyarázat, a jó tanítási óra, az önálló véleményalkotás hatása. Az olvasmányélmények megbeszélése a társakkal nem játszik szerepet az irodalomtanulás kedveltségében. Nem jellemző, hogy az irodalmat azért tanulják, mert a szüleiknek örömet szerezzenek és barátaik is szeretik. (19. ábra – Irodalom (próbamérés))

19. ábra – Irodalom (próbamérés)

Az irodalom attitűdváltozóinak klaszterelemzése alapján a változók két csoportra oszthatók. (20. ábra – Az irodalom tantárgy attitűdje (próbamérés))

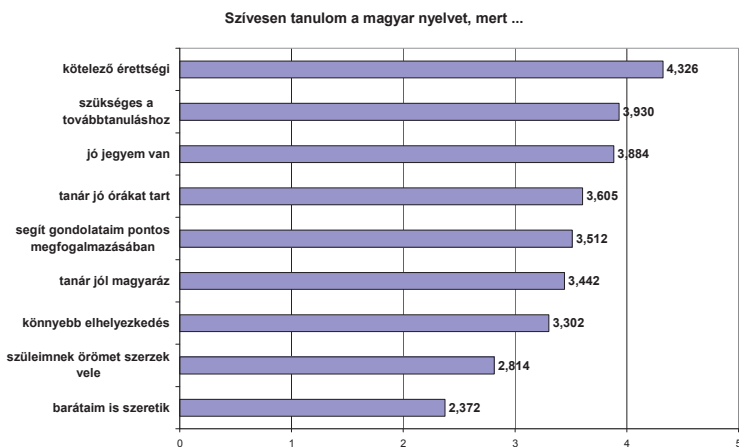
20. ábra – Az irodalom tantárgy attitűdje (próbamérés)

Jelölések:

irod3	irodalom - tanár jól magyaráz
irod4	irodalom - tanár jó órákat tart
irod5	irodalom - lehetőség van önálló véleményalkotásra
irod1	irodalom - szükséges a továbbtanuláshoz
irod2	irodalom - könnyebb elhelyezkedés
irod6	irodalom - jó jegyem van
irod7	irodalom - kötelező érettségi
irod8	irodalom - barátaim is szeretik
irod9	irodalom - szüleimnek örömet szerzek vele
irod10	irodalom - olvasmányélmények megbeszélése a társakkal

Először ismét a tanórai komponensnek nevezett attitűdváltozók tanár jól magyaráz és a tanár jó órákat tart párhoz csatlakozik a lehetőség van önálló véleményalkotásra csoporthoz csatlakozik a szükséges a továbbtanuláshoz és a könnyebb elhelyezkedés pár, majd ezekhez a jó jegyem van és a kötelező érettségi pár. A másik nagy csoportot a barátaim is szeretik és a szüleimnek örömet szerzek vele pár és az olvasmányélmények megbeszélése a társakkal változók alkotják.

A magyar nyelv tanulását is leginkább a kötelező érettségi, a továbbtanulás és a jó jegy befolyásolják. (21. ábra – Magyar nyelv (próbamérés))

21. ábra – Magyar nyelv (próbamérés)

A jó tanítási órák, a gondolatok pontos megfogalmazása, a jó tanári magyarázatok kevésbé jelentős attitűdelemek. A magyar nyelv tanulására sem jellemző a tanulókra a szüleimnek örömet szerzek vele és a barátaim szeretik válaszok.

A magyar nyelv attitűdváltozóinak klaszterelemzése alapján a változók két csoportra oszthatók. Az első csoportban a jó tanári magyarázat és a jó órák párhoz kapcsolódik a

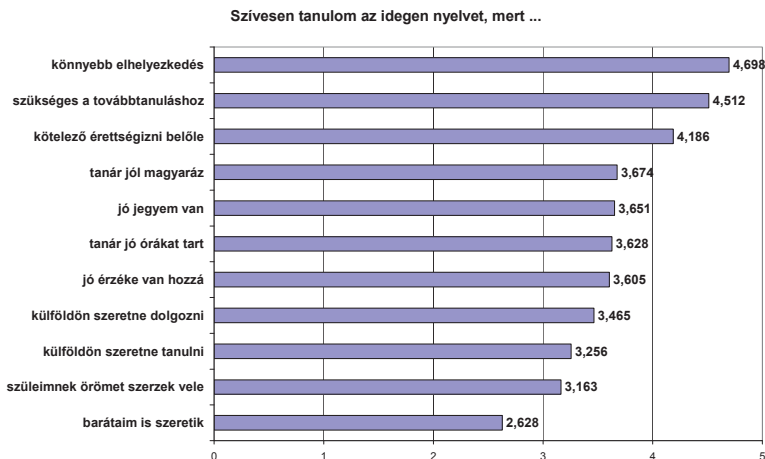

Jelölések:

torten3	történelem - tanár jól magyaráz
torten4	történelem - tanár jó órákat tart
torten6	történelem - jó jegyem van
torten7	történelem - kötelező érettségi
torten5	történelem - lehetőség van önálló véleményalkotásra
torten10	történelem - segít eligazodni a mindennapi életben
torten1	történelem - szükséges a továbbtanuláshoz
torten2	történelem - könnyebb elhelyezkedés
torten8	történelem - barátaim is szeretik
torten9	történelem - szüleimnek örömet szerzek vele

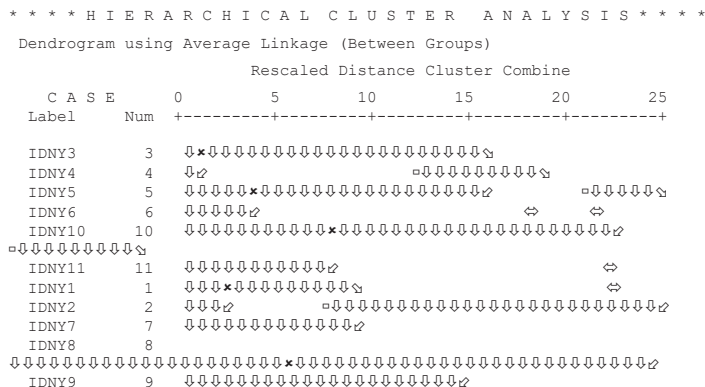
Az idegen nyelv esetében a könnyebb elhelyezkedés kapta a legmagasabb értéket, ami arra utal, hogy a tanulók tisztában vannak a munkaerőpiac követelményeivel. Az érettségizhez, a felsőoktatási intézményekbe való bejutáshoz, illetve a diploma megszerzéséhez is nélkülözhetetlen feltétel az idegen nyelv tudása. (25. ábra – Idegen nyelv (próbamérés))

25. ábra – Idegen nyelv (próbamérés)

Az idegen nyelv attitűdváltozóinak klaszterelemzése alapján a változók két csoportra oszthatók. Az első csoportban négy jól elkülönülő egység található. Először ismét a tanórai komponensnek nevezett attitűdváltozók, a tanár jól magyaráz és a tanár jó órákat tart pár jelenik meg, ehhez csatlakozik a jó érzéke van hozzá és a jó jegyem van pár, majd a külföldön szeretne tanulni illetve dolgozni pár, végül a negyedik egység, a szükséges a továbbtanuláshoz és a szükséges a továbbtanuláshoz pár, melyhez a kötelező érettségizni belőle kapcsolódik. A másik nagy csoportot a barátaim is szeretik és a

szüleimnek örömet szerzek vele pár alkotja. (26. ábra – Az idegen nyelv tantárgy attitűdje (próbamérés))

26. ábra – Az idegen nyelv tantárgy attitűdje (próbamérés)

Jelölések:

- idny3 idegen nyelv - tanár jól magyaráz
- idny4 idegen nyelv - tanár jó órákat tart
- idny5 idegen nyelv - jó érzéke van hozzá
- idny6 idegen nyelv - jó jegyem van
- idny10 idegen nyelv - külföldön szeretne tanulni
- idny11 idegen nyelv - külföldön szeretne dolgozni
- idny1 idegen nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz
- idny2 idegen nyelv - könnyebb elhelyezkedés
- idny7 idegen nyelv - kötelező érettségizni belőle
- idny8 idegen nyelv - barátaim is szeretik
- idny9 idegen nyelv - szüleimnek örömet szerzek vele

Az informatikát azért tanulják szívesen a tanulók, mert jó jegyük van, lehetővé teszi a könnyebb elhelyezkedést, és segít a feladataik megoldásában. Kevésbé jelentős attitűdelemek a jó tanári magyarázat, szükséges a továbbtanuláshoz és a jó tanítási óra. Nem játszik szerepet, hogy érettségizni szeretnének belőle, hiszen nem kötelező érettségi vizsgatárgy. (27. ábra – Informatika (próbamérés))

Jelölések:

inf3	informatika - tanár jól magyaráz
inf4	informatika - tanár jó órákat tart
inf5	informatika - segít a feladatok megoldásában
inf2	informatika - könnyű elhelyezkedés
inf6	informatika - jó jegyem van
inf1	informatika - szükséges a továbbtanuláshoz
inf8	informatika - barátaim is szeretik
inf9	informatika - szüleimnek örömet szerzek vele
inf7	informatika - szeretne érettségizni

5.3.3.3 Páros összehasonlítások

A páros összehasonlítások esetében a legnagyobb különbség az irodalom és a magyar nyelv között van (35:8), a legkisebb az informatika és az irodalom között, (22:21). Jelentős a különbség a történelem és a magyar nyelv között is (34:9). Csekély különbség tapasztalható a történelem és az idegen nyelv között is (23:20).

	magyar nyelv	irodalom	történelem	matematika	idegen nyelv	informatika
magyar nyelv – történelem	9		34			
magyar nyelv - idegen nyelv	11				32	
magyar nyelv – matematika	19			24		
magyar nyelv – informatika	11					32
történelem - idegen nyelv			23		20	
történelem – matematika			26	17		
történelem – informatika			26			17
matematika - idegen nyelv				17	26	
matematika - informatika				17		25
informatika - idegen nyelv					28	15
irodalom - magyar nyelv	8	35				
irodalom - történelem		16	27			
irodalom - idegen nyelv		19			24	
irodalom - matematika		25		18		
irodalom - informatika		21				22

50. Táblázat – A tantárgyak kedveltsége – a páros összehasonlítás eredményei (próbamérés)

A páros összehasonlítás eredményeként a szakközépiskolában kapott tantárgyi sorrend szerint az élen a történelem és az informatika, a lista végén – csekély jelölésszámmal – a magyar nyelv áll (51. Táblázat – Tantárgyi sorrend (próbamérés, szakközépiskola)), hasonlóan a korábbi, pl. első hazai IEA vizsgálat és a Monitor'86 vizsgálat eredményeihez. (v.ö.: 1. Táblázat – 10. évfolyamosok kedvenc tantárgyai)).

Tantárgy	Jelölések száma
Történelem	79
Informatika	76
Idegen nyelv	64
Matematika	56
Irodalom	47
Magyar nyelv	22

51. Táblázat – Tantárgyi sorrend (próbamérés, szakközépiskola)

A gimnáziumban kapott tantárgyi sorrend másként alakult, itt az irodalom és az idegen nyelv áll az élen, a lista végén található a magyar nyelv és informatika. (52. Táblázat – Tantárgyi sorrend (próbamérés, gimnázium))

Tantárgy	Jelölések száma
Irodalom	69
Idegen nyelv	66
Történelem	57
Matematika	37
Magyar nyelv	36
Informatika	35

52. Táblázat – Tantárgyi sorrend (próbamérés, gimnázium)

A két iskola együttes tantárgyi sorrendjében a történelem és az idegen nyelv a lista elején, a magyar nyelv itt is a lista végén található. (53. Táblázat – Tantárgyi sorrend (próbamérés))

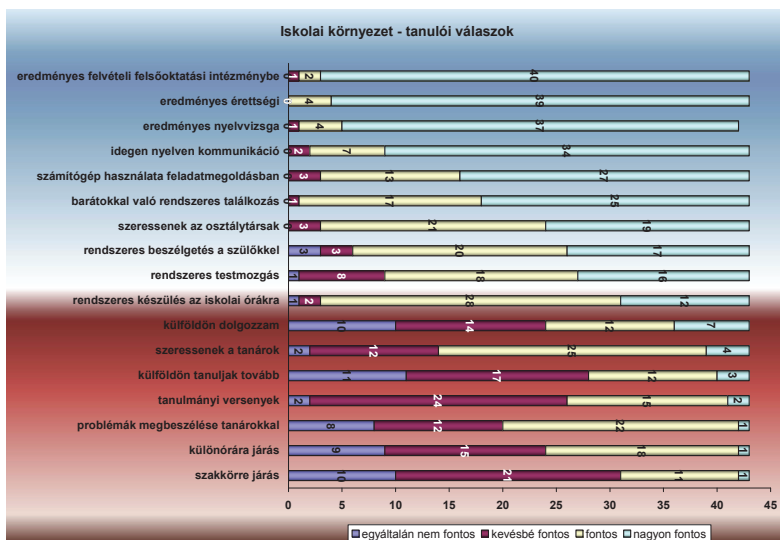
Tantárgy	Jelölések száma
Történelem	136
Idegen nyelv	130
Irodalom	116
Informatika	111
Matematika	93
Magyar nyelv	58

53. Táblázat – Tantárgyi sorrend (próbamérés)

5.3.4 Iskolai környezet

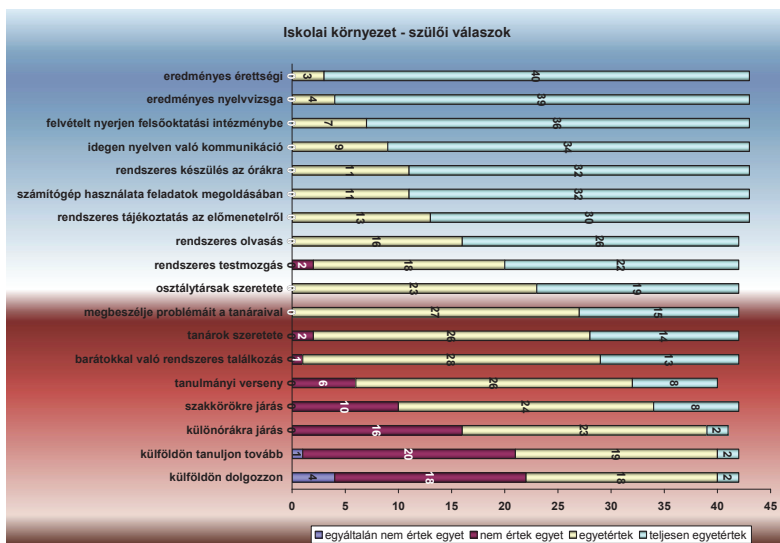
Összevetve a tantárgy kedveltségére (páros összehasonlítással), a tantárgyi teljesítmény fontosságára és a tantárgyanként a szívesen tanulom kérdésekre adott válaszokat, megállapítható, hogy a tanulók és a szülők számára is fontos az idegen nyelv eredményes tanulása. Az idegen nyelv ismeretének, tanulásának fontosságát támasztják alá a Fontosnak tartom, hogy... kérdésekre adott válaszok is. (Lehetséges válaszok: teljesen egyetértek (4), egyetértek (3), nem értek egyet (2), egyáltalán nem értek egyet (1).) Az eredményes nyelvvizsga és az idegen nyelven való kommunikáció fontosságát a teljesen egyetértek válaszok magas aránya is jelzi.

A vizsgált változók közül a tanulók számára az eredményes érettségi és a sikeres felvételi a legfontosabbak, összhangban a tantárgyankénti vizsgálatok eredményeivel. A tanulók számára fontos a számítógép használata a feladatmegoldásban. A tanulók igénylik az osztálytársak szeretetét, a rendszeresen találkozást barátaikkal és a szüleikkel való rendszeres beszélgetést. Fontosnak tartják rendszeres testmozgást és a tanórákra való rendszeres készülést is. (29. ábra – Tanuló iskolai környezete (tanulói válaszok, próbamérés))

29. ábra – Tanuló iskolai környezete (tanulói válaszok, próbamérés)

A szülők számára is az eredményes érettségi, nyelvvizsga, felsőoktatási felvételi, az idegen nyelven való kommunikáció a legfontosabbak.

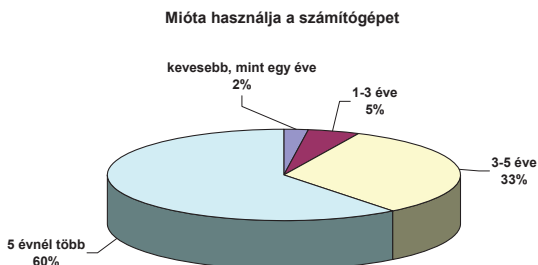

30. ábra – Tanuló iskolai környezete (szülői válaszok, próbamérés)

A szülők számára is fontos szempontok még a számítógép használata a tanulók feladatainak megoldásában, a rendszeres készülés az órákra, a rendszeres tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, a rendszeres olvasás, a rendszeres testmozgás, szeressék az osztálytársak, a megbeszélje problémáit a tanáraival, a barátokkal való rendszeres találkozás és szeressék a tanárok. (30. ábra – Tanuló iskolai környezete (szülői válaszok, próbamérés))

5.3.5 A tanulók informatikai szokásainak vizsgálata

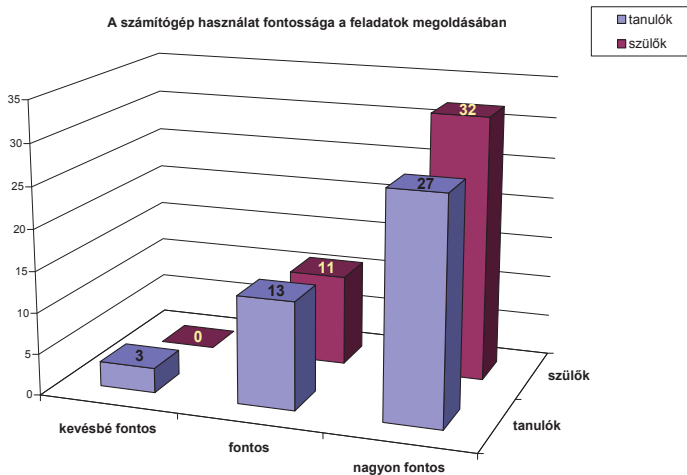
A tanulók 97%-a legalább 3 éve használja a számítógépet, jelentős részük (60%) már öt évnél régebben. (31. ábra – Mióta használja a számítógépet (próbamérés))

31. ábra – Mióta használja a számítógépet (próbamérés)

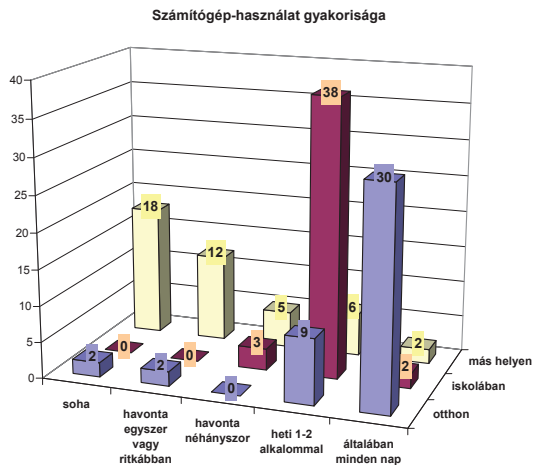
A tanulók 93%-a, a szülők valamennyien fontosnak tartják a számítógép használatát a feladatmegoldásban. (32. ábra – A számítógép használat fontossága a feladatok megoldásában (próbamérés))

A tanulók leginkább otthon (általában minden nap) és az iskolában (heti 1-2 alkalommal) használják a számítógépet. Nem jellemző a tanulókra, hogy más helyen (pl. könyvtár, közösségi ház, Internet café stb.) használják a számítógépet.

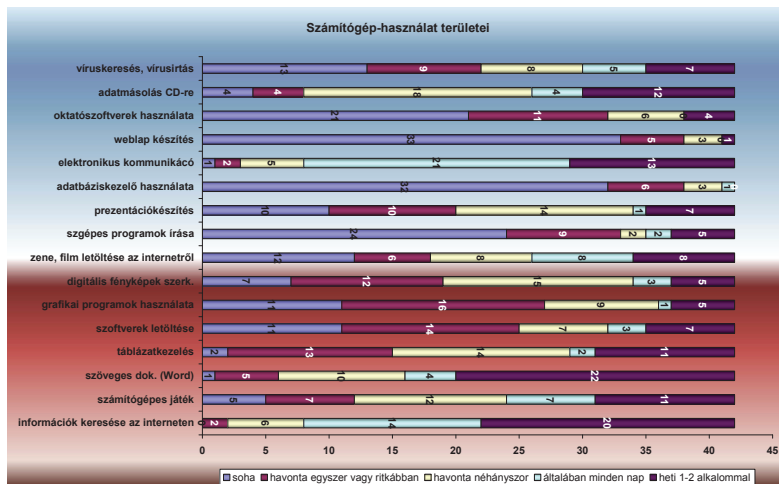
32. ábra – A számítógép használat fontossága a feladatok megoldásában (próbamérés)

A válaszok összhangban vannak a tanulók tevékenységeivel, hiszen a tanulók jelentős része használja naponta a számítógépet elektronikus kommunikációra, böngészésre. (33. ábra – Számítógép-használat gyakorisága (próbamérés))

33. ábra – Számítógép-használat gyakorisága (próbamérés)

A tanulók jellemző számítógépes tevékenységei a világhálón történő információkeresés, az elektronikus kommunikáció, a szöveges dokumentumok létrehozása, a számítógépes játék, adatmásolás, zene, film letöltése. (34. ábra – Számítógép-használat területei (próbamérés))

34. ábra – Számítógép-használat területei (próbamérés)

5.3.6 A tanulók olvasási szokásai

A PISA-vizsgálatok is megerősítették a magyar iskolarendszer egyenlőtlenségét. Nagy a magyar középfokú iskolák közötti különbség a 15 éves tanulók olvasásteljesítményén mérve. (Lásd 1. ábra – A 15 éves tanulók kombinált szövegértési teljesítményének iskolák közti és iskolán belüli variációja az OECD-országokban, 2000F) A szülők is fontosnak tartják, hogy gyermekük rendszeresen olvasson. (30. ábra – Tanuló iskolai környezete (szülői válaszok, próbamérés))

	4 osztályos gimnázium				8 osztályos gimnázium				szakközépiskola			
	egyébként nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyébként nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyébként nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző
szívesen olvas		2	5	3	1		7	2	2	5	10	6
rendszeresen olvas		4	3	3	1	3	5	1	3	10	8	2
könyvet is szokott ajándékba kapni		3	5	2		4	5	1	3	3	14	3
örül, ha könyvet kap ajándékba		2	6	2	1	2	6	1	3	7	8	5
vannak kedvenc írói, könyvei		3	4	3		2	7	1	3	6	10	4

	4 osztályos gimnázium				8 osztályos gimnázium				szakközépiskola			
	egyéltalan nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyéltalan nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyéltalan nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző
szívesen olvas szabadidejében		2	4	4		3	6	1	4	5	9	5
nem köti le figyelmét az olvasás	7	2	1		2	6	1	1	7	12	2	2
általában nem olvassa el a kötelező olvasmányokat	6	2	1	1	2	7	1		8	9	3	3
inkább tv-zik, videózik olvasás helyett	3	6	1		1	4	5		5	6	9	3
szívesen beszél meg olvasmányélményeit másokkal		2	5	3	1		7	2	5	8	9	1

54. Táblázat – Olvasási szokások (iskolatisz szerint, próbamérés)

PISA-vizsgálatokban a lányok valamennyi OECD-országban szignifikánsan jobb eredményt értek el a szövegértészeszten, mint a fiúk. A kutatók ezt arra vezették vissza, hogy a lányok szívesebben olvasnak, mint a fiúk. A próbamérésben kevés fiú vett részt, ennek ellenére is fontosnak tartom a tanulók nemek szerinti válaszainak ismertetését. (55. Táblázat – Olvasási szokások (nemek szerint, próbamérés))

	fiú				lány			
	egyéltalan nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyéltalan nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző
szívesen olvas	2		1	2	1	7	21	9
rendszeresen olvas	2		2	1	2	17	14	5
könyvet is szokott ajándékba kapni	1	1	3		2	9	21	6
örül, ha könyvet kap ajándékba	2		3		2	11	17	8
vannak kedvenc írói, könyvei	1	2	1	1	2	9	20	7
szívesen olvas szabadidejében	1	1	2	1	3	9	17	9
nem köti le figyelmét az olvasás	3			2	13	20	4	1
általában nem olvassa el a kötelező olvasmányokat		1	3	1	16	17	2	3
inkább tv-zik, videózik olvasás helyett		2	2	1	9	14	13	2
szívesen beszél meg olvasmányélményeit másokkal	2		1	2	4	10	20	4

55. Táblázat – Olvasási szokások (nemek szerint, próbamérés)

5.3.7 Emelt szintű érettségi vizsga választása

A tanulók jól látják, hogy az eredményes felvételihez szükséges az emelt szintű vizsga letétele. A próbamérés során tanulók többségének, a fiúk 80%, a lányok 67,6%-nak szükséges a felvételijéhez az emelt szintű érettségi. (56. Táblázat – Emelt szintű érettségi szükségessége nemek szerint (próbamérés))

	tanuló neme			
	fiú		lány	
	szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi			
	Count	%	Count	%
igen	4	80,0%	25	67,6%
nem			1	2,7%
nem tudom	1	20,0%	11	29,7%

56. Táblázat – Emelt szintű érettségi szükségessége nemek szerint (próbamérés)

A tanulók többsége (76,9%) reálisan látja, hogy az eredményes egyetemi felvételihez szükséges az emelt szintű érettségi. A főiskolai végzettséget elérni kívánók 33,3%-a szerint szükséges a felvételihez az emelt szintű érettségi. (57. Táblázat – Emelt szintű érettségi szükségessége az elérni kívánt végzettség szerint (próbamérés))

a tanuló által elérni kívánt végzettség						
főiskola			egyetem		tudományos fokozat	
szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi						
	Count	%	Count	%	Count	%
igen	3	33,3%	20	76,9%	4	80,0%
nem			1	3,8%		
nem tudom	6	66,7%	5	19,2%	1	20,0%

57. Táblázat – Emelt szintű érettségi szükségessége az elérni kívánt végzettség szerint (próbamérés)

Az iskolatípusok szerinti megoszlást vizsgálva, a legnagyobb arányban (88,9%) a négyosztályos gimnáziumban, legkisebb arányban (60,9%) a szakközépiskolában tanulók szerint szükséges a felvételihez az emelt szintű érettségi. Ez az arány a nyolcosztályos gimnáziumban tanulóknál 70%. (58. Táblázat – Emelt szintű érettségi szükségessége az iskolatípus szerint (próbamérés))

	tanuló iskolájának típusa					
	4 osztályos gimnázium		8 osztályos gimnázium		szakközépiskola	
	szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi					
	Count	%	Count	%	Count	%
igen	8	88,9%	7	70,0%	14	60,9%
nem					1	4,3%
nem tudom	1	11,1%	3	30,0%	8	34,8%

58. Táblázat – Emelt szintű érettségi szükségessége az iskolatípus szerint (próbamérés)

A tantárgyak közül, amelyekből emelt szintű felkészítést igényeltek, kiemelkedik két kötelezően választott tantárgy, a történelem és a matematika. (59. Táblázat – Emelt szintű felkészítés tantárgyai (próbamérés))

tantárgy	emelt szintű felkészítés száma
történelem	24
matematika	11
magyar nyelv és irodalom	7
angol	4
biológia	4
földrajz	3
informatika	2
kémia	2

tantárgy	emelt szintű felkészítés száma
közgazdaságtan	2
fizika	1
földrajz (angolul)	1
francia	1
német	1
rajz	1

59. Táblázat – Emelt szintű felkészítés tantárgyai (próbamérés)

5.3.8 A próbamérés tapasztalatainak összegzése

A középiskola választásánál mind a tanulók, mind a szülők számára a legfontosabb szempontok a tanulói továbbhaladás, a továbbtanulás, az iskola jó hírneve, a magas színvonalú oktatás. A szülők a tanuló érdeklődését is figyelembe vették az iskolaválasztásnál. Nem jellemző az ismerősök, barátok, tanárok javaslata és a könnyű bekerülés. Nem játszott szerepet a lakóhelyhez való közelség és az iskola jó külföldi kapcsolatai sem.

Megvizsgálva a tanulók emelt szintű érettségi felkészítő foglalkozásra való igényét, ezt két kötelező tárgyból, történelemből és matematikából igényelték a legtöbben. (59. Táblázat – Emelt szintű felkészítés tantárgyai (próbamérés)) A tanulók jól látják, hogy az egyetemi végzettség eléréséhez az emelt szintű érettségi vizsga szükséges. (57. Táblázat – Emelt szintű érettségi szükségessége az elérni kívánt végzettség szerint (próbamérés)) Mind a lányok, mind a fiúk nagy arányban tartják az emelt szintű érettségi vizsgát a továbbhaladásukhoz. A gimnáziumokban nagyobb arányban választották a tanulók, hogy szükséges az emelt szintű érettségi. (58. Táblázat – Emelt szintű érettségi szükségessége az iskolatípus szerint (próbamérés))

A tantárgyi elfogadottság vizsgálatánál megállapítható, hogy a jó tantárgyi teljesítményt valamennyi vizsgát tárgyból fontosnak tartották mind a tanulók, mind a szülők. (13. ábra – A tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, próbamérés))

A tantárgyak attitűdvizsgálatánál – a kötelező érettségi vizsgatárgyak esetén – a továbbtanulás és a kötelező érettségi a legjelentősebb befolyásoló tényezők. Az egyes tantárgyi attitűdváltozóinak klaszterelemzése során a tanári, tanórai, a tanuló továbbhaladási, munkaerőpiaci, a tanulói, és a külső, szülői, baráti elvárásoknak való megfelelés komponensei különböztethetők meg. A tanulók számára a legfontosabbak a tanuló továbbhaladási, munkaerőpiaci és a tanulói komponensek, míg a tanári, tanórai komponens kevésbé jelentős. Nem jellemzők a külső, szülői, baráti elvárásoknak való

megfelelés komponensének változó. Az idegen nyelvnél a könnyebb elhelyezkedés, az informatikánál pedig a jó jegy a legfontosabb a tanulók számára.

A páros összehasonlítások eredményeként – a szakirodalommal összhangban – a lista élére a történelem és az idegen nyelv, a végére a matematika és a magyar nyelv került.

Az iskolai környezet vizsgálata esetén mind a tanulói, mind a szülői válaszok esetében a legjelentősebbek a tanulói továbbhaladással, az idegen nyelven való kommunikációval és a számítógép használatának fontosságával kapcsolatos szempontok.

A tanulók olvasási szokásainak vizsgálatakor megállapítható, hogy a tanulók többsége szívesen olvas, ennek ellenére nem olvassák el a kötelező olvasmányokat, inkább tv-zik, videóznak olvasás helyett. A szülők fontosnak tartják, hogy gyermekük rendszeresen olvasson.

A tanulók többsége legalább 3 éve használja a számítógépet, a szülőkkel együtt fontosnak tartják a számítógép használatát a feladatok megoldásában. Otthon, a tanulók többsége naponta, az iskolában hetente egy-két alkalommal használja a számítógépet. Nem jellemző a tanulókra, hogy más helyen használják a számítógépet. A leggyakoribb tevékenységek a világhálón történő információkeresés, az elektronikus kommunikáció, szöveges dokumentumok létrehozása, számítógépes játékok, adatmásolás, zene, film letöltése.

5.4 A vizsgálat eredményei

Az empirikus vizsgálatban a tanulói és a szülői kérdőívek (3. és 4. számú mellékletek) segítségével megvizsgáltam, milyen szempontok befolyásolták a tanulókat és a szülőket a középiskola választásánál, a tantárgyi elfogadottságot, szükséges-e a tanulónak a felsőfokú intézménybe való felvételijéhez emelt szintű érettségi vizsgát tenni, az emelt szintű érettségire való felkészítés választását, a tanulók tanulási, olvasási, informatikai szokásait és iskolai környezetét. Ebben a fejezetben mutatom be a vizsgálatom legfontosabb eredményeit.

5.4.1 A tanulók iskolaválasztása

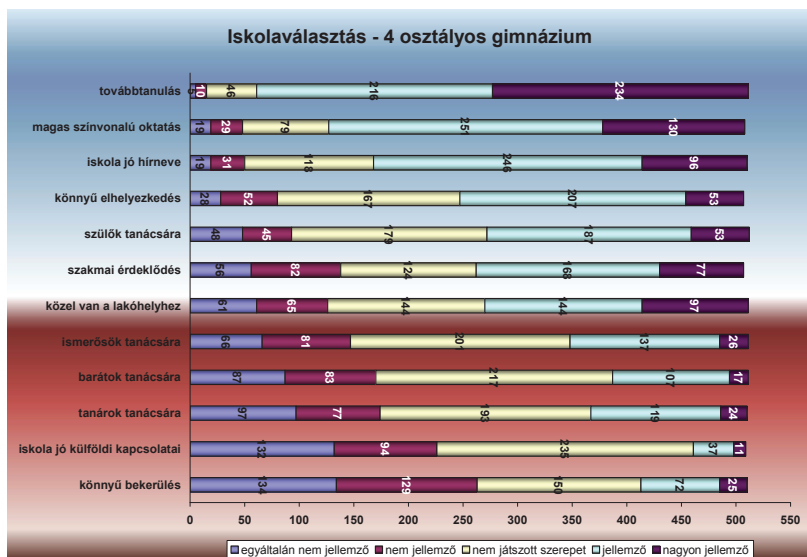
A tanulók iskolaválasztását tizenkét kérdéssel vizsgáltam, melyeket a szülőknek és a tanulóknak is feltettem. A tanulók iskolaválasztását – a próbaméréshez eredményéhez hasonlóan – leginkább a tanulói továbbhaladással összefüggő szempontok, a továbbtanulás, a magas színvonalú oktatás, az iskola jó hírneve és a szakmai érdeklődés befolyásolták. A tanulók és a szülők válaszainak megoszlását különböző részmintákon,

iskolatípusonként, nemek szerint, a szülők iskolai végzettsége és az otthoni könyvek száma szerint is elemzem. A tanulók iskolaválasztásának változói és az iskolatípus, a tanuló neme, a szülők legmagasabb iskolai végzettsége és az otthoni könyvek száma között szignifikáns a kapcsolat.

5.4.1.1 Összehasonlítás iskolatípusonként

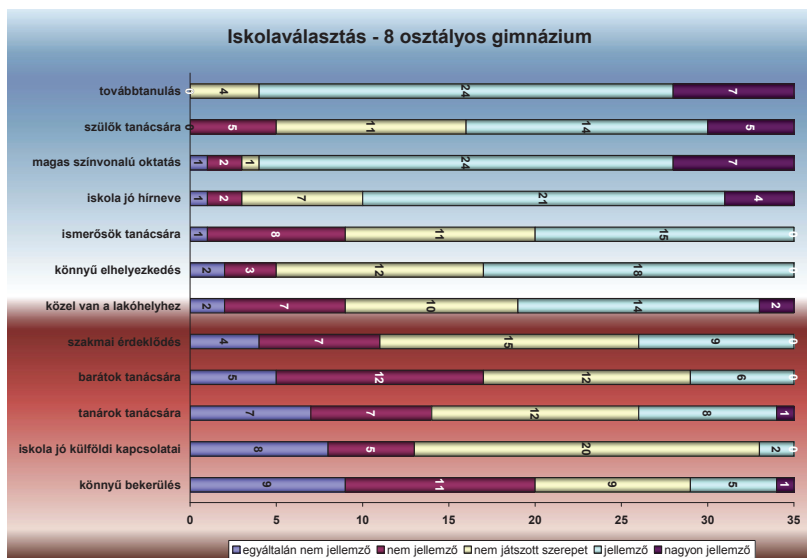
A gimnáziumi és a szakközépiskolai tanulók választása között megfigyelhető néhány különbség. A szakközépiskolai tanulók számára jelentős szempontok voltak a szakmai érdeklődés, a könnyű elhelyezkedés és az iskola lakóhelyhez való közelsége is. A gimnáziumi tanulók számára a legfontosabb a továbbtanulás, a magas színvonalú oktatás és az iskola jó hírneve, választásukat nem jellemezte a középiskolába való könnyű bekerülés. A kívánt iskolába való bejutás a gimnazistáktól nagyobb erőfeszítést kívánt, mint a szakközépiskolai tanulóktól. A jó általános iskolai tanulmányi eredményen kívül a gimnáziumi tanulóknak többnyire központi felvételi vizsgát is kellett tenniük. (6. számú melléklet: 7. Táblázat – Iskolaválasztás szempontjai (iskolatípusonként))

A 4 osztályos gimnáziumi tanulók a legfontosabbnak a tanulói továbbhaladást, a továbbtanulást (nagyon jellemző 45,79 %, jellemző 42,27%) tartották. Ezt követik az iskolára jellemző szempontok, a magas színvonalú oktatás (nagyon jellemző 25,59%, jellemző 49,41%), majd az iskola jó hírneve (nagyon jellemző 18,82%, jellemző 48,24%). A könnyű elhelyezkedés a tanulók több mint felére volt hatással (nagyon jellemző 10,45%, jellemző 40,83%). A lakóhely közelsége a tanulók közel felére gyakorolt befolyást (nagyon jellemző 18,98%, jellemző 28,18%). A különböző személyek tanácsai közül legjelentősebb a szülőké (nagyon jellemző 10,35%, jellemző 36,52%). A külső személyek, így az ismerősök (nagyon jellemző 5,09%, jellemző 26,81%), tanárok (nagyon jellemző 4,71%, jellemző 23,33%), barátok (nagyon jellemző 3,33%, jellemző 20,94%) tanácsai kevésbé voltak jelentősek. A döntést legkevésbé az iskola jó külföldi kapcsolata befolyásolta (nagyon jellemző 2,16%, jellemző 7,27%). (35. ábra – Iskolaválasztás (4 osztályos gimnázium))

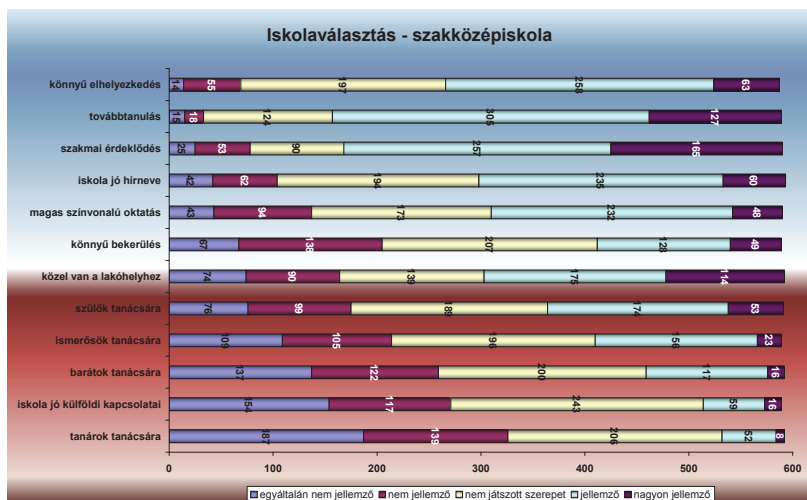
35. ábra – Iskolaválasztás (4 osztályos gimnázium)

A 8 osztályos gimnáziumi tanulók számára is – hasonlóan a 4 osztályos gimnáziumba járó tanulókhoz – a legjelentősebb, egyaránt fontos szempontok: a továbbtanulás és a magas színvonalú oktatás (nagyon jellemző 20,00%, jellemző 68,57%), iskola jó hírneve (nagyon jellemző 11,43%, jellemző 60,00%). Az iskolaválasztás – a többi iskolatípustól eltérően – ebben az esetben már tízéves korban történt, így a szülők tanácsára (nagyon jellemző 14,28%, jellemző 40,00%) a tanulók több mint felénél befolyásolta az iskolaválasztást. A külső személyek közül az ismerősök tanácsa (jellemző 42,86%) a legjelentősebb tényező. Kevésbé befolyásolta a tanulókat a tanárok tanácsa (nagyon jellemző 2,86%, jellemző 22,86%) és a barátok tanácsa (jellemző 17,14%) sem. Jelentős szempontok voltak még a könnyű elhelyezkedés (jellemző 51,43%), és a lakóhelyhez való közelség (nagyon jellemző 5,71%, jellemző 40,00%) is. A szakmai érdeklődés csak a tanulók kb. negyedrésszére (jellemző 25,71%). Az iskola külső kapcsolatai (jellemző 5,71%) nem befolyásolta jelentősen a tanulók iskolaválasztását. (36. ábra – Iskolaválasztás (8 osztályos gimnázium)) Megfigyelhető, hogy – a többi iskolatípustól eltérően, ahol valamennyi válaszlehetőséggel éltek – a tanulók öt kérdés esetén nem jelölték meg a nagyon jellemző, illetve egy kérdés esetén a nem jellemző, két kérdés esetén az egyáltalán nem jellemző válaszokat.

36. ábra – Iskolaválasztás (8 osztályos gimnázium)

A szakközépiskolások számára a két legjelentősebb szempontok a szakmai érdeklődés (nagyon jellemző 27,97%, jellemző 43,56%), és a továbbtanulás (nagyon jellemző 21,56%, jellemző 51,78%) voltak. A tanulók az érettségi bizonyítvány megszerzése után szakképesítést is szerezhettek a szakközépiskolákban, így érthető, hogy a szakközépiskolába jelentkezőknek a könnyű elhelyezkedés (nagyon jellemző 10,73%, jellemző 43,95%) is jelentős szempont volt a középiskola választásánál. A tanulók kb. felénél jelentős tényező volt a lakóhelyhez való közelség (nagyon jellemző 19,26%, jellemző 29,56%), az iskola jó hírneve (nagyon jellemző 10,12%, jellemző 39,63%) és a magas színvonalú oktatás (nagyon jellemző 8,14%, jellemző 39,32%). A döntéshozatalban a tanulók többségét kevésbé befolyásolták a különböző személyek, így a szülők tanácsa (nagyon jellemző 8,97%, jellemző 29,44%), az ismerősök tanácsa (nagyon jellemző 3,90%, jellemző 26,49%), a barátok tanácsa (nagyon jellemző 2,7%, jellemző 19,76%) és a tanárok tanácsa (nagyon jellemző 1,35%, jellemző 8,78%) sem. A legkisebb befolyást a tanulók iskolaválasztására az iskola jó külföldi kapcsolatai gyakorolták (nagyon jellemző 2,72%, jellemző 10,02%). (37. ábra – Iskolaválasztás (szakközépiskola))

37. ábra – Iskolaválasztás (szakközépiskola)

A tanulói válaszok alapján az *iskolatípus* és az iskolaválasztással kapcsolatban vizsgált változók közül szignifikáns összefüggés van a továbbtanulás ($F=37,148$, $p<0,001$), a szakmai érdeklődés ($F=41,155$, $p<0,001$), a könnyű bekerülés ($F=24,043$, $p<0,001$), az iskola jó hírneve ($F=19,639$, $p<0,001$), a szülők tanácsára ($F=8,757$, $p<0,001$), az ismerősök tanácsára ($F=3,881$, $p<0,05$), a barátok tanácsára ($F=4,379$, $p<0,05$), a tanárok tanácsára ($F=35,300$, $p<0,001$) és a magas színvonalú oktatás ($F=54,447$, $p<0,001$) között. A szakmai érdeklődés, a könnyű bekerülés változók a szakközépiskolásokot, a többi változó a gimnazistákat jellemzi. (6. számú melléklet: 12. táblázat – Az iskolaválasztás iskolatípustól való függése)

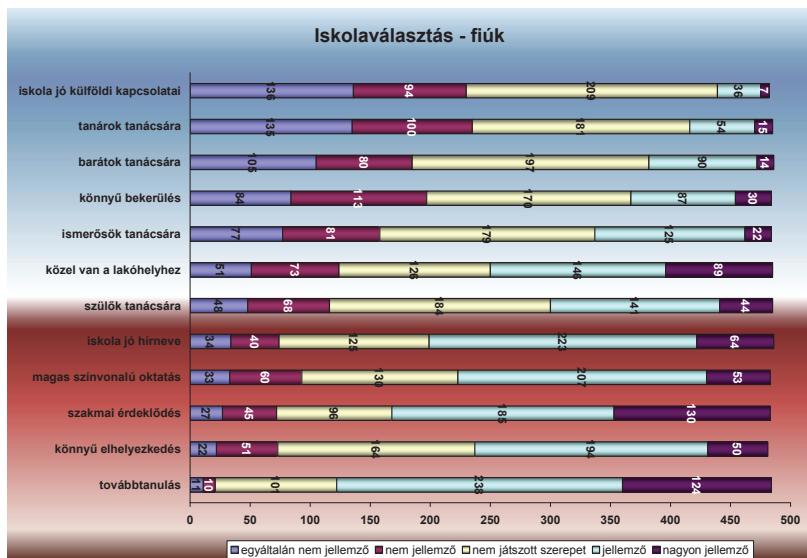
5.4.1.2 Összehasonlítás nemenként

A fiúk számára a középiskola választásánál a legjelentősebb szempontok a továbbtanulás (nagyon jellemző 25,62%, jellemző 49,17%), a szakmai érdeklődés (nagyon jellemző 26,92%, jellemző 38,30%) és az iskola jó hírneve (nagyon jellemző 13,17%, jellemző 45,88%) voltak. (6. számú melléklet: 9. Táblázat – Iskolaválasztás tanulói válaszok (nemenként))

A fiúk kb. fele számára jelentős tényező volt a könnyű elhelyezkedés (nagyon jellemző 10,40%, jellemző 40,33%), a magas színvonalú oktatás (nagyon jellemző 10,97%,

jellemző 42,86%), és a lakóhelyhez való közelség (nagyon jellemző 18,35%, jellemző 30,10%).

A fiúk többségét kevésbé befolyásolta a szülők tanácsa (nagyon jellemző 3,09%, jellemző 11,13%), az ismerősök tanácsa (nagyon jellemző 9,07%, jellemző 29,07%), a barátok tanácsa (nagyon jellemző 4,55%, jellemző 25,83%) és a tanárok tanácsa (nagyon jellemző 2,88%, jellemző 18,52%) sem. Nem volt jellemző a könnyű bekerülés sem (nagyon jellemző 6,20%, jellemző 17,98%). A legkisebb befolyást a fiúk iskolaválasztására az iskola jó külföldi kapcsolatai gyakorolták (nagyon jellemző 1,45%, jellemző 7,47%). (38. ábra – Iskolaválasztás (fiúk))

38. ábra – Iskolaválasztás (fiúk)

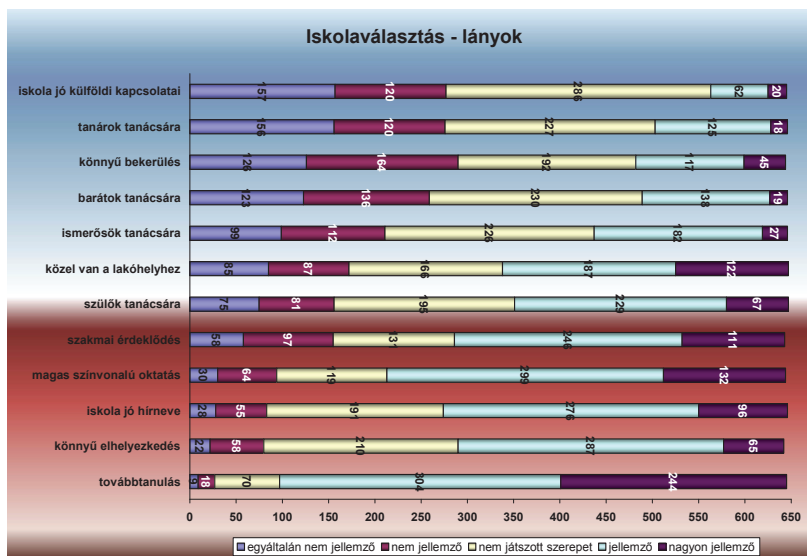
A lányok a továbbtanulás, a magas színvonalú oktatás, az iskola jó hírneve és a szakmai érdeklődés alapján választottak.

A legfontosabb szempontok a továbbtanulás (nagyon jellemző 37,83%, jellemző 47,13%), a magas színvonalú oktatás (nagyon jellemző 20,50%, jellemző 46,43%), az iskola jó hírneve (nagyon jellemző 14,86%, jellemző 42,72%), és a szakmai érdeklődés (nagyon jellemző 17,26%, jellemző 38,26%) voltak.

A lányok számára jelentős tényező volt még a könnyű elhelyezkedés (nagyon jellemző 10,12%, jellemző 44,70%), az ismerősök tanácsa (nagyon jellemző 10,36%,

jellemző 35,39%), és a lakóhelyhez való közelség (nagyon jellemző 18,86%, jellemző 28,90%).

Többségüket kevésbé befolyásolta a szülők tanácsa (nagyon jellemző 2,79%, jellemző 19,35%), a barátok tanácsa (nagyon jellemző 4,18%, jellemző 28,17%) és a tanárok tanácsa (nagyon jellemző 2,94%, jellemző 21,36%) sem. Nem volt jellemző a könnyű bekerülés sem (nagyon jellemző 6,99%, jellemző 18,17%). A legkisebb befolyást a lányok iskolaválasztására is az iskola jó külföldi kapcsolatai gyakorolták (nagyon jellemző 3,10%, jellemző 9,61%). (39. ábra – Iskolaválasztás (lányok))

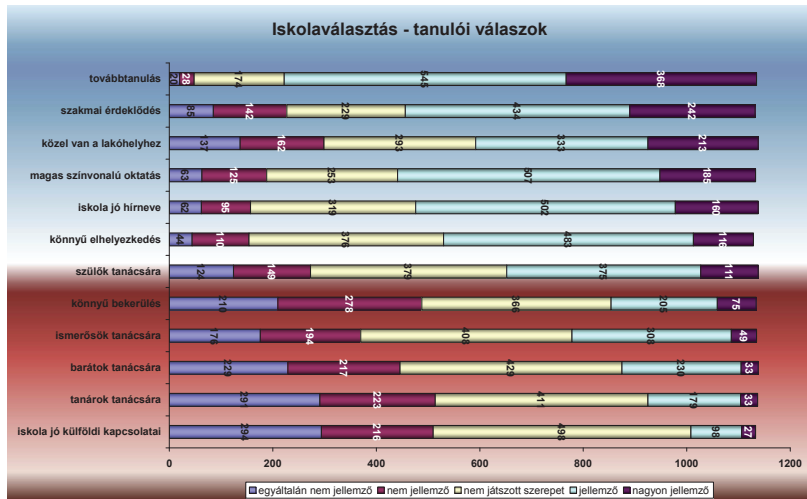
39. ábra – Iskolaválasztás (lányok)

A tanulók iskolaválasztásában a tanulók neme szerinti különbségek is megfigyelhetők. A *tanuló neme* és az iskolaválasztás változói közül szignifikáns összefüggés van a továbbtanulás ($F=21,079$, $p<0,001$), a szakmai érdeklődés ($F=20,747$, $p<0,001$), a tanárok tanácsára ($F=6,412$, $p<0,05$), a magas színvonalú oktatás ($F=21,540$, $p<0,001$) és az iskola jó külföldi kapcsolatai ($F=5,073$, $p<0,05$) között. A tanulói továbbhaladással kapcsolatos szempontok, valamint a tanárok tanácsára és az iskola jó külföldi kapcsolatai a lányok számára, a szakmai érdeklődés inkább a fiúk számára volt meghatározó a középiskola választásánál. (6. számú melléklet: 13. Táblázat – Az iskolaválasztás nemektől való függése)

5.4.1.3 Tanulói és szülői válaszok összehasonlítása

A tanulói válaszokat összegezve a legmarkánsabban a továbbtanulás, a szakmai érdeklődés, a magas színvonalú oktatás és az iskola jó híre jelentek meg a legfontosabb tényezőként a középiskola választásánál. (40. ábra – Iskolaválasztás (tanulói válaszok))

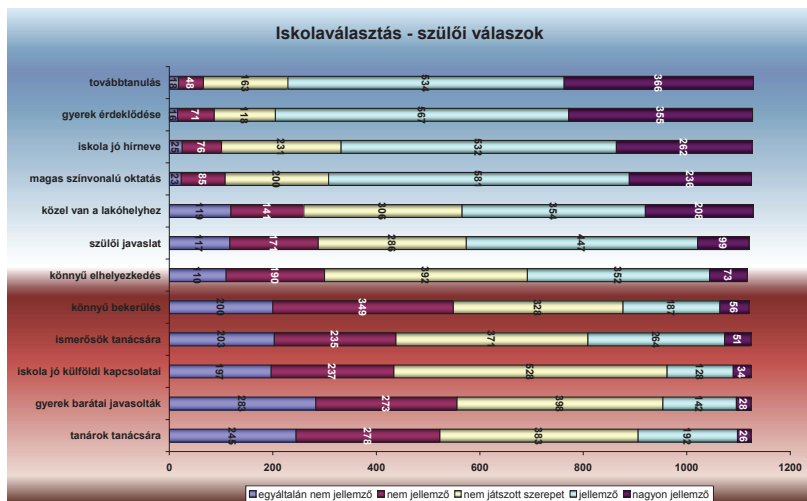

40. ábra – Iskolaválasztás (tanulói válaszok)

A szülők közel felénél jelentős szempont volt az iskola lakóhelyhez való közelsége és a válaszaik alapján a szülői javaslat is befolyásolta gyermekeik döntését a középiskola választásánál. A válaszadók kb. harmadánál nem játszottak szerepet a választásban az iskola jó külföldi kapcsolatai, a gyerek barátainak és tanárainak tanácsai és a könnyű elhelyezkedés sem. (41. ábra – Iskolaválasztás (szülői válaszok))

A szülői válaszok alapján az *iskolatípus* és az iskolaválasztás hét változója között van szignifikáns összefüggés. Ezek a változók a továbbtanulás ($F=40,067$, $p<0,001$), a könnyű elhelyezkedés ($F=23,868$, $p<0,001$), a könnyű bekerülés ($F=31,209$, $p<0,001$), az iskola jó hírneve ($F=9,037$, $p<0,001$), a tanárok tanácsára ($F=15,982$, $p<0,001$), a magas színvonalú oktatás ($F=27,420$, $p<0,001$) és az iskola jó külföldi kapcsolatai ($F=5,057$, $p<0,001$). A szakközépiskolai tanulók szüleit a könnyű elhelyezkedés, a könnyű bekerülés és az iskola jó külföldi kapcsolatai változók, a gimnazisták szüleit a továbbtanulás, az iskola jó hírneve, a tanárok tanácsára és a magas színvonalú oktatás változók jellemzik. (6. számú melléklet: 12. Táblázat – Az iskolaválasztás iskolatípustól való függése)

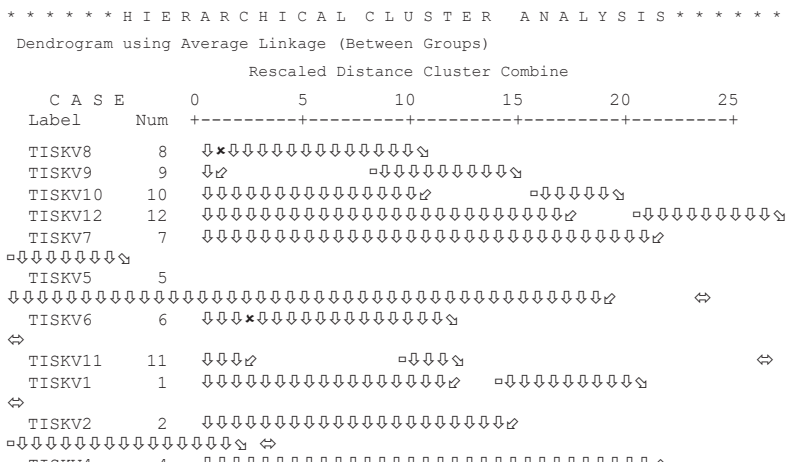
Mind a tanulói, mind a szülői válaszokban megfigyelhető az iskolatípus meghatározó szerepe a középiskola választásánál a tanulói továbbhaladásban. Ezek a szempontok a továbbtanulás, a magas színvonalú oktatás, az iskola jó hírneve a gimnazisták számára fontosabbak. A könnyű bekerülés és a szakmai érdeklődés inkább a szakközépiskolásokat jellemzi.

41. ábra – Iskolaválasztás (szülői válaszok)

Az összefüggések szerkezetének jobb áttekinthetősége érdekében elvégeztem az iskolaválasztás szempontjainak klaszteranalízisét. Az eredményt ábrázoló dendrogramot a tanulói válaszok esetén a 42. ábra – Az iskolaválasztás szempontjainak összefüggérendszer (tanulói válaszok), a szülői válaszok esetén az 43. ábra – Az iskolaválasztás szempontjainak összefüggérendszer (szülői válaszok) ábrán mutatom be. A tanulók és a szülők esetében is két, jól elkülöníthető csoport látható.

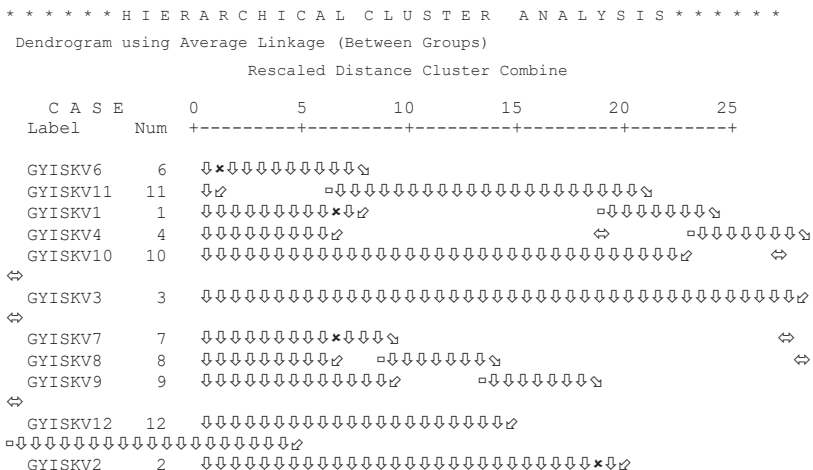
A tanulók esetén az egyik válaszcsoportban az ismerősök, barátok tanácsa párhoz csatlakozik tanárok tanácsa, majd az iskola jó külföldi kapcsolatai, a szülők tanácsa és a könnyű bekerülés változó. A másik válaszcsoportban található iskola jó hírneve és magas színvonalú oktatás párhoz csatlakozik a továbbtanulás, a könnyű elhelyezkedés, a szakmai érdeklődés és végül a közel van a lakóhelyhez változó.

42. ábra – Az iskolaválasztás szempontjainak összefüggésrendszere (tanulói válaszok)
Jelölések:

- tiskv8 iskolaválasztás-ismerősök tanácsára
- tiskv9 iskolaválasztás-barátok tanácsára
- tiskv10 iskolaválasztás-tanárok tanácsára
- tiskv12 iskolaválasztás-iskola jó külföldi kapcsolatai
- tiskv7 iskolaválasztás-szülők tanácsára
- tiskv5 iskolaválasztás-könnyű bekerülés
- tiskv6 iskolaválasztás-iskola jó hírneve
- tiskv11 iskolaválasztás-magas színvonalú oktatás
- tiskv1 iskolaválasztás-továbbtanulás
- tiskv2 iskolaválasztás-könnyű elhelyezkedés
- tiskv4 iskolaválasztás-szakmai érdeklődés
- tiskv3 iskolaválasztás-közel van a lakóhelyhez

A szülők válaszai alapján is két, jól elkülönült változócsoporthoz látható. Az egyik csoportban az iskola jó hírneve és magas színvonalú oktatás párba csatlakozik a továbbtanulással, a gyerek érdeklődése, a szülői javaslat végül a közel van a lakóhelyhez. A másik csoportban az ismerősök tanácsára és gyerek barátai javasolták párba csatlakozik a tanárok tanácsára, az iskola jó külföldi kapcsolatai, a könnyű elhelyezkedés végül a könnyű bekerülés.

43. ábra – Az iskolaválasztás szempontjainak összefüggérendszer (szülői válaszok)
Jelölések:

gyiskv6	iskolaválasztás-iskola jó hírneve
gyiskv11	iskolaválasztás-magas színvonalú oktatás
gyiskv1	iskolaválasztás-továbbtanulás
gyiskv4	iskolaválasztás-gyerek érdeklődése
gyiskv10	iskolaválasztás-szülői javaslat
gyiskv3	iskolaválasztás-közel van a lakóhelyhez
gyiskv7	iskolaválasztás-ismerősök tanácsára
gyiskv8	iskolaválasztás-gyerek barátai javasolták
gyiskv9	iskolaválasztás-tanárok tanácsára
gyiskv12	iskolaválasztás-iskola jó külföldi kapcsolatai
gyiskv2	iskolaválasztás-könnyű elhelyezkedés
gyiskv5	iskolaválasztás-könnyű bekerülés

Megfigyelhető, hogy a tanulók és szülők válaszaiban elkülönülő két-két csoport csaknem teljesen egybeesik, mindössze a szülői javaslat és könnyű elhelyezkedés szempontjai helyezkednek el más-más csoportban.

5.4.1.4 Összehasonlítás a szociokulturális háttér alapján

A tanulók és a szülők középiskola választását a szociokulturális háttér (a szülők legmagasabb iskolai végzettsége, az otthoni könyvek száma) is befolyásolta.

A szülők legmagasabb iskolai végzettsége és az iskolaválasztás több változója között is szignifikáns a kapcsolat. (6. számú melléklet: 10. Táblázat – Iskolaválasztás tanulói válaszok (édesanya legmagasabb végzettsége szerint) és 11. Táblázat – Iskolaválasztás tanulói válaszok (édesapa legmagasabb végzettsége szerint))

Az *édesanya legmagasabb végzettsége* és a továbbtanulás ($F=4,613$, $p<0,001$), a közel van a lakóhelyhez ($F=2,108$, $p=0,05$), a könnyű bekerülés ($F=9,313$, $p<0,001$), az iskola jó hírneve ($F=4,674$, $p<0,001$), a szülők tanácsára ($F=3,180$, $p<0,01$), a tanárok tanácsára ($F=3,296$, $p<0,01$) és a magas színvonalú oktatás ($F=8,907$, $p<0,001$) között szignifikáns az összefüggés. A közel van a lakóhelyhez és a könnyű bekerülés változók az alacsonyabb, a többi változó a magasabb iskolai végzettségű anyák gyermekeire jellemző. (6. számú melléklet: 14. Táblázat – Az iskolaválasztás édesanya legmagasabb iskolai végzettségétől való függése)

Az *édesapák legmagasabb iskolai végzettsége* és a vizsgált változók közül a továbbtanulás ($F=6,059$, $p<0,001$), a könnyű bekerülés ($F=10,152$, $p<0,001$), az iskola jó hírneve ($F=4,850$, $p<0,001$), tanárok tanácsára ($F=3,187$, $p<0,001$) és a magas színvonalú oktatás ($F=8,844$, $p<0,001$) között van szignifikáns kapcsolat. A könnyű bekerülés változó az alacsonyabb, a többi változó a magasabb iskolai végzettségű apák gyermekeire jellemző. (6. számú melléklet: 15. Táblázat – Az iskolaválasztás édesapa legmagasabb iskolai végzettségétől való függése)

A tanulók és a szülők válaszai alapján az otthon található könyvek száma és az iskolaválasztás több változója között is szignifikáns a kapcsolat. (6. számú melléklet: 10. Táblázat – Iskolaválasztás szempontjai (otthoni könyvek száma szerint))

A tanulók válaszai alapján az *otthon található könyvek száma* és a vizsgált változók közül a továbbtanulás ($F=3,897$, $p=0,002$), a könnyű bekerülés ($F=7,476$, $p<0,001$), az iskola jó hírneve ($F=2,408$, $p=0,035$), magas színvonalú oktatás ($F=7,173$, $p<0,001$) és az iskola jó külföldi kapcsolatai ($F=2,422$, $p=0,034$) között van szignifikáns kapcsolat. A könnyű bekerülés változó azokra a tanulókra jellemző, akiknek otthonában kevesebb könyv van, a többi változó azokra a tanulókra jellemző, akiknek otthonában több könyv található. (6. számú melléklet: 16. Táblázat – Az iskolaválasztás otthoni könyvek számától való függése)

A szülők válaszai alapján az *otthon található könyvek száma* és a vizsgált változók közül a továbbtanulás ($F=6,209$, $p<0,001$), a könnyű elhelyezkedés ($F=5,833$, $p<0,001$), a könnyű bekerülés ($F=9,608$, $p<0,001$), az iskola jó hírneve ($F=3,305$, $p=0,006$) és a magas színvonalú oktatás ($F=7,218$, $p<0,001$) között van szignifikáns kapcsolat. A könnyű elhelyezkedés és a könnyű bekerülés változó azokra a szülőkre jellemző, akiknek otthonában kevesebb könyv van, a többi változó azokra a szülőkre jellemző, akiknek otthonában több könyv található. (6. számú melléklet: 16. Táblázat – Az iskolaválasztás otthoni könyvek számától való függése)

A vizsgálat eredményei megfelelnek a szakirodalomban foglaltaknak, miszerint a középiskola választását a tanulók szociokulturális háttére jelentősen befolyásolja (v. ö: 3.4. fejezet Szociokulturális háttér szerepe az attitűd formálásában). A középiskola választásának változói valamint a *tanuló neme*, az *iskolátípus*, a *szülők iskolai végzettsége*, az *otthon található könyvek száma* között szignifikáns a kapcsolat.

5.4.2 Tanulási szokások

A vizsgálat során arra is választ kaptam mind a tanulóktól, mind a szülőktől, milyen végzettséget kíván elérni a tanuló, mennyire szeret iskolába járni, valamint mennyire elégedett a tanulmányi teljesítményével. A tanulók arra a kérdésre is válaszoltak, mennyi időt fordítanak naponta a tanulásra.

5.4.2.1 Elérni kívánt végzettség

A gimnáziumi tanulók többsége (kb. 60%) egyetemi végzettséget szeretne elérni, a szakközépiskolások számára a cél inkább a főiskolai végzettség megszerzése. A tudományos fokozat megszerzése is inkább a gimnazisták (kb. 10%) céljai között szerepel. A szakközépiskolások közel harmada számára cél nem a felsőfokú végzettség, hanem az érettségi vagy a szakképesítés megszerzése. (60. Táblázat – Tanuló által elérni kívánt iskolai végzettség (iskolátípusonként))

	tanuló iskolájának típusa					
	4 osztályos gimnázium		8 osztályos gimnázium		szakközépiskola	
	a tanuló által elérni kívánt végzettség					
	Count	%	Count	%	Count	%
érettségi	7	1,4	1	3,0	67	11,9
szakképesítés	9	1,8			98	17,4
főiskola	135	27,3	7	21,2	247	44,0
egyetem	294	59,4	21	63,6	137	24,4
tudományos fokozat	50	10,1	4	12,1	13	2,3

60. Táblázat – Tanuló által elérni kívánt iskolai végzettség (iskolátípusonként)

A tanulók többsége – a szülői válaszokhoz hasonlóan – felsőfokú végzettséget szeretne elérni. A tanuló *iskolátípusa* és az elérni kívánt végzettség között szignifikáns kapcsolat tapasztalható. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=244,026$, $df=8$, $p=0,000$). (61. Táblázat – Khi-négyszet próba (a tanuló által elérni kívánt végzettség iskolátípusonként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	244.026(a)	8	,000
Likelihood Ratio	268.464	8	,000
Linear-by-Linear Association	213.167	1	,000
N of Valid Cases	1090		

a 3 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,03.

61. Táblázat – Khi-négyzet próba (a tanuló által elérni kívánt végzettség iskolatípusonként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók hasonló, közepes szignifikáns eredményt mutatnak (0,473 és 0,335). (62. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a tanuló által elérni kívánt végzettség iskolatípusonként))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,473	,000
	Cramer's V	,335	,000
N of Valid Cases		1090	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

62. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a tanuló által elérni kívánt végzettség iskolatípusonként)

A lányok nagyobb arányban (88,5%) szeretnék felsőfokú végzettséget szerezni, mint a fiúk (76,8%). (63. Táblázat – A tanulók által elérni kívánt végzettség (nemenként))

	tanuló neve			
	fiú		lány	
	a tanuló által elérni kívánt végzettség			
	Count	%	Count	%
érettségi	47	10,1	27	4,4
szakképesítés	61	13,1	44	7,1
főiskola	173	37,0	213	34,5
egyetem	157	33,6	295	47,8
tudományos fokozat	29	6,2	38	6,2

63. Táblázat – A tanulók által elérni kívánt végzettség (nemenként)

A tanuló *neme* és az elérni kívánt végzettség között is szignifikáns összefüggés tapasztalható. A Pearson-féle Khi-négyzet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=35,569$, $df=4$, $p=0,000$). (64. Táblázat – Khi-négyzet próba (a tanuló által elérni kívánt végzettség nemenként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	35,569(a)	4	,000
Likelihood Ratio	35,593	4	,000
Linear-by-Linear Association	27,859	1	,000
N of Valid Cases	1084		

a 0 cells (0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 28,86.

64. Táblázat – Khi-négyzet próba (a tanuló által elérni kívánt végzettség nemenként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók ugyanolyan, gyenge szignifikáns eredményt mutatnak (0,181 és 0,181). (65. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a tanuló által elérni kívánt végzettség nemenként))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,181	,000
	Cramer's V	,181	,000
N of Valid Cases		1084	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

65. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a tanuló által elérni kívánt végzettség nemenként)

A tanulók által elért iskolai végzettség és a szociokulturális háttér között is szignifikáns összefüggés tapasztalható. A tanulók által elérni kívánt végzettség és az *otthon található könyvek száma*, valamint *a szülők legmagasabb iskolai végzettsége* között szignifikáns kapcsolat van.

Azok a tanulók, akiknek otthonában több könyv található, nagyobb arányban szeretnék magasabb iskolai végzettséget elérni. (66. Táblázat – A tanuló által elérni kívánt végzettség az otthon található könyvek száma szerint)

	hány könyvük van otthon											
	0-50 könyv		51-150 könyv		151-300 könyv		301-600 könyv		601-1000 könyv		1000-nél több könyv	
	a tanuló által elérni kívánt végzettség											
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
érettségi	23	18,40	18	7,14	19	6,96	11	5,05	2	1,47	1	1,28
szakképesítés	21	16,80	32	12,70	25	9,16	13	5,96	9	6,62	5	6,41
főiskola	53	42,40	121	48,02	101	37,00	63	28,90	36	26,47	13	16,67
egyetem	25	20,00	74	29,37	119	43,59	116	53,21	70	51,47	45	57,69
tudományos fokozat	3	2,40	7	2,78	9	3,30	15	6,88	19	13,97	14	17,95

66. Táblázat – A tanuló által elérni kívánt végzettség az otthon található könyvek száma szerint

Az elérni kívánt végzettséget az *otthon található könyvek száma* is befolyásolja. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=156,090$, $df=20$, $p=0,000$). (67. Táblázat – Khi-négyszet próba (a tanuló által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	156,090(a)	20	,000
Likelihood Ratio	150,115	20	,000
Linear-by-Linear Association	114,347	1	,000
N of Valid Cases	1082		

a 1 cells (3,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,83.

67. Táblázat – Khi-négyszet próba (a tanuló által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint)

A kapcsolat erősségét illetően a Gamma együttható közepes szignifikáns eredményt mutat (0,380). (68. Táblázat – Gamma együttható (a tanuló által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint))

	Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,380	,031	11,857	,000
N of Valid Cases	1082			

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

68. Táblázat – Gamma együttható (a tanuló által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint)

A szülők legmagasabb iskolai végzettsége is befolyásolja a tanulók által elérni kívánt végzettséget. A magasabb végzettségű édesanyák gyermekei magasabb végzettséget szeretnék elérni. (69. Táblázat – A tanuló által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint)

édesanya legmagasabb iskolai végzettsége													
nem fejezte be az általános iskolát		általános iskola		szakmunkásképző		érettségi		főiskola		egyetem		tudományos fokozat	
a tanuló által elért kívánt végzettség													
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	
érettségi			12	12,50	35	12,50	17	4,21	7	2,98	1	1,64	
szakképesítés			16	16,67	38	13,57	37	9,16	9	3,83	4	6,56	
főiskola	1	33,33	44	45,83	127	45,36	156	38,61	56	23,83	4	6,56	1
egyetem	2	66,67	19	19,79	74	26,43	172	42,57	140	59,57	42	68,85	1
tudományos fokozat			5	5,21	6	2,14	22	5,45	23	9,79	10	16,39	1

69. Táblázat – A tanuló által elért kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint

Az *édesanya legmagasabb iskolai végzettsége* is hatással van a tanuló által elért kívánt végzettségre. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=167,012$, $df=24$, $p=0,000$). (70. Táblázat – Khi-négyszet próba (a tanuló által elért kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	167,012(a)	24	,000
Likelihood Ratio	173,885	24	,000
Linear-by-Linear Association	116,092	1	,000
N of Valid Cases	1082		

a 12 cells (34,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,19.

70. Táblázat – Khi-négyszet próba (a tanuló által elért kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint)

A kapcsolat erősségét illetően a Gamma együttható közepes szignifikáns eredményt mutat (0,427). (71. Táblázat – Gamma együttható (a tanuló által elért kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint))

	Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,427	,032	12,761	,000
N of Valid Cases	1082			

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

71. Táblázat – Gamma együttható (a tanuló által elért kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint)

A magasabb iskolai végzettségű édesapák gyermekei – hasonlóan az édesanyáknál tett megállapításhoz – magasabb iskolai végzettség elérésére törekszenek. (72. Táblázat – A tanuló által elért kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint)

édesapa legmagasabb iskolai végzettsége												
általános iskola		szakmunkásképző		érettségi		főiskola		egyetem		tudományos fokozat		
a tanuló által elért kívánt végzettség												
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
érettségi	14	20,29	42	9,52	8	2,60	2	1,46	1	1,33		
szakképesítés	8	11,59	61	13,83	25	8,12	3	2,19	2	2,67		
főiskola	30	43,48	182	41,27	112	36,36	31	22,63	11	14,67	1	33,33
egyetem	14	20,29	140	31,75	138	44,81	92	67,15	51	68,00	1	33,33
tudományos fokozat	3	4,35	16	3,63	25	8,12	9	6,57	10	13,33	1	33,33

72. Táblázat – A tanuló által elért kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint

Az *édesapa legmagasabb iskolai végzettsége* is hatással van a tanuló által elért kívánt végzettségre. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=152,980$, $df=20$, $p=0,000$). (73. Táblázat – Khi-négyszet próba (a tanuló által elért kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	152,980(a)	20	,000
Likelihood Ratio	154,118	20	,000
Linear-by-Linear Association	114,576	1	,000
N of Valid Cases	1033		

a 9 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,19.

73. Táblázat – Khi-négyszet próba (a tanuló által elért kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint)

A kapcsolat erősségét illetően a Gamma együttható közepes szignifikáns eredményt mutat (0,432). (74. Táblázat – Gamma együttható (a tanuló által elért kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint))

	Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,432	,033	12,313	,000
N of Valid Cases	1033			

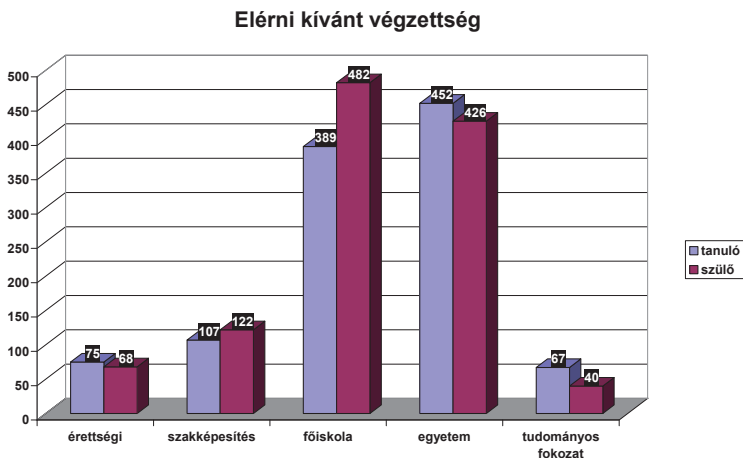
a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

74. Táblázat – Gamma együttható (a tanuló által elért kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint)

A tanuló által elért kívánt végzettség, valamint a *tanuló neve*, az *iskolatípus*, a *szülők legmagasabb iskolai végzettsége* és az *otthon található könyvek száma* között szignifikáns kapcsolat van. A lányok, a gimnáziumba járó, valamint azok tanulók, akiknek otthonában több könyv található, szüleik magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, magasabb iskolai végzettség elérésére törekszenek.

A tanulók és a szülők válaszainak összevetéséből kitűnik, hogy a tanulók legnagyobb számban egyetemi, a szülők legnagyobb mértékben főiskolai végzettséget szeretnének gyermekeiknek. A szülők és a tanulók válaszait hasonlítja össze a 44. ábra – Elért kívánt végzettség (Tanulói és szülői válaszok összehasonlítása). Megfigyelhető, hogy a szülők kisebb mértékben jelölték meg, hogy gyermekük egyetemi végzettséget, valamint tudományos fokozatot érjen el.

44. ábra – Elérni kívánt végzettség (Tanulói és szülői válaszok összehasonlítása)

A szülők válaszai alapján is megállapítható, hogy szakközépiskolások szülei inkább főiskolai végzettséget szeretnének gyermekeiknek. A legnagyobb arányban a nyolcosztályos gimnáziumba járó tanulók szülei szeretnék, ha gyermekük egyetemi végzettséget, ill. tudományos fokozatot érne el.

	tanuló iskolájának típusa					
	4 osztályos gimnázium		8 osztályos gimnázium		szakközépiskola	
	gyerek által elérni kívánt iskolai végzettség					
	Count	%	Count	%	Count	%
érettségi	5	1,0	2	5,7	61	10,3
szakképesítés	18	3,5			104	17,6
főiskola	170	33,3	4	11,4	308	52,0
egyetem	289	56,6	25	71,4	112	18,9
tudományos fokozat	29	5,7	4	11,4	7	1,2

75. Táblázat – Gyermekek által elérni kívánt iskolai végzettség (iskolátípusonként)

Az *iskolátípus* és a szülők által megjelölt, a gyermekük által elérni kívánt iskolai végzettség között is szignifikáns a kapcsolat. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=262,313$, $df=8$, $p=0,000$). (76. Táblázat – Khi-négyszet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség iskolátípusonként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	262,313(a)	8	,000
Likelihood Ratio	284,896	8	,000
Linear-by-Linear Association	213,374	1	,000
N of Valid Cases	1138		

a 3 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,23.

76. Táblázat – Khi-négyszet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség iskolátípusonként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók hasonló, közepes szignifikáns eredményt mutatnak (0,480 és 0,339). (77. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség iskolatípusonként))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,480	,000
	Cramer's V	,339	,000
N of Valid Cases		1138	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

77. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség iskolatípusonként)

A szülők válasza alapján a lányok szülei 87,65%, a fiúké 78,10% arányban szeretnék, ha gyermekük felsőfokú iskolai végzettséget érne el. A (78. Táblázat – Gyermek által elérni kívánt iskolai végzettség (nemenként))

	tanuló neve			
	fiú		lány	
	gyerek által elérni kívánt iskolai végzettség			
	Count	%	Count	%
érettségi	38	7,85	28	4,32
szakképesítés	68	14,05	52	8,02
főiskola	198	40,91	282	43,52
egyetem	164	33,88	262	40,43
tudományos fokozat	16	3,31	24	3,70

78. Táblázat – Gyermek által elérni kívánt iskolai végzettség (nemenként)

Az *tanuló neve* és a szülők által megjelölt, a gyermekük által elérni kívánt iskolai végzettség között is szignifikáns a kapcsolat. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=19,135$, $df=4$, $p=0,001$). (79. Táblázat – Khi-négyszet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség nemenként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	19,135(a)	4	,001
Likelihood Ratio	18,952	4	,001
Linear-by-Linear Association	14,324	1	,000
N of Valid Cases	1132		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 17,10.

79. Táblázat – Khi-négyszet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség nemenként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók azonos, gyenge szignifikáns eredményt mutatnak (0,130 és 0,130). (80. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség nemenként))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,130	,001
	Cramer's V	,130	,001
	Contingency Coefficient	,129	,001
N of Valid Cases		1132	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

80. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség nemenként)

A szülők válaszai alapján is a gyermekül által elérni kívánt iskolai végzettség és a szociokulturális háttérük között is szignifikáns összefüggés tapasztalható. A szülői válaszok alapján a gyermekük által elérni kívánt végzettség és az *otthon található könyvek száma*, valamint *a szülők legmagasabb iskolai végzettsége* között szignifikáns kapcsolat van.

Azok a szülők, akiknek otthonában több könyv található, nagyobb arányban szeretnék, ha gyermekük magasabb iskolai végzettséget érne el. (81. Táblázat – A gyermek által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint)

	hány könyvük van otthon											
	0-50 könyv		51-150 könyv		151-300 könyv		301-600 könyv		601-1000 könyv		1000-nél több könyv	
	gyerek által elérni kívánt iskolai végzettség											
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
érettségi	27	20,77	17	6,49	11	3,93	11	4,70	1	,69		
szakképesítés	27	20,77	38	14,50	29	10,36	6	2,56	16	11,11	3	3,70
főiskola	51	39,23	140	53,44	133	47,50	93	39,74	45	31,25	18	22,22
egyetem	24	18,46	63	24,05	103	36,79	117	50,00	73	50,69	46	56,79
tudományos fokozat	1	,77	4	1,53	4	1,43	7	2,99	9	6,25	14	17,28

81. Táblázat – A gyermek által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint

A gyermekek által elérni kívánt végzettséget az otthon található könyvek száma is befolyásolja. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=225,686$, $df=20$, $p=0,000$). (82. Táblázat – Khi-négyszet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	225,686(a)	20	,000
Likelihood Ratio	203,625	20	,000
Linear-by-Linear Association	146,936	1	,000
N of Valid Cases	1131		

a 4 cells (13,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,79.

82. Táblázat – Khi-négyszet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint)

A kapcsolat erősségét illetően a Gamma együttható közepes szignifikáns eredményt mutat (0,412). (83. Táblázat – Gamma együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint))

	Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,412	,031	12,645	,000
N of Valid Cases	1131			

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

83. Táblázat – Gamma együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint)

A szülők legmagasabb iskolai végzettsége is hatással van arra, hogy milyen végzettséget szeretnének, ha gyermekük elérne. A magasabb végzettségű édesanyák szeretnék, ha gyermekük is magasabb iskolai végzettséget érne el. (84. Táblázat – A

gyermek által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint)

édesanya legmagasabb iskolai végzettsége														
érettségi	nem fejezte be az általános iskolát		általános iskola		szakmunkásképző		érettségi		főiskola		egyetem		tudományos fokozat	
	gyerek által elérni kívánt iskolai végzettség													
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
szakképesítés	1	33,33	23	23,23	44	14,86	40	9,43	9	3,69	4	6,45		
főiskola	1	33,33	45	45,45	153	51,69	190	44,81	81	33,20	9	14,52		
egyetem	1	33,33	18	18,18	64	21,62	165	38,92	130	53,28	46	74,19	1	33,33
tudományos fokozat			3	3,03	5	1,69	7	1,65	19	7,79	3	4,84	2	66,67

84. Táblázat – A gyermek által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint

Az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége is hatással van a tanuló által elérni kívánt végzettségre. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=204,328$, $df=24$, $p=0,000$). (85. Táblázat – Khi-négyszet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	204,328(a)	24	,000
Likelihood Ratio	183,778	24	,000
Linear-by-Linear Association	127,523	1	,000
N of Valid Cases	1131		

a 13 cells (37,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,10.

85. Táblázat – Khi-négyszet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint)

A kapcsolat erősségét illetően a Gamma együttható közepes szignifikáns eredményt mutat (0,436). (86. Táblázat – Gamma együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint))

	Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,436	,032	13,040	,000
N of Valid Cases	1131			

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

86. Táblázat – Gamma együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint)

A magasabb iskolai végzettségű édesapák gyermekei – hasonlóan az édesanyáknál tett megállapításhoz – szeretnék, ha gyermekük magasabb iskolai végzettséget érnének el. (87. Táblázat – A gyermek által elérni kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint)

édesapa legmagasabb iskolai végzettsége												
érettségi	általános iskola		szakmunkásképző		érettségi		főiskola		egyetem		tudományos fokozat	
	gyerek által elérni kívánt iskolai végzettség											
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
szakképesítés	10	14,29	34	7,41	14	4,26	2	1,38	2	2,67		
főiskola	13	18,57	64	13,94	25	7,60	6	4,14	3	4,00		
egyetem	34	48,57	217	47,28	144	43,77	45	31,03	14	18,67		
	12	17,14	135	29,41	133	40,43	84	57,93	51	68,00	1	33,33

édesapa legmagasabb iskolai végzettsége												
tudományos fokozat	általános iskola		szakmunkásképző		érettségi		főiskola		egyetem		tudományos fokozat	
	gyerek által elérni kívánt iskolai végzettség											
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
tudományos fokozat	1	1,43	9	1,96	13	3,95	8	5,52	5	6,67	2	66,67

87. Táblázat – A gyermek által elérni kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint

Az *édesapa legmagasabb iskolai végzettsége* is befolyásolja a tanuló által elérni kívánt végzettséget. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=150,945$, $df=20$, $p=0,000$). (88. Táblázat – Khi-négyszet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	150,945(a)	20	,000
Likelihood Ratio	128,435	20	,000
Linear-by-Linear Association	99,384	1	,000
N of Valid Cases	1081		

a 9 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,11.

88. Táblázat – Khi-négyszet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint)

A kapcsolat erősségét illetően a Gamma együttható közepes szignifikáns eredményt mutat (0,399). (89. Táblázat – Gamma együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint))

	Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,399	,034	11,026	,000
N of Valid Cases	1081			

a Not assuming the null hypothesis.

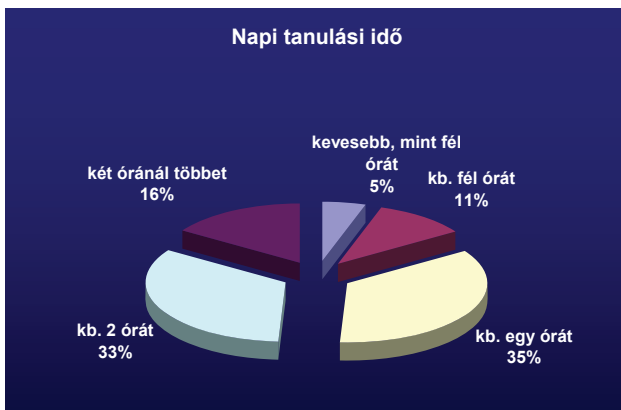
b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

89. Táblázat – Gamma együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint)

A szülők válaszai alapján is elmondható, hogy a gyermekük által elérni kívánt végzettség, a *tanuló neve*, az *iskolatípus*, a *szülők legmagasabb iskolai végzettsége* és az *otthon található könyvek száma* között szignifikáns kapcsolat van. A lányok, a gimnáziumba járó tanulók szülei, ill. akiknek otthonában több könyv található, magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, nagyobb arányban szeretnék, ha gyermekük felsőfokú végzettséget érne el.

5.4.2.2 Napi tanulási idő

A tanulók fele (49%) legalább napi két órát, harmada kb. napi egy órát, 16%-a legfeljebb napi fél órát tölt a tanulással. (45. ábra – Napi tanulási idő)

45. ábra – Napi tanulási idő

A napi tanulási idő *iskolátípusonkénti* megoszlásából is látható, hogy a gimnazisták több időt fordítanak a tanulásra, ami összhangban van a tanulók elérni kívánt végzettségével. Legalább két órát tanul a négyosztályos gimnáziumba járó tanulók 59,8%-a és a nyolcosztályos tanulók 60%-a. (90. Táblázat – Napi tanulási idő iskolátípusonként)

	tanuló iskolájának típusa					
	4 osztályos gimnázium		8 osztályos gimnázium		szakközépiskola	
	mennyit tanul naponta					
	Count	%	Count	%	Count	%
kevesebb, mint fél órát	15	2,9	2	5,7	41	6,9
kb. fél órát	43	8,4	2	5,7	78	13,1
kb. egy órát	148	28,9	10	28,6	241	40,5
kb. 2 órát	196	38,3	11	31,4	175	29,4
2 óránál többet	110	21,5	10	28,6	60	10,1

90. Táblázat – Napi tanulási idő iskolátípusonként

A tanuló iskolatípusa és a napi tanulási idő között szignifikáns kapcsolat van. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=59,038$, $df=8$, $p=0,000$). (91. Táblázat – Khi-négyszet próba (napi tanulási idő iskolátípusonként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	59,038(a)	8	,000
Likelihood Ratio	59,749	8	,000
Linear-by-Linear Association	50,171	1	,000
N of Valid Cases	1142		

a 2 cells (13,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,78.

91. Táblázat – Khi-négyszet próba (napi tanulási idő iskolátípusonként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók hasonló, gyenge szignifikáns eredményt mutatnak (0,227 és 0,161). (92. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (napi tanulási idő iskolátípusonként))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,227	,000
	Cramer's V	,161	,000
N of Valid Cases		1142	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

92. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (napi tanulási idő iskolatípusonként)

A napi tanulási idő nemenkénti megoszlása alapján látható, hogy a lányok több időt fordítanak a tanulásra, ami összhangban van a tanulók elérni kívánt végzettségével, a lányok magasabb végzettséget szeretnének elérni, mint a fiúk. Jól jelzi a fiúk és a lányok közötti különbséget, hogy míg a lányok 62,8%-a naponta legalább két órát tanul, addig ugyanennyit mindössze a fiúk 31,6%-a. (93. Táblázat – Napi tanulási idő nemenként)

	tanuló neve			
	fiú		lány	
	mennyit tanul naponta			
	Count	%	Count	%
kevesebb, mint fél órát	47	9,6	11	1,7
kb. fél órát	87	17,8	34	5,2
kb. egy órát	200	41,0	196	30,2
kb. 2 órát	119	24,4	263	40,6
2 óránál többet	35	7,2	144	22,2

93. Táblázat – Napi tanulási idő nemenként

Az összefüggés szignifikáns a tanuló neve és a napi tanulási idő között. A Pearson-féle Khi-négyzet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=146,631$, $df=4$, $p=0,000$). (94. Táblázat – Khi-négyzet próba (napi tanulási idő nemenként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	146,631(a)	4	,000
Likelihood Ratio	152,403	4	,000
Linear-by-Linear Association	143,725	1	,000
N of Valid Cases	1136		

a 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 24,92.

94. Táblázat – Khi-négyzet próba (napi tanulási idő nemenként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók ugyanolyan, közepesen erős szignifikáns eredményt mutatnak (0,359 és 0,359). (95. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (napi tanulási idő nemenként))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,359	,000
	Cramer's V	,359	,000
N of Valid Cases		1136	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

95. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (napi tanulási idő nemenként)

A magasabb végzettséget elérni szándékozó tanulók fordítják naponta a legtöbb időt a tanulásra. A főiskolai végzettséget elérni kívánók közül 10,5%, az egyetemi végzettséget elérni kívánók közül 21,9%, a tudományos fokozat megszerzését célul tűzők közül 32,8%

tanul naponta két óránál többet. (96. Táblázat – Napi tanulási idő az elérni kívánt végzettség szerint)

		a tanuló által elérni kívánt végzettség								
		érettségi		szakképesítés		főiskola		egyetem		tudományos fokozat
		mennyit tanul naponta								
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count
kevesebb, mint fél órát	8	10,7	5	4,7	23	5,9	16	3,5	3	4,5
kb. fél órát	13	17,3	20	18,7	40	10,3	36	8,0	9	13,4
kb. egy órát	31	41,3	52	48,6	162	41,6	122	27,0	15	22,4
kb. 2 órát	18	24,0	23	21,5	123	31,6	179	39,6	18	26,9
2 óránál többet	5	6,7	7	6,5	41	10,5	99	21,9	22	32,8

96. Táblázat – Napi tanulási idő az elérni kívánt végzettség szerint

Szignifikáns az összefüggés a *napi tanulási idő* és az elérni kívánt végzettség között is. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=95,245$, $df=16$, $p=0,000$). (97. Táblázat – Khi-négyszet próba (napi tanulási idő és az elérni kívánt végzettség szerint))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	95,245(a)	16	,000
Likelihood Ratio	93,848	16	,000
Linear-by-Linear Association	57,265	1	,000
N of Valid Cases	1090		

a 2 cells (8,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,38.

97. Táblázat – Khi-négyszet próba (napi tanulási idő és az elérni kívánt végzettség szerint)

A kapcsolat erősségét illetően a Gamma együttható közepes szignifikáns eredményt mutat (0,303). (98. Táblázat – Gamma együttható (napi tanulási idő és az elérni kívánt végzettség szerint))

	Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,303	,035	8,442	,000
N of Valid Cases	1090			

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

98. Táblázat – Gamma együttható (napi tanulási idő és az elérni kívánt végzettség szerint)

Azok a tanulók, akik szeretnek iskolába járni, több időt fordítanak naponta a tanulásra. Azok közül, akik szeretnek iskolába járni, 62,3%, akik nagyon szeretnek, azok közül 66% tanul naponta legalább két órát. (99. Táblázat – Napi tanulási idő az iskolába járás kedveltsége szerint)

	mennyire szeret iskolába járni									
	egyáltalán nem szeret		kicsit		közepesen		szeret		nagyon szeret	
	mennyit tanul naponta									
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
kevesebb, mint fél órát	16	17,4	17	10,4	12	2,5	9	2,5	4	8,0
kb. fél órát	16	17,4	29	17,8	49	10,1	25	7,1	4	8,0
kb. egy órát	27	29,3	59	36,2	205	42,4	99	28,0	9	18,0

	mennyire szeret iskolába járni									
	egyáltalán nem szeret		kicsit		közepesen		szeret		nagyon szeret	
	mennyit tanul naponta									
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
kb. 2 órát	23	25,0	43	26,4	158	32,7	138	39,1	20	40,0
2 óránál többet	10	10,9	15	9,2	59	12,2	82	23,2	13	26,0

99. Táblázat – Napi tanulási idő az iskolába járás kedveltsége szerint

Szignifikáns az összefüggés a napi tanulási idő és az iskolába járás kedveltsége között is. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=116,152$, $df=16$, $p=0,000$). (100. Táblázat – Khi-négyszet próba (napi tanulási idő és az iskolába járás kedveltsége kapcsolata))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	116,152(a)	16	,000
Likelihood Ratio	104,515	16	,000
Linear-by-Linear Association	67,702	1	,000
N of Valid Cases	1141		

a 2 cells (8,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,54.

100. Táblázat – Khi-négyszet próba (napi tanulási idő és az iskolába járás kedveltsége kapcsolata)

A kapcsolat erősségét illetően a Gamma együttható közepes szignifikáns eredményt mutat (0,292). (101. Táblázat – Gamma együttható (napi tanulási idő és az iskolába járás kedveltsége kapcsolata))

	Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	,292	,035	8,105	,000
N of Valid Cases	1141			

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

101. Táblázat – Gamma együttható (napi tanulási idő és az iskolába járás kedveltsége kapcsolata)

A napi tanulási idő, a *tanuló neve*, az *iskolatípus*, az *elérni kívánt végzettség* és az *iskolába járás kedveltsége között* szignifikáns kapcsolat van. A lányok, a gimnáziumba járó tanulók, azok, akik magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, ill. szeretnek iskolába járni, több időt fordítanak naponta a tanulásra.

5.4.2.3 Iskolába járás kedveltsége

Arra a kérdésre, hogy a tanulók mennyire szeretnek iskolába járni, a tanulók és a szülők is válaszoltak. A tanulói válaszok alapján az iskolába járás kedveltsége, a *tanuló neve* valamint a *tanuló iskolájának típusa között* is szignifikáns összefüggés tapasztalható. A gimnazisták jobban szeretnek iskolába járni a szakközépiskolásoknál. (102. Táblázat – Iskolába járás kedveltsége (tanulói válaszok iskolatípus szerint)) Érdekes, hogy a nyolcosztályos gimnáziumba járó tanulók közül senki nem jelölte meg a nagyon szeret választ, ugyanakkor a szeret és az egyáltalán nem szeret választ is ők jelölték meg

legnagyobb arányban. A nyolcosztályos gimnáziumba járó tanulók tízéves korukban egy másik, új, gimnáziumi környezetbe kerültek, középiskolai tanárok és nagyobb diákok közé.

	tanuló iskolájának típusa					
	4 osztályos gimnázium		8 osztályos gimnázium		szakközépiskola	
	mennyire szeret iskolába járni					
	Count	%	Count	%	Count	%
egyáltalán nem szeret	32	6,3	6	17,1	54	9,1
kicsit	58	11,4	1	2,9	104	17,5
közepesen	190	37,2	13	37,1	280	47,1
szeret	202	39,5	15	42,9	136	22,9
nagyon szeret	29	5,7			21	3,5

102. Táblázat – Iskolába járás kedveltsége (tanulói válaszok iskolatípus szerint)

Szignifikáns az összefüggés a tanuló iskolájának típusa és az iskolába járás kedveltsége között is. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=54,315$, $df=8$, $p=0,000$). (103. Táblázat – Khi-négyszet próba (az iskolába járás kedveltsége iskolatípusonként, tanulói válaszok))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	54,315(a)	8	,000
Likelihood Ratio	56,676	8	,000
Linear-by-Linear Association	31,197	1	,000
N of Valid Cases	1141		

a 2 cells (13,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,53.

103. Táblázat – Khi-négyszet próba (az iskolába járás kedveltsége iskolatípusonként, tanulói válaszok)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együththatók hasonló, közepes szignifikáns eredményt mutatnak (0,218 és 0,154). (104. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együththató (az iskolába járás kedveltsége iskolatípusonként, tanulói válaszok))

Nominal by Nominal		Value	Approx. Sig.
	Phi	,218	,000
	Cramer's V	,154	,000
	Contingency Coefficient	,213	,000
N of Valid Cases		1141	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

104. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együththató (az iskolába járás kedveltsége iskolatípusonként, tanulói válaszok)

A lányok szívesebben járnak iskolába, mint a fiúk. A fiúk 28,6%-a, a lányok 17,9%-a kicsit, vagy egyáltalán nem szeret iskolába járni. A fiúk 26,7%-a, a lányok 41,8%-a szeret, vagy nagyon szeret iskolába járni. (105. Táblázat – Iskolába járás kedveltsége (tanulói válaszok nem szerint))

	tanuló neme			
	fiú		lány	
	mennyire szeret iskolába járni			
	Count	%	Count	%
egyáltalán nem szeret	51	10,5	41	6,3
kicsit	88	18,1	75	11,6
közepesen	218	44,8	261	40,3
szeret	112	23,0	239	36,9

	tanuló neve			
	fiú		lány	
	mennyire szeret iskolába járni			
	Count	%	Count	%
nagyon szeret	18	3,7	32	4,9

105. Táblázat – Iskolába járás kedveltsége (tanulói válaszok nem szerint)

Szignifikáns az összefüggés a tanuló neve és az iskolába járás kedveltsége között is. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=33,696$, $df=4$, $p=0,000$). (106. Táblázat – Khi-négyszet próba (az iskolába járás kedveltsége nemenként, tanulói válaszok))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	33,696(a)	4	,000
Likelihood Ratio	34,061	4	,000
Linear-by-Linear Association	28,536	1	,000
N of Valid Cases	1135		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 21,45.

106. Táblázat – Khi-négyszet próba (az iskolába járás kedveltsége nemenként, tanulói válaszok)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók ugyanolyan, gyenge szignifikáns eredményt mutatnak (0,172 és 0,172). (107. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az iskolába járás kedveltsége nemenként, tanulói válaszok))

Nominal by Nominal		Value	Approx. Sig.
	Phi	,172	,000
	Cramer's V	,172	,000
	Contingency Coefficient	,170	,000
N of Valid Cases		1135	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

107. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az iskolába járás kedveltsége nemenként, tanulói válaszok)

A szülői válaszok alapján is megfigyelhető, hogy a gimnáziumba járó tanulók szülei szerint is szívesebben járnak iskolába, mint a szakközépiskolások. A szülők szerint a 4 osztályos gimnáziumba járó tanulók 61,2%-a szeret, vagy nagyon szeret, a 8 osztályos gimnáziumba járó tanulók 60%-a szeret, vagy nagyon szeret, a szakközépiskolások 39,9%-a szeret, vagy nagyon szeret iskolába járni. (108. Táblázat – Iskolába járás kedveltsége (iskolatípusonként, szülői válaszok))

	tanuló iskolájának típusa					
	4 osztályos gimnázium		8 osztályos gimnázium		szakközépiskola	
	a szülő szerint gyermeke szeret-e iskolába járni					
	Count	%	Count	%	Count	%
egyáltalán nem szeret	16	3,1	1	2,9	21	3,5
kicsit	29	5,7	1	2,9	61	10,3
közepesen	153	29,9	12	34,3	274	46,3
szeret	271	53,0	20	57,1	217	36,7
nagyon szeret	42	8,2	1	2,9	19	3,2

108. Táblázat – Iskolába járás kedveltsége (iskolatípusonként, szülői válaszok)

Szignifikáns az összefüggés a szülői válaszok alapján is tanuló iskolájának típusa és az iskolába járás kedveltsége között is. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=58,693$, $df=8$, $p=0,000$). (109. Táblázat – Khi-négyszet próba (az iskolába járás kedveltsége iskolatípusonként, szülői válaszok))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	58,693(a)	8	,000
Likelihood Ratio	59,476	8	,000
Linear-by-Linear Association	39,271	1	,000
N of Valid Cases	1138		

a 3 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,17.

109. Táblázat – Khi-négyszet próba (az iskolába járás kedveltsége iskolatípusonként, szülői válaszok)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók hasonló, közepes szignifikáns eredményt mutatnak (0,227 és 0,161). (110. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az iskolába járás kedveltsége iskolatípusonként, szülői válaszok))

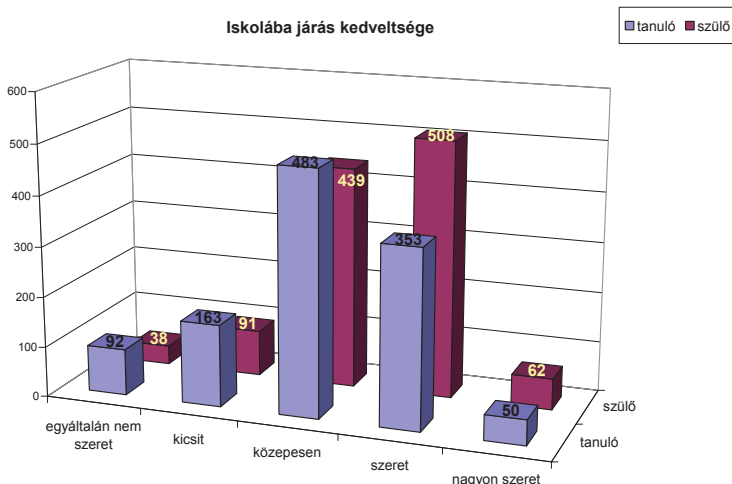
Nominal by Nominal		Value	Approx. Sig.
	Phi	,227	,000
	Cramer's V	,161	,000
Contingency Coefficient		,221	,000
N of Valid Cases		1138	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

110. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az iskolába járás kedveltsége iskolatípusonként, szülői válaszok)

A tanulók és a szülők válaszait összevetve, látható, hogy a szülők megítélése szerint gyermekeik jobban szeretnek iskolába járni, mint a tanulók saját válaszaik alapján. (46. ábra – Iskolába járás kedveltsége (tanulói és szülői válaszok összehasonlítása))

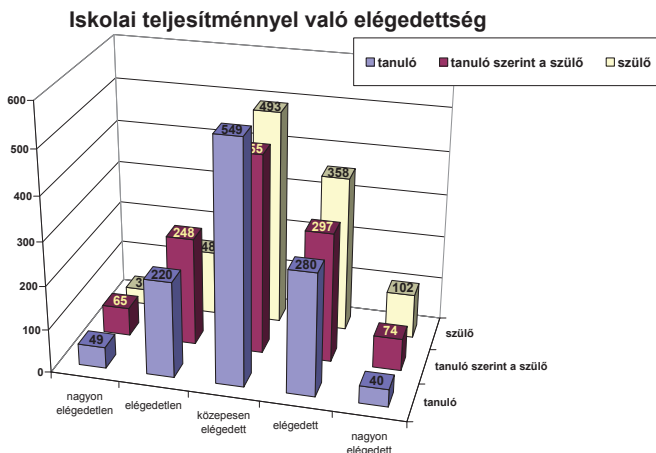

46. ábra – Iskolába járás kedveltsége (tanulói és szülői válaszok összehasonlítása)

A tanulói és a szülői válaszok alapján is szignifikáns a kapcsolat az iskolába járás kedveltsége és az *iskolatípus* között. A tanulói válaszok alapján szignifikáns összefüggés van a *tanuló neme* és az iskolába járás kedveltsége között. A lányok, ill. a gimnáziumba járó tanulók szívesebben járnak iskolába.

5.4.2.4 Az iskolai teljesítménnyel való elégedettség

A tanulók és a szülők válaszait összehasonlítva láthatjuk, hogy – hasonlóan az iskolába járás kedveltségéhez – a szülők összességében pozitívabban ítélik meg gyermekük iskolai teljesítményét.

47. ábra – Az iskolai teljesítménnyel való elégedettség (tanulói és szülői válaszok összehasonlítása)

Megfigyelhető, hogy a gimnáziumba járó tanulók elégedettebbek az iskolai teljesítményükkel, mint a szakközépiskolások. A tanulókat megkérdeztem arról is, hogy véleményük szerint szüleik mennyire elégedettek az iskolai teljesítményükkel. A saját megítélésükhöz hasonlóan, a gimnáziumba járó tanulók szerint szüleik elégedettebbek az iskolai teljesítményükkel, mint a szakközépiskolába járó tanulók szülei. (111. Táblázat – Az iskolai teljesítménnyel való elégedettség (tanulói válaszok))

	tanuló iskolájának típusa											
	4 osztályos gimnázium				8 osztályos gimnázium				szakközépiskola			
	mennyire elégedett iskolai teljesítményével											
	tanuló válasza		tanuló szerint a szülő		tanuló válasza		tanuló szerint a szülő		tanuló válasza		tanuló szerint a szülő	
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
nagyon elégedetlen	20	3,9	21	4,1	1	2,9			28	4,7	44	7,4
elégedetlen	79	15,5	86	16,9	3	8,6	4	11,4	138	23,2	158	26,6

	tanuló iskolájának típusa											
	4 osztályos gimnázium				8 osztályos gimnázium				szakközépiskola			
	mennyire elégedett iskolai teljesítményével											
	tanuló válasza		tanuló szerint a szülő		tanuló válasza		tanuló szerint a szülő		tanuló válasza		tanuló szerint a szülő	
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
közepesen elégedett	240	47,2	190	37,3	14	40,0	14	40,0	295	49,7	251	42,3
elégedett	146	28,7	170	33,3	13	37,1	12	34,3	121	20,4	115	19,4
nagyon elégedett	24	4,7	43	8,4	4	11,4	5	14,3	12	2,0	26	4,4

111. Táblázat – Az iskolai teljesítménnyel való elégedettség (tanulói válaszok)

Szignifikáns az összefüggés a tanulói válaszok alapján a *tanuló iskolájának típusa* és az iskolai teljesítménnyel való elégedettség között is. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=34,134$, $df=8$, $p=0,000$). (112. Táblázat – Khi-négyszet próba (tanulói válaszok, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolatípusonként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	34,134(a)	8	,000
Likelihood Ratio	32,669	8	,000
Linear-by-Linear Association	19,613	1	,000
N of Valid Cases	1138		

a 2 cells (13,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,23.

112. Táblázat – Khi-négyszet próba (tanulói válaszok, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolatípusonként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók hasonló, közepesen gyengébb szignifikáns eredményt mutatnak (0,173 és 0,122). (113. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (tanulói válaszok, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolatípusonként))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,173	,000
	Cramer's V	,122	,000
	Contingency Coefficient	,171	,000
N of Valid Cases		1138	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

113. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (tanulói válaszok, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolatípusonként)

Szignifikáns az összefüggés a tanulói válaszok alapján a *tanuló iskolájának típusa* és annak megítélése között, hogy véleményük szerint szülei mennyire elégedettek az iskolai teljesítményükkel. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=54,499$, $df=8$, $p=0,000$). (114. Táblázat – Khi-négyszet próba (tanuló szerint a szülő, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolatípusonként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	54,499(a)	8	,000

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Likelihood Ratio	56,443	8	,000
Linear-by-Linear Association	42,444	1	,000
N of Valid Cases	1139		

a 2 cells (13,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,00.

114. Táblázat – Khi-négyzet próba (tanuló szerint a szülő, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolatípusonként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók hasonló, közepesnél gyengébb szignifikáns eredményt mutatnak (0,219 és 0,155). (115. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (tanuló szerint a szülő, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolatípusonként))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,219	,000
	Cramer's V	,155	,000
	Contingency Coefficient	,214	,000
N of Valid Cases		1139	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

115. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (tanuló szerint a szülő, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolatípusonként)

A szülői válaszok is megerősítették, hogy a gimnáziumba járó tanulók szülei elégedettebbek gyermekük iskolai teljesítményével, mint a szakközépiskolába járó tanulók szülei. (116. Táblázat – Az iskolai teljesítménnyel való elégedettség (szülői válaszok))

	tanuló iskolájának típusa					
	4 osztályos gimnázium		8 osztályos gimnázium		szakközépiskola	
	mennyire elégedettek gyermekük iskolai teljesítményével					
	Count	%	Count	%	Count	%
nagyon elégedetlen	9	1,8			27	4,6
elégedetlen	42	8,2	3	8,6	103	17,4
közepesen elégedett	191	37,5	13	37,1	289	48,8
elégedett	194	38,0	15	42,9	149	25,2
nagyon elégedett	74	14,5	4	11,4	24	4,1

116. Táblázat – Az iskolai teljesítménnyel való elégedettség (szülői válaszok)

Szignifikáns az összefüggés a szülők válaszai alapján a *tanuló iskolájának típusa* és annak megítélése között, hogy mennyire elégedettek gyermekük iskolai teljesítményével. A Pearson-féle Khi-négyzet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=84,142$, $df=8$, $p=0,000$). (119. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága kötelező vizsgatárgyak – tanulói válaszok (nemenként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	84,142(a)	8	,000
Likelihood Ratio	87,382	8	,000
Linear-by-Linear Association	77,162	1	,000
N of Valid Cases	1137		

a 3 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,11.

117. Táblázat – Khi-négyzet próba (az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolatípusonként, szülői válaszok)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók hasonló, közepesen gyenge szignifikáns eredményt mutatnak (0,272 és 0,192). (118. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolatípusonként, szülői válaszok))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,272	,000
	Cramer's V	,192	,000
	Contingency Coefficient	,262	,000
N of Valid Cases		1137	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

118. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolatípusonként, szülői válaszok)

Mind a tanulók, mind a szülők válaszai alapján is szignifikáns a kapcsolat az iskolai teljesítménnyel való elégedettség és az *iskolatípus* között.

5.4.3 A tantárgyi elfogadottság vizsgálata

A *tantárgyi elfogadottságon* értem a tanuló tantárgyhoz és a tantárgyi teljesítményhez kapcsolódó attitűdjét, a tantárgy kedveltségét, tanulásának hajlandóságát, a tanulók és a szülők szerint a tantárgyi teljesítmény fontosságát.

Tantárgyi elfogadottságot tantárgyanként az alábbi kérdésekre adott válaszokkal mértem:

- A tantárgy kedveltsége – páros összehasonlítással. (Melyik tantárgyat kedveled jobban? Tanulói válasz.)
- Fontos számomra, hogy jó legyen a teljesítményem... (Tanulói és szülői válasz.)
- Szívesen tanulom a... (Tanulói válasz.)

A tantárgyi elfogadottság vizsgálatának eredményei közül először a tantárgyi teljesítmények fontosságát, majd a tantárgyi attitűdöket, végül a páros összehasonlítások eredményeit mutatom be.

5.4.3.1 A tantárgyi teljesítmények fontossága

A válaszokat különböző részmintákon – a tanuló neme, az iskolatípus, a napi tanulási idő, az iskolába járás kedveltsége, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség, a választott érettségi felkészítések száma, az elérni kívánt végzettség, az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége, a szülők legmagasabb iskolai végzettsége és az otthon található könyvek száma alapján – is összehasonlítottam, ezen kívül lehetőségem volt a tanulók és a szülők válaszainak összevetésére is.

A tantárgyi teljesítmények fontossága és a *tanuló neme* között szignifikáns összefüggést tapasztaltam magyar nyelv ($F=52,224$, $p<0,001$), irodalom ($F=88,469$, $p<0,001$), történelem ($F=11,659$, $p=0,001$), idegen nyelv ($F=44,057$, $p<0,001$), és informatika ($F=30,435$, $p<0,001$) tantárgyi teljesítmények fontossága között. (119. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága kötelező vizsgatárgyak – tanulói válaszok (nemenként), 7. számú melléklet: 32. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, nemenként))

		magyar nyelv		irodalom		történelem		idegen nyelv		matematika	
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
fiú	egyéltalán nem értek egyet	10	2,05	5	1,03	5	1,03	2	0,41	6	1,23
	nem értek egyet	60	12,32	56	11,50	36	7,39	15	3,08	45	9,24
	egyetértek	328	67,35	313	64,27	267	54,83	220	45,17	243	49,90
	teljesen egyetértek	89	18,28	113	23,20	179	36,76	250	51,33	193	39,63
lány	egyéltalán nem értek egyet	5	0,78	4	0,62	3	0,46			2	0,31
	nem értek egyet	34	5,27	15	2,31	22	3,40	8	1,24	62	9,60
	egyetértek	380	58,91	327	50,46	337	52,09	187	28,95	358	55,42
	teljesen egyetértek	226	35,04	302	46,60	285	44,05	451	69,81	224	34,67

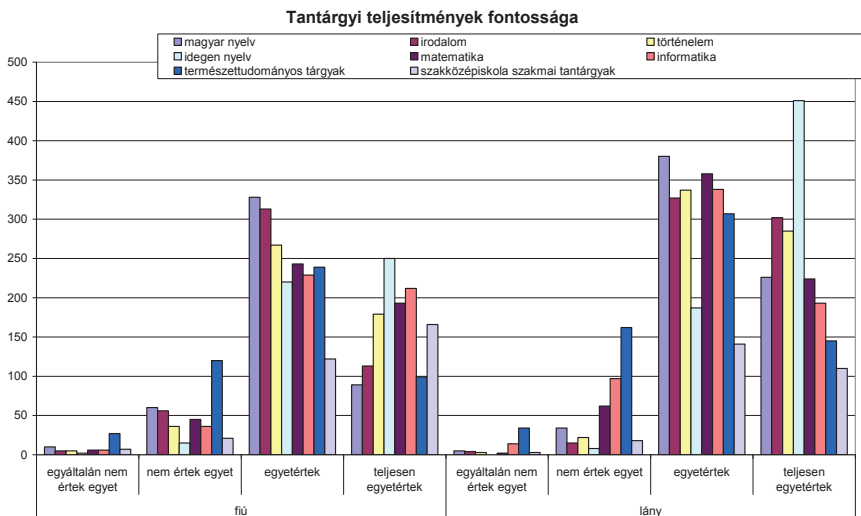
119. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága kötelező vizsgatárgyak – tanulói válaszok (nemenként)

A kötelező érettségi vizsgatárgyak közül a magyar nyelv, az irodalom, a történelem és az idegen nyelv jó tantárgyi teljesítménye a lányok számára fontosabb, míg a választható tárgyak közül az informatika jó tantárgyi teljesítménye a fiúk számára fontosabb. A legerősebb az összefüggés az irodalom, a magyar nyelv, az idegen nyelv és a tanuló neme között, ezekből a tárgyakból a legjelentősebb az eltérés a nemek között. (120. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága nem kötelező vizsgatárgyak – tanulói válaszok (nemenként))

		informatika		természettudományos tárgyak		szakközépiskola szakmai tantárgyak	
		Count	%	Count	%	Count	%
fiú	egyéltalán nem értek egyet	6	1,24	27	5,57	7	2,22
	nem értek egyet	36	7,45	120	24,74	21	6,65
	egyetértek	229	47,41	239	49,28	122	38,61
	teljesen egyetértek	212	43,89	99	20,41	166	52,53
lány	egyéltalán nem értek egyet	14	2,18	34	5,25	3	1,10
	nem értek egyet	97	15,11	162	25,00	18	6,62
	egyetértek	338	52,65	307	47,38	141	51,84
	teljesen egyetértek	193	30,06	145	22,38	110	40,44

120. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága nem kötelező vizsgatárgyak – tanulói válaszok (nemenként)

A különbségeket szemlélteti az 48. ábra – Tantárgyi teljesítmények fontossága nemenként.

48. ábra – Tantárgyi teljesítmények fontossága nemeként

Az *iskolatípusonkénti* összehasonlítást szemléltetik az 121. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága 4 osztályos gimnázium (iskolatípusonként), 122. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága 8 osztályos gimnázium (iskolatípusonként), 123. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága szakközépiskola (iskolatípusonként) és a 7. számú melléklet: 13. ábra – Tantárgyi teljesítmények fontossága iskolatípusonként (tanulói válaszok).

Valamennyi kötelező érettségi vizsgatárgy tantárgyi teljesítményét fontosnak tartják a tanulók. A gimnáziumi tanulók – az informatika kivételével – valamennyi vizsgált tantárgy esetében nagyobb arányban jelölték meg a teljesen egyetértek választ, mint a szakközépiskolások. A természettudományos tárgyak jó tantárgyi teljesítménye a gimnazisták számára fontosabb.

	4 osztályos gimnázium													
	magyar nyelv		irodalom		történelem		idegen nyelv		matematika		informatika		természettudományos tárgyak	
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
egyáltalán nem értek egyet	13	2,54	8	1,56	3	0,59			4	0,78	19	3,74	26	5,10
nem értek egyet	39	7,63	29	5,66	21	4,10	6	1,17	50	9,80	89	17,52	104	20,39
egyetértek	295	57,73	262	51,17	253	49,41	147	28,77	240	47,06	253	49,80	224	43,92
teljesen egyetértek	164	32,09	213	41,60	235	45,90	358	70,06	216	42,35	147	28,94	156	30,59

121. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága 4 osztályos gimnázium (iskolatípusonként)

A nyolcosztályos gimnáziumba járó tanulók nem jelölték meg az egyáltalán nem értek egyet választ (egyetlen kivétel a természettudományos tárgyak). Az idegen nyelv tantárgyi teljesítményének fontosságát az is jelzi, hogy a nem értek egyet választ sem jelölték meg.

8 osztályos gimnázium														
magyar nyelv		irodalom		történelem		idegen nyelv		matematika		informatika		természettudományos tárgyak		
Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	
egyáltalán nem értek egyet												3	8,57	
nem értek egyet	2	5,71	3	8,57	2	5,88			2	5,71	5	14,29	8	22,86
egyértérek	23	65,71	18	51,43	16	47,06	9	25,71	16	45,71	22	62,86	17	48,57
teljesen egyértérek	10	28,57	14	40,00	16	47,06	26	74,29	17	48,57	8	22,86	7	20,00

122. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága 8 osztályos gimnázium (iskolatípusonként)

A szakközépiskolások a szakmai tantárgyak tantárgyi teljesítményét nagyon fontosnak tartják, ami összhangban van az iskolaválasztásukkal, melynek során az egyik legfontosabb szempont a szakmai érdeklődés volt.

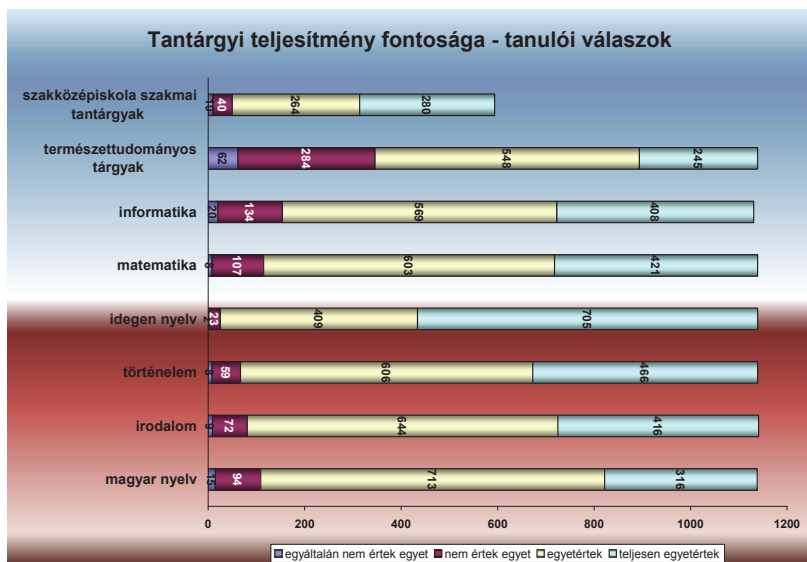
	szakközépiskola															
	magyar nyelv		irodalom		történelem		idegen nyelv		matematika		informatika		természettudományos tárgyak		szakmai tantárgyak	
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
egyáltalán nem értek egyet	2	0,34	1	0,17	5	0,84	2	0,34	4	0,67	1	0,17	33	5,56	10	1,68
nem értek egyet	53	8,95	40	6,73	36	6,07	17	2,87	55	9,26	40	6,80	172	28,96	40	6,73
egyértérek	395	66,72	364	61,28	337	56,83	253	42,66	347	58,42	294	50,00	307	51,68	264	44,44
teljesen egyértérek	142	23,99	189	31,82	215	36,26	321	54,13	188	31,65	253	43,03	82	13,80	280	47,14

123. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága szakközépiskola (iskolatípusonként)

A tantárgyi teljesítmény fontossága és a *tanuló iskolájának típusa* között szignifikáns összefüggést tapasztaltam történelem ($F=5,705$, $p=0,003$), idegen nyelv ($F=17,568$, $p<0,001$), matematika ($F=4,412$, $p=0,012$), informatika ($F=29,322$, $p<0,001$) és a természettudományos tárgyak ($F=14,724$, $p<0,001$) tantárgyi teljesítményeinek fontossága között. A legerősebb az összefüggés az informatika tantárgy esetén, ebből a jó tantárgyi teljesítményt a szakközépiskolások tartják fontosnak. A szakközépiskolások – szakmai tantárgyakból is – fontosnak tartják a jó tantárgyi teljesítményeket, ami összhangban van az iskolaválasztásukkal (v.ö.: 37. ábra – Iskolaválasztás (szakközépiskola) és a továbbtanulásukkal (v.ö.: 60. Táblázat – Tanuló által elérni kívánt iskolai végzettség (iskolatípusonként)) is. A szakközépiskolások jellemzően főiskolai végzettséget szeretnének elérni, mind a tanulói (44%), mind a szülői (52%) válaszok alapján (v.ö.: 75. Táblázat – Gyermek által elérni kívánt iskolai végzettség (iskolatípusonként)). Erős összefüggés található az iskolatípus és az idegen nyelv, a természettudományos tantárgyak tantárgyi teljesítményének fontossága között, ezekből a tárgyakból a gimnáziumi tanulók

tartják fontosabbnak a jó tantárgyi teljesítményt. Gyengébb összefüggés tapasztalható a történelem és a matematika esetén, a gimnazisták ezekből a tárgyakból is fontosabbnak tartják a jó tantárgyi teljesítményeket a szakközépiskolásoknál. (7. számú melléklet: 33. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, iskolatípusonként))

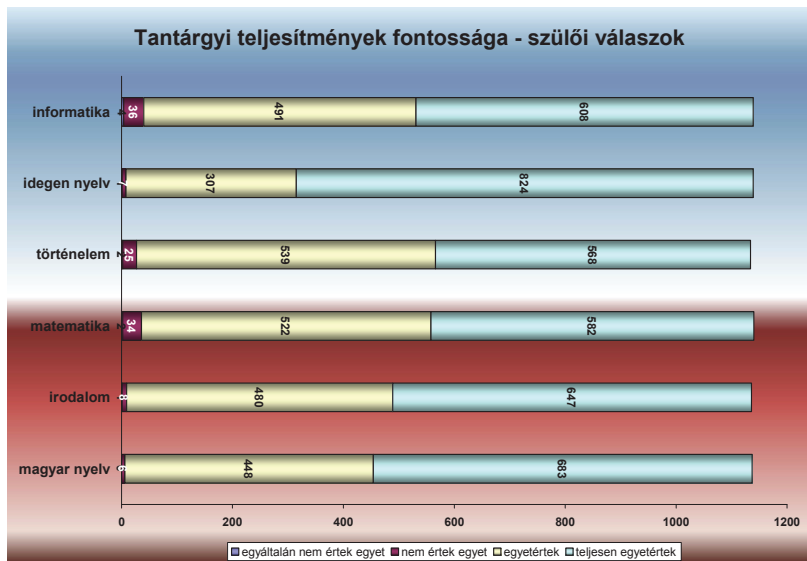
A tanulók és a szülők válaszainak összevetésekor megállapítható, hogy mind a tanulók, mind a szülők nagyon fontosnak tartották a vizsgált tantárgyakból a jó tantárgyi teljesítményeket. A tanulók válaszai alapján a természettudományos tantárgyakból a legnagyobb arányú a nem értek egyet és az egyáltalán nem értek egyet válaszok aránya. Az utóbbi években a természettudományos tantárgyak óraszámja jelentősen csökkent, ami részben magyarázhatja ezt az arányt. A gimnazisták fontosabbnak tartják a természettudományos tantárgyakból a jó tantárgyi teljesítményt, mint a szakközépiskolások. A gimnazisták a nem kötelezően választott érettségi vizsgatárgyat többnyire a természettudományos tárgyak közül választják, a szakközépiskolások választhatnak a tanult – érettségi vizsgatárgyként akkreditált – szakmai vizsgatárgyak közül.

49. ábra – Tantárgyi teljesítmények fontossága (tanulói válaszok)

A próbamérés eredményéhez hasonlóan mind a szülők, mind a tanulók fontosnak tartják valamennyi vizsgált tantárgyból a jó tantárgyi teljesítményt. Ennek okát a tanulói továbbhaladásban látom, az érettségi vizsga nemcsak a felsőoktatási tanulmányokhoz,

hanem egy szakma tanulásához is szükséges. Kiemelkedően fontosnak tartják a tanulók és a szülők is az idegen nyelv jó tantárgyi teljesítményét. Az idegen nyelv ismerete napjainkban nem csak az érettségihez, a felsőoktatásba való bejutáshoz és eredményes előrehaladáshoz, hanem a munkaerőpiacon is egyre fontosabb.

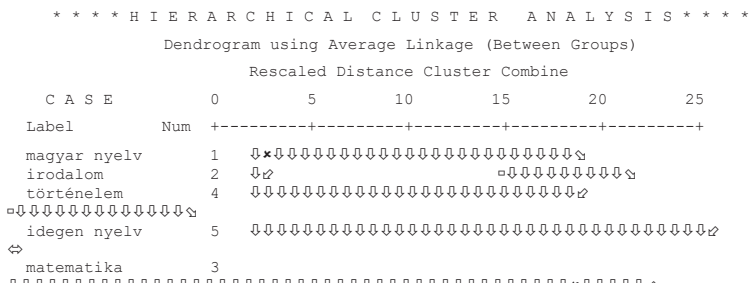
50. ábra – Tantárgyi teljesítmények fontossága (szülői válaszok)

A próbaméréshez hasonlóan az összefüggések szerkezetének jobb áttekinthetősége érdekében elvégeztem a tantárgyi teljesítmény fontossága változóinak klaszteranalízisét. (51. ábra – A tantárgyi teljesítmények fontosságának összefüggései – tanulói válaszok.)

A tanulók válaszaiban jól megfigyelhető a természettudományos tantárgyak elkülönülése. A tanulói válaszok során először a magyar nyelv és az irodalom pár jelenik meg, ehhez kapcsolódik először a történelem, majd a matematika, így kialakult komponenshez csatlakozik az idegen nyelv és az informatika pár. Az így kapott csoporthoz először a szakközépiskola szakmai tantárgyai, majd végül a természettudományos tantárgyak kapcsolódnak. A legerősebb kapcsolat az irodalom és a magyar nyelv tantárgyi teljesítményének fontossága között van (korrelációs együttható $r=0,743$, $p<0,01$). Közepes pozitív kapcsolat van a történelem és az irodalom (korrelációs együttható $r=0,456$, $p<0,01$), illetve a történelem és a magyar nyelv (korrelációs együttható $r=0,385$, $p<0,01$) között is. Közepes pozitív a kapcsolat az informatika és a szakközépiskolai szakmai tantárgyak között (korrelációs együttható $r=0,306$, $p<0,01$). Hasonló a kapcsolat az idegen nyelv és a

52. ábra – A tantárgyi teljesítmények fontosságának összefüggései – szülői válaszok

A tanulói válaszok esetén megfigyelhető, hogy az idegen nyelv teljesítménye a legfontosabb számukra, melyet a legtöbb teljesen egyetértek válasz is jelez. (124. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága tanulói válaszok) A szakközépiskolások számára a szakmai tantárgyakból való teljesítmény is nagyon fontos, ami összhangban van az iskolaválasztásukkal, számukra a szakmai érdeklődés volt az egyik legfontosabb szempont a középiskola választásánál. A jó magyar nyelvi és a természettudományos tárgyak tantárgyi teljesítménye a legkevesbé fontos a tanulók számára.

		Tantárgyi teljesítmények fontossága			
		egyáltalán nem értek egyet	nem értek egyet	egyetértek	teljesen egyetértek
idegen nyelv	Count	2	23	409	705
	%	0,18	2,02	35,91	61,90
szakközépiskola (szakmai tantárgyak)	Count	10	40	264	280
	%	1,68	6,73	44,44	47,14
történelem	Count	8	59	606	466
	%	0,70	5,18	53,20	40,91
irodalom	Count	9	72	644	416
	%	0,79	6,31	56,44	36,46
matematika	Count	8	107	603	421
	%	0,70	9,39	52,94	36,96
informatika	Count	20	134	569	408
	%	1,77	11,85	50,31	36,07
magyar nyelv	Count	15	94	713	316
	%	1,32	8,26	62,65	27,77
természettudományos tárgyak	Count	62	284	548	245
	%	5,44	24,93	48,11	21,51

124. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága tanulói válaszok

A szülők válaszaikban nagyobb arányban jelölték meg a teljesen egyetértek és az egyetértek válaszlehetőségeket, mint a tanulók. A szülők – a tanulókhoz hasonlóan – a jó idegen nyelv tantárgyi teljesítményt tartják a legfontosabbnak, ami után a jó magyar nyelvi teljesítmény következik. (125. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága szülői válaszok)

		Tantárgyi teljesítmények fontossága			
		egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyetértek	teljesen egyetértek
idegen nyelv	Count	1	7	307	824
	%	0,09	0,61	26,95	72,34
magyar nyelv	Count		6	448	683
	%		0,53	39,40	60,07
irodalom	Count	1	8	480	647
	%	0,09	0,70	42,25	56,95
informatika	Count	4	36	491	608
	%	0,35	3,16	43,11	53,38
matematika	Count	2	34	522	582
	%	0,18	2,98	45,79	51,05
történelem	Count	2	25	539	568
	%	0,18	2,20	47,53	50,09

125. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága szülői válaszok

Megállapítható, hogy a vizsgált tantárgyak jó tantárgyi teljesítményei mind a tanulók, mind a szülők számára fontosak. Tisztában vannak azzal, hogy a kötelező érettségi vizsgatárgyak és az informatika jó tantárgyi teljesítményei szükségesek az eredményes tanulói továbbhaladáshoz.

Szignifikáns összefüggés tapasztalható a tantárgyi teljesítmények fontossága és a *napi tanulási idő* között magyar nyelv ($F=15,339$, $p<0,001$), irodalom ($F=18,191$, $p<0,001$), történelem ($F=12,837$, $p<0,001$), idegen nyelv ($F=8,547$, $p<0,001$), matematika ($F=2,989$, $p=0,018$) és a természettudományos tárgyak ($F=6,846$, $p<0,001$) esetén. (7. számú melléklet: 17. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága napi tanulási idő szerint (tanulói válaszok), 35. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, napi tanulási időnként)) Azok a tanulók, akik naponta több időt fordítanak a tanulásra, fontosabbnak tartják a jó tantárgyi teljesítményt magyar nyelv, irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika és a természettudományos tárgyakból. A legerősebb ez a kapcsolat az irodalom, a magyar nyelv és a történelem esetén (humán tantárgyak).

A *tanulók* válaszai alapján a tantárgyi teljesítmények fontossága és az *iskolába járás kedveltsége* között is szignifikáns a kapcsolat magyar nyelv ($F=3,389$, $p=0,009$), irodalom ($F=3,748$, $p=0,005$), történelem ($F=6,685$, $p<0,001$), idegen nyelv ($F=11,386$, $p<0,001$), matematika ($F=2,581$, $p=0,036$) és a természettudományos tárgyak ($F=10,518$, $p<0,001$) esetén. (7. számú melléklet: 18. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az iskolába járás kedveltsége alapján (tanulói válaszok) és 36. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, iskolába járás kedveltsége)) Azok a tanulók tartják fontosabbnak a jó tantárgyi teljesítményt magyar nyelv, irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika és a természettudományos tárgyakból, akik szívesebben járnak

iskolába. A legerősebb a kapcsolat az iskolába járás kedveltsége és az idegen nyelvek, valamint a természettudományos tantárgyak tantárgyi teljesítményének fontossága között.

A *szülők* válaszai alapján is szignifikáns a kapcsolat a tantárgyi teljesítmények fontossága és az *iskolába járás kedveltsége* között magyar nyelv ($F=7,425$, $p<0,001$), irodalom ($F=7,556$, $p<0,001$), történelem ($F=8,243$, $p<0,001$), idegen nyelv ($F=9,584$, $p<0,001$), matematika ($F=5,741$, $p<0,001$) és az informatika ($F=6,370$, $p<0,001$) esetén. (7. számú melléklet: 29. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az iskolába járás kedveltsége alapján (szülői válaszok) és 46. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, iskolába járás kedveltsége)) A szülői válaszok alapján hasonlóan erős a kapcsolat valamennyi vizsgált tantárgy esetén a jó tantárgyi teljesítmények fontossága és az iskolába járás kedveltsége között.

A *tanulók* válaszai alapján a tantárgyi teljesítmények fontossága és az *iskolai teljesítménnyel való elégedettség* között is szignifikáns a kapcsolat történelem ($F=4,409$, $p=0,002$), idegen nyelv ($F=4,690$, $p=0,001$), matematika ($F=6,562$, $p<0,001$) és a természettudományos tárgyak ($F=4,699$, $p=0,001$) esetén. (7. számú melléklet: 19. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az iskolai teljesítménnyel való elégedettség alapján (tanulói válaszok) és 37. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség)) Azok a tanulók, akik elégedettebbek iskolai teljesítményükkel, fontosabbnak tartják a jó tantárgyi teljesítményt történelem, idegen nyelv, matematika és a természettudományos tárgyakból, valamennyi esetben hasonlóan erős kapcsolat figyelhető meg a vizsgált változók között.

A *szülők* válaszai alapján szignifikáns kapcsolat van a *gyerek iskolai teljesítményével való elégedettség* és a tantárgyi teljesítmények fontossága között matematika ($F=2,559$, $p=0,037$), történelem ($F=2,680$, $p=0,030$) és idegen nyelv ($F=6,844$, $p<0,001$) tantárgyak esetén. (7. számú melléklet: 30. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az iskolai teljesítménnyel való elégedettség alapján (szülői válaszok) és a 47. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség)) A szülők válaszai alapján a legerősebb a kapcsolat az idegen nyelv esetén.

Az *emelt szintű felkészítések száma* és a tantárgyi teljesítmények fontossága között gyenge pozitív kapcsolat van magyar nyelv ($r=0,104$, $p=0,006$), irodalom ($r=0,126$, $p=0,001$), történelem ($r=0,101$, $p=0,008$), matematika ($r=0,088$, $p=0,021$), természettudományos tárgyak ($r=0,091$, $p=0,017$). Gyenge negatív kapcsolat van az informatika tantárgyi teljesítménye esetén ($r=-0,080$, $p=0,036$). (7. számú melléklet: 20. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az emelt szintű érettségire való

felkészítés tantárgyainak száma szerint (tanulói válaszok) és 41. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az emelt szintű felkészítések száma)) Az informatika tantárgy kivételével azok a tanulók tartják fontosabbnak a jó tantárgyi teljesítményeket, akik több emelt szintű felkészítést választottak.

A *tanulók* válaszai alapján a tantárgyi teljesítmények fontossága és az *elérni kívánt végzettség* között is szignifikáns a kapcsolat magyar nyelv ($F=3,050$, $p=0,016$), irodalom ($F=7,712$, $p<0,001$), történelem ($F=12,814$, $p<0,001$), idegen nyelv ($F=27,111$, $p<0,001$), matematika ($F=12,451$, $p<0,001$) és a természettudományos tárgyak ($F=11,093$, $p<0,001$) és a szakközépiskolai szakmai tantárgyak ($F=2,452$, $p=0,045$) esetén. (7. számú melléklet: 21. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága a tanuló által elérni kívánt végzettség szerint (tanulói válaszok) és 34. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, elérni kívánt végzettségenként)) Legerősebb a kapcsolat az idegen nyelv jó tantárgyi teljesítménye és a tanuló által elérni kívánt végzettség között, azok a tanulók tartják fontosabbnak a jó tantárgyi teljesítményt idegen nyelvből, akik magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni. Hasonlóan erős a kapcsolat történelem, matematika és a természettudományos tantárgyak jó tantárgyi teljesítménye és az elérni kívánt végzettség között. Azok a tanulók, akik magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, fontosabbnak tartják a jó tantárgyi teljesítményt magyar nyelv, irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, természettudományos tárgyak és a szakközépiskolai szakmai tantárgyakból.

A *szülők* válaszai alapján szignifikáns kapcsolat van a *gyermek által elérni kívánt végzettség* és a tantárgyi teljesítmények fontossága között magyar nyelv ($F=9,770$, $p<0,001$), irodalom ($F=14,258$, $p<0,001$), matematika ($F=9,796$, $p<0,001$), történelem ($F=20,263$, $p<0,001$), idegen nyelv ($F=29,037$, $p<0,001$) és informatika ($F=3,639$, $p=0,006$) tantárgyak esetén. (7. számú melléklet: 31. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága a gyerek által elérni kívánt végzettség alapján (szülői válaszok) és a 48. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, a gyermek által elérni kívánt végzettség)) A szülői válaszok esetében is legerősebb a kapcsolat az idegen nyelv esetén, azok a szülők, akik szeretnék, hogy gyermekük magasabb végzettséget érjen el, fontosnak tartják a jó teljesítményt idegen nyelvekből.

Szignifikáns összefüggés tapasztalható a tantárgyi teljesítmények fontossága és a továbbtanuláshoz az *emelt szintű érettségi vizsga szükségessége* között irodalom ($F=10,315$, $p=0,001$), történelem ($F=28,937$, $p<0,001$), idegen nyelv ($F=51,168$, $p<0,001$), matematika ($F=11,102$, $p=0,001$) és a természettudományos tárgyak ($F=10,348$, $p=0,001$)

esetén. (7. számú melléklet: 22. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége alapján (tanulói válaszok) és 42. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége)) Azok a tanulók, akiknek szükséges az emelt szintű érettségi vizsga a továbbhaladásukhoz, fontosabbnak tartják a jó tantárgyi teljesítményt irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, természettudományos tárgyakból. Legerősebb a kapcsolat az emelt szintű érettségi vizsga választásának szükségessége és az idegen nyelv jó tantárgyi teljesítménye között.

A *tanulók* válaszai alapján a tantárgyi teljesítmények fontossága és az *édesanya legmagasabb iskolai végzettsége* között is szignifikáns a kapcsolat irodalom ($F=2,895$, $p=0,008$), történelem ($F=3,022$, $p=0,006$), idegen nyelv ($F=9,196$, $p<0,001$) és matematika ($F=3,843$, $p=0,001$) esetén. (7. számú melléklet: 23. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint (tanulói válaszok) és 38. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az édesanya legmagasabb végzettsége)) Azok a tanulók, akiknek édesanyja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik, fontosabbnak tartják a jó tantárgyi teljesítményt irodalom, történelem, idegen nyelv és matematika tantárgyakból, legerősebb a kapcsolat az idegen nyelv esetén.

A *szülők* válaszai alapján szignifikáns kapcsolat van az *édesanya legmagasabb iskolai végzettsége* és a tantárgyi teljesítmények fontossága között irodalom ($F=2,895$, $p=0,008$), matematika ($F=3,843$, $p=0,001$), történelem ($F=3,022$, $p=0,006$) és idegen nyelv ($F=9,196$, $p<0,001$) tantárgyak esetén. (7. számú melléklet: 26. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint (szülői válaszok) és 43. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, az édesanya legmagasabb végzettsége)) A jó tantárgyi teljesítményeket fontosabbnak tartják irodalomból, matematikából, történelemből és idegen nyelvből azok a szülők, ahol az édesanya magasabb végzettséggel rendelkezik, legerősebb a kapcsolat az idegen nyelv esetén.

A *tanulók* válaszai alapján a tantárgyi teljesítmények fontossága és az *édesapa legmagasabb iskolai végzettsége* között is szignifikáns a kapcsolat történelem ($F=2,450$, $p=0,032$), idegen nyelv ($F=5,185$, $p<0,001$) és matematika ($F=4,451$, $p=0,001$) esetén. (7. számú melléklet: 24. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint (tanulói válaszok) és 39. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az édesapa legmagasabb végzettsége)) Azok a tanulók, akiknek édesapja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik, fontosabbnak

tartják a jó tantárgyi teljesítményt történelem, idegen nyelv és matematika tantárgyakból, legerősebb a kapcsolat az idegen nyelv esetén.

A *szülői* válaszok alapján szignifikáns kapcsolat van az *édesapa legmagasabb iskolai végzettsége* és a tantárgyi teljesítmények fontossága között matematika ($F=4,451$, $p=0,001$), történelem ($F=2,450$, $p=0,032$) és idegen nyelv ($F=5,185$, $p<0,001$) tantárgyak esetén. (7. számú melléklet: 27. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint (szülői válaszok) és 44. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, az édesapa legmagasabb végzettsége)) A jó tantárgyi teljesítményeket fontosabbnak tartják matematikából, történelemből és idegen nyelvből azok a szülők, ahol az édesapa magasabb végzettséggel rendelkezik, legerősebb a kapcsolat az idegen nyelv esetén.

A *tanulók* válaszai alapján a tantárgyi teljesítmények fontossága és az *otthon található könyvek száma* között is szignifikáns a kapcsolat történelem ($F=6,211$, $p<0,001$), idegen nyelv ($F=5,159$, $p<0,001$), matematika ($F=2,352$, $p=0,039$) és a természettudományos tárgyak ($F=2,956$, $p=0,012$) esetén. (7. számú melléklet: 25. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az otthon található könyvek száma alapján (tanulói válaszok) és 40. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az otthon található könyvek száma))

Azok a tanulók, akiknek otthonában több könyv van, fontosabbnak tartják a jó tantárgyi teljesítményt történelem, idegen nyelv, matematika és természettudományos tantárgyakból.

A *szülők* válaszai alapján szignifikáns kapcsolat van az *otthon található könyvek száma* és a tantárgyi teljesítmények fontossága között magyar nyelv ($F=3,763$, $p=0,002$), irodalom ($F=5,231$, $p<0,001$), matematika ($F=3,999$, $p=0,001$), történelem ($F=6,027$, $p<0,001$) és idegen nyelv ($F=11,558$, $p<0,001$) és az informatika ($F=2,478$, $p=0,030$) tantárgyak esetén. (7. számú melléklet: 28. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az otthon található könyvek száma alapján (szülői válaszok) és 45. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, az otthon található könyvek száma)) A jó tantárgyi teljesítményeket fontosabbnak tartják magyar nyelvből, irodalomból, matematikából, történelemből, idegen nyelvből és informatikából azok a szülők, ahol több könyv található otthon, legerősebb a kapcsolat az idegen nyelv esetén.

A vizsgált tantárgyakból a jó tantárgyi teljesítményeket mind a tanulók, mind a szülők fontosnak tartják. A különböző részmintákon való vizsgálatok esetén kiemelten

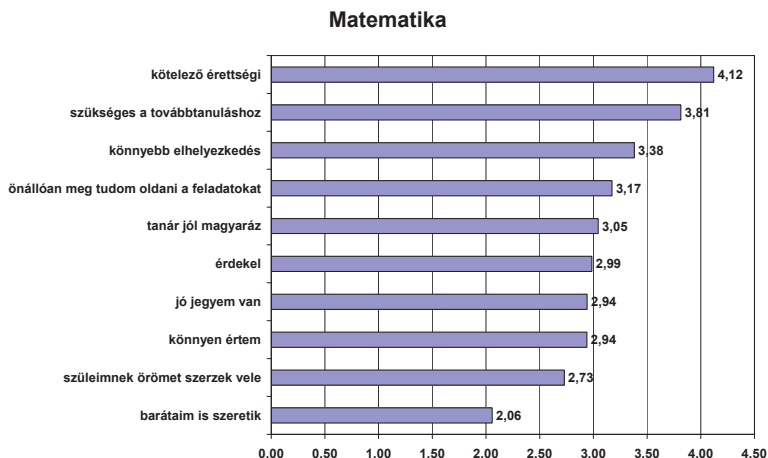
jelentős az idegen nyelv tantárgyi teljesítményének fontossága, melyet a magas F értékek jeleznek.

5.4.3.2 Tantárgyi attitűdök

A tanulók tantárgyi attitűdjeit tantárgyanként attitűdkijelentések segítségével vizsgáltam, az eredményeket tantárgyanként, különböző részmintákon mutatom be. A legerősebb összefüggéseket az attitűdelemek és a tanuló neme, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség, az elérni kívánt végzettség, az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége részmintákon tapasztaltam. A kötelező érettségi vizsgatárgyak esetén a legjelentősebb attitűdelemek a kötelező érettségi és a szükséges a továbbtanuláshoz. Az informatika esetén a jó jegy, a könnyű elhelyezkedés, az érdekel és a segít a feladatok megoldásában a legjelentősebb attitűdelemek.

5.4.3.2.1 Matematika

A vizsgált attitűdelemek közül a tanulói továbbhaladással kapcsolatos kötelező érettségi, a szükséges a továbbtanuláshoz kijelentések kapták a legmagasabb értékeket. (53. ábra – Tantárgyi attitűdök (matematika))

53. ábra – Tantárgyi attitűdök (matematika)

Megvizsgálva a kapcsolatot a különböző részminták mint független változók, és a matematika attitűdelemek mint függő változók között, az alábbiak között tapasztaltam szignifikáns összefüggéseket.

Az attitűdváltozók közül a tanár jól magyaráz ($F=4,033$, $p=0,018$), a könnyen értem ($F=3,115$, $p=0,045$) és a jó jegyem van változók ($F=12,250$, $p<0,001$) és a *tanuló iskolájának típusa* között szignifikáns kapcsolat található. Mindhárom attitűdváltozó, a jó tanári magyarázat, a könnyen értem és a jó jegyem van elsősorban a nyolcosztályos gimnáziumi tanulókra jellemző. (7. számú melléklet: 61. Táblázat – Matematika attitűdök iskolatípusonként, 51. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolatípus))

A *tanuló neve* és az érdekel ($F=12,901$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=6,843$, $p=0,009$), könnyen értem ($F=28,499$, $p<0,001$), az önállóan meg tudom oldani a feladatokat ($F=36,178$, $p<0,001$), kötelező érettségi ($F=9,305$, $p=0,002$) és a szüleimnek örömet szerzek vele ($F=9,671$, $p=0,002$) változók között szignifikáns a kapcsolat. A matematika iránt inkább a fiúk érdeklődnek, rájuk jellemző még a könnyebb elhelyezkedés, a könnyen értem, az önállóan meg tudom oldani a feladatokat és a szüleimnek örömet szerzek vele kijelentések, míg a lányokra, hogy a matematikát a kötelező érettségi miatt tanulják. (7. számú melléklet: 52. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló neve), 62. Táblázat – Matematika attitűdök nemenként)

A *napi tanulási idő* és a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=3,302$, $p=0,011$), a tanár jól magyaráz ($F=3,309$, $p=0,010$), a jó jegyem van ($F=5,372$, $p<0,001$) és a kötelező érettségi ($F=5,048$, $p<0,001$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi esetben ezek az attitűdelemek azokat a tanulókat jellemzik, akik naponta több időt fordítanak tanulásra. (7. számú melléklet: 53. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a napi tanulási idő), 73. Táblázat – Tantárgyi attitűdök napi tanulási idő alapján)

Az *iskolába járás kedveltsége* és az érdekel ($F=7,505$, $p<0,001$), a tanár jól magyaráz ($F=5,631$, $p<0,001$), a könnyen értem ($F=6,147$, $p<0,001$), az önállóan meg tudom oldani a feladatokat ($F=3,728$, $p=0,005$), a jó jegyem van ($F=8,677$, $p<0,001$), a kötelező érettségi ($F=2,798$, $p=0,025$) és a barátaim is szeretik ($F=3,858$, $p=0,004$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi attitűdelem azokra a tanulókra jellemző, akik szívesebben járnak iskolába. (7. számú melléklet: 54. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolába járás kedveltsége), 74. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az iskolába járás kedveltsége alapján)

Az *iskolai teljesítménnyel való elégedettség* és az érdekel ($F=9,831$, $p<0,001$), a tanár jól magyaráz ($F=9,945$, $p<0,001$), a könnyen értem ($F=12,343$, $p<0,001$), az önállóan meg tudom oldani a feladatokat ($F=10,599$, $p<0,001$), a jó jegyem van ($F=41,721$, $p<0,001$) és a barátaim is szeretik ($F=3,374$, $p=0,009$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi attitűdelem azokat a tanulókat jellemzi, akik elégedettebbek az iskolai

teljesítményükkel. (7. számú melléklet: 55. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolai teljesítménnyel való elégedettség), 75. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az iskolai teljesítménnyel való elégedettség alapján)

A *tanuló által elérni kívánt végzettség* és az érdekel ($F=7,605$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=4,041$, $p=0,003$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=2,557$, $p=0,037$), a könnyen értem ($F=11,337$, $p<0,001$), az önállóan meg tudom oldani a feladatokat ($F=8,189$, $p<0,001$) és a jó jegyem van ($F=30,354$, $p<0,001$) változók között szignifikáns a kapcsolat. (7. számú melléklet: 56. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló által elérni kívánt végzettség), 76. Táblázat – Tantárgyi attitűdök a tanuló által elérni kívánt iskolai végzettség alapján)

Az *édesanya legmagasabb iskolai végzettsége* és az önállóan meg tudom oldani a feladatokat ($F=2,254$, $p=0,036$) és a jó jegyem van ($F=4,036$, $p=0,001$) változók között szignifikáns a kapcsolat, mindkét attitűdelem azokra a tanulókra jellemző inkább, akiknek az édesanyja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (7. számú melléklet: 57. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége), 77. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége alapján)

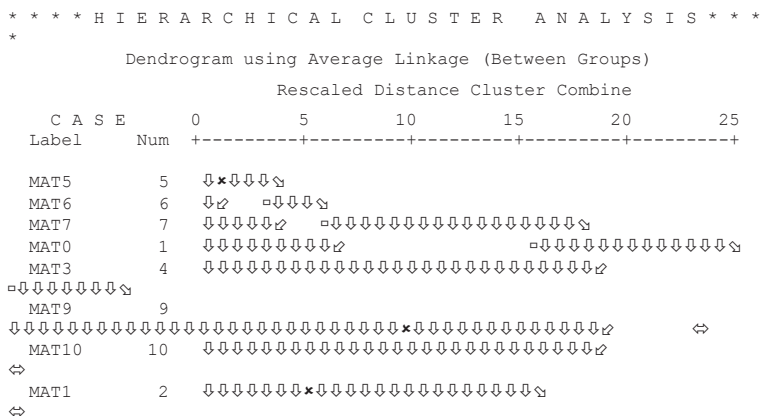
Az *édesapa legmagasabb iskolai végzettsége* és a jó jegyem van ($F=4,569$, $p<0,001$) változó között szignifikáns a kapcsolat, azokat a tanulókat jellemzi, akiknek édesapja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (7. számú melléklet: 58. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége), 78. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége alapján)

Az *otthon található könyvek száma* és az önállóan meg tudom oldani a feladatokat ($F=2,284$, $p=0,044$) a jó jegyem van ($F=4,746$, $p<0,001$) változók között szignifikáns a kapcsolat, azokra a tanulókra jellemző, akik otthonában több könyv található. (7. számú melléklet: 59. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az otthon található könyvek száma), 79. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az otthon található könyvek száma alapján)

Az *emelt szintű érettségi vizsga szükségessége* és az érdekel ($F=14,212$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=6,670$, $p=0,010$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=7,377$, $p=0,007$), a könnyen értem ($F=14,363$, $p<0,001$), az önállóan meg tudom oldani a feladatokat ($F=11,587$, $p=0,001$) és a jó jegyem van ($F=60,893$, $p<0,001$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi attitűdelem azokra jellemző inkább, akiknek a felvételijéhez szükséges az emelt szintű érettségi vizsga letétele. (7. számú melléklet: 60.

Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége), 80. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége alapján)

Az összefüggések szerkezetének jobb áttekinthetősége érdekében elvégeztem a matematika attitűdök klaszteranalízisét. (54. ábra – A matematika tantárgyi attitűdelemek összefüggései) A dendrogramon a változók két, jól elkülönülő csoportja látható. Az első csoportban először a tantárgyi kötődés személyes változói jelennek meg. A könnyen értem és az önállóan meg tudom oldani a feladatokat párhoz először a jó jegyem van, majd az érdekel, és a tanár jól magyaráz változók kapcsolódnak. Ehhez a külső hatásokkal kapcsolatos, a barátaim is szeretik és a szüleimnek örömet szerzek vele pár csatlakozik. A második csoportban a tanulói továbbhaladást jellemző változók találhatók, először a szükséges a továbbtanuláshoz és a könnyebb elhelyezkedés pár jelenik meg, majd ehhez kapcsolódik a kötelező érettségi változó.

54. ábra – A matematika tantárgyi attitűdelemek összefüggései

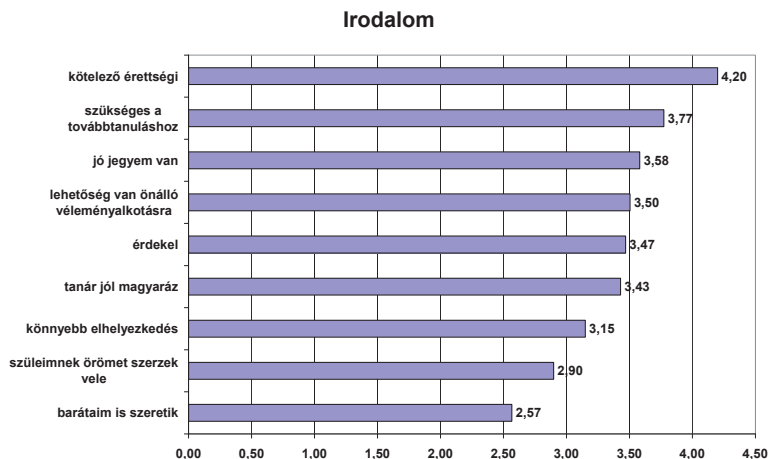
Jelölések:

MAT5	matematika - könnyen értem
MAT6	matematika - önállóan meg tudom oldani a feladatokat
MAT7	matematika - jó jegyem van
MAT0	matematika – érdekel
MAT3	matematika - tanár jól magyaráz
MAT9	matematika - barátaim is szeretik
MAT10	matematika - szüleimnek örömet szerzek vele
MAT1	matematika - szükséges a továbbtanuláshoz
MAT2	matematika - könnyebb elhelyezkedés
MAT8	matematika - kötelező érettségi

Az attitűdváltozók közötti összefüggések vizsgálata során a legerősebb kapcsolatot a könnyen értem és az önállóan meg tudom oldani a feladatokat attitűdváltozók között tapasztaltam ($r=0,760$, $p<0,01$). Közepes pozitív kapcsolat van a könnyen értem és a jó jegyem van ($r=0,693$, $p<0,01$), az érdekel és a könnyen értem ($r=0,687$, $p<0,01$), az önállóan meg tudom oldani a feladatokat és a jó jegyem van ($r=0,656$, $p<0,01$), szükséges a továbbtanuláshoz és a könnyebb elhelyezkedés ($r=0,618$, $p<0,01$), az érdekel és az önállóan meg tudom oldani a feladatokat ($r=0,606$, $p<0,01$) attitűdelemek között (7. számú melléklet: 81. Táblázat – Matematika attitűdelemek közötti kapcsolat).

5.4.3.2.2 Irodalom

Az irodalom esetén is a tanulói továbbhaladással kapcsolatos kötelező érettségi, a szükséges a továbbtanuláshoz kijelentések kapták a legmagasabb értékeket a vizsgált attitűdelemek közül. (55. ábra – Tantárgyi attitűdök (irodalom))

55. ábra – Tantárgyi attitűdök (irodalom)

Megvizsgálva a kapcsolatot a különböző részminták mint független változók, és az irodalom attitűdelemek mint függő változók között, az alábbi szignifikáns összefüggéseket tapasztaltam.

A *tanuló iskolájának típusa* és az irodalom tantárgyi attitűdelemei közül a tanár jól magyaráz ($F=5,668$, $p=0,004$), a jó jegyem van ($F=7,453$, $p=0,001$), a kötelező érettségi ($F=4,075$, $p=0,017$), és a szüleimnek örömet szerzek vele ($F=4,262$, $p=0,014$) változók között szignifikáns a kapcsolat. (7. számú melléklet: 51. Táblázat – Tantárgyi attitűdök

(Független változó az iskolatípus), 63. Táblázat – Irodalom attitűdök iskolatípusonként) A jó jegy attitűdelem a gimnazistákra, a jó tanári magyarázat, a kötelező érettségi és a szüleimnek örömet szerzek vele állítások inkább a szakközépiskolásokra jellemzőek.

A *tanuló neve* és az irodalom attitűd kijelentések közül az érdekel ($F=45,635$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=31,401$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=24,169$, $p<0,001$), a lehetőség van önálló véleményalkotásra ($F=10,477$, $p=0,001$), a jó jegyem van ($F=36,830$, $p<0,001$), a kötelező érettségi ($F=33,447$, $p<0,001$) és a barátaim is szeretik ($F=8,883$, $p=0,003$) között van szignifikáns összefüggés. (7. számú melléklet: 52. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló neve), 64. Táblázat – Irodalom attitűdök nemenként) Valamennyi szignifikáns összefüggés inkább a lányokat jellemzi, mint a fiúkat.

A *napi tanulási idő* és az irodalom attitűd kijelentések közül az érdekel ($F=9,596$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=7,413$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=4,456$, $p=0,001$), a tanár jól magyaráz ($F=6,373$, $p<0,001$), lehetőség van önálló véleményalkotásra ($F=3,554$, $p=0,007$ a jó jegyem van ($F=13,301$, $p<0,001$), a kötelező érettségi ($F=5,808$, $p<0,001$) és a barátaim is szeretik ($F=4,536$, $p=0,001$) között van szignifikáns összefüggés, valamennyi esetben azokra a tanulókra jellemző, akik naponta több időt fordítanak a tanulásra. (7. számú melléklet: 53. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a napi tanulási idő), 73. Táblázat – Tantárgyi attitűdök napi tanulási idő alapján)

Az *iskolába járás kedveltsége* és az irodalom attitűd kijelentések közül az érdekel ($F=9,965$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=4,453$, $p=0,001$), a tanár jól magyaráz ($F=9,644$, $p<0,001$), a lehetőség van önálló véleményalkotásra ($F=8,244$, $p<0,001$ a jó jegyem van ($F=13,132$, $p<0,001$), és a barátaim is szeretik ($F=7,986$, $p<0,001$) között van szignifikáns összefüggés, valamennyi esetben azokra a tanulókra jellemző, akik szívesebben járnak iskolába. (7. számú melléklet: 54. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolába járás kedveltsége), 74. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az iskolába járás kedveltsége alapján)

A *mennyire elégedett iskolai teljesítményével* és az irodalom attitűd kijelentések közül a jó jegyem van ($F=13,132$, $p<0,001$) között van szignifikáns összefüggés, azokra a tanulókra jellemző, akik elégedettebbek az iskolai teljesítményükkel. (7. számú melléklet: 55. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolai teljesítménnyel való elégedettség), 75. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az iskolai teljesítménnyel való elégedettség alapján)

A *tanuló által elérni kívánt végzettség* és az irodalom attitűd kijelentések közül az érdekel ($F=3,466$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=3,315$, $p=0,010$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=3,079$, $p=0,016$), a jó jegyem van ($F=12,282$, $p<0,001$), és a szüleimnek örömet szerzek vele ($F=2,621$, $p=0,034$) között van szignifikáns összefüggés, valamennyi attitűdváltozó azokra a tanulókra jellemző, akik magasabb iskolai végzettséget kívánnak elérni. (7. számú melléklet: 56. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló által elérni kívánt végzettség), 76. Táblázat – Tantárgyi attitűdök a tanuló által elérni kívánt iskolai végzettség alapján)

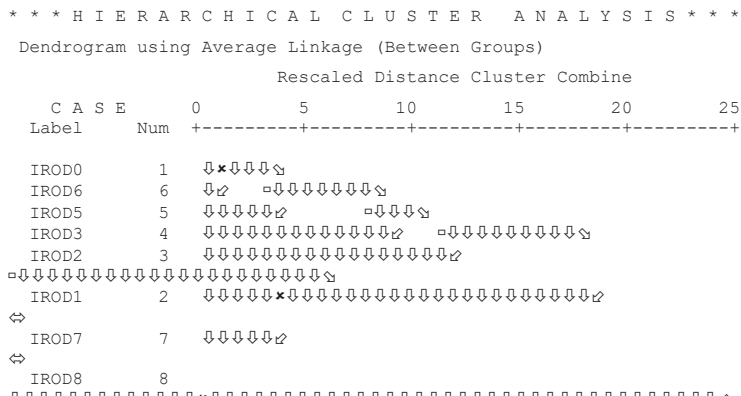
Az *édesapa legmagasabb iskolai végzettsége* és az irodalom attitűd kijelentések közül a jó jegyem van ($F=2,346$, $p=0,039$) között van szignifikáns összefüggés, azokra a tanulókra jellemző, akiknek édesapja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (7. számú melléklet: 58. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége), 78. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége alapján)

Az *otthon található könyvek száma* és az irodalom attitűd kijelentések közül a könnyebb elhelyezkedés ($F=2,718$, $p=0,019$), a lehetőség van önálló véleményalkotásra ($F=2,477$, $p=0,031$), a jó jegyem van ($F=2,445$, $p=0,032$) között van szignifikáns összefüggés. A lehetőség van önálló véleményalkotásra és a jó jegyem van azokra a tanulókra jellemző, akiknek otthonában több könyv található, míg a könnyebb elhelyezkedés azokat a tanulókat jellemzi inkább, akiknek otthonában kevesebb könyv található. (7. számú melléklet: 59. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az otthon található könyvek száma), 79. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az otthon található könyvek száma alapján)

A továbbtanuláshoz *az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége* és az irodalom attitűd kijelentések közül a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=6,587$, $p=0,010$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=4,387$, $p=0,036$), és a jó jegyem van ($F=23,166$, $p<0,001$) között van szignifikáns összefüggés. Valamennyi attitűdelem azokat a tanulókat jellemzi inkább, akiknek a felvételijéhez szükség van emelt szintű vizsga letételére. (7. számú melléklet: 60. Táblázat - Tantárgyi attitűdök (Független változó az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége), 80. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége alapján)

Az összefüggések szerkezetének jobb áttekinthetősége érdekében elvégeztem az irodalom tantárgyi attitűdök klaszteranalízisét. (56. ábra – Az irodalom tantárgyi attitűdök összefüggései) A matematikához hasonlóan itt is a változók két, jól elkülönülő csoportja

látható. Az első csoportban először az érdekel és a jó jegyem van pár jelenik meg, ehhez kapcsolódik a lehetőség van önálló véleményalkotásra, majd a tanár jól magyaráz és a könnyebb elhelyezkedés. A másik csoportban először a szükséges a továbbtanuláshoz és a kötelező érettségi pár jelenik meg, majd ehhez kapcsolódik a barátaim is szeretik és a szüleimnek örömet szerzek vele pár.

56. ábra – Az irodalom tantárgyi attitűdök összefüggései

Jelölések:

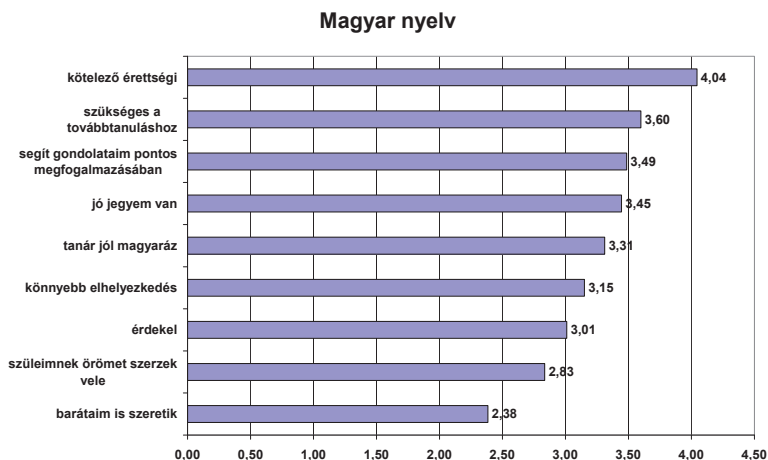
IROD0	irodalom - érdekel
IROD6	irodalom - jó jegyem van
IROD5	irodalom - lehetőség van önálló véleményalkotásra
IROD3	irodalom - tanár jól magyaráz
IROD2	irodalom - könnyebb elhelyezkedés
IROD1	irodalom - szükséges a továbbtanuláshoz
IROD7	irodalom - kötelező érettségi
IROD8	irodalom - barátaim is szeretik
IROD9	irodalom - szüleimnek örömet szerzek vele

Az attitűdváltozók közötti összefüggések vizsgálata során a legerősebb kapcsolatot a szükséges a továbbtanuláshoz és a könnyebb elhelyezkedés ($r=0,587$, $p<0,01$) attitűdváltozók között van. Közepes pozitív a kapcsolat a tanár jól magyaráz és a lehetőség van önálló véleményalkotásra ($r=0,517$, $p<0,01$), az érdekel és a szükséges a továbbtanuláshoz ($r=0,424$, $p<0,01$), az érdekel és a könnyebb elhelyezkedés ($r=0,457$, $p<0,01$), az érdekel és a tanár jól magyaráz ($r=0,467$, $p<0,01$), az érdekel és a jó jegyem van ($r=0,492$, $p<0,01$), az érdekel és a lehetőség van önálló véleményalkotásra ($r=0,475$, $p<0,01$), az érdekel és a barátaim is szeretik ($r=0,416$, $p<0,01$), a szükséges a továbbtanuláshoz és a kötelező érettségi ($r=0,442$, $p<0,01$), a tanár jól magyaráz és a barátaim is szeretik ($r=0,402$, $p<0,01$), a lehetőség van önálló véleményalkotásra és a jó

jegyem van ($r=0,411$, $p<0,01$), valamint a barátaim is szeretik és a szüleimnek örömet szerzek vele ($r=0,443$, $p<0,01$) attitűdváltozók között. (7. számú melléklet: 82. Táblázat – Irodalom attitűdelemek közötti kapcsolat)

5.4.3.2.3 Magyar nyelv

Magyar nyelvet is elsősorban a kötelező érettségi és a továbbtanulás miatt tanulják szívesen a tanulók. Jelentős attitűdelemek még a segít gondolataim pontos megfogalmazásában és a jó jegyem van is. (57. ábra – Tantárgyi attitűdök (magyar nyelv))

57. ábra – Tantárgyi attitűdök (magyar nyelv)

Megvizsgálva a kapcsolatot a különböző részminták mint független változók, és a magyar nyelv attitűdelemek mint függő változók között, az alábbi szignifikáns összefüggéseket tapasztaltam.

A *tanuló iskolájának típusa* és a magyar nyelv tantárgyi attitűdjének elemei közül a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=3,777$, $p=0,023$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=5,158$, $p=0,006$), a tanár jól magyaráz ($F=5,218$, $p=0,006$), a segít gondolataim pontos megfogalmazásában ($F=5,338$, $p=0,005$), a jó jegyem van ($F=6,888$, $p=0,001$) és a szüleimnek örömet szerzek vele ($F=5,599$, $p=0,004$) változók között szignifikáns összefüggést tapasztaltam. (7. számú melléklet: 51. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolatípus), 65. Táblázat – Magyar nyelv attitűdök iskolatípusonként) A vizsgált változók közül a jó jegyem van a gimnazistákra, a többi a szakközépiskolások magyar nyelvi attitűdjére jellemző inkább.

A *tanuló neve* és a magyar nyelvi attitűdelemek közül az érdekel ($F=11,745$, $p=0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=18,057$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=11,725$, $p=0,001$), a segít gondolataim pontos megfogalmazásában ($F=7,464$, $p=0,006$), a jó jegyem van ($F=47,574$, $p<0,001$) és a kötelező érettségi ($F=15,490$, $p<0,001$) változók között van szignifikáns összefüggés. Valamennyi attitűdelem inkább a lányokra jellemző, mint a fiúkra. (7. számú melléklet: 52. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló neve), 66. Táblázat - Magyar nyelv attitűdök nemeként)

A *napi tanulási idő* és a magyar nyelvi attitűdelemek közül az érdekel ($F=6,132$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=4,248$, $p=0,002$), a tanár jól magyaráz ($F=5,466$, $p<0,001$), a segít gondolataim pontos megfogalmazásában ($F=4,623$, $p=0,001$), a jó jegyem van ($F=6,910$, $p<0,001$) és a kötelező érettségi ($F=4,101$, $p=0,003$) változók között van szignifikáns összefüggés. Valamennyi attitűdelem azokra a tanulókra jellemző, akik több időt töltenek el naponta a tanulással. (7. számú melléklet: 53. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a napi tanulási idő), 73. Táblázat – Tantárgyi attitűdök napi tanulási idő alapján)

Az *iskolába járás kedveltsége* és a magyar nyelvi attitűdelemek közül az érdekel ($F=8,352$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=3,156$, $p=0,014$), a tanár jól magyaráz ($F=11,235$, $p<0,001$), a segít gondolataim pontos megfogalmazásában ($F=13,200$, $p<0,001$), a jó jegyem van ($F=6,338$, $p<0,001$), a kötelező érettségi ($F=2,603$, $p=0,035$), és a barátaim is szeretik ($F=5,383$, $p<0,001$) változók között van szignifikáns összefüggés. Valamennyi attitűdelem azokra a tanulókra jellemző, akik szívesebben járnak iskolába. (7. számú melléklet: 54. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolába járás kedveltsége), 74. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az iskolába járás kedveltsége alapján)

A tanuló *iskolai teljesítményével való elégedettsége* és a magyar nyelvi attitűdelemek közül a jó jegyem van ($F=11,701$, $p<0,001$) változó között van szignifikáns összefüggés, ami azokra a tanulókra jellemző, akik elégedettebbek az iskolai teljesítményükkel. (7. számú melléklet: 55. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolai teljesítménnyel való elégedettség), 75. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az iskolai teljesítménnyel való elégedettség alapján)

A *tanuló által elérni kívánt iskolai végzettség* és a magyar nyelvi attitűdelemek közül a jó jegyem van ($F=11,081$, $p<0,001$) és a szüleimnek örömet szerzek vele ($F=2,789$, $p=0,025$) változók között van szignifikáns összefüggés, azokra a tanulókra jellemző, akik magasabb iskolai végzettséget kívánnak elérni. (7. számú melléklet: 56. Táblázat –

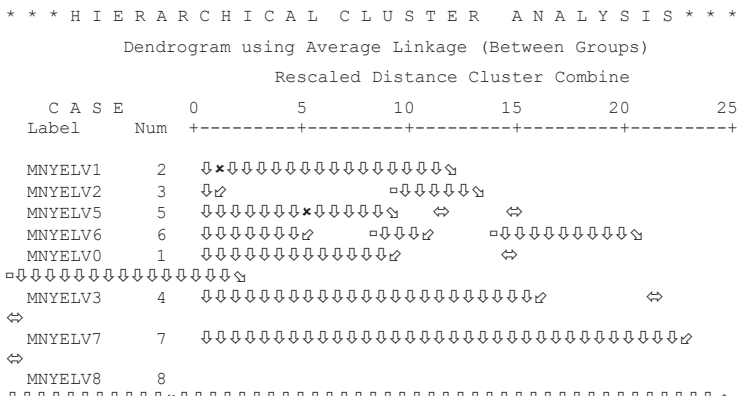
Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló által elérni kívánt végzettség), 76. Táblázat – Tantárgyi attitűdök a tanuló által elérni kívánt iskolai végzettség alapján)

Az *édesanya legmagasabb iskolai végzettsége* és a magyar nyelvi attitűdelemek közül az érdekel ($F=2,400$, $p=0,026$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=2,345$, $p=0,030$) és a könnyebb elhelyezkedés ($F=2,415$, $p=0,046$) változók között van szignifikáns összefüggés. Azokra a tanulókra jellemző, akiknek édesanyja alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (7. számú melléklet: 57. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége), 77. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége alapján)

Az *édesapa legmagasabb iskolai végzettsége* és a magyar nyelvi attitűdelemek közül az érdekel ($F=3,430$, $p=0,004$) és a szüleimnek örömet szerzek vele ($F=3,165$, $p=0,008$) változók között van szignifikáns összefüggés, azokat a tanulókat jellemzi inkább, akiknek édesapja alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (7. számú melléklet: 58. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége), 78. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége alapján)

A továbbtanuláshoz az *emelt szintű érettségi vizsga szükségessége* és a magyar nyelvi attitűdelemek közül a jó jegyem van ($F=13,301$, $p<0,001$) változó között van szignifikáns összefüggés, ami azokra a tanulókra jellemző, akiknek a továbbhaladáshoz emelt szintű érettségi vizsga letételére van szükségük. (7. számú melléklet: 60. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége), 80. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége alapján)

Az összefüggések szerkezetének jobb áttekinthetősége érdekében elvégeztem a magyar nyelv tantárgyi attitűdök klaszteranalízisét. A dendrogramon a változók két nagy csoportját figyelhetjük meg. Az első csoportban először a szükséges a továbbtanuláshoz és a könnyebb elhelyezkedés pár jelenik meg. Ehhez a párhoz kapcsolódik a segít gondolataim pontos megfogalmazásában és a jó jegyem van változópár, amihez az érdekel, majd a két komponens összekapcsolódása után a jó tanári magyarázat, végül a kötelező érettségi változó csatlakozik. A változók másik csoportját a barátaim is szeretik és a szüleimnek örömet szerzek vele pár alkotja. (58. ábra – A magyar nyelv tantárgyi attitűdök összefüggései)

58. ábra – A magyar nyelv tantárgyi attitűdök összefüggései

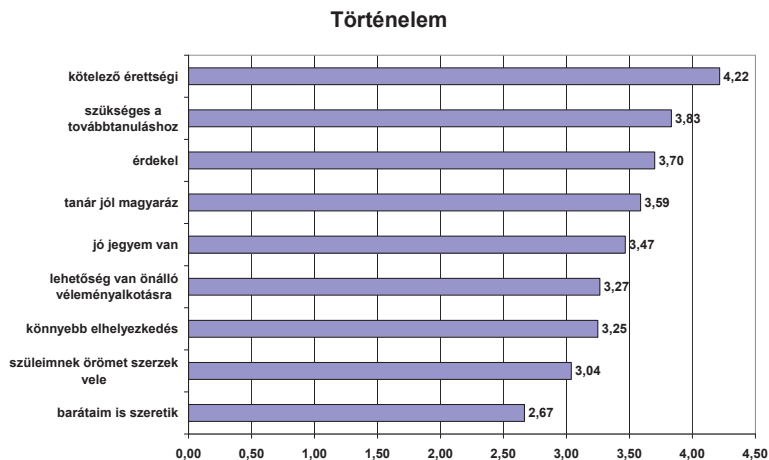
Jelölések:

MNYELV1	magyar nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz
MNYELV2	magyar nyelv - könnyebb elhelyezkedés
MNYELV5	magyar nyelv - segít gondolataim pontos megfogalmazásában
MNYELV6	magyar nyelv - jó jegyem van
MNYELV0	magyar nyelv - érdekel
MNYELV3	magyar nyelv - tanár jól magyaráz
MNYELV7	magyar nyelv - kötelező érettségi
MNYELV8	magyar nyelv - barátaim is szeretik
MNYELV9	magyar nyelv - szüleimnek örömet szerzek vele

Az attitűdváltozók közötti összefüggések vizsgálata során a legerősebb kapcsolat a szükséges a továbbtanuláshoz és a könnyebb elhelyezkedés ($r=0,590$, $p<0,01$) attitűdváltozók között van. Közepes pozitív kapcsolat van az érdekel és a könnyebb elhelyezkedés ($r=0,451$, $p<0,01$), az érdekel és a tanár jól magyaráz ($r=0,433$, $p<0,01$), az érdekel és a segít gondolataim pontos megfogalmazásában ($r=0,475$, $p<0,01$), az érdekel és a jó jegyem van ($r=0,405$, $p<0,01$), az érdekel és a barátaim is szeretik ($r=0,431$, $p<0,01$), a szükséges a továbbtanuláshoz és a kötelező érettségi ($r=0,485$, $p<0,01$), a könnyebb elhelyezkedés és a segít gondolataim pontos megfogalmazásában ($r=0,402$, $p<0,01$), a tanár jól magyaráz és a segít gondolataim pontos megfogalmazásában ($r=0,455$, $p<0,01$) valamint a barátaim s szeretik és a szüleimnek örömet szerzek vele ($r=0,485$, $p<0,01$) attitűdváltozók között. (7. számú melléklet: 83. Táblázat – Magyar nyelv attitűdelemek közötti kapcsolat)

5.4.3.2.4 Történelem

A történelem tantárgy esetében is a kötelező érettségi és a szükséges a továbbtanuláshoz a legjelentősebb attitűdelemek. Jelentős attitűdelemek még az érdekel és a tanár jól magyaráz is. (59. ábra – Tantárgyi attitűdök (történelem))

59. ábra – Tantárgyi attitűdök (történelem)

Megvizsgálva a kapcsolatot a különböző részminták mint független változók, és a történelem attitűdelemek mint függő változók között, az alábbi szignifikáns összefüggéseket kaptam.

Az *iskolatípus* és a történelem attitűdváltozók közül a könnyebb elhelyezkedés ($F=3,543$, $p=0,029$), a tanár jól magyaráz ($F=4,512$, $p=0,011$) és a jó jegyem van ($F=21,053$, $p<0,001$) változók között szignifikáns a kapcsolat. A könnyű elhelyezkedés, a jó tanári magyarázat változók a nyolcosztályos gimnáziumi tanulókra, a jó jegy attitűdelem a gimnáziumi tanulókra jellemző. (7. számú melléklet: 51. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolatípus), 67. Táblázat – Történelem attitűdök iskolatípusonként)

A *tanuló neve* és a történelem attitűdelemei közül a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=11,238$, $p=0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=4,627$, $p=0,032$), a tanár jól magyaráz ($F=6,220$, $p=0,013$), a kötelező érettségi ($F=14,688$, $p<0,001$) és a barátaim is szeretik ($F=5,640$, $p=0,018$) változók között van szignifikáns összefüggés. A barátaim is szeretik attitűdelem a fiúkra, a többi szignifikáns történelem tantárgyi attitűdelem a lányokra

jellemző. (7. számú melléklet: 52. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló neve), 68. Táblázat – Történelem attitűdök nemenként)

A *napi tanulási idő* és a történelem attitűdelemei közül az érdekel ($F=4,230$, $p=0,002$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=5,981$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=4,098$, $p=0,003$), a tanár jól magyaráz ($F=3,602$, $p=0,006$), a jó jegyem van ($F=9,107$, $p<0,001$) és a kötelező érettségi ($F=5,716$, $p<0,001$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi esetben ezek az attitűdelemek azokat a tanulókra jellemzők, akik naponta több időt fordítanak tanulásra. (7. számú melléklet: 53. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a napi tanulási idő), 73. Táblázat – Tantárgyi attitűdök napi tanulási idő alapján)

Az *iskolába járás kedveltsége* és a történelem attitűdelemei közül az érdekel ($F=9,279$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=2,697$, $p=0,030$), a tanár jól magyaráz ($F=7,413$, $p<0,001$), a lehetőség van az önálló véleményalkotásra ($F=8,192$, $p<0,001$), a jó jegyem van ($F=15,016$, $p<0,001$), a kötelező érettségi ($F=2,604$, $p=0,035$), a barátaim is szeretik ($F=4,516$, $p=0,001$) és a szüleimnek örömet szerzek vele ($F=3,193$, $p=0,013$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi attitűdelem azokra a tanulókra jellemző, akik szívesebben járnak iskolába. (7. számú melléklet: 54. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolába járás kedveltsége), 74. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az iskolába járás kedveltsége alapján)

Az *iskolai teljesítménnyel való elégedettség* és a történelem attitűdelemei közül az érdekel ($F=4,710$, $p=0,001$), a tanár jól magyaráz ($F=2,918$, $p=0,020$), a jó jegyem van ($F=30,561$, $p<0,001$) és a barátaim is szeretik ($F=3,179$, $p=0,013$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi attitűdelem azokra a tanulókra jellemző, akik elégedettebbek az iskolai teljesítményükkel. (7. számú melléklet: 55. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolai teljesítménnyel való elégedettség), 75. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az iskolai teljesítménnyel való elégedettség alapján)

A *tanuló által elérni kívánt végzettség* és a történelem attitűdelemei közül az érdekel ($F=5,495$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=5,209$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=3,445$, $p=0,008$), lehetőség van az önálló véleményalkotásra ($F=2,481$, $p=0,042$) és a jó jegyem van ($F=24,396$, $p<0,001$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi attitűdelem azokra a tanulókra jellemző, akik magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni. (7. számú melléklet: 56. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló által elérni kívánt végzettség), 76. Táblázat – Tantárgyi attitűdök a tanuló által elérni kívánt iskolai végzettség alapján)

Az *édesanya legmagasabb iskolai végzettsége* és a történelem attitűdelemei közül a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=2,909$, $p=0,008$), a jó jegyem van ($F=3,605$, $p=0,002$) és a kötelező érettségi ($F=2,273$, $p=0,035$) változók között szignifikáns a kapcsolat, mindhárom attitűdelem azokra a tanulókra jellemző inkább, akiknek az édesanyja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (7. számú melléklet: 57. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége), 77. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége alapján)

Az *édesapa legmagasabb iskolai végzettsége* és a történelem attitűdelemei közül a jó jegyem van ($F=2,273$, $p=0,045$) változó között szignifikáns a kapcsolat, azokat a tanulókat jellemzi, akiknek édesapja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (7. számú melléklet: 58. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége), 78. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége alapján)

Az *otthon található könyvek száma* és a történelem attitűdelemei közül az érdekel ($F=4,131$, $p=0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=2,353$, $p=0,039$) és a jó jegyem van ($F=4,332$, $p=0,001$) változók között szignifikáns a kapcsolat, azokra jellemző, akik otthonában több könyv található. (7. számú melléklet: 59. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az otthon található könyvek száma), 79. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az otthon található könyvek száma alapján)

Az *emelt szintű érettségi vizsga szükségessége* és a történelem attitűdelemei közül az érdekel ($F=34,761$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=12,841$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=8,819$, $p=0,003$), a tanár jól magyaráz ($F=11,729$, $p=0,001$), a lehetőség van önálló véleményalkotásra ($F=6,847$, $p=0,009$), a jó jegyem van ($F=43,208$, $p<0,001$) és a kötelező érettségi ($F=5,456$, $p=0,020$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi attitűdelem azokra a tanulókra jellemző, akiknek szükséges a felvételijéhez az emelt szintű érettségi vizsga letétele. (7. számú melléklet: 60. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége), 80. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége alapján)

Az összefüggések szerkezetének jobb áttekinthetősége érdekében elvégeztem a történelem tantárgyi attitűdök klaszteranalízisét is. A dendrogramon a változók két nagy csoportja figyelhető meg. Az első, nagyobb csoportban először a szükséges a továbbtanuláshoz és a kötelező érettségi változópár jelenik meg. Az ehhez kapcsolódó komponensben először a lehetőség van önálló véleményalkotásra és a jó jegyem van pár jelenik meg, ehhez csatlakozik a könnyebb elhelyezkedés, majd a jó tanári magyarázat. A

[illegible]

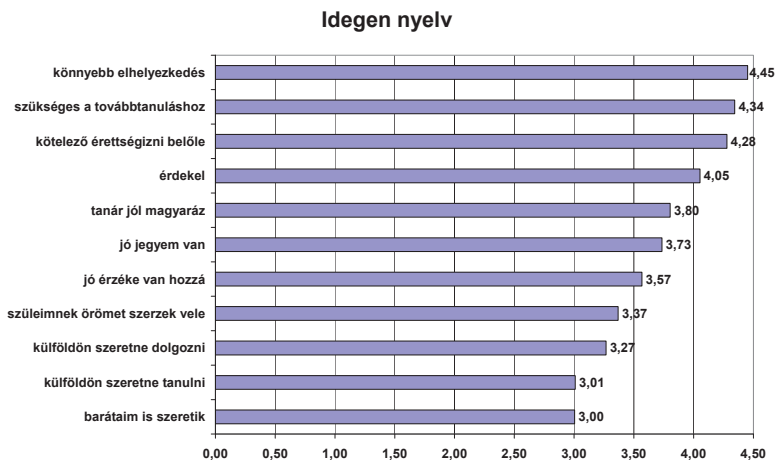
Jelölések:

TORTEN1	történelem - szükséges a továbbtanuláshoz
TORTEN7	történelem - kötelező érettségi
TORTEN5	történelem - lehetőség van önálló véleményalkotásra
TORTEN6	történelem - jó jegyem van
TORTEN2	történelem - könnyebb elhelyezkedés
TORTEN3	történelem - tanár jól magyaráz
TORTEN0	történelem - érdekel
TORTEN8	történelem - barátaim is szeretik
TORTEN9	történelem - szüleimnek örömet szerezek vele

150

5.4.3.2.5 Idegen nyelv

Az idegen nyelv esetén a legjelentősebb attitűdelemek a könnyű elhelyezkedés és a szükséges a továbbtanuláshoz. Jelentős attitűdelemek a kötelező érettségi és a tantárgy iránti érdeklődés is. (61. ábra – Tantárgyi attitűdök (idegen nyelv))

61. ábra – Tantárgyi attitűdök (idegen nyelv)

Megvizsgálva a kapcsolatot a különböző részminták mint független változók, és az idegen nyelv attitűdelemek mint függő változók között, az alábbi szignifikáns összefüggéseket tapasztaltam.

A *tanuló iskolájának típusa* és az idegen nyelv attitűdelemei közül az érdekel ($F=14,031$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=5,783$, $p=0,003$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=9,574$, $p<0,001$), a jó érzéke van hozzá ($F=10,294$, $p<0,001$), a jó jegyem van ($F=10,295$, $p<0,001$), a kötelező érettségizni belőle ($F=3,432$, $p=0,033$), a barátaim is szeretik ($F=6,429$, $p=0,002$) és a külföldön szeretne tanulni ($F=5,044$, $p=0,007$) között tapasztalható szignifikáns kapcsolat. A gimnazistákra inkább jellemző attitűdelemek az érdekel, a szükséges a továbbtanuláshoz, a könnyebb elhelyezkedés, a jó érzéke van hozzá, a jó jegyem van, a barátaim is szeretik és a külföldön szeretne tanulni. A kötelező érettségizni belőle attitűdelem a szakközépiskolások idegen nyelv tanulását jellemzi. (7. számú melléklet: 51. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolatípus) és 69. Táblázat – Idegen nyelv attitűdök iskolatípusonként)

A *tanuló neme* és az idegen nyelv attitűdelemei közül az érdekel ($F=34,474$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=38,266$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=24,542$, $p<0,001$), a jó jegyem van ($F=12,942$, $p<0,001$), a kötelező érettségizni belőle ($F=24,543$, $p<0,001$), a barátaim is szeretik ($F=5,236$, $p=0,022$) és a külföldön szeretne tanulni ($F=4,630$, $p=0,032$) attitűdelemek között van szignifikáns összefüggés. Valamennyi attitűdelem, az érdekel, a szükséges a továbbtanuláshoz, a könnyebb elhelyezkedés, a jó jegyem van, a kötelező érettségizni belőle, a barátaim is szeretik és a külföldön szeretne tanulni attitűdelemek inkább a lányokat jellemzik, mint a fiúkat. (7. számú melléklet: 52. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló neme) és 70. Táblázat – Idegen nyelv attitűdök nemenként)

A *napi tanulási idő* és az idegen nyelv attitűdelemei közül az érdekel ($F=12,705$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=3,762$, $p=0,005$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=4,836$, $p=0,001$), a tanár jól magyaráz ($F=3,152$, $p=0,014$), a jó érzékem van hozzá ($F=4,867$, $p=0,001$), a jó jegyem van ($F=12,467$, $p<0,001$) és a kötelező érettségi ($F=4,523$, $p=0,001$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi esetben ezek az attitűdelemek azokat a tanulókat jellemzők, akik naponta több időt fordítanak tanulásra. (7. számú melléklet: 53. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a napi tanulási idő), 73. Táblázat – Tantárgyi attitűdök napi tanulási idő alapján)

Az *iskolába járás kedveltsége* és az idegen nyelv attitűdelemei közül az érdekel ($F=13,967$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=3,970$, $p=0,003$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=3,825$, $p=0,004$), a tanár jól magyaráz ($F=6,697$, $p<0,001$), a jó érzékem van hozzá ($F=12,592$, $p<0,001$), a jó jegyem van ($F=11,619$, $p<0,001$), a kötelező érettségi ($F=2,611$, $p=0,034$), a barátaim is szeretik ($F=7,793$, $p<0,001$) és a szüleimnek örömet szerezek vele ($F=2,528$, $p=0,039$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi attitűdelem azokra a tanulókat jellemző, akik szívesebben járnak iskolába. (7. számú melléklet: 54. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolába járás kedveltsége), 74. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az iskolába járás kedveltsége alapján)

Az *iskolai teljesítménnyel való elégedettség* és az idegen nyelv attitűdelemei közül az érdekel ($F=4,695$, $p=0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=2,649$, $p=0,032$), a tanár jól magyaráz ($F=2,729$, $p=0,028$), a jó érzékem van hozzá ($F=9,317$, $p<0,001$), a jó jegyem van ($F=23,128$, $p<0,001$) és a kötelező érettségizni belőle ($F=3,082$, $p=0,015$) változók között szignifikáns a kapcsolat. Valamennyi attitűdelem – a kötelező érettségizni belőle attitűdelem kivételével – azokra a tanulókat jellemző, akik elégedettebbek az iskolai teljesítményükkel. (7. számú melléklet: 55. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független

változó az iskolai teljesítménnyel való elégedettség), 75. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az iskolai teljesítménnyel való elégedettség alapján)

A tanuló által elérni kívánt végzettség és az idegen nyelv attitűdelemei közül az érdekel ($F=21,031$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=14,713$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=19,863$, $p<0,001$), a jó érzékem van hozzá ($F=16,386$, $p<0,001$), a jó jegyem van ($F=17,903$, $p<0,001$), a kötelező érettségizni belőle ($F=3,197$, $p=0,013$), a barátaim is szeretik ($F=3,114$, $p=0,015$), a szüleimnek is örömet szerzek vele ($F=3,398$, $p=0,009$), a külföldön szeretne tanulni ($F=16,741$, $p<0,001$) és a külföldön szeretne dolgozni ($F=9,090$, $p<0,001$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi attitűdelem azokra a tanulókra jellemző, akik magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni. (7. számú melléklet: 56. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló által elérni kívánt végzettség), 76. Táblázat – Tantárgyi attitűdök a tanuló által elérni kívánt iskolai végzettség alapján)

Az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége és az idegen nyelv attitűdelemei közül az érdekel ($F=2,180$, $p=0,043$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=2,387$, $p=0,027$), a jó érzékem van hozzá ($F=2,732$, $p=0,012$), a jó jegyem van ($F=2,449$, $p=0,023$) és a külföldön szeretne tanulni ($F=3,391$, $p=0,003$) változók között szignifikáns a kapcsolat, mindhárom attitűdelem azokra a tanulókra jellemző inkább, akiknek az édesanyja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (7. számú melléklet: 57. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége), 77. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége alapján)

Az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége és az idegen nyelv attitűdelemei közül a könnyebb elhelyezkedés ($F=2,500$, $p=0,029$), a jó jegyem van ($F=3,839$, $p=0,002$), a kötelező érettségizni belőle ($F=3,323$, $p=0,006$) és a külföldön szeretne tanulni ($F=3,690$, $p=0,003$) változók között szignifikáns a kapcsolat. Valamennyi attitűdelem – a kötelező érettségizni belőle kivételével – azokat a tanulókat jellemzi, akiknek édesapja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (7. számú melléklet: 58. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége), 78. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége alapján)

Az otthon található könyvek száma és az idegen nyelv attitűdelemei közül az érdekel ($F=3,769$, $p=0,002$), a jó érzékem van hozzá ($F=4,132$, $p=0,001$) és a jó jegyem van ($F=4,381$, $p=0,001$), a barátaim is szeretik ($F=2,596$, $p=0,024$), a külföldön szeretne tanulni ($F=4,161$, $p=0,001$) és a külföldön szeretne dolgozni ($F=2,304$, $p=0,043$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi attitűdelem azokra jellemző, akik otthonában több

IDNY11 idegen nyelv - külföldön szeretne dolgozni
 IDNY8 idegen nyelv - barátaim is szeretik
 IDNY9 idegen nyelv - szüleimnek örömet szerzek vele

Először a szükséges a továbbtanuláshoz és a könnyebb elhelyezkedés pár jelenik meg, ehhez kapcsolódik a kötelező érettségizni belőle változó. Az első csoport második komponensében először a jó érzéke van hozzá és a jó jegyem van pár jelenik meg, amihez az érdekel változó kapcsolódik, végül a tanár jól magyaráz változó kapcsolódik. A második csoportban két pár található, a külföldön szeretne tanulni és a külföldön szeretne dolgozni, illetve a barátaim is szeretik és a szüleimnek örömet szerzek vele párok találhatók.

Az attitűdváltozók közötti összefüggések vizsgálata során a legerősebb kapcsolat a külföldön szeretne tanulni és a külföldön szeretne dolgozni ($r=0,779$, $p<0,01$) attitűdváltozók között. Közepes pozitív kapcsolat van a szükséges a továbbtanuláshoz és a könnyebb elhelyezkedés ($r=0,619$, $p<0,01$), az érdekel és a szükséges a továbbtanuláshoz ($r=0,457$, $p<0,01$), az érdekel és a könnyebb elhelyezkedés ($r=0,470$, $p<0,01$), az érdekel és a jó érzéke van hozzá ($r=0,634$, $p<0,01$), az érdekel és a jó jegyem van ($r=0,573$, $p<0,01$), a jó érzéke van hozzá és a jó jegyem van ($r=0,709$, $p<0,01$), a szükséges a továbbtanuláshoz és a kötelező érettségizni belőle ($r=0,409$, $p<0,01$) valamint a barátaim is szeretik és a szüleimnek örömet szerzek vele ($r=0,458$, $p<0,01$) attitűdváltozók között. (7. számú melléklet: 85. Táblázat – Idegen nyelv attitűdelemek közötti kapcsolat)

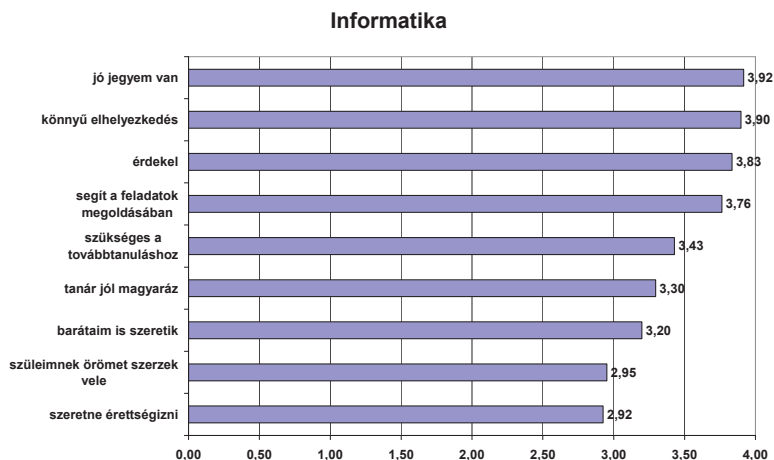
5.4.3.2.6 Informatika

Az informatika nem kötelező érettségi vizsgatárgy, a legjelentősebb attitűdelemek a jó jegyem van, a könnyű elhelyezkedés, az érdekel és a segít a feladatok megoldásában. (63. ábra – Tantárgyi attitűdök (informatika))

Megvizsgálva a kapcsolatot a különböző részminták mint független változók, és az informatika attitűdelemek mint függő változók között, az alábbi szignifikáns összefüggéseket tapasztaltam.

Szignifikáns a kapcsolat a *tanuló iskolájának típusa* és valamennyi informatika tantárgyi attitűdelem között. Az iskolatípus és az érdekel ($F=41,811$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=46,193$, $p<0,001$), a könnyű elhelyezkedés ($F=19,196$, $p<0,001$), a tanár jól magyaráz ($F=6,541$, $p=0,001$), a segít a feladatok megoldásában ($F=9,325$, $p<0,001$), a jó jegyem van ($F=7,464$, $p=0,001$), a szeretne érettségizni ($F=31,208$, $p<0,001$), a barátaim is szeretik ($F=18,936$, $p<0,001$) és a szüleimnek örömet szerzek vele ($F=20,754$, $p<0,001$) attitűdváltozók között. A jó tanári magyarázat kivételével valamennyi attitűdelem a szakközépiskolásokra jellemző inkább. A jó tanári magyarázatot a

nyolcosztályos gimnáziumi tanulók jelölték meg a legnagyobb arányban. (7. számú melléklet: 51. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolatípus), 71. Táblázat – Informatika attitűdök iskolatípusonként)

63. ábra – Tantárgyi attitűdök (informatika)

A *tanuló neve* és valamennyi informatika attitűdváltozó között is szignifikáns az összefüggés. A *tanuló neve* és az *érdekel* ($F=91,054$, $p<0,001$), a *szükséges a továbbtanuláshoz* ($F=33,258$, $p<0,001$), a *könnyű elhelyezkedés* ($F=24,052$, $p<0,001$), a *tanár jól magyaráz* ($F=7,251$, $p=0,007$), a *segít a feladatok megoldásában* ($F=15,029$, $p<0,001$), a *jó jegyem van* ($F=6,961$, $p=0,008$), a *szeretne érettségizni* ($F=88,785$, $p<0,001$), a *barátaim is szeretik* ($F=43,472$, $p<0,001$) és a *szüleimnek örömet szerzek vele* ($F=42,596$, $p<0,001$) attitűdváltozók között. Valamennyi attitűdelem a fiúkat jellemzi. (7. számú melléklet: 52. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a *tanuló neve*), 72. Táblázat – Informatika attitűdök nemeként)

A *napi tanulási idő* és az informatika attitűdelemei közül az *érdekel* ($F=7,006$, $p<0,001$), a *szükséges a továbbtanuláshoz* ($F=2,848$, $p=0,023$), a *könnyebb elhelyezkedés* ($F=3,760$, $p=0,005$), a *szeretne érettségizni* ($F=8,251$, $p<0,001$), a *barátaim is szeretik* ($F=6,666$, $p<0,001$) és a *szüleimnek is örömet szerzek vele* ($F=3,908$, $p=0,004$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi esetben ezek az attitűdelemek azokat a tanulókat jellemzők, akik naponta kevesebb időt fordítanak tanulásra. (7. számú melléklet:

53. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a napi tanulási idő), 73. Táblázat – Tantárgyi attitűdök napi tanulási idő alapján)

Az *iskolai teljesítménnyel való elégedettség* és az informatika attitűdelemei közül a barátaim is szeretik ($F=3,799$, $p=0,004$) változók között szignifikáns a kapcsolat, azokra a tanulókra jellemző, akik kevésbé elégedettek az iskolai teljesítményükkel. (7. számú melléklet: 55. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolai teljesítménnyel való elégedettség), 75. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az iskolai teljesítménnyel való elégedettség alapján)

A *tanuló által elérni kívánt végzettség* és az informatika attitűdelemei közül az érdekel ($F=5,562$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=11,287$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=4,002$, $p=0,003$), a tanár jól magyaráz ($F=6,114$, $p<0,001$), a segít a feladatok megoldásában ($F=2,402$, $p=0,048$), a szeretne érettségizni belőle ($F=5,024$, $p=0,001$), a barátaim is szeretik ($F=10,353$, $p<0,001$) és a szüleimnek is örömet szerez vele ($F=4,575$, $p=0,001$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi attitűdelem azokra a tanulókra jellemző, akik alacsonyabb iskolai végzettséget szeretnének elérni. (7. számú melléklet: 56. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló által elérni kívánt végzettség), 76. Táblázat – Tantárgyi attitűdök a tanuló által elérni kívánt iskolai végzettség alapján)

Az *édesanya legmagasabb iskolai végzettsége* és az informatika attitűdelemei közül az érdekel ($F=2,957$, $p=0,007$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=8,256$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=2,931$, $p=0,008$), a tanár jól magyaráz ($F=3,318$, $p=0,003$), a szeretne érettségizni belőle ($F=3,767$, $p=0,001$), a barátaim is szeretik ($F=2,393$, $p=0,027$) és a szüleimnek is örömet szerez vele ($F=2,416$, $p=0,025$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi attitűdelem azokra a tanulókra jellemző inkább, akiknek az édesanyja alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (7. számú melléklet: 57. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége), 77. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége alapján)

Az *édesapa legmagasabb iskolai végzettsége* és az informatika attitűdelemei közül az érdekel ($F=3,671$, $p=0,003$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=7,034$, $p<0,001$), a könnyebb elhelyezkedés ($F=2,513$, $p=0,028$), a tanár jól magyaráz ($F=4,232$, $p=0,001$) és a szeretne érettségizni belőle ($F=2,734$, $p=0,018$) változók között szignifikáns a kapcsolat. Valamennyi attitűdelem azokat a tanulókat jellemzi, akiknek édesapja alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (7. számú melléklet: 58. Táblázat – Tantárgyi attitűdök

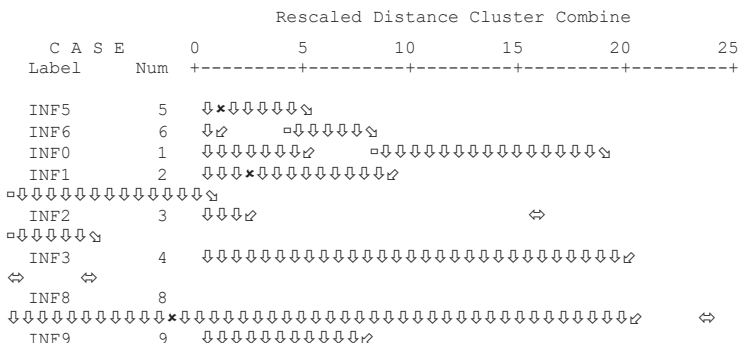
(Független változó az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége), 78. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége alapján)

Az otthon található könyvek száma és az informatika attitűdelei közül az érdekel ($F=2,648$, $p=0,022$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=6,316$, $p<0,001$), a tanár jól magyaráz ($F=2,809$, $p=0,016$), a szeretne érettségizni belőle ($F=2,949$, $p=0,012$) és a barátaim is szeretik ($F=2,819$, $p=0,015$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi attitűdelem azokra jellemző, akik otthonában kevesebb könyv található. (7. számú melléklet: 59. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az otthon található könyvek száma), 79. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az otthon található könyvek száma alapján)

Az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége és az informatika attitűdelei közül az érdekel ($F=17,140$, $p<0,001$), a szükséges a továbbtanuláshoz ($F=11,323$, $p=0,001$), a szeretne érettségizni ($F=5,179$, $p=0,023$), a barátaim is szeretik ($F=19,991$, $p<0,001$) és a szüleimnek örömet szerezek vele ($F=5,593$, $p=0,018$) változók között szignifikáns a kapcsolat, valamennyi attitűdelem azokra a tanulókra jellemző, akiknek nem szükséges a felvételijéhez az emelt szintű érettségi vizsga letétele. (7. számú melléklet: 60. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége), 80. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége alapján)

* * * H I E R A R C H I C A L C L U S T E R A N A L Y S I S * * *

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

64. ábra – Az informatika tantárgyi attitűdök összefüggései

Jelölések:

- INF5 informatika - segít a feladatok megoldásában
- INF6 informatika - jó jegyem van
- INF0 informatika - érdekel
- INF1 informatika - szükséges a továbbtanuláshoz
- INF2 informatika - könnyű elhelyezkedés

INF3	informatika - tanár jól magyaráz
INF8	informatika - barátaim is szeretik
INF9	informatika - szüleimnek örömet szerzek vele
INF7	informatika - szeretne érettségizni

Az attitűdváltozók klaszterelemzése során a dendrogramon először a segít a feladatok megoldásában és a jó jegyem van pár jelenik meg, ehhez kapcsolódik az érdekel változó. Ehhez a komponenshez csatlakozik a szükséges a továbbtanuláshoz és a könnyű elhelyezkedés pár. Ezekhez először a tanár jól magyaráz változó, majd a barátaim is szeretik és a szüleimnek örömet szerzek vele pár, majd végül a szeretne érettségizni változó kapcsolódik. (64. ábra – Az informatika tantárgyi attitűdök összefüggései)

Az attitűdváltozók közötti összefüggések vizsgálata során a legerősebb kapcsolat a szükséges a továbbtanuláshoz és a könnyebb elhelyezkedés ($r=0,652$, $p<0,01$) attitűdváltozók között van. Közepes pozitív kapcsolat van az érdekel és a szükséges a továbbtanuláshoz ($r=0,551$, $p<0,01$), az érdekel és a könnyű elhelyezkedés ($r=0,505$, $p<0,01$), az érdekel és a tanár jól magyaráz ($r=0,445$, $p<0,01$), az érdekel és a segít a feladatok megoldásában ($r=0,495$, $p<0,01$), az érdekel és a jó jegyem van ($r=0,487$, $p<0,01$), az érdekel és a szeretne érettségizni ($r=0,579$, $p<0,01$), az érdekel és a barátaim is szeretik ($r=0,444$, $p<0,01$), a szükséges a továbbtanuláshoz és a tanár jól magyaráz ($r=0,403$, $p<0,01$), a szükséges a továbbtanuláshoz és a segít a feladatok megoldásában ($r=0,451$, $p<0,01$), a szükséges a továbbtanuláshoz és a szeretne érettségizni ($r=0,579$, $p<0,01$), a könnyebb elhelyezkedés és a tanár jól magyaráz ($r=0,416$, $p<0,01$), a könnyebb elhelyezkedés és a segít a feladatok megoldásában ($r=0,516$, $p<0,01$), a könnyebb elhelyezkedés és a szeretne érettségizni ($r=0,456$, $p<0,01$), a tanár jól magyaráz és segít a feladatok megoldásában ($r=0,501$, $p<0,01$), tanár jól magyaráz és a szeretne érettségizni ($r=0,427$, $p<0,01$), a segít a feladatok megoldásában és a jó jegyem van ($r=0,504$, $p<0,01$), a segít a feladatok megoldásában és a szeretne érettségizni ($r=0,403$, $p<0,01$) valamint a barátaim is szeretik és a szüleimnek örömet szerzek vele ($r=0,509$, $p<0,01$) attitűdváltozók között. (7. számú melléklet: 86. Táblázat – Informatika attitűdelemek közötti kapcsolat)

5.4.3.3 Páros összehasonlítások

A páros összehasonlítások esetében a legnagyobb különbség – a próbaméréshez hasonlóan – az irodalom és a magyar nyelv között van (879:254), a legkisebb az informatika és az idegen nyelv között, (588:545). Jelentős a különbség az informatika és a magyar nyelv között is (834:302). Csekély különbség tapasztalható még az irodalom és a történelem között is (592:541). (126. Táblázat – Páros összehasonlítások eredményei)

	magyar nyelv	történelem	matematika	idegen nyelv	informatika	irodalom
magyar nyelv – történelem	410	723				
magyar nyelv - idegen nyelv	335			797		
magyar nyelv – matematika	614		517			
magyar nyelv – informatika	302				834	
történelem - idegen nyelv		484		649		
történelem - matematika		695	439			
történelem - informatika		422			711	
matematika - idegen nyelv			355	779		
matematika - informatika			325		809	
informatika - idegen nyelv				545	588	
irodalom – magyar nyelv	254					879
irodalom - történelem		592				541
irodalom - idegen nyelv				674		456
irodalom - matematika			437			699
irodalom - informatika					734	402

126. Táblázat – Páros összehasonlítások eredményei

A páros összehasonlítások eredményeit is megvizsgáltam a különböző részmintákon. A páros összehasonlítás eredményeként a szakközépiskolában kapott tantárgyi sorrend szerint az élen az informatika és az idegen nyelv, a lista végén a magyar nyelv és a matematika található. A 4 osztályos gimnáziumban az idegen nyelv az első, az irodalom a második helyen, a matematika az utolsó előtti, a magyar nyelv az utolsó helyen áll. A 4 és 8 osztályos gimnáziumban a sorrend csak az informatika és az irodalom tantárgyak sorrendjében tér el. (127. Táblázat – Tantárgyi sorrend páros összehasonlítás alapján (iskolátípus szerint))

4 osztályos gimnázium			8 osztályos gimnázium			szakközépiskola		
sorrend	tantárgy	szavazat	sorrend	tantárgy	szavazat	sorrend	tantárgy	szavazat
1.	idegen nyelv	1750	1.	idegen nyelv	101	1.	informatika	2268
2.	irodalom	1378	2.	informatika	95	2.	idegen nyelv	1593
3.	történelem	1344	3.	történelem	94	3.	irodalom	1508
4.	informatika	1313	4.	irodalom	91	4.	történelem	1478
5.	matematika	1004	5.	matematika	85	5.	magyar nyelv	1010
6.	magyar nyelv	849	6.	magyar nyelv	56	6.	matematika	984

127. Táblázat – Tantárgyi sorrend páros összehasonlítás alapján (iskolátípus szerint)

A lányok és fiúk sorrendje jelentősen eltér, abban azonban megegyezik, hogy az utolsó két helyen a matematika és a magyar nyelv található. (128. Táblázat – Tantárgyi sorrend páros összehasonlítás alapján (nem szerint))

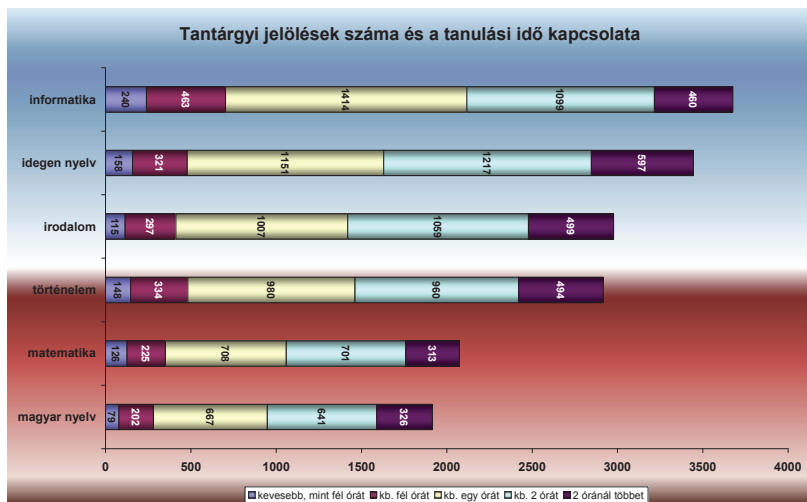
fiú			lány		
sorrend	tantárgy	szavazat	sorrend	tantárgy	szavazat
1.	informatika	1878	1.	idegen nyelv	2124
2.	történelem	1340	2.	irodalom	1903
3.	idegen nyelv	1304	3.	informatika	1773
4.	irodalom	1061	4.	történelem	1563
5.	matematika	1006	5.	magyar nyelv	1218
6.	magyar nyelv	684	6.	matematika	1057

128. Táblázat – Tantárgyi sorrend páros összehasonlítás alapján (nem szerint)

A fiúk sorrendjében az informatika, a lányokéban az idegen nyelv áll az első helyen.

Megvizsgáltam a tantárgyi jelölések száma és a tanulási idő közötti kapcsolatot is. (65. ábra – Tantárgyi jelölések száma és a tanulási idő kapcsolata) Az informatikát nagyobb számban jelölték meg azok a tanulók, akik naponta kevesebb időt fordítanak a tanulásra. Azok, akik naponta többet tanulnak, az idegen nyelvet jelölték meg nagyobb arányban. A matematika és a magyar nyelv kapta a legkevesebb jelölést.

65. ábra – Tantárgyi jelölések száma és a tanulási idő kapcsolata

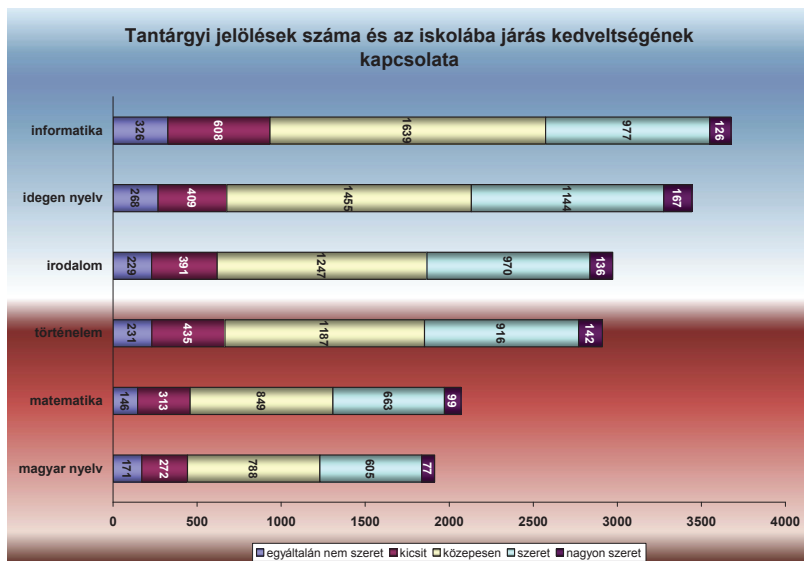
A páros összehasonlítások alapján kialakult tantárgyi sorrendben az informatika a naponta kevesebb időt tanulásra fordító tanulók esetén áll az élen. Az idegen nyelv a naponta több időt a tanulásra fordító tanulók esetében áll a rangsor elején. (129. Táblázat – Tantárgyi sorrend a napi tanulási idő alapján)

kevesebb, mint fél órát		kb. fél órát		kb. egy órát		kb. 2 órát		2 óránál többet	
tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat
informatika	240	informatika	463	informatika	1414	idegen nyelv	1217	idegen nyelv	597
idegen nyelv	158	történelem	334	idegen nyelv	1151	informatika	1099	irodalom	499
történelem	148	idegen nyelv	321	irodalom	1007	irodalom	1059	történelem	494
matematika	126	irodalom	297	történelem	980	történelem	960	informatika	460
irodalom	115	matematika	225	matematika	708	matematika	701	magyar nyelv	326
magyar nyelv	79	magyar nyelv	202	magyar nyelv	667	magyar nyelv	641	matematika	313

129. Táblázat – Tantárgyi sorrend a napi tanulási idő alapján

A tantárgyi jelölések száma és az iskolába járás kedveltsége kapcsolatának vizsgálatakor megfigyelhető, hogy azok a tanulók, akik nem szeretnek iskolába járni, a legnagyobb arányban az informatikát jelölték meg. Azok között a tanulók között, akik

szívesen járnak iskolába, az idegen nyelv kapta a legtöbb jelölést. A matematika és a magyar nyelv valamennyi esetben a tantárgyi sorrend végén található. (66. ábra – Tantárgyi jelölések száma és az iskolába járás kedveltségének kapcsolata)

66. ábra – Tantárgyi jelölések száma és az iskolába járás kedveltségének kapcsolata

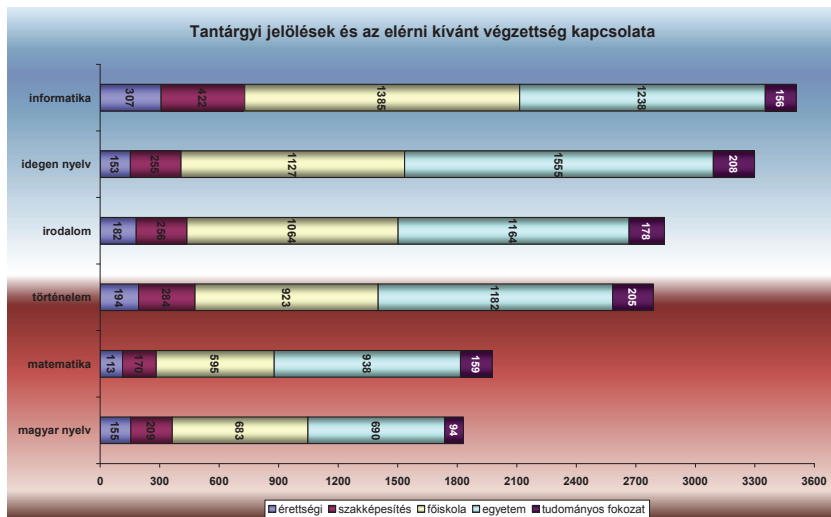
A magyar nyelv és a matematika – függetlenül az iskolába járás kedveltségétől – ebben az esetben is a rangsor végén található. Az informatika azok között tanulók között áll az élen, akik nem szeretnek iskolába járni. Az idegen nyelv azok között a tanulók között áll az élen, akik szeretnek iskolába járni. (130. Táblázat – Tantárgyi sorrend az iskolába járás kedveltsége alapján)

egyáltalán nem szeret		kicsit		közepesen		szeret		nagyon szeret	
tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat
informatika	326	informatika	608	informatika	1639	idegen nyelv	1144	idegen nyelv	167
idegen nyelv	268	történelem	435	idegen nyelv	1455	informatika	977	történelem	142
történelem	231	idegen nyelv	409	irodalom	1247	irodalom	970	irodalom	136
irodalom	229	irodalom	391	történelem	1187	történelem	916	informatika	126
magyar nyelv	171	matematika	313	matematika	849	matematika	663	matematika	99
matematika	146	magyar nyelv	272	magyar nyelv	788	magyar nyelv	605	magyar nyelv	77

130. Táblázat – Tantárgyi sorrend az iskolába járás kedveltsége alapján

Az informatikát nagyobb arányban jelölték meg azok a tanulók, akik alacsonyabb iskolai végzettséget szeretnének elérni. A magasabb iskolai végzettséget elérését célul tűző

tanulók az idegen nyelvet jelölték meg a legnagyobb arányban. (67. ábra – Tantárgyi jelölések száma és az elérni kívánt végzettség kapcsolata)

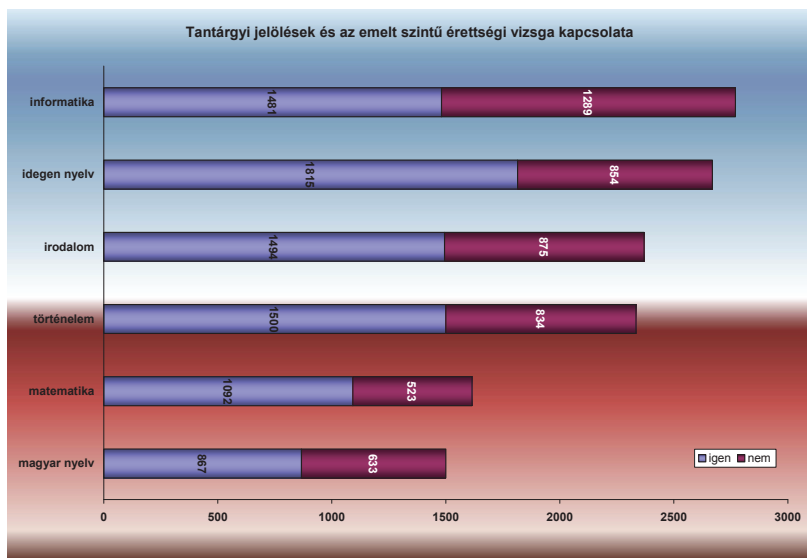
67. ábra – Tantárgyi jelölések száma és az elérni kívánt végzettség kapcsolata

Az informatika az alacsonyabb iskolai végzettséget célul tűzők között áll az élen. A magasabb iskolai végzettséget elérni kívánó tanulók közül az idegen nyelv áll az élen. (131. Táblázat – Tantárgyi sorrend az elérni kívánt végzettség alapján)

érettségi		szakképesítés		főiskola		egyetem		tudományos fokozat	
tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat
informatika	307	informatika	422	informatika	1385	idegen nyelv	1555	idegen nyelv	208
történelem	194	történelem	284	idegen nyelv	1127	informatika	1238	történelem	205
irodalom	182	irodalom	256	irodalom	1064	történelem	1182	irodalom	178
magyar nyelv	155	idegen nyelv	255	történelem	923	irodalom	1164	matematika	159
idegen nyelv	153	magyar nyelv	209	magyar nyelv	683	matematika	938	informatika	156
matematika	113	matematika	170	matematika	595	magyar nyelv	690	magyar nyelv	94

131. Táblázat – Tantárgyi sorrend az elérni kívánt végzettség alapján

Azok a tanulók, akiknek a felsőfokú intézménybe való felvételéhez emelt szintű érettségi vizsgát kell tenniük, az idegen nyelvet jelölték meg legnagyobb számban. Az informatika tantárgyat azok jelölték meg a legnagyobb arányban, akik nem tervezik emelt szintű érettségi vizsga letételét. A tanulók az irodalmat és a történelmet, valamint a matematikát és a magyar nyelvet jelölték meg hasonló arányban. (68. ábra – Tantárgyi jelölések és az emelt szintű érettségi vizsga kapcsolata)

68. ábra – Tantárgyi jelölések és az emelt szintű érettségi vizsga kapcsolata

Azoknál a tanulónál, akik tesznek emelt szintű érettségi vizsgát, az idegen nyelv áll az élen. A történelem, az irodalom és az informatika közel azonos jelölést kapott. Az utolsó helyeken a matematika és a magyar nyelv állnak.

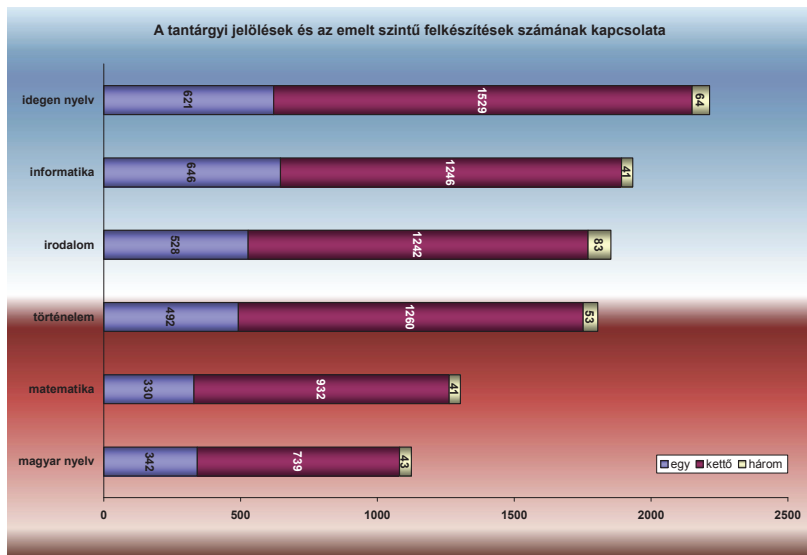
Azok a tanulók, akik középszinten érettségiznek, az informatika áll az első helyen. Közel azonos szavazatot kapott az irodalom, az idegen nyelv és a történelem. Az utolsó két helyen – az előzőhöz hasonlóan, bár fordított sorrendben – a magyar nyelv és a matematika található. (132. Táblázat – Tantárgyi sorrend és az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége alapján)

igen			nem		
sorrend	tantárgy	szavazat	sorrend	tantárgy	szavazat
1.	idegen nyelv	1815	1.	informatika	1289
2.	történelem	1500	2.	irodalom	875
3.	irodalom	1494	3.	idegen nyelv	854
4.	informatika	1481	4.	történelem	834
5.	matematika	1092	5.	magyar nyelv	633
6.	magyar nyelv	867	6.	matematika	523

132. Táblázat – Tantárgyi sorrend és az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége alapján

A tanulók többsége két emelt szintű felkészítést szeretne igénybe venni, ezek közül a tanulók közül legnagyobb számban az idegen nyelvet jelölték meg. Hasonló számú jelölést kapott a történelem, az irodalom és az informatika. A legkevesebb jelölést ebben az esetben is a matematika és a magyar nyelv kapták. Az egy emelt szintű felkészítésen

résztvevők közül az informatika és az idegen nyelv közel azonos számú jelölést kaptak. Érdekes, hogy a három emelt szintű felkészítésen részt venni kívánó tanulók legnagyobb számban az irodalmat jelölték meg, a matematika és az informatika azonos jelöléssel a lista végén található. (69. ábra – A tantárgyi jelölések és az emelt szintű felkészítések számának kapcsolata)

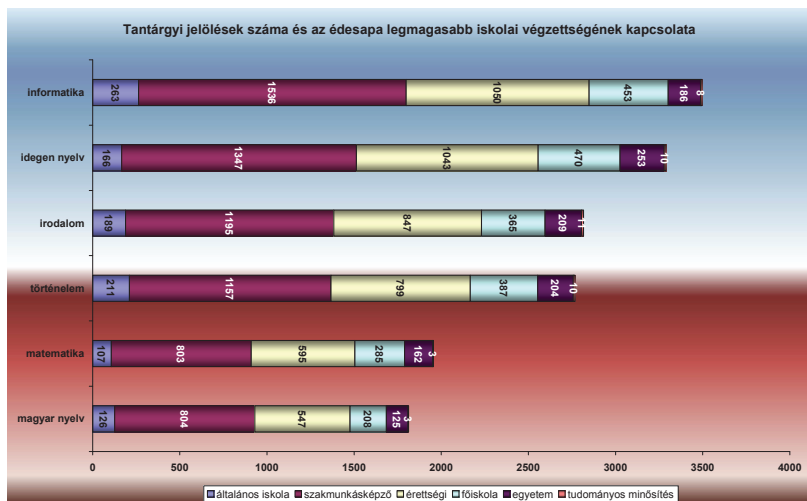
69. ábra – A tantárgyi jelölések és az emelt szintű felkészítések számának kapcsolata

Az emelt szintű felkészítések száma alapján az idegen nyelv azoknál a tanulóknál áll az első helyen, akik két tantárgyból igénylik az emelt szintű felkészítést, míg a másik két esetben a második helyen található. Az informatika az egy emelt szintű felkészítést megjelölő tanulók esetében áll az első helyen, közel azonos jelöléssel az idegen nyelv követi. A legkevésbé kedvelt tárgyak a magyar nyelv és a matematika. (133. Táblázat – A tantárgyi sorrend az emelt szintű felkészítések száma alapján)

egy			kettő			három		
sorrend	tantárgy	szavazat	sorrend	tantárgy	szavazat	sorrend	tantárgy	szavazat
1.	informatika	646	1.	idegen nyelv	1529	1.	irodalom	83
2.	idegen nyelv	621	2.	történelem	1260	2.	idegen nyelv	64
3.	irodalom	528	3.	informatika	1246	3.	történelem	53
4.	történelem	492	4.	irodalom	1242	4.	magyar nyelv	43
5.	magyar nyelv	342	5.	matematika	932	5.	matematika	41
6.	matematika	330	6.	magyar nyelv	739	6.	informatika	41

133. Táblázat – A tantárgyi sorrend az emelt szintű felkészítések száma alapján

A felsőfokú végzettségű apák gyermekei legnagyobb számban az idegen nyelvet jelölték meg, míg a legfeljebb középfokú végzettségűek gyermekei az informatikát. (70. ábra – A tantárgyi jelölések és az édesapa legmagasabb iskolai végzettségének kapcsolata)

70. ábra – A tantárgyi jelölések és az édesapa legmagasabb iskolai végzettségének kapcsolata

A legfeljebb középfokú végzettséggel rendelkező apák gyermekei sorrendjében az informatika áll az első helyen. Az idegen nyelv a középfokú végzettségű apák gyermekeinél a második helyen áll, az általános iskolai végzettségűeknél csak a negyedik. Az idegen nyelv a főiskolai és egyetemi végzettségű édesapák gyermekei esetén áll az élen. A matematika és a magyar nyelv – az édesapa végzettségétől függetlenül – az sor végén található. A tudományos minősítéssel rendelkező édesapák gyermekei számára az irodalom – a három felkészítést megjelölő tanulókhöz hasonlóan – az élen áll. (134.

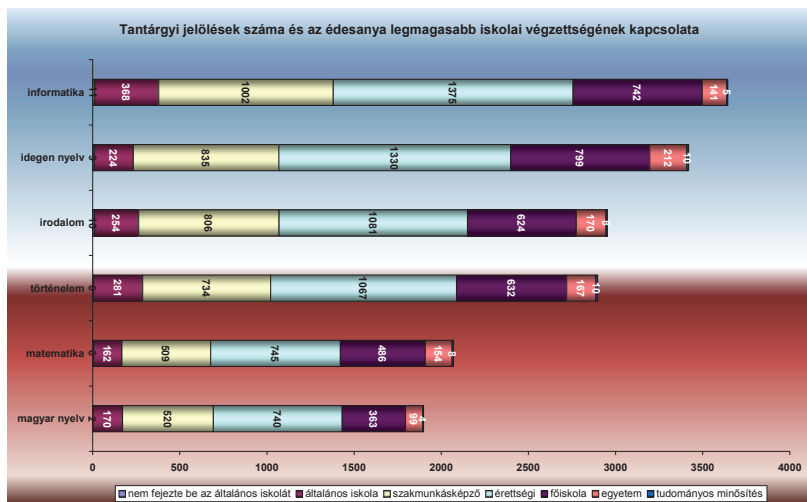
Táblázat – A tantárgyi sorrend az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége alapján)

általános iskola		szakmunkásképző		érettségi		főiskola		egyetem		tudományos minősítés	
tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat	tantárgy	szavazat
informatika	263	informatika	1536	informatika	1050	idegen nyelv	470	idegen nyelv	253	irodalom	11
történelem	211	idegen nyelv	1347	idegen nyelv	1043	informatika	453	irodalom	209	történelem	10
irodalom	189	irodalom	1195	irodalom	847	történelem	387	történelem	204	idegen nyelv	10
idegen nyelv	166	történelem	1157	történelem	799	irodalom	365	informatika	186	informatika	8
magyar nyelv	126	magyar nyelv	804	matematika	595	matematika	285	matematika	162	magyar nyelv	3
matematika	107	matematika	803	magyar nyelv	547	magyar nyelv	208	magyar nyelv	125	matematika	3

134. Táblázat – A tantárgyi sorrend az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége alapján

A felsőfokú végzettséggel rendelkező édesanyák gyermekei jelölték meg legnagyobb számban az idegen nyelvet. Az informatikát legnagyobb számban a legfeljebb középfokú

végzettséggel rendelkező édesanyák gyermekei jelölték meg. (71. ábra – A tantárgyi jelölések és az édesanya legmagasabb iskolai végzettségének kapcsolata)

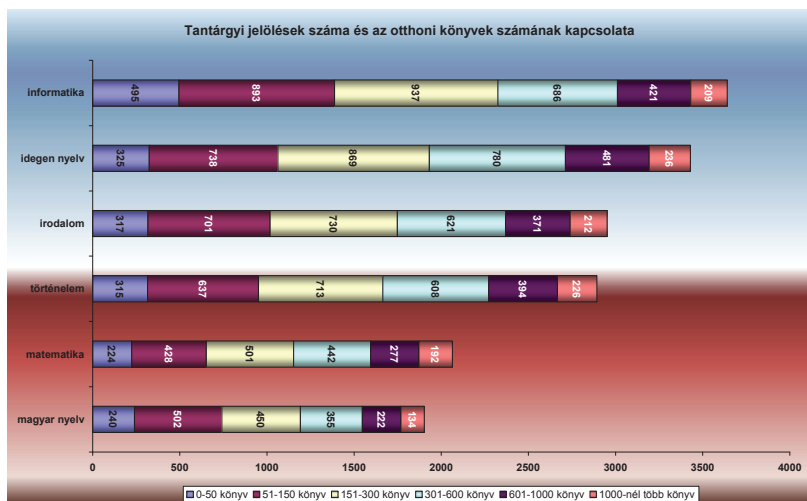
71. ábra – A tantárgyi jelölések és az édesanya legmagasabb iskolai végzettségének kapcsolata

A legfeljebb középfokú végzettséggel rendelkező édesanyák gyermekeinél az informatika, a főiskolai és egyetemi végzettségűeknél az idegen nyelv, a tudományos minősítéssel rendelkezőknél az idegen nyelv és a történelem azonos jelölésszámmal áll az élen. (135. Táblázat – A tantárgyi sorrend az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége alapján)

nem fejezte be az általános iskolát		általános iskola		szakmunkásképző		érettségi		főiskola		egyetem		tudományos minősítés	
tantárgy	szav.	tantárgy	szav.	tantárgy	szav.	tantárgy	szav.	tantárgy	szav.	tantárgy	szav.	tantárgy	szav.
informatika	11	informatika	368	informatika	1002	informatika	1375	idegen nyelv	799	idegen nyelv	212	történelem	10
irodalom	10	történelem	281	idegen nyelv	835	idegen nyelv	1330	informatika	742	irodalom	170	idegen nyelv	10
idegen nyelv	9	irodalom	254	irodalom	806	irodalom	1081	történelem	632	történelem	167	matematika	8
matematika	6	idegen nyelv	224	történelem	734	történelem	1067	irodalom	624	matematika	154	irodalom	8
történelem	6	magyar nyelv	170	magyar nyelv	520	matematika	745	matematika	486	informatika	141	informatika	5
magyar nyelv	2	matematika	162	matematika	509	magyar nyelv	740	magyar nyelv	363	magyar nyelv	99	magyar nyelv	4

135. Táblázat – A tantárgyi sorrend az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége alapján

Az idegen nyelvet azok a tanulók jelölték meg a legnagyobb számban, ahol 300-nál több könyv található, míg az informatikát azok a tanulók, akiknél legfeljebb 300 könyv található. (72. ábra – A tantárgyi jelölések és az otthon található könyvek számának kapcsolata)

72. ábra – A tantárgyi jelölések és az otthon található könyvek számának kapcsolata

Azoknál a tanulóknál, ahol legfeljebb 300 könyv van otthon, az informatika, ahol 300-nál több, az idegen nyelv áll a sorrend élén. A magyar nyelv és a matematika – a könyvek számától függetlenül – a sor végén található. (136. Táblázat – A tantárgyi sorrend az otthon található könyvek száma alapján)

0-50 könyv		51-150 könyv		151-300 könyv		301-600 könyv		601-1000 könyv		1000-nél több könyv	
tantárgy	szav.	tantárgy	szav.	tantárgy	szav.	tantárgy	szav.	tantárgy	szav.	tantárgy	szav.
informatika	495	informatika	893	informatika	937	idegen nyelv	780	idegen nyelv	481	idegen nyelv	236
idegen nyelv	325	idegen nyelv	738	idegen nyelv	869	informatika	686	informatika	421	történelem	226
irodalom	317	irodalom	701	irodalom	730	irodalom	621	történelem	394	irodalom	212
történelem	315	történelem	637	történelem	713	történelem	608	irodalom	371	informatika	209
magyar nyelv	240	magyar nyelv	502	matematika	501	matematika	442	matematika	277	matematika	192
matematika	224	matematika	428	magyar nyelv	450	magyar nyelv	355	magyar nyelv	222	magyar nyelv	134

136. Táblázat – A tantárgyi sorrend az otthon található könyvek száma alapján

A páros összehasonlítás eredményeként kapott tantárgyi sorrend szerint az élén az idegen nyelv és az informatika, a lista végén a matematika és a magyar nyelv áll, hasonlóan a korábbi, pl. első hazai IEA vizsgálat és a Monitor '86 vizsgálat eredményeihez. (v.ö.: 1. Táblázat – 10. évfolyamosok kedvenc tantárgyai). Az irodalom és a történelem a középmezőnyben található. (137. Táblázat – Tantárgyi sorrend páros összehasonlítás alapján)

A legkedveltebb tantárgyak a páros összehasonlítás alapján az informatika és az idegen nyelv, a legkevésbé kedveltek a matematika és a magyar nyelv. Az irodalom és a történelem közel azonos jelölésszámmal a rangsor közepén találhatók.

sorrend	tantárgy	szavazat
1.	informatika	3651
2.	idegen nyelv	3428
3.	irodalom	2964
4.	történelem	2903
5.	matematika	2063
6.	magyar nyelv	1902

137. Táblázat – Tantárgyi sorrend páros összehasonlítás alapján

A különböző részmintákon való vizsgálatok esetében megfigyelhető, hogy az informatika a fiúk, a szakközépiskolába járó, és azok között a tanulók között a legkedveltebb, akik naponta legfeljebb egy órát fordítanak a tanulásra, kevésbé szeretnek iskolába járni és legfeljebb főiskolai végzettséget szeretnének elérni. Az informatikát jobban kedvelik azok a tanulók, akiknek nincs szükségük az emelt szintű érettségi vizsga letételére, a szüleik legfeljebb középfokú végzettséggel rendelkeznek, legfeljebb egy emelt szintű felkészítést szeretnének igénybe venni, otthonukban legfeljebb 300 könyv található.

Az idegen nyelv a lányok, a gimnáziumba járó és azok között a tanulók között áll a kedveltségi lista élén, akik naponta legalább két órát fordítanak a tanulásra, szeretnek iskolába járni és legalább egyetemi végzettséget szeretnének elérni. Az idegen nyelvet előnyben részesítik a felsőfokú végzettségű szülők gyermekei, azok, akiknek szükséges a felvételihez az emelt szintű érettségi vizsga letétele, legalább két emelt szintű felkészítésre jelentkeztek, otthonukban 300-nál több könyv található. A kedveltségi lista végén a matematika és a magyar nyelv, míg a sorrend közepén az irodalom és a történelem található.

5.4.4 Iskolai környezet

A tanulók iskolai környezetére vonatkozó állításokra a tanulók és a szülők is válaszoltak.

5.4.4.1 Tanulói válaszok

A tanulók válaszai alapján az iskolai környezetének vizsgált változói és az iskola típusa, a tanuló neme, a napi tanulási idő, az iskolába járás kedveltsége, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség, az elérni kívánt végzettség, az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége, az otthon található könyvek száma, a szülők legmagasabb iskolai végzettsége között szignifikáns kapcsolatot tapasztaltam.

A *tanuló iskolájának típusa* és az iskolai környezetre vonatkozó állítások közül a szeressenek az osztálytársak ($F=5,950$, $p=0,003$), a tanulmányi versenyek ($F=20,544$, $p<0,001$), az idegen nyelven való kommunikáció ($F=31,910$, $p<0,001$), a számítógép

használata feladatmegoldásban ($F=4,983$, $p=0,007$), a szakkörre járás ($F=8,010$, $p<0,001$), a különóra járás ($F=6,047$, $p=0,002$), az eredményes érettségi ($F=12,111$, $p<0,001$), az eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe ($F=103,256$, $p<0,001$), az eredményes nyelvvizsga ($F=38,872$, $p<0,001$) és a külföldön tanuljak tovább ($F=7,204$, $p=0,001$) között van szignifikáns kapcsolat. Valamennyi iskolai környezetre vonatkozó változó inkább a gimnáziumi tanulókra jellemző. (8. számú melléklet: 87. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése a tanuló iskolájának típusától (Tanulói válaszok), 101. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, iskolatípusonként))

A *tanuló neve* és az iskolai környezetre vonatkozó állítások közül a szeressenek az osztálytársak ($F=15,276$, $p<0,001$), szeressenek a tanárok ($F=5,804$, $p=0,016$), a tanulmányi versenyeken való részvétel fontossága ($F=14,379$, $p<0,001$), az idegen nyelven kommunikáció ($F=35,002$, $p<0,001$), a számítógép használata feladatmegoldásban ($F=6,922$, $p=0,009$), a rendszeres testmozgás ($F=23,021$, $p<0,001$), a szakkörre járás ($F=11,243$, $p=0,001$), a különóra járás ($F=38,867$, $p<0,001$), a barátokkal való rendszeres találkozás ($F=4,677$, $p=0,031$), a rendszeres készülés az iskolai órákra ($F=44,347$, $p<0,001$), a rendszeres beszélgetés a szülőkkel ($F=17,454$, $p<0,001$), az eredményes érettségi ($F=28,847$, $p<0,001$), az eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe ($F=49,707$, $p<0,001$), az eredményes nyelvvizsga ($F=44,900$, $p<0,001$) és a külföldön tanuljak tovább ($F=12,381$, $p<0,001$) között szignifikáns a kapcsolat. A számítógép használata a feladatmegoldásban és a rendszeres testmozgás változók inkább a fiúkra, a többi, az iskolai környezetre vonatkozó változó inkább a lányokra jellemző. (8. számú melléklet: 88. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése a tanuló nemétől (Tanulói válaszok), 100. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, nemenként))

A *napi tanulási idő* és az iskolai környezetre vonatkozó állítások közül a szeressenek a tanárok ($F=2,792$, $p=0,025$), a tanulmányi versenyeken való részvétel fontossága ($F=15,347$, $p<0,001$), az idegen nyelven kommunikáció ($F=17,794$, $p<0,001$), a szakkörre járás ($F=6,072$, $p<0,001$), a különóra járás ($F=11,621$, $p<0,001$), a barátokkal való rendszeres találkozás ($F=2,821$, $p=0,024$), a rendszeres készülés az iskolai órákra ($F=62,216$, $p<0,001$), a rendszeres beszélgetés a szülőkkel ($F=11,575$, $p<0,001$), az eredményes érettségi ($F=10,822$, $p<0,001$), az eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe ($F=19,501$, $p<0,001$), az eredményes nyelvvizsga ($F=10,371$, $p<0,001$) és a problémák megbeszélése tanárokkal ($F=5,111$, $p<0,001$) között szignifikáns a kapcsolat. A barátokkal való rendszeres találkozás változó inkább azokra jellemző, akik kevesebb időt fordítanak naponta a tanulásra, a többi, az iskolai környezetre vonatkozó változó azokra a

tanulókra jellemző inkább, akik naponta többet tanulnak. (8. számú melléklet: 89. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése a napi tanulási időtől (Tanulói válaszok), 102. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, napi tanulási idő alapján))

Az *iskolába járás kedveltsége* és az iskolai környezetre vonatkozó állítások közül a szeressenek az osztálytársak ($F=10,367$, $p<0,001$), a szeressenek a tanárok ($F=12,656$, $p<0,001$), a tanulmányi versenyeken való részvétel fontossága ($F=19,961$, $p<0,001$), az idegen nyelven kommunikáció ($F=10,447$, $p<0,001$), a szakkörre járás ($F=12,179$, $p<0,001$), a különóra járás ($F=6,484$, $p<0,001$), a rendszeres készülés az iskolai órákra ($F=27,056$, $p<0,001$), a rendszeres beszélgetés a szülővel ($F=5,124$, $p<0,001$), az eredményes érettségi ($F=9,565$, $p<0,001$), az eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe ($F=14,577$, $p<0,001$), az eredményes nyelvvizsga ($F=10,556$, $p<0,001$) és a problémák megbeszélése tanárokkal ($F=20,071$, $p<0,001$) között szignifikáns a kapcsolat. Valamennyi, az iskolai környezetre vonatkozó változó azokra a tanulókra jellemző, akik szívesebben járnak iskolába. (8. számú melléklet: 90. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése a tanuló iskolába járásának kedveltségétől (Tanulói válaszok), 103. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, iskolába járás kedveltsége szerint))

Az *iskolai teljesítménnyel való elégedettség* és az iskolai környezetre vonatkozó állítások közül a szeressenek az osztálytársak ($F=2,620$, $p=0,034$), a tanulmányi versenyeken való részvétel fontossága ($F=8,247$, $p<0,001$), az idegen nyelven kommunikáció ($F=4,390$, $p=0,002$), a barátokkal való rendszeres találkozás ($F=2,534$, $p=0,039$), a rendszeres készülés az iskolai órákra ($F=4,129$, $p=0,003$), a rendszeres beszélgetés a szülővel ($F=5,490$, $p<0,001$), az eredményes érettségi ($F=3,365$, $p=0,010$), az eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe ($F=7,518$, $p<0,001$) és az eredményes nyelvvizsga ($F=7,126$, $p<0,001$) között szignifikáns a kapcsolat. A szeressenek az osztálytársak és a barátokkal való rendszeres találkozás változók azokat jellemzik, akik kevésbé elégedettek az iskolai teljesítményükkel. A többi, az iskolai környezetre vonatkozó változó azokat a tanulókat jellemzi, akik elégedettebbek az iskolai teljesítményükkel. (8. számú melléklet: 91. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése a tanuló iskolai teljesítményével való elégedettségétől (Tanulói válaszok), 104. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, a teljesítménnyel való elégedettség szerint))

A *tanuló által elérni kívánt végzettség* és az iskolai környezetre vonatkozó állítások közül a szeressenek a tanárok ($F=2,789$, $p=0,025$), és a tanulmányi versenyeken való részvétel fontossága ($F=33,746$, $p<0,001$), az idegen nyelven kommunikáció ($F=40,012$, $p<0,001$), a szakkörre járás ($F=9,050$, $p<0,001$), a különóra járás ($F=10,687$, $p<0,001$), a

rendszeres készülés az iskolai órákra ($F=3,854$, $p=0,004$), az eredményes érettségi ($F=28,573$, $p<0,001$), az eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe ($F=276,032$, $p<0,001$), az eredményes nyelvvizsga ($F=55,933$, $p<0,001$) és a külföldön tanuljak tovább ($F=22,880$, $p<0,001$) között szignifikáns a kapcsolat. Valamennyi, az iskolai környezetre vonatkozó változó azokra a tanulókra jellemző, akik magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni. (8. számú melléklet: 92. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése a tanuló által elérni kívánt végzettségtől (Tanulói válaszok), 105. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, a tanuló által elérni kívánt végzettség szerint))

A felvételihez az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége és az iskolai környezetre vonatkozó állítások közül a szeressenek az osztálytársak ($F=4,919$, $p=0,027$), a szeressenek a tanárok ($F=4,027$, $p=0,045$), a tanulmányi versenyeken való részvétel fontossága ($F=63,339$, $p<0,001$), az idegen nyelven kommunikáció ($F=88,527$, $p<0,001$), a szakkörre járás ($F=6,615$, $p=0,010$), a különórára járás ($F=30,203$, $p<0,001$), a rendszeres készülés az iskolai órákra ($F=11,945$, $p=0,001$), az eredményes érettségi ($F=62,261$, $p<0,001$), az eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe ($F=246,210$, $p<0,001$), az eredményes nyelvvizsga ($F=125,419$, $p<0,001$) és a külföldön tanuljak tovább ($F=42,437$, $p<0,001$) között szignifikáns a kapcsolat. Valamennyi, az iskolai környezetre vonatkozó változó azokra a tanulókra jellemző, akiknek a felvételiéhez szükséges az emelt szintű érettségi vizsga letétele. (8. számú melléklet: 93. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése attól, hogy szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi vizsga (Tanulói válaszok), 106. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi vizsga))

Az otthon található könyvek száma és az iskolai környezetre vonatkozó állítások közül a tanulmányi versenyeken való részvétel fontossága ($F=5,387$, $p<0,001$), az idegen nyelven kommunikáció ($F=6,912$, $p<0,001$), a rendszeres testmozgás ($F=2,403$, $p=0,035$), az eredményes érettségi ($F=5,074$, $p<0,001$), az eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe ($F=15,161$, $p<0,001$), az eredményes nyelvvizsga ($F=4,433$, $p=0,001$), a problémák megbeszélése tanárokkal ($F=2,411$, $p=0,035$) és a külföldön tanuljak tovább ($F=2,677$, $p=0,021$) között szignifikáns a kapcsolat. A problémák megbeszélése a tanárokkal azokra a tanulókra jellemző, akiknek otthonában kevesebb könyv található. A többi, az iskolai környezetre vonatkozó változó azokat a tanulókat jellemzi, akik otthonában több könyv van. (8. számú melléklet: 94. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az otthon található könyvek számától (Tanulói válaszok), 109. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, otthon levő könyvek szerint))

Az *édesanya legmagasabb iskolai végzettsége* és az iskolai környezetre vonatkozó állítások közül a tanulmányi versenyeken való részvétel fontossága ($F=2,110$, $p=0,050$), az idegen nyelven kommunikáció ($F=6,663$, $p<0,001$), az eredményes érettségi ($F=3,136$, $p=0,005$), az eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe ($F=11,168$, $p<0,001$), az eredményes nyelvvizsga ($F=6,598$, $p<0,001$), a problémák megbeszélése tanárokkal ($F=2,656$, $p=0,015$) és külföldön tanuljak tovább ($F=3,873$, $p=0,001$) között szignifikáns a kapcsolat. A problémák megbeszélése a tanárokkal azokra a tanulókra jellemző, akiknek édesanyja alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik. A többi, az iskolai környezetre vonatkozó változó azokat a tanulókat jellemzi, akiknek édesanyja magasabb iskolai végzettségű. (8. számú melléklet: 95. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az édesanya legmagasabb iskolai végzettségétől (Tanulói válaszok), 107. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint))

Az *édesapa legmagasabb iskolai végzettsége* és az iskolai környezetre vonatkozó állítások közül az idegen nyelven kommunikáció ($F=5,482$, $p<0,001$), a rendszeres beszélgetés a szülőkkel ($F=3,836$, $p=0,002$), az eredményes érettségi ($F=5,166$, $p<0,001$), az eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe ($F=15,994$, $p<0,001$), az eredményes nyelvvizsga ($F=6,177$, $p<0,001$), a problémák megbeszélése tanárokkal ($F=3,532$, $p=0,004$) és a külföldön tanuljak tovább ($F=4,353$, $p=0,001$) között szignifikáns a kapcsolat. A rendszeres beszélgetés a szülőkkel és a problémák megbeszélése a tanárokkal változók azokra a tanulókra jellemzők, akiknek édesapja alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik. A többi, az iskolai környezetre vonatkozó változó azokat a tanulókat jellemzi, akiknek édesapja magasabb iskolai végzettségű. (8. számú melléklet: 96. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az édesapa legmagasabb iskolai végzettségétől (Tanulói válaszok), 108. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint))

5.4.4.2 Szülői válaszok

Az *édesanya legmagasabb iskolai végzettsége* és az iskolai környezetre vonatkozó állítások közül a tanulmányi versenyeken való részvétel fontossága ($F=2,303$, $p=0,032$), az idegen nyelven kommunikáció ($F=9,391$, $p<0,001$), a számítógép használata a feladatok megoldásában ($F=2,285$, $p=0,034$), a rendszeres testmozgás ($F=2,903$, $p=0,008$), a barátokkal való rendszeres találkozás ($F=3,033$, $p=0,006$), a rendszeres olvasás ($F=4,105$, $p<0,0019$), a rendszeres készülés az órákra ($F=3,030$, $p=0,006$), a rendszeres tájékoztatás a tanuló előmeneteléről ($F=2,456$, $p=0,019$), a tanuló felvételt nyerjen felsőoktatási

intézménybe ($F=5,721$, $p<0,001$) és az eredményes nyelvvizsga ($F=2,880$, $p=0,009$) között szignifikáns a kapcsolat. Valamennyi, az iskolai környezetre vonatkozó változó azokat a tanulókat jellemzi, akiknek édesanyja magasabb iskolai végzettségű. (8. számú melléklet: 97. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az édesanya legmagasabb iskolai végzettségétől (Szülői válaszok), 110. Táblázat – Iskolai környezet (szülői válaszok, az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint))

Az *édesapa legmagasabb iskolai végzettsége* és az iskolai környezetre vonatkozó állítások közül az idegen nyelven kommunikáció ($F=6,789$, $p<0,001$), a rendszeres testmozgás ($F=3,342$, $p=0,005$), a barátokkal való rendszeres találkozás ($F=2,294$, $p=0,044$), a rendszeres olvasás ($F=4,505$, $p<0,001$), a rendszeres készülés az órákra ($F=4,190$, $p=0,001$), a tanuló felvételt nyerjen felsőoktatási intézménybe ($F=6,136$, $p<0,001$), az eredményes nyelvvizsga ($F=2,839$, $p=0,015$) és a külföldön tanuljon tovább ($F=3,627$, $p=0,003$) között szignifikáns a kapcsolat. Valamennyi, az iskolai környezetre vonatkozó változó azokat a tanulókat jellemzi, akiknek édesapja magasabb iskolai végzettségű. (8. számú melléklet: 98. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az édesapa legmagasabb iskolai végzettségétől (Szülői válaszok), 111. Táblázat – Iskolai környezet (szülői válaszok, az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint))

Az *otthon található könyvek száma* és az iskolai környezetre vonatkozó állítások közül a tanulmányi versenyeken való részvétel fontossága ($F=6,279$, $p<0,001$), az idegen nyelven kommunikáció ($F=18,143$, $p<0,001$), a számítógép használata a feladatok megoldásában ($F=3,279$, $p=0,006$), a rendszeres testmozgás ($F=6,088$, $p<0,001$), a szakkörökre járás ($F=3,388$, $p=0,005$), a rendszeres olvasás ($F=20,270$, $p<0,001$), a rendszeres készülés az órákra ($F=6,237$, $p<0,001$), a rendszeres tájékoztatás a tanuló előmeneteléről ($F=8,022$, $p<0,001$), az eredményes érettségi ($F=5,393$, $p<0,001$), a tanuló felvételt nyerjen felsőoktatási intézménybe ($F=10,296$, $p<0,001$), az eredményes nyelvvizsga ($F=5,878$, $p<0,001$) és a külföldön tanuljon tovább ($F=2,661$, $p=0,021$) között szignifikáns a kapcsolat. Valamennyi, az iskolai környezetre vonatkozó változó azokat a tanulókat jellemzi, akik otthonában több könyv található. (8. számú melléklet: 99. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az otthon található könyvek számától (Szülői válaszok), 112. Táblázat – Iskolai környezet (szülői válaszok, otthon levő könyvek szerint))

5.4.5 A tanulók olvasási szokásai

A *tanuló iskolájának típusa* és a tanulók olvasási szokásaira vonatkozó állítások közül a szívesen olvas ($F=25,729$, $p<0,001$), a rendszeresen olvas ($F=24,581$, $p<0,001$), a könyvet is szokott ajándékba kapni ($F=39,578$, $p<0,001$), az örül, ha könyvet kap ajándékba ($F=31,509$, $p<0,001$), a vannak kedvenc írói, könyvei ($F=23,142$, $p<0,001$), a szívesen olvas szabadidejében ($F=30,784$, $p<0,001$), a nem köti le figyelmét az olvasás ($F=19,506$, $p<0,001$), az általában nem olvassa el a kötelező olvasmányokat ($F=11,691$, $p<0,001$), az inkább tv-zik, videózik olvasás helyett ($F=19,180$, $p<0,001$) és a szívesen beszél meg olvasmányélményeit másokkal ($F=5,687$, $p=0,003$) között szignifikáns a kapcsolat. A nem köti le figyelmét az olvasás, az általában nem olvassa el a kötelező olvasmányokat és az inkább tv-zik, videózik olvasás helyett változók a szakközépiskolai tanulókat jellemzik. A többi, a tanulók olvasási szokásaira vonatkozó változók a gimnazistákat jellemzik. (9. számú melléklet: 113. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai iskolatípusonként, 118. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak iskolatípustól való függése)

A *tanuló neme* és a tanulók olvasási szokásaira vonatkozó állítások közül a szívesen olvas ($F=38,397$, $p<0,001$), a rendszeresen olvas ($F=14,884$, $p<0,001$), a könyvet is szokott ajándékba kapni ($F=16,697$, $p<0,001$), az örül, ha könyvet kap ajándékba ($F=36,452$, $p<0,001$), a vannak kedvenc írói, könyvei ($F=20,592$, $p<0,001$), a szívesen olvas szabadidejében ($F=40,863$, $p<0,001$), a nem köti le figyelmét az olvasás ($F=20,648$, $p<0,001$), az általában nem olvassa el a kötelező olvasmányokat ($F=22,378$, $p<0,001$), az inkább tv-zik, videózik olvasás helyett ($F=14,221$, $p<0,001$) és a szívesen beszél meg olvasmányélményeit másokkal ($F=9,107$, $p=0,003$) között szignifikáns a kapcsolat. A nem köti le figyelmét az olvasás, az általában nem olvassa el a kötelező olvasmányokat és az inkább tv-zik, videózik olvasás helyett változók a fiúkra jellemzők. A többi, a tanulók olvasási szokásaira vonatkozó változó a lányokat jellemzik. (9. számú melléklet: 114. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai nemeként, 119. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak nemtől való függése)

Az *otthon található könyvek száma* és a tanuló olvasási szokásaira vonatkozó állítások közül a szívesen olvas ($F=13,189$, $p<0,001$), a rendszeresen olvas ($F=12,368$, $p<0,001$), a könyvet is szokott ajándékba kapni ($F=21,017$, $p<0,001$), az örül, ha könyvet kap ajándékba ($F=15,980$, $p<0,001$), a vannak kedvenc írói, könyvei ($F=12,908$, $p<0,001$), a szívesen olvas szabadidejében ($F=11,779$, $p<0,001$), a nem köti le figyelmét az olvasás

($F=5,549$, $p<0,001$), az általában nem olvassa el a kötelező olvasmányokat ($F=3,847$, $p=0,002$), az inkább tv-zik, videózik olvasás helyett ($F=7,139$, $p<0,001$) és a szívesen beszél meg olvasmányélményeit másokkal ($F=2,753$, $p=0,018$) között szignifikáns a kapcsolat. A nem köti le figyelmét az olvasás, az általában nem olvassa el a kötelező olvasmányokat és az inkább tv-zik, videózik olvasás helyett változók azokat a tanulókat jellemzik, akiknek otthonában kesebb könyv van. A többi, a tanulók olvasási szokásaira vonatkozó változó azokat a tanulókat jellemzik, akiknek otthonában több könyv található. (9. számú melléklet: 115. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai az otthon található könyvek száma szerint, 120. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak az otthon található könyvek számától való függése)

Az *édesanya legmagasabb iskolai végzettsége* és a tanuló olvasási szokásaira vonatkozó állítások közül a szívesen olvas ($F=3,963$, $p=0,001$), a rendszeresen olvas ($F=2,257$, $p=0,036$), a könyvet is szokott ajándékba kapni ($F=7,597$, $p<0,001$), az örül, ha könyvet kap ajándékba ($F=5,545$, $p<0,001$), a vannak kedvenc írói, könyvei ($F=5,216$, $p<0,001$) és a szívesen olvas szabadidejében ($F=3,112$, $p=0,005$) között szignifikáns a kapcsolat. Valamennyi, a tanulók olvasási szokásaira vonatkozó változó azokat a tanulókat jellemzik, akiknek édesanyja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (9. számú melléklet: 116. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint, 121. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak az édesanya legmagasabb iskolai végzettségétől való függése)

Az *édesapa legmagasabb iskolai végzettsége* és a tanuló olvasási szokásaira vonatkozó állítások közül a szívesen olvas ($F=3,337$, $p=0,005$), a rendszeresen olvas ($F=3,291$, $p=0,006$), a könyvet is szokott ajándékba kapni ($F=7,528$, $p<0,001$), az örül, ha könyvet kap ajándékba ($F=5,014$, $p<0,001$), a vannak kedvenc írói, könyvei ($F=4,624$, $p<0,001$) és a szívesen olvas szabadidejében ($F=2,679$, $p=0,020$) között szignifikáns a kapcsolat. Valamennyi, a tanulók olvasási szokásaira vonatkozó változó azokra a tanulókra jellemző, akiknek édesapja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (9. számú melléklet: 117. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint, 122. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak az édesapa legmagasabb iskolai végzettségétől való függése)

5.4.6 A tanulók informatikai szokásai

Napjainkban az informatikai ismeretek már a mindennapjaink részévé váltak. Szinte valamennyi tanuló otthonában található számítógép (4 osztályos gimnázium 95,28%, 8

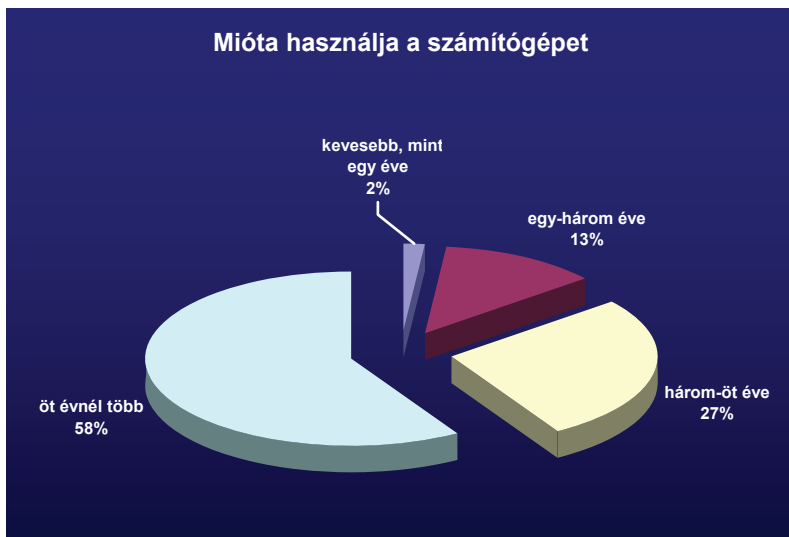

osztályos gimnázium 91,43%, szakközépiskola 93,25%), a tanulók közel fele saját számítógéppel is rendelkezik (4 osztályos gimnázium 58,27%, 8 osztályos gimnázium 51,43%, szakközépiskola 64,75%). A háztartások jelentős része internet kapcsolattal is rendelkezik (4 osztályos gimnázium 74,85%, 8 osztályos gimnázium 85,71%, szakközépiskola 62,61%). (12. számú melléklet: 134. Táblázat – Az otthon található eszközök iskolatípusonként) A tanulók 98%-a nagyon fontosnak, ill. fontosnak tartja a számítógép használatát a feladatok megoldásában. (73. ábra – Számítógép-használat fontossága a feladatmegoldásban (tanulói válaszok))

73. ábra – Számítógép-használat fontossága a feladatmegoldásban (tanulói válaszok)

Napjainkban a tanulók egyre korábbi életkorban kezdik használni a számítógépet. A tanulók 85%-a már legalább három éve használja a számítógépet. (74. ábra – A tanulók számítógép-használata)

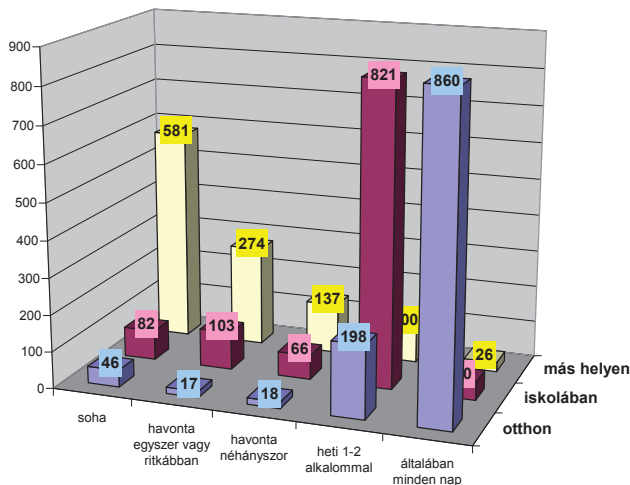

74. ábra – A tanulók számítógép-használata

A *tanuló neve* és a mióta használja a számítógépet változók között szignifikáns az összefüggés ($F=7,567$, $p=0,006$). A fiúk korábban kezik használni a számítógépet, mint a lányok. (10. számú melléklet: 124. Táblázat – Számítógép használat ideje (nemenként), 128. Táblázat – A számítógép használat ideje (Független változó a tanuló neve))

A tanulók leggyakrabban otthon, illetve az iskolában használják a számítógépet. (75. ábra – A tanulók számítógép-használatának helyei) A tanulók többsége otthon naponta, az iskolában heti 1-2 alkalommal használja a számítógépet. Nem jellemző a tanulók más helyen (pl. könyvtár, közösségi ház, Internet café stb.) való számítógép használata.

Számítógép-használat

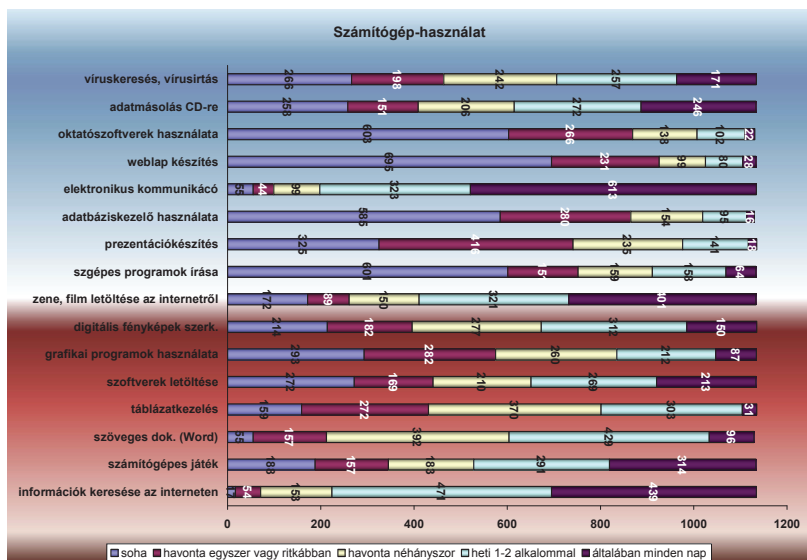

75. ábra – A tanulók számítógép-használatának helyei

A *tanuló neve* és a különböző helyeken végzett számítógépes tevékenység gyakorisága változók között szignifikáns összefüggés tapasztalható, ha ez a hely az otthon ($F=13,292$, $p<0,001$) és az iskola ($F=9,126$, $p=0,003$). Mindkét helyen a fiúk tevékenysége gyakoribb. (10. számú melléklet: 123. Táblázat – Számítógép használat gyakorisága különböző helyeken (nemenként), 129. Táblázat – A különböző helyeken végzett számítógépes tevékenység gyakorisága (Független változó a tanuló neve))

A *tanuló iskolájának típusa* és a különböző helyeken végzett számítógépes tevékenység gyakorisága változók között szignifikáns összefüggés tapasztalható, ha ez a hely az iskola ($F=132,800$, $p<0,001$) és más hely (pl. könyvtár, közösségi ház, Internet café stb.) az ($F=4,494$, $p=0,011$). Mindkét helyen a szakközépiskolai tanulók tevékenysége gyakoribb. (10. számú melléklet: 125. Táblázat – Számítógép használat gyakorisága iskolatípusonként, 130. Táblázat – A különböző helyeken végzett számítógépes tevékenység gyakorisága (Független változó az iskolatípus))

Megvizsgáltam a tanulók számítógépes tevékenységét is. (76. ábra – A tanulók számítógép-használatának területei)

76. ábra – A tanulók számítógép-használatának területei

A *tanuló neve* és a tanulók számítógépes tevékenységeinek változói közül az információk keresése az interneten ($F=7,296$, $p=0,007$), a számítógépes játékok ($F=422,285$, $p<0,001$), a táblázatkezelés ($F=11,404$, $p=0,001$), a szoftvek letöltése ($F=190,687$, $p<0,001$), a grafikai programok használata ($F=9,981$, $p=0,002$), a zene, film letöltése az internetről ($F=16,787$, $p<0,001$), a számítógépes programok írása ($F=61,892$, $p<0,001$), az adatbáziskezelő használata ($F=17,466$, $p<0,001$), a weblap készítés ($F=24,279$, $p<0,001$), az oktatószoftvek használata ($F=26,033$, $p<0,001$), az adatmásolás CD-re ($F=136,647$, $p=0,001$) és a víruskeresés, vírusirtás ($F=85,612$, $p<0,001$) között szignifikáns a kapcsolat. Valamennyi, a tanulók számítógépes tevékenységeinek változói a fiúkat jellemzik inkább. (10. számú melléklet: 126. Táblázat – A tanulók számítógépes tevékenységei nemeként, 131. Táblázat – A tanulók számítógépes tevékenységei (Független változó a tanuló neve))

A *tanuló iskolájának típusa* és a tanulók számítógépes tevékenységeinek változói közül a számítógépes játékok ($F=24,252$, $p<0,001$), a szöveges dokumentum készítése ($F=5,638$, $p=0,004$), a táblázatkezelés ($F=19,767$, $p<0,001$), a szoftvek letöltése ($F=10,088$, $p<0,001$), a grafikai programok használata ($F=6,006$, $p=0,003$), a számítógépes programok írása ($F=12,299$, $p<0,001$), az adatbáziskezelő használata ($F=11,552$, $p<0,001$), az oktatószoftvek használata ($F=10,005$, $p<0,001$), az adatmásolás CD-re ($F=7,554$,

$p=0,001$) és a víruskeresés, vírusirtás ($F=7,929$) között szignifikáns a kapcsolat. Valamennyi, a tanulók számítógépes tevékenységeinek változói a szakközépiskolásokat jellemzik inkább. (10. számú melléklet: 127. Táblázat – A tanulók számítógépes tevékenységei iskolatípusonként, 132. Táblázat – A tanulók számítógépes tevékenységei (Független változó az iskolatípus))

5.4.7 Emelt szintű érettségi vizsga választása

5.4.7.1 Az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége

Különböző részmintákon megvizsgáltam, hogy a felsőfokú intézménybe való felvételhez szükséges-e a tanulónak emelt szintű vizsga letétele. A fiúk közel fele (51,96%), a lányok 70,04%-a válaszolt igennel. Ez összhangban van azzal, hogy a lányok nagyobb arányban akarnak egyetemi végzettséget elérni, mint a fiúk. (v.ö.: 63. Táblázat – A tanulók által elért végzettség (nemenként))

	tanuló neve			
	fiú		lány	
	szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi			
	Count	%	Count	%
igen	199	51,96%	353	70,04%
nem	184	48,04%	151	29,96%

138. Táblázat – Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez (nemenként)

A tanuló neve és az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége között szignifikáns kapcsolat tapasztalható. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=30,272$, $df=1$, $p=0,000$). (139. Táblázat – Khi-négyszet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, nemenként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	30,272(b)	1	,000
Continuity Correction(a)	29,507	1	,000
Likelihood Ratio	30,237	1	,000
Linear-by-Linear Association	30,238	1	,000
N of Valid Cases	887		

a Computed only for a 2x2 table

b 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 144,65.

139. Táblázat – Khi-négyszet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, nemenként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók hozzávetőlegesen ugyanolyan szignifikáns eredményt mutatnak (-0,185 és 0,185) (140. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, nemenként))

Nominal by Nominal		Value	Approx. Sig.
	Phi	-,185	,000
	Cramer's V	,185	,000

	Contingency Coefficient	,182	,000
N of Valid Cases		887	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

140. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, nemenként)

A gimnáziumi tanulók többsége (82,19%, ill. 96,77%) szükségesnek tartja az emelt szintű érettségi vizsga letételét a felsőfokú felvételihez. (141. Táblázat – Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez (iskolatípusonként)) A gimnáziumi tanulók jelentős része egyetemen, a szakközépiskolai tanulók inkább főiskolán szeretnének továbbtanulni. (v.ö.: 60. Táblázat – Tanuló által elérni kívánt iskolai végzettség (iskolatípusonként))

tanuló iskolájának típusa					
4 osztályos gimnázium			8 osztályos gimnázium		szakközépiskola
szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi					
	Count	%	Count	%	Count
igen	360	82,19%	30	96,77%	163
nem	78	17,81%	1	3,23%	258

141. Táblázat – Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez (iskolatípusonként)

A tanuló iskolatípusa és az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége között szignifikáns kapcsolat tapasztalható. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=188,828$, $df=2$, $p=0,000$). (142. Táblázat – Khi-négyszet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, iskolatípusonként))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	188,828(a)	2	,000
Likelihood Ratio	199,628	2	,000
Linear-by-Linear Association	171,859	1	,000
N of Valid Cases	890		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,74.

142. Táblázat – Khi-négyszet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, iskolatípusonként)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók hozzávetőlegesen ugyanolyan, közepes szignifikáns eredményt mutatnak (0,461 és 0,461). (143. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, iskolatípusonként))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,461	,000
	Cramer's V	,461	,000
	Contingency Coefficient	,418	,000
N of Valid Cases		890	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

143. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, iskolatípusonként)

Az emelt szintű érettségi vizsga letételét fontosabbnak tartják azok a tanulók, akiknek édesanyja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (144. Táblázat – Az emelt

szintű vizsga szükségessége a felvételihez (édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint)) Összhangban van azzal, hogy azok az édesanyák, akik magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, szeretnék, ha gyermekük is magasabb iskolai végzettséget érne el. (v.ö.: 70. Táblázat – Khi-négyszet próba (a tanuló által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint) és 71. Táblázat – Gamma együttható (a tanuló által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint))

édesanya legmagasabb iskolai végzettsége														
nem fejezte be az általános iskolát			általános iskola		szakmunkásképző		érettségi		főiskola		egyetem		tudományos fokozat	
szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi														
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
igen	3	100,00	27	36,99	104	47,93	210	63,64	157	78,50	46	80,70	2	66,67
nem			46	63,01	113	52,07	120	36,36	43	21,50	11	19,30	1	33,33

144. Táblázat – Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez (édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint)

Az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége és az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége között is szignifikáns kapcsolat tapasztalható. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=71,561$, $df=6$, $p=0,000$). (145. Táblázat – Khi-négyszet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	71,561(a)	6	,000
Likelihood Ratio	74,010	6	,000
Linear-by-Linear Association	60,313	1	,000
N of Valid Cases	883		

a 4 cells (28,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,13.

145. Táblázat – Khi-négyszet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók ugyanolyan, közepes szignifikáns eredményt mutatnak (0,285 és 0,285). (146. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,285	,000
	Cramer's V	,285	,000
	Contingency Coefficient	,274	,000
N of Valid Cases		883	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

146. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint)

Az emelt szintű érettségi vizsga letételét fontosabbnak tartják azok a tanulók, akiknek édesapja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik. (147. Táblázat – Az emelt

szintű vizsga szükségessége a felvételihez (édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint)) A magasabb iskolai végzettséggel rendelkező édesapák gyermekei is magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni. (v.ö.: 73. Táblázat – Khi-négyszet próba (a tanuló által elérni kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint) és 74. Táblázat – Gamma együttható (a tanuló által elérni kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint))

édesapa legmagasabb iskolai végzettsége												
általános iskola			szakmunkásképző		érettségi		főiskola		egyetem		tudományos fokozat	
szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi												
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
igen	26	44,07%	171	50,44%	169	67,06%	98	82,35%	60	83,33%	2	66,67%
nem	33	55,93%	168	49,56%	83	32,94%	21	17,65%	12	16,67%	1	33,33%

147. Táblázat – Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez (édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint)

Az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége és az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége között is szignifikáns a kapcsolat. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=65,054$, $df=5$, $p=0,000$). (148. Táblázat – Khi-négyszet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	65,054(a)	5	,000
Likelihood Ratio	68,347	5	,000
Linear-by-Linear Association	59,403	1	,000
N of Valid Cases	844		

a 2 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,13.

148. Táblázat – Khi-négyszet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók ugyanolyan, közepes szignifikáns eredményt mutatnak (0,278 és 0,278). (149. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,278	,000
	Cramer's V	,278	,000
	Contingency Coefficient	,268	,000
N of Valid Cases		844	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

149. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint)

Azok a tanulók, akiknek otthonában több könyv található, nagyobb arányban tartják szükségesnek az emelt szintű érettségi vizsgát a felvételiükhöz. (150. Táblázat – Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez (az otthoni könyvek száma szerint))

hány könyvük van otthon													
0-50 könyv			51-150 könyv			151-300 könyv		301-600 könyv		601-1000 könyv		1000-nél több könyv	
szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi													
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	
igen	35	34,65	104	52,26	138	64,49	136	74,73	85	73,28	50	70,42	
nem	66	65,35	95	47,74	76	35,51	46	25,27	31	26,72	21	29,58	

150. Táblázat – Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez (az otthoni könyvek száma szerint)

Az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége és az otthoni könyvek száma között is szignifikáns a kapcsolat. A Pearson-féle Khi-négyszet próba szerint a két változó kapcsolata szignifikáns ($\chi^2=61,575$, $df=5$, $p=0,000$). (151. Táblázat – Khi-négyszet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, az otthoni könyvek száma szerint))

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	61,575(a)	5	,000
Likelihood Ratio	61,267	5	,000
Linear-by-Linear Association	46,571	1	,000
N of Valid Cases	883		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 26,94.

151. Táblázat – Khi-négyszet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, az otthoni könyvek száma szerint)

A kapcsolat erősségét illetően a Phi és a Cramer-féle V együtthatók ugyanolyan, közepes szignifikáns eredményt mutatnak (0,264 és 0,264). (152. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez az otthoni könyvek száma szerint))

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,264	,000
	Cramer's V	,264	,000
	Contingency Coefficient	,255	,000
N of Valid Cases		883	

a Not assuming the null hypothesis.

b Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

152. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez az otthoni könyvek száma szerint)

5.4.7.2 Az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége

Mind a fiúk, mind a lányok fontosnak tartják az emelt szintű érettségire való felkészítéseket, közel azonos mértékű nemenként a felkészítés tantárgyainak a száma. (153. Táblázat – Az emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma (nemenként))

tanuló neve				
fiú			lány	
emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma				
	Count	%	Count	%
1	75	28,2	122	29,1
2	186	69,9	280	66,8
3	5	1,9	17	4,1

153. Táblázat – Az emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma (nemenként)

Az emelt szintű felkészítések száma iskolatípusonként különböző, ami összhangban van a tanulók által elérni kívánt végzettséggel, illetve az emelt érettségi szintű vizsga szükségességével is. (154. Táblázat – Az emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma (iskolatípusonként))

	tanuló iskolájának típusa					
	4 osztályos gimnázium		8 osztályos gimnázium		szakközépiskola	
	emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma					
	Count	%	Count	%	Count	%
1	101	23,17	5	17,24	92	41,63
2	322	73,85	21	72,41	123	55,66
3	13	2,98	3	10,34	6	2,71

154. Táblázat – Az emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma (iskolatípusonként)

Szignifikáns összefüggés tapasztalható az emelt szintű felkészítések száma és a tanuló iskolájának típusa között ($F=12,578$, $p<0,001$). A gimnáziumi tanulók nagyobb számban és nagyobb arányban jelölték meg az emelt szintű felkészítést. (155. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések számának iskolatípustól való függése)

Függő változó az emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma	Független változó a tanuló iskolájának típusa				
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	6,211	2	3,105	12,578	,000
Within Groups	168,635	683	,247		
Total	174,845	685			

155. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések számának iskolatípustól való függése

Azok a tanulók, akiknek édesanyja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik, több emelt szintű felkészítést jelöltek meg. (156. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések száma az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint)

édesanya legmagasabb iskolai végzettsége														
nem fejezte be az általános iskolát		általános iskola		szakmunkásképző		érettségi		főiskola		egyetem		tudományos fokozat		
emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma														
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
1	1	50,00	22	55,00	51	35,66	82	32,03	33	17,93	6	11,11		
2	1	50,00	17	42,50	88	61,54	170	66,41	143	77,72	44	81,48	2	66,67
3			1	2,50	4	2,80	4	1,56	8	4,35	4	7,41	1	33,33

156. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések száma az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint

Az emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma és az édesanya legmagasabb végzettsége között szignifikáns a kapcsolat ($F=7,381$, $p<0,001$). (157.

Táblázat – Az emelt szintű felkészítések számának az édesanya legmagasabb iskolai végzettségétől való függése)

Függő változó az emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma	Független változó az édesanya legmagasabb végzettsége					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	
Between Groups	10,658	6	1,776	7,381	,000	
Within Groups	162,458	675	,241			
Total	173,116	681				

157. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések számának az édesanya legmagasabb iskolai végzettségétől való függése

Hasonlóan az édesanyák legmagasabb iskolai végzettsége és az emelt szintű felkészítések száma közötti összefüggéshez, az édesapák legmagasabb iskolai végzettsége és az emelt szintű felkészítések száma között is megfigyelhető, hogy a magasabb iskolai végzettségű apák gyermekei nagyobb arányban jelölnek meg több felkészítő foglalkozást. (158. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések száma az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint)

édesapa legmagasabb iskolai végzettsége												
általános iskola			szakmunkásképző		érettségi		főiskola		egyetem		tudományos fokozat	
emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma												
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
1	11	31,43	81	34,62	60	29,70	22	19,64	11	15,49		
2	24	68,57	148	63,25	136	67,33	87	77,68	53	74,65	3	100,00
3			5	2,14	6	2,97	3	2,68	7	9,86		

158. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések száma az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint

Az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége és az emelt szintű felkészítések száma között is szignifikáns a kapcsolat ($F=4,141$, $p=0,001$). (159. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések számának az édesapa legmagasabb iskolai végzettségétől való függése)

Függő változó az emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma	Független változó az édesapa legmagasabb végzettsége					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	
Between Groups	5,088	5	1,018	4,141	,001	
Within Groups	159,975	651	,246			
Total	165,062	656				

159. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések számának az édesapa legmagasabb iskolai végzettségétől való függése

Azok a tanulók, akiknek otthonában több könyv található, nagyobb arányban választanak több emelt szintű felkészítő foglalkozást. (160. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések száma az otthoni könyvek száma szerint)

hány könyvük van otthon												
0-50 könyv		51-150 könyv		151-300 könyv		301-600 könyv		601-1000 könyv		1000-nél több könyv		
emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma												
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%		
1	24	52,17	53	38,13	48	28,07	41	25,63	18	18,56	12	17,39
2	22	47,83	86	61,87	117	68,42	118	73,75	72	74,23	50	72,46
3					6	3,51	1	,63	7	7,22	7	10,14

160. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések száma az otthoni könyvek száma szerint

Az otthoni könyvek száma és az emelt szintű felkészítések száma között is szignifikáns a kapcsolat ($F=8,121$, $p<0,001$). (161. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések számának az otthoni könyvek számától való függése)

Függő változó az emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma	Független változó az otthoni könyvek száma				
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	9,751	5	1,950	8,121	,000
Within Groups	162,344	676	,240		
Total	172,095	681			

161. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések számának az otthoni könyvek számától való függése

5.4.7.3 Az emelt szintű felkészítés tantárgyai

Az emelt szintű felkészítés tantárgyait is megvizsgáltam iskolatípusonként. (11. számú melléklet: 133. Táblázat – Az emelt szintű felkészítés tantárgyai iskolatípusonként)

A gimnáziumi tanulók legnagyobb számban a kötelező érettségi vizsgatárgyakat (történelem, matematika, magyar nyelv és irodalom, angol és német nyelv) jelölték meg. A nem kötelező érettségi vizsgatárgyak közül a kémia, az informatika, a fizika, a földrajz és a biológia kapták a legtöbb jelölést.

A szakközépiskolai tanulók számára is a kötelező érettségi vizsgatárgyak, a matematika, a történelem, és a magyar nyelv és irodalom állnak az élen, ezt követi az informatika, majd ismét a kötelező tárgyak közül az angol és a német nyelv.

Az érettségi és az iskolai mutatószámokat jelentősen befolyásolja az iskola településének lakosságszáma is. (14. számú melléklet¹⁶: 136. Táblázat – Az iskola településének lakosságszáma és az iskolai mutatók összefüggései és 137. Táblázat – Az iskola településének lakosságszáma és az iskola érettségi mutatóinak összefüggései) Mind az emelt, mind a középszinten vizsgázó tanulók száma és eredménye valamint az iskola településének lakosságszáma között közepesen erős szignifikáns kapcsolat van.

6 Eredmények, összegzés

A szakirodalmi tájékozódás összefoglalásaként megfogalmazott kutatói kérdések és a függő és független változók összefüggéseinek a feltárásával lehetőségem nyílik a vizsgált hipotéziseinek az igazolására. A változók statisztikai elemzésének eredményei az alábbi megállapításokra jogosítanak fel.

1. A tanuló által választott iskolatípust a tanuló lakhelyének lélekszáma, a tanuló neme és a szociokulturális háttere – a tanuló szüleinek iskolai végzettsége, a tanuló otthonában található könyvek száma – befolyásolják.

¹⁶ Forrás: Neuwirth Gábor: A középiskolai munka néhány mutatója 2006. Bp. 2007, OKI.

A nemzetközi mérések is megerősítették, hogy hazánkban jelentős a különbség a különböző szociokulturális háttérű családból származó tanulók iskolai teljesítménye, eredményessége között. A magyar közoktatás nem képes ezt a különbséget csökkenteni, így a tanulók közötti különbség az iskoláztatás ideje alatt még tovább nő. A választott középiskola típusa is jelentősen befolyásolja a tanulók továbbhaladásának útjait. A vizsgálat is megerősítette, hogy megyénkben is jelentős az egyes iskolatípusok közötti különbség, így a tanulók iskolai teljesítményének induláskor mért egyenlőtlenségei a középiskola alatt még tovább nőnek. A tanuló szocioökonómiai státusán kívül még a tanuló lakóhelye és neme is jelentősen befolyásolta a választott középiskola típusát. A vizsgálat eredményei alapján *szignifikáns összefüggést tapasztaltam a tanuló lakóhelyének lélekszáma és a választott iskola típusa között*, a nagyobb lélekszámú településen lakó tanulók inkább a gimnáziumi, az alacsonyabb lélekszámú településen lakó tanulók inkább a szakközépiskolai képzést választották. *Szignifikáns összefüggést tapasztaltam a tanuló neme és az iskolatípus között is*, a gimnáziumi oktatást inkább lányok, a szakközépiskolait inkább a fiúk választották. *A tanulók szociokulturális háttere és az iskolatípus között is szignifikáns a kapcsolat*. A magasabb iskolai végzettségű szülők gyermekei inkább gimnáziumba, az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező szülőké inkább szakközépiskolába járnak. Azok a tanulók, akiknek otthonában több könyv található, inkább gimnáziumba, akiknek kevesebb, inkább szakközépiskolába járnak.

Kutatásomban választ kerestem arra is, hogy milyen szempontok alapján választottak középiskolát a tanulók és a szülők, válaszaik között csupán kis különbségek adódtak. A középiskola választásánál jól megfigyelhetők az iskolatípus, a tanuló neme és a tanulók szociokulturális háttere közötti különbségek. A középiskola választásánál mind a tanulók, mind a szülők számára a legfontosabb szempontok a továbbtanulás, a magas színvonalú oktatás, az iskola jó hírneve, valamint a szakmai érdeklődés voltak. Jól láthatók az iskolatípus szerinti különbségek is, a gimnazisták számára a legfontosabb szempontok a továbbtanulás, a magas színvonalú oktatás és az iskola jó hírneve voltak. A könnyű bekerülés és a szakmai érdeklődés inkább a szakközépiskolákat jellemezte. A középiskola választásánál a szakközépiskolai tanulók szülei a könnyű elhelyezkedés, a könnyű bekerülés és az iskola jó külföldi kapcsolatai, míg a gimnazisták szülei a továbbtanulás, az iskola jó hírneve, a tanárok tanácsára és a magas színvonalú oktatás alapján választottak. *A tanulói és a szülői válaszok alapján mindez összhangban van az elérni kívánt legmagasabb iskolai végzettséggel.*

A középiskola választásánál nem csak az iskolatípus, hanem a tanulók *neme* szerinti különbségek is megfigyelhetők. A lányok a tanulói továbbhaladással kapcsolatos szempontok, a tanárok tanácsára és az iskola jó külföldi kapcsolatai alapján, a fiúk inkább a szakmai érdeklődés alapján választottak középiskolát. A lányok inkább a gimnáziumi, a fiúk inkább a szakközépiskolai képzést választották.

A középiskola választásánál a tanulók *szociokulturális háttere* szerinti különbségek is megfigyelhetők. A vizsgálat alapján az iskolaválasztás több változója és a *szülői legmagasabb iskolai végzettsége* között is szignifikáns kapcsolatot tapasztaltam. A közel van a lakóhelyhez és a könnyű bekerülés változók az alacsonyabb, a továbbtanulás, az iskola jó hírneve, a szülői tanácsára, a tanárok tanácsára és a magas színvonalú oktatás változók a magasabb iskolai végzettségű édesanyák gyermekeire jellemző. A könnyű bekerülés változó az alacsonyabb, a továbbtanulás, az iskola jó hírneve, a tanárok tanácsára és a magas színvonalú oktatás változók a magasabb iskolai végzettségű édesapák gyermekeire jellemző. A tanulók válaszai alapján a továbbtanulás, az iskola jó hírneve, a magas színvonalú oktatás és az iskola jó külföldi kapcsolatai szempontok alapján azok a tanulók választottak középiskolát, akinek otthonában több könyv található. A könnyű bekerülés azokra jellemző, akiknek otthonában kevesebb könyv található. A szülői válaszok alapján a továbbtanulás, az iskola jó hírneve és a magas színvonalú oktatás változók azokra a szülőkre jellemzők, akinek otthonában több könyv található. A könnyű bekerülés és a könnyű elhelyezkedés alapján azok a szülők választottak, akiknek otthonában kevesebb könyv található.

2. A tanuló által elérni kívánt végzettséget az iskolatípus, a tanuló neme és a szociokulturális háttere befolyásolják.

A tanuló által elérni kívánt végzettség, valamint a *tanuló neme*, az *iskolatípus*, a *szülői legmagasabb iskolai végzettsége* és az *otthon található könyvek száma* között szignifikáns kapcsolatot tapasztaltam. A vizsgálat eredménye alapján a lányok magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni. Tesznek is ezért, hiszen naponta többet tanulnak, emellett szívesebben járnak iskolába. Jól jelzi a fiúk és a lányok közötti különbséget, hogy míg a lányok közel kétharmada naponta legalább két órát tanul, addig ugyanennyit mindössze a fiúk közel harmada. A gimnáziumi tanulók többsége (kb. 60%) egyetemi végzettséget szeretne elérni, a szakközépiskolások számára a cél a főiskolai végzettség megszerzése. A tudományos fokozat megszerzése is inkább a gimnazisták (kb. 10%) céljai között szerepel. A szakközépiskolások közel harmada számára cél nem a felsőfokú végzettség, hanem az érettségi vagy a szakképesítés megszerzése.

Magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni azok tanulók, akiknek szülei magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, és otthonukban több könyv található. A szülők válasza alapján is szignifikáns kapcsolat van a gyermekük által elérni kívánt végzettség, valamint a *tanuló neve*, az *iskolatípus*, a *szülők legmagasabb iskolai végzettsége* és az *otthon található könyvek száma* között. A lányok szülei, a gimnáziumba járó, valamint azok tanulóknak a szülei, akiknek otthonában több könyv található, magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, szeretnék, ha gyermekük is magasabb iskolai végzettséget érne el.

3. A tantárgyi elfogadottságot a tanuló iskolájának típusa, neve, a napi tanulási idő, az iskolába járás kedveltsége, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség, az elérni kívánt végzettség, a szociokulturális háttér, valamint az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége a felvételihez befolyásolják.

A *tantárgyi elfogadottság*on értem a tanuló tantárgyhoz és a tantárgyi teljesítményhez kapcsolódó attitűdjét, a tantárgy kedveltségét, tanulásának hajlandóságát, a tanulók és a szülők szerint a tantárgyi teljesítmény fontosságát.

A szülők és a tanulók is válaszoltak a jó **tantárgyi teljesítmény fontosságának** megítélésére vonatkozó kérdésekre. A legnagyobb különbséget a magyar nyelv esetén tapasztaltam, a jó tantárgyi teljesítményt ebből a tantárgyból a szülők lényegesen fontosabbnak ítélték, mint a tanulók. A legfontosabbnak mind a szülők, mind a tanulók az idegen nyelv jó tantárgyi teljesítményét tartották. A tanulói és a szülői válaszokban is megfigyelhető a humán és a reáltárgyak csoportjának elkülönülése. Jelentős különbség, hogy a szülők válaszaikban nagyobb arányban jelölték meg a teljesen egyetértek és az egyetértek válaszlehetőségeket, mint a tanulók. A tanulók és a szülők válaszaiknak összevetésekor megállapítható, hogy mind a tanulók, mind a szülők nagyon fontosnak tartották a vizsgált tantárgyakból a jó tantárgyi teljesítményeket. A tanulói továbbhaladáshoz szükséges az eredményes érettségi vizsga, ami ma már nem csak a felsőoktatási tanulmányokhoz, hanem egy szakma tanulásához is szükséges. Kiemelkedően fontosnak tartják a tanulók és a szülők is az idegen nyelv jó tantárgyi teljesítményét. Tisztában vannak azzal, hogy az idegen nyelv ismerete napjainkban nem csak az érettségihez, a felsőoktatásba való bejutáshoz és eredményes előrehaladáshoz, hanem a munkaerőpiacon is egyre fontosabb.

Erős összefüggést tapasztaltam az *iskolatípus* és az idegen nyelv, a természettudományos tantárgyak tantárgyi teljesítményének fontossága között, ezekből a tárgyakból a gimnáziumi tanulók tartják fontosabbnak a jó tantárgyi teljesítményt.

Gyengébb összefüggést tapasztaltam a történelem és a matematika esetén, a gimnazisták ezekből a tárgyakból is fontosabbnak tartják a jó tantárgyi teljesítményeket a szakközépiskolásoknál. A legerősebb az összefüggés az informatika tantárgy esetén, ebből a jó tantárgyi teljesítmény a szakközépiskolások számára fontosabb. A szakközépiskolások a szakmai tantárgyakból is fontosnak tartják a jó tantárgyi teljesítményeket, ami összhangban van az iskolaválasztásukkal. A tanulók válaszai alapján a természettudományos tantárgyakból volt a legnagyobb arányú a nem értek egyet és az egyáltalán nem értek egyet válaszok aránya. Az utóbbi években a természettudományos tantárgyak óraszámja jelentősen csökkent, ami részben magyarázhatja ezt az arányt. A gimnazisták fontosabbnak tartják a természettudományos tantárgyakból a jó tantárgyi teljesítményt, mint a szakközépiskolások. Ezt az is magyarázhatja, hogy a gimnazisták a nem kötelezően választott érettségi vizsgatárgyat többnyire a természettudományos tárgyak közül választják, míg a szakközépiskolások választhatnak a tanult – érettségi vizsgatárgyként akkreditált – szakmai vizsgatárgyak közül is.

A kötelező érettségi vizsgatárgyak közül a magyar nyelv, az irodalom, a történelem és az idegen nyelv jó tantárgyi teljesítménye a lányok számára, míg a választható tárgyak közül az informatika jó tantárgyi teljesítménye a fiúk számára fontosabb. A legerősebb az összefüggés az irodalom, a magyar nyelv, az idegen nyelv és a tanuló neme között, ezekből a tárgyakból a legjelentősebb az eltérés a nemek között.

Fontosabbnak tartják a jó tantárgyi teljesítményt magyar nyelv, irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika és a természettudományos tárgyakból azok a tanulók, akik naponta több időt fordítanak a tanulásra. A legerősebb ez a kapcsolat a humán tantárgyak, az irodalom, a magyar nyelv és a történelem esetén.

Azok számára, akik szívesebben járnak iskolába, fontosabb a jó tantárgyi teljesítmény magyar nyelv, irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika és a természettudományos tárgyakból. A legerősebb a kapcsolat az iskolába járás kedveltsége és az idegen nyelvek, valamint a természettudományos tantárgyak jó tantárgyi teljesítményének fontossága között.

Az *emelt szintű felkészítések száma* és a valamennyi vizsgált tantárgy teljesítményének fontossága között is szignifikáns a kapcsolat. Az informatika tantárgy kivételével azok a tanulók tartják fontosabbnak a jó tantárgyi teljesítményeket, akik több emelt szintű felkészítést választottak. Azok a tanulók, akiknek szükséges az emelt szintű érettségi vizsga a felsőoktatási felvételijéhez, fontosabbnak tartják a jó tantárgyi teljesítményt irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, természettudományos

tárgyakból. Legerősebb a kapcsolat az emelt szintű érettségi vizsga választásának szükségessége és az idegen nyelv jó tantárgyi teljesítménye között.

Az *elérni kívánt végzettség* és a tantárgyi teljesítmények fontossága között is szignifikáns a kapcsolat. Legerősebb az idegen nyelv jó tantárgyi teljesítménye és a tanuló által elérni kívánt végzettség közötti kapcsolat, azok a tanulók tartják fontosabbnak a jó tantárgyi teljesítményt idegen nyelvből, akik magasabb iskolai végzettség elérésére törekcszenek. Hasonlóan erős a kapcsolat történelem, matematika és a természettudományos tantárgyak jó tantárgyi teljesítménye és az elérni kívánt végzettség között. Azok a tanulók, akik magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, fontosabbnak tartják a jó tantárgyi teljesítményt magyar nyelvből, irodalomból, történelemből, idegen nyelvből, matematikából és a természettudományos tantárgyakból. A szülői válaszok esetében is szignifikáns kapcsolat van a gyermek által elérni kívánt végzettség és valamennyi vizsgált tantárgy jó teljesítményének fontossága között. Azok a szülők, akik azt szeretnék, hogy gyermekük magasabb iskolai végzettséget érjen el, fontosabbnak tartják a jó tantárgyi teljesítményt valamennyi vizsgált tárgyból, legerősebb a kapcsolat ebben az esetben is az idegen nyelv esetén.

A tanulók *szociokulturális háttere* és a jó tantárgyi teljesítmények között is szignifikáns összefüggéseket tapasztaltam. A jó tantárgyi teljesítményeket fontosabbnak tartják irodalomból, matematikából, történelemből és idegen nyelvből azok a szülők, ahol az édesanya magasabb végzettséggel rendelkezik, ebben az esetben is az idegen nyelv esetén a legerősebb a kapcsolat. A jó tantárgyi teljesítményeket fontosabbnak tartják matematikából, történelemből és idegen nyelvből azok a szülők, ahol az édesapa magasabb végzettséggel rendelkezik; legerősebb a kapcsolat az idegen nyelv esetén. Azok a tanulók, akiknek otthonában több könyv van, fontosabbnak tartják a jó tantárgyi teljesítményt történelem, idegen nyelv, matematika és természettudományos tantárgyakból. A jó tantárgyi teljesítményeket fontosabbnak tartják magyar nyelvből, irodalomból, matematikából, történelemből, idegen nyelvből és informatikából azok a szülők, ahol több könyv található otthon, legerősebb a kapcsolat az idegen nyelv esetén.

A **tantárgyi attitűdök** vizsgálata során a legtöbben a „kötelező érettségi” és a „szükséges a továbbtanuláshoz” kijelentésekkel értettek egyet, ami várható volt. A „könnyebb elhelyezkedés” attitűdelem az idegen nyelvre, valamint az informatikára jellemző. Kevésbé jellemző a tanulókra a „szüleimnek örömet szerezek vele” és „a barátaim is szeretik” attitűdelem.

A tantárgyi attitűdöket tantárgyanként, attitűd kijelentések segítségével vizsgáltam. A tanulók válaszainak a különböző változóktól való függését (tanuló neve, iskolatípus, napi tanulási idő, az iskolába járás kedveltsége, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség, az elérni kívánt végzettség, a tanuló szociokulturális háttere, az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége) is elemeztem, a szignifikáns összefüggéseket tantárgyanként ismertetem.

A **matematikát könnyen értem** attitűdállítás a gimnáziumi tanulókra, a fiúkra, és azokra a tanulókra jellemző, akik szívesebben járnak iskolába, elégedettebbek iskolai teljesítményükkel, magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni valamint felvételijükhöz szükséges emelt szintű érettségi vizsgát tenniük. Az *önállóan meg tudom oldani a feladatokat* attitűd kijelentés jellemző a fiúkra, akik szívesebben járnak iskolába, elégedettebbek iskolai teljesítményükkel, magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, édesanyjuk magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik, otthonukban több könyv található, valamint felvételijükhöz szükség van emelt szintű érettségi vizsga letételére. A *jó jegyem van* kijelentés a gimnazistákra, és azokra a tanulókra jellemző, akik naponta több időt fordítanak tanulásra, szívesebben járnak iskolába, elégedettebbek iskolai teljesítményükkel, magasabb iskolai végzettség elérésére törekszenek, jobb a szociokulturális hátterük (édesanyjuk és édesapjuk is magasabb iskolai végzettségű, több könyvük van otthon) és felvételijükhöz szükséges emelt szintű érettségi vizsgát tenniük. A matematika inkább a fiúkat és azokat a tanulókat *érdeklí*, akik szívesebben járnak iskolába, elégedettebbek az iskolai teljesítményükkel, magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni és szükséges emelt szintű érettségi vizsgát tenniük a felvételijükhöz. A *tanár jól magyaráz* kijelentés azokat a tanulókat jellemzi, akik több időt fordítanak naponta a tanulásra, szívesebben járnak iskolába és elégedettebbek iskolai teljesítményükkel. A *barátaim is szeretik* azokra jellemző, akik szívesebben járnak iskolába és elégedettebbek iskolai teljesítményükkel. A *szüleimnek örömet szerzek vele* attitűdelem a fiúkat jellemzi. A *szükséges a továbbtanuláshoz* kijelentés azokra a tanulókra jellemző, akik többet tanul naponta, magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni és szükséges a felvételijükhöz az emelt szintű érettségi vizsga. A *könnyebb elhelyezkedés* a fiúkat, a magasabb iskolai végzettséget elérni kívánókat és azokat jellemzi, akiknek szükséges emelt szintű érettségi vizsgát tenniük. A matematikát a *kötelező érettségi* miatt a lányok és azok tanulják szívesebben, akik naponta több időt fordítanak a tanulásra és szívesebben járnak iskolába.

Az **irodalom** iránt a lányok, és azok a tanulók *érdeklődnek*, akik többet tanulnak naponta, szívesebben járnak iskolába és magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni.

A *jó jegyem van* a gimnazistákra, a lányokra, és azokra jellemző, akik naponta többet tanulnak, szívesebben járnak iskolába, elégedettebbek az iskolai teljesítményükkel, magasabb iskolai végzettség elérésére törekcszenek, édesapjuk magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik, több könyv van az otthonukban és a felvételijükhöz szükséges az emelt szintű felvételi vizsga. A *lehetőség van önálló véleményalkotásra* kijelentés a lányokra és azokra jellemző, akik többet tanulnak naponta, szívesebben járnak iskolába, több könyv van az otthonukban. A *tanár jól magyaráz* jellemző a szakközépiskolásokra, és azokra, akik naponta többet tanulnak, szívesebben járnak iskolába. A *könnyebb elhelyezkedés* attitűdelem a lányokat és azokat jellemzi, akik többet tanulnak naponta, szívesebben járnak iskolába, magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, otthonukban kevesebb könyv található valamint szükséges emelt szintű érettségi vizsgát tenniük a felvételihez. A *szükséges a továbbtanuláshoz* attitűd kijelentés a lányokra, és azokra jellemző, akik többet tanulnak naponta, magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni és szükséges a felvételijükhöz az emelt szintű vizsga. A *kötelező érettségi* miatt tanulják szívesebben az irodalmat a szakközépiskolások, a lányok és azok, akik naponta több időt fordítanak a tanulásra. A *szüleimnek örömet szerzek vele* kijelentés a szakközépiskolásokra és a magasabb iskolai végzettséget elérni kívánó tanulókra jellemző.

A **magyar nyelvet** azért, mert *szükséges a továbbtanuláshoz*, a szakközépiskolások, a lányok, és azok a tanulók tanulják szívesen, akik naponta többet tanulnak, édesanyjuk alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik. A *könnyebb elhelyezkedés* attitűd kijelentés a szakközépiskolásokat, a lányokat és azokat jellemzi, akik szívesebben járnak iskolába, édesanyjuk alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik. A *segít gondolataim pontos megfogalmazásában* attitűdelem a szakközépiskolásokra, a lányokra és azokra jellemző, akik többet tanulnak naponta és szívesebben járnak iskolába. A *jó jegyem van* attitűd kijelentés a gimnazistákra, a lányokra, és azokra a tanulókra jellemző, akik több időt fordítanak naponta a tanulásra, szívesebben járnak iskolába, elégedettebbek az iskolai teljesítményükkel, magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni és a felsőfokú felvételijükhöz szükséges emelt szintű érettségi vizsgát tenniük. A magyar nyelv iránt a lányok, és azok a tanulók *édeklődnek*, akik többet tanulnak naponta, szívesebben járnak iskolába, édesanyjuk és édesapjuk is alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik. A magyar nyelvet a *jó tanári magyarázat* miatt tanulják szívesebben azok a tanulók, akik szakközépiskolába járnak, többet tanulnak naponta és szívesebben járnak iskolába. A *kötelező érettségi* miatt tanulják a magyar nyelvet a lányok, akik többet tanulnak naponta és szívesebben járnak iskolába. A *barátaim is szeretik* attitűdelem azokra jellemző, akik

szívesebben járnak iskolába. A *szüleimnek örömet szerzek vele* attitűd kijelentés a szakközépiskolásokra és azokra a tanulókra jellemző, akik magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni és édesapjuk alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik.

A **történelem** tanulásában a szükséges a továbbtanuláshoz attitűdelem a lányokra, és azokra a tanulókra jellemző, akik naponta több időt fordítanak a tanulásra, magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, édesanyjuk magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik, több könyv van az otthonukban és emelt szintű érettségi vizsga szükséges a felvételijükhöz. A történelmet a *kötelező érettségi* miatt tanulják a lányok, és azok, akik többet tanulnak naponta, szívesebben járnak iskolába, édesanyjuk magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik és a felvételijükhöz szükséges az emelt szintű érettségi. A *lehetőség van önálló véleményalkotásra* attitűdelem azokra a tanulókra jellemző, akiknek szükségük van a felvételihez az emelt szintű érettségi letételére. A *jó jegyem van* attitűd kijelentés a gimnazistákra, és azokra a tanulókra jellemző, akik naponta többet tanulnak, szívesebben járnak iskolába, elégedettebbek az iskolai teljesítményükkel, magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, édesanyjuk és édesapjuk is magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik, otthonukban több könyv található. A *könnyebb elhelyezkedés* attitűdelem a lányokra, a gimnáziumba járó, naponta többet tanuló, szívesebben iskolába járó, magasabb iskolai végzettséget elérni kívánó és azokra tanulókra jellemző, akiknek a felvételijéhez az emelt szintű érettségi vizsga letétele szükséges. A *tanár jól magyaráz* kijelentés jellemző a gimnazistákra, a lányokra, akik naponta több időt fordítanak a tanulásra, szívesebben járnak iskolába, elégedettebbek az iskolai teljesítményükkel és emelt szintű vizsga szükséges a felvételijükhöz. A történelem iránt azok a tanulók *érdeklődnek*, akik többet tanulnak naponta, szívesebben járnak iskolába, elégedettebbek iskolai teljesítményükkel, magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, több könyv van az otthonukban és szükséges a felvételijükhöz az emelt szintű érettségi vizsga letétele. A *barátaim is szeretik* attitűdelem a fiúkra, és azokra a tanulókra jellemző, akik szívesebben járnak iskolába és elégedettebbek az iskolai teljesítményükkel. A *szüleimnek örömet szerzek vele* attitűd kijelentés azokra a tanulókra jellemző, akik szívesebben járnak iskolába.

Az **idegen nyelv** szükséges a továbbtanuláshoz attitűd kijelentése a gimnazistákra, a lányokra, és azokra a tanulókra jellemző, akik többet tanulnak naponta, szívesebben járnak iskolába, magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni és emelt szintű érettségi vizsga szükséges a felvételijükhöz. A *könnyebb elhelyezkedés* attitűdelem a gimnazistákra, a lányokra, és azokra a tanulókra jellemző, akik többet tanulnak naponta, szívesebben járnak iskolába, elégedettebbek iskolai teljesítményükkel, magasabb iskolai végzettséget

szeretnének elérni, édesanyjuk és édesapjuk is magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik és emelt szintű érettségi vizsga szükséges a felvételijükhöz. A *kötelező érettségizni belőle* kijelentés a szakközépiskolásokra, a lányokra és azokra a tanulókra jellemző, akik elégedettebbek iskolai teljesítményükkel, magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, édesapjuk alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik. A *jó érzéke van* az idegen nyelvhez kijelentés inkább a gimnáziumi tanulókra jellemző. A *jó jegyem van* idegen nyelv tantárgyból a gimnazistákra, a lányokra, és azokra a tanulókra jellemző, akik többet tanulnak naponta, szívesebben járnak iskolába, elégedettebbek iskolai teljesítményükkel, magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, édesanyjuk és édesapjuk is magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik, több könyvük van otthon, és emelt szintű érettségi vizsga szükséges a felvételijükhöz. Az idegen nyelvek iránt a gimnazisták, a lányok, és azok a tanulók *érdeklődnek*, akik többet tanulnak naponta, szívesebben járnak iskolába, elégedettebbek iskolai teljesítményükkel, magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, édesanyjuk magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik, több könyvük van otthon, és emelt szintű érettségi vizsga szükséges a felvételijükhöz. A *tanár jól magyaráz* attitűdelem azokra a tanulókra jellemző, akik többet tanulnak naponta, szívesebben járnak iskolába és elégedettebbek iskolai teljesítményükkel. Az idegen nyelvet azért tanulják szívesen, mert *külföldön szeretnének tanulni*, a gimnazisták, a lányok, és azok a tanulók, akik magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, édesanyjuk és édesapjuk is magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik, több könyvük van otthon, és emelt szintű érettségi vizsga szükséges a felvételijükhöz. A *külföldön szeretne dolgozni* azokra a tanulókra jellemző, akik magasabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, több könyvük van otthon, és emelt szintű érettségi vizsga szükséges a felvételijükhöz. A *szüleimnek örömet szerezek vele* attitűdelem azokra a tanulókra jellemző, akik szívesebben járnak iskolába.

Az **informatikát** azért tanulják szívesen, mert *segít a feladataik megoldásában* a szakközépiskolások, a fiúk és azok, akik alacsonyabb iskolai végzettséget szeretnének elérni. A *jó jegyem van* a szakközépiskolásokra és a fiúkra jellemző. Az informatika iránt a szakközépiskolások, a fiúk, és azok a tanulók *érdeklődnek*, akik kevesebb időt fordítanak naponta a tanulásra, alacsonyabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, édesanyja és édesapja is alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik, kevesebb könyv van az otthonukban, valamint nincs szüksége a felvételihez az emelt szintű vizsga letételére. A *szükséges a továbbtanuláshoz* attitűd kijelentés a szakközépiskolásokra, a fiúkra, és azokra a tanulókra jellemző, akik kevesebb időt fordítanak naponta a tanulásra, alacsonyabb

iskolai végzettséget szeretnének elérni, édesanyja és édesapja is alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik, kevesebb könyv van az otthonukban, valamint nem szükséges a felvételijéhez az emelt szintű érettségi vizsga letétele. A *könnyű elhelyezkedés* a szakközépiskolásokra és a fiúkra jellemző. A *jó tanári magyarázat* a gimnazistákra, a fiúkra, és azokra a tanulókra jellemző, akik alacsonyabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, édesanyja és édesapja is alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik, kevesebb könyv van az otthonukban. A *barátaim is szeretik* attitűd kijelentés a szakközépiskolásokra, a fiúkra, és azokra a tanulókra jellemző, akik kevesebb időt fordítanak naponta a tanulásra, kevésbé elégedettek az iskolai teljesítményükkel, alacsonyabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, édesanyja alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik, kevesebb könyv van az otthonukban, valamint nem szükséges a felvételijükhöz az emelt szintű érettségi vizsga letétele. A *szüleimnek örömet szerezek vele* attitűdelem a szakközépiskolásokra, a fiúkra, és azokra a tanulókra jellemző, akiknek nem szükséges a felvételijéhez az emelt szintű érettségi vizsga letétele. A *szeretne érettségizni* informatikából kijelentés a szakközépiskolásokra, a fiúkra, és azokra a tanulókra jellemző, akik kevesebb időt fordítanak naponta a tanulásra, alacsonyabb iskolai végzettséget szeretnének elérni, édesanyja alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik, kevesebb könyv van az otthonukban, valamint nincs szükségük a felvételihez az emelt szintű vizsga letételére.

A **páros összehasonlítások** esetében a legnagyobb különbség – a próbaméréshez hasonlóan – az irodalom és a magyar nyelv között van (879:254), a legkisebb az informatika és az idegen nyelv között, (588:545). Jelentős a különbség az informatika és a magyar nyelv között is (834:302). Csekély különbség tapasztalható az irodalom és a történelem között is (592:541). A páros összehasonlítások eredménye alapján a gimnáziumban az idegen nyelv, a szakközépiskolában az informatika a legkedveltebb tantárgy. A tantárgyak sorrendje annyiban közös a különböző iskolatípusokban, hogy a legkevésbé kedvelt tárgyak a matematika és a magyar nyelv. A lányok és a fiúk kedvelt tantárgyainak sorrendje is jelentősen eltér, a fiúk legkedveltebb tantárgya az informatika, a lányoké az idegen nyelv. A legkevésbé kedvelt tárgyak mindkét nem esetében a matematika és a magyar nyelv. Megfigyelhető, hogy az informatika azoknál a tanulóknál kapta a legtöbb jelölést, akik kevesebb időt fordítanak naponta a tanulásra, kevésbé szeretnek iskolába járni, alacsonyabb iskolai végzettség elérésére töreksenek, nem szükséges felvételijükhöz az emelt szintű érettségi vizsga letétele, legfeljebb egy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítést szeretnének igénybe venni. Az informatikát

jelölték meg legnagyobb számban azok a tanulók, akiknek szülei legfeljebb középfokú végzettséggel rendelkeznek, otthonukban legfeljebb 300 könyv található. Az idegen nyelv azok között a tanulók között áll a kedveltségi lista élén, akik naponta legalább két órát fordítanak a tanulásra, szeretnek iskolába járni és legalább egyetemi végzettséget szeretnének elérni, szülei felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, akiknek szükséges a felvételihez az emelt szintű érettségi vizsga letétele, legalább két emelt szintű felkészítésre jelentkeztek, valamint otthonukban 300-nál több könyv található. A legkevésbé kedvelt tárgyak a matematika és a magyar nyelv, míg a tantárgyi sorrend közepén az irodalom és a történelem található.

4. Az emelt szintű érettségi vizsga szükségességét a felvételihez az iskolatípus, a tanuló neve, a szociokulturális háttér és az elérni kívánt végzettség befolyásolják.

Szignifikáns összefüggést tapasztaltam a tanuló iskolájának típusa és annak megítélése között, hogy szükséges-e az emelt szintű érettségi a továbbhaladáshoz. A gimnáziumi tanulók megítélése szerint inkább szükséges az emelt szintű vizsga a felsőoktatásba való bekerüléshez. A tanulói és a szülői válaszok alapján is szignifikáns összefüggést tapasztaltam a tanuló iskolájának típusa és az elérni kívánt végzettség között. A gimnáziumi tanulók inkább szeretnének egyetemi végzettséget, illetve tudományos fokozatot elérni, mint a szakközépiskolai tanulók. A tanulók reálisan látják: ahhoz, hogy a magasabb iskolai végzettséget érjenek el, szükséges az emelt szintű érettségi vizsga.

Szignifikáns összefüggést tapasztaltam a tanuló neve és annak megítélése között, hogy szükséges-e az emelt szintű érettségi a továbbhaladáshoz. A lányok megítélése szerint inkább szükséges az emelt szintű érettségi vizsga a felvételihez, ami összhangban van a tanulók által elérni kívánt végzettséggel. A fiúk közel fele (51,96%), a lányok 70,04%-a tartja szükségesnek az emelt szintű érettségi vizsga letételét a felsőfokú intézménybe való bejutáshoz.

Szignifikáns az összefüggés a tanuló szociokulturális háttere és annak megítélése között, hogy szükséges-e az emelt szintű érettségi a továbbhaladáshoz. Az emelt szintű érettségi vizsga letételét fontosabbnak tartják azok a tanulók, akiknek édesanyja, ill. édesapja magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik, illetve akiknek otthonában több könyv található.

Az érettségi és az iskolai mutatószámokat jelentősen befolyásolja az iskola településének lakosságszáma is.

5. A tanulásra fordított időt, a tanulók olvasási és informatikai szokásait, az iskolába járás kedveltségét az iskolatípus és a tanuló neve befolyásolják.

A napi tanulási idő és a tanuló iskolájának típusa, neme között szignifikáns a kapcsolat. A vizsgálat eredménye alapján a lányok, ill. a gimnáziumba járó tanulók több időt fordítanak naponta a tanulásra. *Szignifikáns összefüggést tapasztaltam a napi tanulási idő és az elérni kívánt végzettség között is.* Azok a tanulók, akik magasabb iskolai végzettség elérésére törekednek, tesznek is ezért, hiszen többet tanulnak naponta. *Szignifikáns az összefüggés a napi tanulási idő és az iskolába járás kedveltsége között.* Azok a tanulók, akik szívesen járnak iskolába, több időt fordítanak naponta a tanulásra.

A tanulók válaszai alapján szignifikáns összefüggést tapasztaltam a tanuló neme és az iskolába járás kedveltsége között: a lányok szívesebben járnak iskolába, mint a fiúk. *Mind a tanulók, mind a szülők válaszai alapján szignifikáns az összefüggés a tanuló iskolájának típusa és az iskolába járás kedveltsége között:* a gimnazisták szívesebben járnak iskolába, mint a szakközépiskolások. A szülők megítélése szerint gyermekük szívesebben jár iskolába, mint a tanulók saját válaszai alapján.

A tanulók iskolai teljesítményét a szülők pozitívabban ítélik meg, mint a tanulók. *Mind a tanulók, mind a szülők válaszai alapján szignifikáns az összefüggés a tanuló iskolai teljesítményével való elégedettség és az iskolatípus között:* a gimnáziumba járó tanulók elégedettebbek az iskolai teljesítményükkel. A tanulók tanulási kedve, a tanulással töltött idő, az elérni kívánt végzettség kérdésekre adott válaszok összhangban vannak egymással.

A tanulók olvasási szokásainak vizsgálatakor szignifikáns összefüggést tapasztaltam a *tanuló neme* és az olvasás kedveltsége között is: a lányok szívesebben olvasnak, mint a fiúk. Szignifikáns összefüggést tapasztaltam a *tanuló neme* és a rendszeres olvasás között. A lányok rendszeresebben olvasnak, mint a fiúk. A szülők legmagasabb iskolai végzettsége és az *otthon található könyvek száma* hatással van arra is, hogy a tanuló szívesen, illetve rendszeresen olvas-e. A magasabb iskolai végzettségű szülők gyermekei, ill. akiknek otthonában több könyv található, szívesebben és rendszeresen olvasnak.

A tanulók informatikai szokásainak vizsgálatakor szignifikáns összefüggést kaptam a *tanuló neme* és a számítógép-használat ideje között. A fiúk korábbi életkorban kezdik használni a számítógépet, mint a lányok. Szignifikáns az összefüggés a *tanuló iskolájának típusa* és a számítógépes tevékenységek között is, ezek a szakközépiskolásokat jellemzik inkább.

A tanulók szociokulturális háttere, a szülők végzettsége, az otthon levő könyvek száma van a legnagyobb hatással a tanulók által elérni kívánt legmagasabb iskolai végzettségre, az emelt szintű érettségi vizsga választására is.

Az oktatáspolitikai több programmal is próbálja enyhíteni a tanulók közötti esélykülönbségeket. Egyik ilyen például az Útravaló Ösztöndíjprogram. Sajnos a program forráshiány miatt nem tud minden rászoruló tanulónak segítséget nyújtani. A kapott ösztöndíj – véleményem szerint – nem képes kompenzálni a tanulók szociokulturális háttéréből adódó különbségeket, csak valamelyest enyhíti azt. Szintén pályázati támogatás segíti a tanulók kompetenciaalapú oktatásának bevezetését, az iskolák szakmai módszertani kultúrájának megújulását, a korszerű oktatási módszerek elterjesztését, ami szintén hozzájárulhat a tanulók közötti különbségek enyhítéséhez. A települések, intézmények elkészítették esélyegyenlőségi helyzetelemzésüket és intézkedési tervüket, amelyet rendszeresen, évente felülvizsgálunk. Valamennyi pályázat előírja, hogy a pályázó intézmény rendelkezzen esélyegyenlőségi intézkedési tervvel és az azt megalapozó helyzetelemzéssel. Véleményem szerint az intézmények tudnak a legtöbbet tenni a tanulók esélykülönbségének csökkentésére, amihez szükségük van a fenntartó és az oktatáspolitikai együttműködő támogatására is. Az intézményekben dolgozó pedagógusok ismerik legjobban a tanulók szociokulturális háttérét, iskolai körülményeit, tanulmányi előrehaladását. Az iskolákban egyénre szabott fejlesztési terv segítségével szakemberek, fejlesztő pedagógusok tehetséggondozó, ill. felzárkóztató foglalkozásokon tudják segíteni a diákokat. Mindehhez a fent említetteken túl a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás, partneri együttműködés is szükséges.

Az Európai Unió oktatási minisztereinek Tanácsa – a 2000-ben elindított lisszaboni folyamat részeként – 2002-ben elfogadta az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogramot, amely meghatározta az oktatás és képzés területén 2010-ig elérendő átfogó és közös célokat. A 2001. márciusi stockholmi Európai Tanácsülés is kiemelte, hogy fel kell hívni a fiatalok, különösen a nők figyelmét a természettudományi és műszaki terület karrierlehetőségeire, 2010-ig 15%-kal kell növelni a hallgatók számát ezeken a területeken, és csökkenteni kell a férfiak és nők közötti egyensúly-eltolódást. Véleményem szerint – ennek ellenére – a természettudományos oktatás Magyarországon az utóbbi években háttérbe szorult. Jelentősen csökkent a közoktatásban a természettudományos tantárgyak óraszám, ami a természettudományos tárgyak oktatásában jelentős problémát jelent. A Magyar Tudományos Akadémia elnöke, dr. Pálkás József fizikus is célul tűzte ki hazánkban a természettudományok oktatás fejlesztését. *Kutatásom egyik lehetséges továbbfejlesztését a természettudományos tárgyak oktatásának és a tantárgyi elfogadottságuk vizsgálatában látom.*

A kutatás másik lehetséges továbbfejlesztése véleményem szerint a középiskolák emelt szintű érettségi vizsgákra való felkészítésének gyakorlata, az emelt szintű vizsgákra való jelentkezés és a vizsgák eredményessége közötti kapcsolat feltárása, a felismert összefüggések tapasztalatainak a gyakorlatban való alkalmazása.

7 Köszönetnyilvánítás

Megtiszteltetés volt számomra, hogy a Neveléstudományi Doktori Iskola hallgatójaként a neveléstudomány kiválóságainak tanítványa lehettem. Köszönöm az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Neveléstudományi Doktori Iskola Neveléstudományi Kutatások Doktori Program iskola és programvezetőjének, dr. Bábosik István professzúrávezető egyetemi tanárnak és valamennyi tanáromnak azt az értékes felkészítő munkát, amellyel tanulmányaimat és kutatásomat segítették.

Az empirikus vizsgálat során az adatok felvétele egy tanulói és egy szülői kérdőív segítségével történt. A kérdőívek kidolgozása a dr. Falus Iván tanár úr és dr. Golnhofer Erzsébet tanárnő által vezetett hallgatói műhelymunkák keretében történt. Ezúton is szeretném megköszönni Tanárnő, Tanár Úr, a műhelymunkában részt vevő hallgatótársaim értékes észrevételeit. Köszönettel tartozom a középiskolák igazgatóinak, az osztályfőnököknek értékes segítségükért a próbamérés és a mérés lebonyolításában.

Különösen értékes segítséget, emberi és szakmai pártfogást kaptam konzulensemtől, dr. Barkó Endrétől, aki mindvégig támogatott céljaim elérésében.

Külön köszönöm lányomnak azt a sok bátorítást, biztatást, amellyel az elmúlt években segítette munkámat.

8 Irodalom

Akadémiai Kislexikon. Bp., 1989, Akadémiai Kiadó.

Albig, W.: Modern Public Opinion. New York, Toronto, London, 1956, McGraw Hill, 153. p.

Allport, G. W. (1935): Az attitűdök. In: Halász L. – Hunyady Gy. – Marton L. Magda: Az attitűd pszichológiai kutatásának kérdései. Bp., 1979, Akadémiai Kiadó.

Altorjai Szilvia – Róbert Péter: Munkaorientáció, emberi tőkeemegtérülés. In: Kolosi Tamás, Tóth István György, Vukovich György (szerk.): Társadalmi riport, Bp., 2006, TÁRKI.

Andor Csaba: A Monitor'86 kutatás sokváltozós elemzése. In: Pedagógiai Szemle, 1989, 39. 12. sz. 1185-1194. p.

Andor Mihály – Liskó Ilona: Iskolaválasztás és mobilitás. Bp., 2000, Iskolakultúra könyvek 3.

Andor Mihály: A lakóhely hatása az iskolaválasztásra. In: Iskolakultúra, 2000, 3. sz.

Andor Mihály: Diplomás szülők gyermekei. In: Educatio. 11. 2002/2. 191-210.

Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Bp., 1997, Osiris Kiadó.

Atkinson, R. L., Atkinson, R. C., Smith, E. E. és Bem D. J.: Pszichológia. Bp., 2002, Osiris Kiadó.

Az ausztriai gimnáziumok és reáliskolák szervezeti terve. (1990): (Organisatiosentwurf). Ford.: Schaffhauser Ferenc. A ford. ellenőrizte, a bevezető tanulmányt írta Zibolen Endre. A szöveget gondozta és sajtó alá rendezte Horánszky Nándor. OKI, Budapest. A tantervelmélet forrásai 12.

B. Németh Mária – Habók Anita: A 13 és 17 éves tanulók viszonya a tanuláshoz. In: Magyar Pedagógia, 2006, 106. évf. 2. sz. 83-105.

Babbie, Earl: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Bp., 2003, Balassi Kiadó, hatodik átdolgozott kiadás.

Bábosik István: Neveléstudomány. Bp., 2004, Osiris Kiadó.

Ballér Endre: Tanulói attitűdök vizsgálata. In: Pedagógiai Szemle, 1973, 23. 7-8. sz. 644-657.

Balogh László: Az érettségi vizsga problémátörténetének és vitairódmánának áttekintése. In: Bernáth József (szerk.): Mi a baj az érettségi vizsgával? Tanulmány, elemzés és programismertetés a standard érettségi kutatási témakörből. Baranya Megyei Pedagógiai Intézet, 1991, Pécs.

Bánfi Ilona: Az iskolai teljesítményt befolyásoló háttértényezők. In: Új Pedagógiai Szemle, 1999. (49. évf.) 6. sz. p. 14-25.

Báthory Zoltán: Tantárgyi kötődések vizsgálata négy tanulói korosztály körében. In: Pedagógiai Szemle, 1989, 39. 12. sz. 1162-1172. p.

Báthory Zoltán: A közoktatás modernizációja és az érettségi reformja. In: Új Pedagógiai Szemle, 1996, 9. sz. 3-10.

Báthory Zoltán: Tanulók, iskolák – különbségek, Egy differenciális tanításmélet vázlata, Bp., 2000, OKKER Oktatási Kiadó.

Báthory Zoltán: Rendszerszintű oktatási felmérések. In: Új Pedagógiai Szemle, 2002, 2. sz.

Bourdieu, Pierre: A kulturális örökség átadása In: A műszaki haladás problémái /szerk. Ádám György, Bp, 1967, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.

Bourdieu, Pierre: A társadalmi egyenlőtlenségek újratemelődése Tanulmányok, Bp., 1978, Gondolat Kiadó.

Bourdieu, Pierre: Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke In: Angelusz Róbert (szerk.): A társadalmi rétegződés komponensei. Bp., 1997, Új Mandátum Kiadó

Budai Ágnes: Az egész életen át tartó tanulás. In: Új Pedagógiai Szemle, 2000, 12. sz.

Bukodi Erzsébet – Altorjai Szilvia – Tallér András: A társadalmi rétegződés aspektusai. Társadalomstatistikai Füzetek 45., Bp., 2005, KSH Népeségutományi Kutatóintézet

Carver, Charles S. – Scheier, Michael F.: Személyiségpszichológia. Bp., 1998, Osiris Kiadó.

Coleman, James S. et al.: Equality of Educational Opportunity. Washington DC:U.S., 1966, Government Printing Office

Coleman, James S.: Társadalmi tőke az emberi tőke termelésében In: Lengyel György - Szántó Zoltán (szerk.): Tőkefajták: A társadalmi és kulturális erőforrások szociológiája. Bp., 1998, Aula,

Coombs, P. H.: Die Weltbildungskrise. Stuttgart, 1969, Ernst Klett Verlag.

Cs. Czachesz Erzsébet és Radó Péter: Oktatási egyenlőtlenségek és speciális igények. In: Halász Gábor és Lannert Judit (szerk.): Jelentés a magyar közoktatásról 2003. OKI, 2003, Budapest. 349–376.

Csapó Benő: Középiskolás tanulók véleménye a társadalmi és iskolai változásokról. Magyar Pedagógia, 1994, 3-4. sz. 207-231.

Csapó Benő szerk.: Az iskolai tudás. Bp., 1998, Osiris Kiadó.

Csapó Benő: A tantárgyakkal kapcsolatos attitűdök összefüggései. In: Magyar Pedagógia, 2000, 3. sz. 343-366.

Csapó Benő – Vidákovich Tibor (szerk.): Neveléstudomány az ezredfordulón Tanulmányok Nagy József tiszteletére, Bp., 2001, Nemzeti Tankönyvkiadó

Csapó Benő szerk.: Az iskolai műveltség. Bp., 2002, Osiris Kiadó.

Csapó Benő: Az iskolai osztályok közötti különbségek és az oktatási rendszer demokratizálása. In: Iskolakultúra, 2003/8. 107-117.

Csapó Benő szerk.: Tudás és iskola. Bp., 2004, Műszaki Könyvkiadó.

Csapó Benő – Molnár Gyöngyvér – Kinyó László: A magyar oktatási rendszer szelektivitása a nemzetközi összehasonlító eredmények tükrében. In: Iskolakultúra, 2009/3-4. sz. 3-13.

Csepeli György: Bevezetés a szociálpszichológiába. Bp., 1996, Nemzeti Tankönyvkiadó.

Csoma Gyula: Az esélyegyenlítő oktatás mint utópia I. In: Új Pedagógiai Szemle, 2006. 12. sz. 3-19. p.

Csoma Gyula: Az esélyegyenlítő oktatás mint utópia II. In: Új Pedagógiai Szemle, 2007. 1. sz. 43-55.

Dawes, R. M. – Smith, T. L.: Attitude and opinion measurement. In: G. Lindsey & E. Aronson (Eds.): The handbook of social psychology. (3rd ed., Vol. 1, pp. 509-566). New York: Random House.

Della-Dora, D és Blanchard, L. J.: Moving Toward Self-Directed Learning Association for supervision and Curriculum Development, 1979, Alexandria

DiMaggio, Paul és Mohr, John: Kulturális tőke, iskolai teljesítmény és házassági szelekció In: A társadalmi rétegződés komponensei: Válogatott tanulmányok/szerk. Angelusz Róbert; [ford. Andics Jenő et al.] Bp, 1997, Új Mandátum Könyvkiadó

DiMaggio, Paul: A kulturális tőke és az iskolai teljesítmény: A státuskultúrában való részvétel hatása az Egyesült Államokbeli középiskolások jegyeire In: A társadalmi rétegződés komponensei: Válogatott tanulmányok / szerk. Angelusz Róbert; [ford. Andics Jenő et al.] Bp, 1997, Új Mandátum Könyvkiadó.

Education at a Glance (1997). OECD, Paris

European Commission (2000): Memorandum on Lifelong Learning.

Falus Iván (szerk.): Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Bp., 1996, Keraban Kiadó.

Falus Iván – Ollé János: Statisztikai módszerek pedagógusok számára. Bp., 2000, OKKER Kiadó

Fazio, R. H. – Williams, C. J.: Attitude accessibility as a moderator of the attitude-perception and attitude-behavior relations: An investigation of the 1984 presidential election. Journal of Personality and Social Psychology, 1986, 51:505-514.

Fényes Hajnalka – Pusztai Gabriella: Férfiak hátránya a felsőoktatásban egy regionális minta tükrében. In: Szociológiai Szemle. 2006/1. sz. 40-59.

Ferge Zsuzsa: Társadalompolitikai tanulmányok. Bp., 1980, Gondolat.

Ferge Zsuzsa: Akadémiai székfoglaló előadás, ELLENÁLLÓ EGYENLŐTLENSÉGEK (A mai egyenlőtlenségek természetrajzához). Elhangzott 2005. április 21-én.

Festinger, L.: A theory of cognitive dissonance, Stanford, 1957, CA: Stanford University Press.

Fishbein, M.: An investigation of the relationships beliefs about an object and the attitudes toward that object. Human Relations, 1963, 16, 223-40.

Fishbein, M.: A behavior theory approach to the relations between beliefs about an object and the attitude toward the object. In M. Fishbein (ed.), Readings in Attitude Theory and Measurement, New York: Wiley, 1967.

Fishbein, M. and Ajzen, I.: Belief, Attitude, Intention, and Behavior: an introduction to theory and research. Reading, Mass.: Addison-Wesley, 1975.

Frey, D. – Rosch, M.: Information seeking after decisions: The roles of novelty of information and decision reversibility. Personality and Social Psychology Bulletin, 10, 1984, 91–98.

Frey, D.: Recent research on selective exposure to information. In: L. Berkowitz (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 19, pp. 41-80). New York: Academic Press.

Fukuyama, Francis: *Bizalom: a társadalmi erények és a jólét megteremtése*. Bp., 2007, Európa.

Füzér Katalin – Gerő Márton – Sík Endre – Zongor Gábor: *Társadalmi tőke és fejlesztés*. In: Kolosi Tamás, Tóth István György, Vukovich György (szerk.): *Társadalmi riport*, Bp., 2006, TÁRKI.

Gábos András – Szívós Péter: *A gyermekszegénység és néhány jellemzője Magyarországon*. In: Kolosi Tamás, Tóth István György, Vukovich György (szerk.): *Társadalmi riport*, Bp., 2006, TÁRKI.

Gazsó Ferenc: *Mobilitás és iskola*. Bp., 1971, MSZMP KB Társadalomtudományi Intézet.

Gazsó Ferenc: *Iskolarendszer és társadalmi mobilitás*. Bp., 1976, Kossuth Kiadó.

Gazsó Ferenc: *Megújuló egyenlőtlenségek*. Bp., 1988, Kossuth Kiadó.

Gazsó Ferenc: *A társadalmi folyamatok és az oktatási rendszer*. In: *Századvég*, 1997, Téli szám.

Halász Gábor – Lannert Judit (szerk.): *Jelentés a közoktatásról 2000*. Bp., 2000, OKI.

Halász Gábor – Lannert Judit (szerk.): *Jelentés a közoktatásról 2003*. Bp., 2003, OKI.

Halász Gábor: *Uniós hatások a magyar közoktatásban 2002 és 2006 között*. In: *Educatio*, 2006. Tavasz. 3-25.

Halász Gábor (szerk.): *Jelentés a közoktatásról 2006*. Bp., 2007, OKI.

Harcsa István – Papp Gábor – Vukovich György: *Magyarország a társadalmi jelzőszámok tükrében*. In: Kolosi Tamás, Tóth István György, Vukovich György (szerk.): *Társadalmi riport*, Bp., 2006, TÁRKI.

Harcsa István – Tarján Gergely: *A nemzedéki átörökítés hatása az életpálya esélyekre*. In: Kolosi Tamás, Tóth István György, Vukovich György (szerk.): *Társadalmi riport*, Bp., 2006, TÁRKI.

[Havas Gábor \(2002\): Elkülönítés és következményei a cigány gyerekek általános iskolai oktatásában. In: Semjén András \(szerk.\): Oktatás és munkaerőpiaci érvényesülés. MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont, Budapest. /Munkatudományi kutatások/.](#)

Havas Gábor: *Esélyegyenlőség, deszegregáció*. In: Fazekas Károly – Köllő János – Varga Júlia (szerk.): *Zöld könyv a magyar közoktatás megújításáért 2008*. Bp., 2008, ECOSTAT, 121-138.

Havas Péter: *Az OECD ENSI szerepe a magyarországi környezeti nevelés és közoktatás fejlesztésében*. In: Mihály Ildikó (szerk.): *Környezeti nevelési együttműködés*. Bp., 2002, Országos Közoktatási Intézet.

Heider, F.: Social perception and phenomenal causality. *Psychological Review*, 1944, 51: 358-374.

Heider, F.: Attitudes and cognitive organization. *Journal of Psychology*, 1946, 21: 107-112.

Hewstone, Miles – Stroebe, Wolfgang – Codol, Jean-Paul – Stephenson, Geoffrey, M. (szerk.): Szociálpszichológia Európai szemszögből, Bp., 1999, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.

Horn Dániel – Sinka Edit: A közoktatás minősége és eredményessége. In: Jelentés a magyar közoktatásról 2006. Szerk.: Halász Gábor – Lannert Judit. Országos Közoktatási Intézet, Budapest.

Horváth György: A kérdőíves módszer, Bp., 2004, Műszaki Könyvkiadó

Horváth Zsuzsanna – Lukács Judit: A kétszintű érettségi vizsga. In: Új Pedagógiai Szemle, 2005, 4. sz.

Horváth Zsuzsanna – Lukács Judit: A megvalósult vizsga. Eredmények és iskolai hatások. In: Új Pedagógiai Szemle, 2006, 9. sz.

<http://oecd-pisa.hu/PISA2006Jelentes.pdf>

Hunyady Györgyné: Kollektivitás az iskolai osztályokban. Bp., 1977, Akadémiai Kiadó.

Hunyady Györgyné: Attitűdvizsgálatok. A tanulók attitűdjének változásai. In: Falus I. – Hunyady Gyné – Takács E. – Tompa K.: Az oktatócsomag. Bp., 1979, Tankönyvkiadó, 91-109. p.

Ilyés Sándor (szerk.): Nevelhetőség és általános iskola, I-II-III. Bp., 1984-86. OI.

Imre Anna: Az iskolai hátrány összetevői. In: EDUCATIO, 2002/1, (Mérlegen, 1990-2002) 63-72.

Imre Anna – Györgyi Zoltán: Az oktatási rendszer és a tanulói továbbhaladás. In: Jelentés a magyar közoktatásról 2006. Szerk.: Halász Gábor – Lannert Judit. Országos Közoktatási Intézet, Budapest.

Imre Anna: A társadalmi tőke és az iskolai működés néhány sajátossága. Iskolakultúra, 2008/7-8. sz. 20-32.

Józsa Krisztián: Az iskola és a család hatása a tanulási motivációra. In: Iskolakultúra, 2000/8. 69-82.

Józsa Krisztián: Tanulási motiváció és humán műveltség. In: Csapó Benő (szerk.): Az iskolai műveltség. Bp., 2002, Osiris Kiadó, 239-269.

Judd, C. M. and Kulik, J. A.: Schematic effects of social attitudes on information processing and recall. Journal of Personality and Social Psychology, 1980, 38, 569-78.

Kardos Lajos: Általános pszichológia. Bp., 1964, Tankönyvkiadó.

Katz, D. (1967) The functional approach to the study of attitude. In M. Fishbein (ed.), Readings in Attitude Theory and Measurement, New York: Wiley.

Kertesi Gábor – Kézdi Gábor: Általános iskolai szegregáció, I. rész – Okok és következmények. In: Közgazdasági Szemle, LII. évf., 2005. április 317-355. p.

Kertesi Gábor – Kézdi Gábor: Általános iskolai szegregáció, II. rész – Az általános iskolai szegregálódás folyamata Magyarországon és az iskolai teljesítménykülönbségek. In: Közgazdasági Szemle, LII. évf., 2005. május (317-355. p.)

Kertesi Gábor – Varga Júlia: Foglalkoztatás és iskolázottság Magyarországon. In: Közgazdasági Szemle, LII. évf., 2005. július-augusztus (633-662. p.)

Ketskemény László – Izsó Lajos: Bevezetés az SPSS programrendszerbe. Módszertani útmutató és feladatgyűjtemény statisztikai elemzésekhez. Bp., 2005, ELTE Eötvös Kiadó.

Knowledge and Skills for Life (2001), First Result from PISA 2000, OECD, Paris

Kocsis Mihály: Egy Baranya megyei iskolai tudásmérés néhány területéről. In: Iskolakultúra, 2000, 8. sz. 3-13. p.

Kolosi Tamás: A státuszmegszerzés és az esélyegyenlőtlenség komplex megközelítése. In: Szociológiai Szemle, 2006/1. sz. 93-102.

Kónya István: Családok és iskolák – az oktatáspolitikai lehetőségei. In: Közgazdasági Szemle, XLIII. évf., 1996. december (1088-1103.)

Kraiciné Szokoly Mária: Egész életen át tartó tanulás, felnőttoktatás, felsőoktatás – kihívások az ezredfordulón. (2004) www.toft.elte.hu/tarstud/filmuvtort_2004/szokoly.htm

Kürti Jarmila (szerk.): A neveléslelektani kutatások aktuális kérdései, Bp., 1990, Akadémiai Kiadó.

Ladányi Andor: A diplomások száma és összetétele. In: Educatio, 2002, 2. sz. 179–190.

Ladányi Andor: A felsőoktatási felvételi rendszer történeti alakulása. In: Educatio, 1995, 3. sz. 485–499.

Lannert Judit: A továbbtanulási aspirációk társadalmi meghatározottsága. In: [Oktatókutató és Fejlesztő Intézet: Tudástár:] Az oktatás társadalmi-gazdasági környezete > Hogyan tovább? > <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=hogyan-lannert-tovabbtanulasi>

[Learning for Tomorrow's World. First Results from PISA 2003 \(2004\): OECD, Paris.](#)

Levine, J. M. and Murphy, G.: The Learning and forgetting of controversial material. Journal of Abnormal and Social Psychology, 1943, 38, 507-17.

Liskó Ilona: A hátrányos helyzetű tanulók oktatásának minősége. In: Új Pedagógiai Szemle, 2002, 2. sz.

Markus, H.: Self-schemata and processing information about the self. Journal of Personality and Social Psychology, 1977, 35, 63-78.

Mátrai Zsuzsa: Tanterv és vizsga külföldön. Bp., 1991, Akadémiai Kiadó.

Mátrai Zsuzsa: Érettségi és felvételi külföldön. Bp., 2001, Műszaki Könyvkiadó.

McGuire, W. J.: The nature of attitudes and attitude change. In G. Lindzey and E. Aronson (eds), Handbook of Social Psychology (vol. 3), 2nd edn, 1969, Reading, Mass.: Addison-Wesley.

Moksony Ferenc: Gondolatok és adatok. Bp., 1999, Osiris.

N. Kollár Katalin – Szabó Éva (szerk.): Pszichológia pedagógusoknak. Bp., 2004, Osiris Kiadó.

Nagy Péter Tibor: A felsőoktatásba vezető út és az önszelekció In: Iskolakultúra, 2004, 9 sz. 57-71.

Neményi Mária: A fogyatékosághoz vezető út. In: Iskolakultúra, 2004, 5. sz.

Németh András – Pukánszky Béla: A pedagógia problémátörténete. Bp., 2004, Gondolat Kiadó.

Németh Renáta: A társadalmi mobilitás változásai Magyarországon a rendszerváltás folyamán. In: Szociológiai Szemle. 2006/4. sz. 19-35.

Neuwirth Gábor: A középiskolai munka néhány mutatója 2005. Bp., 2006, OKI.

- Neuwirth Gábor: A középiskolai munka néhány mutatója 2006. Bp, 2007, OKI.
- OECD: Lifelong Learning for All. Meeting of the Education Committee at Ministerial Level, 16–17 January, 1996, Paris, OECD.
- Óhidy Andrea: Lifelong Learning. Egy oktatáspolitikai koncepció értelmezési lehetőségei Európában. In: Új Pedagógiai Szemle, 2006, 6. sz. 65–71.
- Orosz Sándor: Tantárgyi attitűd és tanulási habitus. In: Iskolakultúra, 1992, 3-4. sz. 38-45.
- Petty, R. E. and Cacioppo, J. T.: Attitudes and persuasion: classic and contemporary approaches, Dubuque, 1981, Iowa: Wm. C. Brown.
- PISA 2006 Összefoglaló jelentés. A ma oktatása és a jövő társadalma, Oktatási Hivatal Budapest, 2007.
- Radó Péter: (2003): A leszakadó, hátrányos helyzetű társadalmi csoportok oktatásának, képzésének lehetőségei a tudás alapú társadalomban. In: Mayer József – Singer Péter (szerk.): A tanulás kora. Felnőttoktatási Akadémia. Gyula, 2002. október 16–19. Országos Közoktatási Intézet Felnőttoktatási és Kisebbségi Központ, Budapest.
- Radó Péter: Esélyegyenlőség és oktatáspolitikai. In: Új Pedagógiai Szemle, 2000, 1. sz.
- Reisz Terézia: A tanulók tanulmányi eredményességének területi összefüggései. In: Magyar Pedagógia, 2002, 4. sz. 475-489.
- Róbert Péter. Iskolai teljesítmény és társadalmi háttér nemzetközi összehasonlításban. In Kolosi Tamás, Tóth István György, Vukovich György: Társadalmi riport. Bp., TÁRKI, 2004. 193-205. p.
- Róbert Péter: Bővülő felsőoktatás: ki jut be? In: Educatio. 9. 2000/1. 79-94.
- Rosenberg, M. J. and Howland, C. I. (1960): Cognitive, affective, and behavioral components of attitudes. In C. I. Howland and M. J. Rosenberg (eds), Attitude Organization and Change, New Haven: Yale University Press.
- Sajtos László – Mitev Ariel: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Bp., 2007, Alinea Kiadó.
- [School factors related to Quality and Equity – PISA 2000 \(2005\): OECD, Paris.](#)
- Selltiz, C., Jahoda, M., Deutsch és S.W. Cook: Az attitűd skálázása. In: Halász L. – Hunyady Gy. – Marton L. Magda: Az attitűd pszichológiai kutatásának kérdései. Bp., 1979, Akadémiai Kiadó. 131-151. p.
- Sherif, M. – Hovland, C. I.: Social judgment: Assimilation and contrast effects in communication and attitude change. Westport, 1961, CT: Greenwood Press.
- Silberer, G. (1983): Einstellungen und Werthaltungen. In M. Irle and W. Bussmann (eds), Marktpsychologie als Sozialwissenschaft, Enzyklopädie der Psychologie (vol. 4.) Göttingen: Hogrefe.
- Smith, Eliot, R. – Mackie, Diane, M.: Szociálpszichológia, Bp., 2004, Osiris Kiadó.
- Smith, M. B., Bruner, J. S. and White, R. W. (1956): Opinions and Personality. New York: Wiley.
- Sobel, Joel: Can We Trust Social Capital? Journal of Economic Literature Vol. XL, March 2002, 139-154.
- Special Needs Education – Statistics and Indicators: OECD CERI, 2000, Paris.

Stahlberg, Dagmar – Frey, Dieter: Attitűdök I. Struktúra, mérés és funkciók. In: Hewstone, Miles – Stroebe, Wolfgang – Codol, Jean-Paul – Stephenson, Geoffrey, M. (szerk.): Szociálpszichológia Európai szemszögből, Bp., 1999, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.

Székelyi Mária – Barna Ildikó: Túlélőkészlet az SPSS-hez. Bp., 2005, Typotex Kiadó.

Szokolszky Ágnes: Kutatómunka a pszichológiában, Bp., 2004, Osiris Kiadó.

Szathmáry Szilvia Márta: A tantárgyi elfogadottság vizsgálata 10. évfolyamon a kötelezően választott érettségi vizsgatárgyakból és informatikából Jász-Nagykun-Szolnok megyében. A próbamérés néhány tapasztalata. ELTE PPK honlap, elektronikus változat.

Szathmáry Szilvia Márta: Társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése. In.: Piadea, a Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti Kar kiadványa. 2008. Tavasz szám.

Szathmáry Szilvia Márta: „A tantárgyi elfogadottság vizsgálata 10. évfolyamon a kötelezően választott érettségi vizsgatárgyakból és informatikából” című pályamunka (2007. Magyar Tudományos Akadémia, kézirat)

Thurstone, L. L.: The Measurement of Values. Chicago, 1959. The University of Chicago Press, 297. p.

Varga Júlia: Humántőke-fejlesztés, továbbtanulás felnőttkorban, „skill”-ek és kompetenciák. In: Kolosi Tamás, Tóth István György, Vukovich György (szerk.): Társadalmi riport, Bp., 2006, TÁRKI.

Vári Péter (szerk.): A Monitor 97 vizsgálat főbb eredményei, Bp., 1997, OKI

Vári Péter (szerk.): PISA-vizsgálat 2000, Bp., 2003, Műszaki Könyvkiadó

9 Táblázatok jegyzéke

1. Táblázat – 10. évfolyamosok kedvenc tantárgyai	22
2. Táblázat – 11. évfolyam attitűdjei	23
3. Táblázat – Továbbtanulási arányok, 2005	25
4. Táblázat – Országos tanulói szintű teljesítménymérések Magyarországon, 2003–2009	33
5. Táblázat – Az érettségi vizsgatárgyak számának alakulása	38
6. Táblázat – Vizsgaszámok alakulása országosan, tantárgyanként	41
7. Táblázat – Vizsgák számának alakulása, szintenként	43
8. Táblázat – Feladatellátási helyek száma	47
9. Táblázat – Tanulók a nappali és felnőttoktatásban	47
10. Táblázat – Tanulók a nappali rendszerű oktatásban	47
11. Táblázat – Osztályok a nappali és felnőttoktatásban	47
12. Táblázat – 10. évfolyamos tanulók száma	47
13. Táblázat – Jász-Nagykun-Szolnok megye középiskolái intézményei, 2005	48
14. Táblázat – Jász-Nagykun-Szolnok megye központi felvételi vizsgát tartó középiskolái intézményei, 2007	48
15. Táblázat – A vizsgálatban résztvevő intézmények megoszlása, 2007	48
16. Táblázat – A vizsgálatban résztvevő, központi felvételi vizsgát tartó intézmények, 2007	49
17. Táblázat – Az iskolák néhány mutatója (próbamérés)	54
18. Táblázat – Érettségi átlagok 2005. (Idegen nyelv) (próbamérés)	54
19. Táblázat – Érettségi átlagok 2005. (próbamérés)	55
20. Táblázat – Tanulók nemek szerinti megoszlása (próbamérés)	55
21. Táblázat – Tanulók iskolatípus szerinti megoszlása (próbamérés)	55
22. Táblázat – Tanulók nyelvi előkészítő évfolyamon való részvétele (próbamérés)	55
23. Táblázat – Édesanya legmagasabb iskolai végzettsége (próbamérés)	55
24. Táblázat – Édesapa legmagasabb iskolai végzettsége (próbamérés)	56
25. Táblázat – A kérdőívek kitöltésének aránya	56
26. Táblázat – A tanulók nemek szerinti megoszlása	56
27. Táblázat – A tanulók nemek szerinti megoszlása iskolatípusonként	57
28. Táblázat – Khi-négyzet próba (a tanuló neme iskolatípusonként)	57
29. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a tanuló neme iskolatípusonként)	57
30. Táblázat – A tanulók iskolatípus szerinti megoszlása	57
31. Táblázat – Nyelvi előkészítő évfolyamon való részvétel	58
32. Táblázat – Az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége	58
33. Táblázat – Az édesanya legmagasabb végzettsége iskolatípusonként	58
34. Táblázat – Khi-négyzet próba (az édesanya legmagasabb végzettsége iskolatípusonként)	59
35. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az édesanya legmagasabb végzettsége iskolatípusonként)	59
36. Táblázat – Az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége	59
37. Táblázat – Az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége iskolatípusonként	60
38. Táblázat – Khi-négyzet próba (az édesapa legmagasabb végzettsége iskolatípusonként)	60
39. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az édesapa legmagasabb végzettsége iskolatípusonként)	60
40. Táblázat – A tanulók otthonában található könyvek száma	61
41. Táblázat – A tanulók otthonában található könyvek száma iskolatípusonként	61

42. Táblázat – Khi-négyzet próba (az otthoni könyvek száma iskolatípusonként)	61
43. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az otthoni könyvek száma iskolatípusonként).....	61
44. Táblázat – A minta iskoláinak település lakosságszám szerinti megoszlása	62
45. Táblázat – Khi-négyzet próba (a tanuló lakóhelyének lélekszáma iskolatípusonként). 62	
46. Táblázat– Phi, Cramer-féle V együttható (a tanuló lakóhelyének lélekszáma iskolatípusonként).....	62
47. Táblázat – Iskolaválasztás (A tanulók válaszai, próbamérés).....	64
48. Táblázat – Iskolaválasztás (A szülők válaszai, próbamérés).....	65
49. Táblázat – Iskolaválasztás (iskolatípusok szerint, próbamérés).....	67
50. Táblázat – A tantárgyak kedveltsége – a páros összehasonlítás eredményei (próbamérés).....	81
51. Táblázat – Tantárgyi sorrend (próbamérés, szakközépiskola)	81
52. Táblázat – Tantárgyi sorrend (próbamérés, gimnázium).....	82
53. Táblázat – Tantárgyi sorrend (próbamérés).....	82
54. Táblázat – Olvasási szokások (iskolatípus szerint, próbamérés).....	87
55. Táblázat – Olvasási szokások (nemek szerint, próbamérés)	87
56. Táblázat – Emelt szintű érettségi szükségessége nemek szerint (próbamérés)	88
57. Táblázat – Emelt szintű érettségi szükségessége az elérni kívánt végzettség szerint (próbamérés).....	88
58. Táblázat – Emelt szintű érettségi szükségessége az iskolatípus szerint (próbamérés)..	88
59. Táblázat – Emelt szintű felkészítés tantárgyai (próbamérés)	89
60. Táblázat – Tanuló által elérni kívánt iskolai végzettség (iskolatípusonként).....	102
61. Táblázat – Khi-négyzet próba (a tanuló által elérni kívánt végzettség iskolatípusonként)	103
62. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a tanuló által elérni kívánt végzettség iskolatípusonként).....	103
63. Táblázat – A tanulók által elérni kívánt végzettség (nemenként)	103
64. Táblázat – Khi-négyzet próba (a tanuló által elérni kívánt végzettség nemenként)....	103
65. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a tanuló által elérni kívánt végzettség nemenként)	103
66. Táblázat – A tanuló által elérni kívánt végzettség az otthon található könyvek száma szerint	104
67. Táblázat – Khi-négyzet próba (a tanuló által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint).....	104
68. Táblázat – Gamma együttható (a tanuló által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint)	104
69. Táblázat – A tanuló által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint	105
70. Táblázat – Khi-négyzet próba (a tanuló által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint).....	105
71. Táblázat – Gamma együttható (a tanuló által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint).....	105
72. Táblázat – A tanuló által elérni kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint	105
73. Táblázat – Khi-négyzet próba (a tanuló által elérni kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint).....	106
74. Táblázat – Gamma együttható (a tanuló által elérni kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint).....	106
75. Táblázat – Gyermekek által elérni kívánt iskolai végzettség (iskolatípusonként).....	107

76. Táblázat – Khi-négyzet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség iskolatípusonként).....	107
77. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség iskolatípusonként).....	108
78. Táblázat – Gyermekek által elérni kívánt iskolai végzettség (nemenként).....	108
79. Táblázat – Khi-négyzet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség nemenként).....	108
80. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség nemenként).....	108
81. Táblázat – A gyermek által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint.....	109
82. Táblázat – Khi-négyzet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint).....	109
83. Táblázat – Gamma együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség a könyvek száma szerint).....	109
84. Táblázat – A gyermek által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint.....	110
85. Táblázat – Khi-négyzet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint).....	110
86. Táblázat – Gamma együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség az édesanya legmagasabb végzettsége szerint).....	110
87. Táblázat – A gyermek által elérni kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint.....	111
88. Táblázat – Khi-négyzet próba (a gyermek által elérni kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint).....	111
89. Táblázat – Gamma együttható (a gyermek által elérni kívánt végzettség az édesapa legmagasabb végzettsége szerint).....	111
90. Táblázat – Napi tanulási idő iskolatípusonként.....	112
91. Táblázat – Khi-négyzet próba (napi tanulási idő iskolatípusonként).....	112
92. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (napi tanulási idő iskolatípusonként).....	113
93. Táblázat – Napi tanulási idő nemenként.....	113
94. Táblázat – Khi-négyzet próba (napi tanulási idő nemenként).....	113
95. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (napi tanulási idő nemenként).....	113
96. Táblázat – Napi tanulási idő az elérni kívánt végzettség szerint.....	114
97. Táblázat – Khi-négyzet próba (napi tanulási idő és az elérni kívánt végzettség szerint).....	114
98. Táblázat – Gamma együttható (napi tanulási idő és az elérni kívánt végzettség szerint).....	114
99. Táblázat – Napi tanulási idő az iskolába járás kedveltsége szerint.....	115
100. Táblázat – Khi-négyzet próba (napi tanulási idő és az iskolába járás kedveltsége kapcsolata).....	115
101. Táblázat – Gamma együttható (napi tanulási idő és az iskolába járás kedveltsége kapcsolata).....	115
102. Táblázat – Iskolába járás kedveltsége (tanulói válaszok iskolatípus szerint).....	116
103. Táblázat – Khi-négyzet próba (az iskolába járás kedveltsége iskolatípusonként, tanulói válaszok).....	116
104. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az iskolába járás kedveltsége iskolatípusonként, tanulói válaszok).....	116
105. Táblázat – Iskolába járás kedveltsége (tanulói válaszok nem szerint).....	117
106. Táblázat – Khi-négyzet próba (az iskolába járás kedveltsége nemenként, tanulói válaszok).....	117

107. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az iskolába járás kedveltsége nemenként, tanulói válaszok).....	117
108. Táblázat – Iskolába járás kedveltsége (iskolátípusonként, szülői válaszok).....	117
109. Táblázat – Khi-négyszet próba (az iskolába járás kedveltsége iskolátípusonként, szülői válaszok).....	118
110. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az iskolába járás kedveltsége iskolátípusonként, szülői válaszok).....	118
111. Táblázat – Az iskolai teljesítménnyel való elégedettség (tanulói válaszok).....	120
112. Táblázat – Khi-négyszet próba (tanulói válaszok, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolátípusonként).....	120
113. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (tanulói válaszok, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolátípusonként).....	120
114. Táblázat – Khi-négyszet próba (tanuló szerint a szülő, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolátípusonként).....	121
115. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (tanuló szerint a szülő, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolátípusonként).....	121
116. Táblázat – Az iskolai teljesítménnyel való elégedettség (szülői válaszok).....	121
117. Táblázat – Khi-négyszet próba (az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolátípusonként, szülői válaszok).....	121
118. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (az iskolai teljesítménnyel való elégedettség iskolátípusonként, szülői válaszok).....	122
119. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága kötelező vizsgatárgyak – tanulói válaszok (nemenként).....	123
120. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága nem kötelező vizsgatárgyak – tanulói válaszok (nemenként).....	123
121. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága 4 osztályos gimnázium (iskolátípusonként).....	124
122. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága 8 osztályos gimnázium (iskolátípusonként).....	125
123. Táblázat – A tantárgyi teljesítmény fontossága szakközépiskola (iskolátípusonként).....	125
124. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága tanulói válaszok.....	129
125. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága szülői válaszok.....	130
126. Táblázat – Páros összehasonlítások eredményei.....	160
127. Táblázat – Tantárgyi sorrend páros összehasonlítás alapján (iskolátípus szerint).....	160
128. Táblázat – Tantárgyi sorrend páros összehasonlítás alapján (nem szerint).....	160
129. Táblázat – Tantárgyi sorrend a napi tanulási idő alapján.....	161
130. Táblázat – Tantárgyi sorrend az iskolába járás kedveltsége alapján.....	162
131. Táblázat – Tantárgyi sorrend az elérni kívánt végzettség alapján.....	163
132. Táblázat – Tantárgyi sorrend és az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége alapján.....	164
133. Táblázat – A tantárgyi sorrend az emelt szintű felkészítések száma alapján.....	165
134. Táblázat – A tantárgyi sorrend az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége alapján.....	166
135. Táblázat – A tantárgyi sorrend az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége alapján.....	167
136. Táblázat – A tantárgyi sorrend az otthon található könyvek száma alapján.....	168
137. Táblázat – Tantárgyi sorrend páros összehasonlítás alapján.....	169
138. Táblázat – Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez (nemenként).....	181

139. Táblázat – Khi-négyzet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, nemenként)	181
140. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, nemenként)	182
141. Táblázat – Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez (iskolatípusonként)	182
142. Táblázat – Khi-négyzet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, iskolatípusonként)	182
143. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, iskolatípusonként)	182
144. Táblázat – Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez (édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint)	183
145. Táblázat – Khi-négyzet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint)	183
146. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint)	183
147. Táblázat – Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez (édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint)	184
148. Táblázat – Khi-négyzet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint)	184
149. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint)	184
150. Táblázat – Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez (az otthoni könyvek száma szerint)	185
151. Táblázat – Khi-négyzet próba (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez, az otthoni könyvek száma szerint)	185
152. Táblázat – Phi, Cramer-féle V együttható (Az emelt szintű vizsga szükségessége a felvételihez az otthoni könyvek száma szerint)	185
153. Táblázat – Az emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma (nemenként)	186
154. Táblázat – Az emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma (iskolatípusonként)	186
155. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések számának iskolatípustól való függése	186
156. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések száma az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint	186
157. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések számának az édesanya legmagasabb iskolai végzettségétől való függése	187
158. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések száma az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint	187
159. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések számának az édesapa legmagasabb iskolai végzettségétől való függése	187
160. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések száma az otthoni könyvek száma szerint	187
161. Táblázat – Az emelt szintű felkészítések számának az otthoni könyvek számától való függése	188

10 Ábrajegyzék

1. ábra – A 15 éves tanulók kombinált szövegértési teljesítményének iskolák közti és iskolán belüli varianciája az OECD-országokban, 2000	8
2. ábra – Az érdeklődés fejlődése	15
3. ábra – Az információ és a cselekvés	16
4. ábra – Konvencionális modell	27
5. ábra – Revideált modell	28
6. ábra – Vizsgaszámok – emelt szint (kötelező vizsgatárgyak)	41
7. ábra – Vizsgaszámok – emelt szint (nem kötelező vizsgatárgyak)	42
8. ábra – Iskolaválasztás, tanulói válaszok (próbamérés)	64
9. ábra – Iskolaválasztás, szülői válaszok (próbamérés)	66
10. ábra – Elérni kívánt végzettség (próbamérés)	67
11. ábra – Napi tanulási idő (próbamérés)	68
12. ábra – Iskolába járás kedveltsége (próbamérés)	68
13. ábra – A tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, próbamérés)	69
14. ábra – A tantárgyi teljesítmények fontossága, tanulói válaszok (próbamérés)	70
15. ábra – A tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, próbamérés)	71
16. ábra – A tantárgyi teljesítmények fontossága, szülői válaszok (próbamérés)	71
17. ábra – Matematika (próbamérés)	72
18. ábra – A matematika tantárgy attitűdje (próbamérés)	73
19. ábra – Irodalom (próbamérés)	74
20. ábra – Az irodalom tantárgy attitűdje (próbamérés)	74
21. ábra – Magyar nyelv (próbamérés)	75
22. ábra – A magyar nyelv tantárgy attitűdje (próbamérés)	76
23. ábra – Történelem (próbamérés)	77
24. ábra – A történelem tantárgy attitűdje (próbamérés)	77
25. ábra – Idegen nyelv (próbamérés)	78
26. ábra – Az idegen nyelv tantárgy attitűdje (próbamérés)	79
27. ábra – Informatika (próbamérés)	80
28. ábra – Az informatika tantárgy attitűdje (próbamérés)	80
29. ábra – Tanuló iskolai környezete (tanulói válaszok, próbamérés)	83
30. ábra – Tanuló iskolai környezete (szülői válaszok, próbamérés)	83
31. ábra – Mióta használja a számítógépet (próbamérés)	84
32. ábra – A számítógép használat fontossága a feladatok megoldásában (próbamérés)	85
33. ábra – Számítógép-használat gyakorisága (próbamérés)	85
34. ábra – Számítógép-használat területei (próbamérés)	86
35. ábra – Iskolaválasztás (4 osztályos gimnázium)	92
36. ábra – Iskolaválasztás (8 osztályos gimnázium)	93
37. ábra – Iskolaválasztás (szakközépiskola)	94
38. ábra – Iskolaválasztás (fiúk)	95
39. ábra – Iskolaválasztás (lányok)	96
40. ábra – Iskolaválasztás (tanulói válaszok)	97
41. ábra – Iskolaválasztás (szülői válaszok)	98
42. ábra – Az iskolaválasztás szempontjainak összefüggésrendszere (tanulói válaszok)	99
43. ábra – Az iskolaválasztás szempontjainak összefüggésrendszere (szülői válaszok)	100
44. ábra – Elérni kívánt végzettség (Tanulói és szülői válaszok összehasonlítása)	107
45. ábra – Napi tanulási idő	112
46. ábra – Iskolába járás kedveltsége (tanulói és szülői válaszok összehasonlítása)	118

47. ábra – Az iskolai teljesítménnyel való elégedettség (tanulói és szülői válaszok összehasonlítása)	119
48. ábra – Tantárgyi teljesítmények fontossága nemenként.....	124
49. ábra – Tantárgyi teljesítmények fontossága (tanulói válaszok).....	126
50. ábra – Tantárgyi teljesítmények fontossága (szülői válaszok)	127
51. ábra – A tantárgyi teljesítmények fontosságának összefüggései – tanulói válaszok ..	128
52. ábra – A tantárgyi teljesítmények fontosságának összefüggései – szülői válaszok	129
53. ábra – Tantárgyi attitűdök (matematika)	135
54. ábra – A matematika tantárgyi attitűdelemek összefüggései.....	138
55. ábra – Tantárgyi attitűdök (irodalom)	139
56. ábra – Az irodalom tantárgyi attitűdök összefüggései.....	142
57. ábra – Tantárgyi attitűdök (magyar nyelv).....	143
58. ábra – A magyar nyelv tantárgyi attitűdök összefüggései.....	146
59. ábra – Tantárgyi attitűdök (történelem).....	147
60. ábra – A történelem tantárgyi attitűdök összefüggései.....	150
61. ábra – Tantárgyi attitűdök (idegen nyelv)	151
62. ábra – Az idegen nyelv tantárgyi attitűdök összefüggései	154
63. ábra – Tantárgyi attitűdök (informatika)	156
64. ábra – Az informatika tantárgyi attitűdök összefüggései	158
65. ábra – Tantárgyi jelölések száma és a tanulási idő kapcsolata	161
66. ábra – Tantárgyi jelölések száma és az iskolába járás kedveltségének kapcsolata	162
67. ábra – Tantárgyi jelölések száma és az elérni kívánt végzettség kapcsolata.....	163
68. ábra – Tantárgyi jelölések és az emelt szintű érettségi vizsga kapcsolata.....	164
69. ábra – A tantárgyi jelölések és az emelt szintű felkészítések számának kapcsolata ...	165
70. ábra – A tantárgyi jelölések és az édesapa legmagasabb iskolai végzettségének kapcsolata	166
71. ábra – A tantárgyi jelölések és az édesanya legmagasabb iskolai végzettségének kapcsolata	167
72. ábra – A tantárgyi jelölések és az otthon található könyvek számának kapcsolata.....	168
73. ábra – Számítógép-használat fontossága a feladatmegoldásban (tanulói válaszok).....	177
74. ábra – A tanulók számítógép-használata	178
75. ábra – A tanulók számítógép-használatának helyei.....	179
76. ábra – A tanulók számítógép-használatának területei	180

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Neveléstudományi Doktori Iskola

Neveléstudományi Kutatások Doktori Program

Iskola és programvezető: dr. Bábosik István professzúraveető egyetemi tanár

DOKTORI (PhD) ÉRTEKEZÉS

DR. SZVATHNÉ SZALAY MÁRTA

**A tantárgyi elfogadottság vizsgálata 10. évfolyamon a
kötelezően választott érettségi vizsgatárgyakból és
informatikából
Jász-Nagykun-Szolnok megyében**

MELLÉKLET

Témavezető:

Dr. Barkó Endre, egyetemi docens

A védési bizottság elnöke: Dr. Bábosik István, egyetemi tanár

Opponensek: Dr. Zsakó László, egyetemi docens
Dr. Emőkey András, egyetemi docens

A bizottság titkára: Bánhidyné Dr. Szlovák Éva, CSc, főiskolai tanár

A bizottság tagjai: Dr. Bús Imre, főiskolai tanár
Dr. Schaffhauser Franz, egyetemi docens
Dr. Vizelyi Ágnes, egyetemi docens

Budapest
2009

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
1. számú melléklet – Tanulói kérdőív (próbamérés)	3
2. számú melléklet – Szülői kérdőív (próbamérés)	13
3. számú melléklet – Tanulói kérdőív	19
4. számú melléklet – Szülői kérdőív	29
5. számú melléklet – Érettségi vizsgaeredmények, vizsgaszámok	36
Országos adatok	36
Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok	38
6. számú melléklet – A tanulók iskolaválasztása	55
7. számú melléklet – Tantárgyi elfogadottság	65
8. számú melléklet – Iskolai környezet	138
9. számú melléklet – A tanulók olvasási szokásai	165
10. számú melléklet – A tanulók informatikai szokásai	173
11. számú melléklet – Az emelt szintű érettségi vizsga választása	178
12. számú melléklet – A tanuló otthoni környezete	179
13. számú melléklet – A tanulók lakóhelye	180
14. számú melléklet – Az iskolák mutatószámainak összefüggései	182
Táblázatok jegyzéke	186
Ábrák jegyzéke	191

1. számú melléklet – Tanulói kérdőív (próbamérés)

Kedves Tanuló!

A tantárgyi elfogadottság és a választott érettségi vizsga szintje (közép, emelt) közötti kapcsolatot vizsgálom a kötelező érettségi vizsga tárgyaiból (magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv) és informatika tantárgyból. Vizsgálatom során azokra a kérdésekre is keresem a választ, hogy milyen tényezők határozzák meg a választott érettségi vizsga szintjét és a tantárgyi elfogadottságot a tanuló, iskola, település valamint a statisztikai kistérség szintjein.

A kutatás címe: A tantárgyi elfogadottság vizsgálata 10. évfolyamon a kötelezően választott érettségi vizsgatárgyakból és informatikából Jász-Nagykún-Szolnok megyében.

A kutatáshoz kapcsolódó kérdőíves vizsgálat végzéséhez hozzájárult az intézmény igazgatója, dr. Lengyel Erzsébet, a kutatási tervet jóváhagyta az ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola vezetője, dr. Bábosik István, egyetemi tanár.

Az alábbi kérdőív anonim, a válaszadó nem azonosítható, az adatok feldolgozása kutatási céllal történik.

A kutatás eredményeiről felvilágosítás kérhető az mszvath@freemail.hu címen.

A kitöltés kb. 45 percet vesz igénybe. Segítséged köszönöm!

Dr. Szvathné Szalay Márta
Ph.D. hallgató

Tanulói kérdőív

1. Nemed: fiú   lány (húzd alá a megfelelő választ)

2. Testvéreid száma: (írd be a megfelelő választ)

3. Lakóhelyed irányítószáma: (írd be a megfelelő választ)

4. Iskolatípus, ahová jársz: (húzd alá a megfelelő választ)

Gimnázium (4 osztályos)   Gimnázium (8 osztályos)   szakközépiskola

5. Részt vettél nyelvi előkészítő évfolyamon?   Igen ☐   Nem ☐

6. Miért választottad ezt az iskolát? Jelöld meg a rád jellemző állítást!

(Soranként csak egy állítást jelölj meg!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszott szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Továbbtanulás	☐	☐	☐	☐	☐
Könnyű elhelyezkedés	☐	☐	☐	☐	☐
Közel van a lakóhelyemhez	☐	☐	☐	☐	☐
Szakmai érdeklődés	☐	☐	☐	☐	☐
Könnyű volt bekerülni	☐	☐	☐	☐	☐
Az iskola jó hírneve miatt	☐	☐	☐	☐	☐
Szüleim tanácsára	☐	☐	☐	☐	☐
Ismerősök tanácsára	☐	☐	☐	☐	☐
Barátaim javasolták	☐	☐	☐	☐	☐
Tanárok tanácsára	☐	☐	☐	☐	☐
A magas színvonalú oktatás	☐	☐	☐	☐	☐
Az iskola jó külföldi partnerkapcsolatai	☐	☐	☐	☐	☐

7. Mennyit tanulsz naponta? (húzd alá a megfelelő választ)

Kevesebb, mint   Kb. fél órát   Kb. egy órát   Kb. 2 órát   2 óránál többet
fél órát

8. Mennyire szeretsz iskolába járni? (húzd alá a megfelelő választ)

Nagyon szeretek   Szeretek   Közepesen   Kicsit   Egyáltalán nem szeretek

9. Mennyire vagy elégedett jelenlegi iskolai teljesítményeddel? (húzd alá a megfelelő választ)

Nagyon elégedett   Elégedett   Közepesen elégedett   Elégedetlen   Nagyon elégedetlen

10. Megítélésed szerint szüleid mennyire elégedettek jelenlegi iskolai teljesítményeddel?

(húzd alá a megfelelő választ)

Nagyon
elégedettek

Elégedettek

Közepesen
elégedettek

Elégedetlenek

Nagyon
elégedetlenek

11. Jársz-e valamilyen szakkörre?

Igen ☐

Nem ☐

12. Ha igen, a szakkör(ök) megnevezése: _____

13. Jársz-e külön órára?

Igen ☐

Nem ☐

14. Ha igen, milyen órá(k)ra? _____

15. Jársz-e iskola által szervezett korrepetálásra?

Igen ☐

Nem ☐

16. Ha igen, milyen tantárgy(ak)ból? _____

17. Sportolsz-e rendszeresen?

Igen ☐

Nem ☐

18. Ha igen, milyen sportágban? _____

19. Melyik tantárgy(ak)ból választottad az emelt szintű érettségire való felkészítést?

(írd be a megfelelő választ)

Tantárgy neve: _____ Tantárgy neve: _____

20. Melyik felsőoktatási intézmény melyik szakán szeretnéd folytatni tanulmányaidat érettségi után? (írd be a megfelelő választ)

_____
_____

21. Szükséges-e a felsőoktatási intézménybeli felvételedhez, hogy emelt szintű érettségi vizsgát tegyél?

Igen ☐

Nem ☐

22. Mi az a legmagasabb végzettség, amelyet el akarsz érni? (húzd alá a megfelelő választ)

érettségi

szakképesítés

főiskola

egyetem

tudományos fokozat

23. Melyik idegen nyelve(ke)t tanulod az iskolában? (írd be a megfelelő választ)

Nyelv₁: _____

Heti óraszám₁: _____

Nyelv₂: _____

Heti óraszám₂: _____

24. Van-e nyelvvizsga-bizonyítványod valamilyen idegen nyelvből? (írd be a megfelelő választ)

Nyelv₁: _____ Fok₁: _____ Típus₁: _____

Nyelv₂: _____ Fok₂: _____ Típus₂: _____

25. Válaszd ki az alábbi párokból, melyik tantárgyat kedveled jobban! Azt a tárgyat kedveled jobban a kettő közül, amelyiket megjelölöd! Ha több idegen nyelvet tanulsz, az idegen nyelv a magasabb óraszámban tanult nyelvet jelenti.

Például az a tanuló, aki így választott, az informatikát jobban szereti a matematikánál.

Matematika	☐	Informatika	X
Magyar nyelv	☐	Történelem	☐
Magyar nyelv	☐	Idegen nyelv	☐
Magyar nyelv	☐	Matematika	☐
Magyar nyelv	☐	Informatika	☐
Történelem	☐	Idegen nyelv	☐
Történelem	☐	Matematika	☐
Történelem	☐	Informatika	☐
Matematika	☐	Idegen nyelv	☐
Matematika	☐	Informatika	☐
Informatika	☐	Idegen nyelv	☐
Irodalom	☐	Magyar nyelv	☐
Irodalom	☐	Történelem	☐
Irodalom	☐	Idegen nyelv	☐
Irodalom	☐	Matematika	☐
Irodalom	☐	Informatika	☐

26. Válaszd ki az alábbi állításokból a rád jellemzőt!

Fontosnak tartom, hogy... (Jelöld meg a jellemző állításokat!)

	Teljesen egyetérték	Egyetérték	Nem értek egyet	Egyáltalán nem értek egyet
szeressenek az osztálytársaim	☐	☐	☐	☐
szeressenek a tanárait	☐	☐	☐	☐
induljak tanulmányi versenyeken	☐	☐	☐	☐
tudjak idegen nyelven kommunikálni	☐	☐	☐	☐

	Teljesen egyetérték	Egyetérték	Nem érték egyet	Egyáltalán nem érték egyet
tudjam a számítógépet használni feladataim megoldásában	☐	☐	☐	☐
rendszeresen végezzek testmozgást	☐	☐	☐	☐
szakkör(ök)re járok	☐	☐	☐	☐
különóra(k)ra járok	☐	☐	☐	☐
rendszeresen találkozom barátaimmal	☐	☐	☐	☐
rendszeresen készüljek az iskolai órákra	☐	☐	☐	☐
rendszeresen beszélgessek szüleimmel	☐	☐	☐	☐
eredményesen érettségizem	☐	☐	☐	☐
felvételt nyerjek felsőoktatási intézménybe	☐	☐	☐	☐
eredményes nyelvvizsgát tegyek	☐	☐	☐	☐
megbeszéljem problémáimat a tanáraimmal	☐	☐	☐	☐
külföldön folytassam tanulmányaimat	☐	☐	☐	☐
külföldön dolgozzam	☐	☐	☐	☐

27. Jelöld meg a Rád jellemző állításokat! Fontos számomra, hogy jó legyen a teljesítményem...

	Teljesen egyetérték	Egyetérték	Nem érték egyet	Egyáltalán nem érték egyet
Magyar nyelvből	☐	☐	☐	☐
Irodalomból	☐	☐	☐	☐
Történelemből	☐	☐	☐	☐
Idegen nyelvből	☐	☐	☐	☐
Matematikából	☐	☐	☐	☐
Informatikából	☐	☐	☐	☐
Természettudományos tárgyakból (biológia, fizika, kémia, földrajz)	☐	☐	☐	☐
Ha szakközépiskolában tanulsz, szakmai tantárgyakból	☐	☐	☐	☐

28. Válaszd ki az alábbi állításokból a rád jellemzőt!

Szívesen tanulom a matematikát, mert (Jelöld meg a jellemző állításokat!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszik szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Szükséges a továbbtanulásomhoz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetővé teszi, hogy könnyebben elhelyezkedjem	☐	☐	☐	☐	☐
A tanár jól magyaráz	☐	☐	☐	☐	☐
Könnyen megértem	☐	☐	☐	☐	☐
A feladatokat önállóan meg tudom oldani	☐	☐	☐	☐	☐
Jó jegyem van belőle	☐	☐	☐	☐	☐
Kötelező érettségizni belőle	☐	☐	☐	☐	☐
A barátaim is szeretik	☐	☐	☐	☐	☐
Szüleimnek örömet szerezek vele	☐	☐	☐	☐	☐

29. Szívesen tanulom az irodalmat, mert (Jelöld meg a jellemző állításokat!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszik szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Szükséges a továbbtanulásomhoz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetővé teszi, hogy könnyebben elhelyezkedjem	☐	☐	☐	☐	☐
A tanár jól magyaráz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetőségem van az önálló véleményalkotásra	☐	☐	☐	☐	☐
Jó jegyem van belőle	☐	☐	☐	☐	☐
Kötelező érettségizni belőle	☐	☐	☐	☐	☐
A barátaim is szeretik	☐	☐	☐	☐	☐
Szüleimnek örömet szerezek vele	☐	☐	☐	☐	☐

30. Szívesen tanulom a magyar nyelvet, mert (Jelöld meg a jellemző állításokat!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszik szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Szükséges a továbbtanuláshoz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetővé teszi, hogy könnyebben elhelyezkedjem	☐	☐	☐	☐	☐
A tanár jól magyaráz	☐	☐	☐	☐	☐
Segít gondolataim pontos megfogalmazásában	☐	☐	☐	☐	☐
Jó jegyem van belőle	☐	☐	☐	☐	☐
Kötelező érettségizni belőle	☐	☐	☐	☐	☐
A barátaim is szeretik	☐	☐	☐	☐	☐
Szüleimnek örömet szerez vele	☐	☐	☐	☐	☐

31. Szívesen tanulom a történelmet, mert (Jelöld meg a jellemző állításokat!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszik szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Szükséges a továbbtanuláshoz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetővé teszi, hogy könnyebben elhelyezkedjem	☐	☐	☐	☐	☐
A tanár jól magyaráz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetőségem van az önálló véleményalkotásra	☐	☐	☐	☐	☐
Jó jegyem van belőle	☐	☐	☐	☐	☐
Kötelező érettségizni belőle	☐	☐	☐	☐	☐
A barátaim is szeretik	☐	☐	☐	☐	☐
Szüleimnek örömet szerez vele	☐	☐	☐	☐	☐

32. Szívesen tanulom az idegen nyelvet, mert (Jelöld meg a jellemző állításokat!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszik szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Szükséges a továbbtanulásomhoz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetővé teszi, hogy könnyebben elhelyezkedjem	☐	☐	☐	☐	☐
A tanár jól magyaráz	☐	☐	☐	☐	☐
Jó érzékem van hozzá	☐	☐	☐	☐	☐
Jó jegyem van belőle	☐	☐	☐	☐	☐
Kötelező érettségizni belőle	☐	☐	☐	☐	☐
A barátaim is szeretik	☐	☐	☐	☐	☐
Szüleimnek örömet szerzek vele	☐	☐	☐	☐	☐
Külföldön szeretnék tanulni	☐	☐	☐	☐	☐
Külföldön szeretnék dolgozni	☐	☐	☐	☐	☐

33. Szívesen tanulom az informatikát, mert (Jelöld meg a jellemző állításokat!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszik szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Szükséges a továbbtanulásomhoz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetővé teszi, hogy könnyebben elhelyezkedjem	☐	☐	☐	☐	☐
A tanár jól magyaráz	☐	☐	☐	☐	☐
Segít feladataim megoldásában	☐	☐	☐	☐	☐
Jó jegyem van belőle	☐	☐	☐	☐	☐
Szeretnék érettségizni belőle	☐	☐	☐	☐	☐
A barátaim is szeretik	☐	☐	☐	☐	☐
Szüleimnek örömet szerzek vele	☐	☐	☐	☐	☐

34. Az alábbi állítások közül melyik igaz rád? (Jelöld meg a megfelelő négyzetet!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Szívesen olvasok	☐	☐	☐	☐
Rendszeresen olvasok	☐	☐	☐	☐
Könyveket is szoktam ajándékba kapni	☐	☐	☐	☐
Örülök, ha könyvet kapok ajándékba	☐	☐	☐	☐
Vannak kedvenc íróim, könyveim	☐	☐	☐	☐
Szívesen olvasok szabadidőmben	☐	☐	☐	☐
Nem köti le figyelmem az olvasás	☐	☐	☐	☐
Általában nem olvasom el a kötelező olvasmányokat	☐	☐	☐	☐
Inkább tévézem, videózom olvasás helyett	☐	☐	☐	☐
Szívesen beszélem meg olvasmányélményeimet másokkal	☐	☐	☐	☐

35. Mióta használod a számítógéppel? (húzd alá a megfelelő választ)

Kevesebb, mint egy éve

1-3 éve

3-5 éve

5 évnél több

36. Milyen gyakran használod a számítógépet:

(Soronként egy négyzetet jelölj meg!)

	Általában minden nap	Heti 1-2 alkalommal	Havonta néhányszor	Havonta egyszer vagy ritkábban	Soha
Otthon	☐	☐	☐	☐	☐
Iskolában	☐	☐	☐	☐	☐
Más helyen (pl. könyvtár, közösségi ház, Internet café stb.)	☐	☐	☐	☐	☐

37. Milyen gyakran használod a számítógépet az alábbi feladatok megoldására?
(Soronként egy négyzetet jelölj meg!)

	Általában minden nap	Heti 1-2 alkalommal	Havonta néhányszor	Havonta egyszer vagy ritkábban	Soha
Információk keresése az interneten	☐	☐	☐	☐	☐
Számítógépes játékok	☐	☐	☐	☐	☐
Szöveges dokumentumok létrehozása (pl. Word)	☐	☐	☐	☐	☐
Táblázatkezelő programok használata (pl. Excel)	☐	☐	☐	☐	☐
Szoftverek letöltése az internetről	☐	☐	☐	☐	☐
Rajzoló, festő vagy grafikai programok használata	☐	☐	☐	☐	☐
Digitális fényképek vagy egyéb grafikus ábrák szerkesztése	☐	☐	☐	☐	☐
Zene, film letöltése az internetről	☐	☐	☐	☐	☐
Számítógépes programok írása	☐	☐	☐	☐	☐
Prezentáció készítése (pl. Power Point)	☐	☐	☐	☐	☐
Adatbázis-kezelő használata (pl. Access)	☐	☐	☐	☐	☐
Elektronikus kommunikáció (chat, e-mail)	☐	☐	☐	☐	☐
Weblap készítés	☐	☐	☐	☐	☐
Oktatószoftverek használata	☐	☐	☐	☐	☐
Adatmásolás CD-re	☐	☐	☐	☐	☐
Víruskeresés, vírusirtás	☐	☐	☐	☐	☐

A kérdőív végére értél. Köszönöm, hogy kitöltötted a kérdőívet!

2. számú melléklet – Szülői kérdőív (próbamérés)

Tisztelt Szülők!

A tantárgyi elfogadottság és a választott érettségi vizsga szintje (közép, emelt) közötti kapcsolatot vizsgálom a kötelező érettségi vizsga tárgyaiból (magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv) és informatika tantárgyból. Vizsgálatom során azokra a kérdésekre is keresem a választ, hogy milyen tényezők határozzák meg a választott érettségi vizsga szintjét és a tantárgyi elfogadottságot a tanuló, iskola, település valamint a statisztikai kistérség szintjein.

Az alábbi kérdőív anonim, a válaszadó nem azonosítható, az adatok feldolgozása kutatási céllal történik.

A kutatás címe: A tantárgyi elfogadottság vizsgálata 10. évfolyamon a kötelezően választott érettségi vizsgatárgyakból és informatikából Jász-Nagykun-Szolnok megyében.

A kutatáshoz kapcsolódó kérdőíves vizsgálat végzéséhez hozzájárult az intézmény igazgatója, dr. Lengyel Erzsébet, a kutatási tervet jóváhagyta az ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola vezetője, dr. Bábosik István, egyetemi tanár.

A mellékelt nyilatkozat aláírásával kérem hozzájárulásukat, hogy gyermekük részt vehessen a kutatásban, a tanulói kérdőív kitöltésével.

A kutatás eredményeiről felvilágosítás kérhető az mszvath@freemail.hu címen.

A kitöltés kb. 30 percet vesz igénybe. Segítségüket köszönöm!

Dr. Szvathné Szalay Márta
Ph.D. hallgató

Szülői kérdőív

1. Hányan élnek az otthonukban? _____

2. Kik laknak együtt:

Több négyzetet is megjelölhet!

	Igen	Nem
Édesapa.....	☐	☐
Édesanya.....	☐	☐
Egy vagy több gyermek.....	☐	☐
Nevelőapa.....	☐	☐
Nevelőanya.....	☐	☐
Egy vagy több nagyszülő.....	☐	☐
Más rokon vagy rokonok.....	☐	☐
Más személy(ek), nem rokon(ok).....	☐	☐

3. Az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége:

Csak egy négyzetet jelöljön meg!

Nem fejezte be az általános iskolát.....	☐
Általános iskola.....	☐
Szakmunkásképző.....	☐
Érettségi.....	☐
Főiskola.....	☐
Egyetem.....	☐

4. Az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége:

Csak egy négyzetet jelöljön meg!

Nem fejezte be az általános iskolát.....	☐
Általános iskola.....	☐
Szakmunkásképző.....	☐
Érettségi.....	☐
Főiskola.....	☐
Egyetem.....	☐

5. Dolgoznak-e jelenleg a szülők?

Osztloponként csak egy négyzetet jelöljön meg!

Édesapa

Édesanya

Igen..... ☐

☐

Nem..... ☐

☐

Egyéb (pl. gyed, gyés, nyugdíj stb.)..... ☐

☐

6. Beosztása szerint...

Osztloponként csak egy négyzetet jelöljön meg!

Édesapa

Édesanya

Alkalmazott – beosztott..... ☐

☐

Alkalmazott – mint vezető (max. 5 fő beosztott) ..... ☐

☐

Alkalmazott – mint középvezető (6-20 fő beosztott) ... ☐

☐

Alkalmazott – mint felsővezető (20 főnél több beosztott) ☐

☐

Vállalkozó – alkalmazottak nélkül ..... ☐

☐

Vállalkozó – alkalmazottakkal ..... ☐

☐

7. Milyen területen dolgoznak a szülők?

Osztloponként csak egy négyzetet jelöljön meg!

Édesapa

Édesanya

Ipar..... ☐

☐

Mezőgazdaság..... ☐

☐

Szolgáltatás ..... ☐

☐

Kereskedelem ..... ☐

☐

Államigazgatás..... ☐

☐

Egészségügy..... ☐

☐

Jog ..... ☐

☐

Oktatás ..... ☐

☐

Pénzügy, bank..... ☐

☐

Vendéglátás, idegenforgalom ..... ☐

☐

Egyéb..... ☐

☐

8. Megközelítőleg hány könyvük van otthon? (szépirodalom, szakkönyv, lexikon, szótár stb.)

A tankönyveket, újságokat, folyóiratokat ne számolják bele! Csak egy négyzetet jelöljön meg!

0-50 könyv..... ☐

51-150 könyv..... ☐

151-300 könyv..... ☐

301-600 könyv..... ☐

601-1000 könyv) ..... ☐

1000-nél több könyv..... ☐

9. Van-e az otthonukban?

Csak egy négyzetet jelöljön meg!

	Igen	Nem
Mosogatógép	☐	☐
Számítógép	☐	☐
Telefon	☐	☐
Mobiltelefon	☐	☐
Házimozi vagy videó	☐	☐
Szótár	☐	☐
Atlasz, lexikon	☐	☐
Hi-fi berendezés, CD-lejátszó	☐	☐
MP3-lejátszó	☐	☐
Személygépkocsi	☐	☐
Zsebszámológép	☐	☐
Tanulást segítő számítógépes programok	☐	☐
Internet kapcsolat	☐	☐
Automata mosógép	☐	☐
Videokamera	☐	☐
Digitális fényképezőgép (nem mobiltelefonba épített) ...	☐	☐
Saját íróasztal a gyermek(ek) számára	☐	☐
Saját külön szoba a gyermek(ek) számára	☐	☐
Saját mobiltelefon a gyermek(ek) számára	☐	☐
Saját MP3-lejátszó a gyermek(ek) számára	☐	☐
Saját televízió és videó a gyermek(ek) számára	☐	☐
Saját számítógép a gyermek(ek) számára	☐	☐

10. Megtélésük szerint mennyire szeret gyermekük iskolába járni? (húzza alá a megfelelő választ)

Nagyon szeret   Szeret   Közepesen   Kicsit   Egyáltalán nem szeret

11. Mennyire elégedettek gyermekük jelenlegi iskolai teljesítményével?

(Húzza alá a megfelelő választ)

Nagyon elégedett   Elégedett   Közepesen elégedett   Elégedetlen   Nagyon elégedetlen

12. Melyik az a legmagasabb végzettség, amelyet szeretnének, ha gyermekük elérne? (húzza alá a megfelelő választ)

Érettségi   szakképesítés   főiskola   egyetem   tudományos fokozat

13. Miért választotta gyermekük ezt az iskolát? Jelöljék meg a jellemző állítást!

(Sororként csak egy állítást jelöljenek meg!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszott szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Továbbtanulás miatt	☐	☐	☐	☐	☐
Könnyű elhelyezkedés	☐	☐	☐	☐	☐
Közel van a lakóhelyükhöz	☐	☐	☐	☐	☐
A gyermekük érdeklődése	☐	☐	☐	☐	☐
Könnyű volt bekerülni	☐	☐	☐	☐	☐
Az iskola jó hírneve miatt	☐	☐	☐	☐	☐
Ismerősök tanácsára	☐	☐	☐	☐	☐
Gyermeük barátai javasolták	☐	☐	☐	☐	☐
Tanárok tanácsára	☐	☐	☐	☐	☐
Szülői javaslatra	☐	☐	☐	☐	☐
A magas színvonalú oktatás	☐	☐	☐	☐	☐
Az iskola jó külföldi partnerkapcsolata	☐	☐	☐	☐	☐

14. Fontosnak tartom, hogy gyermekemnek jól menjen a... (Jelöljék meg a jellemző állításokat!)

	Teljesen egyetértek	Egyetértek	Nem értek egyet	Egyáltalán nem értek egyet
Magyar nyelv	☐	☐	☐	☐
Irodalom	☐	☐	☐	☐
Matematika	☐	☐	☐	☐
Történelem	☐	☐	☐	☐
Idegen nyelv	☐	☐	☐	☐
Informatika	☐	☐	☐	☐

15. Fontosnak tartom, hogy gyermekem... (Jelöljék meg a jellemző állításokat!)

	Teljesen egyetérték	Egyetérték	Nem érték egyet	Egyáltalán nem érték egyet
szeressék az osztálytársai	☐	☐	☐	☐
szeressék a tanárok	☐	☐	☐	☐
induljon tanulmányi versenyeken	☐	☐	☐	☐
tudjon idegen nyelven kommunikálni	☐	☐	☐	☐
tudja a számítógépet használni feladatainak megoldásában	☐	☐	☐	☐
rendszeresen végezzen testmozgást	☐	☐	☐	☐
járjon szakkör(ök)re	☐	☐	☐	☐
járjon különóra(k)ra	☐	☐	☐	☐
rendszeresen találkozzon a barátaival	☐	☐	☐	☐
rendszeresen olvasson	☐	☐	☐	☐
rendszeresen készüljön az iskolai órákra	☐	☐	☐	☐
rendszeresen tájékoztasson az iskolai előmeneteléről, problémáiról	☐	☐	☐	☐
eredményesen érettségizzen	☐	☐	☐	☐
felvételt nyerjen felsőoktatási intézménybe	☐	☐	☐	☐
eredményes nyelvvizsgát tegyen	☐	☐	☐	☐
megbeszélje problémáit a tanáraival	☐	☐	☐	☐
külföldön folytassam tanulmányait	☐	☐	☐	☐
külföldön dolgozzon	☐	☐	☐	☐

A kérdőív végére érték.

Köszönöm, hogy kitöltötték a kérdőívet!

Kérem, hogy a kitöltött kérdőívet és a hozzájáruló nyilatkozatot helyezték a mellékelt borítékba, majd lezárva juttassák vissza az iskolába, gyermekük osztályfőnökéhez. A kutatás részleteiről az alábbi címen informálódhat: mszvath@freemail.hu.

3. számú melléklet – Tanulói kérdőív

Kedves Tanuló!

A tantárgyi elfogadottság és a választott érettségi vizsga szintje (közép, emelt) közötti kapcsolatot vizsgálom a kötelező érettségi vizsga tárgyaiból (magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv) és informatika tantárgyból. Vizsgálatom során azokra a kérdésekre is keresem a választ, hogy milyen tényezők határozzák meg a választott érettségi vizsga szintjét és a tantárgyi elfogadottságot a tanuló, iskola, település valamint a statisztikai kistérség szintjein.

A kutatás címe: A tantárgyi elfogadottság vizsgálata 10. évfolyamon a kötelezően választott érettségi vizsgatárgyakból és informatikából Jász-Nagykun-Szolnok megyében.

A kutatáshoz kapcsolódó kérdőíves vizsgálat végzéséhez hozzájárult az intézmény igazgatója. A kutatási tervet jóváhagyta az ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola vezetője, dr. Bábosik István, egyetemi tanár.

Az alábbi kérdőív anonim, a válaszadó nem azonosítható, az adatok feldolgozása kutatási céllal történik.

A kutatás eredményeiről felvilágosítás kérhető az szvathne@gmail.com címen.

A kitöltés kb. 45 percet vesz igénybe. Segítséged köszönöm!

Dr. Szvathné Szalay Márta
Ph.D. hallgató

OM azonosító: .....
A tanuló osztálya: .....
Sorszám: .....

Tanulói kérdőív

1. Nemed: fiú   lány (húzd alá a megfelelő választ)

2. Testvéreid száma: (írd be a megfelelő választ)

3. Lakóhelyed irányítószáma: (írd be a megfelelő választ)

4. Iskolatípus, ahová jársz: (húzd alá a megfelelő választ)

Gimnázium (4 osztályos)

Gimnázium (8 osztályos)

szakközépiskola

5. Részt vettél nyelvi előkészítő évfolyamon?   Igen ☐   Nem ☐

6. Miért választottad ezt az iskolát? Jelöld meg a rád jellemző állítást!

(Soronként csak egy állítást jelölj meg!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszott szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Továbbtanulás	☐	☐	☐	☐	☐
Könnyű elhelyezkedés	☐	☐	☐	☐	☐
Közel van a lakóhelyemhez	☐	☐	☐	☐	☐
Szakmai érdeklődés	☐	☐	☐	☐	☐
Könnyű volt bekerülni	☐	☐	☐	☐	☐
Az iskola jó hírneve miatt	☐	☐	☐	☐	☐
Szüleim tanácsára	☐	☐	☐	☐	☐
Ismerősök tanácsára	☐	☐	☐	☐	☐
Barátaim javasolták	☐	☐	☐	☐	☐
Tanárok tanácsára	☐	☐	☐	☐	☐
A magas színvonalú oktatás	☐	☐	☐	☐	☐
Az iskola jó külföldi partnerkapcsolatai	☐	☐	☐	☐	☐

7. Mennyit tanulsz naponta? (húzd alá a megfelelő választ)

Kevesebb, mint
fél órát

Kb. fél órát

Kb. egy órát

Kb. 2 órát

2 óránál többet

8. Mennyire szeretsz iskolába járni? (húzd alá a megfelelő választ)

Nagyon szeretek

Szeretek

Közepesen

Kicsit

Egyáltalán nem szeretek

9. Mennyire vagy elégedett jelenlegi iskolai teljesítményeddel? (húzd alá a megfelelő választ)

Nagyon elégedett   Elégedett   Közepesen elégedett   Elégedetlen   Nagyon elégedetlen

10. Megítélésed szerint szüleid mennyire elégedettek jelenlegi iskolai teljesítményeddel?

(húzd alá a megfelelő választ)

Nagyon
elégedettek

Elégedettek

Közepesen
elégedettek

Elégedetlenek

Nagyon
elégedetlenek

11. Jársz-e valamilyen szakkörre?

Igen ☐

Nem ☐

12. Ha igen, a szakkör(ök) megnevezése: _____

13. Jársz-e külön órára?

Igen ☐

Nem ☐

14. Ha igen, milyen órá(k)ra? _____

15. Jársz-e iskola által szervezett korrepetálásra?

Igen ☐

Nem ☐

16. Ha igen, milyen tantárgy(ak)ból? _____

17. Sportolsz-e rendszeresen?

Igen ☐

Nem ☐

18. Ha igen, milyen sportágban? _____

19. Melyik tantárgy(ak)ból választottad az emelt szintű érettségire való felkészítést?

(írd be a megfelelő választ)

Tantárgy neve: _____ Tantárgy neve: _____

20. Melyik felsőoktatási intézmény melyik szakán szeretnéd folytatni tanulmányaidat érettségi után? (írd be a megfelelő választ)

_____
_____

21. Szükséges-e a felsőoktatási intézménybeli felvételedhez, hogy emelt szintű érettségi vizsgát tegyél?

Igen ☐

Nem ☐

22. Mi az a legmagasabb végzettség, amelyet el akarsz érni? (húzd alá a megfelelő választ)

érettségi

szakképesítés

főiskola

egyetem

tudományos fokozat

23. Melyik idegen nyelve(ke)t tanulod az iskolában? (írd be a megfelelő választ)

Nyelv₁: _____

Heti óraszám₁: _____

Nyelv₂: _____

Heti óraszám₂: _____

24. Van-e nyelvvizsga-bizonyítványod valamilyen idegen nyelvből? (írd be a megfelelő választ)

Nyelv₁: _____ Fok₁: _____ Típus₁: _____

Nyelv₂: _____ Fok₂: _____ Típus₂: _____

25. Válaszd ki az alábbi párokból, melyik tantárgyat kedveled jobban! Azt a tárgyat kedveled jobban a kettő közül, amelyiket megjelölöd! Ha több idegen nyelvet tanulsz, az idegen nyelv a magasabb óraszámban tanult nyelvet jelenti.

Például az a tanuló, aki így választott, az informatikát jobban szereti a matematikánál.

Matematika	☐	Informatika	X
Magyar nyelv	☐	Történelem	☐
Magyar nyelv	☐	Idegen nyelv	☐
Magyar nyelv	☐	Matematika	☐
Magyar nyelv	☐	Informatika	☐
Történelem	☐	Idegen nyelv	☐
Történelem	☐	Matematika	☐
Történelem	☐	Informatika	☐
Matematika	☐	Idegen nyelv	☐
Matematika	☐	Informatika	☐
Informatika	☐	Idegen nyelv	☐
Irodalom	☐	Magyar nyelv	☐
Irodalom	☐	Történelem	☐
Irodalom	☐	Idegen nyelv	☐
Irodalom	☐	Matematika	☐
Irodalom	☐	Informatika	☐

26. Válaszd ki az alábbi állításokból a rád jellemzőt!

Fontosnak tartom, hogy... (Jelöld meg a jellemző állításokat!)

	Teljesen egyetértek	Egyetértek	Nem értek egyet	Egyáltalán nem értek egyet
szeressenek az osztálytársaim	☐	☐	☐	☐
szeressenek a tanárait	☐	☐	☐	☐

	Teljesen egyetérték	Egyetérték	Nem érték egyet	Egyáltalán nem érték egyet
induljak tanulmányi versenyeken	☐	☐	☐	☐
tudjak idegen nyelven kommunikálni	☐	☐	☐	☐
tudjam a számítógépet használni feladataim megoldásában	☐	☐	☐	☐
rendszeresen végezzek testmozgást	☐	☐	☐	☐
szakkör(ök)re járok	☐	☐	☐	☐
különóra(k)ra járok	☐	☐	☐	☐
rendszeresen találkozom barátaimmal	☐	☐	☐	☐
rendszeresen készüljek az iskolai órákra	☐	☐	☐	☐
rendszeresen beszélgetsek szüleimmel	☐	☐	☐	☐
eredményesen érettségiztem	☐	☐	☐	☐
felvételt nyerjek felsőoktatási intézménybe	☐	☐	☐	☐
eredményes nyelvvizsgát tegek	☐	☐	☐	☐
megbeszéljem problémáimat a tanáraimmal	☐	☐	☐	☐
külföldön folytassam tanulmányaimat	☐	☐	☐	☐
külföldön dolgozzam	☐	☐	☐	☐

27. Jelöld meg a Rád jellemző állításokat! Fontos számomra, hogy jó legyen a teljesítményem...

	Teljesen egyetérték	Egyetérték	Nem érték egyet	Egyáltalán nem érték egyet
Magyar nyelvből	☐	☐	☐	☐
Irodalomból	☐	☐	☐	☐
Történelemből	☐	☐	☐	☐
Idegen nyelvből	☐	☐	☐	☐
Matematikából	☐	☐	☐	☐

	Teljesen egyetérték	Egyetérték	Nem érték egyét	Egyáltalán nem érték egyét
Informatikából	☐	☐	☐	☐
Természettudományos tárgyakból (biológia, fizika, kémia, földrajz)	☐	☐	☐	☐
Ha szakközépiskolában tanulsz, szakmai tantárgyakból	☐	☐	☐	☐

28. Válaszd ki az alábbi állításokból a rád jellemzőt!

Szívesen tanulom a matematikát, mert (Jelöld meg a jellemző állításokat!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszik szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Szükséges a továbbtanulásomhoz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetővé teszi, hogy könnyebben elhelyezkedjem	☐	☐	☐	☐	☐
A tanár jól magyaráz	☐	☐	☐	☐	☐
Könnyen megértem	☐	☐	☐	☐	☐
A feladatokat önállóan meg tudom oldani	☐	☐	☐	☐	☐
Jó jegyem van belőle	☐	☐	☐	☐	☐
Kötelező érettségizni belőle	☐	☐	☐	☐	☐
A barátaim is szeretik	☐	☐	☐	☐	☐
Szüleimnek örömet szerzek vele	☐	☐	☐	☐	☐

29. Szívesen tanulom az irodalmat, mert (Jelöld meg a jellemző állításokat!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszik szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Szükséges a továbbtanulásomhoz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetővé teszi, hogy könnyebben elhelyezkedjem	☐	☐	☐	☐	☐
A tanár jól magyaráz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetőségem van az önálló véleményalkotásra	☐	☐	☐	☐	☐
Jó jegyem van belőle	☐	☐	☐	☐	☐
Kötelező érettségizni belőle	☐	☐	☐	☐	☐
A barátaim is szeretik	☐	☐	☐	☐	☐
Szüleimnek örömet szerzek vele	☐	☐	☐	☐	☐

30. Szívesen tanulom a magyar nyelvet, mert (Jelöld meg a jellemző állításokat!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszik szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Szükséges a továbbtanuláshoz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetővé teszi, hogy könnyebben elhelyezkedjem	☐	☐	☐	☐	☐
A tanár jól magyaráz	☐	☐	☐	☐	☐
Segít gondolataim pontos megfogalmazásában	☐	☐	☐	☐	☐
Jó jegyem van belőle	☐	☐	☐	☐	☐
Kötelező érettségizni belőle	☐	☐	☐	☐	☐
A barátaim is szeretik	☐	☐	☐	☐	☐
Szüleimnek örömet szerezek vele	☐	☐	☐	☐	☐

31. Szívesen tanulom a történelmet, mert (Jelöld meg a jellemző állításokat!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszik szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Szükséges a továbbtanuláshoz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetővé teszi, hogy könnyebben elhelyezkedjem	☐	☐	☐	☐	☐
A tanár jól magyaráz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetőségem van az önálló véleményalkotásra	☐	☐	☐	☐	☐
Jó jegyem van belőle	☐	☐	☐	☐	☐
Kötelező érettségizni belőle	☐	☐	☐	☐	☐
A barátaim is szeretik	☐	☐	☐	☐	☐
Szüleimnek örömet szerezek vele	☐	☐	☐	☐	☐

32. Szívesen tanulom az idegen nyelvet, mert (Jelöld meg a jellemző állításokat!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszik szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Szükséges a továbbtanulásomhoz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetővé teszi, hogy könnyebben elhelyezkedjem	☐	☐	☐	☐	☐
A tanár jól magyaráz	☐	☐	☐	☐	☐
Jó érzékem van hozzá	☐	☐	☐	☐	☐
Jó jegyem van belőle	☐	☐	☐	☐	☐
Kötelező érettségizni belőle	☐	☐	☐	☐	☐
A barátaim is szeretik	☐	☐	☐	☐	☐
Szüleimnek örömet szerezek vele	☐	☐	☐	☐	☐
Külföldön szeretnék tanulni	☐	☐	☐	☐	☐
Külföldön szeretnék dolgozni	☐	☐	☐	☐	☐

33. Szívesen tanulom az informatikát, mert (Jelöld meg a jellemző állításokat!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszik szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Szükséges a továbbtanulásomhoz	☐	☐	☐	☐	☐
Lehetővé teszi, hogy könnyebben elhelyezkedjem	☐	☐	☐	☐	☐
A tanár jól magyaráz	☐	☐	☐	☐	☐
Segít feladataim megoldásában	☐	☐	☐	☐	☐
Jó jegyem van belőle	☐	☐	☐	☐	☐
Szeretnék érettségizni belőle	☐	☐	☐	☐	☐
A barátaim is szeretik	☐	☐	☐	☐	☐
Szüleimnek örömet szerezek vele	☐	☐	☐	☐	☐

34. Az alábbi állítások közül melyik igaz rád? (Jelöld meg a megfelelő négyzetet!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Szívesen olvasok	☐	☐	☐	☐
Rendszeresen olvasok	☐	☐	☐	☐
Könyveket is szoktam ajándékba kapni	☐	☐	☐	☐
Örülök, ha könyvet kapok ajándékba	☐	☐	☐	☐
Vannak kedvenc íróim, könyveim	☐	☐	☐	☐
Szívesen olvasok szabadidőmben	☐	☐	☐	☐
Nem köti le figyelmem az olvasás	☐	☐	☐	☐
Általában nem olvasom el a kötelező olvasmányokat	☐	☐	☐	☐
Inkább tévézem, videózom olvasás helyett	☐	☐	☐	☐
Szívesen beszélem meg olvasmányélményeimet másokkal	☐	☐	☐	☐

35. Mióta használod a számítógéppel? (húzd alá a megfelelő választ)

Kevesebb, mint egy éve

1-3 éve

3-5 éve

5 évnél több

36. Milyen gyakran használod a számítógépet:

(Soronként egy négyzetet jelölj meg!)

	Általában minden nap	Heti 1-2 alkalommal	Havonta néhányszor	Havonta egyszer vagy ritkábban	Soha
Otthon	☐	☐	☐	☐	☐
Iskolában	☐	☐	☐	☐	☐
Más helyen (pl. könyvtár, közösségi ház, Internet café stb.)	☐	☐	☐	☐	☐

37. Milyen gyakran használod a számítógépet az alábbi feladatok megoldására?
(Soronként egy négyzetet jelölj meg!)

	Általában minden nap	Heti 1-2 alkalommal	Havonta néhányszor	Havonta egyszer vagy ritkábban	Soha
Információk keresése az interneten	☐	☐	☐	☐	☐
Számítógépes játékok	☐	☐	☐	☐	☐
Szöveges dokumentumok létrehozása (pl. Word)	☐	☐	☐	☐	☐
Táblázatkezelő programok használata (pl. Excel)	☐	☐	☐	☐	☐
Szoftverek letöltése az internetről	☐	☐	☐	☐	☐
Rajzoló, festő vagy grafikai programok használata	☐	☐	☐	☐	☐
Digitális fényképek vagy egyéb grafikus ábrák szerkesztése	☐	☐	☐	☐	☐
Zene, film letöltése az internetről	☐	☐	☐	☐	☐
Számítógépes programok írása	☐	☐	☐	☐	☐
Prezentáció készítése (pl. Power Point)	☐	☐	☐	☐	☐
Adatbázis-kezelő használata (pl. Access)	☐	☐	☐	☐	☐
Elektronikus kommunikáció (chat, e-mail)	☐	☐	☐	☐	☐
Weblap készítés	☐	☐	☐	☐	☐
Oktatászoftverek használata	☐	☐	☐	☐	☐
Adatmásolás CD-re	☐	☐	☐	☐	☐
Víruskeresés, vírusirtás	☐	☐	☐	☐	☐

A kérdőív végére értél. Köszönöm, hogy kitöltötted a kérdőívet!

4. számú melléklet – Szülői kérdőív

Tisztelt Szülők!

A tantárgyi elfogadottság és a választott érettségi vizsga szintje (közép, emelt) közötti kapcsolatot vizsgálom a kötelező érettségi vizsga tárgyaiból (magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv) és informatika tantárgyból. Vizsgálatom során azokra a kérdésekre is keresem a választ, hogy milyen tényezők határozzák meg a választott érettségi vizsga szintjét és a tantárgyi elfogadottságot a tanuló, iskola, település valamint a statisztikai kistérség szintjein.

Az alábbi kérdőív anonim, a válaszadó nem azonosítható, az adatok feldolgozása kutatási céllal történik.

A kutatás címe: A tantárgyi elfogadottság vizsgálata 10. évfolyamon a kötelezően választott érettségi vizsgatárgyakból és informatikából Jász-Nagykun-Szolnok megyében.

A kutatáshoz kapcsolódó kérdőíves vizsgálat végzéséhez hozzájárult az intézmény igazgatója. A kutatási tervet jóváhagyta az ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola vezetője, dr. Bábosik István, egyetemi tanár.

A mellékelt nyilatkozat aláírásával kérem hozzájárulásukat, hogy gyermekük részt vehessen a kutatásban, a tanulói kérdőív kitöltésével.

A kutatással kapcsolatban a szvathne@gmail.com címen kérhet felvilágosítást.

A kitöltés kb. 30 percet vesz igénybe. Segítségüket köszönöm!

Dr. Szvathné Szalay Márta
Ph.D. hallgató

OM azonosító: .....
A tanuló osztálya: .....
Sorszám: .....

Szülői kérdőív

1. Hányan élnek az otthonukban? .....

2. Kik laknak együtt:

Több négyzetet is megjelölhet!

	Igen	Nem
Édesapa.....	☐	☐
Édesanya	☐	☐
Egy vagy több gyermek.....	☐	☐
Nevelőapa.....	☐	☐
Nevelőanya	☐	☐
Egy vagy több nagyszülő	☐	☐
Más rokon vagy rokonok	☐	☐
Más személy(ek), nem rokon(ok).....	☐	☐

3. Az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége:

Csak egy négyzetet jelöljön meg!

Nem fejezte be az általános iskolát	☐
Általános iskola	☐
Szakmunkásképző	☐
Érettségi	☐
Főiskola	☐
Egyetem.....	☐

4. Az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége:

Csak egy négyzetet jelöljön meg!

Nem fejezte be az általános iskolát	☐
Általános iskola	☐
Szakmunkásképző	☐
Érettségi	☐
Főiskola	☐
Egyetem.....	☐

5. Dolgoznak-e jelenleg a szülők?

Osztloponként csak egy négyzetet jelöljön meg!

	Édesapa	Édesanya
Igen.....	☐	☐
Nem.....	☐	☐
Egyéb (pl. gyed, gyés, nyugdíj stb.).....	☐	☐

6. Beosztása szerint...

Osztloponként csak egy négyzetet jelöljön meg!

	Édesapa	Édesanya
Alkalmazott – beosztott.....	☐	☐
Alkalmazott – mint vezető (max. 5 fő beosztott)	☐	☐
Alkalmazott – mint középvezető (6-20 fő beosztott) ...	☐	☐
Alkalmazott – mint felsővezető (20 főnél több beosztott)	☐	☐
Vállalkozó – alkalmazottak nélkül	☐	☐
Vállalkozó – alkalmazottakkal	☐	☐

7. Milyen területen dolgoznak a szülők?

Osztloponként csak egy négyzetet jelöljön meg!

	Édesapa	Édesanya
Ipar.....	☐	☐
Mezőgazdaság.....	☐	☐
Szolgáltatás	☐	☐
Kereskedelem	☐	☐
Államigazgatás.....	☐	☐
Egészségügy.....	☐	☐
Jog	☐	☐
Oktatás	☐	☐
Pénzügy, bank.....	☐	☐
Vendéglátás, idegenforgalom	☐	☐
Egyéb.....	☐	☐

8. Megközelítőleg hány könyvük van otthon? (szépirodalom, szakkönyv, lexikon, szótár stb.)

A tankönyveket, újságokat, folyóiratokat ne számolják bele! Csak egy négyzetet jelöljön meg!

0-50 könyv.....	☐
51-150 könyv.....	☐
151-300 könyv.....	☐
301-600 könyv.....	☐
601-1000 könyv)	☐
1000-nél több könyv.....	☐

9. Van-e az otthonukban?

Csak egy négyzetet jelöljön meg!

	Igen	Nem
Mosogatógép	☐	☐
Számítógép	☐	☐
Telefon	☐	☐
Mobiltelefon	☐	☐
Házimozi vagy videó	☐	☐
Szótár	☐	☐
Atlasz, lexikon	☐	☐
Hi-fi berendezés, CD-lejátszó	☐	☐
MP3-lejátszó	☐	☐
Személygépkocsi	☐	☐
Tanulást segítő számítógépes programok	☐	☐
Internet kapcsolat	☐	☐
Automata mosógép	☐	☐
Videokamera	☐	☐
Digitális fényképezőgép (nem mobiltelefonba épített) ...	☐	☐
Saját íróasztal a gyermek(ek) számára	☐	☐
Saját külön szoba a gyermek(ek) számára	☐	☐
Saját mobiltelefon a gyermek(ek) számára	☐	☐
Saját MP3-lejátszó a gyermek(ek) számára	☐	☐
Saját televízió és videó a gyermek(ek) számára	☐	☐
Saját számítógép a gyermek(ek) számára	☐	☐

10. Megítélésük szerint mennyire szeret gyermekük iskolába járni? (húzza alá a megfelelő választ)

Nagyon szeret   Szeret   Közepesen   Kicsit   Egyáltalán nem szeret

11. Mennyire elégedettek gyermekük jelenlegi iskolai teljesítményével?

(Húzza alá a megfelelő választ)

Nagyon elégedett   Elégedett   Közepesen elégedett   Elégedetlen   Nagyon elégedetlen

12. Melyik az a legmagasabb végzettség, amelyet szeretnének, ha gyermekük elérne? (húzza alá a megfelelő választ)

Érettségi   szakképesítés   főiskola   egyetem   tudományos fokozat

13. Miért választotta gyermekük ezt az iskolát? Jelöljék meg a jellemző állítást!
(Soronként csak egy állítást jelöljenek meg!)

	Nagyon jellemző	Jellemző	Nem játszott szerepet	Nem jellemző	Egyáltalán nem jellemző
Továbbtanulás miatt	☐	☐	☐	☐	☐
Könnyű elhelyezkedés	☐	☐	☐	☐	☐
Közel van a lakóhelyükhöz	☐	☐	☐	☐	☐
A gyermekük érdeklődése	☐	☐	☐	☐	☐
Könnyű volt bekerülni	☐	☐	☐	☐	☐
Az iskola jó hírneve miatt	☐	☐	☐	☐	☐
Ismerősök tanácsára	☐	☐	☐	☐	☐
Gyermeük barátai javasolták	☐	☐	☐	☐	☐
Tanárok tanácsára	☐	☐	☐	☐	☐
Szülői javaslatra	☐	☐	☐	☐	☐
A magas színvonalú oktatás	☐	☐	☐	☐	☐
Az iskola jó külföldi partnerkapcsolatai	☐	☐	☐	☐	☐

14. Fontosnak tartom, hogy gyermekemnek jól menjen a... (Jelöljék meg a jellemző állításokat!)

	Teljesen egyetértek	Egyetértek	Nem értek egyet	Egyáltalán nem értek egyet
Magyar nyelv	☐	☐	☐	☐
Irodalom	☐	☐	☐	☐
Matematika	☐	☐	☐	☐
Történelem	☐	☐	☐	☐
Idegen nyelv	☐	☐	☐	☐
Informatika	☐	☐	☐	☐

15. Fontosnak tartom, hogy gyermekem... (Jelöljék meg a jellemző állításokat!)

	Teljesen egyetérték	Egyetérték	Nem érték egyét	Egyáltalán nem érték egyét
szeressék az osztálytársai	☐	☐	☐	☐
szeressék a tanárok	☐	☐	☐	☐
induljon tanulmányi versenyeken	☐	☐	☐	☐
tudjon idegen nyelven kommunikálni	☐	☐	☐	☐
tudja a számítógépet használni feladatainak megoldásában	☐	☐	☐	☐
rendszeresen végezzen testmozgást	☐	☐	☐	☐
járjon szakkör(ök)re	☐	☐	☐	☐
járjon különóra(k)ra	☐	☐	☐	☐
rendszeresen találkozzon a barátaival	☐	☐	☐	☐
rendszeresen olvasson	☐	☐	☐	☐
rendszeresen készüljön az iskolai órákra	☐	☐	☐	☐
rendszeresen tájékoztasson az iskolai előmeneteléről, problémáiról	☐	☐	☐	☐
eredményesen érettségizzen	☐	☐	☐	☐
felvételt nyerjen felsőoktatási intézménybe	☐	☐	☐	☐
eredményes nyelvvizsgát tegyen	☐	☐	☐	☐
megbeszélje problémáit a tanáraival	☐	☐	☐	☐
külföldön folytassam tanulmányait	☐	☐	☐	☐
külföldön dolgozzon	☐	☐	☐	☐

A kérdőív végére érték.

Köszönöm, hogy kitöltötték a kérdőívet!

Kérem, hogy a kitöltött kérdőívet és a hozzájáruló nyilatkozatot helyezték a mellékelt borítékba, majd lezárva juttassák vissza az iskolába, gyermekük osztályfőnökéhez. A kutatás részleteiről az alábbi címen informálódhatnak: szvathne@gmail.com.

Hozzájáruló nyilatkozat

Alulírott szülő hozzájárulok ahhoz, hogy gyermekem részt vegyen „**A tantárgyi elfogadottság vizsgálata 10. évfolyamon a kötelezően választott érettségi vizsgatárgyakból és informatikából Jász-Nagykun-Szolnok megyében**” című kutatásban.

Dátum: .....

.....
Aláírás

5. számú melléklet – Érettségi vizsgaeredmények, vizsgaszámok

Országos adatok

vizsgateljesítmény (%)	2006. május-júnios közép	2006. május-júnios emelt	2006. október-november közép	2006. október-november emelt	2007. május-júnios közép	2007. május-júnios emelt	2007. október-november közép	2007. október-november emelt	2008. május-júnios közép	2008. május-júnios emelt	2008. október-november közép	2008. október-november emelt
matematika												
szakközépiskola	52,17	52,42	34,21	59,21	39,58	67,74	34,72	59,40	41,77	58,55	36,34	0,00
gimnázium	64,44	64,78	67,44	82,50	54,66	80,93	74,85	82,60	59,08	75,05	76,35	93,63
magyar nyelv és irodalom												
szakközépiskola	50,28	51,74	32,26	43,47	51,30	52,46	32,75	49,25	48,77	51,99	30,64	62,00
gimnázium	65,27	61,24	43,67	60,07	66,80	60,56	50,22	63,00	66,08	62,15	46,05	98,00
történelem												
szakközépiskola	59,34	61,95	38,72	61,35	52,84	61,94	42,30	59,00	56,04	61,00	39,91	0,00
gimnázium	70,81	70,62	58,15	62,75	66,40	69,43	60,78	75,89	71,72	70,93	69,54	82,92
angol nyelv												
szakközépiskola	47,56	56,09	54,91	63,59	54,58	65,46	57,78	67,71	51,75	66,95	59,80	59,65
gimnázium	60,76	64,82	80,66	74,02	71,61	73,19	83,58	76,95	72,54	74,32	82,73	69,45
német nyelv												
szakközépiskola	52,54	63,78	63,86	56,60	54,43	63,34	55,72	70,09	48,70	71,20	61,90	73,38
gimnázium	67,40	71,27	87,30	75,85	73,05	72,37	83,97	76,14	71,02	75,77	85,51	77,12
informatika												
szakközépiskola	59,26	55,52	68,10	71,30	63,93	60,12	55,83	64,21	54,89	56,39	63,06	77,70
gimnázium	67,86	59,77	74,29	65,86	73,36	62,72	69,97	75,17	67,24	63,22	74,48	77,58
biológia												
szakközépiskola	64,56	63,53	57,91	66,33	53,78	56,48	55,71	70,73	50,05	57,63	59,26	28,50
gimnázium	74,26	72,38	76,53	69,13	65,57	65,41	73,73	80,33	64,43	71,51	83,97	73,25
fizika												
szakközépiskola	54,52	62,02	49,27	71,00	49,38	57,86	56,62	0,00	51,68	61,77	65,40	0,00
gimnázium	76,36	73,45	84,08	80,50	70,34	71,82	76,63	74,13	75,33	78,20	81,66	80,40
kémia												

vizsgatelsítmény (%)	2006. május-június közép	2006. május-június emelt	2006. október-november közép	2006. október-november emelt	2007. május-június közép	2007. május-június emelt	2007. október-november közép	2007. október-november emelt	2008. május-június közép	2008. május-június emelt	2008. október-november közép	2008. október-november emelt
szakközépiskola	51,87	62,49	72,00	63,60	54,74	60,39	66,78	60,50	53,51	74,67	61,67	58,50
gimnázium	73,52	73,22	76,15	78,79	74,69	69,13	81,50	84,15	75,18	78,13	86,44	82,22
földrajz												
szakközépiskola	56,03	67,44	56,64	65,00	55,11	62,14	56,90	66,88	49,95	61,74	58,76	54,00
gimnázium	67,70	73,42	76,00	77,75	67,04	71,06	78,47	75,77	64,95	72,55	78,24	72,36

1. Táblázat – Vizsgatelsítmények – országos adatok

vizsgázók száma	2006. május-június közép	2006. május-június emelt	2006. október-november közép	2006. október-november emelt	2007. május-június közép	2007. május-június emelt	2007. október-november közép	2007. október-november emelt	2008. május-június közép	2008. május-június emelt	2008. október-november közép	2008. október-november emelt
matematika												
szakközépiskola	39068	928	876	14	38776	505	951	5	33948	269	768	0
gimnázium	33317	4210	419	4	35003	3107	407	10	30769	2437	535	8
magyar nyelv és irodalom												
szakközépiskola	39307	683	521	15	39101	409	496	8	34396	212	445	1
gimnázium	33688	3946	123	15	35291	3081	65	2	31807	1701	78	1
történelem												
szakközépiskola	38879	1600	326	37	38578	1184	365	25	34293	559	278	0
gimnázium	30225	7566	86	20	31902	6532	59	9	29252	4380	105	13
angol nyelv												
szakközépiskola	20088	730	449	70	21611	864	559	103	20986	898	535	65
gimnázium	14725	1894	1016	173	20000	2151	1733	313	21047	2166	2422	407
német nyelv												
szakközépiskola	15418	393	317	25	14935	588	341	58	13563	516	351	42
gimnázium	8389	935	688	101	11053	1014	834	131	10385	962	1098	185
informatika												
szakközépiskola	11752	582	368	10	12880	487	392	19	13760	330	341	10
gimnázium	6331	577	332	22	7454	569	457	30	8458	486	568	31
biológia												
szakközépiskola	3994	272	45	21	3917	265	68	22	3601	101	35	2

vizsgázók száma	2006. május- június közép	2006. május- június emelt	2006. október- november közép	2006. október- november emelt	2007. május- június közép	2007. május- június emelt	2007. október- november közép	2007. október- november emelt	2008. május- június közép	2008. május- június emelt	2008. október- november közép	2008. október- november emelt
gimnázium	3731	3595	34	16	3728	3616	40	12	3446	2754	60	4
fizika												
szakközépiskola	3324	106	22	3	2839	57	47	0	1866	31	20	0
gimnázium	2325	1179	100	16	2427	987	83	8	2339	551	131	15
kémia												
szakközépiskola	620	81	12	5	664	71	18	4	519	27	12	2
gimnázium	1370	1008	54	43	1391	1105	101	39	1945	485	144	27
földrajz												
szakközépiskola	4697	68	74	7	4746	78	97	8	4555	19	112	6
gimnázium	6052	421	468	76	6213	399	405	96	6129	285	454	72

2. Táblázat – Vizsgázók száma – országos adatok

Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok

vizsgázók száma	2006. május- június közép	2006. május- június emelt	2006. október- november közép	2006. október- november emelt	2007. május- június közép	2007. május- június emelt	2007. október- november közép	2007. október- november emelt	2008. május- június közép	2008. május- június emelt	2008. október- november közép	2008. október- november emelt
matematika												
szakközépiskola	1722	32	31	0	1612	20	45	0	1528	13	27	0
gimnázium	1339	169	10	0	1405	139	8	0	1271	114	18	0
magyar nyelv és irodalom												
szakközépiskola	1729	21	16	0	1613	15	26	1	1535	10	23	0
gimnázium	1361	163	5	1	1442	110	3	1	1321	66	2	0
történelem												
szakközépiskola	1725	46	18	0	1593	56	16	2	1540	25	9	0
gimnázium	1278	245	2	1	1342	214	3	0	1228	165	6	1
angol nyelv												
szakközépiskola	950	15	9	5	967	14	23	3	971	33	17	3
gimnázium	651	62	18	4	889	92	34	5	982	76	38	4
német nyelv												

vizsgázók száma	2006. május- június közép	2006. május- június emelt	2006. október- november közép	2006. október- november emelt	2007. május- június közép	2007. május- június emelt	2007. október- november közép	2007. október- november emelt	2008. május- június közép	2008. május- június emelt	2008. október- november közép	2008. október- november emelt
szakközépiskola	594	3	1	0	513	6	8	0	497	0	3	0
gimnázium	380	38	8	0	436	38	16	1	464	34	25	4
informatika												
szakközépiskola	466	34	2	0	476	29	7	0	525	14	10	0
gimnázium	312	18	11	2	359	28	2	0	434	13	21	1
biológia												
szakközépiskola	113	11	0	0	148	10	1	0	69	6	0	0
gimnázium	185	108	0	1	132	147	0	2	147	101	0	0
fizika												
szakközépiskola	217	4	0	0	191	2	6	0	162	1	1	0
gimnázium	66	56	3	0	59	54	4	0	83	11	2	0
kémia												
szakközépiskola	21	3	0	0	43	3	1	0	12	4	0	0
gimnázium	43	29	0	0	30	55	0	1	65	14	0	0
földrajz												
szakközépiskola	170	1	2	0	165	2	1	0	185	0	3	0
gimnázium	226	30	17	1	282	27	11	0	271	19	16	1

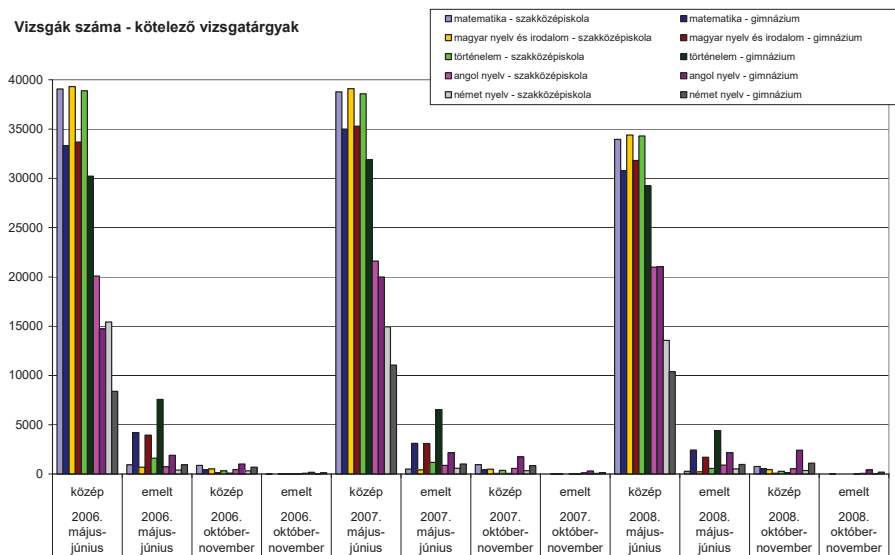
3. Táblázat – Vizsgaszámok – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok

vizsgateljesítmény (%)	2006. május- június közép	2006. május- június emelt	2006. október- november közép	2006. október- november emelt	2007. május- június közép	2007. május- június emelt	2007. október- november közép	2007. október- november emelt	2008. május- június közép	2008. május- június emelt	2008. október- november közép	2008. október- november emelt
matematika												
szakközépiskola	50,06	54,81	22,74	0,00	37,66	60,95	26,36	0,00	39,73	59,08	32,15	0,00
gimnázium	61,67	63,44	46,80	0,00	52,84	81,11	28,25	0,00	52,77	73,61	66,56	0,00
magyar nyelv és irodalom												
szakközépiskola	48,30	57,10	31,69	0,00	49,36	48,80	27,00	69,00	46,30	58,80	28,48	0,00
gimnázium	61,80	61,34	34,20	64,00	64,56	53,63	34,33	78,00	61,15	54,71	25,50	0,00
történelem												
szakközépiskola	58,16	63,54	31,89	0,00	52,06	66,39	40,00	54,00	53,98	62,28	23,67	0,00

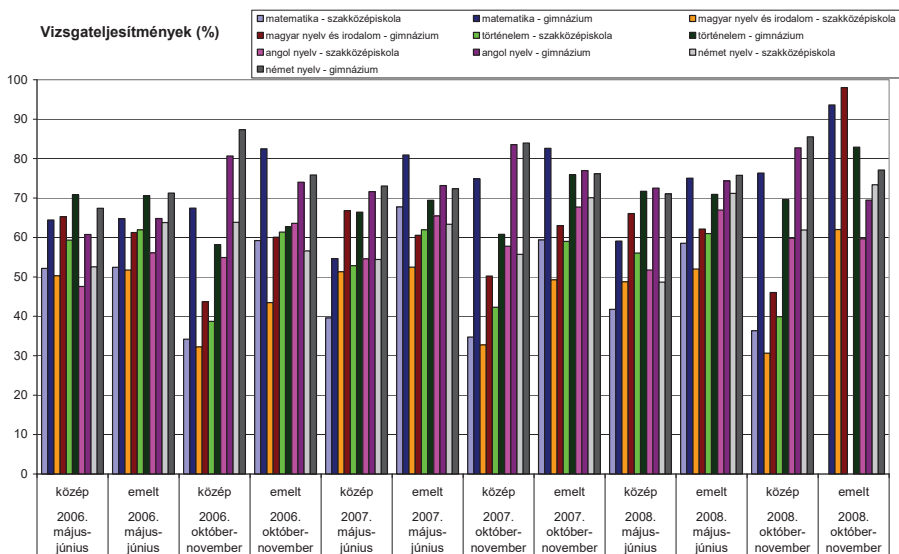
vizsgatelsítmény (%)	2006. május-június közép	2006. május-június emelt	2006. október-november közép	2006. október-november emelt	2007. május-június közép	2007. május-június emelt	2007. október-november közép	2007. október-november emelt	2008. május-június közép	2008. május-június emelt	2008. október-november közép	2008. október-november emelt
gimnázium	68,54	73,37	44,00	65,00	64,31	73,30	36,67	0,00	68,83	71,22	44,17	77,00
angol nyelv												
szakközépiskola	46,16	57,13	41,00	59,00	53,13	60,64	49,30	77,67	49,65	62,18	51,71	67,67
gimnázium	57,33	61,73	70,22	48,75	67,51	75,16	85,82	85,00	67,69	76,00	79,95	56,50
német nyelv												
szakközépiskola	51,68	45,33	23,00	0,00	50,35	56,67	33,88	0,00	45,23	0,00	23,33	0,00
gimnázium	62,73	69,74	84,13	0,00	69,92	68,08	85,19	69,00	66,35	68,85	81,92	73,50
informatika												
szakközépiskola	58,38	47,79	65,00	0,00	64,21	62,69	46,43	0,00	53,96	45,29	70,60	0,00
gimnázium	68,02	46,89	71,45	86,00	71,95	60,86	45,50	0,00	71,25	60,23	75,33	50,00
biológia												
szakközépiskola	65,12	69,45	0,00	0,00	51,73	60,70	46,00	0,00	50,09	63,33	0,00	0,00
gimnázium	74,44	71,19	0,00	80,00	63,43	60,59	0,00	83,50	60,96	65,40	0,00	0,00
fizika												
szakközépiskola	51,05	59,50	0,00	0,00	47,37	57,50	45,17	0,00	48,02	22,00	75,00	0,00
gimnázium	75,86	66,80	79,30	0,00	69,05	64,28	79,75	0,00	76,19	60,64	73,50	0,00
kémia												
szakközépiskola	53,62	68,67	0,00	0,00	42,37	63,33	57,00	0,00	53,17	77,00	0,00	0,00
gimnázium	64,02	72,90	0,00	0,00	74,03	60,31	0,00	94,00	73,22	84,07	0,00	0,00
földrajz												
szakközépiskola	54,72	87,00	33,50	0,00	51,95	61,50	93,00	0,00	49,96	0,00	70,00	0,00
gimnázium	65,23	82,10	68,47	70,00	66,71	65,89	74,00	0,00	61,57	68,89	84,94	76,00

4. Táblázat – Vizsgatelsítmények – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok

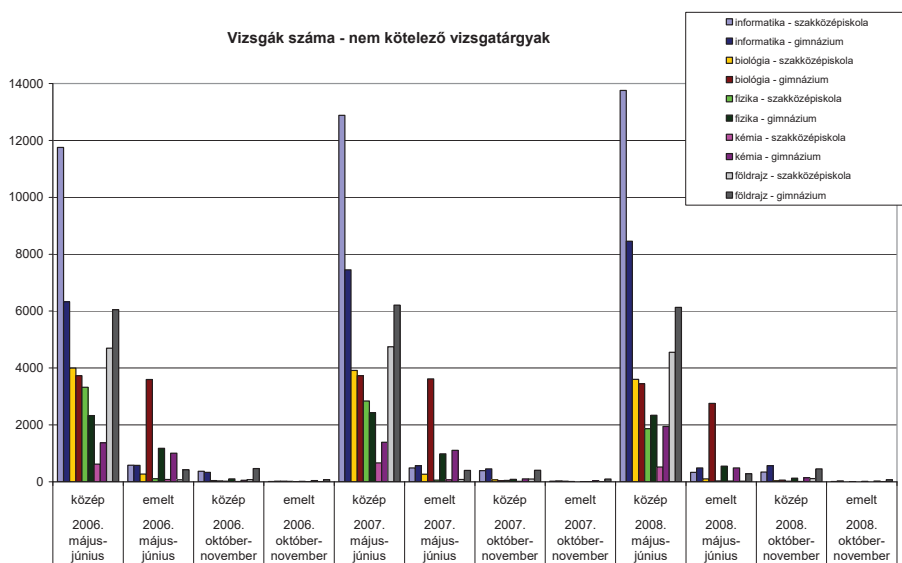
Vizsgák száma - kötelező vizsgatárgyak

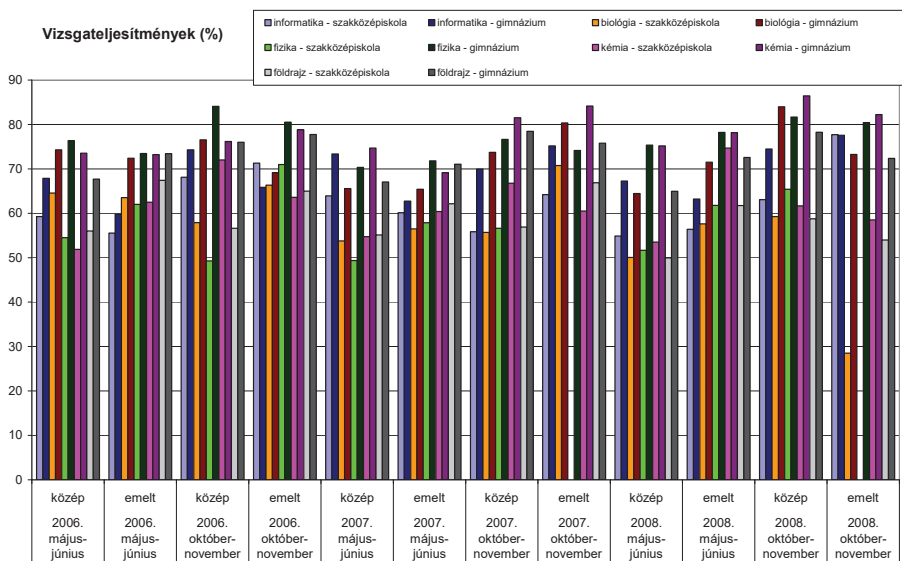
1. ábra – Vizsgaszámok (kötelező érettségi vizsgatárgyak) – országos adatok

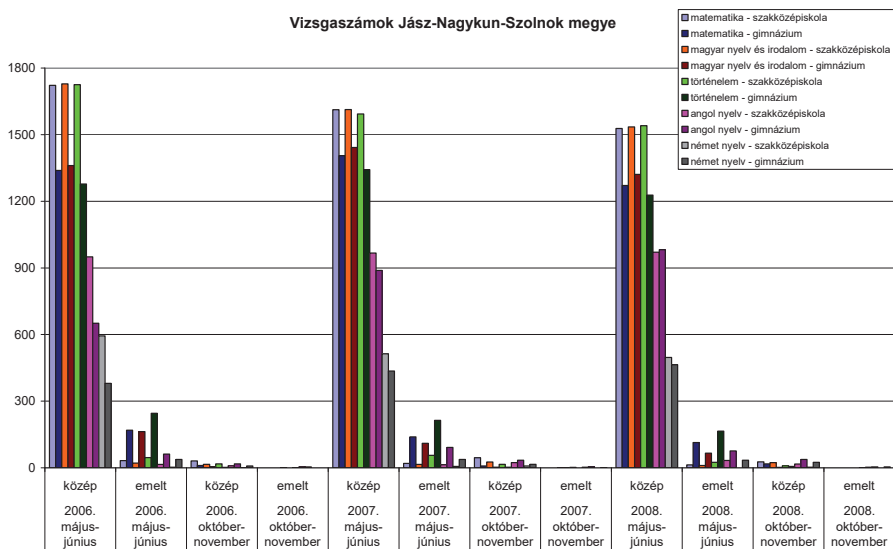
2. ábra – Vizsgateljesítmények (kötelező érettségi vizsgatárgyak) – országos adatok

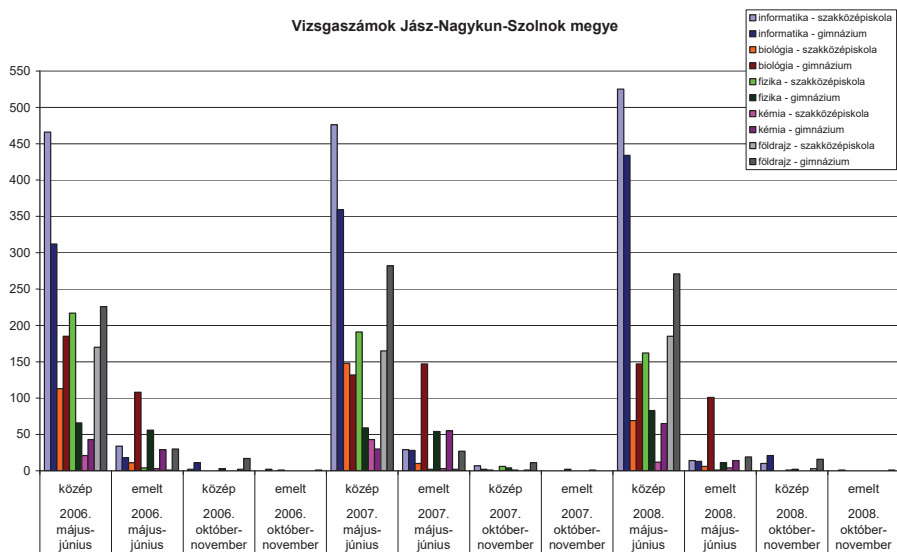
3. ábra – Vizsgaszámok (nem kötelező érettségi vizsgatárgyak) – országos adatok

4. ábra – Vizsgateljesítmények (nem kötelező érettségi vizsgatárgyak) – országos adatok

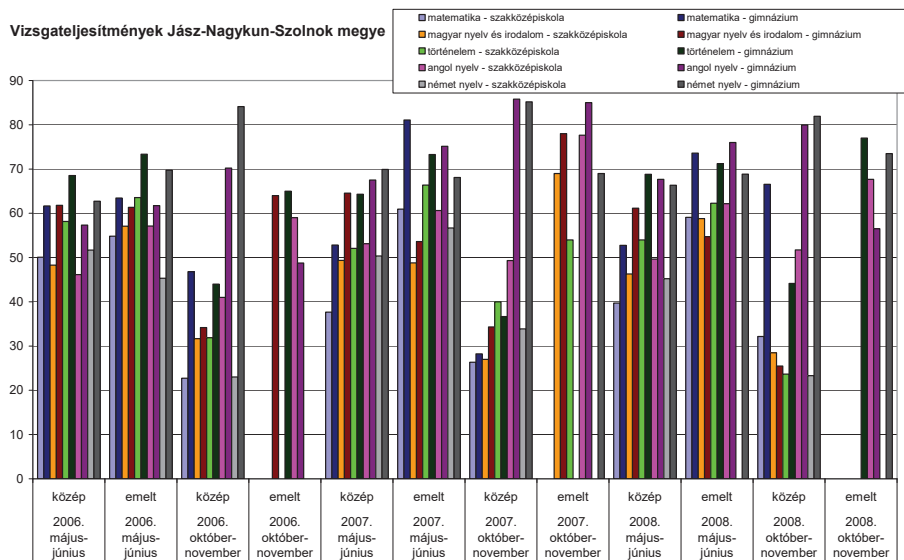
5. ábra – Vizsgaszámok (kötelező érettségi vizsgatárgyak) – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok

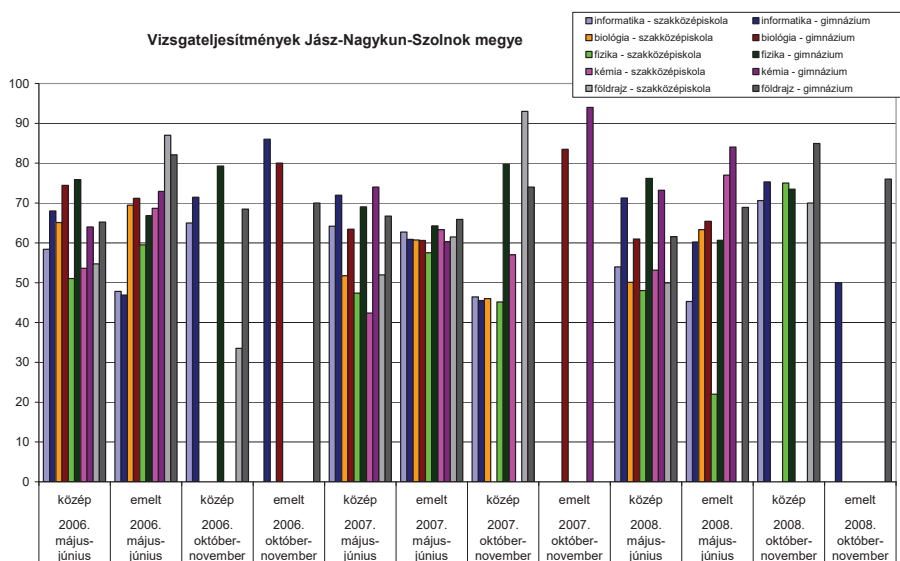
6. ábra – Vizsgaszámok (nem kötelező érettségi vizsgatípusok) – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok

Vizsgateljesítmények Jász-Nagykun-Szolnok megye

7. ábra – Vizsgateljesítmények (kötelező érettségi vizsgatárgyak) – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok

8. ábra – Vizsgateljesítmények (nem kötelező érettségi vizsgatárgyak) – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok

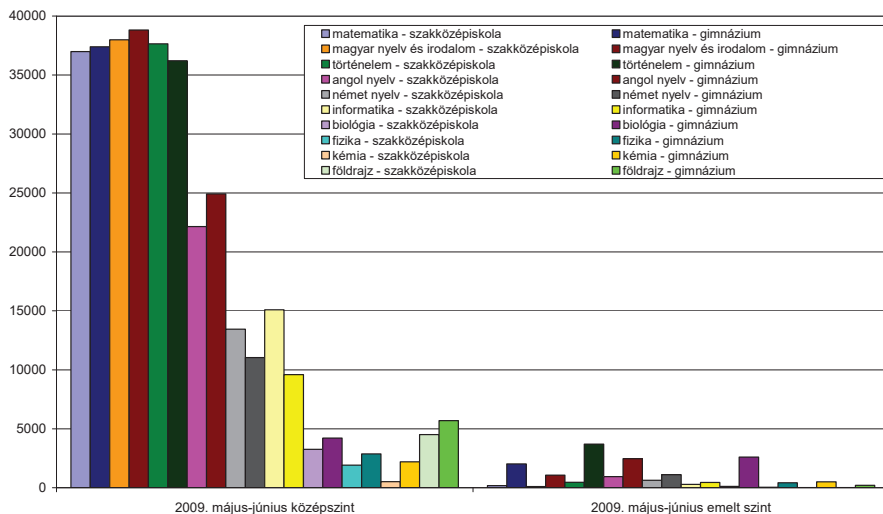
vizsgázók száma	országos adatok		Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok	
	2009. május-június középszint	2009. május-június emelt szint	2009. május-június középszint	2009. május-június emelt szint
matematika				
szakközépiskola	36983	184	1572	11
gimnázium	37393	2019	1425	87
magyar nyelv és irodalom				
szakközépiskola	37995	100	1603	8
gimnázium	38815	1073	1502	38
történelem				
szakközépiskola	37637	468	1582	20
gimnázium	36213	3696	1400	136
angol nyelv				
szakközépiskola	22151	934	1088	36
gimnázium	24918	2463	1018	89
német nyelv				
szakközépiskola	13441	633	523	1
gimnázium	11039	1111	424	26
informatika				
szakközépiskola	15097	288	589	13
gimnázium	9599	456	428	17
biológia				
szakközépiskola	3261	114	82	3
gimnázium	4217	2604	188	76
fizika				
szakközépiskola	1923	34	98	0
gimnázium	2877	421	95	10
kémia				
szakközépiskola	518	19	21	0
gimnázium	2205	496	77	14
földrajz				
szakközépiskola	4508	15	175	2
gimnázium	5692	208	291	15

5. Táblázat – Vizsgaszámok országos és Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok 2009.

vizsgateljesítmény (%)	országos eredmények		Jász-Nagykun-Szolnok megyei eredmények	
	2009. május-június	2009. május-június	2009. május-június	2009. május-június
	középszint	emelt szint	középszint	emelt szint
matematika				
szakközépiskola	44,03	62,12	42,53	58,09
gimnázium	60,63	75,14	57,32	69,74
magyar nyelv és irodalom				
szakközépiskola	53,93	51,8	50,30	54,87
gimnázium	70,67	63,48	67,00	63,13
történelem				
szakközépiskola	53,57	62,34	51,56	69,35
gimnázium	69,12	72,73	65,80	74,10
angol nyelv				
szakközépiskola	54,83	64,15	55,92	66,31
gimnázium	75,98	72,35	70,99	76,71
német nyelv				
szakközépiskola	48,05	70,99	47,67	72,00
gimnázium	70,35	78,08	65,53	72,08
informatika				
szakközépiskola	57,02	59,44	56,19	49,38
gimnázium	69,28	66,33	67,43	57,00
biológia				
szakközépiskola	53,47	56,62	54,01	60,67
gimnázium	69,85	69,43	66,22	63,68
fizika				
szakközépiskola	51,97	67,18	48,54	0
gimnázium	75,68	77,9	75,75	72,7
kémia				
szakközépiskola	58,47	64,95	55,14	0
gimnázium	77,60	79,36	71,08	76,43
földrajz				
szakközépiskola	51,76	57,87	53,07	52,00
gimnázium	68,21	68,79	63,84	55,07

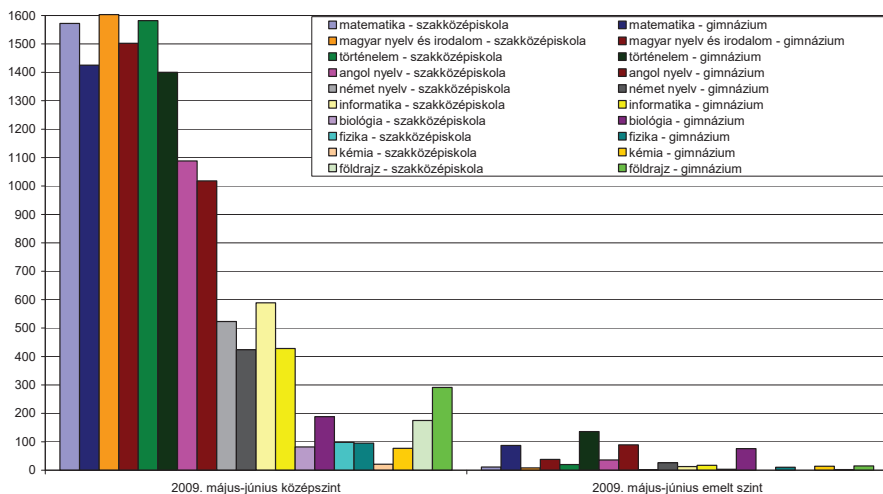
6. Táblázat – Vizsgateljesítmények (%) országos és Jász-Nagykun-Szolnok megyei eredmények 2009.

Vizsgaszámok

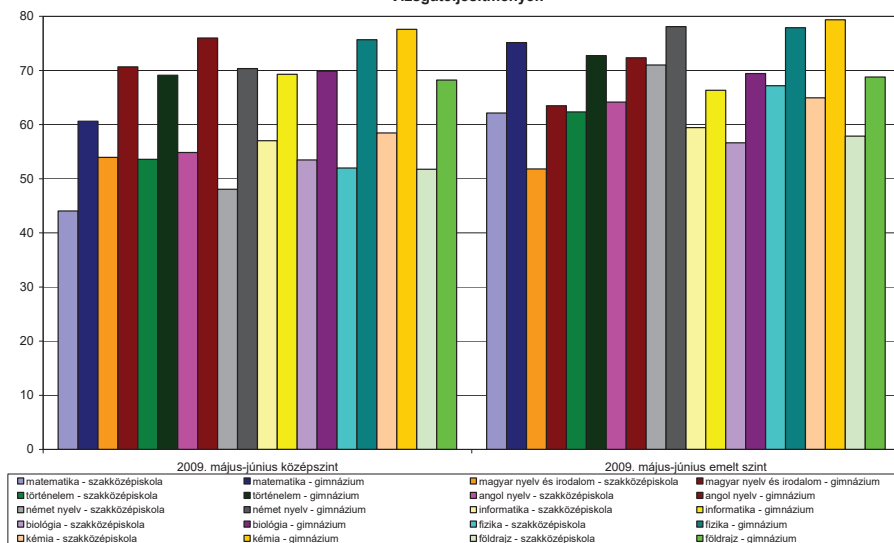
9. ábra – Vizsgaszámok országos adatok 2009.

Vizsgaszámok Jász-Nagykun-Szolnok megye

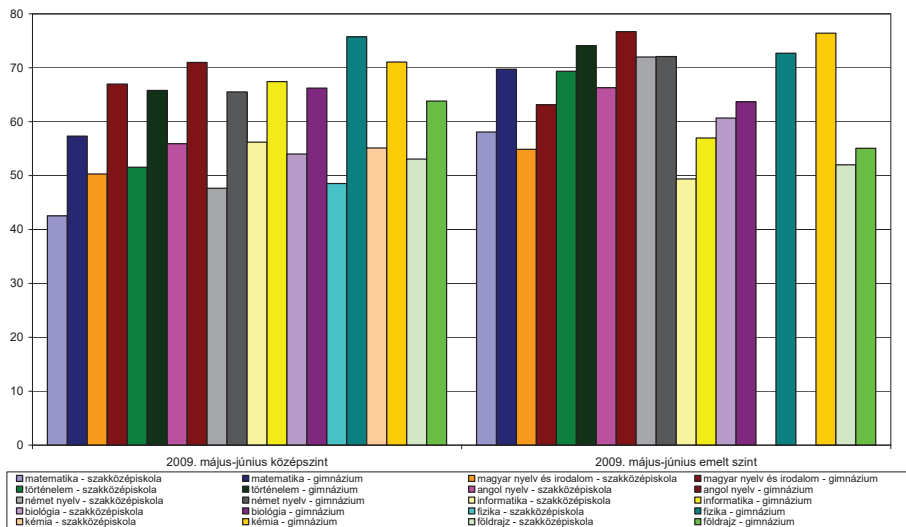
10. ábra – Vizsgaszámok Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok 2009.

Vizsgateljesítmények

11. ábra – Vizsgateljesítmények országos eredmények 2009.

Vizsgateljesítmények Jász-Nagykun-Szolnok megye

12. ábra – Vizsgateljesítmények Jász-Nagykun-Szolnok megyei eredmények 2009.

6. számú melléklet – A tanulók iskolaválasztása

		4 osztályos gimnázium					8 osztályos gimnázium					szakközépiskola				
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszott szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszott szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszott szerepet	jellemző	nagyon jellemző
továbbtanulás (tanulói válasz)	Count	5	10	46	216	234			4	24	7	15	18	124	305	127
	%	0,98	1,96	9	42,27	45,79			11,43	68,57	20	2,55	3,06	21,05	51,78	21,56
könnyű elhelyezkedés (tanulói válasz)	Count	28	52	167	207	53	2	3	12	18		14	55	197	258	63
	%	5,52	10,26	32,94	40,83	10,45	5,71	8,57	34,29	51,43		2,39	9,37	33,56	43,95	10,73
közel van a lakóhelyhez (tanulói válasz)	Count	61	65	144	144	97	2	7	10	14	2	74	90	139	175	114
	%	11,94	12,72	28,18	28,18	18,98	5,71	20	28,57	40	5,71	12,5	15,2	23,48	29,56	19,26
szakmai érdeklődés (tanulói válasz)	Count	56	82	124	168	77	4	7	15	9		25	53	90	257	165
	%	11,05	16,17	24,46	33,14	15,19	11,43	20	42,86	25,71		4,24	8,98	15,25	43,56	27,97
könnyű bekerülés (tanulói válasz)	Count	134	129	150	72	25	9	11	9	5	1	67	138	207	128	49
	%	26,27	25,29	29,41	14,12	4,9	25,71	31,43	25,71	14,29	2,86	11,38	23,43	35,14	21,73	8,32
iskola jó hírneve (tanulói válasz)	Count	19	31	118	246	96	1	2	7	21	4	42	62	194	235	60
	%	3,73	6,08	23,14	48,24	18,82	2,86	5,71	20	60	11,43	7,08	10,46	32,72	39,63	10,12
szülők tanácsára (tanulói válasz)	Count	48	45	179	187	53		5	11	14	5	76	99	189	174	53
	%	9,38	8,79	34,96	36,52	10,35		14,29	31,43	40	14,29	12,86	16,75	31,98	29,44	8,97
ismerősök tanácsára (tanulói válasz)	Count	66	81	201	137	26	1	8	11	15		109	105	196	156	23
	%	12,92	15,85	39,33	26,81	5,09	2,86	22,86	31,43	42,86		18,51	17,83	33,28	26,49	3,9
barátok tanácsára (tanulói válasz)	Count	87	83	217	107	17	5	12	12	6		137	122	200	117	16
	%	17,03	16,24	42,47	20,94	3,33	14,29	34,29	34,29	17,14		23,14	20,61	33,78	19,76	2,7
tanárok tanácsára (tanulói válasz)	Count	97	77	193	119	24	7	7	12	8	1	187	139	206	52	8
	%	19,02	15,1	37,84	23,33	4,71	20	20	34,29	22,86	2,86	31,59	23,48	34,8	8,78	1,35
magas színvonalú oktatás (tanulói válasz)	Count	19	29	79	251	130	1	2	1	24	7	43	94	173	232	48
	%	3,74	5,71	15,55	49,41	25,59	2,86	5,71	2,86	68,57	20	7,29	15,93	29,32	39,32	8,14
iskola jó külfordít kapcsolatai (tanulói válasz)	Count	132	94	235	37	11	8	5	20	2		154	117	245	59	16
	%	25,93	18,47	46,17	7,27	2,16	22,86	14,29	57,14	5,71		26,15	19,86	41,26	10,02	2,72
továbbtanulás (szülői válasz)	Count	5	9	53	214	230		1	3	15	15	13	38	107	305	121
	%	0,98	1,76	10,37	41,88	45,01		2,94	8,82	44,12	44,12	2,23	6,51	18,32	52,23	20,72
könnyű elhelyezkedés (szülői válasz)	Count	77	96	186	114	31	2	6	22	4	1	31	88	184	234	41
	%	15,28	19,05	36,9	22,62	6,15	5,71	17,14	62,86	11,43	2,86	5,36	15,22	31,83	40,48	7,09

		4 osztályos gimnázium					8 osztályos gimnázium					szakközépiskola				
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszott szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszott szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszott szerepet	jellemző	nagyon jellemző
közel van a lakóhelyhez (szülői válasz)	Count	52	69	143	155	89	2	3	14	7	9	65	69	149	192	110
	%	10,24	13,58	28,15	30,51	17,52	5,71	8,57	40	20	25,71	11,11	11,79	25,47	32,82	18,8
gyerek érdeklődése (szülői válasz)	Count	9	31	57	256	154		1	5	19	10	7	39	56	292	191
	%	1,78	6,11	11,24	50,49	30,37		2,86	14,29	54,29	28,57	1,2	6,67	9,57	49,91	32,65
könnyű bekezdés (szülői válasz)	Count	136	166	124	61	18	8	9	11	7		56	174	193	119	38
	%	26,93	32,87	24,55	12,08	3,56	22,86	25,71	31,43	20		9,66	30	33,28	20,52	6,55
iskola jó hírneve (szülői válasz)	Count	11	24	89	244	139		2	3	21	9	14	50	139	267	114
	%	2,17	4,73	17,55	48,13	27,42		5,71	8,57	60	25,71	2,4	8,56	23,8	45,72	19,52
ismerősök tanácsára (szülői válasz)	Count	92	104	166	122	23	4	6	15	7	3	107	125	190	135	25
	%	18,15	20,51	32,74	24,06	4,54	11,43	17,14	42,86	20	8,57	18,38	21,48	32,65	23,2	4,3
gyerek barátaival javasolták (szülői válasz)	Count	124	133	181	56	12	7	5	19	2	2	152	135	198	84	14
	%	24,51	26,28	35,77	11,07	2,37	20	14,29	54,29	5,71	5,71	26,07	23,16	33,96	14,41	2,4
tanárok tanácsára (szülői válasz)	Count	96	105	175	115	15	4	5	17	7	2	145	168	191	70	9
	%	18,97	20,75	34,58	22,73	2,96	11,43	14,29	48,57	20	5,71	24,87	28,82	32,76	12,01	1,54
szülői javaslat (szülői válasz)	Count	54	75	132	198	47	1	6	15	8	5	62	90	139	241	47
	%	10,67	14,82	26,09	39,13	9,29	2,86	17,14	42,86	22,86	14,29	10,71	15,54	24,01	41,62	8,12
magas színvonalú oktatás (szülői válasz)	Count	7	27	63	263	146	1			1	24	9	15	58	136	294
	%	1,38	5,34	12,45	51,98	28,85	2,86			2,86	68,57	25,71	2,57	9,93	23,29	50,34
iskola jó külfordíri kapcsolatai (szülői válasz)	Count	98	117	239	42	11	5	4	22	4		94	116	267	82	23
	%	19,33	23,08	47,14	8,28	2,17	14,29	11,43	62,86	11,43		16,15	19,93	45,88	14,09	3,95

7. Táblázat – Iskolaválasztás szempontjai (iskolatispusonként)

		0-50 könyv				51-150 könyv				151-300 könyv				301-600 könyv				601-1000 könyv				1000-nél több könyv			
		számláltan nem teljesítő	nem jelölözött teljesítő	teljesítő	teljesítő	számláltan nem teljesítő	nem jelölözött teljesítő	teljesítő	teljesítő	számláltan nem teljesítő	nem jelölözött teljesítő	teljesítő	teljesítő	számláltan nem teljesítő	nem jelölözött teljesítő	teljesítő	teljesítő	számláltan nem teljesítő	nem jelölözött teljesítő	teljesítő	teljesítő	számláltan nem teljesítő	nem jelölözött teljesítő	teljesítő	teljesítő
iskolaválasztás-továbbtanulás (tanulói válasz)	Count	2	5	23	62	37	5	9	41	145	61	5	5	49	141	78	2	5	32	100	95	4	2	22	62
	%	1,55	3,88	17,83	48,06	28,68	1,92	3,45	15,71	55,56	23,37	1,80	1,80	17,63	50,72	28,06	0,85	2,14	13,68	42,74	40,60	2,76	1,38	15,17	42,76
iskolaválasztás-könyvy elhelyezkedés (tanulói válasz)	Count	7	18	33	51	19	9	26	76	122	24	8	28	104	108	30	5	18	92	97	21	5	15	43	71
	%	5,47	14,06	25,78	39,84	14,84	3,50	10,12	29,57	47,47	9,34	2,88	10,07	37,41	38,85	10,79	2,15	7,73	39,48	41,63	9,01	3,45	10,34	29,66	
iskolaválasztás-kötet van a lakóhelyhez (tanulói válasz)	Count	12	14	39	42	23	32	39	57	62	71	36	32	64	96	52	29	30	78	65	32	15	32	27	47
	%	9,23	10,77	30,00	32,31	17,69	12,36	14,94	21,84	23,75	27,20	12,86	11,43	22,86	34,29	18,57	12,39	12,82	33,33	27,78	13,68	10,42	22,22	18,75	
iskolaválasztás-szakmai érdeklődés (tanulói válasz)	Count	11	19	24	50	24	19	32	52	92	65	21	34	52	115	58	13	29	63	88	39	11	18	28	52
	%	8,59	14,84	18,75	39,06	18,75	7,31	12,31	20,00	35,38	25,00	7,50	12,14	18,57	41,07	20,71	5,60	12,50	27,16	37,93	16,81	7,64	12,50	19,44	
iskolaválasztás-könyvy bekerülés (tanulói válasz)	Count	13	28	47	32	9	33	61	98	50	18	49	60	98	45	28	50	62	64	45	12	37	47	36	18
	%	10,08	21,71	36,43	24,81	6,98	12,69	23,46	37,69	19,23	6,92	17,50	21,43	35,00	16,07	10,00	21,46	26,61	27,47	19,31	5,15	25,87	32,87		
iskolaválasztás-iskola jó hírre (tanulói válasz)	Count	9	15	40	50	15	18	23	83	114	24	12	22	82	120	44	10	15	66	111	32	8	12	31	68
	%	6,98	11,63	31,01	38,76	11,63	6,87	8,78	31,68	43,51	9,16	4,29	7,86	29,29	42,86	15,71	4,27	6,41	28,21	47,44	13,68	5,56	8,33	21,53	
iskolaválasztás-szülők tanácsára (tanulói válasz)	Count	12	21	42	38	15	38	39	74	84	27	28	34	94	94	31	24	27	84	80	19	12	19	52	48
	%	9,38	16,41	32,81	29,69	11,72	14,50	14,89	28,24	32,06	10,31	9,96	12,10	33,45	33,45	11,03	10,26	11,54	35,90	34,19	8,12	8,33	13,19		
iskolaválasztás-ismeretők tanácsára (tanulói válasz)	Count	17	26	39	39	7	57	45	77	71	9	47	39	94	90	11	29	38	99	56	12	16	25	59	36
	%	13,28	20,31	30,47	30,47	5,47	22,01	17,37	29,73	27,41	3,47	16,73	13,88	33,45	32,03	3,91	12,39	16,24	42,31	23,93	5,13	11,11	17,36		
iskolaválasztás-barátok tanácsára (tanulói válasz)	Count	25	27	45	27	5	67	53	84	52	5	53	55	100	65	8	42	37	101	46	8	24	26	63	25
	%	19,38	20,93	34,88	20,93	3,88	25,67	20,31	32,18	19,92	1,92	18,86	19,57	35,59	23,13	2,85	17,95	15,81	43,16	19,66	3,42	16,67	18,06		
iskolaválasztás-tanítók tanácsára (tanulói válasz)	Count	40	28	38	17	7	78	52	91	35	5	68	58	111	37	6	46	49	94	37	8	32	24	52	30
	%	30,77	21,54	29,23	13,08	5,38	29,89	19,92	34,87	13,41	1,92	24,29	20,71	39,64	13,21	2,14	19,66	20,94	40,17	15,81	3,42	22,38	16,78		
iskolaválasztás-magas színvonalú oktatás (tanulói válasz)	Count	9	23	39	49	8	18	36	57	121	29	12	33	59	136	40	12	16	57	106	43	5	14	25	64
	%	7,03	17,97	30,47	38,28	6,25	6,90	13,79	21,64	46,36	11,11	4,29	11,29	21,07	48,57	14,29	5,13	6,84	24,36	45,30	18,38	3,55	9,93	17,73	
iskolaválasztás-iskola jó külvilági kapcsolatai (tanulói válasz)	Count	45	25	49	8	1	72	58	100	24	6	66	59	127	23	6	58	33	115	21	7	28	26	70	14
	%	35,16	19,53	38,28	6,25	0,78	27,59	22,23	38,31	9,20	2,68	22,49	21,00	45,20	8,19	2,14	24,79	14,10	49,15	8,97	2,99	19,86	18,44		
iskolaválasztás-továbbtanulás (szülői válasz)	Count	1	10	25	60	32	4	10	43	149	54	6	13	38	139	80	3	8	29	101	93	3	5	18	58
	%	0,78	7,81	19,53	46,88	25,00	1,54	3,85	16,54	57,31	20,77	2,17	4,17	13,77	50,36	28,99	1,28	3,42	12,39	43,76	39,74	2,10	3,50	12,59	
iskolaválasztás-könyvy elhelyezkedés (szülői válasz)	Count	7	24	35	52	10	11	38	88	98	20	29	51	82	96	16	29	39	93	16	13	21	25	56	35
	%	5,47	18,75	27,34	40,63	7,81	4,31	14,90	34,51	38,43	7,84	10,58	18,61	29,93	35,04	5,84	12,61	16,96	40,43	24,35	5,65	14,79	17,61		
iskolaválasztás-közel van a lakóhelyhez (szülői válasz)	Count	20	25	30	42	21	19	26	78	85	54	32	36	64	94	40	20	33	67	73	18	15	41	40	29
	%	15,63	11,72	23,44	32,81	16,41	7,25	9,92	29,77	32,44	20,61	11,64	13,09	23,27	34,18	17,82	8,62	14,22	28,88	31,47	16,81	12,59	10,49		
iskolaválasztás-gyerek érdeklődése (szülői válasz)	Count	3	4	22	69	30	2	20	29	137	72	1	28	23	136	89	6	11	22	116	75	2	6	13	71
	%	2,34	3,13	17,19	53,41	23,44	0,77	7,69	11,15	52,69	27,69	0,36	10,11	8,30	49,10	32,13	2,61	4,78	9,57	50,43	32,61	1,39	4,17	9,03	

		0-50 könyv				51-150 könyv				151-300 könyv				301-600 könyv				601-1000 könyv				1000-nél több könyv									
		számlált nem jelölés	nem jelölés	nem jelölés	jelölés	számlált nem jelölés	nem jelölés	nem jelölés	jelölés	számlált nem jelölés	nem jelölés	nem jelölés	jelölés	számlált nem jelölés	nem jelölés	nem jelölés	jelölés	számlált nem jelölés	nem jelölés	nem jelölés	jelölés	számlált nem jelölés	nem jelölés	nem jelölés	jelölés	számlált nem jelölés	nem jelölés	nem jelölés	jelölés		
iskolaválasztás-könyvt. bekerítés (szülői válasz)	Count	12	36	42	32	5	32	67	85	52	20	43	101	74	46	12	47	71	71	30	13	30	55	39	13	4	55	18	15	12	1
	%	9,45	28,35	33,07	25,20	3,94	12,50	26,17	33,20	20,31	7,81	15,58	36,59	26,81	16,67	4,35	20,26	30,60	30,60	12,93	5,60	21,28	39,01	27,66	9,22	2,84	43,21	22,22	18,52	4,81	1,25
iskolaválasztás-iskola jó hírneve (szülői válasz)	Count	1	8	43	56	21	9	16	65	119	50	5	33	59	114	75	6	17	32	127	49	2	7	23	75	36	2	3	9	38	29
	%	0,78	6,20	33,33	43,41	16,28	3,47	6,18	25,10	45,95	19,31	1,81	8,33	21,38	41,30	27,17	2,60	7,36	13,85	54,98	21,21	1,40	4,90	16,08	52,45	25,17	2,47	3,70	11,11	46,91	35,80
iskolaválasztás-ismerősök tanácsára (szülői válasz)	Count	20	27	43	35	3	47	54	92	52	13	52	55	87	64	18	41	55	71	58	25	25	55	33	5	17	17	21	21	5	
	%	15,63	21,09	33,59	27,34	2,34	18,22	20,93	35,66	20,16	5,04	18,84	19,93	31,52	23,19	6,52	17,75	23,81	30,74	25,11	2,60	17,48	17,48	38,46	23,08	3,50	20,99	20,99	25,93	25,93	6,17
iskolaválasztás-gyerek barátai javasoltak (szülői válasz)	Count	30	26	45	22	4	55	56	105	33	8	72	79	84	36	6	64	58	81	25	4	41	30	51	17	4	19	23	30	7	2
	%	23,62	20,47	35,43	17,32	3,15	21,40	21,79	40,86	12,84	3,11	25,99	28,52	30,32	13,00	2,17	27,59	25,00	34,91	10,78	1,72	28,67	20,98	35,66	11,89	2,80	23,46	28,40	37,04	8,64	2,47
iskolaválasztás-tanárok tanácsára (szülői válasz)	Count	31	28	44	22	3	57	67	88	38	7	54	88	81	48	6	53	53	80	43	4	30	25	58	25	4	19	13	30	16	2
	%	24,22	21,88	34,38	17,19	2,34	22,18	26,07	34,24	14,79	2,72	19,49	31,77	29,24	17,33	2,17	22,75	22,75	34,33	18,45	1,72	21,13	17,61	40,85	17,61	2,82	23,75	16,25	37,50	20,00	2,50
iskolaválasztás-szülői javaslat (szülői válasz)	Count	10	15	32	63	6	31	44	67	99	19	31	48	64	100	31	22	32	57	97	23	14	21	49	44	14	8	8	16	42	6
	%	7,94	11,90	25,40	50,00	4,76	11,92	16,92	25,77	38,08	7,31	11,31	17,52	23,36	36,50	11,31	9,52	13,85	24,68	41,99	9,96	9,86	14,79	34,51	30,99	9,86	10,00	20,00	52,50	7,50	
iskolaválasztás-magas színvonalú oktatás (szülői válasz)	Count	5	14	37	55	16	7	20	50	148	33	3	27	46	134	67	4	11	37	128	52	3	6	20	80	34	1	6	8	33	33
	%	3,94	11,02	29,13	43,31	12,60	2,71	7,75	19,38	57,36	12,79	1,08	9,75	16,61	48,38	24,19	1,72	4,74	15,95	55,17	22,41	2,10	4,20	13,99	55,94	23,78	1,23	7,41	9,88	40,74	40,74
iskolaválasztás-iskola jó külfordi kapcsolata (szülői válasz)	Count	26	24	62	14	1	44	47	117	42	8	44	73	116	30	13	38	47	119	22	6	29	24	74	13	3	16	19	36	7	3
	%	20,47	18,90	48,82	11,02	0,79	17,05	18,22	45,35	16,28	3,10	15,94	26,45	42,03	10,87	4,71	16,38	20,26	51,29	9,48	2,59	20,28	16,78	51,75	9,09	2,10	19,75	23,46	44,44	8,64	3,70

8. Táblázat – Iskolaválasztás szempontjai (otthoni könyvek száma szerint)

		továbbtanulás		könnyű elhelyezkedés		közel van a lakóhelyhez		gyerek érdeklődése		könnyű bekerülés		iskola jó hírneve		ismerősök tanácsára		gyerek barátai javasolták		tanárok tanácsára		szülői javaslat		magas színvonalú oktatás		iskola jó külföldi kapcsolatai	
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
fiúk	egyáltalán nem jellemző	11	2,27	22	4,57	51	10,52	27	5,59	84	17,36	34	7,00	48	9,90	77	15,91	105	21,60	135	27,84	33	6,83	136	28,22
	nem jellemző	10	2,07	51	10,60	73	15,05	45	9,32	113	23,35	40	8,23	68	14,02	81	16,74	80	16,46	100	20,62	60	12,42	94	19,50
	nem játszott szerepet	101	20,87	164	34,10	126	25,98	96	19,88	170	35,12	125	25,72	184	37,94	179	36,98	197	40,53	181	37,32	130	26,92	209	43,36
	jellemző	238	49,17	194	40,33	146	30,10	185	38,30	87	17,98	223	45,88	141	29,07	125	25,83	90	18,52	54	11,13	207	42,86	36	7,47
lányok	nagyon jellemző	124	25,62	50	10,40	89	18,35	130	26,92	30	6,20	64	13,17	44	9,07	22	4,55	14	2,88	15	3,09	53	10,97	7	1,45
	egyáltalán nem jellemző	9	1,40	22	3,43	85	13,14	58	9,02	126	19,57	28	4,33	75	11,59	99	15,33	123	19,04	156	24,15	30	4,66	157	24,34
	nem jellemző	18	2,79	58	9,03	87	13,45	97	15,09	164	25,47	55	8,51	81	12,52	112	17,34	136	21,05	120	18,58	64	9,94	120	18,60
	nem játszott szerepet	70	10,85	210	32,71	166	25,66	131	20,37	192	29,81	191	29,57	195	30,14	226	34,98	230	35,60	227	35,14	119	18,48	286	44,34
	jellemző	304	47,13	287	44,70	187	28,90	246	38,26	117	18,17	276	42,72	229	35,39	182	28,17	138	21,36	125	19,35	299	46,43	62	9,61
	nagyon jellemző	244	37,83	65	10,12	122	18,86	111	17,26	45	6,99	96	14,86	67	10,36	27	4,18	19	2,94	18	2,79	132	20,50	20	3,10

9. Táblázat – Iskolaválasztás tanulói válaszok (nemenként)

		édesapa legmagasabb iskolai végzettsége																							
		általános iskola						szakmunkásképző						érettségi						főiskola					
		egyetlen nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	egyetlen nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	egyetlen nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	egyetlen nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező	nem jelemező
		Count	1	5	11	33	20	9	12	77	236	124	10	3	52	155	107			2,07	11,72	46,21	40,00		
továbbtanulás	%	1,43	7,14	15,71	47,14	28,57	1,97	2,62	16,81	51,53	27,07	3,06	0,92	15,90	47,40	32,72				1,32	6,58	34,21	57,89		
könnyű elhelyezkedés	%	7,25	13,04	30,43	42,03	7,25	2,85	10,09	33,11	42,32	11,62	3,99	10,43	33,44	43,25	8,90	2,80	6,29	39,86	41,26	9,79	8,00	8,00	26,67	46,67
közel van a lakóhelyhez	%	11	11	12	22	14	49	60	115	136	98	42	42	78	103	64	18	22	50	36	18	10	17	21	18
szakmai érdeklődés	%	8,57	11,43	21,43	40,00	18,57	7,66	15,32	19,91	33,92	23,19	6,42	9,17	21,10	41,90	21,41	6,99	10,49	20,28	45,45	16,78	9,33	13,33	22,67	32,00
könnyű bekerülés	%	14,08	26,76	32,39	21,13	5,63	11,23	24,67	37,89	19,38	6,83	21,10	24,16	28,44	18,65	7,65	28,97	28,28	26,90	11,03	4,83	44,22	37,25	0,00	6,58
iskola jó hírneve	%	3	8	25	26	7	30	47	138	186	58	17	23	87	157	44	5	6	36	71	27	2	6	9	40
szülők tanácsára	%	4,35	11,59	36,23	37,68	10,14	6,54	10,24	30,07	40,52	12,64	5,18	7,01	26,52	47,87	13,41	3,45	4,14	24,83	48,97	18,62	2,63	7,89	11,84	52,63
ismerősök tanácsára	%	10	12	20	21	7	49	72	157	139	40	31	35	114	112	37	14	12	51	51	17	9	9	16	35
barátok tanácsára	%	14,29	17,14	28,57	30,00	10,00	10,72	15,75	34,35	30,42	8,75	9,42	10,64	34,65	34,04	11,25	9,66	8,28	35,17	35,17	17,21	11,84	11,84	21,05	46,05
tanácsára	%	15	19	16	17	1	77	73	138	147	22	46	48	141	81	12	20	23	58	35	9	9	22	28	15
tanácsára	%	22,06	27,94	33,53	25,00	1,47	16,85	15,97	30,20	32,17	4,81	14,02	14,63	42,99	24,70	3,66	13,79	15,86	40,00	24,14	6,21	11,84	28,95	36,84	19,74
tanácsára	%	17	19	20	14	1	100	83	149	109	17	62	58	140	60	7	27	24	66	22	6	11	22	29	14
tanácsára	%	23,94	26,76	28,17	19,72	1,41	21,83	18,13	32,53	23,80	3,71	18,96	17,74	42,81	18,35	2,14	18,62	16,55	45,52	15,17	4,14	14,28	28,95	38,16	18,42
tanácsára	%	28	13	26	5	5	133	93	149	70	12	68	64	134	53	9	28	24	61	26	6	19	18	22	16
tanácsára	%	39,44	18,31	28,17	7,04	7,04	29,10	20,35	32,60	15,32	2,63	20,73	19,51	40,85	16,16	2,74	19,31	16,55	42,07	17,93	4,14	25,00	23,68	28,95	21,05
magas szintű tanácsadási oktatás	%	5,80	15,94	27,54	39,13	11,59	7,22	12,47	25,38	42,67	12,25	5,20	11,01	19,27	47,71	16,82	4,14	6,21	17,93	51,03	20,69		5,33	13,33	42,67
iskola jó kapcsolatai	%	23	14	25	7	1	124	95	187	41	10	72	58	159	28	10	41	22	66	13	2	20	17	31	7
	%	32,86	20,00	35,71	10,00	1,43	27,13	20,79	40,92	8,97	2,18	22,02	17,74	48,62	8,56	3,06	28,47	15,28	45,83	9,03	1,39	26,67	22,67	41,33	9,33

11. Táblázat – Iskolaválasztás tanulói válaszok (édesapa legmagasabb végzettsége szerint)

Függő változók: iskolaválasztás szempontjai		Független változó az iskola típusa				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
továbbtanulás (tanulói válasz)	Between Groups	51,036	2	25,518	37,148	,000
	Within Groups	777,603	1132	,687		
	Total	828,640	1134			
szakmai érdeklődés (tanulói válasz)	Between Groups	105,975	2	52,987	41,155	,000
	Within Groups	1453,612	1129	1,288		
	Total	1559,587	1131			
könnyű bekerülés (tanulói válasz)	Between Groups	61,959	2	30,979	24,043	,000
	Within Groups	1457,295	1131	1,289		
	Total	1519,253	1133			
iskola jó hírneve (tanulói válasz)	Between Groups	38,985	2	19,492	19,639	,000
	Within Groups	1126,499	1135	,993		
	Total	1165,484	1137			
szülők tanácsára (tanulói válasz)	Between Groups	21,713	2	10,856	8,757	,000
	Within Groups	1407,138	1135	1,240		
	Total	1428,851	1137			
ismerősök tanácsára (tanulói válasz)	Between Groups	9,430	2	4,715	3,881	,021
	Within Groups	1375,301	1132	1,215		
	Total	1384,731	1134			
barátok tanácsára (tanulói válasz)	Between Groups	10,480	2	5,240	4,379	,013
	Within Groups	1358,297	1135	1,197		
	Total	1368,778	1137			
tanárok tanácsára (tanulói válasz)	Between Groups	83,353	2	41,677	35,300	,000
	Within Groups	1338,833	1134	1,181		
	Total	1422,186	1136			
magas színvonalú oktatás (tanulói válasz)	Between Groups	112,342	2	56,171	54,447	,000
	Within Groups	1165,783	1130	1,032		
	Total	1278,125	1132			
továbbtanulás (szülői válasz)	Between Groups	58,500	2	29,250	40,067	,000
	Within Groups	822,012	1126	,730		
	Total	880,512	1128			
könnyű elhelyezkedés (szülői válasz)	Between Groups	52,064	2	26,032	23,868	,000
	Within Groups	1215,003	1114	1,091		
	Total	1267,067	1116			
könnyű bekerülés (szülői válasz)	Between Groups	72,991	2	36,495	31,209	,000
	Within Groups	1306,206	1117	1,169		
	Total	1379,196	1119			
iskola jó hírneve (szülői válasz)	Between Groups	15,648	2	7,824	9,037	,000
	Within Groups	972,235	1123	,866		
	Total	987,883	1125			
tanárok tanácsára (szülői válasz)	Between Groups	36,310	2	18,155	15,982	,000
	Within Groups	1273,406	1121	1,136		
	Total	1309,715	1123			
magas színvonalú oktatás (szülői válasz)	Between Groups	44,101	2	22,050	27,420	,000
	Within Groups	902,269	1122	,804		
	Total	946,370	1124			
iskola jó külföldi kapcsolatai (szülői válasz)	Between Groups	10,021	2	5,010	5,057	,007
	Within Groups	1110,630	1121	,991		
	Total	1120,650	1123			

12. Táblázat – Az iskolaválasztás iskolatípustól való függése

Függő változók: iskolaválasztás szempontjai		Független változó a tanuló neve				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
továbbtanulás	Between Groups	15,150	1	15,150	21,079	,000
	Within Groups	810,038	1127	,719		
	Total	825,189	1128			
szakmai érdeklődés	Between Groups	28,204	1	28,204	20,747	,000
	Within Groups	1528,013	1124	1,359		
	Total	1556,218	1125			
tanárok tanácsára	Between Groups	8,023	1	8,023	6,412	,011
	Within Groups	1412,663	1129	1,251		
	Total	1420,686	1130			
magas színvonalú oktatás	Between Groups	23,940	1	23,940	21,540	,000
	Within Groups	1250,344	1125	1,111		
	Total	1274,284	1126			
iskola jó külföldi kapcsolatai	Between Groups	5,474	1	5,474	5,073	,024
	Within Groups	1213,940	1125	1,079		
	Total	1219,414	1126			

13. Táblázat – Az iskolaválasztás nemektől való függése

Függő változók: iskolaválasztás szempontjai		Független változó az édesanya legmagasabb végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
továbbtanulás	Between Groups	19,479	6	3,246	4,613	,000
	Within Groups	788,260	1120	,704		
	Total	807,739	1126			
közel van a lakóhelyhez	Between Groups	19,994	6	3,332	2,108	,050
	Within Groups	1775,197	1123	1,581		
	Total	1795,190	1129			
könnyű bekerülés	Between Groups	71,476	6	11,913	9,313	,000
	Within Groups	1431,430	1119	1,279		
	Total	1502,906	1125			
iskola jó hírneve	Between Groups	28,249	6	4,708	4,674	,000
	Within Groups	1131,167	1123	1,007		
	Total	1159,416	1129			
szülők tanácsára	Between Groups	23,754	6	3,959	3,180	,004
	Within Groups	1398,201	1123	1,245		
	Total	1421,955	1129			
tanárok tanácsára	Between Groups	24,456	6	4,076	3,296	,003
	Within Groups	1387,714	1122	1,237		
	Total	1412,170	1128			
magas színvonalú oktatás	Between Groups	57,647	6	9,608	8,907	,000
	Within Groups	1206,018	1118	1,079		
	Total	1263,666	1124			

14. Táblázat – Az iskolaválasztás édesanya legmagasabb iskolai végzettségétől való függése

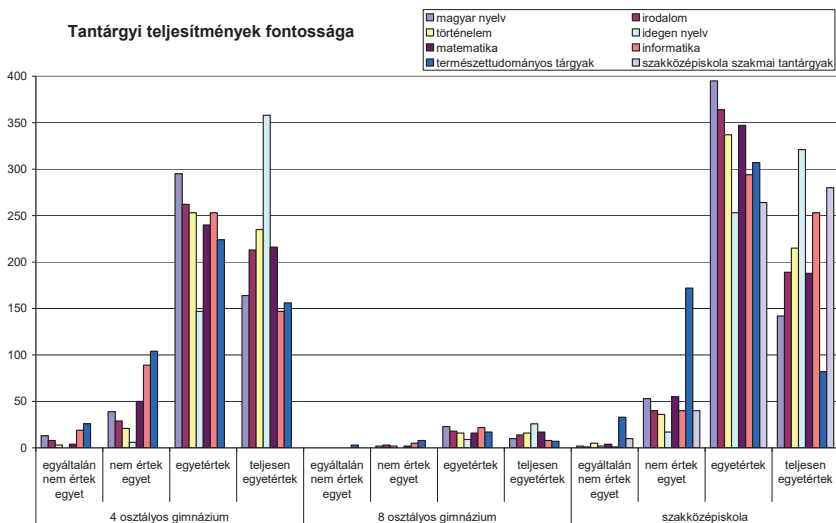
Függő változók: iskolaválasztás szempontjai		Független változó az édesapa legmagasabb végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
továbbtanulás	Between Groups	21,623	5	4,325	6,059	,000
	Within Groups	765,838	1073	,714		
	Total	787,461	1078			
könnyű bekerülés	Between Groups	65,171	5	13,034	10,152	,000
	Within Groups	1373,717	1070	1,284		
	Total	1438,888	1075			
iskola jó hírneve	Between Groups	24,376	5	4,875	4,850	,000
	Within Groups	1079,490	1074	1,005		
	Total	1103,867	1079			
tanárok tanácsára	Between Groups	19,910	5	3,982	3,187	,007
	Within Groups	1342,031	1074	1,250		
	Total	1361,941	1079			
magas színvonalú oktatás	Between Groups	48,289	5	9,658	8,844	,000
	Within Groups	1168,413	1070	1,092		
	Total	1216,703	1075			

15. Táblázat – Az iskolaválasztás édesapa legmagasabb iskolai végzettségétől való függése

Függő változók: iskolaválasztás szempontjai		Független változó az otthoni könyvek száma				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
továbbtanulás (tanulói válasz)	Between Groups	14,108	5	2,822	3,897	,002
	Within Groups	811,631	1121	,724		
	Total	825,739	1126			
könnyű bekerülés (tanulói válasz)	Between Groups	48,657	5	9,731	7,476	,000
	Within Groups	1457,859	1120	1,302		
	Total	1506,516	1125			
iskola jó hírneve (tanulói válasz)	Between Groups	12,273	5	2,455	2,408	,035
	Within Groups	1145,533	1124	1,019		
	Total	1157,806	1129			
magas színvonalú oktatás (tanulói válasz)	Between Groups	39,389	5	7,878	7,173	,000
	Within Groups	1228,922	1119	1,098		
	Total	1268,311	1124			
iskola jó külföldi kapcsolatai (tanulói válasz)	Between Groups	12,988	5	2,598	2,422	,034
	Within Groups	1200,212	1119	1,073		
	Total	1213,200	1124			
továbbtanulás (szülői válasz)	Between Groups	23,638	5	4,728	6,209	,000
	Within Groups	849,763	1116	,761		
	Total	873,401	1121			
könnyű elhelyezkedés (szülői válasz)	Between Groups	32,380	5	6,476	5,833	,000
	Within Groups	1225,801	1104	1,110		
	Total	1258,181	1109			
könnyű bekerülés (szülői válasz)	Between Groups	56,823	5	11,365	9,608	,000
	Within Groups	1309,427	1107	1,183		
	Total	1366,250	1112			
iskola jó hírneve (szülői válasz)	Between Groups	14,313	5	2,863	3,305	,006
	Within Groups	964,053	1113	,866		
	Total	978,366	1118			
magas színvonalú oktatás (szülői válasz)	Between Groups	29,557	5	5,911	7,218	,000
	Within Groups	910,665	1112	,819		
	Total	940,222	1117			

16. Táblázat – Az iskolaválasztás otthoni könyvek számától való függése

7. számú melléklet – Tantárgyi elfogadottság

13. ábra – Tantárgyi teljesítmények fontossága iskolatípusonként (tanulói válaszok)

		napi tanulási idő																															
		kevesebb, mint fél órát						kb. fél órát						kb. egy órát						kb. 2 órát						2 óránál többet							
		egyháttalan nem érték egyet		nem érték egyet		egygyetérték		teljesen egygyetérték		egyháttalan nem érték egyet		nem érték egyet		egygyetérték		teljesen egygyetérték		egyháttalan nem érték egyet		nem érték egyet		egygyetérték		teljesen egygyetérték		egyháttalan nem érték egyet		nem érték egyet		egygyetérték		teljesen egygyetérték	
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
magyar nyelv	Count	3	5,17	14	24,14	29	50,00	12	20,69	3	15,45	19	77	24	19,51	6	8,82	35	275	81	69,27	20,40	0,26	5,00	237	123	2	7	95	76			
	%	5,17	24,14	50,00	20,69	2,44	15,45	62,60	19,51	1,51	8,82	69,27	20,40	0,26	5,00	237	123	2	7	95	76												
irodalom	Count	2	3,45	24	29	13	22,41	1,63	9,76	66,67	21,95	1,01	7,54	61,06	30,40	3,14	53,40	43,46	0,56	2,22	47,78	49,44											
	%	3,45	24,14	50,00	22,41	1,63	9,76	66,67	21,95	1,01	7,54	61,06	30,40	3,14	53,40	43,46	0,56	2,22	47,78	49,44													
történelem	Count	1	1,72	7	32	18	31,03	0,81	8,13	58,54	32,52	1,52	6,31	59,85	32,32	3,66	48,43	47,91	1,67	44,44	53,89												
	%	1,72	12,07	55,17	31,03	0,81	8,13	58,54	32,52	1,52	6,31	59,85	32,32	3,66	48,43	47,91	1,67	44,44	53,89														
idegen nyelv	Count	1	1,72	3,45	46,55	48,28	0,82	3,28	42,62	53,28	10	165	224	5	122	254	2	43	134														
	%	1,72	3,45	46,55	48,28	0,82	3,28	42,62	53,28	10	165	224	5	122	254	2	43	134															
matematika	Count	1	1,72	9	28	20	11	63	47	5	46	217	131	1	26	199	155	15	96	68													
	%	1,72	15,52	48,28	34,48	0,82	9,02	51,64	38,52	1,25	11,53	54,39	32,83	0,26	6,82	52,23	40,68	8,38	53,63	37,99													
informatika	Count		5	23	29	2	12	54	54	10	41	209	136	6	48	195	130	2	28	88	59												
	%		8,77	40,35	50,88	1,64	9,84	44,26	44,26	2,53	10,35	52,78	34,34	1,58	12,66	51,45	34,30	1,13	15,82	49,72	33,33												
természettudományos tárgyak	Count	4	7,02	18	29	6	11	35	55	21	23	119	183	73	15	86	190	91	9	26	91	54											
	%	7,02	31,58	50,88	10,53	9,02	28,69	45,08	17,21	5,78	29,90	45,98	18,34	3,93	22,51	49,74	23,82	5,00	14,44	50,56	30,00												
szakközépiskola	Count	2	3	17	19	3	3	28	44	3	20	114	104	1	10	80	83	1	4	25	30												
szakmai tantárgyak	%	4,88	7,32	41,46	46,34	3,85	3,85	35,90	56,41	1,24	8,30	47,30	43,15	0,57	5,75	45,98	47,70	1,67	6,67	41,67	50,00												

17. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága napi tanulási idő szerint (tanulói válaszok)

		az iskolába járás kedveltsége															
		egyáltalán nem szeret				kicsit				közepesen				szeret			
		egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
magyar nyelv	Count	4	9	56	23	1	23	98	41	5	41	317	119	3	17	219	111
	%	4,35	9,78	60,87	25,00	0,61	14,11	60,12	25,15	1,04	8,51	65,77	24,69	0,86	4,86	62,57	31,71
irodalom	Count	2	9	54	27	1	12	90	50	3	29	290	161	1	19	180	153
	%	2,17	9,78	58,70	29,35	0,62	7,41	61,11	30,86	0,62	6,00	60,04	33,33	0,28	5,38	50,99	43,34
történelem	Count	3	11	46	32	1	10	95	56	2	25	278	177	2	10	166	174
	%	3,26	11,96	50,00	34,78	0,62	6,17	58,64	34,57	0,41	5,19	57,68	36,72	0,57	2,84	47,16	49,43
idegen nyelv	Count	2	3	39	48		6	80	77		9	187	287		3	89	258
	%	2,17	3,26	42,39	52,17		3,68	49,08	47,24		1,86	38,72	59,42		0,86	25,43	73,71
matematika	Count	1	11	50	30		19	87	56	3	44	279	156	4	29	164	156
	%	1,09	11,96	54,35	32,61		11,73	53,70	34,57	0,62	9,13	57,88	32,37	1,13	8,22	46,46	44,19
informatika	Count	1	15	43	31	4	17	77	65	7	51	246	173	6	45	180	119
	%	1,11	16,67	47,78	34,44	2,45	10,43	47,24	39,88	1,47	10,69	51,57	36,27	1,71	12,86	51,43	34,00
természettudományos tárgyak	Count	13	29	41	9	10	48	79	26	21	130	244	85	14	68	163	108
	%	14,13	31,52	44,57	9,78	6,13	29,45	48,47	15,95	4,38	27,08	50,83	17,71	3,97	19,26	46,18	30,59
szakközépiskola	Count	2	5	21	26	1	11	52	39	4	10	129	137	3	11	57	65
szakmai tantárgyak	%	3,70	9,26	38,89	48,15	0,97	10,68	50,49	37,86	1,43	3,57	46,07	48,93	2,21	8,09	41,91	47,79

18. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az iskolába járás kedveltsége alapján (tanulói válaszok)

		az iskolai teljesítménnyel való elégedettség															
		nagyon elégedetlen				elégedetlen				közepesen elégedett				elégedett			
		egyáltalán nem érek egyet	nem érek egyet	egyetérek	teljesen egyetérek	egyáltalán nem érek egyet	nem érek egyet	egyetérek	teljesen egyetérek	egyáltalán nem érek egyet	nem érek egyet	egyetérek	teljesen egyetérek	egyáltalán nem érek egyet	nem érek egyet	egyetérek	teljesen egyetérek
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
magyar nyelv	Count	3	26	19	27	128	62	6	39	356	147	6	22	181	71	1	20
	%	6,25	54,17	39,58	0,91	12,33	58,45	28,31	1,09	7,12	64,96	26,82	2,14	7,86	64,64	25,36	2,56
irodalom	Count	1	28	20	2	19	121	78	2	35	321	190	4	16	156	104	1
	%	2,04	57,14	40,82	0,91	8,64	55,00	35,45	0,36	6,39	58,58	34,67	1,43	5,71	55,71	37,14	2,50
történelem	Count	3	22	24	5	17	123	74		27	304	216	3	12	136	129	
	%	6,12	44,90	48,98	2,28	7,76	56,16	33,79		4,94	55,58	39,49	1,07	4,29	48,57	46,07	
idegen nyelv	Count	2	17	30	1	7	84	127		7	229	312		6	70	203	1
	%	4,08	34,69	61,22	0,46	3,20	38,36	57,99		1,28	41,79	56,93		2,15	25,09	72,76	2,50
matematika	Count	7	22	20	3	22	126	69	4	58	309	177	1	19	125	134	
	%	14,29	44,90	40,82	1,36	10,00	57,27	31,36	0,73	10,58	56,39	32,30	0,36	6,81	44,80	48,03	
informatika	Count	1	9	16	23	4	26	102	85	9	61	286	188	5	35	136	101
	%	2,04	18,37	32,65	46,94	1,84	11,98	47,00	39,17	1,65	11,21	52,57	34,56	1,81	12,64	49,10	36,46
természettudományos tárgyak	Count	5	18	13	13	13	67	91	47	34	142	271	102	9	49	148	73
	%	10,20	36,73	26,53	26,53	5,96	30,73	41,74	21,56	6,19	25,87	49,36	18,58	3,23	17,56	53,05	26,16
szakközépiskola	Count	1	3	6	18	4	9	64	60	4	19	135	137		8	51	62
szakmai tantárgyak	%	3,57	10,71	21,43	64,29	2,92	6,57	46,72	43,80	1,36	6,44	45,76	46,44		6,61	42,15	51,24
																8,33	58,33

19. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az iskolai teljesítménnyel való elégedettség alapján (tanulói válaszok)

		emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma											
		1				2				3			
		egyáltalán nem érték egyét	nem érték egyét	egyétérték	teljesen egyétérték	egyáltalán nem érték egyét	nem érték egyét	egyétérték	teljesen egyétérték	egyáltalán nem érték egyét	nem érték egyét	egyétérték	teljesen egyétérték
magyar nyelv	Count	2	16	138	41	7	43	266	149	1		7	14
	%	1,02	8,12	70,05	20,81	1,51	9,25	57,20	32,04	4,55		31,82	63,64
irodalom	Count	1	15	121	61	6	27	231	202	1		4	17
	%	0,51	7,58	61,11	30,81	1,29	5,79	49,57	43,35	4,55		18,18	77,27
történelem	Count		13	107	78	3	18	219	225			8	14
	%		6,57	54,04	39,39	0,65	3,87	47,10	48,39			36,36	63,64
idegen nyelv	Count		4	66	128	1	8	126	329			4	18
	%		2,02	33,33	64,65	0,22	1,72	27,16	70,91			18,18	81,82
matematika	Count	2	26	97	73	2	40	224	198		1	10	11
	%	1,01	13,13	48,99	36,87	0,43	8,62	48,28	42,67	4,55		45,45	50,00
informatika	Count	2	14	111	70	15	83	209	153		2	12	8
	%	1,02	7,11	56,35	35,53	3,26	18,04	45,43	33,26	9,09		54,55	36,36
természettudományos tárgyak	Count	7	60	92	38	26	92	205	142	1	5	9	7
	%	3,55	30,46	46,70	19,29	5,59	19,78	44,09	30,54	4,55	22,73	40,91	31,82
szakközépiskola szakmai tantárgyak	Count	1	5	42	44	2	18	44	58		1	2	3
	%	1,09	5,43	45,65	47,83	1,64	14,75	36,07	47,54		16,67	33,33	50,00

20. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma szerint (tanulói válaszok)

		a tanuló által elért kívánt végzettség																			
		érettségi				szakképesítés				főiskola				egyetem				tudományos fokozat			
		egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egy érték	teljesen egy érték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egy érték	teljesen egy érték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egy érték	teljesen egy érték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egy érték	teljesen egy érték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egy érték	teljesen egy érték
	Count	1	2	57	15	15	69	21	4	33	259	91	8	35	261	148					
magyar nyelv	%	1,33	2,67	76,00	20,00	14,29	65,71	20,00	1,03	8,53	66,93	23,51	1,77	7,74	57,74	32,74	7,46	52,24	20,30	47,37	
irodalom	Count	1	5	55	14	13	71	23	1	25	236	127	6	25	220	200	3	31	33	33	
	%	1,33	6,67	73,33	18,67	12,15	66,36	21,50	0,26	6,43	60,67	32,65	1,33	5,54	48,78	44,35	4,48	46,27	49,25	49,25	
történelem	Count	1	4	54	16	1	10	67	29	2	24	225	137	1	16	206	227	1	29	37	
	%	1,33	5,33	72,00	21,33	0,93	9,35	62,62	27,10	0,52	6,19	57,99	35,31	0,22	3,56	45,78	50,44	1,49	43,28	55,22	
idegen nyelv	Count	1	2	43	29		7	59	41	1	9	165	213		3	101	346		2	15	
	%	1,33	2,67	57,33	38,67		6,54	55,14	38,32	0,26	2,32	42,53	54,90		0,67	22,44	76,89		2,99	22,39	
matematika	Count		9	45	21		11	72	24	4	47	230	107	3	34	201	213		2	28	
	%		12,00	60,00	28,00		10,28	67,29	22,43	1,03	12,11	59,28	27,58	0,67	7,54	44,57	47,23		3,03	42,42	
informatika	Count	2	6	45	22		10	60	36	6	37	192	152	11	63	216	157		11	33	
	%	2,67	8,00	60,00	29,33		9,43	56,60	33,96	1,55	9,56	49,61	39,28	2,46	14,09	48,32	35,12		16,67	50,00	
természettudományos tárgyak	Count	4	20	42	9	6	26	62	12	22	118	191	58	18	101	210	121	5	6	18	
	%	5,33	26,67	56,00	12,00	5,66	24,53	58,49	11,32	5,66	30,33	49,10	14,91	4,00	22,44	46,67	26,89	7,46	8,96	26,87	
szakközépiskola szakmai tantárgyak	Count	2	2	37	26	1	4	53	40	4	14	103	126	1	15	51	69	2	3	5	
	%	2,99	2,99	55,22	38,81	1,02	4,08	54,08	40,82	1,62	5,67	41,70	51,01	0,74	11,03	37,50	50,74	15,38	23,08	23,08	

21. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága a tanuló által elért kívánt végzettség szerint (tanulói válaszok)

		szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi vizsga							
		igen			nem				
		egyáltalán nem érték egyét	nem érték egyét	egyétérték	teljesen egyétérték	egyáltalán nem érték egyét	nem érték egyét	egyétérték	teljesen egyétérték
magyar nyelv	Count	8	49	322	174	4	24	222	85
	%	1,45	8,86	58,23	31,46	1,19	7,16	66,27	25,37
irodalom	Count	6	28	284	235	2	23	212	100
	%	1,08	5,06	51,36	42,50	0,59	6,82	62,91	29,67
történelem	Count	2	18	251	280	2	19	208	108
	%	0,36	3,27	45,55	50,82	0,59	5,64	61,72	32,05
idegen nyelv	Count		7	153	392	2	11	161	161
	%		1,27	27,72	71,01	0,60	3,28	48,06	48,06
matematika	Count	4	51	264	233	3	35	201	96
	%	0,72	9,24	47,83	42,21	0,90	10,45	60,00	28,66
informatika	Count	12	73	277	186	5	37	169	123
	%	2,19	13,32	50,55	33,94	1,50	11,08	50,60	36,83
természettudományos tárgyak	Count	28	118	244	161	17	89	177	54
	%	5,08	21,42	44,28	29,22	5,04	26,41	52,52	16,02
szakközépiskola szakmai tantárgyak	Count	3	12	68	79	5	17	117	119
	%	1,85	7,41	41,98	48,77	1,94	6,59	45,35	46,12

22. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége alapján (tanulói válaszok)

		édesanya legmagasabb iskolai végzettsége																											
		nem fejezte be az általános iskolát				általános iskola				szakmunkásképző				érettségi				főiskola				egyetem				tudományos fokozat			
		számlált nem éretk száml	száml nem éretk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml	száml erettk száml		
magyar nyelv	Count	2	1	1	6	69	22	3	20	196	78	5	41	260	119	2	23	144	72	4	3	35	21				2	1	
	%	66,67	33,33	1,02	6,12	70,41	22,45	1,01	6,73	65,99	26,26	1,18	9,65	61,18	28,00	0,83	9,54	59,75	29,88	6,35	4,76	55,56	33,33			66,67	33,33		
irodalom	Count	3			9	63	27	1	15	171	110	4	29	239	152	2	15	133	94	2	3	29	29				1	2	
	%	100,00			9,09	63,64	27,27	0,34	5,05	57,58	37,04	0,94	6,84	56,37	35,85	0,82	6,15	54,51	38,52	3,17	4,76	46,03	46,03			33,33	66,67		
történelem	Count	2	1		4	63	31	2	17	176	102	3	23	219	180	1	12	116	113	2	3	24	34				3		
	%	66,67	33,33		4,08	64,29	31,63	0,67	5,72	59,26	34,34	0,71	5,41	51,53	42,35	0,41	4,96	47,93	46,69	3,17	4,76	38,10	53,97				100,00		
idegen nyelv	Count	1	2	1	1	50	46		5	128	163	1	13	139	271		3	73	168		1	14	48				3		
	%	33,33	66,67	1,02	1,02	51,02	46,94		1,69	43,24	55,07	0,24	3,07	32,78	63,92		1,23	29,92	68,85		1,59	22,22	76,19				100,00		
matematika	Count	2	1		7	62	30	2	27	173	93	4	45	214	161	2	20	123	99		4	26	33				1	2	
	%	66,67	33,33		7,07	62,63	30,30	0,68	9,15	58,64	31,53	0,94	10,61	50,47	37,97	0,82	8,20	50,41	40,57		6,35	41,27	52,38			33,33	66,67		
informatika	Count	2	1	1	7	56	35	8	28	152	105	5	46	211	159	3	36	118	84	3	14	27	19			1	1	1	
	%	66,67	33,33	1,01	7,07	56,57	35,35	2,73	9,56	51,88	35,84	1,19	10,93	50,12	37,77	1,24	14,94	48,96	34,85	4,76	22,22	42,86	30,16			33,33	33,33	33,33	
természettudományos tárgyak	Count	1	1	1	6	29	51	12	10	81	148	58	24	111	202	87	18	50	115	60	4	8	26	25			2	1	
	%	33,33	33,33	33,33	6,12	29,59	52,04	12,24	3,37	27,27	49,83	19,53	5,66	26,18	47,64	20,52	7,41	20,58	47,33	24,69	6,35	12,70	41,27	39,68			66,67	33,33	
szakközépiskola szakmai tantárgyak	Count		1	1	3	37	32	2	7	93	95	4	20	94	107	3	9	33	36		1	5	3						
	%		50,00	50,00	1,37	41,11	50,68	43,84	1,02	3,55	47,21	48,22	1,78	8,89	41,78	47,56	3,70	11,11	40,74	44,44		11,11	55,56	33,33					

23. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint (tanulói válaszok)

		édesapa legmagasabb iskolai végzettsége																							
		általános iskola				szakmunkásképző				érettségi				főiskola				egyetem				tudományos fokozat			
		egyetemen nem érettség	hum érettség	egyetemen	teljesen egyetemen	egyetemen nem érettség	hum érettség	egyetemen	teljesen egyetemen	egyetemen nem érettség	hum érettség	egyetemen	teljesen egyetemen	egyetemen nem érettség	hum érettség	egyetemen	teljesen egyetemen	egyetemen nem érettség	hum érettség	egyetemen	teljesen egyetemen	egyetemen nem érettség	hum érettség	egyetemen	teljesen egyetemen
magyar nyelv	Count	5	50	16	4	38	289	127	4	28	197	100	3	13	91	36	3	7	42	24			3		
	%	7.04	70.42	22.54	0.87	8.30	63.10	27.73	1.22	8.51	59.88	30.40	2.10	9.09	63.64	25.17	3.95	9.21	55.26	31.58			100.00		
irodalom	Count	5	44	22	2	30	272	156	2	24	167	136	2	8	80	54	2	3	43	28			1	2	
	%	7.04	61.97	30.99	0.43	6.52	59.13	33.91	0.61	7.29	50.76	41.34	1.39	5.56	55.56	37.50	2.63	3.95	56.58	36.84			33.33	66.67	
történelem	Count	1	3	47	20	2	26	253	178	2	20	162	145	2	7	72	62	1	1	38	36			1	2
	%	1.41	4.23	66.20	28.17	0.44	5.66	55.12	38.78	0.61	6.08	49.24	44.07	1.40	4.90	50.35	43.36	1.32	1.32	50.00	47.37			33.33	66.67
idegen nyelv	Count	3	3	31	36	7	194	257		9	95	225	1	3	43	98		1	21	54			1	2	
	%	1.41	4.23	43.66	50.70	1.53	42.36	56.11		2.74	28.88	68.39	0.69	2.07	29.66	67.59		1.32	27.63	71.05			33.33	66.67	
matematika	Count	1	12	40	18	1	41	258	158	4	31	163	130	2	9	74	60		8	35	33			2	1
	%	1.41	16.90	56.34	25.35	0.22	8.95	56.33	34.50	1.22	9.45	49.70	39.63	1.38	6.21	51.03	41.38		10.53	46.05	43.42			66.67	33.33
informatika	Count	2	7	39	23	7	43	237	167	4	44	152	126	2	17	72	54	5	18	33	19			2	1
	%	2.82	9.86	54.93	32.39	1.54	9.47	52.20	36.78	1.23	13.50	46.63	38.65	1.38	11.72	49.66	37.24	6.67	24.00	44.00	25.33			66.67	33.33
természettudományos tárgyak	Count	9	19	31	12	15	118	247	80	22	82	142	81	11	29	66	38	5	15	33	23			1	2
	%	12.68	26.76	43.66	16.90	3.26	25.65	53.70	17.39	6.73	25.08	43.43	24.77	7.64	20.14	45.83	26.39	6.58	19.74	43.42	30.26			33.33	66.67
szakközépiskola szakmai tantárgyak	Count	1	20	29	4	11	134	139	5	18	70	75	3	17	20			5	3	2					
	%	2.00	40.00	58.00	1.39	3.82	46.53	48.26	2.98	10.71	41.67	44.64	7.50	42.50	50.00			50.00	30.00	20.00					

24. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint (tanulói válaszok)

		otthoni könyvek száma																							
		0-50 könyv				51-150 könyv				151-300 könyv				301-600 könyv				601-1000 könyv				1000-nél több könyv			
		egyalhalm nem érték egyet	nem érték egyet	egyének	teljesen egyének	egyalhalm nem érték egyet	nem érték egyet	egyének	teljesen egyének	egyalhalm nem érték egyet	nem érték egyet	egyének	teljesen egyének	egyalhalm nem érték egyet	nem érték egyet	egyének	teljesen egyének	egyalhalm nem érték egyet	nem érték egyet	egyének	teljesen egyének	egyalhalm nem érték egyet	nem érték egyet	egyének	teljesen egyének
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
magyar nyelv	Count	1	10	92	27	1	15	176	70	5	30	168	77	2	14	147	70	3	14	83	44	3	10	41	27
	%	0,77	7,69	70,77	20,77	0,38	5,73	67,18	26,72	1,79	10,71	60,00	27,50	0,86	6,01	63,09	30,04	2,08	9,72	57,64	30,56	3,70	12,35	50,62	33,33
irodalom	Count		7	88	35	1	18	152	91	2	19	153	107	2	10	133	89	3	10	76	56	1	8	35	37
	%		5,38	67,69	26,92	0,38	6,87	58,02	34,73	0,71	6,76	54,45	38,08	0,85	4,27	56,84	38,03	2,07	6,90	52,41	38,62	1,23	9,88	43,21	45,68
történelem	Count	1	9	93	26	2	11	150	100	4	17	140	120		12	115	107	1	8	70	65		2	32	46
	%	0,78	6,98	72,09	20,16	0,76	4,18	57,03	38,02	1,42	6,05	49,82	42,70		5,13	49,15	45,73	0,69	5,56	48,61	45,14		2,50	40,00	57,50
idegen nyelv	Count		2	73	55		6	102	153	2	4	91	183		3	66	165		3	49	93		5	24	52
	%		1,54	56,15	42,31		2,30	39,08	58,62	0,71	1,43	32,50	65,36		1,28	28,21	70,51		2,07	33,79	64,14		6,17	29,63	64,20
matematika	Count	1	9	88	32	1	26	152	83	3	27	145	105	1	21	113	98	1	16	69	59	1	6	32	42
	%	0,77	6,92	67,69	24,62	0,38	9,92	58,02	31,68	1,07	9,64	51,79	37,50	0,43	9,01	48,50	42,06	0,69	11,03	47,59	40,69	1,23	7,41	39,51	51,85
informatika	Count	4	12	75	38	6	23	133	99	2	32	129	113	3	29	123	79	3	26	64	50	2	12	41	25
	%	3,10	9,30	58,14	29,46	2,30	8,81	50,96	37,93	0,72	11,59	46,74	40,94	1,28	12,39	52,56	33,76	2,10	18,18	44,76	34,97	2,50	15,00	51,25	31,25
természettudományos tárgyak	Count	11	32	68	18	10	62	146	45	13	79	133	56	12	60	99	62	13	37	62	32	3	13	36	29
	%	8,53	24,81	52,71	13,95	3,80	23,57	55,51	17,11	4,63	28,11	47,33	19,93	5,15	25,75	42,49	26,61	9,03	25,69	43,06	22,22	3,70	16,05	44,44	35,80
szakközépiskola szakmai tantárgyak	Count	2	3	45	45	1	7	77	87	2	14	64	72	1	8	45	36	3	6	25	21	1	2	7	14
	%	2,11	3,16	47,37	47,37	0,58	4,07	44,77	50,58	1,32	9,21	42,11	47,37	1,11	8,89	50,00	40,00	5,45	10,91	45,45	38,18	4,17	8,33	29,17	58,33

25. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az otthon található könyvek száma alapján (tanuló válaszok)

		édesanya legmagasabb iskolai végzettsége																											
		nem fejezte be az általános iskolát				általános iskola				szakmunkásképző				érettségi				főiskola				egyetem				tudományos fokozat			
		számlálón nem érték egyet	nem érték egyet	egyetértek	teljesen egyetértek	számlálón nem érték egyet	nem érték egyet	egyetértek	teljesen egyetértek	számlálón nem érték egyet	nem érték egyet	egyetértek	teljesen egyetértek	számlálón nem érték egyet	nem érték egyet	egyetértek	teljesen egyetértek	számlálón nem érték egyet	nem érték egyet	egyetértek	teljesen egyetértek	számlálón nem érték egyet	nem érték egyet	egyetértek	teljesen egyetértek	számlálón nem érték egyet	nem érték egyet	egyetértek	teljesen egyetértek
magyar nyelv	Count		1	2		47	51		2	129	166		4	160	261		81	162			26	35				2	1		
	%		33.33	66.67		47.96	52.04		0.67	43.43	55.89		0.94	37.65	61.41		33.33	66.67			42.62	57.38				66.67	33.33		
irodalom	Count		1	2		53	45	3	143	151	1	3	170	251		2	80	160			28	33			2	1			
	%		33.33	66.67		54.08	45.92	1.01	48.15	50.84	0.24	0.71	40.00	59.06		0.83	33.06	66.12			45.90	54.10			66.67	33.33			
matematika	Count		2	1		4	53	41		7	157	133	2	13	200	210		6	89	149		3	17	43		3			
	%		66.67	33.33		4.08	54.08	41.84		2.36	52.86	44.78	0.47	3.06	47.06	49.41		2.46	36.48	61.07		4.76	26.98	68.25		100.00			
történelem	Count		2	1		1	56	41		13	156	127	2	6	196	219		4	97	142		1	26	34		2	1		
	%		66.67	33.33		1.02	57.14	41.84		4.39	52.70	42.91	0.47	1.42	46.34	51.77		1.65	39.92	58.44		1.64	42.62	55.74		66.67	33.33		
idegen nyelv	Count		2	1	1	2	42	53		1	100	196		3	114	308		1	35	207			10	53		2	1		
	%		66.67	33.33	1.02	2.04	42.86	54.08		0.34	33.67	65.99		0.71	26.82	72.47		0.41	14.40	85.19			15.87	84.13		66.67	33.33		
informatika	Count		3		1	1	50	46	2	11	124	160		11	190	224	1	8	98	136		4	22	37		3			
	%		100.00		1.02	1.02	51.02	46.94	0.67	3.70	41.75	53.87		2.59	44.71	52.71	0.41	3.29	40.33	55.97		6.35	34.92	58.73		100.00			

26. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint (szülői válaszok)

		édesapa legmagasabb iskolai végzettsége																							
		általános iskola				szakmunkásképző				érettségi				főiskola				egyetem				tudományos fokozat			
		egyetemen nem kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen nem kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen nem kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen nem kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen nem kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen nem kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek
		egyetemen nem kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen nem kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen nem kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen nem kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen nem kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen nem kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek	egyetemen kértek
magyar nyelv	Count		28	43		3	193	263		1	128	199		1	49	95		31	43				2	1	
	%		39,44	60,56	0,65	42,05	57,30	0,30	39,02	60,67		0,69	33,79	65,52		41,89	58,11					66,67	33,33		
irodalom	Count		35	36	4	211	243	2	132	194	1	2	45	97		33	41					2	1		
	%		49,30	50,70	0,87	46,07	53,06	0,61	40,24	59,15	0,69	1,38	31,03	66,90		44,59	55,41					66,67	33,33		
matematika	Count	1	38	32		14	232	213	2	9	152	166		5	48	92	2	24	50		1	2			
	%	1,41	53,52	45,07		3,05	50,54	46,41	0,61	2,74	46,20	50,46		3,45	33,10	63,45	2,63	31,58	65,79		33,33	66,67			
történelem	Count	1	42	28	1	16	226	213	1	3	156	168		3	56	86	1	31	42			2	1		
	%	1,41	59,15	39,44	0,22	3,51	49,56	46,71	0,30	0,91	47,56	51,22		2,07	38,62	59,31	1,35	41,89	56,76			66,67	33,33		
idegen nyelv	Count	2	25	44		1	151	307		2	83	243	1		20	124		1	11	64			1	2	
	%	2,82	35,21	61,97		0,22	32,90	66,88		0,61	25,30	74,09	0,69		13,79	85,52		1,32	14,47	84,21			33,33	66,67	
informatika	Count	2	31	38	2	12	204	241	1	12	144	171	1	4	57	83	4	29	43			1	2		
	%	2,82	43,66	53,52	0,44	2,61	44,44	52,51	0,30	3,66	43,90	52,13	0,69	2,76	39,31	57,24	5,26	38,16	56,58			33,33	66,67		

27. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint (szülői válaszok)

		otthoni könyvek száma																								
		0-50 könyv				51-150 könyv				151-300 könyv				301-600 könyv				601-1000 könyv				1000-nél több könyv				
		szágalulán nem érték egyet	nem érték egyet	egyetért	teljesen egyetérték	szágalulán nem érték egyet	nem érték egyet	egyetért	teljesen egyetérték	szágalulán nem érték egyet	nem érték egyet	egyetért	teljesen egyetérték	szágalulán nem érték egyet	nem érték egyet	egyetért	teljesen egyetérték	szágalulán nem érték egyet	nem érték egyet	egyetért	teljesen egyetérték	szágalulán nem érték egyet	nem érték egyet	egyetért	teljesen egyetérték	
magyar nyelv	Count		71	58		1	109	153		2	114	165		1	83	150		1	43	99		1	26	53		
			55,04	44,96		0,38	41,44	58,17		0,71	40,57	58,72		0,43	35,47	64,10		0,70	30,07	69,23		1,25	32,50	66,25		
irodalom	Count		2	73	54		2	120	140		3	123	155		1	86	147		45	98	1		30	49		
		1,55	56,59	41,86		0,76	45,80	53,44		1,07	43,75	55,16		0,43	36,75	62,82		31,47	68,53	1,25		37,50	61,25			
matematika	Count		2	70	57		9	134	120	1	9	145	126		6	96	132		6	51	88	1	2	23	55	
		1,55	54,26	44,19		3,42	50,95	45,63	0,36	3,20	51,60	44,84		2,56	41,03	56,41		4,14	35,17	60,69	1,23	2,47	28,40	67,90		
történelem	Count		5	75	48		1	9	141	111		5	133	142		3	105	125		1	53	89		2	29	49
		3,91	55,59	37,50	0,38	3,44	53,82	42,37		1,79	47,50	50,71	0,43	1,28	44,87	53,42		0,70	37,06	62,24		2,50	36,25	61,25		
idegen nyelv	Count		60	69	1		2	94	166		1	73	207		1	47	186		1	18	126		1	13	66	
		46,51	53,49	0,38	0,76	35,74	63,12		0,36	25,98	73,67		0,43	20,09	79,49		0,69	12,41	86,90		1,25	16,25	82,50			
informatika	Count		8	65	56	4	7	117	135		11	122	148		5	97	132		4	55	86		1	32	47	
		6,20	50,39	43,41	1,52	2,66	44,49	51,33		3,91	43,42	52,67		2,14	41,45	56,41		2,76	37,93	59,31		1,25	40,00	58,75		

28. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az otthon található könyvek száma alapján (szülői válaszok)

		mennyre szeret gyermekük iskolába járni															
		egyáltalán nem szeret				kicsit				közepesen				szeret			
		egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet	egyáltalán nem érték egyet
		Count	18	20	2	47	42	3	192	243	1	178	326		12	50	
		%	47,37	52,63	2,20	51,65	46,15	0,68	43,84	55,48	0,20	35,25	64,55		19,35	80,65	
magyar nyelv	Count	1	17	20	1	46	44	1	4	212	220	2	190	313	13	49	
	%	2,63	44,74	52,63	1,10	50,55	48,35	0,23	0,92	48,51	50,34	0,40	37,62	61,98	20,97	79,03	
irodalom	Count	6	18	14	5	48	38	2	13	212	211	8	223	277	19	41	
	%	15,79	47,37	36,84	5,49	52,75	41,76	0,46	2,97	48,40	48,17	1,57	43,90	54,53	3,23	30,65	66,13
matematika	Count	2	20	16	3	49	39	1	13	237	186	1	7	213	282	18	44
	%	5,26	52,63	42,11	3,30	53,85	42,86	0,23	2,97	54,23	42,56	0,20	1,39	42,35	56,06	29,03	70,97
történelem	Count	3	15	20	1	29	61	1	2	143	292	1	114	392	6	56	
	%	7,89	39,47	52,63	1,10	31,87	67,03	0,23	0,46	32,65	66,67	0,20	22,49	77,32	9,68	90,32	
idegen nyelv	Count	7	20	11	1	6	42	1	11	197	229	1	10	211	285	2	39
	%	18,42	52,63	28,95	1,10	6,59	46,15	0,23	2,51	44,98	52,28	0,20	1,97	41,62	56,21	3,23	62,90
informatika	Count																
	%																

29. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az iskolába járás kedveltsége alapján (szülői válaszok)

		mennvire elégedettek gyermekük iskolai teljesítményével															
		nagyon elégedetlen				elégedetlen				közepesen elégedett				elégedett			
		egyáltalán nem éretek egyet	nem éretek egyet	egyetérek	teljesen egyetérek	egyáltalán nem éretek egyet	nem éretek egyet	egyetérek	teljesen egyetérek	egyáltalán nem éretek egyet	nem éretek egyet	egyetérek	teljesen egyetérek	egyáltalán nem éretek egyet	nem éretek egyet	egyetérek	teljesen egyetérek
magyar nyelv	Count		13	23			1	58	89		2	206	283		3	140	214
	%		36,11	63,89			0,68	39,19	60,14		0,41	41,96	57,64		0,84	39,22	59,94
irodalom	Count		15	21	1	3	58	86		3	221	266		2	148	207	
	%		41,67	58,33	0,68	2,03	39,19	58,11		0,61	45,10	54,29		0,56	41,46	57,98	
matematika	Count	2	16	18		3	76	69	1	20	233	238	1	8	157	192	
	%	5,56	44,44	50,00		2,03	51,35	46,62	0,20	4,07	47,36	48,37	0,28	2,23	43,85	53,63	
történelem	Count	1	17	18	1	6	69	71	1	12	242	234		6	170	181	
	%	2,78	47,22	50,00	0,68	4,08	46,94	48,30	0,20	2,45	49,49	47,85		1,68	47,62	50,70	
idegen nyelv	Count	1		10	25		3	46	99		3	156	333		1	85	272
	%	2,78		27,78	69,44		2,03	31,08	66,89		0,61	31,71	67,68		0,28	23,74	75,98
informatika	Count	2	14	20		5	67	76	3	18	208	263		10	163	185	1
	%	5,56	38,89	55,56		3,38	45,27	51,35	0,61	3,66	42,28	53,46		2,79	45,53	51,68	0,99

30. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az iskolai teljesítménnyel való elégedettség alapján (szülői válaszok)

		a gyerekek által elért kívánt végzettség																			
		érettségi				szakképesítés				főiskola				egyetem				tudományos fokozat			
		egyáltalán nem érték el	nem érték el	egy érték	teljesen érték	egyáltalán nem érték el	nem érték el	egy érték	teljesen érték	egyáltalán nem érték el	nem érték el	egy érték	teljesen érték	egyáltalán nem érték el	nem érték el	egy érték	teljesen érték	egyáltalán nem érték el	nem érték el	egy érték	teljesen érték
magyar nyelv	Count	1	41	26		2	59	61		1	206	274		2	129	292		11	29		
	%	1,47	60,29	38,24		1,64	48,36	50,00		0,21	42,83	56,96		0,47	30,50	69,03		27,50	72,50		
irodalom	Count	2	44	22		3	68	51		2	219	259		1	133	288		13	27		
	%	2,94	64,71	32,35		2,46	55,74	41,80		0,42	45,63	53,96	0,24	0,24	31,44	68,09		32,50	67,50		
matematika	Count	5	41	22		4	74	44		2	12	237	230		12	151	263		1	17	22
	%	7,35	60,29	32,35		3,28	60,66	36,07	0,42	2,49	49,27	47,82		2,82	35,45	61,74		2,50	42,50	55,00	
történelem	Count	2	48	18	1	9	69	41		11	257	212	1	3	151	268		11	29		
	%	2,94	70,59	26,47	0,83	7,50	57,50	34,17		2,29	53,54	44,17	0,24	0,71	35,70	63,36		27,50	72,50		
idegen nyelv	Count	2	35	31	1	2	61	58		1	145	335		2	58	365		8	32		
	%	2,94	51,47	45,59	0,82	1,64	50,00	47,54		0,21	30,15	69,65		0,47	13,65	85,88		20,00	80,00		
informatika	Count	4	38	26	1	4	64	53	1	8	201	271	2	20	171	232		17	23		
	%	5,88	55,88	38,24	0,82	3,28	52,46	43,44	0,21	1,66	41,79	56,34	0,47	4,71	40,24	54,59		42,50	57,50		

31. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága a gyerek által elért kívánt végzettség alapján (szülői válaszok)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó a tanuló neme				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
teljesítmény - magyar nyelv	Between Groups	19,294	1	19,294	52,224	,000
	Within Groups	417,479	1130	,369		
	Total	436,773	1131			
teljesítmény - irodalom	Between Groups	31,026	1	31,026	88,469	,000
	Within Groups	397,339	1133	,351		
	Total	428,365	1134			
teljesítmény - történelem	Between Groups	4,280	1	4,280	11,659	,001
	Within Groups	415,593	1132	,367		
	Total	419,873	1133			
teljesítmény - idegen nyelv	Between Groups	12,412	1	12,412	44,057	,000
	Within Groups	318,638	1131	,282		
	Total	331,050	1132			
teljesítmény - informatika	Between Groups	15,044	1	15,044	30,435	,000
	Within Groups	555,112	1123	,494		
	Total	570,156	1124			

32. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, nemenként)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó a tanuló iskolájának típusa				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
teljesítmény - történelem	Between Groups	4,204	2	2,102	5,705	,003
	Within Groups	418,572	1136	,368		
	Total	422,776	1138			
teljesítmény - idegen nyelv	Between Groups	9,973	2	4,986	17,568	,000
	Within Groups	322,441	1136	,284		
	Total	332,414	1138			
teljesítmény - matematika	Between Groups	3,716	2	1,858	4,412	,012
	Within Groups	478,318	1136	,421		
	Total	482,033	1138			
teljesítmény - informatika	Between Groups	28,347	2	14,173	29,322	,000
	Within Groups	545,239	1128	,483		
	Total	573,586	1130			
teljesítmény - természettudományos tárgyak	Between Groups	19,043	2	9,522	14,724	,000
	Within Groups	734,630	1136	,647		
	Total	753,673	1138			

33. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, iskolatípusonként)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó az elérni kívánt végzettség				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
teljesítmény - magyar nyelv	Between Groups	4,600	4	1,150	3,050	,016
	Within Groups	407,544	1081	,377		
	Total	412,144	1085			
teljesítmény - irodalom	Between Groups	11,393	4	2,848	7,712	,000
	Within Groups	400,361	1084	,369		
	Total	411,754	1088			
teljesítmény - történelem	Between Groups	17,525	4	4,381	12,814	,000
	Within Groups	369,932	1082	,342		
	Total	387,457	1086			
teljesítmény - idegen nyelv	Between Groups	29,052	4	7,263	27,111	,000
	Within Groups	289,868	1082	,268		
	Total	318,920	1086			
teljesítmény - matematika	Between Groups	20,145	4	5,036	12,451	,000
	Within Groups	437,655	1082	,404		
	Total	457,799	1086			

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó az elért kívánt végzettség				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
teljesítmény - természettudományos tárgyak	Between Groups	27,976	4	6,994	11,093	,000
	Within Groups	682,212	1082	,631		
	Total	710,188	1086			
teljesítmény - szakközépiskola szakmai tantárgyak	Between Groups	4,626	4	1,157	2,452	,045
	Within Groups	262,254	556	,472		
	Total	266,881	560			

34. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, elért kívánt végzettségenként)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó a napi tanulási idő				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
teljesítmény - magyar nyelv	Between Groups	22,481	4	5,620	15,339	,000
	Within Groups	415,125	1133	,366		
	Total	437,606	1137			
teljesítmény - irodalom	Between Groups	25,937	4	6,484	18,191	,000
	Within Groups	404,920	1136	,356		
	Total	430,857	1140			
teljesítmény - történelem	Between Groups	18,314	4	4,579	12,837	,000
	Within Groups	404,462	1134	,357		
	Total	422,776	1138			
teljesítmény - idegen nyelv	Between Groups	9,728	4	2,432	8,547	,000
	Within Groups	322,686	1134	,285		
	Total	332,414	1138			
teljesítmény - matematika	Between Groups	5,029	4	1,257	2,989	,018
	Within Groups	477,004	1134	,421		
	Total	482,033	1138			
teljesítmény - természettudományos tárgyak	Between Groups	17,772	4	4,443	6,846	,000
	Within Groups	735,901	1134	,649		
	Total	753,673	1138			

35. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, napi tanulási időnként)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó az iskolába járás kedveltsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
teljesítmény - magyar nyelv	Between Groups	5,179	4	1,295	3,389	,009
	Within Groups	432,399	1132	,382		
	Total	437,578	1136			
teljesítmény - irodalom	Between Groups	5,615	4	1,404	3,748	,005
	Within Groups	425,160	1135	,375		
	Total	430,775	1139			
teljesítmény - történelem	Between Groups	9,746	4	2,436	6,685	,000
	Within Groups	412,912	1133	,364		
	Total	422,658	1137			
teljesítmény - idegen nyelv	Between Groups	12,832	4	3,208	11,386	,000
	Within Groups	319,228	1133	,282		
	Total	332,060	1137			
teljesítmény - matematika	Between Groups	4,351	4	1,088	2,581	,036
	Within Groups	477,613	1133	,422		
	Total	481,965	1137			
teljesítmény - természettudományos tárgyak	Between Groups	26,957	4	6,739	10,518	,000
	Within Groups	725,981	1133	,641		
	Total	752,938	1137			

36. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, iskolába járás kedveltsége)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó mennyire elégedett az iskolai teljesítménnyel				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
teljesítmény - történelem	Between Groups	6,485	4	1,621	4,409	,002
	Within Groups	415,506	1130	,368		
	Total	421,991	1134			
teljesítmény - idegen nyelv	Between Groups	5,412	4	1,353	4,690	,001
	Within Groups	325,966	1130	,288		
	Total	331,378	1134			
teljesítmény - matematika	Between Groups	10,880	4	2,720	6,562	,000
	Within Groups	468,403	1130	,415		
	Total	479,283	1134			
teljesítmény - természettudományos tárgyak	Between Groups	12,264	4	3,066	4,699	,001
	Within Groups	737,327	1130	,653		
	Total	749,591	1134			

37. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
teljesítmény - történelem	Between Groups	4,790	6	,798	2,155	,045
	Within Groups	416,416	1124	,370		
	Total	421,206	1130			
teljesítmény - idegen nyelv	Between Groups	7,087	6	1,181	4,107	,000
	Within Groups	323,254	1124	,288		
	Total	330,341	1130			
teljesítmény - matematika	Between Groups	5,434	6	,906	2,157	,045
	Within Groups	472,047	1124	,420		
	Total	477,482	1130			
teljesítmény - természettudományos tárgyak	Between Groups	8,800	6	1,467	2,226	,039
	Within Groups	740,565	1124	,659		
	Total	749,365	1130			

38. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az édesanya legmagasabb végzettsége)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
teljesítmény - idegen nyelv	Between Groups	5,255	5	1,051	3,610	,003
	Within Groups	313,248	1076	,291		
	Total	318,504	1081			
teljesítmény - informatika	Between Groups	8,926	5	1,785	3,501	,004
	Within Groups	544,599	1068	,510		
	Total	553,524	1073			
teljesítmény - szakközépiskola szakmai tantárgyak	Between Groups	8,041	4	2,010	4,324	,002
	Within Groups	256,146	551	,465		
	Total	264,187	555			

39. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az édesapa legmagasabb végzettsége)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó az otthon található könyvek száma				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
teljesítmény - történelem	Between Groups	11,314	5	2,263	6,211	,000
	Within Groups	409,892	1125	,364		
	Total	421,206	1130			
teljesítmény - idegen nyelv	Between Groups	7,405	5	1,481	5,159	,000
	Within Groups	322,937	1125	,287		
	Total	330,341	1130			
teljesítmény - matematika	Between Groups	4,941	5	,988	2,352	,039
	Within Groups	472,541	1125	,420		
	Total	477,482	1130			
teljesítmény - természettudományos tárgyak	Between Groups	9,710	5	1,942	2,956	,012
	Within Groups	739,218	1125	,657		
	Total	748,928	1130			

40. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az otthon található könyvek száma)

		A tantárgyi teljesítmények fontossága					
		magyar nyelv	irodalom	történelem	matematika	informatika	természettudományos tárgyak
Az emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma	Pearson Correlation	,104(**)	,126(**)	,101(**)	,088(*)	-,080(*)	,091(*)
	Sig. (2-tailed)	,006	,001	,008	,021	,036	,017
	N	684	686	685	684	679	684

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

41. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az emelt szintű felkészítések száma)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
teljesítmény - irodalom	Between Groups	3,873	1	3,873	10,315	,001
	Within Groups	333,426	888	,375		
	Total	337,299	889			
teljesítmény - történelem	Between Groups	9,757	1	9,757	28,937	,000
	Within Groups	298,755	886	,337		
	Total	308,512	887			
teljesítmény - idegen nyelv	Between Groups	14,272	1	14,272	51,168	,000
	Within Groups	246,847	885	,279		
	Total	261,118	886			
teljesítmény - matematika	Between Groups	4,756	1	4,756	11,102	,001
	Within Groups	379,122	885	,428		
	Total	383,878	886			
teljesítmény - természettudományos tárgyak	Between Groups	6,862	1	6,862	10,348	,001
	Within Groups	587,566	886	,663		
	Total	594,428	887			

42. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó az édesanya legmagasabb végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
fontosság-irodalom	Between Groups	4,575	6	,762	2,895	,008
	Within Groups	295,519	1122	,263		
	Total	300,094	1128			
fontosság-matematika	Between Groups	7,236	6	1,206	3,843	,001
	Within Groups	353,394	1126	,314		
	Total	360,630	1132			
fontosság-történelem	Between Groups	5,465	6	,911	3,022	,006
	Within Groups	337,614	1120	,301		
	Total	343,079	1126			
fontosság-idegen nyelv	Between Groups	11,707	6	1,951	9,196	,000
	Within Groups	238,700	1125	,212		
	Total	250,406	1131			

43. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, az édesanya legmagasabb végzettsége)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó az édesapa legmagasabb végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
fontosság-matematika	Between Groups	7,009	5	1,402	4,451	,001
	Within Groups	339,187	1077	,315		
	Total	346,196	1082			
fontosság-történelem	Between Groups	3,715	5	,743	2,450	,032
	Within Groups	324,781	1071	,303		
	Total	328,496	1076			
fontosság-idegen nyelv	Between Groups	5,587	5	1,117	5,185	,000
	Within Groups	231,873	1076	,215		
	Total	237,460	1081			

44. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, az édesapa legmagasabb végzettsége)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó az otthon található könyvek száma				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
fontosság-magyar nyelv	Between Groups	4,682	5	,936	3,763	,002
	Within Groups	279,686	1124	,249		
	Total	284,368	1129			
fontosság-irodalom	Between Groups	6,830	5	1,366	5,231	,000
	Within Groups	293,264	1123	,261		
	Total	300,094	1128			
fontosság-matematika	Between Groups	6,321	5	1,264	3,999	,001
	Within Groups	356,309	1127	,316		
	Total	362,630	1132			
fontosság-történelem	Between Groups	8,979	5	1,796	6,027	,000
	Within Groups	334,050	1121	,298		
	Total	343,029	1126			
fontosság-idegen nyelv	Between Groups	12,084	5	2,417	11,558	,000
	Within Groups	235,456	1126	,209		
	Total	247,541	1131			
fontosság-informatika	Between Groups	4,125	5	,825	2,478	,030
	Within Groups	374,843	1126	,333		
	Total	378,968	1131			

45. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, az otthon található könyvek száma)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó mennyire szeret a gyermekük iskolába járni				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
fontosság-magyar nyelv	Between Groups	7,311	4	1,828	7,425	,000
	Within Groups	277,903	1129	,246		
	Total	285,214	1133			
fontosság-irodalom	Between Groups	7,854	4	1,964	7,556	,000
	Within Groups	293,132	1128	,260		
	Total	300,987	1132			
fontosság-matematika	Between Groups	7,231	4	1,808	5,741	,000
	Within Groups	356,447	1132	,315		
	Total	363,678	1136			
fontosság-történelem	Between Groups	9,789	4	2,447	8,243	,000
	Within Groups	334,293	1126	,297		
	Total	344,081	1130			
fontosság-idegen nyelv	Between Groups	8,248	4	2,062	9,584	,000
	Within Groups	243,343	1131	,215		
	Total	251,592	1135			
fontosság-informatika	Between Groups	8,371	4	2,093	6,370	,000
	Within Groups	371,597	1131	,329		
	Total	379,968	1135			

46. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, iskolába járás kedveltsége)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó mennyire elégedettek gyermekük iskolai teljesítményével				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
fontosság-matematika	Between Groups	3,260	4	,815	2,559	,037
	Within Groups	360,190	1131	,318		
	Total	363,450	1135			
fontosság-történelem	Between Groups	3,246	4	,811	2,680	,030
	Within Groups	340,656	1125	,303		
	Total	343,902	1129			
fontosság-idegen nyelv	Between Groups	5,949	4	1,487	6,844	,000
	Within Groups	245,561	1130	,217		
	Total	251,510	1134			

47. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség)

Függő változó a tantárgyi teljesítmény fontossága		Független változó a gyermek által elérni kívánt végzettség				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
fontosság-magyar nyelv	Between Groups	9,536	4	2,384	9,770	,000
	Within Groups	275,487	1129	,244		
	Total	285,023	1133			
fontosság-irodalom	Between Groups	14,479	4	3,620	14,258	,000
	Within Groups	286,384	1128	,254		
	Total	300,863	1132			
fontosság-matematika	Between Groups	12,168	4	3,042	9,796	,000
	Within Groups	351,511	1132	,311		
	Total	363,678	1136			
fontosság-történelem	Between Groups	23,108	4	5,777	20,263	,000
	Within Groups	321,021	1126	,285		
	Total	344,129	1130			
fontosság-idegen nyelv	Between Groups	23,431	4	5,858	29,037	,000
	Within Groups	228,161	1131	,202		
	Total	251,592	1135			
fontosság-informatika	Between Groups	4,827	4	1,207	3,639	,006
	Within Groups	375,129	1131	,332		
	Total	379,957	1135			

48. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, a gyermek által elérni kívánt végzettség)

		magyar nyelv	irodalom	történelem	idegen nyelv	matematika	informatika	természettudományos tárgyak	szakközépiskola szakmai tantárgyak
magyar nyelv	Pearson Correlation	1	,743(**)	,385(**)	,221(**)	,153(**)	,082(**)	,139(**)	,121(**)
	Sig. (2-tailed)	.	,000	,000	,000	,000	,006	,000	,003
	N	1138	1137	1135	1135	1135	1127	1135	591
irodalom	Pearson Correlation	,743(**)	1	,456(**)	,256(**)	,172(**)	,026	,109(**)	,099(*)
	Sig. (2-tailed)	,000	.	,000	,000	,000	,377	,000	,016
	N	1137	1141	1138	1138	1138	1130	1138	593
történelem	Pearson Correlation	,385(**)	,456(**)	1	,299(**)	,229(**)	,067(*)	,188(**)	,166(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	.	,000	,000	,024	,000	,000
	N	1135	1138	1139	1136	1136	1128	1136	592
idegen nyelv	Pearson Correlation	,221(**)	,256(**)	,299(**)	1	,270(**)	,143(**)	,160(**)	,247(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	.	,000	,000	,000	,000
	N	1135	1138	1136	1139	1136	1128	1136	592
matematika	Pearson Correlation	,153(**)	,172(**)	,229(**)	,270(**)	1	,221(**)	,240(**)	,222(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	.	,000	,000	,000
	N	1135	1138	1136	1136	1139	1128	1136	593
informatika	Pearson Correlation	,082(**)	,026	,067(*)	,143(**)	,221(**)	1	,132(**)	,306(**)
	Sig. (2-tailed)	,006	,377	,024	,000	,000	.	,000	,000
	N	1127	1130	1128	1128	1128	1131	1128	587
természettudományos tárgyak	Pearson Correlation	,139(**)	,109(**)	,188(**)	,160(**)	,240(**)	,132(**)	1	,208(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	.	,000
	N	1135	1138	1136	1136	1136	1128	1139	593
szakközépiskola szakmai tantárgyak	Pearson Correlation	,121(**)	,099(*)	,166(**)	,247(**)	,222(**)	,306(**)	,208(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,003	,016	,000	,000	,000	,000	,000	.
	N	591	593	592	592	593	587	593	594

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

49. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága közötti összefüggések (tanulói válaszok)

		magyar nyelv	irodalom	matematika	történelem	idegen nyelv	informatika
magyar nyelv	Pearson Correlation	1	,841(**)	,425(**)	,586(**)	,525(**)	,356(**)
	Sig. (2-tailed)	.	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1137	1136	1137	1134	1137	1137
irodalom	Pearson Correlation	,841(**)	1	,410(**)	,671(**)	,505(**)	,335(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	.	,000	,000	,000	,000
	N	1136	1136	1136	1133	1136	1136
matematika	Pearson Correlation	,425(**)	,410(**)	1	,487(**)	,451(**)	,500(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	.	,000	,000	,000
	N	1137	1136	1140	1134	1139	1139
történelem	Pearson Correlation	,586(**)	,671(**)	,487(**)	1	,486(**)	,392(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	.	,000	,000
	N	1134	1133	1134	1134	1134	1134
idegen nyelv	Pearson Correlation	,525(**)	,505(**)	,451(**)	,486(**)	1	,450(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	.	,000
	N	1137	1136	1139	1134	1139	1139
informatika	Pearson Correlation	,356(**)	,335(**)	,500(**)	,392(**)	,450(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	.
	N	1137	1136	1139	1134	1139	1139

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

50. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága közötti összefüggések (szülői válaszok)

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó a tanuló iskolájának típusa				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
matematika - tanár jól magyaráz	Between Groups	13,102	2	6,551	4,033	,018
	Within Groups	1840,517	1133	1,624		
	Total	1853,620	1135			
matematika - könnyen értem	Between Groups	9,831	2	4,916	3,115	,045
	Within Groups	1786,095	1132	1,578		
	Total	1795,926	1134			
matematika - jó jegyem van	Between Groups	33,964	2	16,982	12,250	,000
	Within Groups	1569,314	1132	1,386		
	Total	1603,278	1134			
irodalom - tanár jól magyaráz	Between Groups	17,416	2	8,708	5,668	,004
	Within Groups	1740,808	1133	1,536		
	Total	1758,224	1135			
irodalom - jó jegyem van	Between Groups	13,951	2	6,976	7,453	,001
	Within Groups	1060,435	1133	,936		
	Total	1074,386	1135			
irodalom - kötelező érettségi	Between Groups	5,787	2	2,893	4,075	,017
	Within Groups	805,933	1135	,710		
	Total	811,720	1137			
irodalom - szüleimnek örömet szerez vele	Between Groups	11,187	2	5,594	4,262	,014
	Within Groups	1490,999	1136	1,312		
	Total	1502,186	1138			
magyar nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	8,491	2	4,246	3,777	,023
	Within Groups	1274,825	1134	1,124		
	Total	1283,316	1136			
magyar nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	11,054	2	5,527	5,158	,006
	Within Groups	1216,251	1135	1,072		
	Total	1227,305	1137			
magyar nyelv - tanár jól magyaráz	Between Groups	15,368	2	7,684	5,218	,006
	Within Groups	1672,986	1136	1,473		
	Total	1688,355	1138			
magyar nyelv - segít gondolataim pontos megfogalmazásában	Between Groups	12,119	2	6,060	5,338	,005
	Within Groups	1290,656	1137	1,135		
	Total	1302,775	1139			
magyar nyelv - jó jegyem van	Between Groups	12,709	2	6,354	6,888	,001
	Within Groups	1046,106	1134	,922		
	Total	1058,814	1136			
magyar nyelv - szüleimnek örömet szerez vele	Between Groups	13,949	2	6,975	5,599	,004
	Within Groups	1415,020	1136	1,246		
	Total	1428,969	1138			
történelem - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	8,204	2	4,102	3,543	,029
	Within Groups	1311,792	1133	1,158		
	Total	1319,996	1135			
történelem - tanár jól magyaráz	Between Groups	13,411	2	6,706	4,512	,011
	Within Groups	1688,471	1136	1,486		
	Total	1701,882	1138			
történelem - jó jegyem van	Between Groups	46,856	2	23,428	21,053	,000
	Within Groups	1259,720	1132	1,113		
	Total	1306,576	1134			
idegen nyelv - érdekel	Between Groups	28,102	2	14,051	14,031	,000
	Within Groups	1137,631	1136	1,001		
	Total	1165,733	1138			
idegen nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	7,310	2	3,655	5,783	,003
	Within Groups	714,133	1130	,632		
	Total	721,442	1132			

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó a tanuló iskolájának típusa				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
idegen nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	10,438	2	5,219	9,574	,000
	Within Groups	619,811	1137	,545		
	Total	630,249	1139			
idegen nyelv - jó érzéke van hozzá	Between Groups	25,446	2	12,723	10,294	,000
	Within Groups	1401,656	1134	1,236		
	Total	1427,103	1136			
idegen nyelv - jó jegyem van	Between Groups	21,414	2	10,707	10,295	,000
	Within Groups	1180,442	1135	1,040		
	Total	1201,856	1137			
idegen nyelv - kötelező érettségizni belőle	Between Groups	4,533	2	2,266	3,432	,033
	Within Groups	750,242	1136	,660		
	Total	754,774	1138			
idegen nyelv - barátaim is szeretik	Between Groups	13,744	2	6,872	6,429	,002
	Within Groups	1215,234	1137	1,069		
	Total	1228,978	1139			
idegen nyelv - külföldön szeretne tanulni	Between Groups	16,150	2	8,075	5,044	,007
	Within Groups	1818,744	1136	1,601		
	Total	1834,894	1138			
informatika - érdekel	Between Groups	110,445	2	55,223	41,811	,000
	Within Groups	1496,442	1133	1,321		
	Total	1606,887	1135			
informatika - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	128,600	2	64,300	46,193	,000
	Within Groups	1572,931	1130	1,392		
	Total	1701,530	1132			
informatika - könnyű elhelyezkedés	Between Groups	40,792	2	20,396	19,196	,000
	Within Groups	1198,514	1128	1,063		
	Total	1239,307	1130			
informatika - tanár jól magyaráz	Between Groups	19,067	2	9,533	6,541	,001
	Within Groups	1646,882	1130	1,457		
	Total	1665,949	1132			
informatika - segít a feladatok megoldásában	Between Groups	21,053	2	10,526	9,325	,000
	Within Groups	1275,554	1130	1,129		
	Total	1296,607	1132			
informatika - jó jegyem van	Between Groups	14,267	2	7,134	7,464	,001
	Within Groups	1077,079	1127	,956		
	Total	1091,346	1129			
informatika - szeretne érettségizni	Between Groups	117,906	2	58,953	31,208	,000
	Within Groups	2132,712	1129	1,889		
	Total	2250,617	1131			
informatika - barátaim is szeretik	Between Groups	48,741	2	24,370	18,936	,000
	Within Groups	1455,616	1131	1,287		
	Total	1504,357	1133			
informatika - szüleimnek örömet szerezek vele	Between Groups	55,615	2	27,807	20,754	,000
	Within Groups	1512,713	1129	1,340		
	Total	1568,328	1131			

51. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolatípus)

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó a tanuló neme				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
matematika - érdekel	Between Groups	18,771	1	18,771	12,901	,000
	Within Groups	1631,001	1121	1,455		
	Total	1649,772	1122			
matematika - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	7,423	1	7,423	6,843	,009
	Within Groups	1222,564	1127	1,085		
	Total	1229,988	1128			
matematika - könnyen értem	Between Groups	44,108	1	44,108	28,499	,000
	Within Groups	1744,264	1127	1,548		
	Total	1788,372	1128			
matematika - önállóan meg tudom oldani a feladatokat	Between Groups	41,053	1	41,053	36,178	,000
	Within Groups	1282,257	1130	1,135		
	Total	1323,310	1131			
matematika - kötelező érettségi	Between Groups	8,256	1	8,256	9,305	,002
	Within Groups	1002,644	1130	,887		
	Total	1010,900	1131			
matematika - szüleimnek örömet szerzek vele	Between Groups	13,340	1	13,340	9,671	,002
	Within Groups	1557,409	1129	1,379		
	Total	1570,750	1130			
irodalom - érdekel	Between Groups	54,616	1	54,616	45,635	,000
	Within Groups	1351,200	1129	1,197		
	Total	1405,816	1130			
irodalom - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	35,972	1	35,972	31,401	,000
	Within Groups	1288,782	1125	1,146		
	Total	1324,754	1126			
irodalom - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	26,529	1	26,529	24,169	,000
	Within Groups	1239,218	1129	1,098		
	Total	1265,747	1130			
irodalom - lehetőség van önálló véleményalkotásra	Between Groups	12,144	1	12,144	10,477	,001
	Within Groups	1308,595	1129	1,159		
	Total	1320,739	1130			
irodalom - jó jegyem van	Between Groups	33,774	1	33,774	36,830	,000
	Within Groups	1034,400	1128	,917		
	Total	1068,173	1129			
irodalom - kötelező érettségi	Between Groups	23,277	1	23,277	33,447	,000
	Within Groups	786,398	1130	,696		
	Total	809,675	1131			
irodalom - barátaim is szeretik	Between Groups	9,882	1	9,882	8,883	,003
	Within Groups	1258,203	1131	1,112		
	Total	1268,085	1132			
magyar nyelv - érdekel	Between Groups	13,977	1	13,977	11,745	,001
	Within Groups	1345,935	1131	1,190		
	Total	1359,912	1132			
magyar nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	20,092	1	20,092	18,057	,000
	Within Groups	1256,250	1129	1,113		
	Total	1276,341	1130			
magyar nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	12,538	1	12,538	11,725	,001
	Within Groups	1208,411	1130	1,069		
	Total	1220,950	1131			
magyar nyelv - segít gondolataim pontos megfogalmazásában	Between Groups	8,511	1	8,511	7,464	,006
	Within Groups	1290,764	1132	1,140		
	Total	1299,274	1133			
magyar nyelv - jó jegyem van	Between Groups	42,579	1	42,579	47,574	,000
	Within Groups	1011,346	1130	,895		
	Total	1053,925	1131			

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó a tanuló neme				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
magyar nyelv - kötelező érettségi	Between Groups	12,365	1	12,365	15,490	,000
	Within Groups	903,604	1132	,798		
	Total	915,968	1133			
történelem - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	12,862	1	12,862	11,238	,001
	Within Groups	1286,414	1124	1,144		
	Total	1299,276	1125			
történelem - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	5,358	1	5,358	4,627	,032
	Within Groups	1306,266	1128	1,158		
	Total	1311,625	1129			
történelem - tanár jól magyaráz	Between Groups	9,257	1	9,257	6,220	,013
	Within Groups	1683,079	1131	1,488		
	Total	1692,335	1132			
történelem - kötelező érettségi	Between Groups	9,813	1	9,813	14,688	,000
	Within Groups	756,255	1132	,668		
	Total	766,068	1133			
történelem - barátaim is szeretik	Between Groups	6,807	1	6,807	5,640	,018
	Within Groups	1365,081	1131	1,207		
	Total	1371,889	1132			
idegen nyelv - érdekel	Between Groups	34,265	1	34,265	34,474	,000
	Within Groups	1124,120	1131	,994		
	Total	1158,385	1132			
idegen nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	23,688	1	23,688	38,266	,000
	Within Groups	696,420	1125	,619		
	Total	720,108	1126			
idegen nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	13,342	1	13,342	24,542	,000
	Within Groups	615,393	1132	,544		
	Total	628,735	1133			
idegen nyelv - jó jegyem van	Between Groups	13,510	1	13,510	12,942	,000
	Within Groups	1179,567	1130	1,044		
	Total	1193,077	1131			
idegen nyelv - kötelező érettségizni belőle	Between Groups	16,002	1	16,002	24,543	,000
	Within Groups	737,421	1131	,652		
	Total	753,423	1132			
idegen nyelv - barátaim is szeretik	Between Groups	5,636	1	5,636	5,236	,022
	Within Groups	1218,332	1132	1,076		
	Total	1223,968	1133			
idegen nyelv - külföldön szeretne tanulni	Between Groups	7,439	1	7,439	4,630	,032
	Within Groups	1817,362	1131	1,607		
	Total	1824,801	1132			
informatika - érdekel	Between Groups	119,561	1	119,561	91,054	,000
	Within Groups	1481,161	1128	1,313		
	Total	1600,722	1129			
informatika - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	48,686	1	48,686	33,258	,000
	Within Groups	1646,877	1125	1,464		
	Total	1695,563	1126			
informatika - könnyű elhelyezkedés	Between Groups	25,893	1	25,893	24,052	,000
	Within Groups	1208,939	1123	1,077		
	Total	1234,832	1124			
informatika - tanár jól magyaráz	Between Groups	10,598	1	10,598	7,251	,007
	Within Groups	1644,359	1125	1,462		
	Total	1654,957	1126			
informatika - segít a feladatok megoldásában	Between Groups	17,010	1	17,010	15,029	,000
	Within Groups	1273,260	1125	1,132		
	Total	1290,270	1126			
informatika - jó	Between Groups	6,676	1	6,676	6,961	,008

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó a tanuló neme				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
jegyem van	Within Groups	1076,118	1122	,959		
	Total	1082,794	1123			
informatika - szeretne érettségizni	Between Groups	164,214	1	164,214	88,785	,000
	Within Groups	2078,909	1124	1,850		
	Total	2243,123	1125			
informatika - barátaim is szeretik	Between Groups	55,576	1	55,576	43,472	,000
	Within Groups	1439,516	1126	1,278		
	Total	1495,092	1127			
informatika - szüleimnek örömet szerezek vele	Between Groups	57,111	1	57,111	42,596	,000
	Within Groups	1507,004	1124	1,341		
	Total	1564,115	1125			

52. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló neme)

Függő változók az attitűdkijelentések tantárgyanként		Független változó a napi tanulási idő				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
matematika - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	13,801	4	3,450	3,302	,011
	Within Groups	1174,509	1124	1,045		
	Total	1188,310	1128			
matematika - tanár jól magyaráz	Between Groups	21,440	4	5,360	3,309	,010
	Within Groups	1832,180	1131	1,620		
	Total	1853,620	1135			
matematika - jó jegyem van	Between Groups	29,916	4	7,479	5,372	,000
	Within Groups	1573,361	1130	1,392		
	Total	1603,278	1134			
matematika - kötelező érettségi	Between Groups	17,741	4	4,435	5,048	,000
	Within Groups	995,525	1133	,879		
	Total	1013,265	1137			
irodalom - érdekel	Between Groups	46,151	4	11,538	9,596	,000
	Within Groups	1361,052	1132	1,202		
	Total	1407,203	1136			
irodalom - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	34,166	4	8,541	7,413	,000
	Within Groups	1298,487	1127	1,152		
	Total	1332,653	1131			
irodalom - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	19,695	4	4,924	4,456	,001
	Within Groups	1250,887	1132	1,105		
	Total	1270,582	1136			
irodalom - tanár jól magyaráz	Between Groups	38,758	4	9,689	6,373	,000
	Within Groups	1719,467	1131	1,520		
	Total	1758,224	1135			
irodalom - lehetőség van önálló véleményalkotásra	Between Groups	16,424	4	4,106	3,554	,007
	Within Groups	1307,800	1132	1,155		
	Total	1324,223	1136			
irodalom - jó jegyem van	Between Groups	48,270	4	12,068	13,301	,000
	Within Groups	1026,116	1131	,907		
	Total	1074,386	1135			
irodalom - kötelező érettségi	Between Groups	16,310	4	4,078	5,808	,000
	Within Groups	795,409	1133	,702		

Függő változók az attitűdkijelentések tantárgyanként		Független változó a napi tanulási idő				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
irodalom - barátaim is szeretik	Total	811,720	1137			
	Between Groups	20,028	4	5,007	4,536	,001
	Within Groups	1251,717	1134	1,104		
	Total	1271,745	1138			
magyar nyelv - érdekel	Between Groups	28,832	4	7,208	6,132	,000
	Within Groups	1333,042	1134	1,176		
	Total	1361,874	1138			
magyar nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	18,981	4	4,745	4,248	,002
	Within Groups	1264,335	1132	1,117		
	Total	1283,316	1136			
magyar nyelv - tanár jól magyaráz	Between Groups	31,938	4	7,984	5,466	,000
	Within Groups	1656,417	1134	1,461		
	Total	1688,355	1138			
magyar nyelv - segít gondolataim pontos megfogalmazásában	Between Groups	20,887	4	5,222	4,623	,001
	Within Groups	1281,888	1135	1,129		
	Total	1302,775	1139			
magyar nyelv - jó jegyem van	Between Groups	25,237	4	6,309	6,910	,000
	Within Groups	1033,577	1132	,913		
	Total	1058,814	1136			
magyar nyelv - kötelező érettségi	Between Groups	13,076	4	3,269	4,101	,003
	Within Groups	904,731	1135	,797		
	Total	917,807	1139			
történelem - érdekel	Between Groups	23,093	4	5,773	4,230	,002
	Within Groups	1544,851	1132	1,365		
	Total	1567,944	1136			
történelem - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	27,138	4	6,784	5,981	,000
	Within Groups	1278,307	1127	1,134		
	Total	1305,444	1131			
történelem - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	18,860	4	4,715	4,098	,003
	Within Groups	1301,137	1131	1,150		
	Total	1319,996	1135			
történelem - tanár jól magyaráz	Between Groups	21,354	4	5,338	3,602	,006
	Within Groups	1680,529	1134	1,482		
	Total	1701,882	1138			
történelem - jó jegyem van	Between Groups	40,806	4	10,202	9,107	,000
	Within Groups	1265,770	1130	1,120		
	Total	1306,576	1134			
történelem - kötelező érettségi	Between Groups	15,183	4	3,796	5,716	,000
	Within Groups	753,733	1135	,664		
	Total	768,916	1139			
idegen nyelv - érdekel	Between Groups	50,003	4	12,501	12,705	,000
	Within Groups	1115,730	1134	,984		
	Total	1165,733	1138			
idegen nyelv - szükséges a	Between Groups	9,499	4	2,375	3,762	,005
	Within Groups	711,943	1128	,631		

Függő változók az attitűdkijelentések tantárgyanként		Független változó a napi tanulási idő				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
továbbtanuláshoz	Total	721,442	1132			
idegen nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	10,561	4	2,640	4,836	,001
	Within Groups	619,688	1135	,546		
	Total	630,249	1139			
idegen nyelv - tanár jól magyaráz	Between Groups	13,510	4	3,377	3,152	,014
	Within Groups	1217,121	1136	1,071		
	Total	1230,631	1140			
idegen nyelv - jó érzéke van hozzá	Between Groups	24,126	4	6,031	4,867	,001
	Within Groups	1402,977	1132	1,239		
	Total	1427,103	1136			
idegen nyelv - jó jegyem van	Between Groups	50,667	4	12,667	12,467	,000
	Within Groups	1151,189	1133	1,016		
	Total	1201,856	1137			
idegen nyelv - kötelező érettségizni belőle	Between Groups	11,853	4	2,963	4,523	,001
	Within Groups	742,921	1134	,655		
	Total	754,774	1138			
informatika - érdekel	Between Groups	38,854	4	9,713	7,006	,000
	Within Groups	1568,034	1131	1,386		
	Total	1606,887	1135			
informatika - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	17,013	4	4,253	2,848	,023
	Within Groups	1684,517	1128	1,493		
	Total	1701,530	1132			
informatika - könnyű elhelyezkedés	Between Groups	16,337	4	4,084	3,760	,005
	Within Groups	1222,970	1126	1,086		
	Total	1239,307	1130			
informatika - szeretne érettségizni	Between Groups	64,035	4	16,009	8,251	,000
	Within Groups	2186,583	1127	1,940		
	Total	2250,617	1131			
informatika - barátaim is szeretik	Between Groups	34,707	4	8,677	6,666	,000
	Within Groups	1469,650	1129	1,302		
	Total	1504,357	1133			
informatika - szüleimnek örömet szerez vele	Between Groups	21,454	4	5,364	3,908	,004
	Within Groups	1546,874	1127	1,373		
	Total	1568,328	1131			

53. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a napi tanulási idő)

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az iskolába járás kedveltsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
matematika - érdekel	Between Groups	43,033	4	10,758	7,505	,000
	Within Groups	1609,711	1123	1,433		
	Total	1652,744	1127			
matematika - tanár jól magyaráz	Between Groups	36,145	4	9,036	5,631	,000
	Within Groups	1813,285	1130	1,605		
	Total	1849,431	1134			

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az iskolába járás kedveltsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
matematika - könnyen értem	Between Groups	38,256	4	9,564	6,147	,000
	Within Groups	1756,546	1129	1,556		
	Total	1794,802	1133			
matematika - önállóan meg tudom oldani a feladatokat	Between Groups	17,346	4	4,337	3,728	,005
	Within Groups	1316,867	1132	1,163		
	Total	1334,213	1136			
matematika - jó jegyem van	Between Groups	47,784	4	11,946	8,677	,000
	Within Groups	1554,375	1129	1,377		
	Total	1602,159	1133			
matematika - kötelező érettségi	Between Groups	9,918	4	2,480	2,798	,025
	Within Groups	1003,332	1132	,886		
	Total	1013,251	1136			
matematika - barátaim is szeretik	Between Groups	14,098	4	3,525	3,858	,004
	Within Groups	1033,182	1131	,914		
	Total	1047,281	1135			
irodalom - érdekel	Between Groups	47,897	4	11,974	9,965	,000
	Within Groups	1359,024	1131	1,202		
	Total	1406,922	1135			
irodalom - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	19,687	4	4,922	4,453	,001
	Within Groups	1250,171	1131	1,105		
	Total	1269,858	1135			
irodalom - tanár jól magyaráz	Between Groups	58,031	4	14,508	9,644	,000
	Within Groups	1699,867	1130	1,504		
	Total	1757,898	1134			
irodalom - lehetőség van önálló véleményalkotásra	Between Groups	37,510	4	9,378	8,244	,000
	Within Groups	1286,468	1131	1,137		
	Total	1323,978	1135			
irodalom - jó jegyem van	Between Groups	47,715	4	11,929	13,132	,000
	Within Groups	1026,496	1130	,908		
	Total	1074,211	1134			
irodalom - barátaim is szeretik	Between Groups	34,862	4	8,716	7,986	,000
	Within Groups	1236,562	1133	1,091		
	Total	1271,424	1137			
magyar nyelv - érdekel	Between Groups	38,978	4	9,744	8,352	,000
	Within Groups	1321,916	1133	1,167		
	Total	1360,894	1137			
magyar nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	13,527	4	3,382	3,156	,014
	Within Groups	1213,055	1132	1,072		
	Total	1226,582	1136			
magyar nyelv - tanár jól magyaráz	Between Groups	64,393	4	16,098	11,235	,000
	Within Groups	1623,487	1133	1,433		
	Total	1687,880	1137			
magyar nyelv - segít gondolataim pontos megfogalmazásában	Between Groups	57,949	4	14,487	13,200	,000
	Within Groups	1244,562	1134	1,097		
	Total	1302,511	1138			

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az iskolába járás kedveltsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
magyar nyelv - jó jegyem van	Between Groups	23,169	4	5,792	6,338	,000
	Within Groups	1033,556	1131	,914		
	Total	1056,724	1135			
magyar nyelv - kötelező érettségi	Between Groups	8,351	4	2,088	2,603	,035
	Within Groups	909,454	1134	,802		
	Total	917,805	1138			
magyar nyelv - barátaim is szeretik	Between Groups	21,301	4	5,325	5,383	,000
	Within Groups	1119,741	1132	,989		
	Total	1141,041	1136			
történelem - érdekel	Between Groups	49,817	4	12,454	9,279	,000
	Within Groups	1518,020	1131	1,342		
	Total	1567,837	1135			
történelem - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	12,475	4	3,119	2,697	,030
	Within Groups	1306,956	1130	1,157		
	Total	1319,431	1134			
történelem - tanár jól magyaráz	Between Groups	43,403	4	10,851	7,413	,000
	Within Groups	1658,310	1133	1,464		
	Total	1701,713	1137			
történelem - lehetőség van önálló véleményalkotásra	Between Groups	37,872	4	9,468	8,192	,000
	Within Groups	1309,513	1133	1,156		
	Total	1347,386	1137			
történelem - jó jegyem van	Between Groups	65,986	4	16,497	15,016	,000
	Within Groups	1240,306	1129	1,099		
	Total	1306,293	1133			
történelem - kötelező érettségi	Between Groups	6,997	4	1,749	2,604	,035
	Within Groups	761,872	1134	,672		
	Total	768,869	1138			
történelem - barátaim is szeretik	Between Groups	21,636	4	5,409	4,516	,001
	Within Groups	1357,142	1133	1,198		
	Total	1378,778	1137			
történelem - szüleimnek örömet szerezek vele	Between Groups	16,982	4	4,245	3,193	,013
	Within Groups	1505,316	1132	1,330		
	Total	1522,297	1136			
idegen nyelv - érdekel	Between Groups	54,582	4	13,645	13,967	,000
	Within Groups	1106,931	1133	,977		
	Total	1161,512	1137			
idegen nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	9,949	4	2,487	3,970	,003
	Within Groups	705,997	1127	,626		
	Total	715,946	1131			
idegen nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	8,388	4	2,097	3,825	,004
	Within Groups	621,657	1134	,548		
	Total	630,046	1138			
idegen nyelv - tanár jól magyaráz	Between Groups	28,373	4	7,093	6,697	,000
	Within Groups	1202,219	1135	1,059		
	Total	1230,592	1139			

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az iskolába járás kedveltsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
idegen nyelv - jó érzéke van hozzá	Between Groups	60,837	4	15,209	12,592	,000
	Within Groups	1366,079	1131	1,208		
	Total	1426,915	1135			
idegen nyelv - jó jegyem van	Between Groups	47,394	4	11,849	11,619	,000
	Within Groups	1154,391	1132	1,020		
	Total	1201,785	1136			
idegen nyelv - kötelező érettségizni belőle	Between Groups	6,893	4	1,723	2,611	,034
	Within Groups	747,804	1133	,660		
	Total	754,697	1137			
idegen nyelv - barátaim is szeretik	Between Groups	33,589	4	8,397	7,973	,000
	Within Groups	1194,380	1134	1,053		
	Total	1227,968	1138			
idegen nyelv - szüleimnek örömet szerezek vele	Between Groups	12,706	4	3,177	2,528	,039
	Within Groups	1424,683	1134	1,256		
	Total	1437,389	1138			

54. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolába járás kedveltsége)

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az iskolai teljesítménnyel való elégedettség				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
matematika - érdekel	Between Groups	55,925	4	13,981	9,831	,000
	Within Groups	1592,754	1120	1,422		
	Total	1648,679	1124			
matematika - tanár jól magyaráz	Between Groups	62,968	4	15,742	9,945	,000
	Within Groups	1783,911	1127	1,583		
	Total	1846,879	1131			
matematika - könnyen értem	Between Groups	75,138	4	18,785	12,343	,000
	Within Groups	1713,652	1126	1,522		
	Total	1788,790	1130			
matematika - önállóan meg tudom oldani a feladatokat	Between Groups	48,067	4	12,017	10,599	,000
	Within Groups	1280,057	1129	1,134		
	Total	1328,123	1133			
matematika - jó jegyem van	Between Groups	206,144	4	51,536	41,721	,000
	Within Groups	1390,887	1126	1,235		
	Total	1597,031	1130			
matematika - barátaim is szeretik	Between Groups	12,346	4	3,087	3,374	,009
	Within Groups	1031,809	1128	,915		
	Total	1044,155	1132			
irodalom - jó jegyem van	Between Groups	68,238	4	17,060	19,166	,000
	Within Groups	1003,121	1127	,890		
	Total	1071,360	1131			
magyar nyelv - jó jegyem van	Between Groups	42,141	4	10,535	11,701	,000
	Within Groups	1015,661	1128	,900		
	Total	1057,802	1132			

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az iskolai teljesítménnyel való elégedettség				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
történelem - érdekel	Between Groups	25,679	4	6,420	4,710	,001
	Within Groups	1537,491	1128	1,363		
	Total	1563,170	1132			
történelem - tanár jól magyaráz	Between Groups	17,351	4	4,338	2,918	,020
	Within Groups	1679,677	1130	1,486		
	Total	1697,027	1134			
történelem - jó jegyem van	Between Groups	127,657	4	31,914	30,561	,000
	Within Groups	1175,850	1126	1,044		
	Total	1303,507	1130			
történelem - barátaim is szeretik	Between Groups	15,344	4	3,836	3,179	,013
	Within Groups	1363,431	1130	1,207		
	Total	1378,775	1134			
idegen nyelv - érdekel	Between Groups	19,044	4	4,761	4,695	,001
	Within Groups	1145,784	1130	1,014		
	Total	1164,828	1134			
idegen nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	5,806	4	1,452	2,649	,032
	Within Groups	619,721	1131	,548		
	Total	625,527	1135			
idegen nyelv - tanár jól magyaráz	Between Groups	11,729	4	2,932	2,729	,028
	Within Groups	1216,141	1132	1,074		
	Total	1227,870	1136			
idegen nyelv - jó érzéke van hozzá	Between Groups	45,556	4	11,389	9,317	,000
	Within Groups	1378,926	1128	1,222		
	Total	1424,482	1132			
idegen nyelv - jó jegyem van	Between Groups	90,884	4	22,721	23,128	,000
	Within Groups	1109,155	1129	,982		
	Total	1200,040	1133			
idegen nyelv - kötelező érettségizni belőle	Between Groups	8,116	4	2,029	3,082	,015
	Within Groups	743,905	1130	,658		
	Total	752,021	1134			
informatika - barátaim is szeretik	Between Groups	20,029	4	5,007	3,799	,004
	Within Groups	1482,963	1125	1,318		
	Total	1502,992	1129			

55. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolai teljesítménnyel való elégedettség)

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó a tanuló által elérni kívánt végzettség				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
matematika - érdekel	Between Groups	43,338	4	10,835	7,605	,000
	Within Groups	1527,327	1072	1,425		
	Total	1570,665	1076			
matematika - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	17,146	4	4,286	4,041	,003
	Within Groups	1138,249	1073	1,061		
	Total	1155,395	1077			

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó a tanuló által elért kívánt végzettség				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
matematika - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	11,224	4	2,806	2,557	,037
	Within Groups	1183,945	1079	1,097		
	Total	1195,169	1083			
matematika - könnyen értem	Between Groups	69,453	4	17,363	11,337	,000
	Within Groups	1654,031	1080	1,532		
	Total	1723,484	1084			
matematika - önállóan meg tudom oldani a feladatokat	Between Groups	37,713	4	9,428	8,189	,000
	Within Groups	1245,814	1082	1,151		
	Total	1283,527	1086			
matematika - jó jegyem van	Between Groups	156,505	4	39,126	30,354	,000
	Within Groups	1390,834	1079	1,289		
	Total	1547,339	1083			
irodalom - érdekel	Between Groups	17,103	4	4,276	3,466	,008
	Within Groups	1333,395	1081	1,233		
	Total	1350,497	1085			
irodalom - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	15,846	4	3,961	3,315	,010
	Within Groups	1285,799	1076	1,195		
	Total	1301,645	1080			
irodalom - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	13,837	4	3,459	3,079	,016
	Within Groups	1214,698	1081	1,124		
	Total	1228,535	1085			
irodalom - jó jegyem van	Between Groups	44,737	4	11,184	12,282	,000
	Within Groups	983,456	1080	,911		
	Total	1028,194	1084			
irodalom - szüleimnek örömet szerezek vele	Between Groups	13,817	4	3,454	2,621	,034
	Within Groups	1427,062	1083	1,318		
	Total	1440,879	1087			
magyar nyelv - jó jegyem van	Between Groups	39,894	4	9,973	11,081	,000
	Within Groups	972,093	1080	,900		
	Total	1011,987	1084			
magyar nyelv - szüleimnek örömet szerezek vele	Between Groups	14,034	4	3,508	2,789	,025
	Within Groups	1363,544	1084	1,258		
	Total	1377,578	1088			
történelem - érdekel	Between Groups	29,930	4	7,483	5,495	,000
	Within Groups	1471,978	1081	1,362		
	Total	1501,908	1085			
történelem - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	24,012	4	6,003	5,209	,000
	Within Groups	1240,015	1076	1,152		
	Total	1264,028	1080			
történelem - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	15,947	4	3,987	3,445	,008
	Within Groups	1249,865	1080	1,157		
	Total	1265,812	1084			
történelem - lehetőség van önálló véleményalkotásra	Between Groups	11,799	4	2,950	2,481	,042
	Within Groups	1286,364	1082	1,189		
	Total	1298,164	1086			

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó a tanuló által elérni kívánt végzettség				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
történelem - jó jegyem van	Between Groups	104,608	4	26,152	24,396	,000
	Within Groups	1157,728	1080	1,072		
	Total	1262,335	1084			
idegen nyelv - érdekel	Between Groups	80,939	4	20,235	21,031	,000
	Within Groups	1041,053	1082	,962		
	Total	1121,993	1086			
idegen nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	35,619	4	8,905	14,713	,000
	Within Groups	651,809	1077	,605		
	Total	687,428	1081			
idegen nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	40,904	4	10,226	19,863	,000
	Within Groups	557,551	1083	,515		
	Total	598,455	1087			
idegen nyelv - jó érzéke van hozzá	Between Groups	78,377	4	19,594	16,386	,000
	Within Groups	1292,612	1081	1,196		
	Total	1370,988	1085			
idegen nyelv - jó jegyem van	Between Groups	71,995	4	17,999	17,903	,000
	Within Groups	1087,804	1082	1,005		
	Total	1159,799	1086			
idegen nyelv - kötelező érettségizni belőle	Between Groups	8,364	4	2,091	3,197	,013
	Within Groups	707,656	1082	,654		
	Total	716,020	1086			
idegen nyelv - barátaim is szeretik	Between Groups	13,502	4	3,376	3,114	,015
	Within Groups	1175,232	1084	1,084		
	Total	1188,735	1088			
idegen nyelv - szüleimnek örömet szerezek vele	Between Groups	17,121	4	4,280	3,398	,009
	Within Groups	1365,514	1084	1,260		
	Total	1382,635	1088			
idegen nyelv - külföldön szeretne tanulni	Between Groups	102,414	4	25,603	16,741	,000
	Within Groups	1656,321	1083	1,529		
	Total	1758,734	1087			
idegen nyelv - külföldön szeretne dolgozni	Between Groups	62,291	4	15,573	9,090	,000
	Within Groups	1855,436	1083	1,713		
	Total	1917,727	1087			
informatika - érdekel	Between Groups	30,895	4	7,724	5,562	,000
	Within Groups	1499,901	1080	1,389		
	Total	1530,796	1084			
informatika - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	64,692	4	16,173	11,287	,000
	Within Groups	1543,150	1077	1,433		
	Total	1607,841	1081			
informatika - könnyű elhelyezkedés	Between Groups	17,364	4	4,341	4,002	,003
	Within Groups	1167,045	1076	1,085		
	Total	1184,409	1080			
informatika - tanár jól magyaráz	Between Groups	35,393	4	8,848	6,114	,000
	Within Groups	1558,781	1077	1,447		
	Total	1594,174	1081			

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó a tanuló által elérni kívánt végzettség				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
informatika - segít a feladatok megoldásában	Between Groups	10,850	4	2,713	2,402	,048
	Within Groups	1217,578	1078	1,129		
	Total	1228,428	1082			
informatika - szeretne érettségizni	Between Groups	39,491	4	9,873	5,024	,001
	Within Groups	2118,300	1078	1,965		
	Total	2157,791	1082			
informatika - barátaim is szeretik	Between Groups	52,810	4	13,202	10,353	,000
	Within Groups	1374,710	1078	1,275		
	Total	1427,520	1082			
informatika - szüleimnek örömet szerez vele	Between Groups	24,904	4	6,226	4,575	,001
	Within Groups	1465,500	1077	1,361		
	Total	1490,404	1081			

56. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló által elérni kívánt végzettség)

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
matematika - önállóan meg tudom oldani a feladatokat	Between Groups	15,707	6	2,618	2,254	,036
	Within Groups	1304,183	1123	1,161		
	Total	1319,890	1129			
matematika - jó jegyem van	Between Groups	33,610	6	5,602	4,036	,001
	Within Groups	1554,507	1120	1,388		
	Total	1588,117	1126			
magyar nyelv - érdekel	Between Groups	17,127	6	2,854	2,400	,026
	Within Groups	1336,746	1124	1,189		
	Total	1353,873	1130			
magyar nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	15,771	6	2,629	2,345	,030
	Within Groups	1257,467	1122	1,121		
	Total	1273,238	1128			
magyar nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	13,761	6	2,294	2,145	,046
	Within Groups	1200,558	1123	1,069		
	Total	1214,319	1129			
történelem - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	19,898	6	3,316	2,909	,008
	Within Groups	1273,322	1117	1,140		
	Total	1293,221	1123			
történelem - jó jegyem van	Between Groups	24,527	6	4,088	3,605	,002
	Within Groups	1270,166	1120	1,134		
	Total	1294,694	1126			
történelem - kötelező érettségi	Between Groups	9,163	6	1,527	2,273	,035
	Within Groups	755,954	1125	,672		
	Total	765,117	1131			
idegen nyelv - érdekel	Between Groups	13,200	6	2,200	2,180	,043
	Within Groups	1134,291	1124	1,009		
	Total	1147,491	1130			

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
idegen nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	7,895	6	1,316	2,387	,027
	Within Groups	620,133	1125	,551		
	Total	628,028	1131			
idegen nyelv - jó érzéke van hozzá	Between Groups	20,380	6	3,397	2,732	,012
	Within Groups	1394,821	1122	1,243		
	Total	1415,201	1128			
idegen nyelv - jó jegyem van	Between Groups	15,354	6	2,559	2,449	,023
	Within Groups	1173,468	1123	1,045		
	Total	1188,822	1129			
idegen nyelv - külföldön szeretne tanulni	Between Groups	32,354	6	5,392	3,391	,003
	Within Groups	1787,473	1124	1,590		
	Total	1819,827	1130			
informatika - érdekel	Between Groups	24,895	6	4,149	2,957	,007
	Within Groups	1573,102	1121	1,403		
	Total	1597,996	1127			
informatika - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	71,525	6	11,921	8,256	,000
	Within Groups	1614,247	1118	1,444		
	Total	1685,772	1124			
informatika - könnyű elhelyezkedés	Between Groups	19,136	6	3,189	2,931	,008
	Within Groups	1214,465	1116	1,088		
	Total	1233,601	1122			
informatika - tanár jól magyaráz	Between Groups	28,902	6	4,817	3,318	,003
	Within Groups	1623,122	1118	1,452		
	Total	1652,023	1124			
informatika - szeretne érettségizni	Between Groups	44,228	6	7,371	3,767	,001
	Within Groups	2185,790	1117	1,957		
	Total	2230,018	1123			
informatika - barátaim is szeretik	Between Groups	18,816	6	3,136	2,393	,027
	Within Groups	1466,622	1119	1,311		
	Total	1485,439	1125			
informatika - szüleimnek örömet szerezek vele	Between Groups	19,906	6	3,318	2,416	,025
	Within Groups	1533,688	1117	1,373		
	Total	1553,594	1123			

57. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége)

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
matematika - jó jegyem van	Between Groups	31,503	5	6,301	4,569	,000
	Within Groups	1476,888	1071	1,379		
	Total	1508,392	1076			
irodalom - jó jegyem van	Between Groups	11,126	5	2,225	2,346	,039
	Within Groups	1016,860	1072	,949		
	Total	1027,986	1077			

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
magyar nyelv - érdekel	Between Groups	20,583	5	4,117	3,430	,004
	Within Groups	1290,372	1075	1,200		
	Total	1310,955	1080			
magyar nyelv - szüleimnek örömet szerzek vele	Between Groups	19,747	5	3,949	3,165	,008
	Within Groups	1341,592	1075	1,248		
	Total	1361,340	1080			
történelem - jó jegyem van	Between Groups	12,775	5	2,555	2,273	,045
	Within Groups	1203,823	1071	1,124		
	Total	1216,598	1076			
idegen nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	6,935	5	1,387	2,500	,029
	Within Groups	597,066	1076	,555		
	Total	604,001	1081			
idegen nyelv - jó jegyem van	Between Groups	19,892	5	3,978	3,839	,002
	Within Groups	1112,951	1074	1,036		
	Total	1132,844	1079			
idegen nyelv - kötelező érettségizni belőle	Between Groups	11,091	5	2,218	3,323	,006
	Within Groups	717,652	1075	,668		
	Total	728,744	1080			
idegen nyelv - külföldön szeretne tanulni	Between Groups	29,698	5	5,940	3,690	,003
	Within Groups	1730,169	1075	1,609		
	Total	1759,867	1080			
informatika - érdekel	Between Groups	25,465	5	5,093	3,671	,003
	Within Groups	1487,092	1072	1,387		
	Total	1512,557	1077			
informatika - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	51,793	5	10,359	7,034	,000
	Within Groups	1574,333	1069	1,473		
	Total	1626,127	1074			
informatika - könnyű elhelyezkedés	Between Groups	13,532	5	2,706	2,513	,028
	Within Groups	1149,148	1067	1,077		
	Total	1162,680	1072			
informatika - tanár jól magyaráz	Between Groups	30,711	5	6,142	4,232	,001
	Within Groups	1551,599	1069	1,451		
	Total	1582,311	1074			
informatika - szeretne érettségizni	Between Groups	27,331	5	5,466	2,734	,018
	Within Groups	2135,570	1068	2,000		
	Total	2162,901	1073			

58. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége)

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az otthoni könyvek száma				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
matematika - önállóan meg tudom oldani a feladatokat	Between Groups	13,303	5	2,661	2,284	,044
	Within Groups	1309,229	1124	1,165		
	Total	1322,532	1129			

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az otthoni könyvek száma				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
matematika - jó jegyem van	Between Groups	32,917	5	6,583	4,746	,000
	Within Groups	1554,994	1121	1,387		
	Total	1587,911	1126			
irodalom - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	15,135	5	3,027	2,718	,019
	Within Groups	1250,567	1123	1,114		
	Total	1265,702	1128			
irodalom - lehetőség van önálló véleményalkotásra	Between Groups	14,333	5	2,867	2,477	,031
	Within Groups	1299,911	1123	1,158		
	Total	1314,244	1128			
irodalom - jó jegyem van	Between Groups	11,523	5	2,305	2,445	,032
	Within Groups	1057,455	1122	,942		
	Total	1068,978	1127			
történelem - érdekel	Between Groups	28,202	5	5,640	4,131	,001
	Within Groups	1533,226	1123	1,365		
	Total	1561,428	1128			
történelem - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	13,541	5	2,708	2,353	,039
	Within Groups	1287,014	1118	1,151		
	Total	1300,555	1123			
történelem - jó jegyem van	Between Groups	24,648	5	4,930	4,332	,001
	Within Groups	1275,717	1121	1,138		
	Total	1300,366	1126			
idegen nyelv - érdekel	Between Groups	18,851	5	3,770	3,769	,002
	Within Groups	1125,297	1125	1,000		
	Total	1144,149	1130			
idegen nyelv - jó érzéke van hozzá	Between Groups	25,439	5	5,088	4,132	,001
	Within Groups	1382,928	1123	1,231		
	Total	1408,367	1128			
idegen nyelv - jó jegyem van	Between Groups	22,613	5	4,523	4,381	,001
	Within Groups	1160,326	1124	1,032		
	Total	1182,939	1129			
idegen nyelv - barátaim is szeretik	Between Groups	13,854	5	2,771	2,596	,024
	Within Groups	1202,089	1126	1,068		
	Total	1215,943	1131			
idegen nyelv - külföldön szeretne tanulni	Between Groups	32,930	5	6,586	4,161	,001
	Within Groups	1780,843	1125	1,583		
	Total	1813,774	1130			
idegen nyelv - külföldön szeretne dolgozni	Between Groups	20,059	5	4,012	2,304	,043
	Within Groups	1958,519	1125	1,741		
	Total	1978,578	1130			
informatika - érdekel	Between Groups	18,657	5	3,731	2,648	,022
	Within Groups	1581,321	1122	1,409		
	Total	1599,978	1127			
informatika - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	46,518	5	9,304	6,316	,000
	Within Groups	1648,385	1119	1,473		
	Total	1694,903	1124			

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az otthoni könyvek száma				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
informatika - tanár jól magyaráz	Between Groups	20,496	5	4,099	2,809	,016
	Within Groups	1632,704	1119	1,459		
	Total	1653,200	1124			
informatika - szeretne érettségizni	Between Groups	29,000	5	5,800	2,949	,012
	Within Groups	2199,139	1118	1,967		
	Total	2228,139	1123			
informatika - barátaim is szeretik	Between Groups	18,488	5	3,698	2,819	,015
	Within Groups	1469,306	1120	1,312		
	Total	1487,794	1125			

59. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az otthon található könyvek száma)

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
matematika – érdekel	Between Groups	21,114	1	21,114	14,212	,000
	Within Groups	1302,930	877	1,486		
	Total	1324,043	878			
matematika - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	7,426	1	7,426	6,670	,010
	Within Groups	975,313	876	1,113		
	Total	982,739	877			
matematika - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	8,233	1	8,233	7,377	,007
	Within Groups	984,342	882	1,116		
	Total	992,575	883			
matematika - könnyen értem	Between Groups	22,644	1	22,644	14,363	,000
	Within Groups	1392,061	883	1,577		
	Total	1414,705	884			
matematika - önállóan meg tudom oldani a feladatokat	Between Groups	13,603	1	13,603	11,587	,001
	Within Groups	1038,984	885	1,174		
	Total	1052,586	886			
matematika - jó jegyem van	Between Groups	80,879	1	80,879	60,893	,000
	Within Groups	1171,487	882	1,328		
	Total	1252,367	883			
irodalom - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	8,092	1	8,092	6,587	,010
	Within Groups	1079,790	879	1,228		
	Total	1087,882	880			
irodalom - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	5,145	1	5,145	4,387	,036
	Within Groups	1036,679	884	1,173		
	Total	1041,824	885			
irodalom - jó jegyem van	Between Groups	21,141	1	21,141	23,166	,000
	Within Groups	806,724	884	,913		
	Total	827,865	885			
magyar nyelv - jó jegyem van	Between Groups	12,268	1	12,268	13,301	,000
	Within Groups	814,410	883	,922		
	Total	826,678	884			
történelem – érdekel	Between Groups	47,140	1	47,140	34,761	,000
	Within Groups	1200,188	885	1,356		
	Total	1247,328	886			
történelem - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	15,329	1	15,329	12,841	,000
	Within Groups	1052,847	882	1,194		
	Total	1068,175	883			
történelem - könnyebb	Between Groups	10,863	1	10,863	8,819	,003

Függő változók az attitűd kijelentések tantárgyanként		Független változó az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
elhelyezkedés	Within Groups	1088,839	884	1,232		
	Total	1099,702	885			
történelem - tanár jól magyaráz	Between Groups	18,081	1	18,081	11,729	,001
	Within Groups	1365,753	886	1,541		
	Total	1383,833	887			
történelem - lehetőség van önálló véleményalkotásra	Between Groups	8,548	1	8,548	6,847	,009
	Within Groups	1107,412	887	1,248		
	Total	1115,960	888			
történelem - jó jegyem van	Between Groups	48,348	1	48,348	43,208	,000
	Within Groups	990,283	885	1,119		
	Total	1038,631	886			
történelem - kötelező érettségi	Between Groups	3,821	1	3,821	5,456	,020
	Within Groups	621,182	887	,700		
	Total	625,003	888			
idegen nyelv – érdekel	Between Groups	50,800	1	50,800	50,548	,000
	Within Groups	889,408	885	1,005		
	Total	940,207	886			
idegen nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	18,472	1	18,472	29,517	,000
	Within Groups	551,966	882	,626		
	Total	570,438	883			
idegen nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Between Groups	14,045	1	14,045	25,028	,000
	Within Groups	497,194	886	,561		
	Total	511,239	887			
idegen nyelv - jó érzéke van hozzá	Between Groups	36,255	1	36,255	28,764	,000
	Within Groups	1114,201	884	1,260		
	Total	1150,456	885			
idegen nyelv - jó jegyem van	Between Groups	42,659	1	42,659	41,002	,000
	Within Groups	920,775	885	1,040		
	Total	963,434	886			
idegen nyelv - barátaim is szeretik	Between Groups	7,977	1	7,977	7,067	,008
	Within Groups	1001,262	887	1,129		
	Total	1009,240	888			
idegen nyelv - külföldön szeretne tanulni	Between Groups	49,930	1	49,930	30,801	,000
	Within Groups	1436,268	886	1,621		
	Total	1486,198	887			
idegen nyelv - külföldön szeretne dolgozni	Between Groups	29,444	1	29,444	16,913	,000
	Within Groups	1542,461	886	1,741		
	Total	1571,905	887			
informatika – érdekel	Between Groups	24,367	1	24,367	17,140	,000
	Within Groups	1255,344	883	1,422		
	Total	1279,711	884			
informatika - szükséges a továbbtanuláshoz	Between Groups	17,562	1	17,562	11,323	,001
	Within Groups	1364,938	880	1,551		
	Total	1382,500	881			
informatika - szeretne érettségizni	Between Groups	10,759	1	10,759	5,179	,023
	Within Groups	1830,068	881	2,077		
	Total	1840,827	882			
informatika - barátaim is szeretik	Between Groups	27,045	1	27,045	19,991	,000
	Within Groups	1191,875	881	1,353		
	Total	1218,920	882			
informatika - szüleimnek örömet szerezek vele	Between Groups	7,899	1	7,899	5,593	,018
	Within Groups	1242,795	880	1,412		
	Total	1250,694	881			

60. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége)

	matematika																		szélemleket örömet szerez
	érdekel	szükséges a továbbtanuláshoz		könyvből elnyelhető		tanár jól magyaráz		könnyen érttem		önállóan meg tudom oldani a feladatokat		jó jegyem van		kötelező érettségi		barátaim is szeretik			
	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	
4 osztályos gimnázium	egyéltálan nem jellemző	83	16,37	28	5,54	37	7,27	86	16,90	87	17,06	48	9,39	68	13,33	14	2,74	187	36,67
	nem jellemző	102	20,12	38	7,52	67	13,16	82	16,11	125	24,51	115	22,50	103	20,20	25	4,50	125	24,51
	nem jászár szerepet	15	2,93	92	18,22	170	33,40	138	26,75	96	18,72	138	26,75	122	23,92	60	11,74	174	34,12
	jellemző	140	27,61	200	39,60	159	31,24	143	28,09	137	26,86	198	37,78	164	32,16	188	36,79	20	3,92
	nagyon jellemző	67	13,21	147	29,11	76	14,93	70	13,75	65	12,75	40	7,83	53	10,39	217	42,47	4	0,78
8 osztályos gimnázium	egyéltálan nem jellemző	5	14,29	2	5,71	3	8,57	6	17,14	2	5,71	1	2,86	2	5,71			11	31,43
	nem jellemző	4	11,43	6	17,14	5	14,29	1	2,86	8	22,86	6	17,14	6	17,14	4	11,43	9	25,71
	nem jászár szerepet	7	20,00	6	17,14	9	25,71	3	8,57	5	14,29	7	20,00	5	14,29	7	20,00	15	42,86
	jellemző	13	37,14	8	22,86	9	25,71	15	42,86	12	34,29	15	42,86	13	37,14	17	48,57	7	20,00
	nagyon jellemző	6	17,14	13	37,14	9	25,71	10	28,57	8	22,86	6	17,14	9	25,71	7	20,00		
szakoktatási iskola	egyéltálan nem jellemző	76	12,95	16	2,62	30	5,08	106	17,91	87	14,75	37	6,35	88	14,92	14	2,36	218	36,82
	nem jellemző	19	20,43	40	42,57	69	73,67	87	92,10	125	132,76	129	137,10	155	165,26	195	208,51	225	240,00
	nem jászár szerepet	199	33,90	92	15,62	201	34,01	157	26,32	125	21,11	166	28,04	151	25,59	76	12,84	171	28,89
	jellemző	148	25,21	314	53,31	242	40,95	184	31,08	178	30,17	228	38,51	160	27,12	253	42,74	24	4,05
	nagyon jellemző	45	7,67	127	21,56	61	10,32	58	9,80	48	8,14	42	7,09	30	5,08	234	39,53	7	1,18

		matematika																			
		érdekel		szükséges a továbbtanuláshoz		könnyebb elhelyezkedés		tanár jól magyaráz		könnyen értem		önállóan meg tudom oldani a feladatokat		jó jegyem van		kötelező érettségi		barátaim is szeretik		szüleimnek örömet szerezek vele	
				Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
fiú	egyéltalán nem jellemző	58	12,01	17	3,52	30	6,17	84	17,28	56	11,57	23	4,73	59	12,16	14	2,89	164	33,81	88	18,14
	nem jellemző	78	16,15	34	7,04	45	9,26	68	13,99	97	20,04	72	14,81	106	21,86	22	4,54	139	28,66	79	16,29
	nem játszik szerepet	145	30,02	72	14,91	150	30,86	137	27,99	105	21,69	129	26,54	142	29,28	80	16,49	156	32,16	167	34,43
	jellemző	145	30,02	237	49,07	187	38,48	140	28,81	160	33,06	213	43,83	140	28,87	193	39,79	21	4,33	117	24,12
	nagyon jellemző	57	11,80	123	25,47	74	15,23	57	11,73	66	13,64	49	10,08	38	7,84	176	36,29	5	1,03	34	7,01
lány	egyéltalán nem jellemző	106	16,56	29	4,53	40	6,22	114	17,70	119	18,45	61	9,44	97	15,06	14	2,16	249	38,54	149	23,07
	nem jellemző	145	22,66	50	7,81	83	12,91	102	15,84	185	28,68	167	25,85	163	25,31	20	3,09	166	25,70	125	19,35
	nem játszik szerepet	174	27,19	117	18,28	228	35,46	149	23,14	120	18,60	160	24,77	134	20,81	72	11,13	202	31,27	214	33,31
	jellemző	154	24,06	282	44,06	222	34,53	200	31,06	166	25,74	219	33,90	196	30,43	262	40,49	23	3,56	128	19,81
	nagyon jellemző	61	9,53	162	25,31	70	10,89	79	12,27	55	8,53	39	6,04	54	8,39	279	43,12	6	0,93	30	4,64

		irodalom																	
		érdekel		szükséges a továbbtanuláshoz		könnyebb elhelyezkedés		tanár jól magyaráz		lehetőség van önálló véleményalkotásra		jó jegyem van		kötelező érettségi		barátaim is szeretik		szüleimnek örömet szerez vele	
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
4 osztályos gimnázium	egyéltalan nem jellemző	40	7.83	35	6.89	50	9.78	83	16.21	34	6.67	16	3.14	10	1.96	107	20.90	106	20.70
	nem jellemző	69	13.50	41	8.07	71	13.89	58	11.33	47	9.22	44	8.63	7	1.37	93	18.16	64	12.50
	nem játszik szerepet	113	22.11	89	17.52	198	38.75	99	19.34	130	25.49	112	21.96	66	12.92	221	43.16	205	40.04
	jellemző	194	37.96	195	38.39	135	26.42	162	31.64	202	39.61	244	47.84	207	40.51	72	14.06	104	20.31
8 osztályos gimnázium	nyagyon jellemző	95	18.59	148	29.13	57	11.15	110	21.48	97	19.02	94	18.43	221	43.25	19	3.71	33	6.45
	egyéltalan nem jellemző	6	17.14	2	5.71	2	5.71	4	11.43	5	14.29			2	5.71	5	14.29	5	14.29
	nem jellemző	2	5.71	5	14.29	3	8.57	6	17.14	3	8.57	4	11.43	2	5.71	7	20.00	4	11.43
	nem játszik szerepet	7	20.00	8	22.86	18	51.43	10	28.57	10	28.57	7	20.00	5	14.29	19	54.29	19	54.29
szakközép-iskola	jellemző	12	34.29	11	31.43	8	22.86	9	25.71	11	31.43	20	57.14	18	51.43	3	8.57	6	17.14
	nyagyon jellemző	8	22.86	9	25.71	4	11.43	6	17.14	6	17.14	4	11.43	8	22.86	1	2.86	1	2.86
	egyéltalan nem jellemző	24	4.06	20	3.40	44	7.45	42	7.13	30	5.07	17	2.88	7	1.18	122	20.61	83	14.02
	nem jellemző	85	14.38	41	6.96	90	15.23	56	9.51	65	10.98	82	13.87	12	2.03	151	25.51	84	14.19
	nem játszik szerepet	157	26.57	124	21.05	246	41.62	146	24.79	184	31.08	167	28.26	67	11.32	226	38.18	226	38.18
	jellemző	232	39.26	252	42.78	161	27.24	228	38.71	218	36.82	253	42.81	271	45.78	76	12.84	152	25.68
	nyagyon jellemző	93	15.74	152	25.81	50	8.46	117	19.86	95	16.05	72	12.18	235	39.70	17	2.87	47	7.94

63. Táblázat – Irodalom attitűdök iskolatípusonként

		irodalom																	
		érdekel		szükséges a továbbtanuláshoz		könnyebb elhelyezkedés		tanár jól magyaráz		lehetőség van önálló véleményalkotásra		jó jegyem van		kötelező érettségi		barátaim is szeretik		szüleimnek örömet szerez vele	
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
fiú	egyéltalan nem jellemző	39	8.02	33	6.80	57	11.70	47	9.67	42	8.66	24	4.94	11	2.26	114	23.41	78	16.02
	nem jellemző	86	17.70	43	8.87	73	14.99	51	10.49	48	9.90	62	12.76	10	2.05	117	24.02	66	13.55
	nem játszik szerepet	144	29.63	113	23.30	210	43.12	132	27.16	144	29.69	149	30.66	73	14.99	190	39.01	187	38.40
	jellemző	164	33.74	207	42.68	120	24.64	181	37.24	184	37.94	204	41.98	251	51.54	50	10.27	124	25.46
lány	nyagyon jellemző	53	10.91	89	18.35	27	5.54	75	15.43	67	13.81	47	9.67	142	29.16	16	3.29	32	6.57
	egyéltalan nem jellemző	31	4.81	24	3.74	39	6.06	82	12.73	27	4.18	9	1.40	8	1.24	119	18.42	116	17.96
	nem jellemző	70	10.85	42	6.54	89	13.82	68	10.56	67	10.37	66	10.25	11	1.71	132	20.43	84	13.00
	nem játszik szerepet	128	19.84	108	16.82	251	38.98	121	18.79	178	27.55	134	20.81	65	10.08	273	42.26	260	40.25
	jellemző	273	42.33	249	38.79	181	28.11	217	33.70	244	37.77	312	48.45	242	37.52	101	15.63	137	21.21
	nyagyon jellemző	143	22.17	219	34.11	84	13.04	156	24.22	130	20.12	123	19.10	319	49.46	21	3.25	49	7.59

64. Táblázat – Irodalom attitűdök nemeként

		magyar nyelv																	
		érdekel		szükséges a továbbtanuláshoz		könnyebb elhelyezkedés		tanár jól magyaráz		segít gondolataim pontos megfogalmazásában		jó jegyem van		kötelező érettségi		barátaim is szeretik		szüleimnek örömet szereznek velem	
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
4 osztályos gimnázium	egyéltalan nem jellemző	69	13,50	36	7,06	65	12,75	81	15,85	42	8,22	22	4,31	13	2,54	129	25,24	115	22,50
	nem jellemző	109	21,33	52	10,20	65	12,75	67	13,11	55	10,76	49	9,61	14	2,73	123	24,07	61	11,94
	nem játszik szerepet	161	31,51	117	22,94	203	39,80	119	23,29	146	28,57	139	27,25	71	13,87	212	41,49	212	41,49
	jellemző	135	26,42	197	38,63	138	27,06	157	30,72	201	39,33	230	45,10	233	45,51	42	8,22	102	19,96
	nagyon jellemző	37	7,24	108	21,18	39	7,65	87	17,03	67	13,11	70	13,73	181	35,35	5	0,98	21	4,11
8 osztályos gimnázium	egyéltalan nem jellemző	6	17,14	3	8,57	3	8,57	4	11,43	5	14,29	1	2,86	2	5,71	8	22,86	5	14,29
	nem jellemző	6	17,14	5	14,29	3	8,57	5	14,29	5	14,29	4	11,43	3	8,57	6	17,14	4	11,43
	nem játszik szerepet	6	17,14	13	37,14	17	48,57	12	34,29	6	17,14	6	17,14	2	5,71	19	54,29	16	45,71
	jellemző	13	37,14	11	31,43	8	22,86	12	34,29	12	34,29	18	51,43	23	65,71	1	2,86	9	25,71
	nagyon jellemző	4	11,43	3	8,57	4	11,43	2	5,71	7	20,00	6	17,14	5	14,29	1	2,86	1	2,86
szakközép-iskola	egyéltalan nem jellemző	38	6,41	18	3,04	32	5,40	47	7,93	26	4,38	19	3,21	11	1,85	143	24,16	85	14,33
	nem jellemző	132	22,26	51	8,61	79	13,32	72	12,14	64	10,77	86	14,53	21	3,54	150	25,34	83	14,00
	nem játszik szerepet	216	36,42	166	28,04	247	41,65	151	25,46	133	22,39	206	34,80	92	15,51	228	38,51	249	41,99
	jellemző	159	26,81	242	40,88	184	31,03	230	38,79	279	46,97	233	39,36	286	48,23	59	9,97	137	23,10
	nagyon jellemző	48	8,09	115	19,43	51	8,60	93	15,68	92	15,49	48	8,11	183	30,86	12	2,03	39	6,58

65. Táblázat – Magyar nyelv attitűdök iskolatípusonként

		magyar nyelv																	
		érdekel		szükséges a továbbtanuláshoz		könnyebb elhelyezkedés		tanár jól magyaráz		segít gondolataim pontos megfogalmazásában		jó jegyem van		kötelező érettségi		barátaim is szeretik		szüleimnek örömet szereznek velem	
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
fiú	egyéltalan nem jellemző	58	11,91	32	6,58	56	11,50	50	10,27	41	8,42	31	6,38	14	2,87	131	26,95	85	17,45
	nem jellemző	107	21,97	44	9,05	62	12,73	60	12,32	54	11,09	70	14,40	20	4,11	123	25,31	61	12,53
	nem játszik szerepet	178	36,55	150	30,86	208	42,71	133	27,31	128	26,28	177	36,42	79	16,22	179	36,83	201	41,27
	jellemző	123	25,26	197	40,53	136	27,93	188	38,60	204	41,89	175	36,01	251	51,54	46	9,47	114	23,41
	nagyon jellemző	21	4,31	63	12,96	25	5,13	56	11,50	60	12,32	33	6,79	123	25,26	7	1,44	26	5,34
lány	egyéltalan nem jellemző	55	8,51	25	3,88	44	6,82	82	12,69	32	4,95	11	1,70	12	1,85	148	24,91	120	18,58
	nem jellemző	140	21,67	63	9,77	85	13,18	83	12,85	69	10,66	67	10,37	18	2,78	155	23,99	86	13,31
	nem játszik szerepet	201	31,11	146	22,64	258	40,00	147	22,76	156	24,11	172	26,63	86	13,29	276	42,72	273	42,26
	jellemző	182	28,17	250	38,76	190	29,46	210	32,51	284	43,89	305	47,21	287	44,36	56	8,67	132	20,43
	nagyon jellemző	68	10,53	161	24,96	68	10,54	124	19,20	106	16,38	91	14,09	244	37,71	11	1,70	35	5,42

66. Táblázat – Magyar nyelv attitűdök nemeként

		történelem																	
		érdekel		szükséges a továbbtanuláshoz		könnyebb elhelyezkedés		tanár jól magyaráz		lehetőség van önálló véleményalkotásra		jó jegyem van		kötelező érettségi		barátaim is szeretik		szüleimnek örömet szerez vele	
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
4 osztályos gimnázium	egyéltalán nem jellemző	31	6,07	23	4,51	40	7,84	47	9,18	43	8,40	14	2,75	6	1,17	82	16,02	75	14,68
	nem jellemző	56	10,96	41	8,04	57	11,18	60	11,72	71	13,87	58	11,37	12	2,34	91	17,77	61	11,94
	nem játszik szerepet	74	14,48	90	17,65	203	39,80	101	19,73	179	34,96	108	21,18	50	9,77	233	45,51	205	40,12
	jellemző	199	38,94	183	35,88	134	26,27	192	37,50	157	30,66	230	45,10	219	42,77	88	17,19	114	22,31
	nagyon jellemző	151	29,55	173	33,92	76	14,90	112	21,88	62	12,11	100	19,61	225	43,95	18	3,52	56	10,96
8 osztályos gimnázium	egyéltalán nem jellemző	3	8,57	2	5,88	2	5,71	1	2,86	2	5,71					7	20,00	7	20,00
	nem jellemző	2	5,71	3	8,82	1	2,86	2	5,71	2	5,71	2	5,71	2	5,71	3	8,57	1	2,86
	nem játszik szerepet	7	20,00	9	26,47	14	40,00	2	5,71	13	37,14	11	31,43	1	2,86	19	54,29	18	51,43
	jellemző	15	42,86	8	23,53	9	25,71	17	48,57	12	34,29	16	45,71	22	62,86	4	11,43	6	17,14
	nagyon jellemző	8	22,86	12	35,29	9	25,71	13	37,14	6	17,14	6	17,14	10	28,57	2	5,71	3	8,57
szakközép-iskola	egyéltalán nem jellemző	45	7,61	22	3,74	48	8,12	53	8,95	40	6,76	33	5,59	7	1,18	132	22,30	81	13,68
	nem jellemző	66	11,17	40	6,80	73	12,35	62	10,47	87	14,70	125	21,19	15	2,53	136	22,97	75	12,67
	nem játszik szerepet	103	17,43	130	22,11	258	43,65	101	17,06	218	36,82	160	27,12	72	12,14	194	32,77	224	37,84
	jellemző	238	40,27	232	39,46	144	24,37	215	36,32	167	28,21	192	32,54	268	45,19	100	16,89	156	26,35
	nagyon jellemző	139	23,52	164	27,89	68	11,51	161	27,20	80	13,51	80	13,56	231	38,95	30	5,07	56	9,46

67. Táblázat – Történelem attitűdök iskolatípusonként

		történelem																	
		érdekel		szükséges a továbbtanuláshoz		könnyebb elhelyezkedés		tanár jól magyaráz		lehetőség van önálló véleményalkotásra		jó jegyem van		kötelező érettségi		barátaim is szeretik		szüleimnek örömet szerez vele	
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
fiú	egyéltalán nem jellemző	31	6,38	25	5,15	50	10,27	49	10,06	39	8,02	21	4,32	7	1,44	89	18,28	63	12,94
	nem jellemző	43	8,85	36	7,42	53	10,88	57	11,70	65	13,37	71	14,61	10	2,05	98	20,12	59	12,11
	nem játszik szerepet	74	15,23	112	23,09	206	42,30	100	20,53	155	31,89	127	26,13	65	13,35	173	35,52	178	36,55
	jellemző	206	42,39	194	40,00	120	24,64	171	35,11	164	33,74	192	39,51	246	50,51	97	19,92	139	28,54
	nagyon jellemző	132	27,16	118	24,33	58	11,91	110	22,59	63	12,96	75	15,43	159	32,65	30	6,16	48	9,86
lány	egyéltalán nem jellemző	48	7,44	22	3,43	39	6,07	52	8,05	46	7,11	26	4,04	6	0,93	131	20,28	100	15,50
	nem jellemző	79	12,25	47	7,33	77	11,98	65	10,06	93	14,37	111	17,26	19	2,94	130	20,12	76	11,78
	nem játszik szerepet	110	17,05	117	18,25	268	41,68	103	15,94	254	39,26	149	23,17	57	8,81	272	42,11	267	41,40
	jellemző	242	37,52	226	35,26	164	25,51	252	39,01	169	26,12	246	38,26	260	40,19	93	14,40	135	20,93
	nagyon jellemző	166	25,74	229	35,73	95	14,77	174	26,93	85	13,14	111	17,26	305	47,14	20	3,10	67	10,39

68. Táblázat – Történelem attitűdök nemeként

		idegen nyelv																					
		érdekel		szükséges a továbbtanuláshoz		könnyebb elhelyezkedés		tanár jól magyaráz		jó érzéke van hozzá		jó jegyem van		kötelező érettségizni belőle		barátaim is szeretik		szüleimnek örömet szerezek vele		külföldön szeretne tanulni		külföldön szeretne dolgozni	
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
4 osztályos gimnázium	egyhátalán nem jellemző	11	2,15	6	1,18	1	0,20	16	3,13	19	3,72	9	1,76	8	1,57	42	8,20	53	10,35	64	12,52	59	11,55
	nem jellemző	25	4,89	8	1,57	7	1,37	51	9,96	65	12,72	43	8,41	6	1,17	55	10,74	30	5,86	95	18,59	78	15,26
	nem játszik szerepet	45	8,81	37	7,27	30	5,86	102	19,92	96	18,79	95	18,59	63	12,33	249	48,63	183	35,74	153	29,94	120	23,48
	jellemző	188	36,79	167	32,81	144	28,13	201	39,26	194	37,96	220	43,05	176	34,44	129	25,20	164	32,03	106	20,74	131	25,64
	nagyon jellemző	242	47,36	291	57,17	330	64,45	142	27,73	137	26,81	144	28,18	258	50,49	37	7,23	82	16,02	93	18,20	123	24,07
8 osztályos gimnázium	egyhátalán nem jellemző	1	2,86					1	2,86							6	17,14	5	14,29	5	14,29	7	20,00
	nem jellemző	1	2,86					3	8,57	3	8,57	2	5,71	3	8,57	5	14,29	1	2,86	6	17,14	3	8,57
	nem játszik szerepet	4	11,43	6	17,14	2	5,71	9	25,71	9	25,71	8	22,86	7	20,00	15	42,86	15	42,86	12	34,29	11	31,43
	jellemző	16	45,71	13	37,14	13	37,14	16	45,71	14	40,00	16	45,71	14	40,00	7	20,00	8	22,86	4	11,43	7	20,00
	nagyon jellemző	13	37,14	16	45,71	20	57,14	6	17,14	9	25,71	9	25,71	11	31,43	2	5,71	6	17,14	8	22,86	7	20,00
szakközépiskola	egyhátalán nem jellemző	19	3,20	6	1,02	6	1,01	19	3,20	39	6,60	21	3,55	5	0,84	67	11,30	44	7,42	101	17,03	94	15,85
	nem jellemző	52	8,77	13	2,21	13	2,19	49	8,25	84	14,21	76	12,84	10	1,69	119	20,07	67	11,30	122	20,57	80	13,49
	nem játszik szerepet	85	14,33	55	9,34	40	6,75	114	19,19	157	26,57	146	24,66	58	9,78	256	43,17	203	34,23	186	31,37	151	25,46
	jellemző	248	41,82	257	43,63	237	39,97	246	41,41	209	35,36	223	37,67	267	45,03	102	17,20	184	31,03	106	17,88	149	25,13
	nagyon jellemző	189	31,87	258	43,80	297	50,08	166	27,95	102	17,26	126	21,28	253	42,66	49	8,26	95	16,02	78	13,15	119	20,07

69. Táblázat – Idegen nyelv attitűdök iskolatípusonként

		idegen nyelv																									
		érdekel		szükséges a továbbtanuláshoz				könnyebb elhelyezkedés				tanár jól magyaráz		jó érzéke van hozzá		jó jegyem van		kötelező érettségizni belőle		barátaim is szeretik		szüleimnek örömet szerezek vele		külföldön szeretne tanulni		külföldön szeretne dolgozni	
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
fiú	egyáltalán nem jellemző	20	4,10	8	1,66	4	0,82	15	3,07	31	6,37	22	4,52	7	1,43	57	11,68	41	8,40	87	17,83	76	15,57				
	nem jellemző	42	8,61	13	2,69	11	2,25	41	8,40	52	10,68	51	10,47	12	2,46	81	16,60	47	9,63	84	17,21	51	10,45				
	nem játszik szerepet	78	15,98	54	11,18	38	7,79	98	20,08	123	25,26	117	24,02	59	12,09	221	45,29	158	32,38	163	33,40	135	27,66				
	jellemző	196	40,16	219	45,34	204	41,80	219	44,88	176	36,14	201	41,27	237	48,57	100	20,49	175	35,86	89	18,24	129	26,43				
lány	nagyon jellemző	152	31,15	189	39,13	231	47,34	115	23,57	105	21,56	96	19,71	173	35,45	29	5,94	67	13,73	65	13,32	97	19,88				
	egyáltalán nem jellemző	11	1,71	4	0,62	3	0,46	21	3,25	27	4,19	8	1,24	6	0,93	57	8,82	61	9,44	81	12,56	83	12,87				
	nem jellemző	35	4,43	8	1,03	9	1,14	39	6,2	98	12,68	68	8,75	1	0,01	109	13,9	50	6,35	138	17,4	109	13,9				
	nem játszik szerepet	54	8,37	44	6,83	34	5,26	126	19,47	136	21,12	130	20,16	69	10,70	295	45,67	239	37,00	186	28,84	145	22,48				
	jellemző	254	39,38	214	33,23	187	28,95	241	37,25	241	37,42	257	39,84	216	33,49	137	21,11	181	28,02	126	19,53	156	24,19				
	nagyon jellemző	291	45,12	374	58,07	413	63,93	197	30,45	142	22,05	182	28,22	347	53,80	59	9,13	115	17,80	114	17,67	152	23,57				

70. Táblázat – Idegen nyelv attitűdök nemeként

		informatika																			
		érdekel		szükséges a továbbtanuláshoz		könnyű elhelyezkedés		tanár jól magyaráz		segít a feladatok megoldásában		jó jegyem van		szeretne érettségizni		barátaim is szeretik		szüleimnek örömet szerezek vele			
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
4 osztályos gimnázium	egyáltalán nem jellemző	59	11,64	78	15,48	39	7,74	62	12,30	42	8,32	26	5,18	157	31,09	65	12,85	109	21,54		
	nem jellemző	60	11,83	80	15,87	41	8,13	80	15,87	41	8,12	25	4,98	98	19,41	73	14,43	61	12,06		
	nem játszik szerepet	82	16,17	155	30,75	89	17,66	157	31,15	99	19,60	107	21,31	125	24,75	206	40,71	222	43,87		
	jellemző	183	36,09	112	22,22	205	40,67	130	25,79	212	41,98	212	42,23	55	10,89	124	24,51	86	17,00		
8 osztályos gimnázium	nagyon jellemző	123	24,26	79	15,67	130	25,79	75	14,88	111	21,98	132	26,29	70	13,86	38	7,51	28	5,53		
	egyáltalán nem jellemző	1	2,86	2	5,71			1	2,86					4	11,43	7	20,00	8	22,86		
	nem jellemző	3	8,57	8	22,86	1	2,86	5	14,29	3	8,57	1	2,86	9	25,71	3	8,57	3	8,57		
	nem játszik szerepet	8	22,86	12	34,29	7	20,00	9	25,71	9	25,71	9	25,71	12	34,29	15	42,86	19	54,29		
szakközépiskola	jellemző	15	42,86	7	20,00	16	45,71	18	51,43	14	40,00	18	51,43	6	17,14	9	25,71	5	14,29		
	nagyon jellemző	8	22,86	6	17,14	11	31,43	2	5,71	9	25,71	7	20,00	4	11,43	1	2,86				
	egyáltalán nem jellemző	17	2,86	27	4,55	9	1,52	55	9,26	20	3,37	10	1,69	89	15,03	55	9,27	75	12,69		
	nem jellemző	40	6,73	45	7,58	27	4,56	79	13,30	32	5,40	31	5,23	98	16,55	64	10,79	66	11,17		
	nem játszik szerepet	52	8,75	151	25,42	92	15,54	147	24,75	176	17,88	93	15,68	136	22,97	168	28,33	217	36,72		
	jellemző	225	37,88	198	33,33	250	42,23	193	32,49	271	45,70	260	43,84	127	21,45	204	34,40	154	26,06		
	nagyon jellemző	260	43,77	173	29,12	214	36,15	120	20,20	164	27,66	199	33,56	142	23,99	102	17,20	79	13,37		

71. Táblázat – Informatika attitűdök iskolatípusonként

		informatika																	
		érdekel		szükséges a továbbtanuláshoz		könnyű elhelyezkedés		tanár jól magyaráz		segít a feladatok megoldásában		jó jegyem van		szeretne érettségizni		barátaim is szeretik		szüleimnek örömet szerez vele	
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
fiú	egvéltalan nem jellemző	12	2,46	27	5,56	10	2,06	41	8,44	15	3,09	13	2,67	57	11,73	40	8,21	61	12,55
	nem jellemző	21	4,31	41	8,44	18	3,70	63	12,96	27	5,56	18	3,70	68	13,99	40	8,21	43	8,85
	nem játszik szerepet	44	9,03	139	28,60	74	15,23	134	27,57	93	19,14	82	16,87	128	26,34	145	29,77	182	37,45
	jellemző	187	38,40	140	28,81	210	43,21	155	31,89	206	42,39	212	43,62	109	22,43	185	37,99	134	27,57
lány	nagyon jellemző	223	45,79	139	28,60	174	35,80	93	19,14	145	29,84	161	33,13	124	25,51	77	15,81	66	13,58
	egvéltalan nem jellemző	65	10,11	80	12,48	38	5,95	77	12,01	47	7,33	23	3,61	193	30,16	87	13,57	131	20,47
	nem jellemző	81	12,60	92	14,35	51	7,98	100	15,60	49	7,64	37	5,80	136	21,25	99	15,44	86	13,44
	nem játszik szerepet	98	15,24	177	27,61	113	17,68	178	27,77	118	18,41	127	19,91	143	22,34	243	37,91	274	42,81
		233	36,24	175	27,30	259	40,53	185	28,86	291	45,40	275	43,10	77	12,03	150	23,40	108	16,88
		166	25,82	117	18,25	178	27,86	101	15,76	136	21,22	176	27,59	91	14,22	62	9,67	41	6,41

72. Táblázat – Informatika attitűdök nemenként

		napi tanulási idő																			
		kevesebb, mint fél órát					kb. fél órát					kb. egy órát					kb. 2 órát				
		egyéltalan nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyéltalan nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyéltalan nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyéltalan nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző
matematika - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	4	3	7	30	14	5	6	17	52	38	16	38	73	195	75	13	20	56	179	109
	%	6,90	5,17	12,07	51,72	24,14	4,24	5,08	14,41	44,07	32,20	4,03	9,57	18,39	49,12	18,89	3,45	5,31	14,85	47,48	28,91
matematika - tanár jól magyaráz	Count	15	8	12	12	11	33	17	35	25	12	70	63	91	133	39	52	49	106	124	50
	%	25,86	13,79	20,69	20,69	18,97	27,05	13,93	28,69	20,49	9,84	17,68	15,91	22,98	33,59	9,85	13,65	12,86	27,82	32,55	13,12
matematika - jó jegyem van	Count	13	10	15	16	4	25	29	26	32	10	61	112	98	102	23	38	82	102	120	38
	%	22,41	17,24	25,86	27,59	6,90	20,49	23,77	21,31	26,23	8,20	15,40	28,28	24,75	25,76	5,81	10,00	21,58	26,84	31,58	10,00
matematika - kötelező érettségi	Count	4	6	11	20	17	3	3	17	50	48	11	17	54	175	141	6	11	49	148	167
	%	6,90	10,34	18,97	34,48	29,31	2,48	2,48	14,05	41,32	39,67	2,76	4,27	13,57	43,97	35,43	1,57	2,89	12,86	38,85	43,83
irodalom - érdekel	Count	14	5	15	16	8	10	21	38	39	15	26	62	112	139	58	15	45	80	165	74
	%	24,14	8,62	25,86	27,59	13,79	8,13	17,07	30,89	31,71	12,20	6,55	15,62	28,21	35,01	14,61	3,96	11,87	21,11	43,54	19,53

		napi tanulási idő																			
		kevesebb, mint fél órá					kb. fél órá					kb. egy órá					kb. 2 órá				
		egyéni tanul nem jellemző	nem jellemző nem írásbeli szerepet	íráskor jellemző	magán tanul nem jellemző	egyéni tanul nem jellemző	nem jellemző nem írásbeli szerepet	íráskor jellemző	magán tanul nem jellemző	egyéni tanul nem jellemző	nem jellemző nem írásbeli szerepet	íráskor jellemző	magán tanul nem jellemző	egyéni tanul nem jellemző	nem jellemző nem írásbeli szerepet	íráskor jellemző	magán tanul nem jellemző	egyéni tanul nem jellemző	nem jellemző nem írásbeli szerepet	íráskor jellemző	magán tanul nem jellemző
irodalom - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	9	6	12	20	10	5	11	21	55	28	22	35	92	160	86	15	25	60	166	114
	%	15,79	10,53	21,05	35,09	17,54	4,17	17,57	40,51	23,33	5,57	8,86	23,29	40,51	21,77	3,95	6,58	15,79	43,68	30,00	3,33
irodalom - könnyebb elhelyezkedés	Count	9	9	20	13	7	13	20	49	36	4	35	68	171	88	34	29	42	156	119	35
	%	15,52	15,52	34,48	22,41	12,07	10,66	16,39	40,16	29,51	3,28	8,84	17,17	43,18	22,22	8,59	7,61	11,02	40,94	31,23	9,19
irodalom - tanár jól magyaráz	Count	12	7	16	12	11	16	16	32	36	21	45	52	101	143	56	33	35	81	135	97
	%	20,69	12,07	27,59	20,69	18,97	13,22	13,22	26,45	29,75	17,36	11,34	13,10	25,44	36,02	14,11	8,66	9,19	21,26	35,43	25,46
irodalom - lehetőség van önálló véleményalkotásra	Count	11	6	17	17	7	5	10	38	47	22	25	48	108	155	61	15	36	113	151	66
	%	18,97	10,34	29,31	29,31	12,07	4,10	8,20	31,15	38,52	18,03	6,30	12,09	27,20	39,04	15,37	3,94	9,45	29,66	39,63	17,32
irodalom - jó jegyem van	Count	9	9	15	18	6	1	16	46	49	11	12	59	109	176	41	6	37	83	181	72
	%	15,79	15,79	26,32	31,58	10,53	0,81	13,01	37,40	39,84	8,94	3,02	14,86	27,46	44,33	10,33	1,58	9,76	21,90	47,76	19,00
irodalom - kötelező érettségi	Count	1	3	14	19	21	2	1	19	57	44	9	11	43	204	130	4	5	45	155	172
	%	1,72	5,17	24,14	32,76	36,21	1,63	0,81	15,45	46,34	35,77	2,27	2,77	10,83	51,39	32,75	1,05	1,31	11,81	40,68	45,14
irodalom - barátaim is szeretik	Count	20	10	18	7	3	28	27	48	14	6	88	105	153	43	8	66	82	174	46	13
	%	34,48	17,24	31,03	12,07	5,17	22,76	21,95	39,02	11,38	4,88	22,17	26,45	38,54	10,83	2,02	17,32	21,52	45,67	12,07	3,41
magyar nyelv - érdekel	Count	14	12	13	16	3	19	30	47	20	7	32	99	139	102	25	33	73	140	103	33
	%	24,14	20,69	22,41	27,59	5,17	15,45	24,39	38,21	16,26	5,69	8,06	24,94	35,01	25,69	6,30	8,64	19,11	36,65	26,96	8,64
magyar nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	4	8	22	16	8	8	16	29	48	21	21	43	109	155	68	18	29	86	172	76
	%	6,90	13,79	37,93	27,59	13,79	6,56	13,11	23,77	39,34	17,21	5,30	10,86	27,53	39,14	17,17	4,72	7,61	22,57	45,14	19,95
magyar nyelv - tanár jól magyaráz	Count	15	4	13	19	7	17	20	30	41	15	43	63	116	129	46	34	40	91	141	76
	%	25,86	6,90	22,41	32,76	12,07	13,82	16,26	24,39	33,33	12,20	10,83	15,87	29,22	32,49	11,59	8,90	10,47	23,82	36,91	19,90
magyar nyelv - segít gondolataim pontos megfogalmazásában	Count	11	6	16	17	8	8	18	38	45	14	20	53	101	178	45	19	39	89	173	62
	%	18,97	10,34	27,59	29,31	13,79	6,50	14,63	30,89	36,59	11,38	5,04	13,35	25,44	44,84	11,34	4,97	10,21	23,30	45,29	16,23
magyar nyelv - jó jegyem van	Count	6	9	15	22	6	5	17	49	44	8	15	61	127	160	33	10	41	114	172	44
	%	10,34	15,52	25,86	37,93	10,34	4,07	13,82	39,84	35,77	6,50	3,79	15,40	32,07	40,40	8,33	2,62	10,76	29,92	45,14	11,55
magyar nyelv - kötelező érettségi	Count	1	7	15	17	18	7	3	20	57	36	8	14	58	209	109	5	13	48	183	132
	%	1,72	12,07	25,86	29,31	31,03	5,69	2,44	16,26	46,34	29,27	2,01	3,52	14,57	52,51	27,39	1,31	3,41	12,60	48,03	34,65

		napi tanulási idő																	
		kevesebb, mint fél órát						kb. fél órát						kb. egy órát					
		kb. 2 órát		2 óránál többet															
		egyáltalán nem jelenző	nem jelenző nem játszik szerepet	jelenző	magán jelenző	egyáltalán nem jelenző	nem jelenző	nem játszik szerepet	magán jelenző	egyáltalán nem jelenző	nem jelenző	nem játszik szerepet	magán jelenző	egyáltalán nem jelenző	nem jelenző	nem játszik szerepet	magán jelenző	egyáltalán nem jelenző	nem jelenző
		Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%	Count	%
történelem - érdekel	Count	13	22,41	4	6,90	5	8,62	21	36,21	15	25,86	8	13,44	24	40,68	45	75,00	27	45,00
történelem - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	7	12,28	4	7,02	15	26,32	19	33,33	12	21,05	8	13,44	20	33,33	53	88,89	31	51,67
történelem - könnyebb elhelyezkedés	Count	10	17,24	7	12,07	22	37,93	11	18,97	8	13,44	14	23,44	42	70,00	42	70,00	11	18,18
történelem - tanár jól magyaráz	Count	10	17,24	3	5,17	10	17,24	20	34,48	15	25,86	13	21,72	26	42,86	41	68,33	26	42,86
történelem - jó jegyem van	Count	7	12,07	8	13,44	16	26,32	19	31,67	8	13,44	9	15,00	23	38,33	30	50,00	21	35,00
történelem - kötelező érettségi	Count	2	3,45	3	5,17	9	15,52	23	39,66	21	35,00	4	6,56	60	100,00	39	64,58	3	5,17
idegen nyelv - érdekel	Count	4	6,90	1	1,72	14	23,44	22	37,93	17	28,33	7	11,67	15	25,00	47	78,33	36	60,00
idegen nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	3	5,17	1	1,72	22	37,93	27	45,00	2	3,45	4	6,56	55	91,67	51	85,00	6	10,00
idegen nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Count	3	5,17	3	5,17	23	39,66	29	48,33	1	1,72	4	6,56	64	106,67	64	106,67	1	1,72
idegen nyelv - tanár jól magyaráz	Count	4	6,90	4	6,90	15	25,86	26	42,86	9	15,00	16	26,32	53	88,89	53	88,89	4	6,56
idegen nyelv - jó érzéke van hozzá	Count	8	13,44	5	8,62	18	30,00	28	46,67	15	25,00	28	46,67	93	155,00	93	155,00	7	11,67
idegen nyelv - jó jegyem van	Count	6	10,34	7	12,07	12	20,34	21	35,00	12	20,34	27	45,00	37	61,67	37	61,67	16	26,67
idegen nyelv - kötelező érettségizni belőle	Count	1	1,72	2	3,45	7	11,67	24	40,00	3	5,17	17	28,33	42	70,00	42	70,00	2	3,45
informatika - érdekel	Count	3	5,17	7	11,67	11	18,33	37	61,67	4	6,56	9	15,00	52	86,67	52	86,67	19	31,67

		napi tanulási idő																			
		kevesebb, mint fél órárt					kb. fél órárt					kb. egy órárt					kb. 2 órárt				
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző
	%	5,17	12,07	18,97	63,79	3,31	7,44	10,74	35,54	42,98	5,26	9,52	10,53	38,85	35,84	8,92	9,71	14,17	39,37	27,82	8,47
informatika - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	8	3	11	16	20	9	8	30	37	36	30	52	112	115	90	40	49	114	106	71
	%	13,79	5,17	18,97	27,59	34,48	7,50	6,67	25,00	30,83	30,00	7,52	13,03	28,07	28,82	22,56	10,53	12,89	30,00	27,89	18,68
informatika - könnyű elhelyezkedés	Count	1	1	8	18	30	5	2	13	57	43	16	24	70	171	115	18	27	64	156	115
	%	1,72	1,72	13,79	31,03	51,72	4,17	1,67	10,83	47,50	35,83	4,04	6,06	17,68	43,18	29,04	4,74	7,11	16,84	41,05	30,26
informatika - szeretne érettségizni	Count	6	3	19	7	23	15	21	32	28	24	86	70	80	83	79	91	80	95	51	62
	%	10,34	5,17	32,76	12,07	39,66	12,50	17,50	26,67	23,33	20,00	21,61	17,59	20,10	20,85	19,85	24,01	21,11	25,07	13,46	16,36
informatika - barátaim is szeretik	Count	4	4	18	18	14	6	9	46	38	22	48	42	124	131	54	47	66	134	100	33
	%	6,90	6,90	31,03	31,03	24,14	4,96	7,44	38,02	31,40	18,18	12,03	10,53	31,08	32,83	13,53	12,37	17,37	35,26	26,32	8,68
informatika - szüleinek örömet szerez vele	Count	8	4	19	15	12	14	12	47	33	14	63	48	162	84	40	73	51	151	82	23
	%	13,79	6,90	32,76	25,86	20,69	11,67	10,00	39,17	27,50	11,67	15,87	12,09	40,81	21,16	10,08	19,21	13,42	39,74	21,58	6,05

73. Táblázat – Tantárgyi attitűdök napi tanulási idő alapján

		mennyire szeret iskolába járni																			
		egyáltalán nem szeret					kicsit					közepesen					szeret				
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző
matematika - érdekel	Count	29	20	16	17	8	33	30	51	32	17	63	90	162	125	37	31	77	85	112	44
	%	32,22	22,22	17,78	18,89	8,89	20,25	18,40	31,29	19,63	10,43	13,21	18,87	33,96	26,21	7,76	8,88	22,06	24,36	32,09	12,61
matematika - tanár jól magyaráz	Count	23	15	18	25	11	46	18	47	41	11	69	79	135	145	51	51	53	82	114	52
	%	25,00	16,30	19,57	27,17	11,96	28,22	11,04	28,83	25,15	6,75	14,41	16,49	28,18	30,27	10,65	14,49	15,06	23,30	32,39	14,77
matematika - könnyen értem	Count	22	31	12	16	11	31	40	31	40	20	79	118	102	146	33	34	93	76	111	39
	%	23,91	33,70	13,04	17,39	11,96	19,14	24,69	19,14	24,69	12,35	16,53	24,69	21,34	30,54	6,90	9,63	26,35	21,53	31,44	11,05

		mennivre szeret iskolaba jarni																								
		egyaltalan nem szeret						kicsit						kozepesen						szeret						
		egyaltalan nem jellemzo	nem jellemzo	nem jatszik szerepet	jellemzo	nyugon jellemzo	egyaltalan nem jellemzo	nem jellemzo	nem jatszik szerepet	jellemzo	nyugon jellemzo	egyaltalan nem jellemzo	nem jellemzo	nem jatszik szerepet	jellemzo	nyugon jellemzo	egyaltalan nem jellemzo	nem jellemzo	nem jatszik szerepet	jellemzo	nyugon jellemzo	egyaltalan nem jellemzo	nem jellemzo	nem jatszik szerepet	jellemzo	nyugon jellemzo
matematika - onallan meg tudom oldani a feladatokat	Count	15	21	20	25	11	15	40	42	55	11	30	112	125	184	29	22	63	90	152	26	4	4	14	16	11
	%	16,30	22,83	21,74	27,17	11,96	9,20	24,54	25,77	33,74	6,75	6,25	23,33	26,04	38,33	6,04	6,23	17,85	25,50	43,06	7,37	8,16	8,16	28,57	32,65	22,45
matematika - jo jegyem van	Count	24	26	21	12	9	27	44	39	42	11	66	124	123	138	27	35	68	83	132	34	6	8	12	12	11
	%	26,09	28,26	22,83	13,04	9,78	16,56	26,99	23,93	25,77	6,75	13,81	25,94	25,73	28,87	5,65	9,94	19,32	23,58	37,50	9,66	12,24	16,33	24,49	24,49	22,45
matematika - koтелеzo erettségi	Count	2	7	10	38	35	6	8	23	60	65	13	11	72	214	171	6	15	41	139	152	1	1	6	6	35
	%	2,17	7,61	10,87	41,30	38,04	3,70	4,94	14,20	37,04	40,12	2,70	2,29	14,97	44,49	35,55	1,70	4,25	11,61	39,38	43,06	2,04	2,04	12,24	12,24	71,43
matematika - baraitam is szeretik	Count	46	25	18	1	2	67	47	42	4	3	172	137	148	21	2	113	87	133	16	3	18	9	19	2	1
	%	50,00	27,17	19,57	1,09	2,17	41,10	28,83	25,77	2,45	1,84	35,83	28,54	30,83	4,38	0,42	32,10	24,72	37,78	4,55	0,85	36,73	18,37	38,78	4,08	2,04
irodalom - erdekel	Count	14	22	20	22	14	15	23	52	54	19	22	65	133	189	70	12	43	64	153	80	7	3	8	19	13
	%	15,22	23,91	21,74	23,91	15,22	9,20	14,11	31,90	33,13	11,66	4,59	13,57	27,77	39,46	14,61	3,41	12,22	18,18	43,47	22,73	14,00	6,00	16,00	38,00	26,00
irodalom - koenyebb elhelyezkedes	Count	12	15	37	16	12	21	27	61	44	10	36	68	210	128	37	22	50	142	101	37	5	4	12	14	15
	%	13,04	16,30	40,22	17,39	13,04	12,88	16,56	37,42	26,99	6,13	7,52	14,20	43,84	26,72	7,72	6,25	14,20	40,34	28,69	10,51	10,00	8,00	24,00	28,00	30,00
irodalom - tanar jo magyara	Count	17	18	25	19	13	23	21	48	40	31	53	43	118	194	69	27	34	59	134	99	9	4	5	11	21
	%	18,48	19,57	27,17	20,65	14,13	14,11	12,88	29,45	24,54	19,02	11,11	9,01	24,74	40,67	14,47	7,65	9,63	16,71	37,96	28,05	18,00	8,00	10,00	22,00	42,00
irodalom - lehetoség van onalló véleményalkotásra	Count	10	20	22	29	11	13	23	48	61	17	30	42	147	184	77	12	28	99	137	77	4	2	8	19	16
	%	10,87	21,74	23,91	31,52	11,96	8,02	14,20	29,63	37,65	10,49	6,25	8,75	30,63	38,33	16,04	3,40	7,93	28,05	38,81	21,81	8,16	4,08	16,33	38,78	32,65
irodalom - jo jegyem van	Count	5	15	32	28	12	8	30	49	63	13	10	54	136	223	56	8	26	60	182	75	2	5	9	20	14
	%	5,43	16,30	34,78	30,43	13,04	4,91	18,40	30,06	38,65	7,98	2,09	11,27	28,39	46,56	11,69	2,28	7,41	17,09	51,85	21,37	4,00	10,00	18,00	40,00	28,00
irodalom - baraitam is szeretik	Count	28	32	25	5	2	42	40	55	21	5	86	127	201	56	10	65	47	167	59	15	13	4	18	10	5
	%	30,43	34,78	27,17	5,43	2,17	25,77	24,54	33,74	12,88	3,07	17,92	26,46	41,88	11,67	2,08	18,41	13,31	47,31	16,71	4,25	26,00	8,00	36,00	20,00	10,00
magyar nyelv - erdekel	Count	17	29	25	15	6	24	37	57	38	7	38	111	182	118	32	26	62	106	124	34	8	8	13	11	10
	%	18,48	31,52	27,17	16,30	6,52	14,72	22,70	34,97	23,31	4,29	7,90	23,08	37,84	24,53	6,65	7,39	17,61	30,11	35,23	9,66	16,00	16,00	26,00	22,00	20,00
magyar nyelv - koenyebb elhelyezkedes	Count	13	17	24	28	10	20	24	65	40	14	37	63	215	136	28	26	39	148	110	30	4	4	15	15	12
	%	14,13	18,48	26,09	30,43	10,87	12,27	14,72	39,88	24,54	8,59	7,72	13,15	44,89	28,39	5,85	7,37	11,05	41,93	31,16	8,50	8,00	8,00	30,00	30,00	24,00

		mennyre szert iskolába járn																			
		egyváltaln nem szert					kicsit					közepesen					szert				
		sgyváltaln nem jellemző	nem jellemző	nem átlazók szerepet	jellemző	nagyon jellemző	sgyváltaln nem jellemző	nem jellemző	nem átlazók szerepet	jellemző	nagyon jellemző	sgyváltaln nem jellemző	nem jellemző	nem átlazók szerepet	jellemző	nagyon jellemző	sgyváltaln nem jellemző	nem jellemző	nem átlazók szerepet	jellemző	nagyon jellemző
magyar nyelv - tanár jól magyaráz	Count	19	24	24	15	10	25	24	43	51	20	49	56	136	184	56	29	38	73	130	82
	%	20,65	26,09	26,09	16,30	10,87	15,34	14,72	26,38	31,29	12,27	10,19	11,64	28,27	38,25	11,64	8,24	10,80	20,74	36,93	23,30
magyar nyelv - segít gondolataim pontos megfogalmazásában	Count	13	21	23	25	10	18	22	49	61	13	27	49	118	226	62	10	28	84	161	69
	%	14,13	22,83	25,00	27,17	10,87	11,04	13,50	30,06	37,42	7,98	5,60	10,17	24,48	46,89	12,86	2,84	7,95	23,86	45,74	19,60
történelem - érdekel	Count	20	12	13	25	22	15	18	28	75	27	24	58	92	196	109	17	33	46	142	114
	%	21,74	13,04	14,13	27,17	23,91	9,20	11,04	17,18	46,01	16,56	5,01	12,11	19,21	40,92	22,76	4,83	9,38	13,07	40,34	32,39
történelem - könnyebb elhelyezkedés	Count	15	14	33	16	14	18	17	65	44	19	30	62	207	121	57	24	35	149	95	50
	%	16,30	15,22	35,87	17,39	15,22	11,04	10,43	39,88	26,99	11,66	6,29	13,00	43,40	25,37	11,95	6,80	9,92	42,21	26,91	14,16
történelem - tanár jól magyaráz	Count	17	14	15	22	23	24	15	37	59	28	38	50	89	194	110	19	44	58	128	104
	%	18,68	15,38	16,48	24,18	25,27	14,72	9,20	22,70	36,20	17,18	7,90	10,40	18,50	40,33	22,87	5,38	12,46	16,43	36,26	29,46
történelem - lehetőség van önálló véleményalkotásra	Count	16	15	31	18	12	16	30	57	44	16	29	70	191	142	48	23	41	122	107	60
	%	17,39	16,30	33,70	19,57	13,04	9,82	18,40	34,97	26,99	9,82	6,04	14,58	39,79	29,58	10,00	6,52	11,61	34,56	30,31	17,00
történelem - jó jegyem van	Count	14	18	22	21	16	10	36	48	58	10	12	81	132	192	61	11	46	67	152	77
	%	15,38	19,78	24,18	23,08	17,58	6,17	22,22	29,63	35,80	6,17	2,51	16,95	27,62	40,17	12,76	3,12	13,03	18,98	43,06	21,81
történelem - kötelező érettségi	Count	3	5	10	37	37	2	4	12	73	72	4	11	54	242	170	4	8	41	145	155
	%	3,26	5,43	10,87	40,22	40,22	1,23	2,45	7,36	44,79	44,17	0,83	2,29	11,23	50,31	35,34	1,13	2,27	11,61	41,08	43,91
történelem - barátaim is szeretik	Count	31	19	25	10	7	41	34	62	22	4	86	106	188	79	21	54	60	156	71	12
	%	33,70	20,65	27,17	10,87	7,61	25,15	20,86	38,04	13,50	2,45	17,92	22,08	39,17	16,46	4,38	15,30	17,00	44,19	20,11	3,40
történelem - szüleimnek örömet szerezek vele	Count	25	9	23	18	17	29	26	61	41	6	58	62	200	113	47	44	38	142	96	32
	%	27,17	9,78	25,00	19,57	18,48	17,79	15,95	37,42	25,15	3,68	12,08	12,92	41,67	23,54	9,79	12,50	10,80	40,34	27,27	9,09
idegen nyelv - érdekel	Count	6	12	13	32	29	10	17	28	65	43	9	30	66	203	174	5	17	25	134	170
	%	6,52	13,04	14,13	34,78	31,52	6,13	10,43	17,18	39,88	26,38	1,87	6,22	13,69	42,12	36,10	1,42	4,84	7,12	38,18	48,43
idegen nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	4	2	9	38	39	2	10	13	60	75	3	5	45	196	230	2	3	30	127	189
	%	4,35	2,17	9,78	41,30	42,39	1,25	6,25	8,13	37,50	46,88	0,63	1,04	9,39	40,92	48,02	0,57	0,85	8,55	36,18	53,85
idegen nyelv -	Count	4	3	8	27	49		5	10	67	81	1	5	30	187	259	2	7	20	104	220
	%																				

		mennyire szeret iskolába járni																								
		egáltalán nem szeret						kicsit						közepesen						szeret						
könnyebb elhelyezkedés		egáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem jellemző szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző
	%	4,40	3,30	8,79	29,67	53,85	3,07	6,13	41,10	49,69	0,21	1,04	6,22	38,80	53,73	0,57	1,98	5,67	29,46	62,32						
	Count	7	9	24	32	20	7	19	36	70	31	14	44	103	201	120	7	27	55	145	119	1	4	7	14	24
	%	7,61	9,78	26,09	34,78	21,74	4,29	11,66	22,09	42,94	19,02	2,90	9,13	21,37	41,70	24,90	1,98	7,65	15,58	41,08	33,71	2,00	8,00	14,00	28,00	48,00
	Count	11	12	25	27	17	14	32	51	44	22	20	64	125	176	94	11	39	57	152	93	2	5	4	17	22
	%	11,96	13,04	27,17	29,35	18,48	8,59	19,63	31,29	26,99	13,50	4,18	13,36	26,10	36,74	19,62	3,13	11,08	16,19	43,18	26,42	4,00	10,00	8,00	34,00	44,00
idegen nyelv - tanár jól magyaráz	Count	6	8	27	29	22	8	29	44	58	24	9	53	107	216	97	6	29	62	144	109	1	2	9	11	27
idegen nyelv - jó érzi ke van hozzá	%	6,52	8,70	29,35	31,52	23,91	4,91	17,79	26,99	35,58	14,72	1,87	11,00	22,20	44,81	20,12	1,71	8,29	17,71	41,14	31,14	2,00	4,00	18,00	22,00	54,00
idegen nyelv - jó jegyem van	Count	2	4	10	40	35	2	2	18	71	70	4	8	54	197	219	5	4	43	136	164		1	3	12	34
idegen nyelv - kötelező érettségizni belőle	%	2,20	4,40	10,99	43,96	38,46	1,23	1,23	11,04	43,56	42,94	0,83	1,66	11,20	40,87	45,44	1,42	1,14	12,22	38,64	46,59		2,00	6,00	24,00	68,00
idegen nyelv - barátaim is szeretik	Count	13	19	45	5	10	19	41	71	23	9	49	81	218	111	22	29	32	164	89	39	5	5	22	10	8
idegen nyelv - szüleittemk örömet szereznek vele	%	14,13	20,65	48,91	5,43	10,87	11,66	25,15	43,56	14,11	5,52	10,19	16,84	45,32	23,08	4,57	8,22	9,07	46,46	25,21	11,05	10,00	10,00	44,00	20,00	16,00
idegen nyelv - szüleittemk örömet szereznek vele	Count	13	8	26	27	18	16	20	55	59	13	44	41	169	152	75	28	27	130	104	64	1	1	21	14	13
idegen nyelv - szüleittemk örömet szereznek vele	%	14,13	8,70	28,26	29,35	19,57	9,82	12,27	33,74	36,20	7,98	9,15	8,52	35,14	31,60	15,59	7,93	7,65	36,83	29,46	18,13	2,00	2,00	42,00	28,00	26,00

74. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az iskolába járás kedveltsége alapján

		mennyire elégedett iskolai teljesítményével																								
		nagyon elégedetlen					elégedetlen					közepesen elégedett					elégedett					nagyon elégedett				
		szívaltan nem jellemző	nem jellemző	nem látok szerepet	jellemző	nagyon jellemző	szívaltan nem jellemző	nem jellemző	nem látok szerepet	jellemző	nagyon jellemző	szívaltan nem jellemző	nem jellemző	nem látok szerepet	jellemző	nagyon jellemző	szívaltan nem jellemző	nem jellemző	nem látok szerepet	jellemző	nagyon jellemző	szívaltan nem jellemző	nem jellemző	nem látok szerepet	jellemző	nagyon jellemző
matematika - érdekel	Count	11	10	12	7	9	46	47	67	37	18	81	116	158	146	47	19	43	76	97	39	7	9	6	13	4
	%	22,45	20,41	24,49	14,29	18,37	21,4	21,86	31,16	17,21	8,372	14,78	21,17	28,83	26,64	8,577	6,934	15,69	27,74	35,4	14,23	17,95	23,08	15,38	33,33	10,26
matematika - tanár jól magyaráz	Count	17	5	11	10	6	52	36	66	48	16	95	91	131	171	60	28	32	75	95	48	6	5	5	16	7
	%	34,69	10,2	22,45	20,41	12,24	23,85	16,51	30,28	22,02	7,339	17,34	16,61	23,91	31,2	10,95	10,07	11,51	26,98	34,17	17,27	15,38	12,82	12,82	41,03	17,95

		menyire elégedett iskolai teljesítményével																														
		nagyon elégedetlen						elégedetlen						közepesen elégedett						elégedett						nagyon elégedett						
		szóvaltalan nem jelenlő	sem jelenlő	sem jászok szerepet	jelenlő	nagyon jelenlő	szóvaltalan nem jelenlő	sem jelenlő	sem jászok szerepet	jelenlő	nagyon jelenlő	szóvaltalan nem jelenlő	sem jelenlő	sem jászok szerepet	jelenlő	nagyon jelenlő	szóvaltalan nem jelenlő	sem jelenlő	sem jászok szerepet	jelenlő	nagyon jelenlő	szóvaltalan nem jelenlő	sem jelenlő	sem jászok szerepet	jelenlő	nagyon jelenlő	szóvaltalan nem jelenlő	sem jelenlő	sem jászok szerepet	jelenlő	nagyon jelenlő	
matematika - könyvem érem	Count	15	13	6	8	7	55	59	41	45	18	80	142	126	152	47	18	64	49	109	38	8	5	4	12	10						
	%	30,61	26,53	12,24	16,33	14,29	25,23	27,06	18,81	20,64	8,257	14,63	25,96	23,03	27,79	8,592	6,475	23,02	17,63	39,21	13,67	20,51	12,82	10,26	30,77	25,64						
matematika - önállóan meg tudom oldani a feladatokat	Count	11	10	11	11	6	25	64	50	66	14	38	120	150	204	36	8	37	72	139	23	4	7	8	12	8						
	%	22,45	20,41	22,45	22,45	12,24	11,42	29,22	22,83	30,14	6,393	6,934	21,9	27,37	37,23	6,569	2,867	13,26	25,81	49,82	8,244	10,26	17,95	20,51	30,77	20,51						
matematika - jó jegyem van	Count	21	7	12	6	3	53	72	51	35	8	71	147	146	152	30	10	40	62	128	38	3	3	6	15	12						
	%	42,86	14,29	24,49	12,24	6,122	24,2	32,88	23,29	15,98	3,653	13	26,92	26,74	27,84	5,495	3,597	14,39	22,3	46,04	13,67	7,692	7,692	15,38	38,46	30,77						
matematika - barátaim is szeretik	Count	22	18	6		2	87	62	60	7	3	193	159	165	27	4	92	58	117	10	2	20	8	11								
	%	45,83	37,5	12,5		4,167	39,73	28,31	27,4	3,196	1,37	35,22	29,01	30,11	4,927	0,73	32,97	20,79	41,94	3,584	0,717	51,28	20,51	28,21								
irodalom - jó jegyem van	Count	5	9	16	14	5	12	44	63	73	27	10	60	158	250	69	5	14	43	164	51	1	3	3	16	17						
	%	10,2	18,37	32,65	28,57	10,2	5,479	20,09	28,77	33,33	12,33	1,828	10,97	28,88	45,7	12,61	1,805	5,054	15,52	59,21	18,41	2,5	7,5	7,5	40	42,5						
magyar nyelv - jó jegyem van	Count	3	7	20	13	6	15	37	77	74	16	17	68	179	231	51	6	24	68	144	37	1	3	5	17	14						
	%	6,122	14,29	40,82	26,53	12,24	6,849	16,89	35,16	33,79	7,306	3,114	12,45	32,78	42,31	9,341	2,151	8,602	24,37	51,61	13,26	2,5	7,5	12,5	42,5	35						
történelem - érdekel	Count	8	2	10	16	13	18	26	33	95	46	37	77	92	205	136	14	18	43	118	86	2		6	16	16						
	%	16,33	4,082	20,41	32,65	26,53	8,257	11,93	15,14	43,58	21,1	6,764	14,08	16,82	37,48	24,86	5,018	6,452	15,41	42,29	30,82	5		15	40	40						
történelem - tanár jól magyaráz	Count	6	6	9	11	16	23	22	45	77	51	55	66	94	211	123	15	26	51	106	82	2	3	5	17	13						
	%	12,5	12,5	18,75	22,92	33,33	10,55	10,09	20,64	35,32	23,39	10,02	12,02	17,12	38,43	22,4	5,357	9,286	18,21	37,86	29,29	5	7,5	12,5	42,5	32,5						
történelem - jó jegyem van	Count	5	9	20	10	4	14	58	52	67	26	20	101	154	208	63	8	16	50	137	69		1	1	15	23						
	%	10,42	18,75	41,67	20,83	8,333	6,452	26,73	23,96	30,88	11,98	3,663	18,5	28,21	38,1	11,54	2,857	5,714	17,86	48,93	24,64		2,5	2,5	37,5	57,5						
történelem - barátaim is szeretik	Count	16	8	16	8	1	50	46	77	57	8	112	119	203	88	26	35	51	135	47	12	8	6	11	12	3						
	%	32,65	16,33	32,65	16,33	2,041	22,94	21,1	35,32	16,97	3,67	20,44	21,72	37,04	16,06	4,745	12,5	18,21	48,21	16,79	4,286	20	15	27,5	30	7,5						
idegen nyelv - érdekel	Count	3	3	6	21	16	11	22	27	92	66	9	32	72	231	204	5	20	26	94	135	3	1	3	11	22						
	%	6,122	6,122	12,24	42,86	32,65	5,046	10,09	12,39	42,2	30,28	1,642	5,839	13,14	42,15	37,23	1,786	7,143	9,286	33,57	48,21	7,5	2,5	7,5	27,5	55						
idegen nyelv - könyvből elhalványodás	Count		1	6	12	30	2	4	12	74	127	1	13	38	214	283	1	2	14	82	180	3				11	26					
	%		2,041	12,24	24,49	61,22	0,913	1,826	5,479	33,79	57,99	0,182	2,368	6,922	38,98	51,55	0,358	0,717	5,018	29,39	64,52	7,5				27,5	65					
idegen nyelv - jó érzéke van hozzá	Count	7	11	13	10	8	18	40	50	65	46	19	74	147	198	107	11	25	50	127	67	3	2	2	14	19						
	%	14,29	22,45	26,53	20,41	16,33	8,219	18,26	22,83	29,68	21	3,486	13,58	26,97	36,33	19,63	3,929	8,929	17,86	45,36	23,93	7,5	5	5	35	47,5						

		a tanuló által elért kívánt végzettség																									
		érettségi					szakképesítés					főiskola					egyetem					tudományos fokozat					
		egyéltalan nem jelenlő	nem jelenlő	nem jltok szerepl	jelenlő	nagon jelenlő	egyéltalan nem jelenlő	nem jelenlő	nem jltok szerepl	jelenlő	nagon jelenlő	egyéltalan nem jelenlő	nem jelenlő	nem jltok szerepl	jelenlő	nagon jelenlő	egyéltalan nem jelenlő	nem jelenlő	nem jltok szerepl	jelenlő	nagon jelenlő	egyéltalan nem jelenlő	nem jelenlő	nem jltok szerepl	jelenlő	nagon jelenlő	
irodalom - érdekel	Count	3	18	22	27	5	8	20	33	33	13	16	43	106	155	67	33	61	93	177	86	7	8	10	24	18	
	%	4,00	24,00	29,33	36,00	6,67	7,48	18,69	30,84	30,84	12,15	4,13	11,11	27,39	40,05	17,31	7,33	13,56	20,67	39,33	19,11	10,45	11,94	14,93	35,82	26,87	
irodalom - szükségeses a továbbtanuláshoz	Count	5	5	22	30	12	8	13	28	35	23	12	25	80	176	91	27	38	68	167	150	5	4	9	25	23	
	%	6,76	6,76	29,73	40,54	16,22	7,48	12,15	26,17	32,71	21,50	3,13	6,51	20,83	45,83	23,70	6,00	8,44	15,11	37,11	33,33	7,58	6,06	13,64	37,88	34,85	
irodalom - könnyebb elhelyezkedés	Count	5	13	33	21	3	15	18	47	22	4	25	58	158	113	33	38	62	178	120	53	10	7	20	15	15	
	%	6,67	17,33	44,00	28,00	4,00	14,15	16,98	44,34	20,75	3,77	6,46	14,99	40,83	29,20	8,53	8,43	13,75	39,47	26,61	11,75	14,93	10,45	29,85	22,39	22,39	
irodalom - jó jegyem van	Count	5	11	30	27	2	3	22	33	37	12	9	53	103	182	39	10	32	99	222	87	4	8	8	24	23	
	%	6,67	14,67	40,00	36,00	2,67	2,80	20,56	30,84	34,58	11,21	2,33	13,73	26,68	47,15	10,10	2,22	7,11	22,00	49,33	19,33	5,97	11,94	11,94	35,82	34,33	
magyar nyelv - jó jegyem van	Count	3	15	25	27	4	7	18	42	30	9	11	66	124	160	25	15	27	127	224	59	5	5	17	19	21	
	%	4,05	20,27	33,78	36,49	5,41	6,60	16,98	39,62	28,30	8,49	2,85	17,10	32,12	41,45	6,48	3,32	5,97	28,10	49,56	13,05	7,46	7,46	25,37	28,36	31,34	
magyar nyelv - szüksémeek írtmet szereke vele	Count	16	12	21	23	3	14	15	48	22	8	60	47	159	98	24	95	62	196	78	21	12	6	29	16	4	
	%	21,33	16,00	28,00	30,67	4,00	13,08	14,02	44,86	20,56	7,48	15,46	12,11	40,98	25,26	6,19	21,02	13,72	43,36	17,26	4,65	17,91	8,96	43,28	23,88	5,97	
történelem - érdekel	Count	7	12	16	25	15	6	11	23	45	21	29	56	66	145	91	29	38	63	192	130	3	5	6	21	31	
	%	9,33	16,00	21,33	33,33	20,00	5,66	10,38	21,70	42,45	19,81	7,49	14,47	17,05	37,47	23,51	6,42	8,41	13,94	42,48	28,76	4,55	7,58	9,09	31,82	46,97	
történelem - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	4	7	16	33	15	8	11	31	34	22	11	29	82	154	106	18	27	77	161	169	5	8	9	19	25	
	%	5,33	9,33	21,33	44,00	20,00	7,55	10,38	29,25	32,08	20,75	2,88	7,59	21,47	40,31	27,75	3,98	5,97	17,04	35,62	37,39	7,58	12,12	13,64	28,79	37,88	
történelem - könnyebb elhelyezkedés	Count	9	10	36	16	4	14	10	50	21	11	24	47	168	103	44	34	48	172	121	77	6	9	24	17	10	
	%	12,00	13,33	48,00	21,33	5,33	13,21	9,43	47,17	19,81	10,38	6,22	12,18	43,52	26,68	11,40	7,52	10,62	38,05	26,77	17,04	9,09	13,64	36,36	25,76	15,15	
történelem - lehetőség van önálló véleményalkotásra	Count	5	10	30	23	7	7	17	43	22	17	32	57	132	122	45	36	62	164	133	56	1	11	15	22	18	
	%	6,67	13,33	40,00	30,67	9,33	6,60	16,04	40,57	20,75	16,04	8,25	14,69	34,02	31,44	11,60	7,98	13,75	36,36	29,49	12,42	1,49	16,42	22,29	32,84	26,87	
történelem - jó jegyem van	Count	5	17	25	19	9	6	27	33	30	10	24	88	96	137	41	8	42	102	203	96	2	4	10	24	27	
	%	6,67	22,67	33,33	25,33	12,00	5,66	25,47	31,13	28,30	9,43	6,22	22,80	24,87	35,49	10,62	1,77	9,31	22,62	45,01	21,29	2,99	5,97	14,93	35,82	40,30	
idegen nyelv - érdekel	Count	6	11	14	26	18	6	14	22	39	25	9	29	51	179	121	6	19	32	163	230	3	2	6	19	37	
	%	8,00	14,67	18,67	34,67	24,00	5,66	13,21	20,75	36,79	23,58	2,31	7,46	13,11	46,02	31,11	1,33	4,22	7,11	36,22	51,11	4,48	2,99	8,96	28,36	55,22	
idegen nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	3	3	8	38	21	3	4	19	48	32	3	4	23	174	182	3	5	35	132	276			3	6	20	37
	%	4,11	4,11	10,96	52,05	28,77	2,83	3,77	17,92	45,28	30,19	0,78	1,04	5,96	45,08	47,15	0,67	1,11	7,76	29,27	61,20			4,55	9,09	30,30	56,06
idegen nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Count	3	4	11	28	29	1	5	12	49	40	3	4	18	163	200		6	17	111	317			7	19	41	
	%	4,00	5,33	14,67	37,33	38,67	0,93	4,67	11,21	45,79	37,38	0,77	1,03	4,64	42,01	51,55		1,33	3,77	24,61	70,29			10,45	28,36	61,19	

		a tanuló által elért kívánt végzettség																									
		érettség					szakképesítés					főiskola					egyetem					tudományos fokozat					
		egyéltalan nem jelenő	nem jellemző	nem jellező szerepel	jelenő	nagyon jelenő	egyéltalan nem jelenő	nem jellemző	nem jellező szerepel	jelenő	nagyon jelenő	egyéltalan nem jelenő	nem jellemző	nem jellező szerepel	jelenő	nagyon jelenő	egyéltalan nem jelenő	nem jellemző	nem jellező szerepel	jelenő	nagyon jelenő	egyéltalan nem jelenő	nem jellemző	nem jellező szerepel	jelenő	nagyon jelenő	
idegen nyelv - jó érzéke van hozzá	Count	9	17	23	16	10	12	21	28	28	17	20	58	103	140	66	11	45	88	189	118	4	6	6	25	26	
	%	12,00	22,67	30,67	21,33	13,33	11,32	19,81	26,42	26,42	16,04	5,17	14,99	26,61	36,18	17,05	2,44	9,98	19,51	41,91	26,16	5,97	8,96	8,96	37,31	38,81	
idegen nyelv - jó jegyem van	Count	10	11	19	26	9	5	21	29	35	17	7	57	80	169	76	6	22	96	185	141	2	4	10	23	28,81	
	%	13,33	14,67	25,33	34,67	12,00	4,67	19,63	27,10	32,71	15,89	1,80	14,65	20,57	43,44	19,54	1,33	4,89	21,33	41,11	31,33	3,03	6,06	15,15	34,85	40,91	
idegen nyelv - kötelező érettségizni belőle	Count	2	2	8	34	28	2	12	54	50	1	5	29	175	178	4	8	58	335	228	4	2	11	25	49	49,91	
	%	2,70	2,70	10,81	45,95	37,84	0,93	1,87	11,21	50,47	35,51	0,26	1,29	7,47	45,10	45,88	0,89	1,77	12,86	33,92	50,55	5,97	2,99	16,42	28,36	46,27	
idegen nyelv - barátaim is szeretik	Count	11	25	23	30	6	11	21	49	50	17	7	38	178	93	50	58	21	98	34	7	10	27	13	40	10,93	
	%	14,67	33,33	30,67	13,33	8,00	10,28	19,63	45,79	17,76	6,54	7,71	14,91	45,76	23,91	7,71	11,09	12,86	46,78	21,73	7,54	10,45	14,93	40,30	19,40	14,93	
idegen nyelv - szülemnek örömet szerezni vele	Count	12	13	18	25	7	9	11	41	31	15	26	26	130	140	67	44	39	167	126	75	7	4	24	19	19,33	
	%	16,00	17,33	24,00	33,33	9,33	8,41	10,28	38,32	28,97	14,02	6,68	6,68	33,42	35,99	17,22	9,76	8,65	37,03	27,94	16,63	10,45	5,97	35,82	28,36	19,40	
idegen nyelv - külföldön szeretne tanulni	Count	17	20	18	14	6	32	28	32	6	9	58	86	132	61	51	46	70	134	113	88	9	9	15	16	18	
	%	22,67	26,67	24,00	18,67	8,00	29,91	26,17	29,91	5,61	8,41	14,95	22,16	34,02	15,72	13,14	10,20	15,52	29,71	25,06	19,51	13,43	13,43	22,39	23,88	26,87	
idegen nyelv - külföldön szeretne dolgozni	Count	13	15	19	14	14	31	13	30	21	12	55	59	102	93	79	46	58	103	130	114	7	8	12	18	22	
	%	17,33	20,00	25,33	18,67	18,67	28,97	12,15	28,04	19,63	11,21	14,18	15,21	26,29	23,97	20,36	10,20	12,86	22,84	28,82	25,28	10,45	11,94	17,91	26,87	32,84	
informatika - érdekel	Count	3	4	10	29	29	5	9	16	36	41	20	27	33	162	146	39	53	59	163	134	6	7	17	17	20	
	%	4,00	5,33	13,33	38,67	38,67	4,67	8,41	14,95	33,64	38,32	5,15	6,96	8,51	41,75	37,63	8,71	11,83	13,17	36,38	29,91	8,96	10,45	25,37	25,37	29,85	
informatika - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	4	10	23	22	15	11	7	39	18	32	22	27	92	141	104	51	72	128	111	86	11	12	23	12	9	
	%	5,41	13,51	31,08	29,73	20,27	10,28	6,54	36,45	16,82	29,91	5,70	6,99	23,83	36,53	26,94	11,38	16,07	28,57	24,78	19,20	16,42	17,91	34,33	17,91	13,43	
informatika - könyvy ehelyezkedés	Count	4	4	16	30	21	2	5	21	42	37	13	13	52	175	132	23	36	76	177	135	4	6	18	22	17	
	%	5,33	5,33	21,33	40,00	28,00	1,87	4,67	19,63	39,25	34,58	3,38	3,38	13,51	45,45	34,29	5,15	8,05	17,00	39,60	30,20	5,97	8,96	26,87	32,84	25,37	
informatika - tanár jól magyaráz	Count	9	10	21	22	13	10	11	32	35	19	31	47	87	138	83	56	73	132	118	68	6	17	26	11	7	
	%	12,00	13,33	28,00	29,33	17,33	9,35	10,28	29,91	32,71	17,76	8,03	12,18	22,54	35,75	21,50	12,53	16,33	29,53	26,40	15,21	8,96	25,37	38,81	16,42	10,45	
informatika - segí a feladatok megoldásában	Count	6	6	15	33	15	3	9	20	45	30	17	20	67	172	111	28	34	84	202	100	3	6	18	24	15	
	%	8,00	8,00	20,00	44,00	20,00	2,80	8,41	18,69	42,06	28,04	4,39	5,17	17,31	44,44	28,68	6,25	7,59	18,75	45,09	22,32	4,55	9,09	27,27	36,36	22,73	
informatika - szeretem érettségizni	Count	16	15	18	14	12	19	22	32	18	16	57	72	92	79	86	127	75	103	61	82	21	12	15	8	11	
	%	21,33	20,00	24,00	18,67	16,00	17,76	20,56	29,91	16,82	14,95	14,77	18,65	23,83	20,47	22,28	28,35	16,74	22,99	13,62	18,30	31,34	17,91	22,39	11,94	16,42	
informatika - barátaim is szeretik	Count	6	6	13	32	18	4	11	36	35	21	35	52	118	130	51	65	61	174	109	39	9	5	33	14	6	
	%	8,00	8,00	17,33	42,67	24,00	3,74	10,28	33,64	32,71	19,63	9,07	13,47	30,57	33,68	13,21	14,51	13,62	38,84	24,33	8,71	13,43	7,46	49,25	20,90	8,96	

		édesanya legmagasabb iskolai végzettsége																											
		nem fejezte be az általános iskolát				általános iskola				szakmunkásképző				érettségi				főiskola				egyetem				tudományos fokozat			
	Count	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző
		szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző	szakképzés nem jellemző
idegen nyelv - érdekel	Count																												
%																													
idegen nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Count																												
%																													
idegen nyelv - jó érteke van hozzá	Count																												
%																													
idegen nyelv - jó jegyem van	Count																												
%																													
idegen nyelv - külföldön szeretne tanulni	Count																												
%																													
informatika - érdekel	Count																												
%																													
informatika - könnyű elhelyezkedés	Count																												
%																													
informatika - tanár jól magyaráz	Count																												
%																													
informatika - szükséges a továbbtanuláshoz	Count																												
%																													
informatika - szeretem érettségizni	Count																												
%																													
informatika - barátaim is szeretik	Count																												
%																													
informatika - szülőknek örömet szereznek vele	Count																												
%																													

77. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége alapján

édesapa legmagasabb iskolai végzettsége																																							
általános iskola						szakmunkásképző						érettségi						főiskola						egyetem															
széghalán nem jellemző		nem jellemző		nem játszik szerepet		jellemző		magyos jellemző		széghalán nem jellemző		nem jellemző		nem játszik szerepet		jellemző		magyos jellemző		széghalán nem jellemző		nem jellemző		nem játszik szerepet		jellemző		magyos jellemző		széghalán nem jellemző		nem jellemző		nem játszik szerepet		jellemző		magyos jellemző	
szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék	szám	százalék
13	21	23	31	15	49	4	13	61	126	94	129	36	36	76	88	103	24	16	26	34	55	14	9	11	23	23	9												
18,31	29,58	32,39	38,03	15,49	4,23	15,57	27,63	20,61	28,29	7,89	11,01	23,24	26,91	31,50	7,34	11,03	17,93	23,45	37,93	9,66	12,00	14,67	30,67	30,67	12,00														
3	6	20	34	8	13	61	121	203	58	8	40	66	162	52	4	16	38	60	27	3	4	20	33	15															
4,23	8,45	28,17	47,89	11,27	2,85	13,38	26,54	44,52	12,72	2,44	12,20	20,12	49,39	15,85	2,76	11,03	26,21	41,38	18,62	4,00	5,33	26,67	44,00	20,00															
3	13	23	27	5	37	93	148	140	39	33	87	104	82	23	19	30	60	26	10	16	17	20	14	9	1														
4,23	18,31	32,39	38,03	7,04	8,10	20,35	32,39	30,63	8,53	10,03	26,44	31,61	24,92	6,99	13,10	20,69	41,38	17,93	6,90	21,05	22,37	26,32	18,42	11,84															
10	10	27	21	3	76	55	198	100	29	51	46	147	68	16	35	19	53	31	7	24	12	27	9	4															
14,08	14,08	38,03	29,58	4,23	16,59	12,01	43,23	21,83	6,33	15,55	14,02	44,82	20,73	4,88	24,14	13,10	36,55	21,38	4,83	31,58	15,79	35,53	11,84	5,26															
1	12	17	27	14	14	87	133	156	65	18	54	65	133	57	6	17	33	60	29	2	5	20	39	10															
1,41	16,90	23,94	38,03	19,72	3,08	19,12	29,23	34,29	14,29	5,50	16,51	19,88	40,67	17,43	4,14	11,72	22,76	41,38	20,00	2,63	6,58	26,32	51,32	13,16															
1	2	8	25	35	2	6	36	181	234	2	8	13	104	201	2	1	9	35	98	2	3	23	48																
1,41	2,82	11,27	35,21	49,30	0,44	1,31	7,84	39,43	50,98	0,61	2,44	3,96	31,71	61,28	1,38	0,69	6,21	24,14	67,59	2,63	3,95	30,26	63,16																
4	11	19	26	11	11	66	99	180	104	6	24	58	151	86	7	8	37	47	46	4	25	30	17																
5,63	15,49	26,76	36,62	15,49	2,39	14,35	21,52	39,13	22,61	1,85	7,38	17,85	46,46	26,46	4,83	5,52	25,52	32,41	31,72		5,26	32,89	39,47	22,37															
2	7	24	37	4	5	50	200	201	1	6	32	131	157	1	8	22	46	68	4			9	28	35	1														
2,86	10,00	34,29	52,86	0,87	1,09	10,87	43,48	43,70	0,31	1,83	9,79	40,06	48,01	0,69	5,52	15,17	31,72	46,90	5,26			11,84	36,84	46,05	33,33														
15	14	21	12	9	75	101	142	84	57	43	66	99	60	59	21	21	43	28	32	8	13	21	20	14															
21,13	19,72	29,58	16,90	12,68	16,34	22,00	30,94	18,30	12,42	13,15	20,18	30,28	18,35	18,04	14,48	14,48	29,66	19,31	22,07	10,53	17,11	27,63	26,32	18,42															
3	2	8	27	31	30	44	50	167	168	20	37	41	120	108	6	11	19	56	52	11	6	14	31	13															
4,23	2,82	11,27	38,03	43,66	6,54	9,59	10,89	36,38	36,60	6,13	11,35	12,58	36,81	33,13	4,17	7,64	13,19	38,89	36,11	14,67	8,00	18,67	41,33	17,33															
4	5	18	23	21	32	49	119	144	114	38	39	89	85	74	9	22	43	39	29	18	13	21	13	9	1														
5,63	7,04	25,35	32,39	29,58	6,99	10,70	25,98	31,44	24,89	11,69	12,00	27,38	26,15	22,77	6,25	15,28	31,25	27,08	20,14	24,32	17,57	28,38	17,57	12,16	33,33														
2	2	12	26	29	17	26	75	189	150	13	22	51	140	98	5	5	27	64	42	8	8	12	29	18															
2,82	2,82	16,90	36,62	40,85	3,72	5,69	16,41	41,36	32,82	4,01	6,79	15,74	43,21	30,25	3,50	3,50	18,88	44,76	29,37	10,67	10,67	16,00	38,67	24,00															
7	15	11	22	15	45	54	123	153	83	35	49	87	99	55	9	22	41	43	29	14	17	26	12	6															
10,00	21,43	15,71	33,43	21,43	9,83	11,79	26,86	33,41	18,12	10,77	15,08	26,77	30,46	16,92	6,25	15,28	28,47	29,86	20,14	18,67	22,67	34,67	16,00	8,00															

[illegible]

78. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége alapján

[illegible]

		hány könyvük van otthon																							
		0-50 könyv						51-150 könyv						151-300 könyv						301-600 könyv					
		Szavahatár nem jellemző	Szavahatár nem jellemző	sem juttat szerepet	jellemző	magyon jellemző	Szavahatár nem jellemző	Szavahatár nem jellemző	sem juttat szerepet	jellemző	magyon jellemző	Szavahatár nem jellemző	Szavahatár nem jellemző	sem juttat szerepet	jellemző	magyon jellemző	Szavahatár nem jellemző	Szavahatár nem jellemző	sem juttat szerepet	jellemző	magyon jellemző	Szavahatár nem jellemző	Szavahatár nem jellemző	sem juttat szerepet	jellemző
idegen nyelv – érdekel	Count	3	13	21	57	36	8	24	32	114	85	8	18	30	105	118	1	12	22	96	102	6	4	16	55
	%	2,31	10,00	16,15	43,85	27,69	3,04	9,13	12,17	43,35	52,32	2,87	6,45	10,75	37,63	42,29	0,43	5,15	9,44	41,20	43,78	4,14	2,76	11,03	37,93
idegen nyelv - jó értéke van hozzá	%	4,65	21,71	31,01	26,36	16,28	5,32	14,45	25,10	38,02	17,11	5,76	12,23	23,02	36,33	22,66	3,43	9,87	19,31	42,06	25,32	2,76	13,79	19,31	36,55
idegen nyelv - jó jegyem van	%	1,54	20,77	23,85	39,23	14,62	2,67	11,07	23,28	41,98	20,99	2,86	12,14	22,86	36,43	25,71	3,43	5,58	15,45	45,92	29,61	1,39	7,64	25,00	39,58
idegen nyelv - barátain is szeretik	%	13	31	51	22	12	33	45	113	52	20	32	39	139	57	13	18	33	107	50	26	8	16	72	38
idegen nyelv - külföldön szeretne tanulni	%	10,08	24,03	39,53	17,05	9,30	12,55	17,11	42,97	19,77	7,60	11,43	13,93	49,64	20,36	4,64	7,69	14,10	45,73	21,37	11,11	5,52	11,03	49,66	26,21
idegen nyelv - külföldön szeretne dolgozni	%	22,48	24,03	29,46	12,40	11,63	17,49	23,95	26,24	19,39	12,93	13,62	16,13	34,77	17,20	18,28	9,83	16,24	36,75	20,94	16,24	11,03	18,62	31,72	20,69
informatika – érdekel	%	20,16	17,05	26,36	19,38	17,05	15,21	16,73	20,53	24,33	23,19	13,62	11,83	25,81	26,88	21,86	10,26	10,68	29,49	26,92	22,65	11,03	13,79	22,76	31,72
informatika – szükséges a továbbtanuláshoz	%	6	9	15	53	47	21	21	29	103	88	15	19	33	103	109	18	28	30	90	67	8	16	24	46
informatika - tanár jól magyaráz	%	4,62	6,92	11,54	40,77	36,15	8,02	8,02	11,07	39,31	33,59	5,38	6,81	11,83	36,92	39,07	7,73	12,02	12,88	38,63	28,76	5,52	11,03	16,55	31,72
informatika - szerepe érettségizni	%	12	11	37	37	33	23	17	68	81	73	19	29	72	91	66	24	34	69	66	40	16	24	47	29
informatika - barátain is szeretik	%	9,23	8,46	28,46	28,46	25,38	8,78	6,49	25,95	30,92	27,86	6,86	10,47	25,99	32,85	23,83	10,30	14,59	29,61	28,33	17,17	11,11	16,67	32,64	20,14
	%	9	18	34	44	25	30	30	70	85	46	27	43	72	82	53	25	37	64	71	36	13	20	44	40
	%	6,92	13,85	26,15	33,85	19,23	11,49	11,49	26,82	32,57	17,62	9,75	15,52	25,99	29,60	19,13	10,73	15,88	27,47	30,47	15,45	8,97	13,79	30,34	27,59
	%	21	27	34	21	26	51	43	57	54	56	62	52	61	41	62	53	39	68	41	32	34	26	37	25
	%	16,28	20,93	26,36	16,28	20,16	19,54	16,48	21,84	20,69	21,46	22,30	18,71	21,94	14,75	22,30	22,75	16,74	29,18	17,60	13,73	23,61	18,06	25,69	17,36
	%	11	17	31	44	27	29	41	85	70	36	34	28	86	99	31	26	23	105	61	18	11	19	59	35
	%	8,46	13,08	23,85	33,85	20,77	11,11	15,71	32,57	26,82	13,79	12,23	10,07	30,94	35,61	11,15	11,16	9,87	45,06	26,18	7,73	7,59	13,10	40,69	24,14

79. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az otthon található könyvek száma alapján

az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége a felvételihez												
		igen					nem					
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem játszik szerepet	jellemző	nagyon jellemző	
matematika – érdekel	Count	82	101	129	157	78	54	75	112	76	15	
	%	14,99	18,46	23,58	28,70	14,26	16,27	22,59	33,73	22,89	4,52	
matematika - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	30	34	78	229	174	12	32	60	170	59	
	%	5,50	6,24	14,31	42,02	31,93	3,60	9,61	18,02	51,05	17,72	
matematika - könnyebb elhelyezkedés	Count	34	54	175	197	91	25	40	118	121	29	
	%	6,17	9,80	31,76	35,75	16,52	7,51	12,01	35,44	36,34	8,71	
matematika - könnyen értem	Count	79	125	103	170	74	63	89	78	82	22	
	%	14,34	22,69	18,69	30,85	13,43	18,86	26,65	23,35	24,55	6,59	
matematika - önállóan meg tudom oldani a feladatokat	Count	44	98	134	225	51	25	93	92	107	18	
	%	7,97	17,75	24,28	40,76	9,24	7,46	27,76	27,46	31,94	5,37	
matematika - jó jegyem van	Count	54	106	137	186	67	67	101	84	73	9	
	%	9,82	19,27	24,91	33,82	12,18	20,06	30,24	25,15	21,86	2,69	
irodalom - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	33	40	83	206	186	15	28	83	135	72	
	%	6,02	7,30	15,15	37,59	33,94	4,50	8,41	24,92	40,54	21,62	
irodalom - könnyebb elhelyezkedés	Count	51	70	203	151	76	27	53	144	88	23	
	%	9,26	12,70	36,84	27,40	13,79	8,06	15,82	42,99	26,27	6,87	
irodalom - jó jegyem van	Count	13	47	107	274	109	12	44	100	143	37	
	%	2,36	8,55	19,45	49,82	19,82	3,57	13,10	29,76	42,56	11,01	
magyar nyelv - jó jegyem van	Count	18	52	150	262	69	14	52	114	120	34	
	%	3,27	9,44	27,22	47,55	12,52	4,19	15,57	34,13	35,93	10,18	
történelem – érdekel	Count	26	44	73	222	186	38	43	62	123	70	
	%	4,72	7,99	13,25	40,29	33,76	11,31	12,80	18,45	36,61	20,83	
történelem - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	24	35	93	188	211	15	34	74	128	82	
	%	4,36	6,35	16,88	34,12	38,29	4,50	10,21	22,22	38,44	24,62	
történelem - könnyebb elhelyezkedés	Count	45	51	208	142	104	31	40	147	83	35	
	%	8,18	9,27	37,82	25,82	18,91	9,23	11,90	43,75	24,70	10,42	
történelem - tanár jól magyaráz	Count	39	60	88	210	156	46	38	62	114	75	
	%	7,05	10,85	15,91	37,97	28,21	13,73	11,34	18,51	34,03	22,39	
történelem - lehetőség van önálló véleményalkotásra	Count	37	71	183	175	87	32	57	114	89	44	
	%	6,69	12,84	33,09	31,65	15,73	9,52	16,96	33,93	26,49	13,10	
történelem - jó jegyem van	Count	13	65	107	247	120	25	66	93	107	44	
	%	2,36	11,78	19,38	44,75	21,74	7,46	19,70	27,76	31,94	13,13	
történelem - kötelező érettségi	Count	7	14	47	227	258	5	11	37	156	127	
	%	1,27	2,53	8,50	41,05	46,65	1,49	3,27	11,01	46,43	37,80	
idegen nyelv – érdekel	Count	9	28	47	198	269	16	35	57	134	94	
	%	1,63	5,08	8,53	35,93	48,82	4,76	10,42	16,96	39,88	27,98	
idegen nyelv - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	3	8	35	183	322	7	9	37	145	135	
	%	0,54	1,45	6,35	33,21	58,44	2,10	2,70	11,11	43,54	40,54	
idegen nyelv - könnyebb elhelyezkedés	Count	2	7	29	151	363	5	10	23	136	162	
	%	0,36	1,27	5,25	27,36	65,76	1,49	2,98	6,85	40,48	48,21	
idegen nyelv - jó érzéke van hozzá	Count	20	64	102	213	151	26	57	91	104	58	
	%	3,64	11,64	18,55	38,73	27,45	7,74	16,96	27,08	30,95	17,26	
idegen nyelv - jó jegyem van	Count	9	42	104	222	173	16	52	83	129	57	
	%	1,64	7,64	18,91	40,36	31,45	4,75	15,43	24,63	38,28	16,91	

		az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége a felvételihez									
		igen					nem				
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem járulék szerepet	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	nem járulék szerepet	jellemző	nagyon jellemző
idegen nyelv - barátaim is szeretik	Count	52	72	249	125	54	39	70	134	71	23
	%	9,42	13,04	45,11	22,64	9,78	11,57	20,77	39,76	21,07	6,82
idegen nyelv - külföldön szeretne tanulni	Count	66	92	158	119	116	68	77	103	52	37
	%	11,98	16,70	28,68	21,60	21,05	20,18	22,85	30,56	15,43	10,98
idegen nyelv - külföldön szeretne dolgozni	Count	60	75	122	147	147	63	44	93	80	57
	%	10,89	13,61	22,14	26,68	26,68	18,69	13,06	27,60	23,74	16,91
informatika – érdekel	Count	44	61	84	192	167	16	25	33	122	141
	%	8,03	11,13	15,33	35,04	30,47	4,75	7,42	9,79	36,20	41,84
informatika - szükséges a továbbtanuláshoz	Count	59	82	157	137	112	29	30	89	90	97
	%	10,79	14,99	28,70	25,05	20,48	8,66	8,96	26,57	26,87	28,96
informatika - szeretne érettségizni	Count	147	99	117	76	107	65	59	80	64	69
	%	26,92	18,13	21,43	13,92	19,60	19,29	17,51	23,74	18,99	20,47
informatika - barátaim is szeretik	Count	74	74	201	140	58	29	37	94	115	61
	%	13,53	13,53	36,75	25,59	10,60	8,63	11,01	27,98	34,23	18,15
informatika - szüleimnek örömet szerez vele	Count	109	60	221	110	47	48	39	130	81	37
	%	19,93	10,97	40,40	20,11	8,59	14,33	11,64	38,81	24,18	11,04

80. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége alapján

		érdekel	szükséges a továbbtanuláshoz	könnyebb elhelyezkedés	tanár jól magyaráz	könnyen értem	önállóan meg tudom oldani a feladatokat	jó jegyem van	kötelező érettségi	barátaim is szeretik	szüleimnek örömet szerez vele
érdekel	Pearson Correlation	1	,386(**)	,444(**)	,420(**)	,687(**)	,606(**)	,562(**)	-,016	,312(**)	,179(**)
	Sig. (2-tailed)	.	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,583	,000	,000
	N	1129	1119	1125	1126	1125	1128	1125	1128	1127	1127
szükséges a továbbtanuláshoz	Pearson Correlation	,386(**)	1	,618(**)	,204(**)	,271(**)	,288(**)	,284(**)	,305(**)	,151(**)	,164(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1119	1129	1127	1127	1126	1129	1126	1128	1128	1128
könnyebb elhelyezkedés	Pearson Correlation	,444(**)	,618(**)	1	,295(**)	,339(**)	,324(**)	,300(**)	,224(**)	,215(**)	,243(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1125	1127	1135	1133	1132	1135	1132	1134	1134	1134
tanár jól magyaráz	Pearson Correlation	,420(**)	,204(**)	,295(**)	1	,410(**)	,340(**)	,314(**)	,088(**)	,300(**)	,165(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	.	,000	,000	,000	,003	,000	,000
	N	1126	1127	1133	1136	1133	1136	1133	1135	1135	1135
könnyen értem	Pearson Correlation	,687(**)	,271(**)	,339(**)	,410(**)	1	,760(**)	,693(**)	,016	,277(**)	,148(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	.	,000	,000	,596	,000	,000
	N	1125	1126	1132	1133	1135	1135	1132	1134	1134	1134
önállóan meg tudom oldani a feladatokat	Pearson Correlation	,606(**)	,288(**)	,324(**)	,340(**)	,760(**)	1	,656(**)	,055	,258(**)	,173(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	.	,000	,063	,000	,000
	N	1128	1129	1135	1136	1135	1138	1135	1137	1137	1137
jó jegyem van	Pearson Correlation	,562(**)	,284(**)	,300(**)	,314(**)	,693(**)	,656(**)	1	,061(*)	,254(**)	,124(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	.	,041	,000	,000
	N	1125	1126	1132	1133	1132	1135	1135	1134	1134	1134
kötelező érettségi	Pearson Correlation	-,016	,305(**)	,224(**)	,088(**)	,016	,055	,061(*)	1	,072(*)	,223(**)
	Sig. (2-tailed)	,583	,000	,000	,003	,596	,063	,041	.	,015	,000
	N	1128	1128	1134	1135	1134	1137	1134	1138	1136	1136
barátaim is szeretik	Pearson Correlation	,312(**)	,151(**)	,215(**)	,300(**)	,277(**)	,258(**)	,254(**)	,072(*)	1	,350(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,015	.	,000
	N	1127	1128	1134	1135	1134	1137	1134	1136	1137	1136
szüleimnek örömet szerez vele	Pearson Correlation	,179(**)	,164(**)	,243(**)	,165(**)	,148(**)	,173(**)	,124(**)	,223(**)	,350(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	.
	N	1127	1128	1134	1135	1134	1137	1134	1136	1136	1137

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

81. Táblázat – Matematika attitűdelemek közötti kapcsolat

		érdekel	szükséges a továbbtanuláshoz	könnyebb elhelyezkedés	tanár jól magyaráz	lehetőség van önálló véleményalkotásra	jó jegyem van	kötelező érettségi	barátaim is szeretik	szüleimnek örömet szerez vele
érdekel	Pearson Correlation	1	,424(**)	,457(**)	,467(**)	,475(**)	,492(**)	,215(**)	,416(**)	,311(**)
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1137	1130	1135	1134	1134	1134	1135	1137	1137
szükséges a továbbtanuláshoz	Pearson Correlation	,424(**)	1	,587(**)	,229(**)	,276(**)	,268(**)	,442(**)	,195(**)	,212(**)
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1130	1132	1131	1129	1129	1129	1130	1132	1132
könnyebb elhelyezkedés	Pearson Correlation	,457(**)	,587(**)	1	,343(**)	,334(**)	,294(**)	,292(**)	,326(**)	,317(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1135	1131	1137	1134	1134	1134	1135	1137	1137
tanár jól magyaráz	Pearson Correlation	,467(**)	,229(**)	,343(**)	1	,517(**)	,336(**)	,162(**)	,402(**)	,282(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000
	N	1134	1129	1134	1136	1133	1133	1134	1136	1136
lehetőség van önálló véleményalkotásra	Pearson Correlation	,475(**)	,276(**)	,334(**)	,517(**)	1	,411(**)	,199(**)	,353(**)	,265(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000
	N	1134	1129	1134	1133	1137	1133	1135	1136	1136
jó jegyem van	Pearson Correlation	,492(**)	,268(**)	,294(**)	,336(**)	,411(**)	1	,266(**)	,347(**)	,244(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000
	N	1134	1129	1134	1133	1133	1136	1134	1136	1136
kötelező érettségi	Pearson Correlation	,215(**)	,442(**)	,292(**)	,162(**)	,199(**)	,266(**)	1	,162(**)	,216(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000
	N	1135	1130	1135	1134	1135	1134	1138	1137	1137
barátaim is szeretik	Pearson Correlation	,416(**)	,195(**)	,326(**)	,402(**)	,353(**)	,347(**)	,162(**)	1	,443(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000
	N	1137	1132	1137	1136	1136	1136	1137	1139	1139
szüleimnek örömet szerez vele	Pearson Correlation	,311(**)	,212(**)	,317(**)	,282(**)	,265(**)	,244(**)	,216(**)	,443(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	
	N	1137	1132	1137	1136	1136	1136	1137	1139	1139

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

82. Táblázat – Irodalom attitűdelemek közötti kapcsolat

		érdekel	szükséges a továbbtanuláshoz	könnyebb elhelyezkedés	tanár jól magyaráz	segít gondolataim pontos megfogalmazásában	jó jegyem van	kötelező érettségi	barátaim is szeretik	szüleimnek örömet szerez vele
érdekel	Pearson Correlation	1	,347(**)	,451(**)	,433(**)	,475(**)	,405(**)	,219(**)	,431(**)	,330(**)
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1139	1136	1137	1138	1138	1135	1138	1137	1138
szükséges a továbbtanuláshoz	Pearson Correlation	,347(**)	1	,590(**)	,240(**)	,306(**)	,237(**)	,485(**)	,188(**)	,245(**)
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000

		érdekel	szükséges a továbbtanuláshoz	könnyebb elhelyezkedés	tanár jól magyaráz	segít gondolataim pontos megfogalmazásában	jó jegyem van	kötelező érettségi	barátaim is szeretik	szüleimnek örömet szereznek vele
	N	1136	1137	1136	1136	1136	1133	1136	1135	1136
könnyebb elhelyezkedés	Pearson Correlation	,451(**)	,590(**)	1	,308(**)	,402(**)	,292(**)	,313(**)	,315(**)	,358(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1137	1136	1138	1137	1137	1134	1137	1136	1137
tanár jól magyaráz	Pearson Correlation	,433(**)	,240(**)	,308(**)	1	,455(**)	,315(**)	,161(**)	,385(**)	,294(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000
	N	1138	1136	1137	1139	1138	1135	1138	1137	1138
segít gondolataim pontos megfogalmazásában	Pearson Correlation	,475(**)	,306(**)	,402(**)	,455(**)	1	,382(**)	,220(**)	,310(**)	,302(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000
	N	1138	1136	1137	1138	1140	1136	1139	1137	1138
jó jegyem van	Pearson Correlation	,405(**)	,237(**)	,292(**)	,315(**)	,382(**)	1	,287(**)	,306(**)	,289(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000
	N	1135	1133	1134	1135	1136	1137	1136	1134	1135
kötelező érettségi	Pearson Correlation	,219(**)	,485(**)	,313(**)	,161(**)	,220(**)	,287(**)	1	,136(**)	,187(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000
	N	1138	1136	1137	1138	1139	1136	1140	1137	1138
barátaim is szeretik	Pearson Correlation	,431(**)	,188(**)	,315(**)	,385(**)	,310(**)	,306(**)	,136(**)	1	,485(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000
	N	1137	1135	1136	1137	1137	1134	1137	1138	1137
szüleimnek örömet szerez vele	Pearson Correlation	,330(**)	,245(**)	,358(**)	,294(**)	,302(**)	,289(**)	,187(**)	,485(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	
	N	1138	1136	1137	1138	1138	1135	1138	1137	1139

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

83. Táblázat – Magyar nyelv attitűdelemek közötti kapcsolat

		érdekel	szükséges a továbbtanuláshoz	könnyebb elhelyezkedés	tanár jól magyaráz	lehetőség van önálló véleménynyilvánításra	jó jegyem van	kötelező érettségi	barátaim is szeretik	szüleimnek örömet szereznek vele
érdekel	Pearson Correlation	1	,377(**)	,424(**)	,474(**)	,455(**)	,560(**)	,210(**)	,356(**)	,278(**)
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1137	1130	1134	1136	1136	1133	1137	1137	1136
szükséges a továbbtanuláshoz	Pearson Correlation	,377(**)	1	,580(**)	,251(**)	,241(**)	,275(**)	,414(**)	,220(**)	,204(**)
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1130	1132	1130	1131	1131	1128	1132	1132	1131
könnyebb elhelyezkedés	Pearson Correlation	,424(**)	,580(**)	1	,346(**)	,374(**)	,361(**)	,283(**)	,296(**)	,281(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1134	1130	1136	1135	1135	1132	1136	1136	1135

		érdekel	szükséges a továbbtanuláshoz	könnyebb elhelyezkedés	tanár jól magyaráz	lehetőség van önálló véleményalkotásra	jó jegyem van	kötelező érettségi	barátaim is szeretik	szüleimnek örömet szerez vele
tanár jól magyaráz	Pearson Correlation	,474(**)	,251(**)	,346(**)	1	,486(**)	,360(**)	,177(**)	,317(**)	,239(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000
	N	1136	1131	1135	1139	1138	1134	1139	1138	1137
lehetőség van önálló véleményalkotásra	Pearson Correlation	,455(**)	,241(**)	,374(**)	,486(**)	1	,413(**)	,182(**)	,311(**)	,311(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000
	N	1136	1131	1135	1138	1139	1134	1139	1138	1137
jó jegyem van	Pearson Correlation	,560(**)	,275(**)	,361(**)	,360(**)	,413(**)	1	,239(**)	,378(**)	,277(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000
	N	1133	1128	1132	1134	1134	1135	1135	1135	1134
kötelező érettségi	Pearson Correlation	,210(**)	,414(**)	,283(**)	,177(**)	,182(**)	,239(**)	1	,141(**)	,197(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000
	N	1137	1132	1136	1139	1139	1135	1140	1139	1138
barátaim is szeretik	Pearson Correlation	,356(**)	,220(**)	,296(**)	,317(**)	,311(**)	,378(**)	,141(**)	1	,415(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000
	N	1137	1132	1136	1138	1138	1135	1139	1139	1138
szüleimnek örömet szerez vele	Pearson Correlation	,278(**)	,204(**)	,281(**)	,239(**)	,311(**)	,277(**)	,197(**)	,415(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	
	N	1136	1131	1135	1137	1137	1134	1138	1138	1138

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

84. Táblázat – Történelem attitűdelemek közötti kapcsolat

		érdekel	szükséges a továbbtanuláshoz	könnyebb elhelyezkedés	tanár jól magyaráz	jó érzelme van hozzá	jó jegyem van	kötelező érettségizni belőle	barátaim is szeretik	szüleimnek örömet szerez vele	külföldön szeretne tanulni	külföldön szeretne dolgozni
érdekel	Pearson Correlation	1	,457(**)	,470(**)	,360(**)	,634(**)	,573(**)	,208(**)	,336(**)	,202(**)	,373(**)	,322(**)
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1139	1131	1138	1139	1135	1136	1137	1138	1138	1137	1137
szükséges a továbbtanuláshoz	Pearson Correlation	,457(**)	1	,619(**)	,221(**)	,329(**)	,320(**)	,409(**)	,192(**)	,235(**)	,284(**)	,277(**)
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1131	1133	1132	1133	1130	1130	1131	1133	1133	1132	1132
könnyebb elhelyezkedés	Pearson Correlation	,470(**)	,619(**)	1	,190(**)	,374(**)	,354(**)	,341(**)	,176(**)	,227(**)	,318(**)	,328(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1138	1132	1140	1136	1137	1138	1139	1139	1139	1138	1138

		érdekel	szükséges a továbbtanuláshoz	könnyebb elhelyezkedés	tanár jól magyaráz	jó érzelme van hozzá	jó jegyem van	kötelező érettségizni belőle	barátaim is szeretik	szüleimnek örömet szerezek vele	külföldön szeretne tanulni	külföldön szeretne dolgozni
tanár jól magyaráz	Pearson Correlation	,360(**)	,221(**)	,190(**)	1	,326(**)	,344(**)	,185(**)	,356(**)	,206(**)	,158(**)	,136(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1139	1133	1140	1141	1137	1138	1139	1140	1140	1139	1139
jó érzelme van hozzá	Pearson Correlation	,634(**)	,329(**)	,374(**)	,326(**)	1	,709(**)	,114(**)	,288(**)	,219(**)	,360(**)	,332(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1135	1130	1136	1137	1137	1134	1136	1137	1137	1136	1136
jó jegyem van	Pearson Correlation	,573(**)	,320(**)	,354(**)	,344(**)	,709(**)	1	,197(**)	,291(**)	,243(**)	,276(**)	,229(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000
	N	1136	1130	1137	1138	1134	1138	1136	1137	1137	1136	1136
kötelező érettségizni belőle	Pearson Correlation	,208(**)	,409(**)	,341(**)	,185(**)	,114(**)	,197(**)	1	,227(**)	,221(**)	,117(**)	,141(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000
	N	1137	1131	1138	1139	1136	1136	1139	1138	1138	1137	1137
barátaim is szeretik	Pearson Correlation	,336(**)	,192(**)	,176(**)	,356(**)	,288(**)	,291(**)	,227(**)	1	,458(**)	,271(**)	,236(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000
	N	1138	1133	1139	1140	1137	1137	1138	1140	1140	1139	1139
szüleimnek örömet szerezek vele	Pearson Correlation	,202(**)	,235(**)	,227(**)	,206(**)	,219(**)	,243(**)	,221(**)	,458(**)	1	,194(**)	,175(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000
	N	1138	1133	1139	1140	1137	1137	1138	1140	1140	1139	1139
külföldön szeretne tanulni	Pearson Correlation	,373(**)	,284(**)	,318(**)	,158(**)	,360(**)	,276(**)	,117(**)	,271(**)	,194(**)	1	,779(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000
	N	1137	1132	1138	1139	1136	1136	1137	1139	1139	1139	1139
külföldön szeretne dolgozni	Pearson Correlation	,322(**)	,277(**)	,328(**)	,136(**)	,332(**)	,229(**)	,141(**)	,236(**)	,175(**)	,779(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	
	N	1137	1132	1138	1139	1136	1136	1137	1139	1139	1139	1139

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

85. Táblázat – Idegen nyelv attitűdelemek közötti kapcsolat

		érdekel	szükséges a továbbtanuláshoz	könnyű elhelyezkedés	tanár jól magyaráz	segít a feladatok megoldásában	jó jegyem van	szeretne érettségizni	barátaim is szeretik	szüleimnek örömet szerez vele
érdekel	Pearson Correlation	1.	,551(**)	,505(**)	,445(**)	,495(**)	,487(**)	,579(**)	,444(**)	,345(**)
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1136	1133	1131	1133	1133	1130	1132	1134	1132
szükséges a továbbtanuláshoz	Pearson Correlation	,551(**)	1	,652(**)	,403(**)	,451(**)	,370(**)	,579(**)	,339(**)	,374(**)
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1133	1133	1129	1130	1130	1127	1130	1131	1129
könnyű elhelyezkedés	Pearson Correlation	,505(**)	,652(**)	1	,416(**)	,516(**)	,370(**)	,456(**)	,321(**)	,350(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1131	1129	1131	1129	1130	1127	1130	1130	1129
tanár jól magyaráz	Pearson Correlation	,445(**)	,403(**)	,416(**)	1	,501(**)	,398(**)	,427(**)	,354(**)	,350(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000
	N	1133	1130	1129	1133	1131	1130	1130	1132	1130
segít a feladatok megoldásában	Pearson Correlation	,495(**)	,451(**)	,516(**)	,501(**)	1	,504(**)	,403(**)	,359(**)	,338(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000
	N	1133	1130	1130	1131	1133	1129	1131	1132	1131
jó jegyem van	Pearson Correlation	,487(**)	,370(**)	,370(**)	,398(**)	,504(**)	1	,365(**)	,351(**)	,317(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000
	N	1130	1127	1127	1130	1129	1130	1128	1129	1128
szeretne érettségizni	Pearson Correlation	,579(**)	,579(**)	,456(**)	,427(**)	,403(**)	,365(**)	1	,351(**)	,387(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000			,000	,000
	N	1132	1130	1130	1130	1131	1128	1132	1131	1130
barátaim is szeretik	Pearson Correlation	,444(**)	,339(**)	,321(**)	,354(**)	,359(**)	,351(**)	,351(**)	1	,509(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000
	N	1134	1131	1130	1132	1132	1129	1131	1134	1131
szüleimnek örömet szerez vele	Pearson Correlation	,345(**)	,374(**)	,350(**)	,350(**)	,338(**)	,317(**)	,387(**)	,509(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	
	N	1132	1129	1129	1130	1131	1128	1130	1131	1132

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

86. Táblázat – Informatika attitűdelemek közötti kapcsolat

8. számú melléklet – Iskolai környezet

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó a tanuló iskolájának a típusa				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
szeressenek az osztálytársak	Between Groups	4,935	2	2,467	5,950	,003
	Within Groups	471,875	1138	,415		
	Total	476,810	1140			
tanulmányi versenyek	Between Groups	21,940	2	10,970	20,544	,000
	Within Groups	603,933	1131	,534		
	Total	625,873	1133			
idegen nyelven kommunikáció	Between Groups	23,244	2	11,622	31,910	,000
	Within Groups	414,472	1138	,364		
	Total	437,716	1140			
számítógép használata feladatmegoldásban	Between Groups	2,866	2	1,433	4,983	,007
	Within Groups	327,607	1139	,288		
	Total	330,473	1141			
szakkörre járás	Between Groups	8,009	2	4,004	8,010	,000
	Within Groups	568,391	1137	,500		
	Total	576,400	1139			
különórára járás	Between Groups	6,627	2	3,313	6,047	,002
	Within Groups	620,806	1133	,548		
	Total	627,433	1135			
eredményes érettségi	Between Groups	4,742	2	2,371	12,111	,000
	Within Groups	222,996	1139	,196		
	Total	227,738	1141			
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Between Groups	96,900	2	48,450	103,256	,000
	Within Groups	533,507	1137	,469		
	Total	630,407	1139			
eredményes nyelvvizsga	Between Groups	24,799	2	12,400	38,872	,000
	Within Groups	362,372	1136	,319		
	Total	387,171	1138			
külföldön tanuljak tovább	Between Groups	10,131	2	5,065	7,204	,001
	Within Groups	798,779	1136	,703		
	Total	808,910	1138			

87. Táblázat – Iskolai környezet változónak függése a tanuló iskolájának típusától (Tanulói válaszok)

		Független változó a tanuló neme				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
szeressenek az osztálytársak	Between Groups	6,331	1	6,331	15,276	,000
	Within Groups	469,602	1133	,414		
	Total	475,933	1134			
szeressenek a tanárok	Between Groups	2,675	1	2,675	5,804	,016
	Within Groups	521,272	1131	,461		
	Total	523,947	1132			
tanulmányi versenyek	Between Groups	7,856	1	7,856	14,379	,000
	Within Groups	615,707	1127	,546		
	Total	623,562	1128			
idegen nyelven kommunikáció	Between Groups	13,072	1	13,072	35,002	,000
	Within Groups	423,125	1133	,373		
	Total	436,197	1134			
számítógép használata feladatmegoldásban	Between Groups	1,998	1	1,998	6,922	,009
	Within Groups	327,353	1134	,289		
	Total	329,351	1135			

		Független változó a tanuló neme				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
rendszeres testmozgás	Between Groups	11,297	1	11,297	23,021	,000
	Within Groups	556,484	1134	,491		
	Total	567,781	1135			
szakkörre járás	Between Groups	5,639	1	5,639	11,243	,001
	Within Groups	567,712	1132	,502		
	Total	573,351	1133			
különóra járás	Between Groups	20,668	1	20,668	38,867	,000
	Within Groups	599,828	1128	,532		
	Total	620,496	1129			
barátokkal való rendszeres találkozás	Between Groups	1,554	1	1,554	4,677	,031
	Within Groups	376,671	1134	,332		
	Total	378,224	1135			
rendszeres készülés az iskolai órákra	Between Groups	17,085	1	17,085	44,347	,000
	Within Groups	436,480	1133	,385		
	Total	453,565	1134			
rendszeres beszélgetés a szülőkkel	Between Groups	7,815	1	7,815	17,454	,000
	Within Groups	506,405	1131	,448		
	Total	514,221	1132			
eredményes érettségi	Between Groups	5,589	1	5,589	28,847	,000
	Within Groups	219,713	1134	,194		
	Total	225,302	1135			
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Between Groups	26,191	1	26,191	49,707	,000
	Within Groups	596,461	1132	,527		
	Total	622,653	1133			
eredményes nyelvvizsga	Between Groups	14,637	1	14,637	44,900	,000
	Within Groups	368,691	1131	,326		
	Total	383,327	1132			
külföldön tanuljak tovább	Between Groups	8,697	1	8,697	12,381	,000
	Within Groups	794,464	1131	,702		
	Total	803,162	1132			
	Total	971,129	1133			

88. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése a tanuló nemétől (Tanulói válaszok)

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó a napi tanulási idő				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
szeressenek a tanárok	Between Groups	5,137	4	1,284	2,792	,025
	Within Groups	521,654	1134	,460		
	Total	526,792	1138			
tanulmányi versenyek	Between Groups	32,277	4	8,069	15,347	,000
	Within Groups	593,596	1129	,526		
	Total	625,873	1133			
idegen nyelven kommunikáció	Between Groups	25,808	4	6,452	17,794	,000
	Within Groups	411,908	1136	,363		
	Total	437,716	1140			
szakkörre járás	Between Groups	12,076	4	3,019	6,072	,000
	Within Groups	564,324	1135	,497		
	Total	576,400	1139			
különóra járás	Between Groups	24,769	4	6,192	11,621	,000
	Within Groups	602,664	1131	,533		
	Total	627,433	1135			
barátokkal való rendszeres találkozás	Between Groups	3,736	4	,934	2,821	,024
	Within Groups	376,437	1137	,331		
	Total	380,173	1141			

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó a napi tanulási idő				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
rendszeres készülés az iskolai órákra	Between Groups	81,880	4	20,470	62,216	,000
	Within Groups	373,761	1136	,329		
	Total	455,641	1140			
rendszeres beszélgetés a szülőkkel	Between Groups	20,237	4	5,059	11,575	,000
	Within Groups	495,648	1134	,437		
	Total	515,884	1138			
eredményes érettségi	Between Groups	8,353	4	2,088	10,822	,000
	Within Groups	219,386	1137	,193		
	Total	227,738	1141			
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Between Groups	40,540	4	10,135	19,501	,000
	Within Groups	589,867	1135	,520		
	Total	630,407	1139			
eredményes nyelvvizsga	Between Groups	13,664	4	3,416	10,371	,000
	Within Groups	373,507	1134	,329		
	Total	387,171	1138			
problémák megbeszélése tanárokkal	Between Groups	13,275	4	3,319	5,111	,000
	Within Groups	735,787	1133	,649		
	Total	749,062	1137			

89. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése a napi tanulási időtől (Tanulói válaszok)

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó az iskolába járás kedveltsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
szeressenek az osztálytársak	Between Groups	16,804	4	4,201	10,367	,000
	Within Groups	459,943	1135	,405		
	Total	476,746	1139			
szeressenek a tanárok	Between Groups	22,381	4	5,595	12,656	,000
	Within Groups	500,885	1133	,442		
	Total	523,265	1137			
tanulmányi versenyek	Between Groups	41,369	4	10,342	19,961	,000
	Within Groups	584,443	1128	,518		
	Total	625,811	1132			
idegen nyelven kommunikáció	Between Groups	15,532	4	3,883	10,447	,000
	Within Groups	421,875	1135	,372		
	Total	437,407	1139			
szakkörre járás	Between Groups	23,683	4	5,921	12,179	,000
	Within Groups	551,276	1134	,486		
	Total	574,959	1138			
különóra járás	Between Groups	14,067	4	3,517	6,484	,000
	Within Groups	612,873	1130	,542		
	Total	626,939	1134			
rendszeres készülés az iskolai órákra	Between Groups	39,663	4	9,916	27,056	,000
	Within Groups	415,965	1135	,366		
	Total	455,628	1139			
rendszeres beszélgetés a szülőkkel	Between Groups	9,165	4	2,291	5,124	,000
	Within Groups	506,606	1133	,447		
	Total	515,772	1137			
eredményes érettségi	Between Groups	7,401	4	1,850	9,565	,000
	Within Groups	219,758	1136	,193		
	Total	227,159	1140			
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Between Groups	30,815	4	7,704	14,577	,000
	Within Groups	599,318	1134	,528		
	Total	630,133	1138			

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó az iskolába járás kedveltsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
eredményes nyelvvizsga	Between Groups	13,897	4	3,474	10,556	,000
	Within Groups	372,885	1133	,329		
	Total	386,781	1137			
problémák megbeszélése tanárokkal	Between Groups	49,584	4	12,396	20,071	,000
	Within Groups	699,141	1132	,618		
	Total	748,725	1136			

90. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az iskolába járás kedveltségétől (Tanulói válaszok)

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó az iskolai teljesítménnyel való elégedettség				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
szeressenek az osztálytársak	Between Groups	4,339	4	1,085	2,620	,034
	Within Groups	468,711	1132	,414		
	Total	473,050	1136			
tanulmányi versenyek	Between Groups	17,793	4	4,448	8,247	,000
	Within Groups	606,826	1125	,539		
	Total	624,619	1129			
idegen nyelven kommunikáció	Between Groups	6,669	4	1,667	4,390	,002
	Within Groups	429,922	1132	,380		
	Total	436,591	1136			
barátokkal való rendszeres találkozás	Between Groups	3,362	4	,840	2,534	,039
	Within Groups	375,792	1133	,332		
	Total	379,154	1137			
rendszeres készülés az iskolai órákra	Between Groups	6,541	4	1,635	4,129	,003
	Within Groups	448,273	1132	,396		
	Total	454,814	1136			
rendszeres beszélgetés a szülőkkel	Between Groups	9,820	4	2,455	5,490	,000
	Within Groups	505,285	1130	,447		
	Total	515,105	1134			
eredményes érettségi	Between Groups	2,659	4	,665	3,365	,010
	Within Groups	223,806	1133	,198		
	Total	226,465	1137			
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Between Groups	16,248	4	4,062	7,518	,000
	Within Groups	611,110	1131	,540		
	Total	627,358	1135			
eredményes nyelvvizsga	Between Groups	9,494	4	2,374	7,126	,000
	Within Groups	376,365	1130	,333		
	Total	385,859	1134			

91. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése a tanuló iskolai teljesítménnyel való elégedettségétől (Tanulói válaszok)

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó a tanuló által elérni kívánt végzettség				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
szeressenek a tanárok	Between Groups	5,073	4	1,268	2,789	,025
	Within Groups	492,139	1082	,455		
	Total	497,213	1086			
tanulmányi versenyek	Between Groups	66,780	4	16,695	33,746	,000
	Within Groups	532,817	1077	,495		
	Total	599,597	1081			
idegen nyelven kommunikáció	Between Groups	54,375	4	13,594	40,012	,000
	Within Groups	368,288	1084	,340		
	Total	422,663	1088			

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó a tanuló által elérni kívánt végzettség				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
szakkörre járás	Between Groups	17,717	4	4,429	9,050	,000
	Within Groups	530,003	1083	,489		
	Total	547,720	1087			
különórára járás	Between Groups	22,829	4	5,707	10,687	,000
	Within Groups	577,311	1081	,534		
	Total	600,140	1085			
rendszeres készülés az iskolai órákra	Between Groups	6,089	4	1,522	3,854	,004
	Within Groups	428,101	1084	,395		
	Total	434,189	1088			
eredményes érettségi	Between Groups	20,533	4	5,133	28,573	,000
	Within Groups	194,925	1085	,180		
	Total	215,458	1089			
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Between Groups	305,563	4	76,391	276,032	,000
	Within Groups	299,992	1084	,277		
	Total	605,556	1088			
eredményes nyelvvizsga	Between Groups	62,860	4	15,715	55,933	,000
	Within Groups	303,999	1082	,281		
	Total	366,859	1086			
külföldön tanuljak tovább	Between Groups	60,943	4	15,236	22,880	,000
	Within Groups	721,841	1084	,666		
	Total	782,784	1088			

92. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése a tanuló által elérni kívánt végzettségtől (Tanulói válaszok)

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó szükséges-e felvételihez az emelt szintű érettségi vizsga				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
szeressenek az osztálytársak	Between Groups	2,118	1	2,118	4,919	,027
	Within Groups	381,936	887	,431		
	Total	384,054	888			
szeressenek a tanárok	Between Groups	1,907	1	1,907	4,027	,045
	Within Groups	419,202	885	,474		
	Total	421,109	886			
tanulmányi versenyek	Between Groups	34,272	1	34,272	63,339	,000
	Within Groups	476,156	880	,541		
	Total	510,427	881			
idegen nyelven kommunikáció	Between Groups	32,048	1	32,048	88,527	,000
	Within Groups	321,102	887	,362		
	Total	353,150	888			
szakkörre járás	Between Groups	3,450	1	3,450	6,615	,010
	Within Groups	462,053	886	,522		
	Total	465,503	887			
különórára járás	Between Groups	16,344	1	16,344	30,203	,000
	Within Groups	478,899	885	,541		
	Total	495,242	886			
rendszeres készülés az iskolai órákra	Between Groups	4,994	1	4,994	11,945	,001
	Within Groups	370,840	887	,418		
	Total	375,834	888			
eredményes érettségi	Between Groups	11,302	1	11,302	62,261	,000
	Within Groups	161,202	888	,182		
	Total	172,504	889			
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Between Groups	113,690	1	113,690	246,210	,000
	Within Groups	409,581	887	,462		
	Total	523,271	888			

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó szükséges-e felvételihez az emelt szintű érettségi vizsga				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
eredményes nyelvvizsga	Between Groups	36,630	1	36,630	125,419	,000
	Within Groups	258,477	885	,292		
	Total	295,107	886			
külföldön tanuljak tovább	Between Groups	30,200	1	30,200	42,437	,000
	Within Groups	631,239	887	,712		
	Total	661,440	888			

93. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése attól, hogy szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi vizsga (Tanulói válaszok)

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó a könyvek száma				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
tanulmányi versenyek	Between Groups	14,558	5	2,912	5,387	,000
	Within Groups	605,315	1120	,540		
	Total	619,873	1125			
idegen nyelven kommunikáció	Between Groups	12,904	5	2,581	6,912	,000
	Within Groups	420,787	1127	,373		
	Total	433,691	1132			
rendszeres testmozgás	Between Groups	5,998	5	1,200	2,403	,035
	Within Groups	563,255	1128	,499		
	Total	569,253	1133			
eredményes érettségi	Between Groups	5,000	5	1,000	5,074	,000
	Within Groups	222,278	1128	,197		
	Total	227,278	1133			
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Between Groups	39,124	5	7,825	15,161	,000
	Within Groups	581,133	1126	,516		
	Total	620,257	1131			
eredményes nyelvvizsga	Between Groups	7,401	5	1,480	4,433	,001
	Within Groups	375,646	1125	,334		
	Total	383,047	1130			
problémák megbeszélése tanárokkal	Between Groups	7,881	5	1,576	2,411	,035
	Within Groups	734,965	1124	,654		
	Total	742,846	1129			
külföldön tanuljak tovább	Between Groups	9,418	5	1,884	2,677	,021
	Within Groups	791,560	1125	,704		
	Total	800,978	1130			

94. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az otthon található könyvek számától (Tanulói válaszok)

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó az édesanya legmagasabb végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
tanulmányi versenyek	Between Groups	6,928	6	1,155	2,110	,050
	Within Groups	612,447	1119	,547		
	Total	619,375	1125			
idegen nyelven kommunikáció	Between Groups	14,941	6	2,490	6,663	,000
	Within Groups	420,861	1126	,374		
	Total	435,802	1132			
eredményes érettségi	Between Groups	3,724	6	,621	3,136	,005
	Within Groups	223,035	1127	,198		
	Total	226,758	1133			
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Between Groups	34,404	6	5,734	11,168	,000
	Within Groups	577,634	1125	,513		
	Total	612,038	1131			

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó az édesanya legmagasabb végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
eredményes nyelvvizsga	Between Groups	13,126	6	2,188	6,598	,000
	Within Groups	372,664	1124	,332		
	Total	385,790	1130			
problémák megbeszélése tanárokkal	Between Groups	10,401	6	1,733	2,656	,015
	Within Groups	732,931	1123	,653		
	Total	743,332	1129			
külföldön tanuljak tovább	Between Groups	16,248	6	2,708	3,873	,001
	Within Groups	785,939	1124	,699		
	Total	802,187	1130			

95. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az édesanya legmagasabb végzettségétől (Tanulói válaszok)

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó az édesapa legmagasabb végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
idegen nyelven kommunikáció	Between Groups	10,387	5	2,077	5,482	,000
	Within Groups	408,156	1077	,379		
	Total	418,543	1082			
rendszeres beszélgetés a szülőkkel	Between Groups	8,697	5	1,739	3,836	,002
	Within Groups	487,858	1076	,453		
	Total	496,555	1081			
eredményes érettségi	Between Groups	4,994	5	,999	5,166	,000
	Within Groups	208,423	1078	,193		
	Total	213,417	1083			
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Between Groups	41,035	5	8,207	15,994	,000
	Within Groups	552,130	1076	,513		
	Total	593,165	1081			
eredményes nyelvvizsga	Between Groups	10,138	5	2,028	6,177	,000
	Within Groups	352,876	1075	,328		
	Total	363,014	1080			
problémák megbeszélése tanárokkal	Between Groups	11,466	5	2,293	3,532	,004
	Within Groups	698,021	1075	,649		
	Total	709,488	1080			
külföldön tanuljak tovább	Between Groups	15,435	5	3,087	4,353	,001
	Within Groups	763,134	1076	,709		
	Total	778,569	1081			

96. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az édesapa legmagasabb iskolai végzettségétől (Tanulói válaszok)

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó az édesanya legmagasabb végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
tanulmányi verseny	Between Groups	6,072	6	1,012	2,303	,032
	Within Groups	486,914	1108	,439		
	Total	492,987	1114			
idegen nyelven való kommunikáció	Between Groups	13,052	6	2,175	9,391	,000
	Within Groups	260,584	1125	,232		
	Total	273,636	1131			
számítógép használata feladatok megoldásában	Between Groups	3,309	6	,551	2,285	,034
	Within Groups	271,011	1123	,241		
	Total	274,319	1129			
rendszeres testmozgás	Between Groups	5,288	6	,881	2,903	,008
	Within Groups	342,106	1127	,304		
	Total	347,393	1133			
barátokkal való rendszeres találkozás	Between Groups	5,285	6	,881	3,033	,006
	Within Groups	325,579	1121	,290		
	Total	330,864	1127			

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó az édesanya legmagasabb végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
rendszeres olvasás	Between Groups	7,458	6	1,243	4,105	,000
	Within Groups	338,539	1118	,303		
	Total	345,996	1124			
rendszeres készülés az órákra	Between Groups	3,798	6	,633	3,030	,006
	Within Groups	234,814	1124	,209		
	Total	238,612	1130			
rendszeres tájékoztatás az előmenetelről	Between Groups	3,801	6	,634	2,546	,019
	Within Groups	279,201	1122	,249		
	Total	283,003	1128			
felvételt nyerjen felsőoktatási intézménybe	Between Groups	11,220	6	1,870	5,721	,000
	Within Groups	366,701	1122	,327		
	Total	377,920	1128			
eredményes nyelvvizsga	Between Groups	3,992	6	,665	2,880	,009
	Within Groups	258,945	1121	,231		
	Total	262,936	1127			

97. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az édesanya legmagasabb iskolai végzettségétől (Szülői válaszok)

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó az édesapa legmagasabb végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
idegen nyelven való kommunikáció	Between Groups	7,774	5	1,555	6,789	,000
	Within Groups	246,422	1076	,229		
	Total	254,196	1081			
rendszeres testmozgás	Between Groups	5,051	5	1,010	3,342	,005
	Within Groups	325,816	1078	,302		
	Total	330,867	1083			
barátokkal való rendszeres találkozás	Between Groups	3,325	5	,665	2,294	,044
	Within Groups	310,809	1072	,290		
	Total	314,135	1077			
rendszeres olvasás	Between Groups	6,760	5	1,352	4,505	,000
	Within Groups	320,807	1069	,300		
	Total	327,567	1074			
rendszeres készülés az órákra	Between Groups	4,244	5	,849	4,190	,001
	Within Groups	217,776	1075	,203		
	Total	222,020	1080			
felvételt nyerjen felsőoktatási intézménybe	Between Groups	9,777	5	1,955	6,136	,000
	Within Groups	342,264	1074	,319		
	Total	352,041	1079			
eredményes nyelvvizsga	Between Groups	3,159	5	,632	2,839	,015
	Within Groups	238,754	1073	,223		
	Total	241,913	1078			
külföldön tanuljon tovább	Between Groups	9,396	5	1,879	3,627	,003
	Within Groups	550,270	1062	,518		
	Total	559,666	1067			

98. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az édesapa legmagasabb iskolai végzettségétől (Szülői válaszok)

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó az otthon található könyvek száma				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
tanulmányi verseny	Between Groups	13,582	5	2,716	6,279	,000
	Within Groups	480,193	1110	,433		
	Total	493,774	1115			

Függő változók az iskolai környezetre vonatkozó állítások		Független változó az otthon található könyvek száma				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
idegen nyelven való kommunikáció	Between Groups	20,402	5	4,080	18,143	,000
	Within Groups	253,234	1126	,225		
	Total	273,636	1131			
számítógép használata feladatok megoldásában	Between Groups	3,939	5	,788	3,279	,006
	Within Groups	270,075	1124	,240		
	Total	274,014	1129			
rendszeres testmozgás	Between Groups	9,180	5	1,836	6,088	,000
	Within Groups	340,193	1128	,302		
	Total	349,373	1133			
szakkörökre járás	Between Groups	6,603	5	1,321	3,388	,005
	Within Groups	436,197	1119	,390		
	Total	442,800	1124			
rendszeres olvasás	Between Groups	28,744	5	5,749	20,270	,000
	Within Groups	317,359	1119	,284		
	Total	346,103	1124			
rendszeres készülés az órákra	Between Groups	6,436	5	1,287	6,237	,000
	Within Groups	232,176	1125	,206		
	Total	238,612	1130			
rendszeres tájékoztatás az előmenetelről	Between Groups	9,759	5	1,952	8,022	,000
	Within Groups	273,243	1123	,243		
	Total	283,003	1128			
eredményes érettségi	Between Groups	3,346	5	,669	5,393	,000
	Within Groups	139,721	1126	,124		
	Total	143,067	1131			
felvételt nyerjen felsőoktatási intézménybe	Between Groups	16,477	5	3,295	10,296	,000
	Within Groups	359,443	1123	,320		
	Total	375,920	1128			
eredményes nyelvvizsga	Between Groups	6,701	5	1,340	5,878	,000
	Within Groups	255,809	1122	,228		
	Total	262,510	1127			
külföldön tanuljon tovább	Between Groups	6,983	5	1,397	2,661	,021
	Within Groups	583,092	1111	,525		
	Total	590,075	1116			

99. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az otthon található könyvek számától (Szülői válaszok)

		Tanuló neve							
		fiú				lány			
		egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyvérték	teljesen egyvérték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyvérték	teljesen egyvérték
szeressenek az osztálytársak	Count	12	43	285	148	5	37	353	252
	%	2,46	8,81	58,40	30,33	0,77	5,72	54,56	38,95
szeressenek a tanárok	Count	27	105	283	72	15	109	435	87
	%	5,54	21,56	58,11	14,78	2,32	16,87	67,34	13,47
tanulmányi versenyek	Count	84	260	127	16	74	319	217	32
	%	17,25	53,39	26,08	3,29	11,53	49,69	33,80	4,98
idegen nyelven kommunikáció	Count	9	25	200	254	4	14	187	442
	%	1,84	5,12	40,98	52,05	0,62	2,16	28,90	68,32
számítógép használata feladatmegoldásban	Count	1	9	144	334	1	15	241	391
	%	0,20	1,84	29,51	68,44	0,15	2,31	37,19	60,34

		Tanuló neme							
		fiú				lány			
		egyáltalán nem éretek egyet	nem éretek egyet	egyvetérek	teljesen egyvetérek	egyáltalán nem éretek egyet	nem éretek egyet	egyvetérek	teljesen egyvetérek
rendszeres testmozgás	Count	7	36	189	256	11	73	326	238
	%	1,43	7,38	38,73	52,46	1,70	11,27	50,31	36,73
szakkörre járás	Count	75	290	108	13	73	365	176	34
	%	15,43	59,67	22,22	2,67	11,27	56,33	27,16	5,25
különórára járás	Count	82	269	117	17	55	305	247	38
	%	16,91	55,46	24,12	3,51	8,53	47,29	38,29	5,89
barátokkal való rendszeres találkozás	Count	3	14	193	278	2	21	209	416
	%	0,61	2,87	39,55	56,97	0,31	3,24	32,25	64,20
rendszeres készülés az iskolai órákra	Count	16	59	335	77	4	51	392	201
	%	3,29	12,11	68,79	15,81	0,62	7,87	60,49	31,02
rendszeres beszélgetés a szülőkkel	Count	12	42	250	182	3	44	287	313
	%	2,47	8,64	51,44	37,45	0,46	6,80	44,36	48,38
eredményes érettségi	Count	2	3	143	340		1	112	535
	%	0,41	0,61	29,30	69,67		0,15	17,28	82,56
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Count	18	54	153	261	12	26	133	477
	%	3,70	11,11	31,48	53,70	1,85	4,01	20,52	73,61
eredményes nyelvvizsga	Count	5	26	179	277	3	9	151	483
	%	1,03	5,34	36,76	56,88	0,46	1,39	23,37	74,77
problémák megbeszélése tanárokkal	Count	81	175	205	26	83	229	289	44
	%	16,63	35,93	42,09	5,34	12,87	35,50	44,81	6,82
külföldön tanuljak tovább	Count	96	233	120	37	78	317	181	71
	%	19,75	47,94	24,69	7,61	12,06	49,00	27,98	10,97
külföldön dolgozzam	Count	67	150	174	95	77	247	216	108
	%	13,79	30,86	35,80	19,55	11,88	38,12	33,33	16,67

100. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, nemenként)

		A tanuló iskolájának típusa											
		4 osztályos gimnázium				8 osztályos gimnázium				szakközépiskola			
		egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyét érték	teljesen egyetérték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyét érték	teljesen egyetérték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyét érték	teljesen egyetérték
szeressenek az osztálytársak	Count	8	27	271	206	1	2	16	16	8	51	356	179
	%	1,56	5,27	52,93	40,23	2,86	5,71	45,71	45,71	1,35	8,59	59,93	30,13
szeressenek a tanárok	Count	24	80	335	73		7	21	7	18	129	365	80
	%	4,69	15,63	65,43	14,26		20,00	60,00	20,00	3,04	21,79	61,66	13,51
tanulmányi versenyek	Count	55	242	179	33	1	16	14	4	103	324	152	11
	%	10,81	47,54	35,17	6,48	2,86	45,71	40,00	11,43	17,46	54,92	25,76	1,86
idegen nyelven kommunikáció	Count	1	12	127	372		8	27	12	27	255	300	
	%	0,20	2,34	24,80	72,66		22,86	77,14	2,02	4,55	42,93	50,51	
számítógép használata feladatmegoldásban	Count	14	190	308		1	17	17	2	9	179	405	
	%	2,73	37,11	60,16		2,86	48,57	48,57	0,34	1,51	30,08	68,07	
rendszeres testmozgás	Count	8	48	234	222		1	16	18	10	62	268	255
	%	1,56	9,38	45,70	43,36		2,86	45,71	51,43	1,68	10,42	45,04	42,86
szakkötre járás	Count	57	293	138	24	3	16	10	6	90	350	136	17
	%	11,13	57,23	26,95	4,69	8,57	45,71	28,57	17,14	15,18	59,02	22,93	2,87
különóra járás	Count	55	251	176	28	1	16	14	4	83	309	175	24
	%	10,78	49,22	34,51	5,49	2,86	45,71	40,00	11,43	14,04	52,28	29,61	4,06
barátokkal való rendszeres találkozás	Count	3	21	157	331	1	2	12	20	1	12	239	343
	%	0,59	4,10	30,66	64,65	2,86	5,71	34,29	57,14	0,17	2,02	40,17	57,65
rendszeres készülés az iskolai órákra	Count	10	47	307	148	2	4	19	10	8	60	405	121
	%	1,95	9,18	59,96	28,91	5,71	11,43	54,29	28,57	1,35	10,10	68,18	20,37
rendszeres beszélgetés a szülőkkel	Count	5	43	237	226		4	20	11	10	39	283	261
	%	0,98	8,41	46,38	44,23		11,43	57,14	31,43	1,69	6,58	47,72	44,01
eredményes érettségi	Count	1	1	83	427			6	29	1	3	170	421
	%	0,20	0,20	16,21	83,40			17,14	82,86	0,17	0,50	28,57	70,76
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Count	1	7	71	433		1	5	29	29	75	212	277
	%	0,20	1,37	13,87	84,57		2,86	14,29	82,86	4,89	12,65	35,75	46,71
eredményes nyelvvizsga	Count	11	93	406			6	29	8	25	233	328	
	%	2,16	18,24	79,61			17,14	82,86	1,35	4,21	39,23	55,22	

		A tanuló iskolájának típusa											
		4 osztályos gimnázium				8 osztályos gimnázium				szakközépiskola			
		egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyét érték	teljesen egyetérték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyét érték	teljesen egyetérték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyét érték	teljesen egyetérték
problémák megbeszélése tanárokkal	Count	72	198	220	20	5	10	16	4	87	197	261	48
	%	14,12	38,82	43,14	3,92	14,29	28,57	45,71	11,43	14,67	33,22	44,01	8,09
külföldön tanuljak tovább	Count	64	245	144	59	3	15	13	4	110	292	145	45
	%	12,50	47,85	28,13	11,52	8,57	42,86	37,14	11,43	18,58	49,32	24,49	7,60
külföldön dolgozzam	Count	59	193	169	91	4	15	13	3	82	190	211	110
	%	11,52	37,70	33,01	17,77	11,43	42,86	37,14	8,57	13,83	32,04	35,58	18,55

101. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, iskolatípusonként)

		Napi tanulási idő																			
		kevesebb, mint fél órát				kb. fél órát				kb. egy órát				kb. 2 órát				2 óránál többet			
		egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyét érték	teljesen egyetérték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyét érték	teljesen egyetérték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyét érték	teljesen egyetérték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyét érték	teljesen egyetérték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyét érték	teljesen egyetérték
szeressenek az osztálytársak	Count	3	8	31	16	1	13	67	42	4	25	236	133	8	17	217	140	1	17	92	70
	%	5,17	13,79	53,45	27,59	0,81	10,57	54,47	34,15	1,01	6,28	59,30	33,42	2,09	4,45	56,81	36,65	0,56	9,44	51,11	38,89
szeressenek a tanárok	Count	6	15	25	11	6	28	74	15	12	79	265	42	12	65	251	53	6	29	106	39
	%	10,53	26,32	43,86	19,30	4,88	22,76	60,16	12,20	3,02	19,85	66,58	10,55	3,15	17,06	65,88	13,91	3,33	16,11	58,89	21,67
tanulmányi versenyek	Count	16	29	10	3	20	71	26	4	71	220	96	8	37	190	140	14	15	72	73	19
	%	27,59	50,00	17,24	5,17	16,53	58,68	21,49	3,31	17,97	55,70	24,30	2,03	9,71	49,87	36,73	3,67	8,38	40,22	40,78	10,61
idegen nyelven kommunikáció	Count	4	3	17	34	3	6	52	62	5	25	168	200	1	4	114	263		1	39	140
	%	6,90	5,17	29,31	58,62	2,44	4,88	42,28	50,41	1,26	6,28	42,21	50,25	0,26	1,05	29,84	68,85		0,56	21,67	77,78
számítógép használata feladatmegoldásban	Count	5	11	42	2	1	35	85		8	145	246		6	129	247		4	66	110	
	%	8,62	18,97	72,41	1,63	0,81	28,46	69,11		2,01	36,34	61,65		1,57	33,77	64,66		2,22	36,67	61,11	
rendszeres testmozgás	Count	2	7	22	27	4	15	52	52	4	38	187	170	7	28	173	174	1	23	84	72
	%	3,45	12,07	37,93	46,55	3,25	12,20	42,28	42,28	1,00	9,52	46,87	42,61	1,83	7,33	45,29	45,55	0,56	12,78	46,67	40,00
szakkörre járás	Count	17	24	15	2	16	78	25	4	59	247	84	7	38	211	113	20	20	99	47	14
	%	29,31	41,38	25,86	3,45	13,01	63,41	20,33	3,25	14,86	62,22	21,16	1,76	9,95	55,24	29,58	5,24	11,11	55,00	26,11	7,78
különórára járás	Count	19	26	8	5	22	70	25	5	48	227	113	9	35	175	149	20	15	78	70	17
	%	32,76	44,83	13,79	8,62	18,03	57,38	20,49	4,10	12,09	57,18	28,46	2,27	2,93	46,17	39,31	5,28	8,33	43,33	38,89	9,44

		Napi tanulási idő																	
		kevesebb, mint fél órát						kb. fél órát						kb. egy órát					
		egyéni nem éret egyet	sem éret egyet	egyetének	teljesen egyetének	egyéni nem éret egyet	sem éret egyet	egyetének	teljesen egyetének	egyéni nem éret egyet	sem éret egyet	egyetének	teljesen egyetének	egyéni nem éret egyet	sem éret egyet	egyetének	teljesen egyetének	egyéni nem éret egyet	sem éret egyet
barátokkal való rendszeres találkozás	Count	1	3	24	30	2	2	34	85	10	154	235	2	8	127	245		12	69
	%	1,72	5,17	41,38	51,72	1,63	1,63	27,64	69,11	2,51	38,60	58,90	0,52	2,09	33,25	64,14		6,67	38,33
rendszeres készülés az iskolai órákra	Count	11	18	25	4	4	27	88	4	1	40	303	54	3	19	238	122	1	7
	%	18,97	31,03	43,10	6,90	3,25	21,95	71,54	3,25	0,25	10,05	76,13	13,57	0,79	4,97	62,30	31,94	0,56	3,89
rendszeres beszélgetés a szülőikkel	Count	6	11	24	17	3	12	59	49	5	33	208	151	1	14	183	184	16	66
	%	10,34	18,97	41,38	29,31	2,44	9,76	47,97	39,84	1,26	8,31	52,39	38,04	0,26	3,66	47,91	48,17	8,94	36,87
eredményes érettségi	Count	1		20	37	1	1	41	80		3	109	287			58	324		31
	%	1,72		34,48	63,79	0,81	0,81	33,33	65,04		0,75	27,32	71,93			15,18	84,82		17,22
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Count	5	6	15	32	6	16	41	59	11	45	123	219	6	12	83	281	2	4
	%	8,62	10,34	25,86	55,17	4,92	13,11	33,61	48,36	2,76	11,31	30,90	55,03	1,57	3,14	21,73	73,56	1,11	2,22
eredményes nyelvvizsga	Count		4	19	35	2	8	39	73		3	18	146	231	2	3	94	282	1
	%		6,90	32,76	60,34	1,64	6,56	31,97	59,84		0,75	4,52	36,68	58,04	0,52	0,79	24,67	74,02	0,56
problémák megbeszélése tanárokkal	Count	20	20	13	5	24	47	45	7	61	138	171	28	41	139	180	19	18	61
	%	34,48	34,48	22,41	8,62	19,51	38,21	36,59	5,69	15,33	34,67	42,96	7,04	10,82	36,68	47,49	5,01	10,00	33,89
külföldön tanuljak tovább	Count	13	21	18	6	27	57	28	10	78	178	108	34	36	205	103	37	23	91
	%	22,41	36,21	31,03	10,34	22,13	46,72	22,95	8,20	19,60	44,72	27,14	8,54	9,45	53,81	27,03	9,71	12,78	50,56
külföldön dolgozzam	Count	6	11	23	18	20	34	46	22	58	126	141	73	40	159	118	65	21	68
	%	10,34	18,97	39,66	31,03	16,39	27,87	37,70	18,03	14,57	31,66	35,43	18,34	10,47	41,62	30,89	17,02	11,67	37,78

102. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, napi tanulási idő alapján)

		Mennyire szeret iskolába járni?																			
		egyéni nem szeret				kicsit				közepesen				szeret				nagyon szeret			
		egyéni nem éret egyet	sem éret egyet	egyetének	teljesen egyetének	egyéni nem éret egyet	sem éret egyet	egyetének	teljesen egyetének	egyéni nem éret egyet	sem éret egyet	egyetének	teljesen egyetének	egyéni nem éret egyet	sem éret egyet	egyetének	teljesen egyetének	egyéni nem éret egyet	sem éret egyet	egyetének	teljesen egyetének
szerecsenek az osztálytársak	Count	5	13	49	24	7	10	101	45	2	34	292	155	3	22	183	145	1	17	32	
	%	5,49	14,29	53,85	26,37	4,29	6,13	61,96	27,61	0,41	7,04	60,46	32,09	0,85	6,23	51,84	41,08	2,00	34,00	64,00	

		Mennyire szeret iskolába járni?																			
		egyáltalán nem szeret				kicsit				közepesen				szeret				nagyon szeret			
		eggyalán nem erék egyet	nem érék egyet	egyetének	eljesen egyetének	eggyalán nem erék egyet	nem érék egyet	egyetének	eljesen egyetének	eggyalán nem erék egyet	nem érék egyet	egyetének	eljesen egyetének	eggyalán nem erék egyet	nem érék egyet	egyetének	eljesen egyetének	eggyalán nem erék egyet	nem érék egyet	egyetének	eljesen egyetének
szeressenek a tanárok	Count	9	29	43	10	12	45	92	14	9	92	321	59	9	44	235	65	2	6	30	12
	%	9,89	31,87	47,25	10,99	7,36	27,61	56,44	8,59	1,87	19,13	66,74	12,27	2,55	12,46	66,57	18,41	4,00	12,00	60,00	24,00
tanulmányi versenyek	Count	32	47	11	1	33	89	36	4	58	275	129	19	26	156	150	18	10	14	19	6
	%	35,16	51,65	12,09	1,10	20,37	54,94	22,22	2,47	12,06	57,17	26,82	3,95	7,43	44,57	42,86	5,14	20,41	28,57	38,78	12,24
idegen nyelven kommunikáció	Count	3	4	41	43	2	11	67	83	5	20	177	281	2	4	93	254	1		11	38
	%	3,30	4,40	45,05	47,25	1,23	6,75	41,10	50,92	1,04	4,14	36,65	58,18	0,57	1,13	26,35	71,95	2,00		22,00	76,00
számítógép használat feladatmegoldás ban	Count		4	36	52	2	4	48	109		11	164	308		5	124	224			13	37
	%		4,35	39,13	56,52	1,23	2,45	29,45	66,87		2,28	33,95	63,77		1,42	35,13	63,46			26,00	74,00
rendszeres testmozgás	Count	4	14	36	38	8	19	66	70	3	39	241	200	3	33	156	161		6	19	25
	%	4,35	15,22	39,13	41,30	4,91	11,66	40,49	42,94	0,62	8,07	49,90	41,41	0,85	9,35	44,19	45,61		12,00	38,00	50,00
szakkörre járás	Count	31	48	9	3	27	92	41	3	51	314	100	17	34	181	120	18	6	24	14	6
	%	34,07	52,75	9,89	3,30	16,56	56,44	25,15	1,84	10,58	65,15	20,75	3,53	9,63	51,27	33,99	5,10	12,00	48,00	28,00	12,00
különórára járás	Count	30	38	19	4	25	79	51	5	44	267	148	22	33	170	130	20	7	22	16	5
	%	32,97	41,76	20,88	4,40	15,63	49,38	31,88	3,13	9,15	55,51	30,77	4,57	9,35	48,16	36,83	5,67	14,00	44,00	32,00	10,00
barátokkal való rendszerezés találkozás	Count	2	2	30	58	1	4	58	100	1	14	188	280	1	13	121	218		2	11	37
	%	2,17	2,17	32,61	63,04	0,61	2,45	35,58	61,35	0,21	2,90	38,92	57,97	0,28	3,68	34,28	61,76		4,00	22,00	74,00
rendszeres készülés az iskolai órákra	Count	13	17	47	14	5	28	103	27	1	40	358	84		20	196	137	1	6	26	17
	%	14,29	18,68	51,65	15,38	3,07	17,18	63,19	16,56	0,21	8,28	74,12	17,39		5,67	55,52	38,81	2,00	12,00	52,00	34,00
rendszeres beszélgetés a szülőkkel	Count	5	14	32	40	3	18	83	58	5	28	256	194	2	23	146	182		3	22	24
	%	5,49	15,38	35,16	43,96	1,85	11,11	51,23	35,80	1,04	5,80	53,00	40,17	0,57	6,52	41,36	51,56		6,12	44,90	48,98
eredményes érettségi	Count	1		31	60	1	2	50	110		2	119	362			49	304			9	41
	%	1,09		33,70	65,22	0,61	1,23	30,67	67,48		0,41	24,64	74,95			13,88	86,12			18,00	82,00
eredményes felvételi	Count	5	10	34	42	9	23	47	83	10	32	138	303	6	17	57	273		1	11	38
	%	5,49	10,99	37,36	46,15	5,56	14,20	29,01	51,23	2,07	6,63	28,57	62,73	1,70	4,82	16,15	77,34		2,00	22,00	76,00

		Mennyire szeret iskolába járni?															
		egyáltalán nem szeret				kicsit				közepesen				szeret			
		egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyvetérek	teljesen egyvetérek	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyvetérek	teljesen egyvetérek	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyvetérek	teljesen egyvetérek	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyvetérek	teljesen egyvetérek
felsőoktatási intézménybe	Count	2	2	35	52	3	12	56	91		16	164	303	3	4	69	276
eredményes nyelvvizsga	%	2,20	2,20	38,46	57,14	1,85	7,41	34,57	56,17		3,31	33,95	62,73	0,85	1,14	19,60	78,41
problémák megbeszélése tanárokkal	Count	35	31	19	6	36	78	43	6	54	181	219	26	32	101	189	31
	%	38,46	34,07	20,88	6,59	22,09	47,85	26,38	3,68	11,25	37,71	45,63	5,42	9,07	28,61	53,54	8,78
külföldön tanuljak tovább	Count	19	41	21	10	35	70	39	18	71	248	125	38	44	170	105	34
	%	20,88	45,05	23,08	10,99	21,60	43,21	24,07	11,11	14,73	51,45	25,93	7,88	12,46	48,16	29,75	9,63
külföldön dolgozzam	Count	16	26	30	19	20	49	63	30	61	174	162	86	40	134	125	54
	%	17,58	28,57	32,97	20,88	12,35	30,25	38,89	18,52	12,63	36,02	33,54	17,81	11,33	37,96	35,41	15,30

103. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, iskolába járás kedveltsége szerint)

		Mennyire elégedett iskolai teljesítményével?															
		nagyon elégedetlen				elégedetlen				közepesen elégedett				elégedett			
		egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyvetérek	teljesen egyvetérek	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyvetérek	teljesen egyvetérek	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyvetérek	teljesen egyvetérek	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyvetérek	teljesen egyvetérek
szeressenek az osztálytársak	Count		3	18	28	5	19	126	70	7	33	326	183	3	20	154	102
	%		6,12	36,73	57,14	2,27	8,64	57,27	31,82	1,28	6,01	59,38	33,33	1,08	7,17	55,20	36,56
szeressenek a tanárok	Count	3	8	27	11	10	49	129	30	18	112	351	68	7	40	189	43
	%	6,12	16,33	55,10	22,45	4,59	22,48	59,17	13,76	3,28	20,40	63,93	12,39	2,51	14,34	67,74	15,41
tanulmányi versenyek	Count	13	22	9	5	40	119	51	7	76	299	157	14	24	128	108	18
	%	26,53	44,90	18,37	10,20	18,43	54,84	23,50	3,23	13,92	54,76	28,75	2,56	8,63	46,04	38,85	6,47
idegen nyelven kommunikáció	Count			21	28	4	14	76	126	4	17	214	314	1	7	71	200
	%			42,86	57,14	1,82	6,36	34,55	57,27	0,73	3,10	38,98	57,19	0,36	2,51	25,45	71,68

		Mennyire elégedett iskolai teljesítményével?															
		nagyon elégedetlen				elégedetlen				közepesen elégedett				elégedett			
		számlálom nem érték azokat	nem érték egyet	egyetnek	teljesen elégednek számlálom	számlálom nem érték azokat	nem érték egyet	egyetnek	teljesen elégednek számlálom	számlálom nem érték azokat	nem érték egyet	egyetnek	teljesen elégednek számlálom	számlálom nem érték azokat	nem érték egyet	egyetnek	teljesen elégednek számlálom
számítógép használata feladatmegoldásban	Count		1	12	36		2	80	138	2	16	188	343		3	86	191
	%		2,04	24,49	73,47		0,91	36,36	62,73	0,36	2,91	34,24	62,48		1,07	30,71	68,21
rendszeres testmozgás	Count	2	6	14	27	6	30	91	93	7	51	242	249	3	20	153	104
	%	4,08	12,24	28,57	55,10	2,73	13,64	41,36	42,27	1,28	9,29	44,08	45,36	1,07	7,14	54,64	37,14
szakkörre járás	Count	10	25	11	3	37	131	44	8	65	322	134	27	30	161	82	6
	%	20,41	51,02	22,45	6,12	16,82	59,55	20,00	3,64	11,86	58,76	24,45	4,93	10,75	57,71	29,39	2,15
különórára járás	Count	6	25	14	4	28	104	78	10	66	283	169	28	30	146	91	11
	%	12,24	51,02	28,57	8,16	12,73	47,27	35,45	4,55	12,09	51,83	30,95	5,13	10,79	52,52	32,73	3,96
barátokkal való rendszeres találkozás	Count	2	9	38	1	3	74	142	1	22	192	334	3	6	119	152	2
	%	4,08	18,37	77,55	0,45	1,36	33,64	64,55	0,18	4,01	34,97	60,84	1,07	2,14	42,50	54,29	0,45
rendszeres készenlét az iskolai órákra	Count		6	30	13	4	32	147	37	11	45	366	127	2	23	167	87
	%		12,24	61,22	26,53	1,82	14,55	66,82	16,82	2,00	8,20	66,67	23,13	0,72	8,24	59,86	31,18
rendszeres beszélgetés a szülőkkel	Count	1	6	16	26	7	31	104	77	6	27	265	251	1	17	138	122
	%	2,04	12,24	32,65	53,06	3,20	14,16	47,49	35,16	1,09	4,92	48,27	45,72	0,36	6,12	49,64	43,88
eredményes érettségi	Count	1		9	39	1	1	56	162		3	140	406			44	236
	%	2,04		18,37	79,59	0,45	0,45	25,45	73,64		0,55	25,50	73,95			15,71	84,29
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Count	4	4	12	28	7	24	64	125	15	42	152	340	3	10	53	213
	%	8,33	8,33	25,00	58,33	3,18	10,91	29,09	56,82	2,73	7,65	27,69	61,93	1,08	3,58	19,00	76,34
eredményes nyelvizsga	Count	1	1	15	32	2	11	65	141	3	19	192	334	1	4	54	220
	%	2,04	2,04	30,61	65,31	0,91	5,02	29,68	64,38	0,55	3,47	35,04	60,95	0,36	1,43	19,35	78,85
problémák megbeszélése tanárokkal	Count	11	16	19	3	43	81	78	17	72	197	242	36	28	101	135	15
	%	22,45	32,65	38,78	6,12	19,63	36,99	35,62	7,76	13,16	36,01	44,24	6,58	10,04	36,20	48,39	5,38
külföldön tanuljak tovább	Count	11	23	11	3	41	97	58	23	77	280	138	54	40	132	83	24
	%	22,92	47,92	22,92	6,25	18,72	44,29	26,48	10,50	14,03	51,00	25,14	9,84	14,34	47,31	29,75	8,60
külföldön dolgozom	Count	6	18	14	10	31	68	69	52	59	199	198	93	41	97	44	8
	%	12,50	37,50	29,17	20,83	14,09	30,91	31,36	23,64	10,75	36,25	36,07	16,94	14,70	34,77	34,77	15,77

104. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, a teljesítménnyel való elégedettség szerint)

		A tanuló által elért kívánt végzettség																							
		érettségi				szakképesítés				főiskola				egyetem				tudományos fokozat							
		egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyételek	teljesen egyételek	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyételek	teljesen egyételek	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyételek	teljesen egyételek	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyételek	teljesen egyételek	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyételek	teljesen egyételek	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyételek	teljesen egyételek
szeressenek az osztálytársak	Count	2	6	47	20	1	8	70	28	6	25	222	135	4	29	248	171	3	7	32	25				
	%	2,67	8,00	62,67	26,67	0,93	7,48	65,42	26,17	1,55	6,44	57,22	34,79	0,88	6,42	54,87	37,83	4,48	10,45	47,76	37,31				
szeressenek a tanárok	Count	5	16	46	8	6	26	62	13	7	69	252	59	14	80	296	61	7	14	35	11				
	%	6,67	21,33	61,33	10,67	5,61	24,30	57,94	12,15	1,81	17,83	65,12	15,25	3,10	17,74	65,63	13,53	10,45	20,90	52,24	16,42				
tanulmányi versenyek	Count	20	43	11		30	63	14		59	220	97	9	36	212	176	25	5	15	34	13				
	%	27,03	58,11	14,86		28,04	58,88	13,08		15,32	57,14	25,19	2,34	8,02	47,22	39,20	5,57	7,46	22,39	50,75	19,40				
idegen nyelven kommunikáció	Count	3	7	43	22	3	10	55	39	6	13	168	201	1	5	89	357			3	12	52			
	%	4,00	9,33	57,33	29,33	2,80	9,35	51,40	36,45	1,55	3,35	43,30	51,80	0,22	1,11	19,69	78,98			4,48	17,91	77,61			
számítógép használata feladatmegoldásban	Count		6	28	41		2	35	70		5	124	260	2	8	156	286			1	28	38			
	%		8,00	37,33	54,67		1,87	32,71	65,42		1,29	31,88	66,84	0,44	1,77	34,51	63,27			1,49	41,79	56,72			
rendszeres testmozgás	Count		10	31	34	3	8	56	40	6	36	173	174	6	38	212	196	2	8	27	30				
	%		13,33	41,33	45,33	2,80	7,48	52,34	37,38	1,54	9,25	44,47	44,73	1,33	8,41	46,90	43,36	2,99	11,94	40,30	44,78				
szakkörre járás	Count	17	46	11		1	28	58	15	4	44	227	103	15	47	271	117	17	6	30	23	8			
	%	22,67	61,33	14,67		1,33	26,67	55,24	14,29	3,81	11,31	58,35	26,48	3,86	10,40	59,96	25,88	3,76	8,96	44,78	34,33	11,94			
különórára járás	Count	19	39	15		1	27	52	26	1	38	204	128	18	38	219	165	29	10	36	16	5			
	%	25,68	52,70	20,27		1,35	25,47	49,06	24,53	0,94	9,79	52,58	32,99	4,64	8,43	48,56	36,59	6,43	14,93	53,73	23,88	7,46			
barátokkal való rendszeres találkozás	Count		2	29	44		2	43	62	2	8	147	232	3	16	147	286			5	20	42			
	%		2,67	38,67	58,67		1,87	40,19	57,94	0,51	2,06	37,79	59,64	0,66	3,54	32,52	63,27			7,46	29,85	62,69			
rendszeres készülés az iskolai órákra	Count	1	9	53	12	1	18	70	17	7	34	268	80	8	35	272	137	2	8	34	23				
	%	1,33	12,00	70,67	16,00	0,94	16,98	66,04	16,04	1,80	8,74	68,89	20,57	1,77	7,74	60,18	30,31	2,99	11,94	50,75	34,33				
rendszeres beszélgetés a szülőkkel	Count	2	3	37	33		10	48	48	8	26	186	169	2	32	222	195	1	9	24	32				
	%	2,67	4,00	49,33	44,00		9,43	45,28	45,28	2,06	6,68	47,81	43,44	0,44	7,10	49,22	43,24	1,52	13,64	36,36	48,48				
eredményes érettségi	Count	1	1	37	36		1	43	63			113	276		1	47	404	1		7	59				
	%	1,33	1,33	49,33	48,00		0,93	40,19	58,88			29,05	70,95		0,22	10,40	89,38	1,49		10,45	88,06				
eredményes felvételi	Count	14	31	26	4	14	40	43	9		7	138	244		2	57	393	1		6	60				

		A tanuló által elért kívánt végzettség																			
		érettségi				szakképesítés				főiskola				egyetem				tudományos fokozat			
		egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egy érték	teljesen érték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egy érték	teljesen érték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egy érték	teljesen érték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egy érték	teljesen érték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egy érték	teljesen érték
felsőoktatási intézménybe	%	18,67	41,33	34,67	5,33	13,21	37,74	40,57	8,49	2	1,80	35,48	62,72		0,44	12,61	86,95	1,49		8,96	89,55
eredményes nyelvvizsga	Count	4	4	39	28	2	13	57	34	2	10	152	223	2	66	384	3	6	58	6	57
	%	5,33	5,33	52,00	37,33	1,89	12,26	53,77	32,08	0,52	2,58	39,28	57,62	0,44	14,60	84,96		4,48	8,96	86,57	
problémák megbeszélése tanárokkal	Count	17	28	19	11	17	29	50	10	51	131	187	20	60	174	192	24	15	21	30	1
	%	22,67	37,33	25,33	14,67	16,04	27,36	47,17	9,43	13,11	33,68	48,07	5,14	13,33	38,67	42,67	5,33	22,39	31,34	44,78	1,49
külföldön tanuljak tovább	Count	28	34	10	3	38	52	14	2	54	204	99	32	44	207	142	59	6	26	25	10
	%	37,33	45,33	13,33	4,00	35,85	49,06	13,21	1,89	13,88	52,44	25,45	8,23	9,73	45,80	31,42	13,05	8,96	38,81	37,31	14,93
külföldön dolgozzam	Count	18	22	20	15	22	34	33	17	46	140	135	68	41	159	167	85	9	22	23	13
	%	24,00	29,33	26,67	20,00	20,75	32,08	31,13	16,04	11,83	35,99	34,70	17,48	9,07	35,18	36,95	18,81	13,43	32,84	34,33	19,40

105. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, a tanuló által elért kívánt végzettség szerint)

		Szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi vizsga							
		igen				nem			
		egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyérték	teljesen egyérték	egyáltalán nem érték egyet	nem érték egyet	egyérték	teljesen egyérték
szeressenek az osztálytársak	Count	12	32	292	217	3	31	201	101
	%	2,17	5,79	52,80	39,24	0,89	9,23	59,82	30,06
szeressenek a tanárok	Count	20	93	354	84	15	75	203	43
	%	3,63	16,88	64,25	15,25	4,46	22,32	60,42	12,80
tanulmányi versenyek	Count	53	242	215	40	67	192	68	5
	%	9,64	44,00	39,09	7,27	20,18	57,83	20,48	1,51
idegen nyelven kommunikáció	Count	2	10	136	405	10	21	158	147
	%	0,36	1,81	24,59	73,24	2,98	6,25	47,02	43,75
számítógép használata feladatmegoldásban	Count	1	8	190	354		11	111	215
	%	0,18	1,45	34,36	64,01		3,26	32,94	63,80
rendszeres testmozgás	Count	10	50	251	242	6	27	148	156
	%	1,81	9,04	45,39	43,76	1,78	8,01	43,92	46,29
szakkörre járás	Count	57	316	151	29	56	187	79	13
	%	10,31	57,14	27,31	5,24	16,72	55,82	23,58	3,88
különórára járás	Count	44	268	204	36	62	174	89	10
	%	7,97	48,55	36,96	6,52	18,51	51,94	26,57	2,99
barátokkal való rendszeres találkozás	Count	3	24	178	348	2	6	129	200
	%	0,54	4,34	32,19	62,93	0,59	1,78	38,28	59,35
rendszeres készülés az iskolai órákra	Count	8	48	336	161	10	40	219	67
	%	1,45	8,68	60,76	29,11	2,98	11,90	65,18	19,94
rendszeres beszélgetés a szülőkkel	Count	6	39	250	256	6	27	157	146
	%	1,09	7,08	45,37	46,46	1,79	8,04	46,73	43,45
eredményes érettségi	Count	1		72	480	1	3	115	218
	%	0,18		13,02	86,80	0,30	0,89	34,12	64,69
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Count	3	10	75	465	24	60	119	133
	%	0,54	1,81	13,56	84,09	7,14	17,86	35,42	39,58
eredményes nyelvvizsga	Count	2	5	97	448	5	19	156	155
	%	0,36	0,91	17,57	81,16	1,49	5,67	46,57	46,27
problémák megbeszélése tanárokkal	Count	72	210	236	33	60	102	150	24
	%	13,07	38,11	42,83	5,99	17,86	30,36	44,64	7,14
külföldön tanuljak tovább	Count	62	246	175	70	85	158	75	18
	%	11,21	44,48	31,65	12,66	25,30	47,02	22,32	5,36
külföldön dolgozzam	Count	56	199	191	107	66	87	125	58
	%	10,13	35,99	34,54	19,35	19,64	25,89	37,20	17,26

106. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi vizsga)

	Count	Édesanya legmagasabb iskolai végzettsége																											
		nem fejezte be az általános iskolát				általános iskola				szakmunkásképző				érettség				főiskola				egyetem				tudományos fokozat			
		figyellen nem érettség	teljesen érettség	figyellen nem érettség	teljesen érettség	figyellen nem érettség	teljesen érettség	figyellen nem érettség	teljesen érettség	figyellen nem érettség	teljesen érettség	figyellen nem érettség	teljesen érettség	figyellen nem érettség	teljesen érettség	figyellen nem érettség	teljesen érettség	figyellen nem érettség	teljesen érettség	figyellen nem érettség	teljesen érettség	figyellen nem érettség	teljesen érettség	figyellen nem érettség	teljesen érettség	figyellen nem érettség	teljesen érettség		
szerelessen az osztálytársak	Count	33,33	66,67	2		9	61	29	3	22	167	104	8	30	238	149	6	15	142	81	3	30	30						
	%	33,33		2		9,09	61,62	29,29	1,01	7,43	56,42	35,14	1,88	7,06	58,00	35,06	2,46	6,15	58,20	33,20		4,76	47,62	47,62					100,00
szerelessen a tanárok	Count			2	22	64	11	10	48	184	54	17	78	277	51	8	52	158	26	5	12	30	16			2	1		
	%	66,67	33,33	2,02	22,22	64,65	11,11	3,38	16,22	62,16	18,24	4,02	18,44	65,48	12,06	3,28	21,31	64,75	10,66	7,94	19,05	47,62	25,40			66,67	33,33		
tanulmányi versenyek	Count	2	1	16	55	25	2	43	165	75	10	58	209	142	15	30	121	80	12	9	27	18	8		1	1	1		
	%	66,67	33,33	16,33	56,12	25,51	2,04	14,68	56,31	25,60	3,41	13,68	49,29	33,49	3,54	12,35	49,79	32,92	4,94	14,52	43,55	29,03	12,90		33,33	33,33	33,33		
idegen nyelven kommunikáció	Count	1	2	3	3	49	44	4	3	8	130	155	7	18	140	260	8	57	179	2	10	51							
	%	33,33	66,67	3,03	3,03	49,49	44,44	1,01	2,70	43,92	52,36	1,65	4,24	32,94	61,18		3,28	23,36	73,36		3,17	15,87	80,95					100,00	
számítógép használata feladatmegoldásban	Count	2	1	2	2	39	58		8	104	185	1	9	131	284	1	4	77	162		1	31	31			1	2		
	%	66,67	33,33	2,02	2,02	39,39	58,59		2,69	35,02	62,29	0,24	2,12	30,82	66,82	0,41	1,64	31,56	66,39		1,59	49,21	49,21			33,33	66,67		
rendszeres testmozgás	Count	1	2	2	7	49	41	5	30	147	115	6	49	183	187	3	20	110	111	2	5	20	36			1	2		
	%	33,33	66,67	2,02	7,07	49,49	41,41	1,68	10,10	49,49	38,72	1,41	11,53	43,06	44,00	1,23	8,20	45,08	45,49	3,17	7,94	31,75	57,14			33,33	66,67		
szakkörre járás	Count	2	1	14	60	21	3	45	168	74	11	48	241	124	12	36	146	46	16	7	36	16	4		1	1	1		
	%	66,67	33,33	14,29	61,22	21,43	3,06	14,53	56,76	25,00	3,72	11,29	56,71	29,18	2,82	14,75	59,84	18,85	6,56	11,11	57,14	25,40	6,35		33,33	33,33	33,33		
külföldre járás	Count	2	1	13	57	24	5	47	140	95	13	39	224	149	11	28	123	72	19	11	27	18	7		2	1			
	%	66,67	33,33	12,13	57,58	24,24	5,05	15,93	47,46	32,20	4,41	9,22	52,96	35,22	2,60	11,57	50,83	29,75	7,85	17,46	42,86	28,57	11,11		66,67	33,33			
barátokkal való rendszeres találkozás	Count	1	2	5	46	48	1	7	117	172	2	11	152	260	1	11	68	164	1	1	22	39					3		
	%	33,33	66,67	5,05	46,46	48,48	0,34	2,36	39,39	57,91	0,47	2,59	35,76	61,18	0,41	4,51	27,87	67,21	1,59	1,59	34,92	61,90					100,00		
rendszeres készséges az iskolai órákra	Count	2	1	10	68	21	5	28	188	75	6	39	291	89	7	28	143	66	2	6	33	22			2	1			
	%	66,67	33,33	10,10	68,69	21,21	1,69	9,46	63,51	25,34	1,41	9,18	68,47	20,94	2,87	11,48	58,61	27,05	3,17	9,52	52,03	34,92			66,67	33,33			
rendszeres beszélgetés a szülőkkel	Count	2	1	6	47	45	3	19	124	149	5	31	218	170	5	23	120	96	1	7	26	29					3		
	%	66,67	33,33	1,01	6,06	47,47	45,45	1,02	6,44	42,03	50,51	1,18	7,31	51,42	40,09	2,05	9,43	49,18	39,34	1,59	11,11	41,27	46,03			33,33	66,67		
eredményes érettségi	Count	1	2		33	66		87	210	1	4	90	330			40	204	1			7	55					3		
	%	33,33	66,67		33,33	66,67		29,29	70,71	0,24	0,94	21,18	77,65			16,39	83,61	1,59		11,11	87,30						100,00		
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Count	3	3	15	31	59	13	31	100	151	9	26	103	287	2	6	43	193	1	3	10	49					3		
	%	100,00	3,03	15,15	31,31	50,51	4,41	10,51	33,90	51,19	2,12	6,12	24,24	67,53	0,82	2,46	17,62	79,10	1,59	4,76	15,87	77,78					100,00		
eredményes nyelvvizsga	Count	3	2	5	42	42	50,51	2,38	37,41	60,20	1,18	4,24	29,18	65,41	0,41	1,64	18,85	79,10		3,17	14,29	82,54					100,00		
problémák megbeszélése tanárokkal	Count	1	2	12	26	55	6	39	93	140	23	61	156	181	27	39	103	87	13	11	24	26	2		2	1			
	%	33,33	66,67	2,02	12,12	26,26	55,56	6,06	13,22	31,53	47,46	7,80	14,33	36,71	42,59	6,35	16,12	42,56	35,95	5,37	17,46	38,10	41,27	3,17		66,67	33,33		
külföldön tanuljak tovább	Count	1	2	27	47	19	6	50	154	71	19	67	200	108	50	26	113	80	25	5	30	21	7		2	1			
	%	33,33	66,67	27,27	47,47	19,19	6,06	17,01	52,38	24,15	6,46	15,76	47,06	25,41	11,76	10,66	46,31	32,79	10,25	7,94	47,62	33,33	11,11		66,67	33,33			
külföldön dolgozom	Count	1	1	1	19	38	27	15	36	110	96	53	50	145	148	82	52	77	96	39	6	21	23	13		2	1		
	%	33,33	33,33	33,33	19,19	38,38	27,27	15,15	12,20	37,29	32,54	17,97	11,76	34,12	34,82	19,29	15,11	31,56	39,34	15,98	9,52	33,33	36,51	20,63		66,67	33,33		

107. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint)

		Édesapa legmagasabb iskolai végzettsége																			
		általános iskola				szakmunkásképző				érettségi				főiskola				egyetem			
		számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség	számláltam nem érettség
		Count	Count	Count	Count	Count	Count	Count	Count	Count	Count	Count	Count	Count	Count	Count	Count	Count	Count	Count	Count
szerkesztés az osztályvezetés szerepének a tanárok	%	16,90	52,11	30,99	1,09	5,01	58,39	35,51	2,43	6,99	57,45	33,13	1,38	7,59	54,48	36,55	1,32	7,89	47,37	43,42	
	%	1,41	33,80	53,52	11,27	3,27	16,56	66,45	13,73	3,66	19,51	62,20	14,63	6,21	20,69	63,45	9,66	5,26	17,11	56,58	21,05
tanulmányi versenyek	Count	17	32	18	3	65	249	124	19	48	154	111	14	17	67	56	4	7	39	21	8
	%	24,29	45,71	25,71	4,29	14,22	54,49	27,13	4,16	14,68	47,09	33,94	4,28	11,81	46,53	38,89	2,78	9,33	52,00	28,00	10,67
idegen nyelven kommunikáció	Count	2	3	32	34	4	17	187	251	3	12	100	214	4	1	28	112	4	14	58	
	%	2,82	4,23	45,07	47,89	0,87	3,70	40,74	54,68	0,91	3,65	30,40	65,05	2,76	0,69	19,31	77,24	5,26	18,42	76,32	
számítógép használat feladatmegoldáshoz	Count			30	41		9	151	300		4	111	214	1	4	39	101	3	34	39	
	%			42,25	57,75		1,96	32,83	65,22		1,22	33,74	65,05	0,69	2,76	26,90	69,66	3,95	44,74	51,32	
rendszeres testmozgás	Count	4	8	32	27	5	48	218	189	3	29	147	150	2	18	58	67	3	3	26	44
	%	5,63	11,27	45,07	38,03	1,09	10,43	47,39	41,09	0,91	8,81	44,68	45,59	1,38	12,41	40,00	46,21	3,95	34,21	57,89	
szakértőre járás	Count	10	44	12	4	57	263	124	16	43	191	81	13	25	79	36	5	9	43	17	
	%	14,29	62,86	17,14	5,71	12,39	57,17	26,96	3,48	13,11	58,23	24,70	3,96	17,24	54,48	24,83	3,45	11,84	56,58	22,37	
különóra járás	Count	12	37	17	5	58	252	155	13	35	167	108	18	17	68	48	10	10	34	25	
	%	16,90	52,11	23,94	7,04	12,66	50,66	33,84	2,84	10,67	50,91	32,93	5,49	11,89	47,55	33,57	6,99	13,16	44,74	32,89	
barátokkal való rendszeres találkozás	Count	4	25	42		12	172	276	5	11	119	194			6	42	97	2	25	49	
	%		5,63	35,21	59,15		2,61	37,39	60,00	1,52	3,34	36,17	58,97		4,14	28,97	66,90	2,63	32,89	64,47	
rendszeres késztetés az iskolai órákra	Count	9	50	12	5	44	295	116	8	22	214	84	5	18	87	35	1	10	46	19	
	%	12,68	70,42	16,90	1,09	9,57	64,13	25,22	2,44	6,71	65,24	25,61	3,448	12,4	60	24,14	1,32	13,16	60,53	25,00	
beszélgetés a szülővel	Count	1	6	30	34	2	31	202	225	5	28	166	128	6	14	75	50	1	4	36	
	%	1,41	8,45	42,25	47,89	0,43	6,74	43,91	48,91	1,53	8,56	50,76	39,14	4,14	9,66	51,72	34,48	1,32	5,26	47,47	
eredményes eredményes	Count			24	27		2	131	327	1	2	51	275	1		18	126			14	
	%			33,80	66,20		0,43	28,48	71,09	0,30	0,61	15,50	83,59	0,69		12,41	86,90			18,42	
felvételi felsőoktatási intézménybe	Count	2	16	24	29	17	45	139	258	6	13	71	238	3	3	14	125	1	15	60	
	%	2,82	22,54	33,80	40,85	3,70	9,80	30,28	56,21	1,83	3,96	21,65	72,56	2,07	2,07	9,66	86,21	1,32	19,74	78,95	

		Édesapa legmagasabb iskolai végzettsége																															
		általános iskola						szakmunkásképző						érettségi						főiskola						egyetem				tudományos fokozat			
		eggyalán nem éretk egyet	nem éretk egyet	eggyetérték	teljesen eggyetérték	eggyalán nem éretk egyet	nem éretk egyet	eggyetérték	teljesen eggyetérték	eggyalán nem éretk egyet	nem éretk egyet	eggyetérték	teljesen eggyetérték	eggyalán nem éretk egyet	nem éretk egyet	eggyetérték	teljesen eggyetérték	eggyalán nem éretk egyet	nem éretk egyet	eggyetérték	teljesen eggyetérték	eggyalán nem éretk egyet	nem éretk egyet	eggyetérték	teljesen eggyetérték	eggyalán nem éretk egyet	nem éretk egyet	eggyetérték	teljesen eggyetérték				
eredményes nyelvvizsga	Count	1	1	30	39	4	18	161	275	1	11	86	230	1	3	25	116	1	13	62	1	132	1711	81	58	1	1	1	100,00				
problémák megbeszélése tanárokkal	Count	8	24	31	8	57	152	217	33	48	119	140	20	27	57	55	6	14	34	27	1	132	1711	81	58	1	1	1	100,00				
	%	11,27	33,80	43,66	11,27	12,42	33,12	47,28	7,19	14,68	36,39	42,81	6,12	18,62	39,31	37,93	4,14	18,42	44,74	35,53	1,32	33,33	33,33	33,33	33,33	33,33	33,33	33,33	33,33				
külföldön tanuljak tovább	Count	18	32	15	6	80	239	108	32	48	150	89	41	19	59	49	12	5	39	24	8	1184	3553	3553	1711	100,00	100,00	100,00	100,00				
	%	25,35	45,07	21,13	8,45	17,43	52,07	23,53	6,97	14,63	45,73	27,13	12,50	13,10	40,69	33,79	12,41	6,58	51,32	31,58	10,53	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00				
külföldön dolgozom	Count	14	22	20	15	55	162	165	77	38	121	109	60	20	44	51	30	9	27	27	13	3	3	3	3	3	3	3	100,00				
	%	19,72	30,99	28,17	21,13	11,98	35,29	35,95	16,78	11,59	36,89	33,23	18,29	13,79	30,34	35,17	20,69	11,84	35,53	35,53	17,11	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00				

108. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint)

		Hány könyvük van otthon																													
		0-50 könyv				51-150 könyv				151-300 könyv				301-600 könyv				601-1000 könyv				1000-nél több könyv									
		számlált nem értek egyet	nem érték egyet	szegyetérek	teljesen szegyetérek	számlált nem értek egyet	nem érték egyet	szegyetérek	teljesen szegyetérek	számlált nem értek egyet	nem érték egyet	szegyetérek	teljesen szegyetérek	számlált nem értek egyet	nem érték egyet	szegyetérek	teljesen szegyetérek	számlált nem értek egyet	nem érték egyet	szegyetérek	teljesen szegyetérek	számlált nem értek egyet	nem érték egyet	szegyetérek	teljesen szegyetérek	számlált nem értek egyet	nem érték egyet	szegyetérek	teljesen szegyetérek		
szeressenek az osztálytársak	Count	1	13	72	44	4	12	162	85	2	19	158	101	3	16	127	88	4	13	73	55	3	6	48	24	24	24	24	24	24	
	%	0,77	10,00	55,38	33,85	1,52	4,56	61,60	32,32	0,71	6,79	56,43	36,07	1,28	6,84	54,27	37,61	2,76	8,97	50,34	37,93	3,70	7,41	59,26	29,63	29,63	29,63	29,63	29,63	29,63	
szeressenek a tanárok	Count	3	18	91	18	7	49	172	35	7	48	184	39	11	51	139	33	4	29	92	20	9	20	39	13	13	13	13	13	13	
	%	2,31	13,85	70,00	13,85	2,66	18,63	65,40	13,31	2,52	17,27	66,19	14,03	4,70	21,79	59,40	14,10	2,76	20,00	63,45	13,79	11,11	24,69	48,15	16,05	16,05	16,05	16,05	16,05	16,05	
tanulmányi versenyek	Count	25	76	25	3	45	135	77	4	33	147	88	9	24	115	82	12	18	74	44	9	11	32	27	11	11	11	11	11	11	
	%	19,38	58,91	19,38	2,33	17,24	51,72	29,50	1,53	11,91	55,07	31,77	3,25	10,30	49,36	35,19	5,15	12,41	51,03	30,34	6,21	13,58	39,51	33,33	13,58	13,58	13,58	13,58	13,58	13,58	
idegen nyelven kommunikáció	Count	3	7	65	55	3	12	102	146	2	7	99	172	3	5	63	163	1	3	37	104	1	4	22	54	54	54	54	54	54	54
	%	2,31	5,38	50,00	42,31	1,14	4,56	38,78	55,51	0,71	2,50	35,36	61,43	1,28	2,14	26,92	69,66	0,69	2,07	25,52	71,72	1,23	4,94	27,16	66,67	66,67	66,67	66,67	66,67	66,67	
számítógép használata feladatmegoldásban rendszeresen	Count	2	45	83		10	87	166	2	7	80	192		3	88	143		1	52	92		1	33	47	47	47	47	47	47	47	47
	%	1,54	34,62	63,85		3,80	33,08	63,12	0,71	2,49	28,47	68,33		1,28	37,61	61,11		0,69	35,86	63,45		1,23	40,74	58,02	58,02	58,02	58,02	58,02	58,02	58,02	
	Count	4	19	64	43	5	21	120	117	5	21	126	129	2	27	112	93	1	19	53	72	1	4	40	36	36	36	36	36	36	36
	%	3,03	13,85	26,67	19,38	3,70	15,22	48,15	32,32	3,70	15,22	48,15	32,32	2,76	11,11	35,48	27,78	0,69	7,41	23,15	11,11	3,70	11,11	35,48	27,78	2,76	11,11	35,48	27,78	2,76	11,11

		Hány könyvük van otthon																							
		0-50 könyv				51-150 könyv				151-300 könyv				301-600 könyv				601-1000 könyv				1000-nél több könyv			
		száma	nem érték egyet	egyetérték	teljesen egyetérték	száma	nem érték egyet	egyetérték	teljesen egyetérték	száma	nem érték egyet	egyetérték	teljesen egyetérték	száma	nem érték egyet	egyetérték	teljesen egyetérték	száma	nem érték egyet	egyetérték	teljesen egyetérték	száma	nem érték egyet	egyetérték	teljesen egyetérték
testmozgás	%	3,08	14,62	49,23	33,08	1,90	7,98	45,63	44,49	1,78	7,47	44,84	45,91	0,85	11,54	47,86	39,74	0,69	13,10	36,55	49,66	1,23	4,94	49,38	44,44
szakkörre járás	Count	23	76	29	2	33	151	72	5	34	169	69	9	28	141	55	10	17	78	40	10	13	40	18	10
	%	17,69	58,46	22,31	1,54	12,64	57,85	27,59	1,92	12,10	60,14	24,56	3,20	11,97	60,26	23,50	4,27	11,72	53,79	27,59	6,90	16,05	49,38	22,22	12,35
külföldre járás	Count	15	72	38	4	39	130	80	13	35	142	92	11	19	124	78	10	19	71	46	9	12	34	27	8
	%	11,63	55,81	29,46	3,10	14,89	49,62	30,53	4,96	12,50	50,71	32,86	3,93	8,23	53,68	33,77	4,33	13,10	48,97	31,72	6,21	14,81	41,98	33,33	9,88
barátokkal való rendszeres találkozás	Count	6	56	68		7	98	158	1	9	101	170	2	6	68	158	1	4	55	85	1	3	26	51	
	%	4,62	43,08	52,31		2,66	37,26	60,08	0,36	3,20	35,94	60,50	0,85	2,56	29,06	67,52	0,69	2,76	37,93	58,62	1,23	3,70	32,10	62,96	
rendszeres készítés az iskolai órákra	Count	14	91	25	9	26	165	62	4	21	184	72	2	18	154	60	3	21	90	31	2	11	40	28	
	%	10,77	70,00	19,23	3,44	9,92	62,98	23,66	1,42	7,47	65,48	25,62	0,85	7,69	65,81	25,64	2,07	14,48	62,07	21,38	2,47	13,58	49,38	34,57	
rendszeres beszélgetés a szülőkkel	Count	1	11	54	64	1	15	129	117	7	16	144	114	2	20	110	100	1	16	66	62	3	8	36	34
	%	0,77	8,46	41,54	49,23	0,38	5,73	49,24	44,66	2,49	5,69	51,25	40,57	0,86	8,62	47,41	43,10	0,69	11,03	45,52	42,76	3,70	9,88	44,44	41,98
eredményes érettségi	Count	1	1	46	82		65	198	1	2	68	210			43	191			25	120		1	12	68	
	%	0,77	0,77	35,38	63,08		24,71	75,29	0,36	0,71	24,20	74,73			18,38	81,62			17,24	82,76		1,23	14,81	83,95	
eredményes felvételi felsőoktatási intézménybe	Count	13	19	43	55	5	26	75	155	5	17	78	181	4	7	51	172	1	11	27	106	1	2	12	66
	%	10,00	14,62	33,08	42,31	1,92	9,96	28,74	59,39	1,78	6,05	27,76	64,41	1,71	2,99	21,79	73,50	0,69	7,59	18,62	73,10	1,23	2,47	14,81	81,48
eredményes nyelvvizsga	Count	1	9	51	68		6	98	157	2	8	79	192	2	2	56	174	3	5	29	108		5	17	59
	%	0,78	6,98	39,53	52,71		2,30	37,55	60,15	0,71	2,85	28,11	68,33	0,85	0,85	23,93	74,36	2,07	3,45	20,00	74,48		6,17	20,99	72,84
problémák megbeszélése tanárokkal	Count	14	41	63	12	33	87	119	22	42	98	125	16	37	86	98	11	23	55	62	5	14	36	26	5
	%	10,77	31,54	48,46	9,23	12,64	33,33	45,59	8,43	14,95	34,88	44,48	5,69	15,95	37,07	42,24	4,74	15,86	37,93	42,76	3,45	17,28	44,44	32,10	6,17
külföldön tanuljak tovább	Count	33	67	18	12	44	121	72	24	42	141	67	31	21	122	70	20	19	67	46	13	14	32	27	8
	%	25,38	51,54	13,85	9,23	16,86	46,36	27,59	9,20	14,95	50,18	23,84	11,03	9,01	52,36	30,04	8,58	13,10	46,21	31,72	8,97	17,28	39,51	33,33	9,88
külföldön dolgozom	Count	24	44	38	24	30	83	100	48	35	99	95	52	22	91	85	36	19	52	43	31	11	27	31	12
	%	18,46	33,85	29,23	18,46	11,49	31,80	38,31	18,39	12,46	35,23	33,81	18,51	9,40	38,89	36,32	15,38	13,10	35,86	29,66	21,38	13,58	33,33	38,27	14,81

109. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, otthon levő könyvek száma szerint)

		Édesanya legmagasabb iskolai végzettsége																										
		nem fejezte be az általános iskolát				általános iskola				szakmunkásképző				érettségi				főiskola				egyetem		tudományos fokozat				
		seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	seg. általán. nem érték avval	
osztálytársak szeretete	Count		66,67	33,33	1,02		57,14	41,84	0,34	2,03	62,50	35,14	0,47	2,60	59,81	37,12	0,41	2,87	59,02	37,70		1,59	42	20	33,33	66,67		
tanárok szeretete	Count		2	1		5	59	35	3	15	184	94	1	20	272	127	1	11	166	65		4	48	11		1	2	
tanulmányi verseny	Count		66,67	33,33		5,05	59,60	35,35	1,01	5,07	62,16	31,76	0,24	4,76	64,76	30,24	0,41	4,53	68,31	26,75		6,35	76,19	17,46		33,33	66,67	
idegen nyelven való kommunikáció	Count		1	2		2	17	63	16	6	81	164	40	6	97	249	63	3	54	144	41		12	40	10		3	
számítógép használat	Count		33,33	66,67		2,04	17,35	64,29	16,33	2,06	27,84	56,36	13,75	1,45	23,37	60,00	15,18	1,24	22,31	59,50	16,94	1,59	19,05	63,49	15,87		100,00	
feladatokat megoldásában	Count		2	1			48	50		4	132	161			4	125	296		1	55	187		10	53			3	
barátokkal való találkozás	Count		66,67	33,33			48,98	51,02		1,35	44,44	54,21			0,94	29,41	69,65		0,41	22,63	76,95		15,87	84,13			100,00	
szakkörökre járás	Count				2		1	43	54	1	2	110	182		1	134	290		2	71	171		20	43			3	
barátokkal való találkozás	Count					1,02	43,88	55,10	0,34	0,68	37,29	61,69		0,24	31,53	68,24		0,82	29,10	70,08		31,75	68,25				100,00	
rendszerez	Count		2	1	1	2	57	39	2	5	149	141	3	2	202	218	1	2	98	143			27	36			3	
rendszerez	Count		66,67	33,33	1,01	2,02	57,58	39,39	0,67	1,68	50,17	47,47	0,71	0,47	47,53	51,29	0,41	0,82	40,16	58,61			42,86	57,14			100,00	
különökre járás	Count		1	2		1	38	48	11	10	82	172	30	4	110	266	40	5	56	161	22		19	41	3		2	1
barátokkal való találkozás	Count		33,33	66,67		1,02	38,78	48,98	11,22	3,40	27,89	58,50	10,20	0,95	26,19	63,33	9,52	2,05	22,95	65,98	9,02		30,16	65,08	4,76		66,67	33,33
felvételt nyerjen felsőoktatási intézménybe	Count		1	2		2	39	45	10	8	89	162	35	8	155	221	34	9	91	119	25	2	26	28	6		1	1
eredményes	Count		33,33	66,67		2,08	40,63	46,38	10,42	2,72	30,27	55,10	11,90	1,91	37,08	52,87	8,13	3,69	37,30	43,77	10,25	3,23	41,94	45,16	9,68		33,33	33,33
felvételt nyerjen felsőoktatási intézménybe	Count		2	1	1	13	64	21	1	24	212	59	1	35	298	87	1	11	165	67			43	19			1	2
eredményes	Count		66,67	33,33	1,01	13,13	64,65	21,21	0,34	8,11	71,62	19,93	0,24	8,31	70,78	20,67	0,41	4,51	67,62	27,46			69,35	30,65			33,33	66,67
eredményes	Count		2	1	1	2	62	32	1	7	169	117	1	8	206	208		7	97	138			28	35		1	2	
eredményes	Count		66,67	33,33	1,03	2,06	63,92	32,99	0,34	2,38	57,48	39,80	0,24	1,89	48,70	49,17		2,89	40,08	57,02			44,44	55,56		33,33	66,67	
eredményes	Count		1	2			28	71	1		85	210	1	3	106	315		1	43	198			12	51		1	1	
eredményes	Count		33,33	66,67			28,28	71,72	0,34		28,72	70,95	0,24	0,71	24,94	74,12		0,41	17,77	81,82			19,05	80,95		33,33	33,33	
eredményes	Count		1	2		2	36	61	1	6	92	196	1	3	123	296		3	50	190			16	47			2	1
eredményes	Count		33,33	66,67		2,02	36,36	61,62	0,34	2,03	31,19	66,44	0,24	0,71	29,08	69,98		1,23	20,58	78,19			25,40	74,60			66,67	33,33
eredményes	Count				3		17	81			54	243			57	368			28	216			12	50			1	2
eredményes	Count				100,00		17,35	82,65			18,18	81,82			13,41	86,59			11,48	88,52			19,35	80,65			33,33	66,67
eredményes	Count				3		7	34	57	3	12	106	173	1	18	114	291		4	45	195	1	2	13	47			3
eredményes	Count				100,00		7,14	34,69	58,16	1,02	4,08	36,05	58,84	0,24	4,25	26,89	68,63		1,64	18,44	79,92	1,59	3,17	20,63	74,60			100,00
eredményes	Count		1	2		1	35	61	1	3	89	203		6	111	306		1	43	199		2	15	46			1	2

		Hány könyvük van otthon																							
		0-50 könyv				51-150 könyv				151-300 könyv				301-600 könyv				601-1000 könyv				1000-nél több könyv			
		számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	számláltnak nem érték szegst	
kommunikáció	%	3,10	51,94	44,96		1,14	46,01	52,85		31,67	68,33			0,43	18,45	81,12		22,76	77,24			1,23	23,46	75,31	
számítógép használata feladatok megoldásában	Count	2	55	72	1	3	96	161		1	93	187			66	168		42	102			25	56		
	%	1,55	42,64	55,81	0,38	1,15	36,78	61,69		0,36	33,10	66,55			28,21	71,79		29,17	70,83			30,86	69,14		
rendszeres testmozgás	Count	1	3	79	47	3	4	134	122	1	4	134	142	1	1	105	127	1	53	91			29	52	
	%	0,77	2,31	60,77	36,15	1,14	1,52	50,95	46,39	0,36	1,42	47,69	50,53	0,43	0,43	44,87	54,27	0,69	36,55	62,76			35,80	64,20	
szakkörökre járás	Count	7	49	62	11	6	72	150	30	3	81	168	26	1	56	162	15	2	32	98	13	1	17	51	12
	%	5,43	37,98	48,06	8,53	2,33	27,91	58,14	11,63	1,08	29,14	60,43	9,35	0,43	23,93	69,23	6,41	1,38	22,07	67,59	8,97	1,23	20,99	62,96	14,81
különóraira járás	Count	4	46	64	14	4	84	139	30	10	103	136	27	2	90	123	19	6	53	73	12	3	26	43	9
	%	3,13	35,94	50,00	10,94	1,56	32,68	54,09	11,67	3,62	37,32	49,28	9,78	0,85	38,46	52,56	8,12	4,17	36,81	50,69	8,33	3,70	32,10	53,09	11,11
barátokkal való rendszeres találkozás	Count	1	15	88	26		27	177	56	3	20	193	63		8	178	48		7	103	34		6	46	29
	%	0,77	11,54	67,69	20,00		10,38	68,08	21,54	1,08	7,17	69,18	22,58		3,42	76,07	20,51		4,86	71,53	23,61		7,41	56,79	35,80
rendszeres olvasás	Count	3	6	86	32		10	157	95		3	156	120		3	94	135		1	45	99	2	25	53	
	%	2,36	4,72	67,72	25,20		3,82	59,92	36,26		1,08	55,91	43,01		1,29	40,52	58,19		0,69	31,03	68,28		2,50	31,25	66,25
rendszeres késztetés az írásra	Count	2		46	81		1	81	180		3	62	216			53	180			19	126		1	15	65
	%	1,55		35,66	62,79		0,38	30,92	68,70		1,07	22,06	76,87			22,75	77,25			13,10	86,90		1,23	18,52	80,25
rendszeres tájékoztatás az előmenetelről	Count		3	53	73	1		7	92	162		2	78	199	1	1	57	174		1	26	118		14	67
	%		2,33	41,09	56,59	0,38		2,67	35,11	61,83		0,72	27,96	71,33	0,43	0,43	24,46	74,68		0,69	17,93	81,38		17,28	82,72
eredményes érettségi	Count			32	97			54	209			35	246			27	207			13	131			7	74
	%			24,81	75,19			20,53	79,47			12,46	87,54			11,54	88,46			9,03	90,97			8,64	91,36
felvételt nyerjen felsőoktatási intézménybe	Count	3	9	54	63		11	93	158	1	13	71	194		4	50	180		5	33	106	1		13	67
	%	2,33	6,98	41,86	48,84		4,20	35,50	60,31	0,36	4,66	25,45	69,53		1,71	21,37	76,92		3,47	22,92	73,61	1,23		16,05	82,72
eredményes nyelvvizsga	Count	1	2	47	76		4	85	172		4	72	205			48	186		1	31	113		2	11	68
	%	0,79	1,59	37,30	60,32		1,53	32,57	65,90		1,42	25,62	72,95			20,51	79,49		0,69	21,38	77,93		2,47	13,58	83,95
megbeszélje problémáit a tanáraival	Count	4	12	70	44	6	24	150	83	6	30	158	85	1	23	150	60	1	12	88	43	1	10	49	21
	%	3,08	9,23	53,85	33,85	2,28	9,13	57,03	31,56	2,15	10,75	56,63	30,47	0,43	9,83	64,10	25,64	0,69	8,33	61,11	29,86	1,23	12,35	60,49	25,93
külföldön tanuljon tovább	Count	21	73	25	9	27	140	79	12	26	158	76	16	18	112	92	11	11	75	46	9	5	41	28	7
	%	16,41	57,03	19,53	7,03	10,47	54,26	30,62	4,65	9,42	57,25	27,54	5,80	7,73	48,07	39,48	4,72	7,80	53,19	32,62	6,38	6,17	50,62	34,57	8,64

112. Táblázat – Iskola környezeti (szülői válaszok, otthon levő könyvek száma szerint)

9. számú melléklet – A tanulók olvasási szokásai

		tanuló iskolájának típusa											
		4 osztályos gimnázium				8 osztályos gimnázium				szakközépiskola			
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző
szívesen olvas	Count	42	125	209	136	1	8	16	10	56	260	202	76
	%	8,20	24,41	40,82	26,56	2,86	22,86	45,71	28,57	9,43	43,77	34,01	12,79
rendszeresen olvas	Count	58	221	143	90	5	16	8	6	120	315	109	50
	%	11,33	43,16	27,93	17,58	14,29	45,71	22,86	17,14	20,20	53,03	18,35	8,42
könyvet is szokott ajándékba kapni	Count	48	129	214	120	4	7	17	7	109	239	190	55
	%	9,39	25,24	41,88	23,48	11,43	20,00	48,57	20,00	18,38	40,30	32,04	9,27
örül, ha könyvet kap ajándékba	Count	63	151	187	111	2	9	15	9	119	249	173	52
	%	12,30	29,49	36,52	21,68	5,71	25,71	42,86	25,71	20,07	41,99	29,17	8,77
vannak kedvenc írói, könyvei	Count	59	159	157	137	4	9	16	6	126	231	148	87
	%	11,52	31,05	30,66	26,76	11,43	25,71	45,71	17,14	21,28	39,02	25,00	14,70
szívesen olvas szahadidejében	Count	63	164	185	98	3	12	12	8	137	261	132	62
	%	12,35	32,16	36,27	19,22	8,57	34,29	34,29	22,86	23,14	44,09	22,30	10,47
nem köti le figyelmét az olvasás	Count	211	172	78	51	11	17	4	2	145	208	152	86
	%	41,21	33,59	15,23	9,96	32,35	50,00	11,76	5,88	24,53	35,19	25,72	14,55
általában nem olvassa el a kötelező olvasmányokat	Count	155	225	92	37	9	15	11		123	243	167	61
	%	30,45	44,20	18,07	7,27	25,71	42,86	31,43		20,71	40,91	28,11	10,27
inkább tv-zik, videózik olvasás helyett	Count	56	217	166	72	6	14	12	3	46	160	250	136
	%	10,96	42,47	32,49	14,09	17,14	40,00	34,29	8,57	7,77	27,03	42,23	22,97
szívesen beszél meg olvasmányélményeit másokkal	Count	113	195	160	42	7	9	16	3	163	253	134	44
	%	22,16	38,24	31,37	8,24	20,00	25,71	45,71	8,57	27,44	42,59	22,56	7,41

113. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai iskolatípusonként

		tanuló neme							
		fiú				lány			
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző
szívesen olvas	Count	53	201	174	60	46	188	251	162
	%	10,86	41,19	35,66	12,30	7,11	29,06	38,79	25,04
rendszeresen olvas	Count	85	262	174	46	96	287	164	100

		tanuló neve							
		fiú				lány			
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző
	%	17,42	53,69	19,47	9,43	14,84	44,36	25,35	15,46
könyvet is szokott ajándékba kapni	Count	77	174	190	46	83	198	230	135
	%	15,81	35,73	39,01	9,45	12,85	30,65	35,60	20,90
örül, ha könyvet kap ajándékba	Count	93	209	140	45	90	196	234	127
	%	19,10	42,92	28,75	9,24	13,91	30,29	36,17	19,63
vannak kedvenc írói, könyvei	Count	97	185	133	72	90	212	186	158
	%	19,92	37,99	27,31	14,78	13,93	32,82	28,79	24,46
szívesen olvas szabaddidejében	Count	107	214	123	42	94	220	205	126
	%	22,02	44,03	25,31	8,64	14,57	34,11	31,78	19,53
nem köti le figyelmét az olvasás	Count	121	178	116	71	244	218	115	68
	%	24,90	36,63	23,87	14,61	37,83	33,80	17,83	10,54
általában nem olvassa el a kötelező olvasmányokat	Count	93	208	133	54	193	270	137	44
	%	19,06	42,62	27,25	11,07	29,97	41,93	21,27	6,83
inkább tv-zik, videózik olvasás helyett	Count	39	141	202	104	69	249	223	105
	%	8,02	29,01	41,56	21,40	10,68	38,54	34,52	16,25
szívesen beszél meg olvasmánylényeit másokkal	Count	135	204	119	29	147	251	189	59
	%	27,72	41,89	24,44	5,95	22,76	38,85	29,26	9,13

114. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai nemeként

		hány könyvük van otthon																			
		0-50 könyv				51-150 könyv				151-300 könyv				301-600 könyv				601-1000 könyv			
		egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző
szívesen olvas	Count	16	63	39	121	31	107	94	21	19	96	117	48	15	75	90	54	11	37	59	38
	%	12,31	48,46	30,00	9,23	11,79	40,68	35,74	11,79	6,79	34,29	41,79	17,14	6,41	32,05	38,46	23,08	7,59	25,52	40,69	26,21
rendszeresen olvas	Count	29	71	23	7	60	130	55	18	39	147	64	30	29	107	60	38	18	67	31	29
	%	22,31	54,62	17,69	5,38	22,81	49,43	20,91	6,84	13,93	52,50	22,86	10,71	12,39	45,73	25,64	16,24	12,41	46,21	21,38	20,00
könyvet is szokott ajándékba kapni	Count	33	61	32	4	50	103	83	25	35	92	115	38	22	64	101	47	14	36	56	39
	%	25,38	46,92	24,62	3,08	19,16	39,46	31,80	9,58	12,50	32,86	41,07	13,57	9,40	27,35	43,16	20,09	9,66	24,83	38,62	26,90
örül, ha könyvet kap ajándékba	Count	33	59	32	6	58	107	76	22	36	101	101	41	30	79	83	42	19	42	51	33
	%	25,38	45,38	24,62	4,62	22,05	40,68	28,90	8,37	12,90	36,20	36,20	14,70	12,82	33,76	35,47	17,95	13,10	28,97	35,17	22,76

	hány könyvvől van otthon																							
	0-50 könyv						51-150 könyv						151-300 könyv						301-600 könyv					
	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	jellemző	nagyon jellemző
vannak kedvenc írói, könyvei	Count 34	58	23	15	59	96	71	35	45	104	82	49	23	82	76	53	18	35	47	45	9	21	20	31
	% 26,15	44,62	17,69	11,54	22,61	36,78	27,20	13,41	16,07	37,14	29,29	17,50	9,83	35,04	32,48	22,65	12,41	24,14	32,41	31,03	11,11	25,93	24,69	38,27
szívesen olvas	Count 31	61	28	9	65	106	67	25	45	119	79	36	33	82	78	39	19	46	48	32	8	21	27	25
	% 24,03	47,29	21,71	6,98	24,71	40,30	25,48	9,51	16,13	42,65	28,32	12,90	14,22	35,34	33,62	16,81	13,10	31,72	33,10	22,07	9,88	25,93	33,33	30,86
nem kéri le figyelmét az olvasás	Count 39	39	32	19	68	89	68	38	76	101	61	39	84	94	37	19	57	51	21	16	41	19	13	8
	% 30,23	30,23	24,81	14,73	25,86	33,84	25,86	14,45	27,44	36,46	22,02	14,08	35,90	40,17	15,81	8,12	39,31	35,17	14,48	11,03	50,62	23,46	16,05	9,88
általában nem olvassa el a kotező olvasmányokat	Count 18	56	42	14	59	114	64	25	70	118	62	29	58	118	43	15	46	52	35	11	33	24	20	4
	% 13,85	43,08	32,31	10,77	22,52	43,51	24,43	9,54	25,09	42,29	22,22	10,39	24,79	50,43	18,38	6,41	31,94	36,11	24,31	7,64	40,74	29,63	24,69	4,94
inkább tv-zik, videózik olvasás helyett	Count 5	33	56	36	25	70	107	61	19	107	100	51	24	92	87	31	21	53	49	22	12	35	24	10
	% 3,85	25,38	43,08	27,69	9,51	26,62	40,68	23,19	6,86	38,63	36,10	18,41	10,26	39,32	37,18	13,25	14,48	36,55	33,79	15,17	14,81	43,21	29,63	12,35
szívesen beszél meg olvasmányélményeit másokkal	Count 40	50	32	8	78	101	72	12	70	113	69	26	39	108	67	20	36	56	43	10	18	26	26	11
	% 30,77	38,46	24,62	6,15	29,66	38,40	27,38	4,56	25,18	40,65	24,82	9,35	16,67	46,15	28,63	8,55	24,83	38,62	29,66	6,90	22,22	32,10	32,10	13,58

115. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai az otthon található könyvek száma szerint

	édesanya legmagasabb iskolai végzettsége																							
	nem fejezte be az általános iskolát				általános iskola				szakmunkásképző				érettség				főiskola				egyetem			
	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	eltemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	eltemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	eltemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	eltemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	eltemző	nagyon jellemző	egyáltalán nem jellemző	nem jellemző	eltemző	nagyon jellemző
szívesen olvas	Count		2	1	6	35	39	19	35	107	115	40	37	154	145	88	16	82	99	47	5	13	24	21
	%		66,67	33,33	6,06	35,33	39,39	19,19	11,78	36,03	38,72	13,47	8,73	36,32	34,20	20,75	6,56	33,61	40,57	19,26	7,94	20,63	38,10	33,33
rendszeresen olvas	Count	2			1	16	45	24	14	58	144	66	29	66	210	91	57	35	118	60	31	7	30	15
	%	66,67			33,33	16,16	45,45	24,24	14,14	58,58	48,22	22,22	9,76	15,74	53,21	46,13	4,44	34,48	36,24	59,12	7,01	11,47	6,23	8,11
könyvet is szokott ajándékozni kapni	Count	1	1	1	19	41	127	11	46	122	98	31	62	132	159	70	28	66	102	48	3	12	32	16
	%	33,33	33,33	33,33	19,38	41,41	82,75	5,51	22,15	49,41	88,33	10,44	16,63	21,87	59,65	5,51	4,82	7,05	40,80	9,67	4,76	19,05	50,79	25,40
íról, ha könyvet kap ajándékba	Count	1	1	1	23	38	26	12	39	113	93	32	66	156	135	66	28	83	91	42	7	14	27	15
	%	33,33	33,33	33,33	23,38	38,26	26,12	12,19	38,03	93,31	10,77	60,36	88,81	91,05	60,11	48,54	40,23	30,17	21,11	11,22	2,34	8,62	3,81	
vannak kedvenc írói, könyvei	Count		2	1	17	38	25	19	62	113	76	45	72	156	112	83	28	78	84	54	8	13	19	23
	%		66,67	33,33	17,17	38,25	25,19	19,19	62,68	113,18	25,68	15,20	70,26	88,26	48,19	62,11	48,51	97,34	43,22	13,12	7,02	63,10	16,36	5,1

		édesanya legmagasabb iskolai végzettsége																			
		nem fejezte be az általános iskolát				általános iskola				szakmunkásképző				érettség		főiskola		egyetem		tudományos fokozat	
		egyéltalán nem jelenző	nem jelenző	jelenző	nagyon jelenző	egyéltalán nem jelenző	nem jelenző	jelenző	nagyon jelenző	egyéltalán nem jelenző	nem jelenző	jelenző	nagyon jelenző	egyéltalán nem jelenző	nem jelenző	jelenző	egyéltalán nem jelenző	nem jelenző	jelenző	nagyon jelenző	
szívesen olvas szabaddíjében	Count		33,33	33,33	33,33	19	43	23	6	75	116	75	29	92	20	16	4	1	1		
nem köti le figyelmét az olvasás	%	33,33	33,33	33,33	33,33	31	319	1918	1820	341	3627	46	1085	1833	137	97	15	9834	84	4341	
általában nem olvasva el a kötelező olvasmányokat	Count	1	2	2	27	43	23	6	75	116	75	29	92	20	16	4	1	1	1	66,67	
inkább tv-zik, videózik olvasás helyett	%	33,33	33,33	33,33	33,33	31	319	1918	1820	341	3627	46	1085	1833	137	97	15	9834	84	4341	
szívesen beszél meg olvasmányélményeit másokkal	Count	2	2	2	28	29	32	10	83	115	80	19	103	184	103	33	7	15	12	22	
	%	66,67	33,33	33,33	28,28	29,29	32,32	10,10	83,83	115,115	80,80	24,24	35,35	50,50	24,24	35,35	48,30	65,14	4,52	33,33	

116. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint

		édesapa legmagasabb iskolai végzettsége																							
		általános iskola				szakmunkásképző				érettségi				főiskola				egyetem				tudományos fokozat			
		egyáltalán nem jelenlő	nem jelenlő	jelenlő	nagyon jelenlő	egyáltalán nem jelenlő	nem jelenlő	jelenlő	nagyon jelenlő	egyáltalán nem jelenlő	nem jelenlő	jelenlő	nagyon jelenlő	egyáltalán nem jelenlő	nem jelenlő	jelenlő	nagyon jelenlő	egyáltalán nem jelenlő	nem jelenlő	jelenlő	nagyon jelenlő				
szívesen olvas	Count	1	26	32	12	49	170	166	75	25	121	121	61	13	38	52	42	10	17	35	16				
	%	1,41	36,62	45,07	16,90	10,65	36,96	36,09	16,30	7,62	36,89	36,89	18,60	8,97	26,21	35,86	28,97	8,53	22,37	46,05	21,05				
rendszeresen olvas	Count	8	36	19	8	85	228	99	48	48	165	73	42	22	60	35	28	11	34	19	12				
	%	11,27	50,70	26,76	11,27	18,48	49,57	21,52	10,43	14,63	50,30	22,26	12,80	15,17	41,38	24,14	19,31	14,47	44,74	25,00	15,79				
könyvet is szokott ajándékbka kapni	Count	11	31	22	7	76	172	157	55	40	105	132	50	19	30	60	35	8	14	37	17				
	%	15,49	43,66	30,99	9,86	16,52	37,39	34,13	11,96	12,23	32,11	40,37	15,29	13,19	20,83	41,67	24,31	10,53	18,42	48,68	22,37				
örül, ha könyvet kap ajándékbka	Count	11	34	17	9	91	175	134	59	42	120	121	45	21	36	53	35	10	25	28	13				
	%	15,49	47,89	23,94	12,68	19,83	38,13	29,19	12,85	12,80	36,59	36,89	13,72	14,48	24,83	36,55	24,14	13,16	32,89	36,84	17,11				

		édesapa legmagasabb iskolai végzettsége																							
		általános iskola				szakmunkásképző				érettségi				főiskola				egyetem				tudományos fokozat			
		egyetem jelenző	egyetem nem jelenző	jelenző	nagyon jelenző	egyetem jelenző	egyetem nem jelenző	jelenző	nagyon jelenző	egyetem jelenző	egyetem nem jelenző	jelenző	nagyon jelenző	egyetem jelenző	egyetem nem jelenző	jelenző	nagyon jelenző	egyetem jelenző	egyetem nem jelenző	jelenző	nagyon jelenző	egyetem jelenző	egyetem nem jelenző	jelenző	nagyon jelenző
vannak kedvenc írói, könyvei	Count	12	25	18	16	90	162	123	84	49	137	84	58	16	34	59	35	11	18	22	25			2	
	%	16,90	35,21	25,35	22,54	19,61	35,29	26,80	18,30	14,94	41,77	25,61	17,68	11,11	23,61	40,97	24,31	14,47	23,68	28,95	32,89			66,67	33,33
szívesen olvas szabadidejében	Count	12	33	15	11	93	182	123	61	55	131	98	43	21	47	48	28	12	22	28	14			2	1
	%	16,90	46,48	21,13	15,49	20,26	39,65	26,80	13,29	16,82	40,06	29,97	13,15	14,58	32,64	33,33	19,44	15,79	28,95	36,84	18,42			66,67	33,33
nem köti le figyelmét az olvasás általában nem olvassa el a kötelező olvasmányokat	Count	23	19	19	9	137	159	102	60	97	120	71	39	52	52	23	18	35	22	10	9	1	1	1	
	%	32,86	27,14	27,14	12,86	29,91	34,72	22,27	13,10	29,66	36,70	21,71	11,93	35,86	35,86	15,86	12,41	46,05	28,95	13,16	11,84	33,33	33,33	33,33	
	Count	14	27	21	9	111	199	108	40	81	151	75	21	44	58	33	9	19	27	21	9	1	1	1	
	%	19,72	38,03	29,58	12,68	24,24	43,45	23,58	8,73	24,70	46,04	22,87	6,40	30,56	40,28	22,92	6,25	25,00	35,53	27,63	11,84	33,33	33,33	33,33	
inkább tv-zik, videózik olvasás helyett	Count	7	18	28	18	42	155	162	101	25	117	132	53	20	53	51	21	8	33	26	9	1	1	1	
	%	9,86	25,35	39,44	25,35	9,13	33,70	35,22	21,96	7,65	35,78	40,37	16,21	13,79	36,55	35,17	14,48	10,53	43,42	34,21	11,84	33,33	33,33		33,33
szívesen beszél meg olvasmányélményeit másokkal	Count	22	24	19	6	119	183	127	31	72	143	86	26	37	48	48	12	19	32	17				1	2
	%	30,99	33,80	26,76	8,45	25,87	39,78	27,61	6,74	22,02	43,73	26,30	7,95	25,52	33,10	33,10	8,28	25,33	42,67	22,67	9,33			33,33	66,67

117. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint

Függő változók a tanulók olvasási szokásai		Független változó a tanuló iskolájának típusa				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
szívesen olvas	Between Groups	38,575	2	19,288	25,729	,000
	Within Groups	853,090	1138	,750		
	Total	891,665	1140			
rendszeresen olvas	Between Groups	37,587	2	18,793	24,581	,000
	Within Groups	870,078	1138	,765		
	Total	907,665	1140			
könyvet is szokott ajándékba kapni	Between Groups	63,066	2	31,533	39,578	,000
	Within Groups	905,077	1136	,797		
	Total	968,142	1138			
örül, ha könyvet kap ajándékba	Between Groups	52,301	2	26,150	31,509	,000
	Within Groups	943,625	1137	,830		
	Total	995,925	1139			
vannak kedvenc írói, könyvei	Between Groups	43,936	2	21,968	23,142	,000
	Within Groups	1078,370	1136	,949		
	Total	1122,306	1138			
szívesen olvas szabadidejében	Between Groups	52,335	2	26,167	30,784	,000
	Within Groups	963,940	1134	,850		
	Total	1016,274	1136			
nem köti le figyelmét az olvasás	Between Groups	37,865	2	18,932	19,506	,000
	Within Groups	1100,643	1134	,971		
	Total	1138,508	1136			
általában nem olvassa el a kötelező olvasmányokat	Between Groups	18,587	2	9,294	11,691	,000
	Within Groups	902,257	1135	,795		
	Total	920,844	1137			
inkább tv-zik, videózik olvasás helyett	Between Groups	29,299	2	14,649	19,180	,000
	Within Groups	866,902	1135	,764		
	Total	896,200	1137			
szívesen beszél meg olvasmányélményeit másokkal	Between Groups	9,041	2	4,521	5,687	,003
	Within Groups	903,062	1136	,795		
	Total	912,104	1138			

118. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak iskolatípustól való függése

Függő változók a tanulók olvasási szokásai		Független változó a tanuló neme				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
szívesen olvas	Between Groups	29,160	1	29,160	38,397	,000
	Within Groups	860,461	1133	,759		
	Total	889,621	1134			
rendszeresen olvas	Between Groups	11,714	1	11,714	14,884	,000
	Within Groups	891,670	1133	,787		
	Total	903,383	1134			
könyvet is szokott ajándékba kapni	Between Groups	14,003	1	14,003	16,697	,000
	Within Groups	948,528	1131	,839		
	Total	962,531	1132			
örül, ha könyvet kap ajándékba	Between Groups	30,965	1	30,965	36,452	,000
	Within Groups	961,632	1132	,849		
	Total	992,597	1133			
vannak kedvenc írói, könyvei	Between Groups	19,967	1	19,967	20,592	,000
	Within Groups	1096,709	1131	,970		
	Total	1116,676	1132			
szívesen olvas szabadidejében	Between Groups	35,330	1	35,330	40,863	,000
	Within Groups	976,131	1129	,865		
	Total	1011,461	1130			
nem köti le figyelmét az olvasás	Between Groups	20,361	1	20,361	20,648	,000
	Within Groups	1113,305	1129	,986		
	Total	1133,666	1130			

Függő változók a tanulók olvasási szokásai		Független változó a tanuló neve				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
általában nem olvassa el a kötelező olvasmányokat	Between Groups	17,853	1	17,853	22,378	,000
	Within Groups	901,525	1130	,798		
	Total	919,378	1131			
inkább tv-zik, videózik olvasás helyett	Between Groups	11,084	1	11,084	14,221	,000
	Within Groups	880,686	1130	,779		
	Total	891,769	1131			
szívesen beszél meg olvasmányélményeit másokkal	Between Groups	7,237	1	7,237	9,107	,003
	Within Groups	898,749	1131	,795		
	Total	905,986	1132			

119. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak nemtől való függése

Függő változók a tanulók olvasási szokásai		Független változó az otthon található könyvek száma				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
szívesen olvas	Between Groups	48,874	5	9,775	13,189	,000
	Within Groups	835,248	1127	,741		
	Total	884,122	1132			
rendszeresen olvas	Between Groups	46,925	5	9,385	12,368	,000
	Within Groups	855,197	1127	,759		
	Total	902,122	1132			
könyvet is szokott ajándékba kapni	Between Groups	82,022	5	16,404	21,017	,000
	Within Groups	878,102	1125	,781		
	Total	960,124	1130			
örül, ha könyvet kap ajándékba	Between Groups	65,606	5	13,121	15,980	,000
	Within Groups	924,545	1126	,821		
	Total	990,151	1131			
vannak kedvenc írói, könyvei	Between Groups	60,461	5	12,092	12,908	,000
	Within Groups	1053,881	1125	,937		
	Total	1114,341	1130			
szívesen olvas szabadidejében	Between Groups	50,139	5	10,028	11,779	,000
	Within Groups	956,065	1123	,851		
	Total	1006,204	1128			
nem köti le figyelmét az olvasás	Between Groups	27,352	5	5,470	5,549	,000
	Within Groups	1107,026	1123	,986		
	Total	1134,377	1128			
általában nem olvassa el a kötelező olvasmányokat	Between Groups	15,378	5	3,076	3,847	,002
	Within Groups	898,583	1124	,799		
	Total	913,961	1129			
inkább tv-zik, videózik olvasás helyett	Between Groups	27,386	5	5,477	7,139	,000
	Within Groups	862,321	1124	,767		
	Total	889,707	1129			
szívesen beszél meg olvasmányélményeit másokkal	Between Groups	10,902	5	2,180	2,753	,018
	Within Groups	891,020	1125	,792		
	Total	901,922	1130			

120. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak az otthon található könyvek számától való függése

Függő változók a tanulók olvasási szokásai		Független változó az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
szívesen olvas	Between Groups	18,306	6	3,051	3,963	,001
	Within Groups	866,865	1126	,770		
	Total	885,170	1132			
rendszeresen olvas	Between Groups	10,713	6	1,785	2,257	,036
	Within Groups	890,701	1126	,791		
	Total	901,414	1132			

Függő változók a tanulók olvasási szokásai		Független változó az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
könyvet is szokott ajándékba kapni	Between Groups	37,261	6	6,210	7,597	,000
	Within Groups	918,765	1124	,817		
	Total	956,027	1130			
örül, ha könyvet kap ajándékba	Between Groups	28,434	6	4,739	5,545	,000
	Within Groups	961,545	1125	,855		
	Total	989,979	1131			
vannak kedvenc írói, könyvei	Between Groups	30,082	6	5,014	5,216	,000
	Within Groups	1080,297	1124	,961		
	Total	1110,378	1130			
szívesen olvas szabadidejében	Between Groups	16,464	6	2,744	3,112	,005
	Within Groups	989,359	1122	,882		
	Total	1005,823	1128			

121. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak az édesanya legmagasabb iskolai végzettségétől való függése

Függő változók a tanulók olvasási szokásai		Független változó az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
szívesen olvas	Between Groups	12,923	5	2,585	3,337	,005
	Within Groups	834,054	1077	,774		
	Total	846,977	1082			
rendszeresen olvas	Between Groups	13,028	5	2,606	3,291	,006
	Within Groups	852,564	1077	,792		
	Total	865,592	1082			
könyvet is szokott ajándékba kapni	Between Groups	30,792	5	6,158	7,528	,000
	Within Groups	879,371	1075	,818		
	Total	910,163	1080			
örül, ha könyvet kap ajándékba	Between Groups	21,523	5	4,305	5,014	,000
	Within Groups	923,780	1076	,859		
	Total	945,302	1081			
vannak kedvenc írói, könyvei	Between Groups	22,391	5	4,478	4,624	,000
	Within Groups	1041,160	1075	,969		
	Total	1063,550	1080			
szívesen olvas szabadidejében	Between Groups	11,852	5	2,370	2,679	,020
	Within Groups	950,324	1074	,885		
	Total	962,177	1079			

122. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak az édesanya legmagasabb iskolai végzettségétől való függése

10. számú melléklet – A tanulók informatikai szokásai

számítógép használat gyakorisága		tanuló neve								
		fiú					lány			
		soha	havonta egyszer vagy ritkábban	havonta néhányszor	heti 1-2 alkalommal	általában minden nap	soha	havonta egyszer vagy ritkábban	havonta néhányszor	heti 1-2 alkalommal
		általában minden nap					általában minden nap			
otthon	Count	13	7	5	61	402	32	10	13	135
	%	2,70	1,40	1,00	12,50	82,40	5,00	1,60	2,00	20,90
iskolában	Count	27	34	28	367	24	55	69	38	449
	%	5,60	7,10	5,80	76,50	5,00	8,60	10,80	6,00	70,60
más helyen	Count	242	120	68	42	9	336	153	68	57
	%	50,30	24,90	14,10	8,70	1,90	53,20	24,20	10,80	9,00

123. Táblázat – Számítógép használat gyakorisága különböző helyeken (nemenként)

	tanuló neve			
	fiú		lány	
	mióta használja a számítógépet			
	Count	%	Count	%
kevesebb, mint egy éve	8	1,7%	10	1,6%
1-3 éve	50	10,4%	92	14,5%
3-5 éve	116	24,1%	183	28,9%
5 évnél több	307	63,8%	348	55,0%

124. Táblázat – Számítógép használat ideje (nemenként)

számítógép használat gyakorisága		4 osztályos gimnázium					8 osztályos gimnázium					szakközépiskola				
		soha	havonta egyszer vagy ritkábban	havonta néhányszor	heti 1-2 alkalommal	általában minden nap	soha	havonta egyszer vagy ritkábban	havonta néhányszor	heti 1-2 alkalommal	általában minden nap	soha	havonta egyszer vagy ritkábban	havonta néhányszor	heti 1-2 alkalommal	általában minden nap
otthon	Count	20	7	8	96	379	1	1		6	27	25	9	10	96	454
	%	3,92	1,37	1,57	18,82	74,31	2,86	2,86		17,14	77,14	4,21	1,52	1,68	16,16	76,43
iskolában	Count	75	94	44	283	8			3	31	1	7	9	19	507	41
	%	14,88	18,65	8,73	56,15	1,59			8,57	88,57	2,86	1,20	1,54	3,26	86,96	7,03
más helyen	Count	269	140	49	34	9	19	8	6	2		293	126	82	64	17
	%	53,69	27,94	9,78	6,79	1,80	54,29	22,86	17,14	5,71		50,34	21,65	14,09	11,00	2,92

125. Táblázat – Számítógép használat gyakorisága iskolatípusonként

		tanuló neme									
		fiú					lány				
		soha	havonta egyszer vagy ritkábban	havonta néhányszor	heti 1-2 alkalommal	általában minden nap	soha	havonta egyszer vagy ritkábban	havonta néhányszor	heti 1-2 alkalommal	általában minden nap
információk keresése az interneten	Count	12	17	52	183	218	5	36	100	285	220
	%	2,49	3,53	10,79	37,97	45,23	0,77	5,57	15,48	44,12	34,06
számítógépes játék	Count	19	25	46	139	253	168	131	136	150	60
	%	3,94	5,19	9,54	28,84	52,49	26,05	20,31	21,09	23,26	9,30
szöveges dokumentum (Word)	Count	21	68	168	175	48	34	89	222	250	48
	%	4,38	14,17	35,00	36,46	10,00	5,29	13,84	34,53	38,88	7,47
táblázatkezelés	Count	57	99	169	140	18	102	172	198	161	13
	%	11,80	20,50	34,99	28,99	3,73	15,79	26,63	30,65	24,92	2,01
szoftverek letöltése	Count	60	39	79	149	155	212	129	128	118	58
	%	12,45	8,09	16,39	30,91	32,16	32,87	20,00	19,84	18,29	8,99
grafikai programok használata	Count	103	113	129	94	43	189	167	130	116	44
	%	21,37	23,44	26,76	19,50	8,92	29,26	25,85	20,12	17,96	6,81
digitális fényképek szerk.	Count	85	87	130	120	61	129	94	145	189	89
	%	17,60	18,01	26,92	24,84	12,63	19,97	14,55	22,45	29,26	13,78
zene, film letöltése az internetről	Count	62	33	44	138	205	108	56	106	179	196
	%	12,86	6,85	9,13	28,63	42,53	16,74	8,68	16,43	27,75	30,39
számítógépes programok írása	Count	209	62	73	87	52	392	87	83	70	12
	%	43,27	12,84	15,11	18,01	10,77	60,87	13,51	12,89	10,87	1,86
prezentációkészítés	Count	153	158	106	58	8	171	256	126	83	10
	%	31,68	32,71	21,95	12,01	1,66	26,47	39,63	19,50	12,85	1,55
adatbáziskezelő használata	Count	218	128	74	47	13	366	148	80	47	3
	%	45,42	26,67	15,42	9,79	2,71	56,83	22,98	12,42	7,30	0,47
elektronikus kommunikáció	Count	32	17	34	135	265	24	25	64	186	347
	%	6,63	3,52	7,04	27,95	54,87	3,72	3,87	9,91	28,79	53,72
weblap készítés	Count	262	103	55	47	16	430	127	42	33	12
	%	54,24	21,33	11,39	9,73	3,31	66,77	19,72	6,52	5,12	1,86
oktatószoftverek használata	Count	223	119	64	59	16	378	145	72	43	6
	%	46,36	24,74	13,31	12,27	3,33	58,70	22,52	11,18	6,68	0,93
adatmásolás CD-re	Count	61	51	65	126	179	196	99	139	144	67
	%	12,66	10,58	13,49	26,14	37,14	30,39	15,35	21,55	22,33	10,39
víruskeresés, vírusirtás	Count	59	76	104	141	102	205	122	136	114	69
	%	12,24	15,77	21,58	29,25	21,16	31,73	18,89	21,05	17,65	10,68

126. Táblázat – A tanulók számítógépes tevékenységei nemeként

		tanuló iskolájának típusa																	
		4 osztályos gimnázium						8 osztályos gimnázium						szakközépiskola					
		soha	havonta egyszer vagy ritkábban	havonta kétszer	heti 1-2 alkalommal	általában minden nap		soha	havonta egyszer vagy ritkábban	havonta kétszer	heti 1-2 alkalommal	általában minden nap		soha	havonta egyszer vagy ritkábban	havonta kétszer	heti 1-2 alkalommal	általában minden nap	
információk keresése az interneten	Count	6	24	63	214	202													
	%	1,18	4,72	12,38	42,04	39,69			17,14	37,14	45,71	1,86	5,08	14,24	41,36	37,46			
számítógépes játékok	Count	109	92	85	123	101	7		6	4	9	9	72	59	94	159	204		
	%	21,37	18,04	16,67	24,12	19,80	20,00		17,14	11,43	25,71	25,71	12,24	10,03	15,99	27,04	34,69		
szöveges dokumentum (Word)	Count	30	85	186	166	42	1		4	15	11	4	24	68	191	252	50		
	%	5,89	16,70	36,54	32,61	8,25	2,86		11,43	42,86	31,43	11,43	4,10	11,62	32,65	43,08	8,55		
táblázatkezelés	Count	94	145	160	100	11	2		10	15	7	1	63	117	195	196	19		
	%	18,43	28,43	31,37	19,61	2,16	5,71		28,57	42,86	20,00	2,86	10,68	19,83	33,05	33,22	3,22		
szoftverek letöltése	Count	148	84	93	103	81	4		4	8	15	4	120	81	109	151	128		
	%	29,08	16,50	18,27	20,24	15,91	11,43		11,43	22,86	42,86	11,43	20,37	13,75	18,51	25,64	21,73		
grafikai programok használata	Count	146	138	109	89	28	8		15	4	5	3	139	129	147	118	56		
	%	28,63	27,06	21,37	17,45	5,49	22,86		42,86	11,43	14,29	8,57	23,60	21,90	24,96	20,03	9,51		
digitális fényképek szerk.	Count	96	88	126	137	63	8		10	7	3	110	87	141	168	84			
	%	18,82	17,25	24,71	26,86	12,35	22,86		20,00	28,57	20,00	8,57	18,64	14,75	23,90	28,47	14,24		
zene, film letöltése az internetről	Count	69	38	78	146	179	4		6	3	9	13	99	45	69	166	209		
	%	13,53	7,45	15,29	28,63	35,10	11,43		17,14	8,57	25,71	37,14	16,84	7,65	11,73	28,23	35,54		
számítógépes programok írása	Count	308	68	56	53	25	21		5	3	6		272	78	100	99	39		
	%	60,39	13,33	10,98	10,39	4,90	60,00		14,29	8,57	17,14		46,26	13,27	17,01	16,84	6,63		
prezentációkészítés	Count	133	215	97	59	6	3		21	6	5		189	180	132	77	12		
	%	26,08	42,16	19,02	11,57	1,18	8,57		60,00	17,14	14,29		32,03	30,51	22,37	13,05	2,03		
adatsziszkezelő használata	Count	297	122	53	31	5	8		17	6	4		280	141	95	60	11		
	%	58,46	24,02	10,43	6,10	0,98	22,86		48,57	17,14	11,43		47,70	24,02	16,18	10,22	1,87		
elektronikus kommunikáció	Count	22	22	41	139	286	1		5	7		22	33	22	53	177	305		
	%	4,31	4,31	8,04	27,25	56,08	2,86		14,29	20,00	62,86		5,59	3,73	8,98	30,00	51,69		
weblap készítés	Count	325	105	32	35	12	17		9	3	6		353	117	64	39	16		
	%	63,85	20,63	6,29	6,88	2,36	48,57		25,71	8,57	17,14		59,93	19,86	10,87	6,62	2,72		
oktatászoftverek használata	Count	300	121	47	34	6	18		8	5	4		285	137	86	64	16		
	%	59,06	23,82	9,25	6,69	1,18	51,43		22,86	14,29	11,43		48,47	23,30	14,63	10,88	2,72		
adatmásolás CD-re	Count	136	63	111	114	85	5		9	5	7	9	117	79	90	151	152		
	%	26,72	12,38	21,81	22,40	16,70	14,29		25,71	14,29	20,00	25,71	19,86	13,41	15,28	25,64	25,81		
viruseresés, vírusirtás	Count	132	105	111	106	56	8		6	7	6	8	126	87	124	145	107		
	%	25,88	20,59	21,76	20,78	10,98	22,86		17,14	20,00	17,14	22,86	21,39	14,77	21,05	24,62	18,17		

127. Táblázat – A tanulók számítógépes tevékenységei iskolatípusonként

Függő változó: mióta használja a számítógépet		Független változó a tanuló neve				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups		4,493	1	4,493	7,567	,006
Within Groups		660,262	1112	,594		
Total		664,755	1113			

128. Táblázat – A számítógép használat ideje (Független változó a tanuló neve)

Függő változók a tanulók számítógépes tevékenységének gyakorisága		Független változó a tanuló neve				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
számítógép használat gyakorisága otthon	Between Groups	11,056	1	11,056	13,292	,000
	Within Groups	940,739	1131	,832		
	Total	951,795	1132			
számítógép használat gyakorisága az iskolában	Between Groups	8,677	1	8,677	9,126	,003
	Within Groups	1059,225	1114	,951		
	Total	1067,902	1115			

129. Táblázat – A különböző helyeken végzett számítógépes tevékenység gyakorisága (Független változó a tanuló neve)

Függő változók a tanulók számítógépes tevékenységének gyakorisága		Független változó az iskolatípus				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
számítógép használat gyakorisága az iskolában	Between Groups	205,403	2	102,702	132,800	,000
	Within Groups	865,388	1119	,773		
	Total	1070,791	1121			
számítógép használat más helyen	Between Groups	10,614	2	5,307	4,494	,011
	Within Groups	1316,739	1115	1,181		
	Total	1327,352	1117			

130. Táblázat – A különböző helyeken végzett számítógépes tevékenység gyakorisága (Független változó az iskolatípus)

Függő változók a tanulók számítógépes tevékenységének területei		Független változó a tanuló neve				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
információk keresése az interneten	Between Groups	6,053	1	6,053	7,296	,007
	Within Groups	934,194	1126	,830		
	Total	940,247	1127			
számítógépes játék	Between Groups	631,394	1	631,394	422,285	,000
	Within Groups	1682,084	1125	1,495		
	Total	2313,478	1126			
táblázatkezelés	Between Groups	12,890	1	12,890	11,404	,001
	Within Groups	1273,870	1127	1,130		
	Total	1286,760	1128			
szoftverek letöltése	Between Groups	344,171	1	344,171	190,687	,000
	Within Groups	2030,509	1125	1,805		
	Total	2374,680	1126			
grafikai programok használata	Between Groups	15,831	1	15,831	9,981	,002
	Within Groups	1785,913	1126	1,586		
	Total	1801,745	1127			
zene, film letöltése az internetről	Between Groups	33,338	1	33,338	16,787	,000
	Within Groups	2234,213	1125	1,986		
	Total	2267,551	1126			

Függő változók a tanulók számítógépes tevékenységének területi		Független változó a tanuló neve				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
számítógépes programok írása	Between Groups	102,087	1	102,087	61,892	,000
	Within Groups	1855,611	1125	1,649		
	Total	1957,698	1126			
adatbáziskezelő használata	Between Groups	18,770	1	18,770	17,466	,000
	Within Groups	1205,746	1122	1,075		
	Total	1224,516	1123			
weblap készítés	Between Groups	26,442	1	26,442	24,279	,000
	Within Groups	1225,240	1125	1,089		
	Total	1251,682	1126			
oktatászoftverek használata	Between Groups	29,662	1	29,662	26,033	,000
	Within Groups	1279,538	1123	1,139		
	Total	1309,200	1124			
adatmásolás CD-re	Between Groups	262,484	1	262,484	136,647	,000
	Within Groups	2160,994	1125	1,921		
	Total	2423,478	1126			
víruskeresés, vírusirtás	Between Groups	153,915	1	153,915	85,612	,000
	Within Groups	2024,333	1126	1,798		
	Total	2178,247	1127			

131. Táblázat – A tanulók számítógépes tevékenységei (Független változó a tanuló neve)

Függő változók a tanulók számítógépes tevékenységének területi		Független változó a tanuló iskolájának típusa				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
számítógépes játék	Between Groups	95,669	2	47,834	24,252	,000
	Within Groups	2228,825	1130	1,972		
	Total	2324,494	1132			
szöveges dokumentum készítése (Word)	Between Groups	10,698	2	5,349	5,638	,004
	Within Groups	1068,304	1126	,949		
	Total	1079,003	1128			
táblázatkezelés	Between Groups	43,544	2	21,772	19,767	,000
	Within Groups	1246,852	1132	1,101		
	Total	1290,396	1134			
softverek letöltése	Between Groups	41,710	2	20,855	10,088	,000
	Within Groups	2336,004	1130	2,067		
	Total	2377,714	1132			
grafikai programok használata	Between Groups	19,012	2	9,506	6,006	,003
	Within Groups	1790,117	1131	1,583		
	Total	1809,129	1133			
számítógépes programok írása	Between Groups	41,845	2	20,923	12,299	,000
	Within Groups	1922,310	1130	1,701		
	Total	1964,155	1132			
adatbáziskezelő használata	Between Groups	24,709	2	12,354	11,552	,000
	Within Groups	1205,327	1127	1,070		
	Total	1230,036	1129			
oktatászoftverek használata	Between Groups	22,893	2	11,446	10,005	,000
	Within Groups	1290,486	1128	1,144		
	Total	1313,379	1130			
adatmásolás CD-re	Between Groups	32,068	2	16,034	7,554	,001
	Within Groups	2398,627	1130	2,123		
	Total	2430,695	1132			
víruskeresés, vírusirtás	Between Groups	30,254	2	15,127	7,929	,000
	Within Groups	2157,613	1131	1,908		
	Total	2187,867	1133			

132. Táblázat – A tanulók számítógépes tevékenységei (Független változó az iskolatípus)

11. számú melléklet – Az emelt szintű érettségi vizsga választása

Tantárgy	4 osztályos gimnázium	8 osztályos gimnázium	szakközépiskola	összesen
Történelem	119	11	50	180
Matematika	88	12	57	157
Magyar nyelv és irodalom	100	8	42	150
Angol	107	6	30	143
Informatika	46	2	42	90
Német	54	3	12	69
Kémia	47	3	6	56
Fizika	40	5	9	54
Földrajz	28	0	12	40
Biológia	24	0	10	34
Francia	14	0	4	18
Testnevelés	14	0	4	18
Ének-zene	11	0	3	14
Rajz	9	1	4	14
Latin	5	0	0	5
Szakmai alapismeretek	0	0	5	5
Elektrotechnika	0	0	4	4
Gazdasági környezet	0	0	4	4
Rendvédelem	4	0	0	4
Közgazdaságtan	0	0	3	3
Elektronika	0	0	2	2
Marketing	0	0	2	2
Mezőgazdasági ismeretek	0	0	2	2
Művészettörténet	2	0	0	2
Gazdasági alapismeretek	0	0	1	1
Közlekedés	0	0	1	1
Mechanika	0	0	1	1
Számítástechnika	0	0	1	1
Turizmus	0	0	1	1

133. Táblázat – Az emelt szintű felkészítés tantárgyai iskolatípusonként

12. számú melléklet – A tanuló otthoni környezete

		tanuló iskolájának típusa					
		4 osztályos gimnázium		8 osztályos gimnázium		szakközépiskola	
		igen	nem	igen	nem	igen	nem
mosogatógép	Count	159	349	8	27	127	461
	%	31,30	68,70	22,86	77,14	21,60	78,40
számítógép	Count	485,00	24,00	32	3	553	40
	%	95,28	4,72	91,43	8,57	93,25	6,75
telefon	Count	418,00	91,00	30	5	444	147
	%	82,12	17,88	85,71	14,29	75,13	24,87
mobiltelefon	Count	506,00	3,00	35		586	7
	%	99,41	0,59	100,00		98,82	1,18
házi mozi vagy video	Count	447,00	61,00	33	2	526	66
	%	87,99	12,01	94,29	5,71	88,85	11,15
szótár	Count	505,00	4,00	34	1	573	19
	%	99,21	0,79	97,14	2,86	96,79	3,21
atlasz, lexikon	Count	498,00	11,00	34	1	563	28
	%	97,84	2,16	97,14	2,86	95,26	4,74
hi-fi berendezés, CD-lejátszó	Count	485,00	24,00	34	1	540	51
	%	95,28	4,72	97,14	2,86	91,37	8,63
MP3-lejátszó	Count	420,00	88,00	29	6	460	131
	%	82,68	17,32	82,86	17,14	77,83	22,17
személygépkocsi	Count	399,00	109,00	28	7	403	187
	%	78,54	21,46	80,00	20,00	68,31	31,69
tanulást segítő számítógépes programok	Count	391,00	118,00	30	5	435	153
	%	76,82	23,18	85,71	14,29	73,98	26,02
internet kapcsolat	Count	381,00	128,00	30	5	370	221
	%	74,85	25,15	85,71	14,29	62,61	37,39
automata mosógép	Count	482,00	27,00	33	2	545	48
	%	94,70	5,30	94,29	5,71	91,91	8,09
videokamera	Count	176	330	15	20	149	440
	%	34,78	65,22	42,86	57,14	25,30	74,70
digitális fényképezőgép	Count	315	192	24	11	272	318
	%	62,13	37,87	68,57	31,43	46,10	53,90
saját íróasztal a gyerekeknek	Count	504	5	34	1	566	27
	%	99,02	0,98	97,14	2,86	95,45	4,55
saját külön szoba a gyerekeknek	Count	479	30	31	4	547	46
	%	94,11	5,89	88,57	11,43	92,24	7,76
saját mobiltelefon a gyerekeknek	Count	498	11	34	1	576	17
	%	97,84	2,16	97,14	2,86	97,13	2,87
saját MP3-lejátszó a gyerekeknek	Count	382	126	24	11	410	180
	%	75,20	24,80	68,57	31,43	69,49	30,51
saját tv és video a gyerekeknek	Count	358	149	23	12	461	130
	%	70,61	29,39	65,71	34,29	78,00	22,00
saját számítógép a gyerekeknek	Count	296	212	18	17	382	208
	%	58,27	41,73	51,43	48,57	64,75	35,25

134. Táblázat – Az otthon található eszközök iskolatípusonként

13. számú melléklet – A tanulók lakóhelye

település lakosságszáma	tanuló iskolájának típusa			Total
	4 osztályos gimnázium	8 osztályos gimnázium	szakközépiskola	
308	0	0	3	3
452	1	0	0	1
685	1	0	0	1
752	2	0	0	2
863	2	0	1	3
890	0	0	1	1
932	1	0	0	1
968	4	0	2	6
1062	0	0	4	4
1140	2	0	4	6
1230	2	0	0	2
1400	2	0	0	2
1648	1	0	0	1
1668	2	0	1	3
1670	1	0	2	3
1697	0	0	1	1
1713	0	0	1	1
1753	3	0	2	5
1761	1	0	1	2
1764	0	0	1	1
1785	0	0	2	2
1805	2	0	5	7
1811	0	0	1	1
1818	1	0	2	3
1839	0	0	2	2
1847	2	2	2	6
1881	0	0	2	2
1900	2	0	0	2
2025	0	0	2	2
2083	2	0	6	8
2110	1	0	0	1
2123	0	0	2	2
2188	0	0	1	1
2265	4	1	3	8
2310	0	0	1	1
2474	2	0	2	4
2616	4	0	3	7
2649	0	0	1	1
2705	2	0	5	7
2706	0	0	4	4
2831	0	0	1	1
2947	0	0	1	1
3047	0	0	1	1
3188	5	2	3	10
3395	2	0	0	2
3521	1	0	1	2
3536	3	0	7	10
3618	1	0	0	1
3648	1	0	2	3
3794	3	2	6	11
3814	4	0	13	17
4001	4	0	18	22
4102	0	0	1	1

település lakosságszáma	tanuló iskolájának típusa			Total
	4 osztályos gimnázium	8 osztályos gimnázium	szakközépiskola	
4238	0	0	4	4
4536	2	0	4	6
4555	2	0	2	4
4676	2	0	5	7
4949	0	0	1	1
5317	8	0	8	16
5455	2	0	0	2
5533	3	0	8	11
5622	1	0	0	1
5668	6	0	14	20
5778	4	0	7	11
5881	8	0	6	14
5984	1	0	1	2
6074	1	0	7	8
6192	2	0	10	12
6365	1	0	0	1
6887	4	0	20	24
6920	13	0	20	33
7173	3	1	8	12
8082	0	0	1	1
8162	25	0	11	36
8422	8	0	2	10
8693	3	0	1	4
9396	4	0	3	7
9660	3	0	2	5
9786	8	0	6	14
11306	1	0	0	1
11718	1	0	6	7
11749	0	0	1	1
11889	2	0	10	12
12532	49	0	9	58
13083	6	1	4	11
15839	14	0	21	35
18026	0	0	1	1
19294	3	7	15	25
22121	6	3	12	21
22419	1	0	0	1
22659	10	0	72	82
27620	90	16	36	142
33013	1	0	5	6
38448	0	0	2	2
76331	139	0	121	260
175701	1	0	0	1
Total	509	35	590	1134

135. Táblázat – A tanulók lakóhelyének lélekszáma iskolatípusonként

14. számú melléklet – Az iskolák mutatószámainak összefüggései¹

		Az iskola településének lakosságszáma	Szülők iskolázott- sága (év)	Munkanélküli arány (%)	Nevelési segélyben részesülők (%)	Szakköri részvétel (év)	Nyelvtanulás évei az iskolában	Nyelvtanulás évei magánúton	Nyolcadik osztályos magyar jegyek átlaga	Nyolcadik osztályos matematika jegyek átlaga	Nyolcadik osztályos összes jegyek átlaga
Az iskola településének lakosságszáma	Pearson Correlation	1	,617(**)	-,426(**)	-,589(**)	,358(**)	,608(**)	,315(**)	,406(**)	,463(**)	,445(**)
	Sig. (2-tailed)	.	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Szülők iskolázottsága (év)	Pearson Correlation	,617(**)	1	-,868(**)	-,870(**)	,213(**)	,928(**)	,801(**)	,884(**)	,924(**)	,908(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	.	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Munkanélküli arány (%)	Pearson Correlation	-,426(**)	-,868(**)	1	,936(**)	-,205(**)	-,779(**)	-,724(**)	-,922(**)	-,943(**)	-,940(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	.	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Nevelési segélyben részesülők (%)	Pearson Correlation	-,589(**)	-,870(**)	,936(**)	1	,172(**)	-,743(**)	-,714(**)	-,832(**)	-,877(**)	-,868(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	.	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Szakköri részvétel (év)	Pearson Correlation	,358(**)	,213(**)	-,205(**)	-,172(**)	1	,230(**)	-,195(**)	,226(**)	,169(**)	,205(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	.	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Nyelvtanulás évei az iskolában	Pearson Correlation	,608(**)	,928(**)	-,779(**)	-,743(**)	,230(**)	1	,682(**)	,832(**)	,874(**)	,855(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	.	,000	,000	,000	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142

¹ Forrás: Neuwirth Gábor: A középiskolai munka néhány mutatója 2006. Bp. 2007, OKI.

		Az iskola településének lakosság száma	Szülők iskolázottsága (év)	Munkanélküli arány (%)	Nevelési segélyben részesülők (%)	Szakköri részvétel (év)	Nyelvtanulás éve az iskolában	Nyelvtanulás éve magánúton	Nyolcadik osztályos magyar jegyek átlaga	Nyolcadik osztályos matematika jegyek átlaga	Nyolcadik osztályos összes jegyek átlaga
Nyelvtanulás éve magánúton	Pearson Correlation	,315(**)	,801(**)	-,724(**)	-,714(**)	-,195(**)	,682(**)	1	,725(**)	,785(**)	,766(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	.	,000	,000	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Nyolcadik osztályos magyar jegyek átlaga	Pearson Correlation	,406(**)	,884(**)	-,922(**)	-,832(**)	,226(**)	,832(**)	,725(**)	1	,984(**)	,991(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	.	,000	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Nyolcadik osztályos matematika jegyek átlaga	Pearson Correlation	,463(**)	,924(**)	-,943(**)	-,877(**)	,169(**)	,874(**)	,785(**)	,984(**)	1	,998(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	.	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Nyolcadik osztályos összes jegyek átlaga	Pearson Correlation	,445(**)	,908(**)	-,940(**)	-,868(**)	,205(**)	,855(**)	,766(**)	,991(**)	,998(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	.
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

136. Táblázat – Az iskola településének lakosság száma és az iskolai mutatók összefüggései

		Az iskola településének lakosság száma	Felsőoktatási felvételi arány 2002-2006 (F/L, %)	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma emelt szint 2005	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye emelt szint 2005	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma középszint 2005	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye középszint 2005	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma emelt szint 2006	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye emelt szint 2006	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma középszint 2006	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye középszint 2006
Az iskola településének	Pearson Correlation	1	,576(**)	,491(**)	,209(**)	,331(**)	,467(**)	,484(**)	,269(**)	,221(**)	,577(**)

		Az iskola településének lakosságszáma	Felsőoktatási felvételi arány 2002- 2006 (F/L, %)	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma emelt szint 2005	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye emelt szint 2005	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma középszint 2005	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye középszint 2005	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma emelt szint 2006	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye emelt szint 2006	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma középszint 2006	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye középszint 2006
lakosságszáma	Sig. (2- tailed)	.	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Felsőoktatási felvételi arány 2002-2006 (F/L, %)	Pearson Correlation	,576(**)	1	,738(**)	,529(**)	,203(**)	,878(**)	,827(**)	,707(**)	-,047	,968(**)
	Sig. (2- tailed)	,000	.	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,112	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma emelt szint 2005	Pearson Correlation	,491(**)	,738(**)	1	,213(**)	-,038	,631(**)	,956(**)	,625(**)	-,316(**)	,794(**)
	Sig. (2- tailed)	,000	,000	.	,000	,194	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye emelt szint 2005	Pearson Correlation	,209(**)	,529(**)	,213(**)	1	,439(**)	,418(**)	,273(**)	,479(**)	,401(**)	,442(**)
	Sig. (2- tailed)	,000	,000	,000	.	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma középszint 2005	Pearson Correlation	,331(**)	,203(**)	-,038	,439(**)	1	,047	,057	-,101(**)	,858(**)	,122(**)
	Sig. (2- tailed)	,000	,000	,194	,000	.	,113	,054	,001	,000	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye	Pearson Correlation	,467(**)	,878(**)	,631(**)	,418(**)	,047	1	,733(**)	,789(**)	-,071(*)	,916(**)
	Sig. (2- tailed)	,000	,000	,000	,000	,113	.	,000	,000	,017	,000

		Az iskola településének lakosságszáma	Felsőoktatási felvételi arány 2002-2006 (F/I, %)	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma emelt szint 2005	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye emelt szint 2005	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma középszint 2005	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye középszint 2005	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma emelt szint 2006	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye emelt szint 2006	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma középszint 2006	Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye középszint 2006
középszint 2005	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma emelt szint 2006	Pearson Correlation	,484(**)	,827(**)	,956(**)	,273(**)	,057	,733(**)	1	,590(**)	-,222(**)	,874(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,054	,000	.	,000	,000	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye emelt szint 2006	Pearson Correlation	,269(**)	,707(**)	,625(**)	,479(**)	-,101(**)	,789(**)	,590(**)	1	-,198(**)	,736(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,001	,000	,000	.	,000	,000
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók száma középszint 2006	Pearson Correlation	,221(**)	-,047	-,316(**)	,401(**)	,858(**)	-,071(*)	-,222(**)	-,198(**)	1	-,061(*)
	Sig. (2-tailed)	,000	,112	,000	,000	,000	,017	,000	,000	.	,040
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142
Kétszintű érettségi 11 tantárgyból - Vizsgázók eredménye középszint 2006	Pearson Correlation	,577(**)	,968(**)	,794(**)	,442(**)	,122(**)	,916(**)	,874(**)	,736(**)	-,061(*)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,040	.
	N	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142	1142

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

137. Táblázat – Az iskola településének lakosságszáma és az iskola érettségi mutatóinak összefüggései

Táblázatok jegyzéke

1. Táblázat – Vizsgateljesítmények – országos adatok	37
2. Táblázat – Vizsgázók száma – országos adatok	38
3. Táblázat – Vizsgaszámok – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok	39
4. Táblázat – Vizsgateljesítmények – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok	40
5. Táblázat – Vizsgaszámok országos és Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok 2009.	49
6. Táblázat – Vizsgateljesítmények (%) országos és Jász-Nagykun-Szolnok megyei eredmények 2009.	50
7. Táblázat – Iskolaválasztás szempontjai (iskolátípusonként)	56
8. Táblázat – Iskolaválasztás szempontjai (otthoni könyvek száma szerint)	58
9. Táblázat – Iskolaválasztás tanulói válaszok (nemenként)	59
10. Táblázat – Iskolaválasztás tanulói válaszok (édesanya legmagasabb végzettsége szerint)	60
11. Táblázat – Iskolaválasztás tanulói válaszok (édesapa legmagasabb végzettsége szerint)	61
12. Táblázat – Az iskolaválasztás iskolatípustól való függése	62
13. Táblázat – Az iskolaválasztás nemektől való függése	63
14. Táblázat – Az iskolaválasztás édesanya legmagasabb iskolai végzettségétől való függése	63
15. Táblázat – Az iskolaválasztás édesapa legmagasabb iskolai végzettségétől való függése	64
16. Táblázat – Az iskolaválasztás otthoni könyvek számától való függése	64
17. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága napi tanulási idő szerint (tanulói válaszok)	66
18. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az iskolába járás kedveltsége alapján (tanulói válaszok)	67
19. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az iskolai teljesítménnyel való elégedettség alapján (tanulói válaszok)	68
20. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az emelt szintű érettségire való felkészítés tantárgyainak száma szerint (tanulói válaszok)	69
21. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága a tanuló által elérni kívánt végzettség szerint (tanulói válaszok)	70
22. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége alapján (tanulói válaszok)	71
23. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint (tanulói válaszok)	72
24. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint (tanulói válaszok)	73
25. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az otthon található könyvek száma alapján (tanulói válaszok)	74
26. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint (szülői válaszok)	75
27. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint (szülői válaszok)	76
28. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az otthon található könyvek száma alapján (szülői válaszok)	77
29. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az iskolába járás kedveltsége alapján (szülői válaszok)	78

30. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága az iskolai teljesítménnyel való elégedettség alapján (szülői válaszok).....	79
31. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága a gyerek által elérni kívánt végzettség alapján (szülői válaszok).....	80
32. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, nemenként).....	81
33. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, iskolatípusonként) ...	81
34. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, elérni kívánt végzettségenként)	82
35. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, napi tanulási időnként)	82
36. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, iskolába járás kedveltsége).....	82
37. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség).....	83
38. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az édesanya legmagasabb végzettsége)	83
39. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az édesapa legmagasabb végzettsége)	83
40. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az otthon található könyvek száma)	84
41. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az emelt szintű felkészítések száma)	84
42. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (tanulói válaszok, az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége).....	84
43. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, az édesanya legmagasabb végzettsége)	85
44. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, az édesapa legmagasabb végzettsége)	85
45. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, az otthon található könyvek száma)	85
46. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, iskolába járás kedveltsége).....	86
47. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, az iskolai teljesítménnyel való elégedettség).....	86
48. Táblázat – Tantárgyi teljesítmény fontossága (szülői válaszok, a gyermek által elérni kívánt végzettség).....	86
49. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága közötti összefüggések (tanulói válaszok).....	87
50. Táblázat – A tantárgyi teljesítmények fontossága közötti összefüggések (szülői válaszok).....	88
51. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolatípus)	90
52. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló neve).....	93
53. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a napi tanulási idő).....	95
54. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolába járás kedveltsége).....	98
55. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az iskolai teljesítménnyel való elégedettség).....	99
56. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó a tanuló által elérni kívánt végzettség).....	102
57. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége).....	103

58. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége)	104
59. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az otthon található könyvek száma)	106
60. Táblázat – Tantárgyi attitűdök (Független változó az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége)	107
61. Táblázat – Matematika attitűdök iskolatípusonként	108
62. Táblázat – Matematika attitűdök nemenként	108
63. Táblázat – Irodalom attitűdök iskolatípusonként	109
64. Táblázat – Irodalom attitűdök nemenként	109
65. Táblázat – Magyar nyelv attitűdök iskolatípusonként	110
66. Táblázat – Magyar nyelv attitűdök nemenként	110
67. Táblázat – Történelem attitűdök iskolatípusonként	111
68. Táblázat – Történelem attitűdök nemenként	111
69. Táblázat – Idegen nyelv attitűdök iskolatípusonként	112
70. Táblázat – Idegen nyelv attitűdök nemenként	113
71. Táblázat – Informatika attitűdök iskolatípusonként	113
72. Táblázat – Informatika attitűdök nemenként	114
73. Táblázat – Tantárgyi attitűdök napi tanulási idő alapján	117
74. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az iskolába járás kedveltsége alapján	120
75. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az iskolai teljesítménnyel való elégedettség alapján	122
76. Táblázat – Tantárgyi attitűdök a tanuló által elérni kívánt iskolai végzettség alapján	125
77. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége alapján	126
78. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége alapján	128
79. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az otthon található könyvek száma alapján	129
80. Táblázat – Tantárgyi attitűdök az emelt szintű érettségi vizsga szükségessége alapján	131
81. Táblázat – Matematika attitűdelemek közötti kapcsolat	132
82. Táblázat – Irodalom attitűdelemek közötti kapcsolat	133
83. Táblázat – Magyar nyelv attitűdelemek közötti kapcsolat	134
84. Táblázat – Történelem attitűdelemek közötti kapcsolat	135
85. Táblázat – Idegen nyelv attitűdelemek közötti kapcsolat	136
86. Táblázat – Informatika attitűdelemek közötti kapcsolat	137
87. Táblázat – Iskolai környezet változónak függése a tanuló iskolájának típusától (Tanulói válaszok)	138
88. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése a tanuló nemétől (Tanulói válaszok)	139
89. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése a napi tanulási időtől (Tanulói válaszok)	140
90. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az iskolába járás kedveltségétől (Tanulói válaszok)	141
91. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése a tanuló iskolai teljesítménnyel való elégedettségétől (Tanulói válaszok)	141
92. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése a tanuló által elérni kívánt végzettségtől (Tanulói válaszok)	142
93. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése attól, hogy szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi vizsga (Tanulói válaszok)	143
94. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az otthon található könyvek számától (Tanulói válaszok)	143

95. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az édesanya legmagasabb végzettségétől (Tanulói válaszok)	144
96. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az édesapa legmagasabb iskolai végzettségétől (Tanulói válaszok)	144
97. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az édesanya legmagasabb iskolai végzettségétől (Szülői válaszok)	145
98. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az édesapa legmagasabb iskolai végzettségétől (Szülői válaszok)	145
99. Táblázat – Iskolai környezet változóinak függése az otthon található könyvek számától (Szülői válaszok)	146
100. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, nemenként)	147
101. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, iskolatípusonként)	149
102. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, napi tanulási idő alapján)	150
103. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, iskolába járás kedveltsége szerint)	152
104. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, a teljesítménnyel való elégedettség szerint)	153
105. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, a tanuló által elérni kívánt végzettség szerint)	155
106. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, szükséges-e a felvételihez az emelt szintű érettségi vizsga)	156
107. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint)	157
108. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint)	159
109. Táblázat – Iskolai környezet (tanulói válaszok, otthon levő könyvek száma szerint)	160
110. Táblázat – Iskolai környezet (szülői válaszok, édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint)	162
111. Táblázat – Iskolai környezet (szülői válaszok, édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint)	163
112. Táblázat – Iskolai környezet (szülői válaszok, otthon levő könyvek száma szerint)	164
113. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai iskolatípusonként	165
114. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai nemenként	166
115. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai az otthon található könyvek száma szerint	167
116. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai az édesanya legmagasabb iskolai végzettsége szerint	168
117. Táblázat – A tanulók olvasási szokásai az édesapa legmagasabb iskolai végzettsége szerint	169
118. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak iskolatípustól való függése	170
119. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak nemtől való függése	171
120. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak az otthon található könyvek számától való függése	171
121. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak az édesanya legmagasabb iskolai végzettségétől való függése	172
122. Táblázat – A tanulók olvasási szokásainak az édesapa legmagasabb iskolai végzettségétől való függése	172
123. Táblázat – Számítógép használat gyakorisága különböző helyeken (nemenként)	173
124. Táblázat – Számítógép használat ideje (nemenként)	173
125. Táblázat – Számítógép használat gyakorisága iskolatípusonként	173
126. Táblázat – A tanulók számítógépes tevékenységei nemenként	174

127. Táblázat – A tanulók számítógépes tevékenységei iskolatípusonként.....	175
128. Táblázat – A számítógép használat ideje (Független változó a tanuló neve).....	176
129. Táblázat – A különböző helyeken végzett számítógépes tevékenység gyakorisága (Független változó a tanuló neve)	176
130. Táblázat – A különböző helyeken végzett számítógépes tevékenység gyakorisága (Független változó az iskolatípus).....	176
131. Táblázat – A tanulók számítógépes tevékenységei (Független változó a tanuló neve)	177
132. Táblázat – A tanulók számítógépes tevékenységei (Független változó az iskolatípus)	177
133. Táblázat – Az emelt szintű felkészítés tantárgyai iskolatípusonként	178
134. Táblázat – Az otthon található eszközök iskolatípusonként.....	179
135. Táblázat – A tanulók lakóhelyének lélekszáma iskolatípusonként	181
136. Táblázat – Az iskola településének lakosságszáma és az iskolai mutatók összefüggései	183
137. Táblázat – Az iskola településének lakosságszáma és az iskola érettségi mutatóinak összefüggései.....	185

Ábrák jegyzéke

1. ábra – Vizsgaszámok (kötelező érettségi vizsgatárgyak) – országos adatok	41
2. ábra – Vizsgateljesítmények (kötelező érettségi vizsgatárgyak) – országos adatok	42
3. ábra – Vizsgaszámok (nem kötelező érettségi vizsgatárgyak) – országos adatok	43
4. ábra – Vizsgateljesítmények (nem kötelező érettségi vizsgatárgyak) – országos adatok	44
5. ábra – Vizsgaszámok (kötelező érettségi vizsgatárgyak) – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok	45
6. ábra – Vizsgaszámok (nem kötelező érettségi vizsgatárgyak) – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok	46
7. ábra – Vizsgateljesítmények (kötelező érettségi vizsgatárgyak) – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok	47
8. ábra – Vizsgateljesítmények (nem kötelező érettségi vizsgatárgyak) – Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok	48
9. ábra – Vizsgaszámok országos adatok 2009.	51
10. ábra – Vizsgaszámok Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatok 2009.	52
11. ábra – Vizsgateljesítmények országos eredmények 2009.	53
12. ábra – Vizsgateljesítmények Jász-Nagykun-Szolnok megyei eredmények 2009.	54
13. ábra – Tantárgyi teljesítmények fontossága iskolatípusonként (tanulói válaszok)	65